

ဟွန်ဆန်

ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်

ဆလိုင်းအောင်မင်းလှိုင်

(မြန်မာပြန်ဆိုသည်)

HUN SEN

STRONGMAN OF CAMBODIA

HARISH C. MEHTA

JULIE B. MEHTA

မိုးကျော်အေး စာအုပ် - ၉

ဟွန်ဆန်

(ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်)

ဆလိုင်အောင်ပင်းလှိုင် (မြန်မာပြန်ဆိုသည်)

Hun Sen

Strongman of Cambodia

Harish C.Mehta and Julie B.Mehta

မိုးကျော်အေး စာအုပ်တိုက်

မိုးကျော်အေးစာအုပ်တိုက်

အခန်းအမှတ် (၀၀၂)၊ အိုးအိမ်ဝန်ထမ်းအိမ်ရာ၊ ရန်ကင်းအိုးအိမ်ရုံးဝင်း၊

အနောက်ရန်ကင်းဈေးဈေး၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၀၉၅၄ ၀၀၈၇၀

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- စာမူခွင့်ပြုချက် - ၃၁၀၁၃၂၁၂၀၉
- မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက် - ၃၁၀၁၀၄၁၂၀၉
- မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - အံ့ဘွယ်ဇင်
- ကွန်ပျူတာစာစီ - ပုံရိပ်ရှင်
- အတွင်းဖလင် - ပုံရိပ်ရှင်
- အုပ်ရေ - ၅၀၀
- စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်
- ထုတ်ဝေခြင်း - ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၀ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊
မိုးကျော်အေးစာအုပ်တိုက်

မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းပုံနှိပ်

ဦးဇော်မြင့်ဝင်း၊ ကာလာဇန်

၁၈၄/(ဘီ)၊ ၃၁ လမ်း(အထက်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်သင်းသင်းမွန်

အမှတ်(၁၀)၊ ရတနာမြိုင်လမ်း၊ ကမာရွတ်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

တန်ဖိုး - **၄၀၀၀ ကျပ်**

ဆလှိုင်းအောင်မင်းလှိုင်

၉၂၃.၁

ဟွန်ဆန် (ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်) / ဆလှိုင်းအောင်မင်းလှိုင်။ - ရန်ကုန်
သင်းစာပေ ၊ ၂၀၀၉ ။

၅၀၂ - စာ ၊ ၁၃.၅ x ၂၁.၅ စင်တီမီတာ၊

မူရင်းအမည် - HUN SEN STRONGMAN OF CAMBODIA

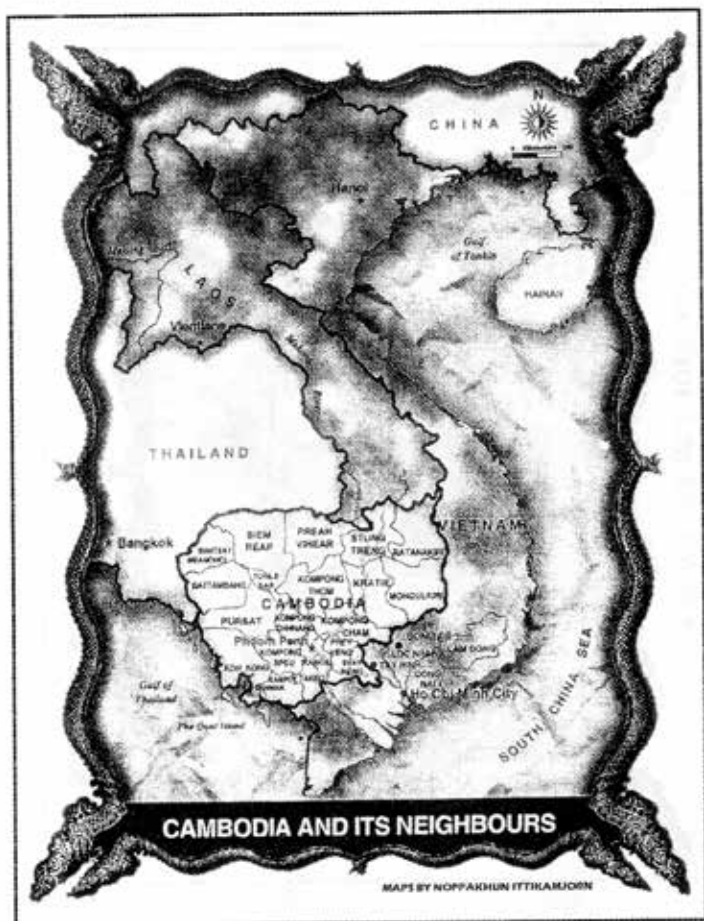
By HARISH C.MEHTA AND JULIE B.MEHTA

(၁) ဘာသာပြန်သူ - ဆလှိုင်းအောင်မင်းလှိုင်

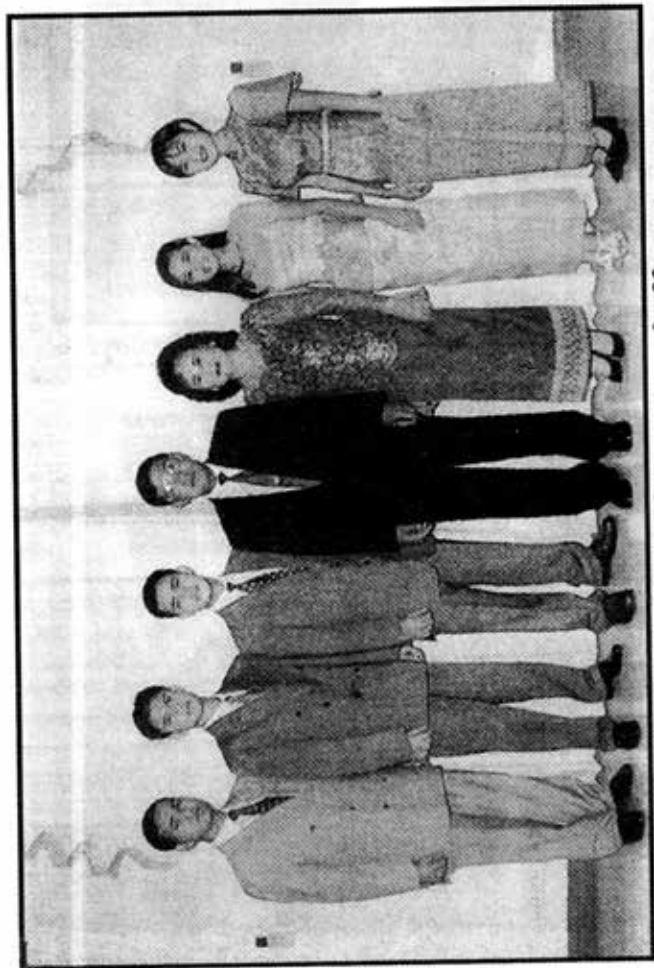
(၂) ဟွန်ဆန် (ကမ္ဘောဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်)

မာတိကာ

	ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ၎င်း၏အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများပြင်ပတွင် ဟွန်ဆန်၏ လျှို့ဝှက်ခရီးစဉ်များပြင်ပတွင် စာရေးသူ၏စကားဦး	၇
	ဟွန်ဆန်နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသူများ	၂၀
	ဟွန်ဆန်၏ ဘဝကောက်ကြောင်း	၃၃
နိဒါန်း	ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသမိုင်းအကျဉ်း	၃၆
အခန်း (၁)	ကပ်ပုမ်နေ့ရက်များ	၅၆
အခန်း (၂)	မာကွီးစ်တော်လှန်ရေးအတွင်းပါဝင်ခြင်း	၇၇
အခန်း (၃)	ဗီယက်နမ်သို့ထွက်ခွာခြင်း	၁၂၂
အခန်း (၄)	ပိုပေါ့အားဖြုတ်ချပြီ	၁၄၈
အခန်း (၅)	နိုင်ငံရေးဇာတာစန်းလက်လင်းလက်လာချိန်	၁၈၂
အခန်း (၆)	အပျက်အစီးကြားမှ ကမ္ဘောဒီးယား	၂၄၈
အခန်း (၇)	လယ်သမားနှင့်မင်းသားများအကြား နိုင်ငံရေးကစားပွဲ၂၉၆	
အခန်း (၈)	ဟွန်မိသားစုအကြောင်း တစေ့တစောင်း	၃၈၄
အခန်း (၉)	နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှု၏ အရင်းအမြစ်	၄၁၀
အခန်း (၁၀)	ဩဇာတိက္ကမကြီးမားသူတစ်ဦး၏ အာဏာချုပ်ကိုင်ထားနိုင်မှု	၄၆၂

ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ၎င်း၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများပြ မြေပုံ

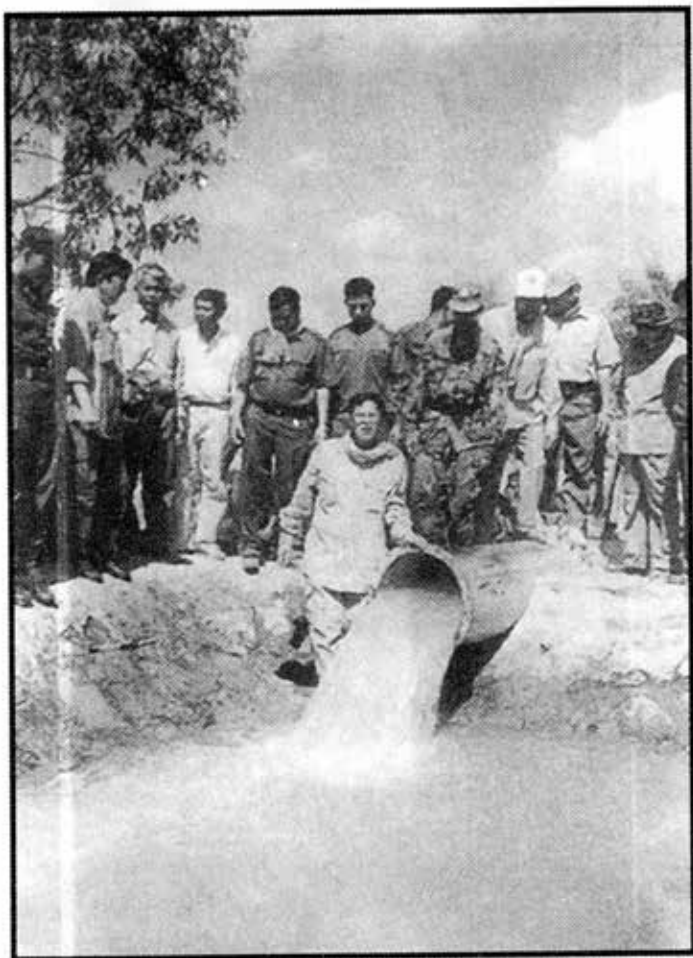
၁၉၉၇ခုနှစ်နင်းပွဲတွင် ရိုက်ကူးထားသော ဟွမ်ဆွမ်သားစုပုံ
(၆)မှ ဟွမ်နက်၊ ဟွမ်နက်၊ ဟွမ်နက်၊ ဟွမ်နက်၊ ဟွမ်နက်၊ ဟွမ်နက်နှင့် ဟွမ်နက်

မင်းသားကြီးသီဟနု (ဟာ)နှင့် လူငယ်ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန် (ဝဲ)တို့သည်
 ၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂ရက်နေ့တွင်
 ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ရှေးဦးစွာ နှစ်ဦးတည်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ကျင်းပသော
 မင်းသားကြီး သီဟနုနှင့် ဟွန်ဆန်တို့အကြား ပထမဦးဆုံး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ
 ထိုင်လျက်(ဝဲ)မှ ဆွန်ဆန်၊ သီဟနု နှင့် ဟွန်ဆန်
 ရုပ်လျက် (ဝဲ)မှ ဆီရင်လာပရက်ဆီ၊ အုမ်မနီရင်။ ခက်ဆီဆိုဒါ၊ နိုရိုဒွန်ရာနာရပ်၊
 ဟော်နန်ဟွန်၊ ဒစ်မွန်သီနှင့် ချန်မ်ပရာဆပ်

ကန်ဒါလ်ပြည်၊ ဝတီအန်းခရိုင်အတွင်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက်
ရေသွယ်ပိုက်လိုင်း ဖွင့်လှစ်ပေးနေသောဟွန်ဆန်

စာရေးသူ၏စကားဦး

အသက် ၄၇ နှစ်အရွယ် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်သည် အသက်တာတစ်ခုအတွင်း ဘဝမျိုးစုံ၌ ကျင်လည်အသက်ရှင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကမ်ပုမ်နယ်သားလေး၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းသား၊ ခမာနီစစ်သား၊ စိတ်ကူးယဉ်ဖွယ်သူရဲကောင်း၊ လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားသူ၊ သံတမန်တစ်ဦး၊ သြဇာတိက္ကမရှိသူစသည်ဖြင့် ဘဝအသီးသီးကို ဖြတ်သန်းခဲ့ဖူးသည်။

သူသည် သေခြင်းနှင့် ၉-ကြိမ်ထက်မက ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော်လည်း အသက်မသေခဲ့။ ကြောင်တစ်ကောင်ကဲ့သို့ အသက်ပြင်းသော ကျားတစ်ကောင် ဖြစ်လေသည်။ လိမ္မာပါးနပ်စွာ ကျင့်ကြံပြုမူတတ်မှုနှင့် ရှင်သန်လိုစိတ်ပြင်းပြမှုတို့က ဟွန်ဆန်အား အနိုင်ယူ၍ မရနိုင်လောက်အောင် သြဇာတိက္ကမရှိသူတစ်ဦးဖြစ်စေကာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာ ကမ္ဘောဒီးယား၏ နိုင်ငံရေးပြဿနာပုံပေါ်တွင် တည်မြဲနေစေနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အသက် ၂၇ နှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး၊ အသက် ၃၃ နှစ်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းတို့က သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်မှုကြီးမားစွာ ပိုင်ဆိုင်ရရှိစေခဲ့သည်။ ထောက်ခံသူများကို ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံကိုင်တွယ်တတ်သူ တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ဟွန်ဆန်အား စတင်တွေ့ခဲ့ရသည့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကတည်းကပင် သူသည်သတင်းထောက်များ၏ ယုံကြည်လေးစားမှုကို တစ်စတစ်စ ရရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

သူ၏ မြန်ဆန်လှသည့် နိုင်ငံရေးအောင်မြင်မှု ခရီးတစ်လျှောက်တွင် သူသည် ကယ်တင်ရှင်တစ်ဦးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒီမိုကရေစီမြတ်နိုးသူတစ်ဦးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တစ်ဖန် အာဏာရှင်တစ်ဦးဟုလည်းကောင်း အသီးသီး အမည်ကင်ပွန်းတပ်ခံခဲ့ရသည်။

ကျွန်ုပ်တို့က ဟွန်ဆန်အား ၎င်း၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း ရေးသားလိုကြောင်း ပြောပြပြီး တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ခွင့်တောင်းဆိုခြင်းမှာ အလွန်ပင်သိမ်မွေ့ခက်ခဲသည့် ကိစ္စတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဟားရစ် (Harish) က ဤအကြောင်းအရာကို ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် နှစ်ဦးပိုင်းကာလတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်၏ လက်ထောက်တစ်ဦးဖြစ်သူ အုချိုကီမာနှင့် စကားမစပ် ပြောခဲ့ဖူးပြီးဖြစ်သည်။ သူ၏လက်ထောက်မှာ ဟွန်ဆန်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးသားမည့်ကိစ္စကို သဘောကျသူဖြစ်သည်။ တစ်နေ့နေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြံအစည်မှာ အောင်မြင်လာလိမ့်မည်ဟု သိရှိထားခဲ့ကြပါသည်။

နောင် ၅ နှစ်မျှအကြာ၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ်အလယ်တွင် ဟားရစ်က ဟွန်ဆန်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း ရေးသားခွင့်ပြုရန် ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံပေးတစ်ဦးဖြစ်သူ ပရတ်ဆိုခွန်းထံ စာရေးသားတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ကျွန်ုပ်တို့ရေးသားတော့မည့်အကြောင်း ပြောပြခဲ့ပြီး ဟွန်ဆန်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့်များကို ၁၀ နာရီကြာမျှ ရရှိအောင် စီစဉ်ပေးနိုင်ပါမည်လားဟု သူ့ကိုမေးမြန်းခဲ့သည်။ ရက်သတ္တပတ်တစ်ပတ်၊ နှစ်ပတ်ခန့်အကြာတွင် ပရတ်ဆိုခွန်းက သူသည် ကျွန်ုပ်တို့ရေးသားတောင်းဆိုလိုက်သောစာကို (များမကြာ သေးမီကာလအတွင်းက ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် နိရိဒွန်ရာနာရစ်အား အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခဲ့သည့်)ဟွန်ဆန်အား ပြသခဲ့ရာ ၎င်းက သဘောတူကြောင်း အကြောင်းပြန်ခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဗန္ဓမ်းပင်မြို့ရှိ လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် ဆူရာမရစ်လမ်းပေါ်ရှိ ခြံဝင်းကျယ်ကြီးအတွင်း တည်ဆောက်ထားသော ဟွန်ဆန်၏အိမ်သို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့ကြသည်။ ဦးစွာ ပရတ်ဆိုခွန်းနှင့် တွေ့ရန်ဖြစ်သည်။ စိတ်မပါတပါပုံပေါ်နေသော အစောင့်လူငယ်၏ စစ်ဆေးမှုကိုခံပြီးနောက် အိမ်ဝင်းအတွင်း ဝင်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း ဥယျာဉ်ကြီးမှာ ရောင်စုံပန်းများနှင့် တောက်ပလျက်ရှိပြီး သမင်နှင့်ခွေးရုပ်ဖော်ထားသော အပင်ပုလင်းများမှာလည်း ခပ်တိုတို ခိုထားသော မြက်ခင်းပြင်ပေါ်တွင် ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်။ ပရတ်ဆိုခွန်းက ကျွန်ုပ်တို့ကို စောင့်ကြိုနေသည်။ သူသည် အရပ်မြင့်မြင့်၊ အပြုံးမျက်နှာပိုင်ရှင်ဖြစ်ပြီး စစ်တပ်သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။

“ခင်ဗျားတို့နှစ်ယောက်အကြောင်း ဝန်ကြီးချုပ်ကို ကျွန်တော် စပြောမယ်လုပ်တော့ သူက လက်ဝှေ့ရမ်းပြီး အဲဒီလူတွေအကြောင်း ငါကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ သူတို့ကို ခေါ်သာခေါ်ခဲ့ပါ” ဟု ဟွန်ဆန်က မိမိကိုပြောကြောင်း ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းတွင် ပရတ်ဆိုခွန်းက ဟွန်ဆန်၏ နေအိမ်တွင်ပြောပြခဲ့သည်။

ပရတ်ဆိုခွန်းက ကျွန်ုပ်တို့သည် ဟွန်ဆန်အား ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၃ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံအနောက်မြောက်ပတ်ပိုင်းရှိ ဆီရင်ရိ(ပ်) (Siem Reap) မြို့၌ တွေ့ဆုံအင်တာဗျူးပြုလုပ်ရန် စီစဉ်ထားသည်ဟု ဆိုပါသည်။ တတိယအကြိမ်ပြုလုပ်သော အန်ကောရာမယာနက ပွဲတော်မစတင်မီ ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤပွဲတော်ကို အန်ကောဝပ်ဘုရားပုထိုး အပျက်အစီးများ အကြား ညဉ့်ကောင်းကင်အောက်တွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် ဟွန်ဆန်က ရုရှားတို့အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့်မပြုဘဲ ကျွန်ုပ်တို့အား တွေ့ခွင့်ပြုခြင်းကို ရုရှားရုပ်မြင်သံကြား ရိုက်ကူးရေးအဖွဲ့က မနှစ်မြို့ဘဲ ရှိလေသည်။ ပရတ်ဆိုခွန်းက ကျွန်ုပ်တို့အား သူနှင့်အတူ ဆီရင်ရိ(ပ်)သို့ လေယာဉ်ဖြင့် လိုက်ပါရန် ဖိတ်ကြားသည်။

ပရတ်ဆိုခွန်းက “ကျွန်ုပ်တို့ ရုရှားလေယာဉ် အန်တိုနော့ဗ် ၂၄ နဲ့ သွားကြမယ်” ဟု ပြောပြသည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့၏စိတ် မသက်မသာ ခံစားရပုံကို သတိပြုမိပြီး ၎င်းက “ဒီလေယာဉ်က စိတ်ချရပါတယ်” ဟု လျင်မြန်စွာ ဖြည့်စွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူပြောသည့် လေယာဉ်မှာ စိတ်ချရပါသည်ဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့က မယုံကြည်နိုင်ပေ။ ယင်းနှစ်အစောပိုင်းက ဖန္ဒမ်းပင် ပိုချင်တုန်လေဆိပ်၌ ပျက်ကျသွားခဲ့သည့် လေယာဉ်အမျိုးအစားမှာ ဤ အန်တိုနော့ဗ် အမျိုးအစားပင် မဟုတ်ပါလော။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့က ပရတ်ဆိုခွန်း၏ ဖိတ်ခေါ်ချက်ကို ငြင်းပယ်လိုက်ပြီး ဥရောပလုပ်လေယာဉ် ATR-70 ဖြင့် တုန်လီဆပ်ရေကန်ကြီးပေါ် ဖြတ်သန်းလျက် ခရီးပြုခဲ့ရာ ဟွန်ဆန်နှင့်အဖွဲ့မရောက်မီ ကြို၍ဆီရင်ရိ(ပ်)မြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။

ဝေဟင်မှကြည့်လျှင် တုန်လီဆပ်ရေကန်သည် နေရောင်အောက်တွင် အငွေ့တထောင်းထောင်းထနေသော စွပ်ပြုတ်အိုးကြီးတစ်လုံးနှင့် တူနေသည်။ ရေကန်ပေါ်သို့ ကိုင်းညွတ်ကျနေသော အုန်းပင်တန်း၊ တောရိုင်းပင်များနှင့်

မဆုံးနိုင်သော လယ်ကွင်းပြင်တို့၊ ဝိုင်းရံကာ မြောက်ဖက်တွင် တောင်ကုန်း၊ တောင်တန်းများရှိနေသည်။ ဤနေရာဒေသကား ကမ္ဘောဒီးယား အင်ပါယာ အဆက်ဆက်တို့ စတင်ဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်ကြီးပွားခဲ့ရာ အရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ယင်း နောက် ကျဆုံးမှုနှင့်အဆုံးသတ်ခဲ့ရသည်။ ဤနေရာသည် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပြည်သူများအား လုံလုံလောက်လောက်၊ ဝဝလင်လင် စားသုံးနိုင်သော ဆန်စပါးနှင့်ငါးတို့ကို ထောက်ပံ့ပေးနေခဲ့သည့် စွပ်ပြုတ်အိုး (သို့မဟုတ်) နေရာအရပ်လည်းဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသည့် လေယာဉ်သည် ဆီယင်ရီ(ပ်) လေဆိပ်သို့ ဆင်းသက်လိုက်သည်နှင့် လေယာဉ်စက်သံ ဆူညံမှုကြောင့် ဗျိုင်းငှက်တို့မှာ အလန့်တကြား ကသောကမျော ထပျံကုန်ကြသည်။

“ဆောင်းတွင်းကာလပါ။ အပူချိန် ၃၀ ဒီဂရီဆဲလ်စီးယပ်ရှိလို့ အေးပါတယ်”ဟု တက္ကစီမောင်းသမားက အင်္ဂလိပ်လိုပြောပြပြောပြလိုက်ရာ ၎င်းမှာတမင်စောင်းချိတ် ပြောလိုက်ခြင်းအတွက် ကျေနပ်ဟန်တွေ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဤအပူချိန်မှလွတ်မြောက်ရာ လေအေးပေးစက် တပ်ဆင်ထားသည့် ဟိုတယ်အခန်းသို့သာ ရောက်လိုစေကြီးနေမိသည်။

ပန်းရောင်ကြာပန်းများမှာ ငြိမ်သက်နေသော ရေကန်မျက်နှာပြင် ထက်ဝယ် ပွင့်လန်းနေကြသည်။ မိုးအကုန် ကမ္ဘလာမြက်ခင်းနှင့် ခါးအထိ မြင့်သော စပါးပင်များက နွေရာသီ၏ခြောက်သွေ့မှုနှင့် ဒေသ၏ ဆင်းရဲမှုတို့ကို ဖုံးကွယ်ပေးထားသလို ရှိနေပေသည်။

ဟွန်ဆန်အလာကိုစောင့်ရန် နိုကောကော့ထလော့ ဟိုတယ်၌ အခန်း ယူလိုက်ကြသည်။ ဇူလိုင်လကဖြစ်ပွားခဲ့သော စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပွဲပြီးနောက် ဟိုတယ်၌ပစ္စည်းများ ဟာလာဟင်းလင်း ဖြစ်နေသည်မှာ နှစ်လခန့်ရှိပြီဟု ဟိုတယ်မန်နေဂျာကပြောသည်။

၎င်းက “အဲဒီတုန်းက နိုင်ငံခြားသားခရီးသည် ၁၅၀ ယောက်ဟာ ဒီမှာသောင်တင်နေခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ဟွန်ဆန်က သူတို့ကို ရွှေ့ပြောင်း သယ်ဆောင်ပေးဖို့ အထူးလေယာဉ်တစ်စီး လွှတ်ခဲ့ရတယ်”ဟု မန်နေဂျာက ပြောပြသည်။ သူကပင် “ဒါပေမယ့် ဆီရင်ရီ(ပ်)ကတော့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က ဒီကအခြေအနေတွေကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ရမယ်ဆိုတာ သိကြပါတယ်”ဟု ဆက်လက်ပြောပြသည်။

မနက်မိုးလင်းသည့်အခါတွင် စစ်တပ်ကွန်မန်ဒိုတပ်သားများ ချေမှုန်းရေးရိုင်းဖယ်သေနတ်ကိုယ်စီဖြင့် ရောက်ရှိလာကြသည်။ ဟိုတယ်ရှေ့ကွက်လပ်မြေနေရာ၌ နေရာယူလိုက်ကြသည်။ ယင်းမြေကွက်လပ်အလယ်တွင် ရဟတ်ယာဉ် ဆင်းသက်ရန် နေရာတစ်ခုရှိသည်။ နေပြင်လှာသည်နှင့် ကွန်မန်ဒိုတပ်သားတို့သည် တစ်ပင်တည်းသော အုန်းပင်၏အရိပ်အောက်တွင် စောင့်နေကြရသည်။ ရဟတ်ယာဉ်ရပ်နားကွင်းအလွန် ဟိုမှာဘက်ခြမ်းတွင် အန်ကောဝပ်အဆောက်အဦကြီးကို လှမ်းမြင်နေရသည်။

ဟွန်ဆန်ရောက်ရှိလာမှုမှာ ၂ နာရီခန့်နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့သည်။ တပ်သားများ နေရာယူမှုနှင့် အခြားအကြောင်းများစွာကြောင့် အချိန်ဆုံးရှုံးရသည်။ အရပ်ဝတ်လုံခြုံရေးသမား တစ်ယောက်သည် နံ့ကောင်တစ်ကောင်၏ မျက်လုံးကို လက်သည်းဖြင့်ဆွဲနှုတ်နေသည်။ နောက်ဆုံး၌ နံ့ကောင်မှာမျက်လုံးကန်းပြီး သေဆုံးသွားရတော့သည်။ ဤအဖြစ်အပျက်ကိုကြည့်လျက် ကမ္ဘောဒီးယားအရာရှိတစ်ဦးက ပြင်သစ်စကားဖြင့် “စိတ်မကောင်းလိုက်တာဗျာ” ဟု ပုတ်ချက်ပြု ပြောဆိုလေသည်။

ညနေ ၅ နာရီခန့်တွင် သံလွင်ရောင်ရဟတ်ယာဉ် နှစ်စီးသည် သစ်ပင်တန်းအထက်မြင်ကွင်းအတွင်း ပေါ်ထွက်လာသည်။ ရဟတ်ယာဉ် ချဉ်းကပ်လာသည်နှင့်အမျှ ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ဇနီးသည်တို့၏ အပြုံးရောင်သန်းနေသော မျက်နှာတို့ကို ဖရန်ကို-အီတာလျံ ရဟတ်ယာဉ်အသစ်၏ မှန်ပြုတင်းမှ တစ်ဆင့် မြင်တွေ့နေရပြီဖြစ်သည်။ သြဇာတိက္ကမရှိသူနှစ်ဦးတို့ ရဟတ်ယာဉ်ပေါ်မှ ဆင်းလာသည်။ ဟိုတယ်အတွင်းသို့ ဝင်သွားကြသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း သူတို့ကိုစောင့်ရှောက်လိုက်ပါလာသော ရဟတ်ယာဉ်မှာ ညနေခင်း ကောင်းကင်ယံထက်တွင် ပျံသန်းကင်းလှည့်နေဆဲဖြစ်သည်။ ယင်းနေ့ညပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်နှင့် အဖွဲ့တို့အား ကမ္ဘောဒီးယားရိုးရာ ဂန္ထဝင်အက၊ ဗီယက်နမ် ရိုးရာဂန္ထဝင်အက၊ လောရိုးရာဂန္ထဝင်အကတို့ဖြင့် ဧည့်ခံဖျော်ဖြေပေးကြသည်။ ၎င်းနောက် ဟွန်ဆန်ဦးဆောင်ပြီး ဟိုတယ်ရှိရေကူးကန်ကို လှည့်ပတ်လျက် ကပွဲကျင်းပခဲ့သည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက် နံနက်စာအသာပြေ စားသုံးပြီးနောက် ဟွန်ဆန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့နှင့်တွေ့ဆုံ၍ ပထမဦးဆုံး မေးမြန်းခွင့်ပြုလုပ်ရန် အဆင်

သင့်ဖြစ်နေပြီဖြစ်သည်။ သူနှင့်အတူ ရှိနေကြသူများမှာ စကားပြန်ဘန်ဆန်တို့၊ အကြံပေးပရတ်ဆိုခွန်းနှင့် မှတ်တမ်းလိုက်ရေးသူ တစ်ဦးတို့ဖြစ်သည်။ အပြာရောင်ကော်လံပြတ် အောက်ခံရှုပ်အင်္ကျီပေါ်တွင် အနက်ရောင် ခါးတို အင်္ကျီကိုဝတ်ဆင်လျက် ဟွန်ဆန်သည် ဆေးလိပ်ကို မှန်မှန်ဖွားရှိုက်လျက် ရှိသည်။ သူ၏လက်ချောင်းများမှာ ဆေးလိပ်နီကိုတင်း (ဆေးချေး)ရောင် သန်းလျက်ရှိသည်။ သူ၏ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝအကြောင်း၊ ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း နေခဲ့သောနှစ်ကာလများအကြောင်းတို့ကို စီးကရက်ဖွားလျက် ပြန်လည်စဉ်းစား ကာ ပြောပြခဲ့သည်မှာ ၂ နာရီခွဲမျှကြာခဲ့သည်။

ဤသို့ သူ၏ပြောပြချက်များမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရန်အတွက် အစ ကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ သူပြောပြခဲ့သည်များမှာ အတော်ခရီးပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် မကြာမီ သူသည် သူ၏ရဟတ်ယာဉ်ဖြင့် ခရီးထွက်ပြန်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ သူနှင့်အတူ ဖခွမ်းပင်သို့လိုက်သွားကြသည်။ ယင်းနောက် ၂ ရက်မျှအကြာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ၏ “ရောင်းခလာ”ခေါ် “ကျားရဲတွင်း” နေအိမ်၌ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့် ထပ်မံရရှိခဲ့သည်။ ဤအိမ်မှာ ဖခွမ်းပင်မြို့နှင့် ၁၂ ကီလိုမီတာကွာဝေးပြီး ကန်ဒါလ်ပြည်နယ်၊ တပ်ခဲမောမြို့ အလွန်ခပ် လှမ်းလှမ်း၌ တည်ရှိသည်။

တပ်ခဲမောမြို့မှထွက်ခွာလာပြီးနောက် အဝေးပြေးလမ်းမကြီးမှ ခွဲထွက်သွားသော ကျေးလက်တောလမ်းငယ်တစ်ခုအတိုင်း လိုက်လာရာ မကြာမီ လမ်းအတားအဆီးတစ်ခုနှင့် ရုတ်တရက်တွေ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ စစ်ဝတ်စုံနှင့် အစောင့်တပ်သားများ၏ ရပ်တန့်ခြင်းကိုခံလိုက်ရသည်။ လမ်း အတားအဆီး၏ အလွန်တွင် အနီနှင့်အဖြူရောင် ရေဒီယိုအန်တာနာ တစ်ခု စိုက်ထူထားသည်။ စခန်း၏အပြင်ဘက်ခြမ်းတွင် တည်ရှိသော အပြာရောင် တဲတစ်လုံး၏ အပေါက်ဝကို အုပ်မိုးထားသော အကာအရံတစ်ခုအောက် တွင် ကြောက်မက်ဖွယ် အမြောက်တစ်လက် တပ်ဆင်ထားသည်ကို တွေ့ရ သည်။ ဤစခန်းသည် ဟွန်ဆန်၏စစ်တပ် တပ်ရင်းတစ်ရင်း အင်အားဖြင့် စောင့်ကြပ်ပေးနေသော အခိုင်အမာ စစ်စခန်းခံတပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ပတ်ပတ် လည်တွင် စက်သေနတ်များ တပ်ဆင်ထားသည့် ကင်းမျှော်စင်များရှိသည်။ စက် အမြောက်များစွာကိုလည်း တပ်ဆင်ထားသေးသည်။ အိမ်ဝင်းပတ်လည်

ရွံ့ညံ့တောများတွင် မြေသတ္တဝါများ မွေးမြူထားသဖြင့် ဤအိမ်သို့ချည်းကပ်ရန် မှာ မလွယ်ကူပေ။ မြေလမ်းအတိုင်း ကားဖြင့်ထွက်လာခဲ့ရာ မကြာမီ သံတံခါး အဝင်ဝ၌ ရပ်တန့်ရပြန်သည်။ နေအိမ်မှာ ထောက်လှမ်းရေး ဗွီဒီယိုကင်မရာ များတပ်ဆင်ထားသော တံတိုင်းအမြင့်ကြီးများ၏နောက်တွင် ဖုံးကွယ်တည် ရှိနေသည်။ ခြံဝင်းတံခါးဖွင့်လိုက်သည်နှင့် ခေတ်မီကြွေပြားများကပ်ထားသော လမ်းသွယ်လေးသည် အနီရောင်ကြွေပြား မိုးထားသော နေအိမ်သို့ ကုန်းတက် လမ်းအတိုင်း ဦးတည်လျက်ရှိသည်။ ခေတ်မီပြတင်းပေါက်များ၊ လေသာ ဆောင်များ၊ ဂြိုဟ်တုစလောင်းများ၊ အိမ်အတွင်း သွားလာနေထိုင်မှုကို ကြည့် ရှုနိုင်သော အင်တာနာ၊ ဗွီဒီယိုရုပ်မြင်သံကြားစက်များ စသဖြင့် အလွန်ထည် ဝါ ခမ်းနားလှပေသည်။ နှုတ်သီးရှည်ရေဘဲများ ငြိမ်သက်စွာဝဲယုံနေသော ရေကန်ကို အပေါ်စီးမှကြည့်ရှုနိုင်ရန် ရောမဟန်တိုင်လုံးကြီးများ ထောက်ကူ တည်ဆောက်ထားသော အမိုးပါဝရန်တာ၊ ဟွန်ဆန်လေ့ကျင့်ကစားရန် အသေးစားဂေါက်ကွင်းတစ်ခုတို့ကိုပါ တွေ့ရသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ လအတွင်း တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ဤ ၃ ထပ်အိမ်မှာ အုန်းပင်များဝိုင်းရံလျက် ရေကူးကန်တစ်ခု၊ ရေကန်အတွင်း တည်ဆောက်ထားသော အိမ်တစ်လုံးနှင့် ရေတံခွန်များ ပါရှိလေသည်။

အိမ်ကြီး၏အတွင်းဘက်ကို ကြည့်မည်ဆိုလျှင် မျက်နှာကျက်ဆွဲ ပန်းမီးဆိုင်းများ၊ ဥရောပခေတ်လက်ရာများ၊ ၁၇၀ ရာစု၊ ပြင်သစ်ဟန် ပရိဘောဂများဖြင့် မွမ်းမံတပ်ဆင်ထားသည်။ Beng သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်ထား သော ပီလာထောက်တိုင်ကြီးများကို ကျောက်ဖြူကြမ်းခင်း၌ စိုက်ထူထားသည်။

ဟွန်ဆန်၏ နှစ်သက်မှုမှာ ငွေကြေးကုန်ကျမှုအပေါ် အစဉ်အမြဲ မတည်ပေ။ မူလအစက သူသည်ရိုးရိုးနှစ်ထပ်အိမ်တစ်လုံးတွင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းအိမ်မှာ ဤခြံဝင်းနှင့်ကပ်လျက် တည်ရှိပြီး ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက် ခဲ့သည်။ ထိုပထမဆုံးအိမ်မှာ ယခုအထိတည်ရှိဆဲဖြစ်သည်။ ထိုအိမ်မှာ ကြီးမားသော်လည်း ရိုးရှင်းစွာတည်ဆောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အိမ်အတွင်း၌ ဗိယက်နမ်ပုံစံ ကော်ဇောခင်းထားပြီး ထွင်းထုပြုလုပ်ထားသော ကုလားထိုင် များရှိသည်။ ဤသို့သော ရိုးရှင်းမှုကို တန်ဖိုးကြီးပစ္စည်းများနှင့် အစားထိုးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်မှာ သူဝတ်ထားသော နက်ပြာရောင်ကုတ်နှင့် အပြာရောင် အောက်ခံရုပ်အင်္ကျီတို့ကြောင့် ချွေးဒီးဒီးကျနေသည်။ သူသည် ယခုမှ မူဆလင်ကျောင်းသားတစ်စုနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပြီးခါစဖြစ်သည်။ လွှတ်ရည်ကြမ်း တစ်ကျိုက်နှင့်တစ်ကျိုက်အကြား အချိန်တို့တွင် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ဗီယက်နမ် သို့ တိမ်းရှောင်ထွက်ခွာခဲ့ပုံ၊ ဗီယက်နမ်အကျဉ်းစခန်းများတွင် နေခဲ့ရသော အချိန်များ၊ သူ့နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်အောင် ကြိုးပမ်းလိုစိတ်များဖြင့် ကုန်ဆုံး ခဲ့ရသော နှစ်ကာလများ၊ သူ့နိုင်ငံ၏အတိတ်က အုပ်စိုးလာခဲ့ကြသူများအပေါ် မကျေနပ်ဒေါသဖြစ်ပေါ်မှုများနှင့် လူ့အစုလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်မှုအပေါ် သူ၏ဒေါသဖြစ်ရမှုများအကြောင်းတို့ကို စကားပြောမိုက်ခွက်ဖြင့် ပြောပြခဲ့ သည်။

မောနီအစိုးရကို ဖြုတ်ချမည့် ဗီယက်နမ်၏ စစ်ရေးအရ အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုကို ကျွန်ုပ်တို့က “ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်မှု”အဖြစ် ရည်ညွှန်းထား သော မေးခွန်းတစ်ခုကို ၎င်းအားမေးမြန်းသည့်အချိန်မတိုင်မီအထိ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုမှာ အဆင်ပြေချောမွေ့ခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့ ဝင်ရောက်လာမှုကို “ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်မှု”အဖြစ် ရည်ညွှန်းမေးမြန်းချက်အပေါ် ဟွန်ဆန်က စိတ်ထိခိုက်မှုဖြင့် ရှည်လျားစွာ ရှင်းလင်းတုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ မြင်သော သမိုင်းကြောင်းကို သူက အလျင်အမြန်တုံ့ပြန် ပြင်ဆင်ပေးခဲ့သည်။ သူက ဗီယက်နမ်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်းမှာ ကျူးကျော်သိမ်း ပိုက်မှုမဟုတ်ဘဲ လူ့အစုလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်နေသော အစိုးရတစ်ရပ်၏ အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်အောင် ပြုလုပ်ပေးခဲ့မှုအဖြစ် ပြောပြခဲ့သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ကိုယ့် နိုင်ငံကို ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်မှာလဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က အင်္ဂလိပ်လို ဖြေးဖြေး လေးလေး ပြန်လည်မေးပါလေတော့သည်။ အင်္ဂလိပ်စကားသည် သူ့အတွက် ပြောဆိုဖို့ရန် ခက်ခဲသော ဘာသာစကားတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့ အနေဖြင့် အင်္ဂလိပ်စကားကို ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်စွာ ပြောဆိုဟတ်ရန် လိုသည်ဟု ခံယူထားခြင်းမရှိပေ။

ဤအခိုက်အတန့်သည် သူ၏ပျော့ပြောင်းတည်ငြိမ်သော စိတ်ဓာတ် ကို နှောင့်ယှက်ခံလိုက်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်း

ကို အဆုံးသတ်ရန် အချိန်ရောက်ပြီဟု ခံစားမိကြပါသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် ယခုလို ၂ နာရီကျော်ကြာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကို တိတ်ခွေဖြင့် အသံဖမ်းရ သည်မှာ အလွန်အကျိုးဖြစ်ထွန်းသော အစီအစဉ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူနှင့်အတူ ဖခွမ်းပင်အရှေ့ ဘက်ရှိ ပရေဗန်းပြည်နယ်သို့ ခရီးထွက်ခွာရန်ရှိသည်။

ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော်နဲ့အတူ လိုက်ခဲ့ကြမယ်မဟုတ်လား”ဟု ခွေးထွေးစွာပြောပြီး “မနက်ဖြန်နံနက် ၈ နာရီမထိုးမီ လာခဲ့ကြပါ။ ကျွန်တော် စပါးရိတ်သိမ်းဖို့ရှိပါတယ်”ဟု ဆက်လက်ပြောပါသည်။

သူသည် ကျွန်တော်တို့၏ သမိုင်းကြောင်းတင်ပြမှုအမှားကို ခွင့်လွှတ် ခဲ့ပါသည်။ အိမ်ရှေ့ဆင်ဝင်အောက်အထိပင် လိုက်ပို့ခဲ့ပါသေးသည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ၏ခံတပ်အတွင်းသို့ အခြားဝင်ပေါက်တစ်ခုမှ မော်တော်ကားဖြင့် ဝင်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ငှက်ပျော ပင်ကို ကိုက်ဖြတ်နေကြသည့် ဝက်ပေါက်စလေးများ၊ ကျွန်ုပ်တို့ကို လှမ်းဟောင် နေသော ခွေးများနှင့် ကင်းမျှော်စင်တွင် စောင့်ကြပ်နေသော ပြုံးနေသည့် စစ်သားများကိုဖြတ်လျက် ဝင်ရောက်သွားခဲ့ကြပါသည်။ ရုရှားလုပ် ရဟတ်ယာဉ် လေးစင်းသည် ကြာပင်များနှင့် ပြည့်နှက်နေသော ရေကန်အလယ်ရှိ သမံ တလင်းခင်းကွက်လပ်တစ်ခုအပေါ်တွင် ရပ်နားလျက်ရှိသည်။ ရဟတ်ယာဉ် လေးစင်းတို့သည် တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ဝေဟင်သို့တက်သွားကြကာ နွံ့နွံ့ တောအပေါ် ဖြတ်သန်းလျက် ကျေးလက်ဒေသဆီသို့ ဦးတည်ထွက်ခွာသွားကြ ပါသည်။

နာရီဝက်မျှ တောင်ကုန်းတန်းနှင့် ပြည့်မို့နေသော ခြေပြင်တို့အပေါ် ဖြတ်သန်းပြီးနောက် ရဟတ်ယာဉ်လေးစင်းစလုံးသည် ကျေးရွာသား တစ်ထောင်ကျော်တို့၏ အလယ်ရှိ ကျယ်ပြောလှသော ရွှေဝါရောင်စပါးခင်း များအတွင်း ဆင်းသက်ခဲ့ကြသည်။ (ကျေးရွာသားများမှာ ၎င်းတို့၏ ဦးခေါင်း ပေါ်၌ ရောင်စုံပဝါရှည် 'Kramas' များကို ဆောင်းထားကြသည်။) မြေပြင်ပေါ် ခြေချလိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဟွန်ဆန်က အဘွားအိုများနှင့် ကလေးငယ် များကို ပွေ့ဖက်နှုတ်ဆက်လိုက်လေသည်။ ယင်းနောက် သူသည် ကောက်ပင် များကို တံစဉ်ကဲ့သို့သော ကီရီယာ (Kandear) ဖြင့် စတင်ရိတ်သိမ်းသည်။

ခဏတာအတွင်း ဟွန်ဆန်သည် လယ်သမားတစ်ဦး၏ ကျွမ်းကျင်မှုမျိုးဖြင့် ၂၅ မီတာအကျယ် လယ်ကွက်ကို ရိတ်သိမ်းပြီးဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ယာယီရွက်ဖျင်တဲ့အောက်တွင် ထိုင်လိုက်ပြီး စက်ဘီးလက်ကိုင်တွင် တပ်ဆင်ထားသော လော်စပီကာခေါ် အသံချဲ့စကားပြောခွက်ဖြင့် တောင်သူ လယ်သမားထုကို မိန့်ခွန်းပြောပါသည်။ သူ၏ ပတ်ပတ်လည်တွင် ကျေးရွာသားများသည် အဝါရောင်ရိုးပြတ်များနှင့် အခြားတောရိုင်းပန်းပင်များ ဖုံးလွှမ်းနေသော လယ်ကွင်းအတွင်း ပျံ့ကျဲနေရာယူလျက် နားထောင်နေကြပါသည်။

အဖန်ဖန်အတေတေ လျှော်ဖွပ်ထားသော ရှုပ်အင်္ကျီတွင် ခွေးများ ရွဲနစ်နေသော ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော်က လယ်သမားတစ်ယောက်ပါ။ ကျွန်တော်ဟာ သိပ်ဆင်းရဲပါတယ်။ မင်းသားတစ်ယောက်လို မဟုတ်ပါဘူး” ဟု ကျွန်ုပ်တို့ကို ပြောပြသည်။

ထိုစဉ် သူ၏ တဘက်ပဝါရည် (Krama) မှာ မြေကြီးပေါ်ကျသွားခဲ့ရာ သက်တော်စောင့်တစ်ယောက်က ပြန်ကောက်ယူပြီး သူ၏ပခုံးပေါ်တင်ထားသည်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ မြင်ရသူအဖို့ စိတ်လှုပ်ရှားစရာပုံရိပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် သက်တော်စောင့်တို့မှာ တစ်သားတည်းရှိနေတော့သည်။

ဟွန်ဆန်၏အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ သူ၏ဇနီးနှင့် ပြောဆိုမေးမြန်းခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့ပါက ပြီးပြည့်စုံမှု ရှိမည်မဟုတ်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဟွန်ဆန်၏ဇနီး ဘန်ရာနီဟု ပို၍လူသိများသော ဘန်ဆန်ဟင်းနဲ့ တွေ့ဆုံရေး အစီအစဉ် ဖြစ်နိုင်မဖြစ်နိုင် စူးစမ်းတီးခေါက်ကြည့်ပါသည်။ ဤသို့တွေ့ဆုံရန် အစီအစဉ်ကို ဟွန်ဆန်က မဆိုင်းမတွ သဘောတူလေသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် သူ၏ဇနီးနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ သူမသည်လည်း လယ်သမားတစ်ဦး၏သမီးဖြစ်ကာ လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုမှ လွတ်မြောက်လာခဲ့သူဖြစ်သည်။

နီဝါရောင်ပိုးထည်အင်္ကျီ ထဘီ (ikkat sampot) ဝတ်ဆင်ထားသော ဘန်ရာနီမှာ တည်ငြိမ်လေးနက်သော အမျိုးသမီးတစ်ဦးမှန်း သိနိုင်လေသည်။ တာ၀်မောမြို့ရှိ သူမ၏ခေတ်မီ အိမ်သစ်ကြီး၏ ဒုတိယထပ်ရှိ ၁၆ ဆက်မြောက်ပြင်သစ်ဘုရင်လူးဝစ် ခေတ်ပုံစံအတိုင်း ပြုလုပ်ထားသော ဆိုဖာကုလားထိုင်၏

ရွှေအနားကွပ်ဘောင်များမှာ နေ့လည်ခင်း နေခြည်နုနုအောက်တွင် တောက်ပလျက်ရှိသည်။ သူမ၏ စကားပြောဆိုသံမှာ ကလေးချောတေးဆိုညည်းသလို နူးညံ့တိုးညှင်းပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ စကားဝိုင်းမှာ သူမ၏ဘဝနှင့် ဆုံးရှုံးစွန့်လွှတ်ခဲ့ရမှုများအကြောင်း၊ သူမ၏ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက်စရာများအကြောင်းပါဝင်သော ၄ နာရီကြာ ပုံပြင်တစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါသည်။ မျက်ရည်များအကြား နာကျင်ခံစားရသည့် အတိတ်ဖြစ်ရပ်များကို အသေးစိတ် ပြန်ပြောင်းသတိရလျက် ပြောပြခဲ့သည်။

အသက် ၄၄ နှစ်အရွယ် သူမက သူမ၏ သေးသွယ်ကျစ်လျစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာအတွက် ကြားလုံးထုတ်ခဲ့ပါသည်။ သူမမှာ ပင်ကိုယ်ကမ္ဘောဒီးယားဟန်ပန် အပြည့်အဝရှိသူဖြစ်သည်။ လက်နှစ်ဖက်ကို သူမ၏ပေါင်ပေါ်တင်လျက် ထိုင်နေပါသည်။ အနက်ရောင်အောက်ခံအစင်းတွင် Dior တံဆိပ်ပါ လက်ကိုင်အိတ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ဩဇာတက္ကမအရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဇနီးသည်မှာ အေးအေးဆေးဆေး နှစ်လိုဖွယ်အသွင်ရှိနေသည်။

သူမ၏ နို့နှစ်ရောင်အသားအရေမှာ ခမာနီခေတ်က အမိန့်အရ လူတိုင်းထားရသော ဆံပင်တိုတို ပုံစံရှိ သန်စွမ်းနက်မှောင်သည့်ဆံပင်နှင့် လိုက်ဖက်နေပါသည်။ ၁၀ စုနှစ်ကျော်လွန်ခဲ့ပြီး ယနေ့တွင်မူ သူမ၏ ဆံပင်မှာ ပခုံးထိရှည်လျားစွာ ထားရှိနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ အဖိုးတန် ခမာနီလာ လက်စွပ်များကိုလည်း သူမ၏ရှည်လျားသွယ်ပြောင်းသော လက်ချောင်းလေးများ၌ ဝတ်ဆင်ထားသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိအတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများမှာ တစ်ဝက်မျှ ပြီးစီးသွားလေပြီ။ စာဖြင့်ရေးသားထားသော မေးခွန်းဒါဇင်ပေါင်းများစွာကို စာဖြင့်ပင်ဖြေကြားရန် ဟွန်ဆန်က သဘောတူသည်။ သူပြောသလိုပင် စာဖြင့်ရေးသားထားသော ဖြေကြားချက်များကို အချိန်မီရရှိခဲ့သည်။

နောင်လအတန်ကြာတွင် နောက်ဆုံးတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုကို ပြုလုပ်ရန် ဟွန်ဆန်က ကျွန်ုပ်တို့ကို ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုနောက်ဆုံးပြုလုပ်မည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကို စောင့်ဆိုင်းရင်း ကျွန်ုပ်တို့သည် ရာနာရစ်နှင့် ဆွန်ဆန်အပါအဝင် အခြားကမ္ဘောဒီးယား ခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံမေး

မြန်းမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့်ပတ်သက်သော အတွင်းကျကျ ကောက်ချက်ချမှုအတော်များများကို ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအလယ်ကာလ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် အတူနေခဲ့ကြသော သူ၏ငယ်သူငယ်ချင်းများထံမှ လည်းကောင်း၊ သူ၏ကျောင်းသားဘဝ ငယ်ဆရာများထံမှလည်းကောင်း ရရှိခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့အတွက် တန်ဖိုးအရှိဆုံး တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုမှာ ဟွန်ဆန်၏အစ်ကို ဟွန်နင်နှင့်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်က သူ့ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ ဟွန်ညီအစ်ကိုသည် စစ်ရေးမဟာမိတ်များ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့များက ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ခမာနီတို့ကို ဖြုတ်ချရာ ၌ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ရုတ်တရက်ရောက်ရှိလာသော မိုးရာသီနှင့်အတူ နောက်ဆုံးပြုလုပ်မည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်ရန်အချိန် ရောက်ရှိလာခဲ့ပါ သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်က ကျွန်ုပ်တို့အား ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လဆန်းတွင် တွေ့ရန် ရှိပါသည်ဟု ပရတ်ဆိုခွန်းက ပြောခဲ့ပါသည်။ တစ်ကြိမ်ထပ်မံ၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် တာ၌မောမြို့ရှိ ဟွန်ဆန်၏နေအိမ်သို့ မော်တော်ကားဖြင့် သွားကြပြီး ၂ နာရီအကြာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ဟွန်ဆန်က သူ၏ ဘုန်းကြီး ကျောင်းသားဘဝနေ့ရက်များအကြောင်းနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာသည့်အခါ သူ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော စိန်ခေါ်မှုများအကြောင်း ပြောပြခဲ့ပါသည်။

ဟွန်ဆန်က သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကြောင်း ရေးသားပြီးစီးမှုအခြေအနေ မည်သို့ရှိသည်ကို ညင်သာစွာမေးပါသည်။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့ရေးသားထား သည့် လက်ရေးစာမူကို ကြည့်ရှုရန် တောင်းဆိုမှုမျိုးကို တစ်ခါမျှမပြုလုပ်ခဲ့ ပါ။ လက်ရေးစာမူကို ကြည့်ရှုမည့်ပုံမပေါ်ဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ သဘောကျရေးစေခြင်း ဖြစ်ပေမည်။

သေလုမျောပါး ဆင်းရဲမှုမှ ရုန်းထွက်နိုးထလာပြီး ကမ္ဘောဒီးယား သမိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးသမျှ ခေါင်းဆောင်များအနက် ဩဇာတိက္ကမ အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လာသူ ဟွန်ဆန်ကို သူ၏အမှုထမ်းများက အလွန်ရှိသေ လေးစားချစ်ခင်မြတ်နိုးကြသည်မှာ သိသာထင်ရှားပါသည်။ သူသည် အလွယ် တကူ ဖြုတ်ချခံခဲ့ရသော မင်းသားသီဟာနုထက်ပင် ပို၍ဩဇာတိက္ကမရှိသူ

ဖြစ်ပြီး ပိုပေါ့ထက်လည်း ခံနိုင်ရည်ရှိသူဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်က ပရတ်ဆိုခွန်းမှာ ဟွန်ဆန်ထံ အမှုထမ်းနေသည်မှာ ၄ နှစ်ကျော်ပြီဖြစ်သည်။ သူ့အကြီးအကဲသည် အခြားဝန်ကြီးများနှင့်မတူကြောင်း ၎င်းက ကျွန်ုပ်တို့ကိုပြောပြခဲ့သည်။

“သူတို့တွေ (အခြားဝန်ကြီးများ)က စာရွက်စာတမ်းတွေကို မဖတ်ကြည့်ဘဲ လက်မှတ်ရေးထိုးလေ့ရှိကြပါတယ်။ ဟွန်ဆန်ကတော့ စကားလုံးတစ်လုံးချင်းကို ဖတ်ကြည့်ပါတယ်။ သူ့လက်ထောက်တွေက အမှားတစ်စုံတရာ အဖြစ်မခံရဲဘူး။ မှားတာတွေ့ပြီဆိုရင် အဆူခံရပြီသာမှတ်တော့။ ဒါပေမယ့် တစ်ခါဆူပြီးရင်တော့ ပုံမှန်အတိုင်း လုပ်သွားတတ်ပါတယ်”ဟု ပရတ်ဆိုခွန်းက ပြောပြသည်။

ဤသို့သော အလေးထားဂရုစိုက်မှု၊ စိတ်ဝင်စားမှုတို့ဖြင့် သူသည် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် ကျောင်းများ၊ ဆည်မြောင်းများကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့သည်။ သူသည် ထောက်ပံ့အလှူငွေများကို လက်ခံပြီး ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများတွင် သုံးစွဲစေသည်။ သူသည် ဩဇာတိက္ကမရှိသူ ဖြစ်သလို တာဝန်သိမှုနှင့် ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု ရှိသူလည်းဖြစ်သည်။ ဆောင်ရွက်မှုတိုင်း၏ နောက်ကွယ်တွင် အမြဲရှိနေသည့် အခြားအကြောင်း ရင်းတစ်ခုမှာ ရွေးကောက်ပွဲများ၌ လူထု၏ထောက်ခံမှုရရှိရန် လူထုအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးနေခြင်း ဖြစ်လေသည်။

Harish C.Mehta
Julie B. Mehta
Phnom Penh, August 1999

ဟွန်ဆန်နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသူများ

နိုဂိုဏ်းသီဟာနု

၁၉၂၂ တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် ဘုရင်ဖြစ်လာချိန်မှစ၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေးလောကကို သြဇာလွှမ်းမိုးခဲ့သည်။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် ထီးနန်းစွန့်ခဲ့ရပြီး ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံအကြီးအကဲ (Chief of State) ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပွဲတွင် ဖြုတ်ချခံရသည့် အချိန်မှစ၍ သူ၏နိုင်ငံရေးသမားဘဝ နိဂုံးချုပ်ခဲ့သည်။ ပြည်ပ၌ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကြာ နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရပြီးနောက် ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ဘုရင်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ပြင်သစ်တွင် စတင်ကျင်းပခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ ကာလများ၌ သီဟာနုမှာ ဟွန်ဆန်၏ အဓိကအတိုက်အခံ ရန်သူဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုသည် ဟွန်ဆန်အား တဖြည်းဖြည်း နှစ်သက်သဘောကျချင်သလို ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ သူ့နိုင်ငံကလိုအပ်နေသော နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှုကို ပေးနိုင်သည့် သြဇာတိက္ကမ ရှိသူအဖြစ် သိမြင်သဘောပေါက်လာကာ ဟွန်ဆန်အပေါ် လေးစားမှုပင် ရှိလာခဲ့ပြီး သူ့ကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေးမြင်ကွင်းမှ ဖယ်ရှားပစ်ရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း သိရှိလာခဲ့သည်။

ဗီယက်နမ်စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများဖြစ်ကြသည့် ဗန်ထင်ဒွန် ထရန်ဗန်ထရာနှင့် လီဒတ်အန်

ခမာနီတို့ကို ပုန်ကန်ရန် စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် ဟွန်ဆန်အား ကူညီခဲ့ကြသော ဗီယက်နမ်စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး သုံးဦးဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ၁၉၇၈-၇၉ ခုနှစ်တွင် ခမာနီများအား ဗီယက်နမ်တပ်များက ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး လီဒတ်အန်သည် နောင်တွင်

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ သမ္မတဖြစ်လာခဲ့ပြီး ဟွန်ဆန်နှင့် ဆက်သွယ်မှုမပြတ်ရှိနေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဤဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ၏ အဆက်အသွယ်များဖြင့် ဗီယက်နမ်ထံမှ သံတမန်ရေးထောက်ခံမှုများ ရယူနိုင်ခဲ့သည်။

ဟင်ဆမ်ရင်

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ခမာနီတပ်ဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၆ မှ ၁၉၇၈ အထိ အမှတ် (၄) ခြေလျင်တပ်မ-တပ်မမှူးအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ပိုပေါ့အား ဖြုတ်ချရန်ကြိုးပမ်းသည့် မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းမှုကို ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၈ တွင် ဗီယက်နမ်တက်သို့ ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ပိုပေါ့အစိုးရအား ဗီယက်နမ်တို့က ဖြုတ်ချခဲ့ပြီးနောက်နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာခဲ့ပြီး နိုင်ငံအကြီးအကဲ (Head of State) အဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဟင်ဆမ်ရင်သည် ဟွန်ဆန်၏ လက်ဦးဆရာများစွာအနက် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးအရှိန်အဝါ တက်လာနေသည့်ဟွန်ဆန်အား လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။

ချီဆင်

၁၉၃၂ ခုတွင် လယ်သမားမိသားစုမှ ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ် ပွန်ဟဲကရက်ခရိုင်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ချီဆင်သည် ၁၉၅၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ပေါ်ပေါက် ခဲ့သော ပြင်သစ်ဆန့်ကျင်ရေး စစ်ပွဲကာလ၌ ဗီယက်နမ်ကွန်မြူနစ်တပ်ဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ခမာနီအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ပွန်ဟဲကရက် ခရိုင်ကော်မီတီအတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ပိုပေါ့အစိုးရ ဖြုတ်ချခံရပြီးနောက် သူသည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ရာထူးအဆင့်သို့ တက်လှမ်းလာခဲ့သည်။ ထို့နောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလ ရွေးကောက်ပွဲများအပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လွှတ်တော်၏ ဥက္ကဋ္ဌရာထူးကို ဆက်လက်ရယူခဲ့ပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ဆီးနိတ်လွှတ်တော် အကြီးအကဲဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟင်ဆမ်ရင်ကဲ့သို့ပင် ချီဆင်သည် ဟွန်ဆန်အား ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကာလများတွင် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နိုင်အောင် ကြည့်ရှုအားပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင်

သဘောထားကွဲပြားမှုများကြောင့် ၎င်းတို့နှစ်ဦးအကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်က ချီဆင်အား ရိုသေလေးစားမှု နည်းပါးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ပါတီတွင်းရာထူးအဆင့်အတန်းအကြည့်လျှင် ချီဆင်မှာ ဟွန်ဆန်၏ အထက်အဆင့်တွင်ရှိသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ သဘောထားများ ကွဲလွဲမှု ရှိသော်လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေနှစ်ဦးအဖြစ် ရှိနေခဲ့ကြသည်။

ပင်ဆိုင်ဗန်

၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ်ကပင် အစ်ဆာရတ်လွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ နောင် ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် အင်ဒိုချိုင်းနားကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဆိုဗန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုတွင် တာဝန်ရှိသူ၊ ရက်စက်သည့် ခမာနီဗိုလ်ချုပ်ကြီးဖြစ်လာသူ တာမော့၏သက်တော်စောင့်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဆိုဗန်သည် တာမော့နှင့်လမ်းခွဲခဲ့ပြီး ဗီယက်နမ်၌ ကွန်မြူနစ်သင်တန်းများ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ သူသည် ပိုပေါ့အားဖြုတ်ချရန် လောနိုင်ငံနယ်စပ်တစ်လျှောက်ရှိ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများအား စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ခမာနီများအား ဖြုတ်ချပြီးနောက် ဗီယက်နမ်တပ်များက ဆိုဗန်အား ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ သူသည် ၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည်။ သို့ရာတွင် ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် မူဝါဒရေးရာ သဘောထားကွဲလွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် မကြာမီတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။ ဆိုဗန်ကို ဗီယက်နမ်များအပေါ် သစ္စာမခံသူအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ သူသည် ဟန့်ရှိုင်သို့ ထွက်ခွာသွားရာ ဟန့်ရှိုင်၌ ထောင် ၇ နှစ်ကျခံခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ ထောင်ချခံရမှုအတွက် ဟွန်ဆန်အား အပြစ်တင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည့်အချိန်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီသို့ သူ့အားဝင်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် အစိုးရအပေါ် ဝေဖန်သူ ဆမ်ရိန်ဆီဦးဆောင်သော အတိုက်အခံပါတီနှင့် ပူးပေါင်းလိမ့်မည်ဟု သော ကောလာဟလသတင်းများ ထွက်ပေါ်ပြီးနောက် ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။

ဟွန်နင်

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ကမ်ပုမ်ချန်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဟွန်နင်သည် ဟွန်ဆန်၏အစ်ကိုဖြစ်သည်။ သူ၏ နိုင်ငံရေးဘဝမြင့်မားမှုသည် ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ် ထွန်းတောက်လာမှုနှင့် တိုက်ဆိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန် နှစ်လယ်ကာလများတွင် ခမာနီတို့၏ ဖမ်းဆီးထောင်ချမှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ကမ်ပုမ်သွန်တောင်တန်းများသို့ ၉ လကြာ နယ်နှင်ဒဏ်ခံခဲ့ရသည်။ ပိုပေါ့အား ဖြုတ်ချရန် ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်အတွင်း သူပုန်စစ်တပ်ဖွဲ့စည်းရေး လုပ်ငန်းတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဟွန်နင်သည် ဖခွမ်းပင်၌ စီးပွားရေးပညာရပ်ကို လေ့လာခဲ့ပြီး ကမ်ပုမ်ချမ်ပြည်နယ်အစိုးရ၏ စီးပွားရေးအကြံပေးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ သူသည် ခရိုင်အကြီးအကဲရာထူးသို့ တိုးမြှင့်သွားခဲ့ပြီး ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းနှစ်တွင်ပင် ဟွန်ဆန်သည်လည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်နှင့်ဟွန်နင်တို့နှစ်ဦးမှာ ညီအစ်ကိုထက်ပိုသည့် နိုင်ငံရေးမဟာမိတ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ဝိပေါ့

ပိုပေါ့၏ မွေးနေ့ကို အတိအကျမသိရှိရပေ။ သမိုင်းဆရာအချို့က သူသည် ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ပြင်သစ်တို့က သူ၏မွေးသက္ကရာဇ်ကို ၁၉၂၈ ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားကြသည်။ ဆာလို့ဆာဟု အမည်ပေးခံရသောသူသည် ကမ်ပုမ်သွန်ပြည်နယ်၌ ချမ်းသာသော လယ်သမားမိသားစုမှ ပေါက်ဖွားကြီးပြင်းလာခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်မြို့၌ ရေဒီယိုအီလက်ထရွန်းနစ်ပညာ လေ့လာသင်ယူရန် ပညာတော်သင်ဆု ခံပြီးမြင့်ခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် သိပ္ပံပညာရပ်ထက် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို ပိုမိုစိတ်ဝင်စားခဲ့သဖြင့် ပညာကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် လေ့လာသင်ကြားခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ကမ္ဘောဒီးယားကွန်မြူနစ်ပါတီ သို့ဝင်ရောက်ရန် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ပါတီအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ်သူ ဘန်ပို (ဘန်-အကြီး)ဟု အမည်ပေးခဲ့ပြီး နောင်တွင် “ပေါ့”အမည်ကို ထပ်ဖြည့်မှည့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ခမာနီပျောက်ကြားအဖွဲ့၏ မဟာခေါင်းဆောင်ကြီး

အဖြစ် အပြစ်မဲ့ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ ၁.၇ သန်းခန့် သတ်ဖြတ်မှုကို ကြီးမှူးပြုလုပ်သည့်အခါ ပိုပေါ့၏ပညာတတ်များအပေါ် မုန်းတီးသည်စိတ် သဘောထားမှာ ပေါ်လွင်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီ အဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ပိုပေါ့နှင့် တစ်ခါမျှမတွေ့ခဲ့ရ ပေ။ ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ခမာနီအဖွဲ့မှ ခွဲထွက်ခဲ့ပြီးမကြာမီ ပိုပေါ့၏အကြီးမားဆုံးနှင့် အန္တရာယ်အရှိဆုံး ရန်သူဖြစ်လာခဲ့သည်။ ခမာနီတို့ သည် ဟွန်ဆန်အား သတ်ဖြတ်ရန် အကြိမ်ကြိမ်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသော်လည်း အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ကြပေ။ နောက်ဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ် စစ်တပ် အကူအညီဖြင့် ပိုပေါ့အား ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးလောကမှ စွန့်ခွာ၍ ထိုင်းနယ်စပ်ကမ္ဘောဒီးယား တောတွင်း၌ ခိုလှုံနေ ထိုင်ခဲ့ရသည်။ ပိုပေါ့သည် တောတွင်း၌ ၎င်း၏ နောက်လိုက် ကေဒါရဲဘော်များ ၏ ရဲဘော်ရဲဘက်တစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်မှုဖြင့် တရားစွဲဆိုဖမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး နောက် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ သေခြင်းတရားက ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများ၏ လက်တွင်းမှ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် ရာဇဝတ် ကောင် ပိုပေါ့ကို ခုံရုံးတင်အပြစ်ပေးနိုင်မည့် အခွင့်အရေးကို ခိုးယူသွားခဲ့လေ သည်။

ဒီယူဆန်ပန်

၁၉၃၂ တွင် ဆဗေးရီယန်ပြည်နယ်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူသည် ပဲရစ်တက္ကသိုလ် ဘွဲ့ရတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်အရောက်တွင် ပြင်သစ် ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်သတင်းစာ "L'Observateur"ကို ထူ ထောင်ခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ဆန်ကုမ်းရီစတာပါတီ၏ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အမျိုး သားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ခမာနီအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ အချိန်ကာလအသီးသီး၌ ခမာနီအဖွဲ့၏ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲအဖြစ်လည်း ကောင်း၊ ခမာနီအတိုက်အခံအဖွဲ့၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း ထမ်း ဆောင်ခဲ့ကာ ၁၉၇၉ မှ ၁၉၉၁ ခုနှစ်အထိ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် တိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့သည်။ ဆန်ဖန်သည် ဟွန်ဆန်အား လူသိရှင်ကြား အဝေဖန်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ အစောပိုင်းကာလ၌ ကျင်းပပြုလုပ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း ဟွန်ဆန်နှင့် အငြင်းအခုံပြဿနာ အများဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

သွန်ဆန်

၁၉၁၁ ခုနှစ်တွင် ဖခမ်းပင်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူသည် ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်မြို့၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၉၅၄ မှ ၁၉၆၈ အထိ ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသားဘဏ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၁ မှ ၁၉၆၂ အထိ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အမျိုးသားစီးပွားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ပိုပေါ့အစိုးရ ပြုတ်ကျပြီးနောက် ခမာပြည်သူ့အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦးကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ မှ ၁၉၉၁ အထိ အဝေးရောက် ဒီမိုကရက်တစ် ကပ်ပူးချားညွန့်ပေါင်းအစိုးရ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ သူသည် ဟွန်ဆန်အား ခါးသီးစွာ ဝေဖန်ဆန့်ကျင်ခဲ့သူဖြစ်ပြီး သူ၏နိုင်ငံ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမှုအတွက် ဟွန်ဆန်၏ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီကို အပြစ်တင်ခဲ့သည်။

နိုဂိုဗွန်ဂျာနာရယ်

၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သီဟာနု၏သားဖြစ်ပြီး ပဲရစ်နှင့် အိုက်စ်အင်းပြည်နယ်တို့တွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ဥပဒေဘာသာရပ်ဖြင့် ပီအိပ်ချ်ဒီဒေါက်တာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ သူသည် ၁၉၉၃ ခု၊ မေလတွင် ပြုလုပ်သော ရွေးကောက်ပွဲများအပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဟွန်ဆန်မှာ ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့နှစ်ဦး ခွာပြဲခဲ့ကြပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ရာနာရစ်သည် ဟွန်ဆန်၏ စစ်တပ်အင်အားသုံး၍ အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးနောက် ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

နိဂုံးနှင့်ချက္ကရာပွန်

၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောရဲဆိုရဲ သူ သီဟာနု၏ သားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးအတက်အကျ မြန်ဆန်သူ ဖြစ်သည်။ သီဟာနု၏ အခြားဇနီးတစ်ဦးမှ ဖွားမြင်ခဲ့ပြီး ရာနာရစ်နှင့် အဖေ တူအမေကွဲ ညီအစ်ကိုတော်စပ်သည်။ ၎င်းတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ဦးမှာ ခါးသီးသော နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ချက္ကရာပွန် သည် သူ့ဖခင်၏ပါတီမှခွဲထွက်ပြီး ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် လျင်မြန်စွာ ရင်းနှီးသူဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ချက္ကရာပွန် ၏ တော်ဝင်မင်းမျိုးအပည့်အလာကို ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲရရှိရေးအတွက် အသုံး ချလိုခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ချက္ကရာပွန် က ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ သူပုန်နယ်မြေဖွဲ့စည်းရန် ကြိုးပမ်းမှုပြုလုပ်လာ ခြင်းကြောင့် ဟွန်ဆန်နှင့် ပြန်လည်စေ့စပ်၍ မရတော့အောင် ကွဲပြား သွား ခဲ့ကြသည်။ ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့နှစ်ဦးသည် ချက္ကရာပွန်အား ဘုံရန်သူ အဖြစ် ရှုမြင်လျက်ပြည်နှင့်ဒဏ် ပေးခဲ့၏။ ချက္ကရာပွန်က သူ့အား ကမ္ဘောဒီး ယားပြည်သူ့ပါတီက သစ္စာဖောက်ခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။

နိဂုံးနှင့်သီရိဗုဒ္ဓ

၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သီဟာနုနှင့် အဖေတူ၊ အမေကွဲ ညီအစ်ကိုတော်စပ်သူဖြစ်သည်။ သူသည်လည်း နိုင်ငံရေးသမားဘဝ အတက် အကျမြန်ဆန်သူဖြစ်သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင်ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အောက်တို ဘာလတွင် ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်နှင့် သဘောကွဲလွဲမှု ကြီးကြီး မားမား ရှိနေသည်ဟု ပြောဆိုလျက် ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံရပြီးနောက် ၁၉၉၅၊ ဒီဇင်ဘာ လတွင် ပြင်သစ်သို့ နယ်နှင့်ဒဏ်ပေးခံရသည်။ ဟွန်ဆန်အား ခါးခါးသီးသီး ဆန့်ကျင်သူဖြစ်ပြီး ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ပုံတို့အပေါ် အဆက်မပြတ် ဝေဖန်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံရေးပြန်မလုပ်တော့ပါဟူသော ကတိကဝတ်ဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လာခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

ဆယ်စုံနိဗ္ဗာန်

၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသည်။ အထက်တန်း အစိုးရအရာရှိ ဟောင်းတစ်ဦး၏ သားဖြစ်ပြီး ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်သို့ ပညာသင်ရန် ထွက်ခွာသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံ၊ စီးပွားရေး၊ စာရင်းကိုင်ပညာ နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှုတို့နှင့်ဆိုင်သော ဘွဲ့ဒီဂရီများရရှိခဲ့သည်။ ပြင်သစ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သည့် ၁၉၇၀ ပြည့်လွန် နှစ်လယ်ကာလများက သူနှင့် သူ့ဇနီး တီလောင်းဆာမူယာတို့သည် “လွတ်လပ်သော ကမ္ဘောဒီးယားအသံ” (The Voice of Free Cambodia) မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤ မဂ္ဂဇင်းမှာ ခမာနီတို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို အလေးပေးဖော်ပြသော စာစောင်ဖြစ်သည်။ သူသည် မိချီလင်ကုမ္ပဏီပိုင် ပြင်သစ်ဘဏ်တစ်ခု၌ အလုပ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိကာ ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံရေး လောကသို့ စတင်ခြေချခဲ့သည်။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရအဖွဲ့မှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရသည်။ ယင်း နောက် ပါတီမှလည်းကောင်း၊ နောက်နှစ်တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်မှလည်း အသီးသီးထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။ သူသည် ဟွန်ဆန်နှင့်အစိုးရအဖွဲ့၏ ခါးသီး သော အတိုက်အခံဖြစ်လာခဲ့ပြီး သူ့ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ခန့်ဆီပါတီကို ဖွဲ့စည်းထူထောင် ခဲ့သည်။

ယာဆူရှီအကာရှီ

ဂျပန်ထိပ်တန်း သံတမန်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အကာရှီသည် ကုလ သမဂ္ဂဆိုင်ရာ ကမ္ဘောဒီးယားအသွင်ကူးပြောင်းရေး ယာယီအစိုးရအဖွဲ့ (United Nations Transitional Authority in Cambodia-UNTAC) ၏ အကြီးအကဲ အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ဤအဖွဲ့သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ အထွေထွေရွေးကောက် ပွဲကျင်းပရေးနှင့် ကြီးကြပ်ရေးအတွက် အာဏာအပ်နှင်းခံရသော အဖွဲ့ဖြစ် သည်။ အကာရှီ၏ မူလရာထူးမှာ ကုလသမဂ္ဂအတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အထူး ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၌ သူ၏လုပ်ငန်းများ အောင်မြင် ပြီးစီးပြီးနောက် သူသည် ယူဂိုဆလားဗီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂလုပ်ငန်း

များ၏ အကြီးအကဲအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သူသည် ဟွန်ဆန်နှင့် အခြား နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ပတ်သက်၍ မျှမျှတတ ကြားနေရေးမူဝါဒကို ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးဂျွန်ဆန်အိုင်

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များ၏ တပ်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သြစတြေးလျကြည်းတပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနှင့်နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ

သီဟာနုအမျိုးသားတပ်မတော်

(Armée nationaliste Sihanoukienne, or Sihanoukist National Army)

ဤအဖွဲ့ကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ရောက်ရှိနေသော ဗီယက် နမ်တပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ရန် ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ နောင်တွင် လွတ်လပ်သော ကမ်ပူးချားအမျိုးသားတပ်မတော် (National Army of Independent Kampuchea) ဟု လူသိများခဲ့ပြီး ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ လက်နက် ကိုင်တပ်ဖွဲ့အဖြစ် လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒီလစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ

(Buddhist Liberal Democratic Party)

၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမစတင်မီတွင် ဆွန်ဆန်က ၎င်း၏ Khmer People's National Liberation Front (KPNLF) ကို Buddhist Liberal Democratic Party (BLDP) အဖြစ် အမည်ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဤအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပြည်သူလူထုအတွင်း ဗုဒ္ဓဘာသာစိတ်ဓာတ်များ တက်ကြွရှင်သန်လာစေရေး လှုံ့ဆော်ပေးရန်နှင့် အမျိုးသားနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုတွင် အကြမ်းမဖက်ရေးလမ်းစဉ်ကို ပြည်သူများ ကျင့်သုံးလာ အောင် လမ်းပြပေးရန်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ (Cambodian People's Party)

စီပီပီ (CPP) ဟု ပိုမိုလူသိများသည်။ ချီဆင်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ခေါင်းဆောင်သော နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်သည်။ စီပီပီသည် KPRP

(Kampuchean People's Revolutionary Party) နှင့် *SOC အဖွဲ့တို့မှ အဆင့်ဆင့်ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမစတင်မီ အာဏာရှင်ပုံရိပ် ထင်ဟပ်နေမှုကို ဖယ်ရှားရန်ရည်ရွယ်လျက် ပါတီ၏ အမည်ကို ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် ကွန်မြူနစ်အတွေးအခေါ်များကို စွန့်လွှတ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ဒီမိုကရေစီ လမ်းစဉ်ကိုကျင့်သုံးပြုဖြစ်ကြောင်း ပြသလို၍ဖြစ်သည်။

**ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့
(Cambodia People's Armed Forces)**

CPAF ဟု လူသိများသည်။ စီပီပီပါတီ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရက်တစ်ကမ်ပူချားပါတီ (Democratic Kampuchea Party)

ပိုပေါ့ခေါင်းဆောင်သည့် ခမာနီပြောက်ကျားအဖွဲ့၏ တရားဝင်နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းအမည်ဖြစ်သည်။

ဖန်စင်ပက် (Funcinpec)

Front Uni national pour un Cambodge independent, neutre, pacifique, et Coperatif (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful, and Cooperative Cambodia) ဟူသော ပြင်သစ်စကားလုံးအတိုကောက်ဖြစ်သည်။ ဟင်ဆမ်ရင်၏ ဖခွမ်းပင်အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့ကို ထောက်ခံအားပေးနေသည့် ဗီယက်နမ်တပ်များအား တိုက်ခိုက်ရန် ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် သီဟာနုဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဘုရင့်ဘက်တော်သား နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူ စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် သီဟာနုသည် ပါတီ၏ခေါင်းဆောင်မှုကို ရာနာရစ်ထံ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခဲ့သည်။

**ကမ်ပူချားပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ
(Kampuchean People's Revolutionary Party)**

KPRP ပါတီသည် ပြင်သစ် ကိုလိုနီနယ်ချဲ့နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်သည့် ဂျပန်တို့အား ဆန့်ကျင်ရာတွင် အဓိက အခန်း

* State of Cambodia

ကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သော အင်ဒိုချိုင်းနား ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ICP) မှ ပေါက်ဖွားလာ သည့်အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည်။ ICP ပါတီကိုဖျက်သိမ်းပြီး ဗီယက်နမ်၊ လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ် ၃ ပါတီအဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး နောက် KPRP ကို ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ရှိပါတီ မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားရှိပါတီမှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ထောက်ခံသောအဖွဲ့နှင့် ဆိုဗီယက် ထောက်ခံသော အဖွဲ့ဟူ၍ ကွဲပြားသွားခဲ့သည်။ တရုတ်ထောက်ခံသည့်အဖွဲ့ကို ပိုပေါ့က ခေါင်း ဆောင်ပြီး ဆိုဗီယက်ကို ပြင်းထန်စွာဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၉၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ဆိုဗီယက်နှင့် ဗီယက်နမ်ထောက်ခံသော အဖွဲ့၏ခေါင်းဆောင် ပင်ဆိဗန်က ဖခွမ်းပင်အစိုးရခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပိုပေါ့၏နေရာကို ဝင်ယူလိုက်သည့် အချိန် တွင် ကွဲပြားမှုများမှာ ပြန်လည်စေ့စပ်၍ မရတော့အောင် ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

ခမာပြည်သူ့အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး
(Khmer People's National Liberation Front)

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်အခြေပြုနေသော ဗီယက်နမ် တပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ထုတ်ရန် ဆွန်ဆန်က ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းထူ ထောင်ခဲ့သည်။

ခမာပြည်သူ့အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့
(Khmer People's National Liberation Armed Forces)

KPNLAF မှာ KPNLF ၏ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရက်တစ်ကမ်ပူချာအမျိုးသားတပ်မတော်
(National Army of Democratic Kampuchea)

NADK သည် ခမာနီဟု ပိုမိုလူသိများသော ပြောက်ကျားလက်နက် ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ပဲရစ်ပြည်ချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် (Paris Peace Accord)

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ပဲရစ်မြို့၌ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့သော “ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ပဋိပက္ခကို အလုံးစုံပါဝင်သော နိုင်ငံရေး နည်းဖြင့် ဖြေရှင်းရေးသဘောတူညီချက်များ ” ဟု တရားဝင် သိရှိထားကြသော

ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်ဖြစ်သည်။ ဤသဘောတူညီချက်အရ ကုလသမဂ္ဂ၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည့် ကမ္ဘောဒီးယားအုပ်စုကွဲ ၄ ခုအကြား တိုက်ခိုက်မှု များ အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရအဖွဲ့ (State of Cambodia)

SOC ဟု ပိုမိုလူသိများသည်။ ဤအဖွဲ့သည် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိ ရွေးကောက်ပွဲများတိုင်အောင် အမည်နာမအမျိုးမျိုး ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သော အစိုးရအဖွဲ့များအနက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ SOC ၏ အဖွဲ့ဝင်များမှာ KPRP ခေါင်းဆောင်များဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ဤအဖွဲ့သည် KPRP မှ အစပြုပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသားဦးဆောင်ကောင်စီ (Supreme National Council of Cambodia)

ဤ SNC ကို ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးစီးသည့်ကာလအထိ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတစ်လျှောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာ အာဏာကို ကိုယ်စားပြုရန် ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်အရ ဖွဲ့စည်း ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့သည် နိုင်ငံခြားရေးကိစ္စများကို ကိုယ်စားပြုပြီး ကုလသမဂ္ဂ၌ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂအသွင်ကူးပြောင်းရေးအာဏာပိုင်အဖွဲ့ (United Nations Transitional Authority in Cambodia)

ဤ UNTAC အဖွဲ့ကို ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်အရ ရွေး ကောက်ပွဲများ ကြီးကြပ်ကျင်းပရန်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားလက်နက်ကိုင်အုပ်စု များကို လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းပြီး ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းပေးရန် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ ဤအဖွဲ့၏အာဏာမှာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်ဇူလိုင်လမှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ဇူလိုင်လအထိ တည်ရှိခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းများမှာ ၁၉၉၄ မှ ၁၉၉၅ အထိ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ တည်ရှိခဲ့သည်။

အဖွဲ့အစည်းများ၏အတိုကောက်စကားလုံးများ

- ANKI - National Army of Independent Kampuchea
လွတ်လပ်သော ကမ်းပူးချားအမျိုးသားတပ်မတော်
- ASEAN - Association of Southeast Asian Nations
အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း
- BBC - British Broadcasting Corporation
ဗြိတိသျှအသံလွှင့်ဌာန
- BLDP - Buddhist Liberal Democratic Party
ဗုဒ္ဓဝါဒီလစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
- CPP - Cambodian People's Party
ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ
- FUNCINPEC - Front Uni national pour un Cambodge independent, neutre, pacifique, et Coperatif (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful, and Cooperative Cambodia)
- FUNK - National United Front for Kampuchea
ညီညွတ်သော ကမ်းပူးချားအမျိုးသားတပ်ဦး
- ICP - Indochinese Communist Party
အင်ဒိုချိုင်းနားကွန်မြူနစ်ပါတီ
- KPNLF - Khmer People's National Liberation Front
- KPRP - Kampuchean People's Revolutionary Party
- NEC - National Election Commission
- NGC - National Government of Cambodia
- PNGC - Provisional National Government of Cambodia
(ကမ္ဘောဒီးယား ယာယီအမျိုးသားအစိုးရ)
- RCAF - Royal Cambodian Armed Forces
ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့
- SNC - Supreme National Council
- SRN - Sangkum Reastr Niyum
- SEAZ - Samdech Euv Autonomous Zone
- UN - United Nations
- VCP - Vietnam Communist Party
- VPA - Vietnam People's Army

ဟွန်ဆန်၏ဘဝကောက်ကြောင်း

၁၉၅၂ - ဧပြီလ ၄ ရက်နေ့၊ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၊ စတန်းထရန်ခရိုင်၊ ပင်းဒိုနာရွာတွင် မွေးဖွားခဲ့။

၁၉၆၅-၆၉- ဖန္ဒမ်းပင်ရှိ လိုင်စီးအင်ဒရာဒေဗီတွင် ပညာသင်ကြားပြီး နဂါးဗန် ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် နေထိုင်ခဲ့။

၁၉၇၀ - သီဟာနု၏ ဦးဆောင်မှုအောက်၌ ဖွဲ့စည်းထားသော ခမာနီ ခေါင်းဆောင်သည့် မာကွီးစ်ဟု လူသိများသည့် သမ္မတအစိုးရ ဆန်ကျင်ရေး မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့။ တိုက်ပွဲကြီးများ၌ ဒဏ်ရာ ၅ ကြိမ်ရရှိခဲ့။

၁၉၇၅ - နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသ၊ ခမာနီအထူးတပ်ရင်း၏ စစ်ဦးစီးမှူး အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့သိမ်းတိုက်ပွဲတွင် ဝဲဘက်မျက်လုံး ဆုံးရှုံးခဲ့ရ။ ဘန်ရာနီဟု လူသိများသော ဘန်ဆန်ဟင်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့။ (၄င်းတို့ ဇနီးမောင်နှံတွင် သားသုံးယောက်၊ သမီးသုံးယောက်ရှိ။ သမီးတစ်ဦးမှာ မွေးစားသမီးဖြစ်။ ပထမ သားယောက်ျား ဟွန်မနက်ကို ၁၉၇၇၊ အောက်တိုဘာ ၁၀ ရက်တွင် မွေးဖွားခဲ့။ ကျန်သားသမီးများဖြစ်ကြသော ဟွန်မနာ (သမီး)ကို ၁၉၈၀၊ စက်တင်ဘာ ၂၀ တွင် မွေးဖွား၊ ဟွန်မနစ် (သား)ကို ၁၉၈၁၊ အောက်တိုဘာ ၁၇ တွင်မွေးဖွား၊ ဟွန်မနီ (သား)ကို ၁၉၈၂၊ နိုဝင်ဘာ ၂၇ တွင်မွေးဖွား။ ဟွန်မလီ(သမီး) ကို ၁၉၈၃၊ ဒီဇင်ဘာ ၃၀ တွင်မွေးဖွားခဲ့။ ခြောက်ဦးမြောက် မွေးစားသမီးတစ်ဦးရှိပြီး ဟွန်မလိင်းဟု အမည်မှည့်သည်။

၁၉၇၇ - နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းဒေသ၊ ခမာနီအထူးတပ်မတော် ဒုတိယတပ်မှူး အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ။ ပိုပေါ့၏ သတ်ဖြတ်နှိပ်ကွပ်မည့်ဘေးမှ လွတ်ကင်းရန် တောင်ဗီယက်နမ်ဒေသ၊ ဆွန်ဘီပြည်နယ်သို့ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးခဲ့။ ကမ္ဘောဒီးယား အမျိုးသားအင်အား ၂၀,၀၀၀ရှိ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ခမာနီများအား ဖြုတ်ချရန် ပြင်ဆင်ခဲ့။

- ၁၉၇၉ - ခမာနီအစိုးရ ပြုတ်ကျပြီးနောက် ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့။ ကမ်းပူးချား ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ အစိုးရအဖွဲ့တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ။
- ၁၉၈၁ - ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရ။
- ၁၉၈၅ - ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်ခံရ။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အသက်အငယ်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ဖွယ်ရှိ။ အမျိုးသားလွှတ်တော် လျှို့ဝှက်မဲပေးရွေးချယ်ရာတွင် ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းပြည့် ထောက်ခံမဲရရှိခဲ့။
- ၁၉၈၆ - ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်အပေါ် အာရုံစိုက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးကို စွန့်လွှတ်ခဲ့။
- ၁၉၈၇ - ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးများ မစတင်မီ သူ၏အရေးပါမှုကို တည်ဆောက်ရန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးကို ပြန်လည်ရယူခဲ့။ ပြင်သစ်၌ပြုလုပ်သော ပထမဦးဆုံး ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် မင်းသားကြီးသီဟာနုနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့။
- ၁၉၈၉ - ကမ္ဘောဒီးယားမှ ဗီယက်နမ်တပ်များ အပြီးသတ်ဆုတ်ခွာရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့။
- ၁၉၉၁ - အောက်တိုဘာ ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်၌ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်ကို သီဟာနု၊ အခြားကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးအုပ်စုနှစ်ခုတို့နှင့် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့။ ပြည်တွင်းစစ် နိဂုံးချုပ်အဆုံးသတ်ခဲ့။
- ၁၉၉၃ - ရွေးကောက်ပွဲ၌ ရှုံးနိမ့်ခဲ့။ နိဂိုဒွန်ရာနာရစ်က ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဟွန်ဆန်က ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ်လည်းကောင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်မည့် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းခဲ့။
- ၁၉၉၆ - ရာနာရစ်နှင့် ဆက်ဆံရေးတင်းမာလာခဲ့။
- ၁၉၉၇ - ဖခွမ်းပင်မြို့၌ ရာနာရစ်၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဟွန်ဆန်၏တပ်ဖွဲ့များအကြား လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားခဲ့။ ဟွန်ဆန်၏ ပြုတ်ချမှုကိုခံရသော ရာနာရစ်မှာ တရားမဝင် လက်နက်ခဲယမ်းများ ခိုးသွင်းမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရပြီး မိမိကိုယ်မိမိ ပြည်နှင့်ဒဏ်

ကျခံခဲ့။ ကမ္ဘာ့သတင်းဌာနများက ဟွန်ဆန်အား ဩဇာတိက္ကမ ရှိသူအဖြစ် လက်ခံအသိအမှတ်ပြုလာခဲ့။

၁၉၉၈ - သီဟာနု၏ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးမှုဖြင့် ရာနာရစ်သည် ဇူလိုင်လတွင် ပြုလုပ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန် ပြန်လည်ရောက် ရှိလာခဲ့။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဟွန်ဆန်အနိုင်ရရှိပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ခန့်အပ်ခံရ။

၁၉၉၉ - ဟွန်ဆန်၏ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ သည် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအသင်း (အာဆီယံ)၏ ၁၀ နိုင်ငံမြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့။ သူ၏ခေါင်းဆောင်မှု အနေ အထား တရားဝင်ဖြစ်လာအောင် ၁၀ စုနစ်များစွာ ကြိုးပမ်းခဲ့ ရပြီးနောက် နိုင်ငံတကာ အသိအမှတ်ပြုမှုကို နောက်ဆုံး၌ အဆိုအမာရရှိခဲ့။

နိဒါန်း

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ သမိုင်းအကျဉ်း

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြင်သစ်တို့ထံမှ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ပြန်လည်ရရှိခဲ့ချိန်မှစ၍ ဖခွမ်းပင် အခြေစိုက်အစိုးရ အဆက်ဆက်ကို ဦးဆောင်ခဲ့ကြသည့် ကမ္ဘောဒီးယားခေါင်းဆောင်များအနက် ဟွန်ဆန်မှာ သက်တမ်းအရှည်ကြာဆုံး ခေါင်းဆောင်ဟု သတ်မှတ်ရန်ရှိပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ်အထိ အာဏာကို ၁၄ နှစ်ကြာ စံချိန်တင်ချုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကောင်းမွန်သည့် ကျန်းမာရေးအခြေအနေနှင့် အစိုးရအဖွဲ့ကို ခိုင်မာစွာ ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်မှုတို့ကို အခြေခံလျက် ပြောရလျှင် ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် သက်တမ်းပိုမိုကြာရှည်စွာ တည်ရှိနေဦးမည့် အနေအထားတွင်ရှိနေသည်။ အာဏာတည်မြဲအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် သူ၏အစွမ်းအစဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံ့ဥသျှောင်ဟောင်း သီဟာနုကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးစွမ်းရည်ရှိသူအဖြစ် သူ့ကိုယ်သူပုံဖော်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤအချက်ကို နိုင်ငံရေးလောက၌ တက်ကြွစွာ ရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်သည့် ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် တိုင်းတာအကဲဖြတ်နိုင်သည်။ အစိုးရအကြီးအကဲအဖြစ် သီဟာနု၏ နိုင်ငံရေးသမားဘဝသည် ၁၅ နှစ်တာ ကြာရှည်ခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် သူ၏ခမည်းတော်၏ အလိုကျ ထီးနန်းစွန့်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံ့ဥသျှောင်အဖြစ်

ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှ နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်မှာ ၁၉၇၀၊ မတ်လတွင်ဖြစ်ပွားသော အာဏာသိမ်းပွဲတွင် ဖြုတ်ချခံခဲ့ရသည့်တိုင်ဖြစ်သည်။ သီဟာနသည် ၁၇ရင်အဖြစ် နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်လာခဲ့သည်မှာ ၁၄ နှစ်ကြာခဲ့သည်။ အခြားကမ္ဘောဒီးယား ခေါင်းဆောင်များမှာ ထိုထက်ပင် အုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့သည့်ကာလ ပိုမိုတိုတောင်းခဲ့သည်။ လုံနီးအစိုးရမှာ သက်တမ်း ၅ နှစ်မျှသာရှိခဲ့ပြီး ပိုပေါ့နှင့် နိရိုဒွန်ရာနာရစ်တို့မှာမူ အာဏာသက်တမ်း ၄ နှစ်ထက်ပင် လျော့နည်းခဲ့ကြသည်။

၁၉၈၅ မှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်အထိ အာဏာသက်တမ်း ၁၄ နှစ်တာကာလအတွင်း ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၈၅ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည့် အချိန်မှစ၍ အဓိကအဆင့် ၄ ဆင့်ဖြင့် အစိုးရအာဏာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ချုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဒုတိယအဆင့်တွင် သူသည် ၁၉၉၃၊ မေလအထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရပြီး ၁၉၉၇ အထိ အုပ်ချုပ်လာခဲ့ရာ သီဟာန၏ သားတစ်ဦးဖြစ်သည့် ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ရာနာရစ်ထက်ပင် ပိုမိုဩဇာထက်မြက်ခဲ့သည်။ တတိယအဆင့် (၁၉၉၇-၉၈)တွင် ဟွန်ဆန်သည် ရာနာရစ်အား အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချပြီး ၎င်း၏အာဏာကို ကျစ်လျစ်ခိုင်မာစေခဲ့သည်။ စတုတ္ထအဆင့်မှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဟွန်ဆန်၏ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီ (စီပီပီ)အနိုင်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြင့် သူ့အား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ခန့်အပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏နိုင်ငံအကြောင်းမှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ ခန့် ရှည်လျားသော ခမာရေးဟောင်းပုံပြင်နှင့် ခွဲခြား၍မရနိုင်ဘဲ ရောယှက်ဖွဲ့စည်းလျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် အငြင်းပွားဖွယ် အာဏာရရှိလာသူတစ်ယောက်နှင့် ဒုက္ခပြဿနာမျိုးစုံ ကြုံတွေ့နေရသော သူ့နိုင်ငံတို့အကြောင်း ကောင်းစွာနားလည်နိုင်ရန် ယင်း နှစ် ၂၀၀၀ ကျော် ကာလနှင့် ခမာသမိုင်း၏ ကွဲပြားသောအယူအဆ၌ ဟွန်ဆန်အား ကြည့်ရှုလေ့လာရန် လိုပေမည်။ ခမာသမိုင်းသည် နောက်ဆုံး ထောင်စုနှစ်ကာလ ပထမ ၈ ရာစုတို့တွင် လူမျိုးစုအကြီးအကဲများ၏ အုပ်စိုးမှုအောက် ခမာဘုရင်အင်ပါယာ၏ ပြောင်းလဲနေသည့် နယ်နိမိတ်မျဉ်းများအတွင်း ပြင်းထန်သော

လူမှုအဖွဲ့အစည်း ပဋိပက္ခများဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိခဲ့သည်။ ယင်း နောက်ဆုံး ထောင်စုနှစ် ကာလနောက်ပိုင်း နှစ် ၁၀၀၀ အလွန်ကာလများတွင် နိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းတွင် ချန်ဘုရင့်နိုင်ငံ (ယခုဗီယက်နမ်)နှင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံ အနောက်ပိုင်းတွင် ထိုင်းဘုရင်များနှင့်လည်းကောင်း ပြင်းထန်သော စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ တစ်ဘက်တွင် စစ်ပွဲများ ဆင်နွှဲနေရစဉ် တုနိုင်းစရာ မရှိသော အန်ကော(မြို့တော်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့် သက္ကဋ္ဌဘာသာစကား “နာဂါရာ”မှ ဆင်းသက်လာသည့် အခေါ်အဝေါ်)နှင့် ဘုရားပုထိုးယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများကို ပြည်သူလူထု ထောင်ပေါင်းများစွာက အဆက်မပြတ် ခက်ခဲပင်ပန်းကြီးစွာ အားထုတ်တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ အရှေ့တောင် အာရှဒေသတစ်ခွင် ဟိန္ဒူအယူဝါဒ အင်အားကြီးစွာ ပျံ့နှံ့ခဲ့သည့်အလျောက် ခမာဘုရင်များက ဟိန္ဒူနတ်ဘုရားနှင့် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒတို့အား ချီးမွမ်းကိုးကွယ်ရန် ခန့်ငြားထည်ဝါသော ဘုရားပုထိုးများကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။

သုဝဏ္ဏဘူမိ (ရွှေထွက်သောနယ်မြေ)ကို ရှာဖွေမည့် အိန္ဒိယတိုင်းသား သင်္ဘောသားများ၏ စွန့်စားသွားလာလိုသည့်စိတ်ကြောင့် အိန္ဒိယမှပြောင်းရွှေ့ လာသူများမှာ အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသတစ်လွှား များစွာသော ကုန်သွယ်ရေး စခန်းမှတစ်ဆင့် ဤဒေသအတွင်းသို့ အဆက်မပြတ် ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား အရှေ့တောင်ဘက်ထောင့်စွန်းရှိ မဲခေါင်မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ် အောက်ပိုင်းဒေသနှင့် ထိုစဉ်က ဖူနန်(ခမာ ဝေါဟာရ “ဖန္ဒန်”မှ ဆင်းသက်လာဖွယ်ရှိပြီး “တောင်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ တစ်ဖန် တရုတ် ရင်းမြစ်စကားလုံးဖြစ်သော ရှေးဟောင်းခမာဝေါဟာရ “ဘနန်”တို့မှ ဆင်း သက်လာဖွယ်ရှိသည်။)ဟု ခေါ်တွင်သော ယနေ့ခေတ် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ တောင်ပိုင်းစွန်းဒေသများသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဆိုးဝါးသော ရာသီဥတုကြောင့် (သို့) မုတ်သုန်မိုး ၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုကြောင့် အိန္ဒိယသားကုန်သည်များ ရပ်နားရာ ဆိပ်ကမ်းသစ်များမှာ ပုံမှန်အတိအကျ မရှိပေ။ သဘာဝရာသီဥတု အခြေအနေ တို့က ၎င်းတို့၏ ကုန်သွယ်သင်္ဘောများကို မိမိတို့နေရင်းအရပ်သို့ မပြန်နိုင်မီ သင့်တော်ရာနေရာ အရပ်တို့၌ လပေါင်းများစွာ ကျောက်ချရပ်နားရန် အကြောင်း ဖြစ်စေသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် နယ်မြေသစ်၌ ဇာတ်မြှုပ်နေထိုင်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ အိန္ဒိယကိုလိုနီ နယ်သစ်ရှာသူများ၏ မူလ အစမှာ အခြားအင်ဒိုချိုင်းနား နယ်မြေများရှိ ကိုလိုနီနယ်သစ်ရှာသူများကဲ့သို့ပင် မေပျောက်ကုန်ပြီဖြစ်၍ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရန် မလွယ်ကူတော့ပေ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏အကြောင်းမှာ ဒေသခံလူထု၏ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များနှင့် အစဉ်အလာ ရိုးရာအပြုအမူများတွင် ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်များကို ဖြစ်ရပ်မှန်များအဖြစ် မှတ်ယူ၍မရသော်လည်း ဤနယ်မြေဒေသ များအပေါ် အိန္ဒိယဩဇာ အငွေ့အသက်တို့ လွှမ်းမိုးမှု အခြေခံနှင့်ပတ်သက်၍ လူအများလက်ခံထားသော ယုံကြည်မှုအဖြစ် ဆက်လက် တည်ရှိနေသေးသရွေ့ ၎င်းတို့တွင် သမိုင်းတန်ဖိုးနှင့် သမိုင်းကြောင်းအရ အရေးပါမှု ရှိနေဦးမည်ဖြစ် သည်။

သက်သောင့်သက်သာ နေထိုင်အသက်ရှင်နိုင်ရန် ဆန်ရေစပါး သားငါးပေါကြယ်ဝစ္စာ ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်သည့် မြေဆီဩဇာကောင်းမွန်သော မြစ်ဝကျွန်းပေါ် အရပ်၌ အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသည့် ဖြစ်စဉ်တွင် အသစ်ဝင် ရောက်လာကြသော ကုန်သည်များသည် ဒေသခံအမျိုးသမီးများနှင့် လက်ထပ် ထိမ်းမြားကြပြီး ၎င်းတို့၏ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအယူအဆ များ၊ ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံးများကို နှစ်ပေါင်းရာချီကာလတစ်လျှောက် တဖြည်း ဖြည်းလက်ဆင့်ကမ်းပေးခဲ့ကြသည်။ ဘာသာရေးယုံကြည်မှုအသစ်များဖြစ်ကြ သော ဟိန္ဒူအယူဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒတို့ကိုလည်း ဘာသာစကားအသစ်များ ဖြစ်သော ပါဠိနှင့် သက္ကဋဘာသာများဖြင့် ရေးသားယုံ့နဲ့စေခဲ့သည်။ အိန္ဒိယ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု သက်သေသာဓကများအဖြစ် သက္ကဋဇာပေ၊ ဘုရားရှိခိုးမှု ဆိုင်ရာ အလှေ့အထကျင့်ဝတ်များ၊ တရားစီရင်ရေးစနစ်၊ နက္ခတ္တဗေဒင်ပညာ နှင့် ခမာလူမျိုးများ လိုလိုလားလား လက်ခံကျင့်သုံးနေကြသည့် စာပေ ရေးသားမှုအသစ်တစ်ခုလုံးသည် ယနေ့ ကမ္ဘောဒီးယားဟု ကျွန်ုပ်တို့သိရှိ ထားသော နိုင်ငံတစ်ခုလုံးတွင် ယက်ဖောက်ဖွဲ့စည်းထားလေသည်။ ကမ္ဘော ဒီးယားအား အိန္ဒိယယဉ်ကျေးမှုအတွင်း သွတ်သွင်းခဲ့မှု၏ အစောဆုံးသာဓက မှာ အေဒီ ၆၁၂ ခုနှစ် ရက်စွဲဖြင့် အန်ကောဘိုရီဒေသတွင် တွေ့ရှိရသော သက္ကဋဘာသာဖြင့် ရေးထိုးထားသည် ခမာကျောက်စာချပ်ပင်ဖြစ်သည်။

အေဒီ ၃ ရာစုခေတ်၊ တရုတ်ခရီးသည် ကန်တိုင် (K'ang T'ai)

မှတ်တမ်းတင်ရေးသားခဲ့သည့် ခမာလူမျိုးတို့၏ မူလအစ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ စွဲမက်ဖွယ်ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ကို လူသိများအောင် ထုတ်ဝေခဲ့သူမှာ နေရာအနှံ့ခရီးသွားနေသူ ဗြိတိသျှသံအမတ် ဆာမဲလ်ကွန်မက္ကဒေါ်နယ်လ်ဖြစ်သည်။ သူ၏ ***“အန်ကောနှင့် ခမာလူမျိုးများ”**စာအုပ်တွင် အိန္ဒိယမင်းသား “ကောင်းဒင်ရ”အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ကောင်းဒင်ရမင်းသားသည် ဟိန္ဒူနတ်ဘုရားအား သစ္စာရှိရှိ၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူဖြစ်ပြီး ဟိန္ဒူနတ်ဘုရားက မင်းသား၏ ယင်းသို့ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအပေါ် လွန်စွာနှစ်သက်သဘောကျသည်။ အေဒီ ၁ ရာစုအတွင်း တစ်ခုသောအချိန်ကာလတစ်ခုတွင် မင်းသားသည် နတ်ဘုရားက သူ့အားအလွန်တန်ခိုးကြီးသော လေးတစ်စင်းကို ပေးအပ်ပြီး ကုန်သွယ်သင်္ဘောများကို ဦးဆောင်၍ ရွက်လွင့်ခရီးပြုရန် ပြောဆိုကြောင်း အိပ်မက်မက်ခဲ့သည်။ နံနက်မိုးသောက်သော် သူသည် ဘုရားဝတ်ပြုရာသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းနေရာတွင် ယမန်ညက အိပ်မက်တွင် မြင်မက်ခဲ့သော လေးတစ်စင်းကို တွေ့ရှိရလေသည်။ ထို့နောက် သူသည် ရေကြောင်းဖြင့် ရွက်လွင့်ခရီးပြုခဲ့သည်။ ရေလမ်းခရီးတွင် နတ်ဘုရားက လေကြောင်းပြောင်းလဲပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် မင်းသားအား ဖူနန် (ဗီယက်နမ်)သို့ ရောက်ရှိစေခဲ့လေသည်။

ဖူနန်မင်းသမီး လျူရဲ(မိုးမခရွက်)သည် ပင်လယ်ခရီး ပန်းလာသော သင်္ဘောသားများအား လှည့်ကျဆွဲဆောင်ရန်ရောက်ရှိလာသည်။ မင်းသားကောင်းဒင်ရက သူ၏နတ်ဘုရား ပေးအပ်ထားသောလေးဖြင့် မြှားတစ်စင်းပစ်လွှတ်လိုက်ရာ ဖူနန်မင်းသမီး၏ သင်္ဘောကို ထုတ်ချင်းဖောက်ထိမှန်သွားပြီး သူမကို လက်နက်ချအဖွဲ့ပေးစေခဲ့သည်။ မင်းသမီးကို အဝတ်ပလာနတ္ထိဖြင့် တွေ့ရသည်။ မိုးမခရွက်ကလေးသည် သင်္ဘောသဖန်းရွက်တစ်ရွက်တစ်လေးမျှကိုပင် ဝတ် ဆင်မထားပါလေ။ ဤသို့ ယဉ်ကျေးမှုအလွန်နိမ့်ကျလျက် သမိုင်းဦးလူတို့ကဲ့သို့ နေထိုင်မှုမြင်ကွင်းကို တွေ့မြင်ပြီး စိတ်မကောင်းဖြစ်ကာ ကောင်းဒင်ရမင်းသားက သူ့ဖမ်းဆီးထားသော မင်းသမီးအားဝတ်ဆင်ရန် အဝတ်အစားလိပ်တစ်ခုကို ချက်ချင်းပေးအပ်လိုက်သည်။ သူမအလှ၏ ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းကြောင့်

* "Angkor and the Khmers"

မကြာမီ၎င်းတို့နှစ်ဦး လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့ကြသည်။ ***လျန်မင်းဆက် သမိုင်း***
စာအုပ်တွင်လည်း မင်းသားကောင်းဒင်ရအကြောင်း အလားတူပုံပြင်
ဇာတ်လမ်းမျိုးကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤနေရာတွင် မှတ်သားဖွယ် ကောင်းသည်
မှာ ဘာသာရေးကိစ္စများကို လုပ်ဆောင်ရသောလူတန်းစား ဗြဟ္မဏအနွယ်ဝင်
ကောင်းဒင်ရမင်းသား၏ ဆွေမျိုးစုအကြောင်းကို အေဒီ ၂ ရာစုခေတ်
ဒိန္နိယတောင်ပိုင်း မိုင်ဆိုးနယ်ရှိ ကျောက်စာတစ်ချပ်တွင် ဖော်ပြထားခြင်းပင်
ဖြစ်သည်။

တရုတ်မှတ်တမ်းများအရ ဖူနန်ပြည်၏ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုနှင့် ခမ်းနား
ကြီးကျယ်မှုမှာ အေဒီ ၆ ရာစုအထိ တည်တံ့ခဲ့ဟန်ရှိသည်။ နယ်နမိတ်ချင်း
ထိဆက်နေသော ချင်လာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေသိမ်းပိုက်လိုမှုနှင့် အခြားပြည်နယ်
များအချင်းချင်း ဒေသတွင်း အာဏာပြိုင်ဆိုင်မှုများကြောင့် ဖူနန်ပြည်၏
ကံကြမ္မာမှာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရသည်။ ဖူနန်ပြည်တွင်း၌ နိုင်ငံရေးမငြိမ်မသက်
မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ချင်လာပြည်မှာ ဒေသတွင်း စိုးမိုးနိုင်သည့် အင်အားစု
ဖြစ်လာပြီး မင်းဆက်အမျိုးမျိုးတို့ အခြေပြုလျက် ၇ ရာစုနှင့် ၈ ရာစုများအကြား
ကာလတစ်လျှောက် အာဏာတန်ခိုးထွားခဲ့ကြသည်။ တစ်ဘက်တွင်လည်း
၎င်းမင်းဆက်တို့သည် တရုတ်ဧကရာဇ်များထံ အဖိုးတန်လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ
များစွာ ပုံမှန်ဆက်သလျက် သံတမန်ဆက်ဆံမှုကို ခိုင်မာစွာ ထိန်းသိမ်း
တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ ဆက်ဆံမှုရှိခဲ့သည့် သာဓကအချို့ရှိသည်။
ဥပမာ ကောင်းဒင်ရမင်းသားအား ဆက်ခံသည့် ပထမမြောက် ဂျရာဗာမင်
မင်း (၎င်းအား တရုတ်မှတ်တမ်းများတွင် ချီ-ရဲ-ပါ-မိုဟု ညွှန်းဆိုထား)သည်
ဆွန်မင်းဆက်ကာလ အေဒီ ၄၂၀ နှင့် ၄၇၈ ကြားတွင် ကုန်သွယ်ရေးမြှင့်တင်
ရန် တရုတ်ပြည် ကန်တုန်နယ်သို့ ကုန်သည်များစေလွှတ်ခဲ့သည်။

ခမာနိုင်ငံသမိုင်းအဆက်ဆက်၏ မူလအစနှင့်ပတ်သက်သော အယူ
အဆများစွာရှိသည်။ ဖူနန်ပြည်အကြောင်း ကျောက်စာများမှာ များများစားစား
မရှိပေ။ သမိုင်းမှတ်တမ်းအတွက် အထောက်အကူပြုခဲ့သော ဘုရင်မဟာရာဇာ
ဗိရာဇာ(ဘုရင်တကာတို့၏ဘုရင်)ဒီဗန်နီကာ၏ ၅ ရာစုကာလမှတ်တမ်းများသာ

History of the Liang Dynasty

ရှိသည်။ ဖူနန်ခေတ်လွန် ခမာဘုရင်ခေတ်ဟူသည် နိုင်ငံများလွတ်လပ်မှုကိုယ်
 စီဖြင့် စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော ချင်လာပြည်ထောင်စု နိုင်ငံဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု
 ပညာရှင်များက တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း သဘောတူလက်ခံထားကြသည်။
 ဗမာမင်းဘုရင်၊ ချစ်ထရာဆင်နာမဟင်းဒရာမာမင်ဘုရင်၊ အစ်ဆနာမာမင်
 ဘုရင်၊ ပထမမြောက် ဂျရာမာမင် ဘုရင်တို့၏ အမည်များကို ၇ ရာစုနှင့်
 ၈ ရာစုကာလ ကျောက်စာများနှင့်မှတ်တမ်းများတွင် ထင်ထင်ရှားရှား ရေးသား
 ဖော်ပြထားကြသည်။

ဖူနန်ပြည်အကြောင်းကို စင်မင်းဆက်သမိုင်း (အေဒီ ၂၆၅-၄၁၉)
 တွင် ဤသို့ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ “ဖူနန်ဘုရင်နိုင်ငံတော်သည် အနောက်
 ဖက် လင်ယီ(ချန်ဗာ)အထိ လီ ၃၀၀၀ ကျော် ကျယ်ဝန်းပြီး ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ
 ကွေ့ကြီးအနီးတွင် တည်ရှိသည်။ ၎င်းနိုင်ငံတွင် မြို့ရိုးမြင့်ကာရံထားသော
 မြို့များ၊ နန်းတော်များနှင့် အိမ်များရှိသည်။ ပြည်သူပြည်သား လူအများမှာ
 များသောအားဖြင့် ငွေဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ပုဂံခွက်ယောက် အသုံးအဆောင်
 များဖြင့် အစားအစာကို စားသုံးကြသည်။ အခွန်ကို ရွှေ၊ ငွေ၊ ပုလဲနှင့်
 ရေဖွေးပစ္စည်းများဖြင့် ပေးဆောင်ကြသည်။ ၎င်းတို့တွင် စာအုပ်များစွာရှိသည်။
 စာရေးသားရာတွင် အိန္ဒိယမှ ဆင့်ပွားရယူထားသော အက္ခရာစာလုံးများကို
 အသုံးပြုသည်။ သူတို့၏အသုဘနှင့် မင်္ဂလာဆောင် အခမ်းအနားများ ကျင်းပ
 ပြုလုပ်ပုံမှာ ချန်ဖါနယ်၌ ပြုလုပ်ပုံများနှင့် တူညီသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် အကျဘက်ရောက်ပြီး အများအားဖြင့် အတက်ဘက်
 ရောက်ရှိတတ်သော အန်ကော၏ ကံကြမ္မာသည် နိုင်ငံသို့ ဧည့်သည်အဖြစ်
 ရောက်ရှိလာသူ ဒုတိယမြောက် ဂျရာမာမင် မင်းအုပ်စိုးစဉ်ကာလဖြင့် ဖွဲ့စည်းတည်
 ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းမင်း၏ မျိုးရိုးစဉ်ဆက် မူလအစ မည်သို့ရှိခဲ့သည်ဆိုသည်မှာ
 ခမာဘုရင်မင်းဆက်သမိုင်းတွင် အငြင်းပွားစရာအဖြစ်ဆုံး ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်
 သည်။ ဤဘုရင်အကြောင်း အနည်းငယ်မျှသာ သိရှိကြသည်။ သူ အုပ်စိုးစဉ်
 ကာလ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော ကျောက်စာမျိုးမရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာ
 တွင် ၎င်းမင်းသည် အေဒီ ၈၀၂ ခုနှစ်၊ မေဟင်ဒရာတွင် ဘုရင်အဖြစ်
 တင်မြှောက်ခံရသည်ဟု အများက ယေဘုယျအားဖြင့် ယုံကြည်ထားကြပြီး
 အေဒီ ၇၉၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလတွင် ပရေပန်ဒေသ၌ စိုးစံခဲ့ပုံရသည်။

သို့ရာတွင် ဆဒေါက်ကတ်သုမ်ဒေသ၌ တွေ့ရှိခဲ့ရသော ၁၁ ရာစုခေတ် ကျောက်စာအရ ဒုတိယမြောက် ဂျရာဗာမင်မင်းမှာ ၎င်းကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်မရောက်ရှိမီက အင်ဒိုနီးရှား ဆေးလင်းဒရာမင်းဆက်နှင့် ဆက်စပ်နေကြောင်း အတိအကျတွေ့ရှိရသည်။ သက်သေအထောက်အထား အများစုက ၎င်း၏ ရှေ့တွင် ဇိုးစံမင်းပြုခဲ့သော ဘုရင်မှာ ဆေးလင်းဒရာမင်း၏ ကွပ်မျက်ခြင်းခံရပြီး ၎င်းမှာမူ အကျဉ်းသားအဖြစ် အင်ဒိုနီးရှား၊ ဂျာဗားသို့ ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံခဲ့ရသည်ဟု ညွှန်းဆိုကြသည်။ ထိုမင်းကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါ သူသည် အရှေ့ဘက်ဒေသ တုံကင်ပင်လယ်ကွေ့ (ယနေ့ခေတ်ဗီယက်နမ်)မှသည် အနောက်ဘက်ကမ်းချနာဘူရီ (ယနေ့ခေတ်ထိုင်း) အထိ ကျယ်ပြန့်သော အင်ပါယာကြီးတစ်ခုကို သမိုင်းတွင် ရစ်စွာ တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

ဒီယန်မက်ဘက်နှင့် ဒေးဗစ်ချန်ဒလာတို့က “ခမာလူမျိုးများ” အကြောင်း ရေးသားထားသောစာအုပ်တွင် ဒုတိယမြောက် ဂျရာဗာမင် မင်းအား အန်ကောအင်ပါယာကြီး၏ ဗိသုကာတစ်ဦးအဖြစ် ချင့်ချင်ချိန်ချိန် သတိပြုလျက် ချီးကျူးထားသည်။ “ဤမင်းဆက်ခေတ်ကို ခမာဒေသအားလုံး ပါဝင်သော အုပ်စိုးလွှမ်းမိုးနိုင်မှု၏ မူလအစအဖြစ် ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်ရသည့် အချက်က နောင်တွင် တဖြည်းဖြည်း နိုင်ငံတစ်စုတစ်စည်းတည်း တည်ရှိလာခဲ့သော်လည်း ထိုစဉ်ကာလက အားပြိုင်နေကြသော “ချင်လာလာ” နယ်ပယ်များနှင့် ၉ ရာစုနှင့် ၁၀ ရာစုကြားကာလတွင် တည်ရှိလာခဲ့သော အင်ပါယာတို့အကြား နိုင်ငံတစ်စုတစ်စည်းတည်း မဖြစ်ဘဲ ကွဲပြားခဲ့သည့် အချိန်အခါများ အမှန်တကယ်ရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေပေသည်။”

ဘုရင် ဒုတိယမြောက်ဂျရာဗာမင် အုပ်စိုးစဉ်ကာလတွင် နတ်မင်း “ဒီဗာရာဇာ”အား ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်မှု အလေ့အထမှာ အမြင့်ဆုံးကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ ယင်းကိုးကွယ်မှုစနစ်တွင် လင်းဂါတ်စ် (Lingas) ခေါ် ရှိဗာသခင်၏ ပုရိလင်သင်္ကေတကို ဗြဟ္မဏဘုန်းတော်ကြီးများက ဘုရားပုထိုးများတွင် စီရင်ဌာပနာထားလျှင် ဘုရင်၏ တန်ခိုးအာဏာ ပိုင်ဆိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ခြင်းခံရပြီး ကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်တွင်

"The Khmers"

နတ်ဘုရားအဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းခံရပေသည်။ ဒုတိယမြောက်ဂျရာဗာမင် ဘုရင်က နန်းတွင်းတော်ဝင် ဘုန်းကြီးမိသားစုများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းခြင်းမှာလည်း နောင်တက်လာသော ဘုရင်များလိုက်နာဆောင်ရွက်လာကြသဖြင့် အစဉ်တည်မြဲသွားသည့် နန်းတွင်းဓလေ့ လက္ခဏာတစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

တောင်ပုံသဏ္ဍာန် မြင့်မားစွာ တည်ဆောက်ထားသော ဘုရားပုထိုးများက ဒီဗာရာဂျာနတ်မင်း ကိုးကွယ်မှု၏ ဗဟိုအချက်အချာအဖြစ် တည်ရှိခဲ့သည်။ ဤနေရာတွင် ဘုရင်၏ သန့်ရှင်းမွန်မြတ်သော ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို "လင်းဂတ်စ်"တစ်ခုတွင် ဌာပနာထားပြီး ကိုးကွယ်ခံခဲ့သည်။ ဘုရင်ကံကုန်သည့်အခါ ဘုရားပုထိုးမှာ နတ်မင်း၏ အမှတ်တရ အုတ်ဂူသဖွယ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အီဂျစ်ပြည် ရမ်းဆက်ဖာရော ဘုရင်များကဲ့သို့ ဘုရင့်အုတ်ဂူဖြစ်မလာခဲ့ပေ။ နိုင်ငံရေးတန်ခိုးအာဏာနှင့် ဘာသာရေးတန်ခိုးအာဏာ နှစ်ရပ်ပေါင်းစည်းဖြစ်တည်နေသော လင်ဂါ (Linga) သည် ဒီဗာရာဇာအုပ်စိုးသူ (ဒီဗာရာဇာ)၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်း အမှတ်သင်္ကေတ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဘုရားပုထိုးများ တည်ဆောက်လိုသည့် ခမာတို့၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒကို တွန်းအားပေးသော အရာမှာ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် နတ်ဘုရားများကို ရိုသေဂါရဝပြု ပူဇော်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ဘဝရှင်သန်ရေး အာမခံချက် ရရှိနေမည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်ဘဝတွင် ကျော်လွှားအနိုင်ယူရမည့် သဘာဝအဖြစ်အပျက်များစွာရှိနေကြသည်။ ရေနှင့်သီးနှံ များများရိတ်သိမ်းရရှိနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ ခံစားရရှိနိုင်ရန် နတ်ဘုရားများ ကျေနပ်နှစ်သက် သဘောကျအောင် အရိုအသေပေးကြရမည်ဟု အကြောင်းပြကြသည်။ ခမာလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် စိုက်ပျိုးရေးသည် အခြေခံအသက်မွေးဝမ်းကျောင်း အလုပ်ဖြစ်၍ သီးနှံအထွက်ကောင်းရန် မြေဆီဩဇာကောင်းမွန်ရေးမှာ အရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက် ဖြစ်သည်။

နောင်သောအခါ ပြင်သစ်သူသေတီ ဂျော့ဂျီကိုဒက်စ် ထောက်ပြသလိုပင် ၁၂ ရာစုကာလတွင် ဗစ္စနူးဘုရား၏ သစ္စာရှိနောက်လိုက် ခမာအင်ပါယာဘုရင် ဒုတိယမြောက် ဂျရာဗာမင်သည် အန်ကောဝပ်ဘုရား၌ သီးသန့်

နေရာတစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး ဗစ္စနူးဘုရား၏ တန်ခိုးတော်များ ကိန်းဝပ်နေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည့် ဗစ္စနူးဘုရားပုံတူတစ်ခုကို ထည့်သွင်းဌာပနာထားပြီး ဘုရင့်အား မြေကြီးပေါ်၌ရှိသော နတ်ဘုရားအဖြစ် တန်ခိုးအာဏာ လွှဲပြောင်းပေးအပ်လိုက်ပြန်သောအခါ နတ်မင်းကိုးကွယ်မှုစနစ်မှာ ပြီးပြည့်စုံသော အဆင့်သို့ ရောက်ရှိသွားတော့သည်။

အန်ကောဘုရင်များက ၎င်းတို့အာဏာ ဆက်လက်တည်တံ့နေနိုင်ဖို့ ရန် ဘုရားပုထိုးများများ တည်ဆောက်ရန်လိုသည်ဟု အမှန်ပင်ယုံကြည်ထားကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ တတိယမြောက် ဂျရာဗာမင်မင်းသည် နတ်မင်းကိုးကွယ်မှုမှတစ်ဆင့် သူ၏ကျော်ကြားမှုပုံစံကို နယ်ယယ်အနံ့ ပျံ့နှံ့စေရန် အသည်းအသန်ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ရာ အသက် ၄၀ နှစ်အရွယ် မပြည့်မီကာလ၌ပင် ဧရာမဘုရားပုထိုး ဘာသာရေးအဆောက်အဦ အရေအတွက် ၁၂ ခုထက် မနည်းရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနက် လူသိများထင်ရှားသော အဆောက်အဦများမှာ အန်ကောသုမ်နှင့် တာပရွန်တို့ဖြစ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်၍ ၈၀၂ ခုနှစ်မှ ၁၄၃၁ ခုနှစ်ကာလအတွင်း ထိုင်းတို့က အန်ကောကို အဆက်မပြတ် ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်ပြီး နောက်ဆုံးတွင် သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ အင်အားကောင်းသော ခမာဘုရင် အဆက်ဆက်တို့သည် ရှေးဟောင်းကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးဇာတ်ခုံကို လွှမ်းမိုးခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယမြောက် ဂျရာဗာမင်ဘုရင်မှ စတင်ခဲ့ပြီး အင်အားတောင့်တင်းသည့် ဒုတိယမြောက် ရာဂျင်ဒရာဗာမင် (၉၄၄-၉၆၈)၊ ပထမမြောက် စူရာဗာမင် (၁၀၂၀-၁၀၅၀)၊ ပထမမြောက်ဂျရာဗာမင် (၁၀၅၀-၁၀၆၆)၊ ဒုတိယမြောက် စူရာဗာမင် (၁၁၁၃-၁၁၅၀)၊ သတ္တမမြောက်ဂျရာဗာမင်(၁၁၈၁-၁၂၁၉)စသည့် ဘုရင်များ အလယ်နှင့် ၁၅ ရာစုတွင် သွန်သိုကိုရာချီနှင့် ဖွန်ဟာရတ်ကဲ့သို့သော အင်အားချိနဲ့သော ဘုရင်များဖြင့် အန်ကောကို အုပ်ချုပ်မိုးမိုးခဲ့ကြသည်။ ခမာအင်ပါယာကြီးကို ယနေ့ခေတ်ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ကန်ချနာဘူရီအထိ ချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့သော ဘုရင်မှာ သတ္တမမြောက် ဂျရာဗာမင်ဖြစ်သည်။

ဤဘုရင်မင်းတို့သည် မြေဆီဩဇာကောင်းပြီး သီးနှံအထွက်ကောင်းသောနယ်မြေကို အုပ်စိုးရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်နှစ်တွင် ၄ ကြိမ်အထိပင် ဆန်စပါးရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံ၏ အလယ်တွင်ရှိနေသော တုန်လီဆပ်

ရေကန်ကြီးမှလည်း သားငါးပေါကြွယ်ဝစွာ ရယူစားသုံးနိုင်ကြသည်။ ထည်ဝါ ခုံညားကြီးမားသော ဘုရားပုထိုးများစွာကို သွေးချွေးရင်း၍ တည်ဆောက်ခဲ့ကြ သူများနှင့် ချန်နှင့်ထိုင်းတပ်များနှင့် အဆက်မပြတ် တိုက်ပွဲဆင်နွှဲကြရသော သူများကို သားငါးဝဝလင်လင် ကျွေးမွေးထားနိုင်သည်။ စစ်မျက်နှာတစ်ဘက် တွင် ချန်တို့နှင့်တိုက်ခိုက်ရစဉ် အခြားတစ်ဘက်တွင် ထိုင်းတို့နှင့် တိုက်ခိုက်ရသည့် ခမာစစ်သည်တို့၏ တိုက်ပွဲပြင်ကွင်းများကို ဗာရွန်နှင့် အန်ကောဝတ် ဘုရားနံရံ များတွင် ထင်ထင်ရှားရှား ရေးထွင်းသရုပ်ဖော်ထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ခမာအမိနိုင်ငံတော်ကို ကာကွယ်ရင်းကျဆုံးခဲ့ကြရသည့် ရဲရင့်သတ္တိရှိကြသူများ အတွက် သက်သေအဖြစ် ဖော်ကျူးနေပါသည်။

ဤအောင်မြင်မှုများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော ရာစုနှစ်များ၏ သမိုင်းကို အံ့ဘနန်းအဆောက်အဦကြီးများ၊ ပန်းပုလက်ရာများ၊ တူးဖော်ရရှိသည့် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို အခြေခံ၍ ပုံဖော်ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အရေးပါဆုံး အထောက်အကူပြုသည့်အရာမှာ အန်ကောဒေသမှရရှိသော ပါဠိ သက္ကဋ္ဌနှင့် ခမာဘာသာစကားဖြင့် ရေးထိုးသည့် အရေအတွက် ၉၀၀ နီးပါးရှိ ကျောက်စာများပင်ဖြစ်သည်။

ထိုင်းစစ်တပ်များ အန်ကောကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် လုယက်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် မြို့တော်ကို အန်ကောမှ ဖခွမ်းပင်ဒေသ သို့ ၁၄၄၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြသည်။ ဤအကြောင်းကို ၁၉၄၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအထိ ပြုစုခဲ့သည့် သမိုင်းမှတ်တမ်းများအရ အနည်းငယ်သာသိရှိနိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့် အန်ကောဘုရင်ခေတ် ကျဆုံးခန်းနှင့် ယနေ့ရာစုနှစ်အကြား နှစ်ပေါင်း ၅၀၀ ကာလ၏ သမိုင်းကြောင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား မသိရှိနိုင်တော့ပေ။ အသေအချာ သိရှိရသည့်အချက်မှာ ၁၅ ရာစု အလယ်နှင့် ၁၆ ရာစုအကြားကာလအတွင်း ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ထိုင်းတို့၏ အုပ်စိုးမှုအောက်တွင်ရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ကမ္ဘောဒီးယားကို တစ်ဦးတည်းအုပ်စိုးနိုင်ရန် ထိုင်းနှင့် ဗီယက်နမ်တို့အကြား အဆက်မပြတ် အပြိုင်အဆိုင်ကြိုးပမ်းခဲ့မှုများမှာ ၁၈၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအထိ နှစ်ပေါင်း ၁၅၀ နီးပါး ကြာညောင်းခဲ့သည်။

၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် *အန်ဒွန်းဘုရင် ကမ္ဘောဒီးယားထီးနန်းကို ရယူ သိမ်းပိုက်ခဲ့ရာ ယခင်မရရှိခဲ့ဘူးသည့် ၁၂ နှစ်ကြာ ငြိမ်းချမ်းသည့်ကာလကို ကြိုကြိုက်ခဲ့ကြရသည်။ ယင်းကာလကို ရွှေရောင်နှစ်များဟုပင် တစ်ခါတရံ ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ဒွန်းဘုရင်သည် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဖမ်းဆီးခံအကျဉ်းသားအဖြစ် နှစ်အတန်ကြာနေခဲ့ရသည်။ ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာခဲ့ပြီးနောက်တွင်လည်း သူ့နိုင်ငံမှာ ထိုင်း၏အကာအကွယ်အောက်တွင်နေရသဖြင့် ထိုင်းဘုရင်အား လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဆက်သနေခဲ့ရသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဒွန်းဘုရင်မှာ ဗီယက်နမ်၏ရန်ကိုလည်း ကြောက်ရွံ့နေရသည်။

ထိုင်းနှင့်ဗီယက်နမ် အင်အားကြီးနှစ်နိုင်ငံအကြား ကြားညပ်နေသည့် ဒွန်ဘုရင်အဖို့ ရွေးချယ်စရာအခြားလမ်းမရှိတော့၍ ပြင်သစ်၏ အကာအကွယ် ရယူဖို့ ကြိုးပမ်းရဖွယ်ရှိခဲ့သည်။ လုံခြုံမှုမရှိသည့် ဒွန်ဘုရင်သည် စင်ကာပူ တွင်ရှိနေသော ပြင်သစ်ကောင်စစ်ဝန်မှတစ်ဆင့် ပြင်သစ်ကြွေရာစ်မင်း တတိယ မြောက်နပိုလီယန်ထံ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများ ပေးပို့ဆက်သခဲ့သည်။ ဤသို့ ပြင်သစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးမဟာမိတ်ပြုလုပ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုကို ထိုင်းကမကျေနပ် ခဲ့ပေ။ ဒွန်ဘုရင်သည် ပြင်သစ်အကူအညီကို ရယူရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ခြင်းမှာ သူ့နိုင်ငံ ကို ဗီယက်နမ်၏ရန်မှ ကာကွယ်ရန်နှင့် ထိုင်းဘုရင်၏ အကာအကွယ်အောက် တွင်နေရသည့် သိက္ခာကျစရာအဖြစ်ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြင်သစ်တို့ကလည်း ဤအခွင့်အရေးကို အမိအရရယူခဲ့သည်။ အကာအကွယ်ပေးရမှုအတွက် အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဒွန်ဘုရင်ထံမှ ကျွန်းသစ် နှင့် ကုန်သွယ်မှုအခွင့်အရေးများ တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ၁၈၆၃ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားသည် ပြင်သစ်အစောင့်အရှောက်ခံ ကိုလိုနီဘဝကို လိုလိုလား လား ရယူခဲ့သည်။ ထိုအခါမှပင် ဒွန်ဘုရင်မှာ သက်ပြင်းချနိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာ တွင် ပြင်သစ်တို့က ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား နှစ်နိုင်ငံစလုံးအပေါ် ချုပ်ကိုင် လွှမ်းမိုးမှုကို တဖြည်းဖြည်းတင်းကျပ်မှု ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။

ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးခေတ် အစောပိုင်းကာလများတွင် ရာစုနှစ်တစ်ခု ကြာ သိမ်းပိုက်ခံထားခဲ့ရသော ဘတ်တမ်ဘန်းပြည်နယ်များနှင့် ဆီရင်ရီ(ပ်)မြို့ တို့ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ်၌ ထိုင်းတို့က ကမ္ဘောဒီးယားထံ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးရန်

* Ang Duong

ဖိအားပေးခဲ့မှုအတွက် ပြင်သစ်တို့ကို ကျေးဇူးတင်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မကျေနပ်ချက်များမှာ ကျေးလက်တောရွာများရှိ ပြည်သူများအတွင်း ကိန်းအောင်းလာခဲ့သည်။ ခမာနန်းတွင်းအသိုင်းအဝန်းက ပြင်သစ်တို့ နိုင်ငံတွင်းရှိ နေမှုကို လိုလားနှစ်သက်နေကြစဉ် တစ်ဘက်တွင်မူ ကြီးလေးသော အခွန်အတုပ်များ ပေးဆောင်နေကြရသည့် ကျေးလက်ပြည်သူများမှာ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးအောက်၌ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့ကြရသည်။

ပြဿနာအစမှာ ပြင်သစ်အထက်တန်းအရာရှိတစ်ဦးနှင့် သူ၏ ကမ္ဘောဒီးယားအမှုထမ်းတို့ သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရမှုဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀ အစောပိုင်းနှစ်များက ပရေဗန်းဒေ့ပဆိုင်ရာ ခေတ္တပြင်သစ်အရာရှိဖီးလစ်လူဝစ္စဘားဒက်စ်သည် ရုတ်တရက်အခွန်တိုးမြှင့်ကောက်ခံခဲ့ရာ ကမ်ပုမ်ချန်ဒေသအရာရှိအဖြစ် ရာထူး တိုးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ၁၉၂၅၊ ဧပြီလတွင် သူသည် အခွန်ကောက်ခံရရှိမှုနည်းပါးသည့် ကမ်ပုမ်ချန်ဒေသ၊ ကျေးရွာတစ်ရွာသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ထိုရွာသို့ရောက်လျှင် အခွန်တိမ်းရှောင်သူများကို ဆင့်ခေါ်လိုက်ပြီး ၎င်းတို့ကို လက်ထိပ်ခတ်သည်။ အားလုံးအကျဉ်းချုပ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်။ ထို့နောက် ဖမ်းဆီးထားသူများကို ထမင်းမကျွေးဘဲ သူတစ်ဦးတည်း ထမင်းပွဲပြင်လျက် စားသောက်ပြသည်။ ယင်းအဖြစ်အပျက်ကို ဘေးမှရပ်ကြည့်နေကြသည့် လူအုပ်ကြီးမှာ ဘားဒက်စ်၏ စော်ကားမှုကြောင့် ပေါက်ကွဲဒေါသထွက်ကာ ဘားဒက်စ်ကို တိုက်ခိုက်ကြရာ ဘားဒက်စ်၊ သူ၏စကားပြန်နှင့် လုံခြုံရေးရဲသားတစ်ယောက် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည်။

ဤသို့သော မတရားမှုများက ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်များ အမြစ်တွယ်ပြီးဖြစ်သည့် ကမ္ဘောဒီးယား ပညာတတ်များ၏ အသည်းနှလုံးကို မပြတ်ထိခိုက် နာကျင်စေခဲ့သည်။ ပတ်ချိုယင်၊ ဆင်ဗာနှင့် ဆွန်ဒိုထန်ကဲ့သို့သော အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ်ရှိသူများက “နာဂါရာ ဗတ္တာ”ဟု အမည်ပေးထားသော ပထမဦးဆုံးသတင်းစာကို ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ အောင်မြင်စွာထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသို့ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ ၎င်းတို့အဖို့ သာမန်အောင်မြင်မှုမျိုး မဟုတ်ပေ။ ပြင်သစ်တို့ထံမှ သတင်းစာထုတ်ဝေခွင့်ရရှိရေးကြိုးပမ်းရသည်မှာ လွယ်ကူသည့်အလုပ် မဟုတ်သည့်အတွက်ဖြစ်သည်။ ပုံမှန်အရဆိုလျှင် ထုတ်ဝေခွင့်ရရှိရန် နှစ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ဆိုင်းရ

ပြီး နောက်ဆုံးတွင် ငြင်းပယ်ခံရလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ပြင်သစ်တို့ကို အလောတကြီး အရဲစွန့်ဆန့်ကျင်မှုမလုပ်ဘဲ အချိန်ကောင်းကို စိတ်ရှည်စွာ စောင့်ဆိုင်းခဲ့ကြသည်။ ပြင်သစ်အုပ်ချုပ်မှုကို စိန်ခေါ်တိုက်ပွဲဝင်ရန် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်မှာ ၁၉၄၁ မေလတွင် ဂျပန်တပ်ဖွဲ့များ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ချိန်တွင် အလိုအလျောက် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအခါ သတင်းစာသည် ဂျပန်ထောက်ခံရေးနှင့် ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေးလမ်းစဉ်ကို တိုးမြှင့်လိုက်လျှောက်ခဲ့ရာ အယ်ဒီတာ ဒါဇင်ပေါင်းများစွာတို့မှာ ပိတ်ပင်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သတင်းစာထုတ်ဝေသူများအနေဖြင့် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှုနှစ်ရပ်ကို လိမ္မာပါးနပ်စွာ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ပြင်သစ်စစ်အင်အား ချိခံမှုနှင့် ဂျပန်တို့၏ ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများအပေါ် နားလည်စာနာမှုတို့ကို အခွင့်အရေးအဖြစ် အပြည့်အဝ အသုံးပြုခဲ့သည်။

နိဂိုဒွန်သီဟာနုကို အနာဂတ်ဘုရင်အဖြစ် ပြင်သစ်တို့လိုလားခြင်းမှာ ၎င်းတို့အတွက် အလောင်းအစားတစ်ခုသဖွယ် ဖြစ်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် ကမ္ဘောဒီးယား ကိုလိုနီနယ်တစ်ခု ဆုံးရှုံးရသည်အထိ တန်ဖိုးပေးဆပ်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၁၊ ဧပြီလ၊ ၂၅ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုသည် ဘုရင်အဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းခံရသည်။ ရှေးဦးတွင် ဤမင်းသားအား “ရယ်စရာ”အဖြစ် တံဆိပ်ကပ်ခဲ့ကြသော်လည်း မင်းသားမှာ လွတ်လပ်ရေးရယူလိုစိတ်ရှိသူအဖြစ် ရုတ်တရက် ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း ပြင်သစ်သို့ အလည်အပတ်ရောက်ရှိစဉ် သီဟာနုက ပြင်သစ်သမ္မတ ဗင်းဆင့်အော်ရီရှိအား ကမ္ဘောဒီးယားများမှာ ပြင်သစ်အလံတော်အပေါ် သစ္စာစောင့်သိ၊ လေးစားခြင်း မရှိတော့ဟု ပြောပြခဲ့သည်။ သူကိုယ်တိုင်ကမူ ပြင်သစ်ကို သစ္စာစောင့်သိဆဲဖြစ်ကြောင်း ဖြည့်စွက်ပြောခဲ့သည်။ ပြင်သစ်မှ ထွက်ခွာလာပြီး သီဟာနုသည် ကနေဒါ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဂျပန်တို့သို့ ဆက်လက်ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ထိုနိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိစဉ် သူ့နိုင်ငံ၏အနာဂတ် ပြဿနာများကို တင်ပြခဲ့ပြီး ပြင်သစ်တို့က ၎င်းတို့၏အုပ်ချုပ်ရေး ချုပ်ကိုင်ထားမှုကို လျှော့ပေးလိုခြင်းမရှိမှုအပေါ် စောဒကတက်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါ သီဟာနုသည် လွတ်လပ်ရေးကို အတိအလင်းတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဤသို့ လွတ်လပ်ရေး

တောင်းဆိုမှုကို သည်းမခံနိုင်ကြောင်း ပြသသည့်အနေဖြင့် ပြင်သစ်တို့က သီဟာနကို ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့ပြီး ပြင်သစ်အရာရှိများနှင့် ဆက်သွယ်ခွင့်မပြုရန် တားမြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃၊ ဇွန်လတွင် သီဟာနက လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဘုရင့်တော်လှန်ရေး စတင်ပြုလုပ်ပြီဟု ကြေညာခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့နှင့် ပြင်းထန်စွာ စစ်ပွဲဆင်နွှဲနေရသည့် ပြင်သစ်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် နောက်ထပ်စစ်ပွဲ ဆင်နွှဲလိုစိတ်မရှိသဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် လက်လျှော့ကာ ၁၉၅၃ နိုဝင်ဘာလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားအား လွတ်လပ်ရေးပေးခဲ့သည်။ သီဟာန၏ အကြမ်းမဖက် လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုမှာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ သီဟာနသည် သူ့ကိုယ်သူ မိုဟန်းဒတ်စ်ဂန္တီ နောက်တစ်ဦးဟု ရှုမြင်လာခဲ့သည်။ မိုးဟန်းဒတ်စ်ဂန္တီမှာ အိန္ဒိယအား ဗြိတိသျှတို့ထံမှ အကြမ်းမဖက်နည်းဖြင့် လွတ်လပ်ရေးယူဆောင်ပေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ နောင်တွင် ဖခွမ်းပင်မြို့လယ်၌ ပန်းခြံတစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး မဟတ္တမဂန္တီ၏ မျက်နှာနှင့်ဦးခေါင်းပါ ပုံတူကိုပြုလုပ်ထားရှိခဲ့သည်။

ယင်းနောက် သီဟာနသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲသို့ အလျင်အမြန် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ သူသည် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် ၁၉၅၅၊ မတ်လတွင် သူ့ဖခမည်းတော် နိရိဒွန်စူရာမရစ်၏ အလိုကျထီးနန်းကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။ နောက်တစ်လတိတိ အကြာတွင် သီဟာနသည် သူ့ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေးပါတီ “ဆန်ကုမ်နီစ်တာနီယန်” ကို ဆန်ကုမ်ခေတ်အစ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ထူထောင်ခဲ့သည်။ ဆန်ကုမ်ခေတ်ဆိုသည်မှာ လယ်သမားများအဖို့ ဆန်ရေစပါး ပေါကြွယ်ဝသော ကာလကို ရည်ညွှန်းပြီး သီဟာနက သူ၏လုပ်ငန်းအခြေခံအဖြစ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သီဟာနသည် သူ၏အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ကို ရှေ့တန်းတင်လွန်းအားကြီးခဲ့ပြီး ကြီးမားသော အမှားများစွာကိုလည်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ်သူနှင့် သူ့နိုင်ငံတို့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရေးလမ်းကြောင်းပေါ် ကျရောက်စေခဲ့သည်။ သီဟာန၏ အကြီးမားဆုံး အမှားတစ်ခုမှာ တောင်ဗီယက်နမ်တွင် အမေရိကန်တပ်ဖွဲ့များနှင့် တိုက်ပွဲဆင်နေသော ဟိုချီမင်း၏ ဗီယက်မင်းတပ်ဖွဲ့များကို အတိအလင်း ထောက်ခံအားပေးခဲ့ခြင်း

ဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် ဗီယက်မင်းများအား နောင် “ဟိုချီမင်းလမ်းမ”ဟု လူသိများလာသည့် လမ်းကြောင်းအတိုင်း ကမ္ဘောဒီးယားကိုဖြတ်၍ ခရီးသွားလာခွင့်ပြုခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအတွင်း စစ်ရေးကြိုးပမ်းမှုများကို ပျက်ယွင်းစေပြီး ဝါရှင်တန်နှင့် ပိုမိုနီးစပ်လာသော ကမ္ဘောဒီးယားတွင် သြဇာကြီးမားသော နိုင်ငံရေးသမားများ အုပ်စုနှင့်လည်း မိတ်ပျက်စေခဲ့သည့် သီဟာနု၏ လုပ်ရပ်များကို အမေရိကန်တို့က မနှစ်မြို့ခဲ့ကြပေ။ သီဟာနုက အမေရိကန်၏ အခိုင်မာဆုံး အာရှမဟာနိုင်ငံများဖြစ်ကြသော ထိုင်းနှင့် တောင်ဗီယက်နမ်တို့နှင့် သံတမန်ဆက်ဆံမှုများကို ၁၉၆၁နှင့် ၁၉၆၃ ခုနှစ်တို့တွင် အသီးသီး ဖြတ်တောက်လိုက်သည့်အခါ ၎င်း၏အနောက်ဆန့်ကျင်ရေး သဘောထားများမှာ ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဆိုင်ဂုံအစိုးရနှင့် သံတမန်အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ပြီးနောက် ၃ လအကြာ နိုဝင်ဘာလတွင် သီဟာနုသည် အမေရိကန် အကူအညီများကို ငြင်းပယ်လိုက်ခြင်းအား ဖြင့် နောက်ထပ်အမှားတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြန်လေသည်။ Kambuja Monthly Illustrated Review ကဲ့သို့သော သီဟာနုထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ သတင်းစာ အယ်ဒီတာ့အာဘော်များတွင်လည်း အမေရိကန်ဆန့်ကျင်ရေး အကြောင်းများကို ဆက်လက်ရေးသားစေပြီး သူ့နိုင်ငံ၏ ကြားနေရေးမူဝါဒကို စောင်းပေးဖော်ပြမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် အမေရိကန်နှင့် တောင်ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များသည် ကမ္ဘောဒီးယားကျေးရွာများကို စတင်တိုက်ခိုက်မှု ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ ယင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် ၁၉၆၅၊ မေလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အမေရိကန်တို့မှာ သံအဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ခဲ့ရပြီး သီဟာနု၏ ကြားနေရေးမူဝါဒမှာလည်း ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဗီယက်နမ်တို့ ခိုအောင်းနေသည်ဟု သံသယရှိသည့် နေရာဒေသများကို စတင်ပျံ့ကြတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

အမေရိကန်တို့၏ ပျံ့ကြတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများ သေကြေပျက်စီးနေရသည့် အခြေအနေတွင် သီဟာနုသည် သူ၏နှစ်စဉ်ပြုလုပ်မြဲအားလပ်ရက်ကာလ အနားယူအပန်းဖြေရန် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ဤအချိန်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဆစ်ဆိုဝတ်ဆီရစ်မားတတ်ကဲ့သို့သော သီဟာနု၏

နိုင်ငံရေးရန်သူများက သူ့အားဖြုတ်ချရန် စတင်ကြံစည်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း သီဟာနုမရှိချိန်တွင် မားတတ်နှင့် စစ်တပ်အရာရှိ အချို့သည် ဝန်ကြီးချုပ်လုံနိုးအိမ်သို့ အလည်အပတ်သွားကြသည်။ ၎င်းတို့သည် လုံနိုးအား ပစ္စတိုသေနတ်ဖြင့် ချိန်ရွယ်ကာ နောက်တစ်နေ့ ပါလီမန် တွင် သီဟာနုအား ဖြုတ်ချရန် မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရာ၌ ဖြုတ်ချမည့်ဘက်မှ ထောက်ခံမဲပေးရန် အမိန့်ပေးခဲ့ကြသည်။ အာဏာသိမ်းပွဲမှာ မတ်လ၊ ၁၈ ရက်နေ့တွင် စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော်က သီဟာနုအား ၈၆ မဲ၊ ၃ မဲဖြင့်ဖြုတ်ချခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ အစိုးရအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိကြောင်း တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း သဘောတူခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ လုံနိုးမှာ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပြီး မားတတ်ကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ကြသည်။ အသစ်ဖွဲ့စည်း ပေါ်ပေါက်လာသော ရီပတ်ဗလီကင်အစိုးရမှာ ဝါရှင်တန်၏ အသိအမှတ်ပြုမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအကူအညီများကို ချက်ချင်းရရှိခဲ့ကြသည်။ သီဟာနုမှာ ပြည်ပြေးဘဝဖြင့် ပီကင်း၌ အခြေပြုနေထိုင်သည်။

ဤအတောအတွင်း ကျေးလက်ဒေသတို့တွင် ကွန်မြူနစ် လှုပ်ရှားမှုများမှာ အင်အားအရှိန်အဝါ ကောင်းလာခဲ့သည်။ ဤလှုပ်ရှားမှုများကို ပြင်သစ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည့် ခေတ်ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး နောင်တွင် ပိုပေါ့အမည်ခံယူခဲ့သည့် ဆာလော့ဆာက ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ သူသည် ပဲရစ်တွင် ရေဒီယိုလျှပ်စစ်ပညာသင်ကြားရန် ပညာတော်သင်ဆု ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ဤပညာရပ်ကို လျစ်လျူရှုကာ ပြင်သစ်ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ရသည်။ မကြာမီ သူနှင့်ပဲရစ်မြို့ရောက်ခမာကွန်မြူနစ်များသည် သီဟာနု၏ အချုပ်အခြာ ဘုရင်စနစ်ကို အာဏာရှင်စနစ်အဖြစ် စတင်သဘောထားလာခဲ့ကြသည်။ ဆာလော့ဆာသည် ဘုရင်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေး တောင်းဆိုသည့်အငြင်းပွားဖွယ် ဆောင်းပါးများရေးသားခဲ့သည်။ သီဟာနုမှာ အလွန်ဒေါသထွက်ပြီး ဆာလော့ဆာအား ပညာတော်သင်ကြေး ထောက်ပံ့နေမှုကို ဖြတ်တောက်ပစ်ခဲ့သည်။ ဆာလော့ဆာသည် အင်ဒိုချိုင်းနား ကွန်မြူနစ်ပါတီသို့ ဝင်ရောက်ရန် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ယင်းနောက် အသစ်ဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်လာ

သော ခမာပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ဆာလော့ဆာ၏ မကျေနပ်ချက်များမှာ ပြင်သစ်တို့နိုင်ငံတွင်း ရောက်ရှိနေမှု၊ အမေရိကန် လွှမ်းမိုးမှုနှင့် သီဟာနု၏ အာဏာရှင်ဆန်မှုတို့တွင် ဗဟိုပြုသည်။ သီဟာနု၏ ရဲတပ်ဖွဲ့က ကွန်မြူနစ်များအပေါ် အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းမှု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤ ကွန်မြူနစ်များကို သီဟာနုက ပြင်သစ်ဘာသာဖြင့် "Khmers rouges" (Red Khmers) ခမာနီများဟု အမည်ပေးခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ပိုပေါ့သည် တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင် မော်စီတုန်း၏ သဘောတရားများကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယား တွင် မော်စီတုန်းလမ်းစဉ်ကို လူတန်းစားတိုက်ပွဲနှင့် မြေယာပြုပြင်ရေးတို့မှ တစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြိုးစားလာခဲ့သည်။ သီဟာနု ဖြုတ်ချခံ ရသည့်အချိန်တွင် ခမာနီတို့၏ ဩဇာမှာ ကျေးလက်ဒေသတစ်လျှောက်တွင် အတော်ပင်ပျံ့နှံ့လာခဲ့သည်။

ခမာသမ္မတနိုင်ငံသစ်သည် ထိုင်းနှင့်တောင်ဗီယက်နမ်ဆိုင်ရာအစိုးရ တို့နှင့် သံတမန်ဆက်ဆံမှုကို ၁၉၇၀၊ မေလတွင် ပြန်လည်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သီဟာနုက ခမာနီခေါင်းဆောင်များဖြစ်သော ပိုပေါ့နှင့် ဗီယူဆန်ဖန်တို့အား လုံနိုးအစိုးရကိုဖြုတ်ချပြီး သူ့အား နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသူအဖြစ် ပြန်လည် တင်မြှောက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၃၊ ဧပြီလတွင် သီဟာနုသည် လုံနိုး အစိုးရကို စစ်မျက်နှာများစွာဖွင့်၍ တိုက်ခိုက်နေသော ခမာနီတို့ ထိန်းချုပ် ထားသည့် နယ်မြေများသို့ ခရီးလှည့်လည်ခဲ့သည်။ ခမာနီတို့ ဖခွမ်းပင်မြို့တော် ကို မသိမ်းပိုက်မီ အမေရိကန်သံရုံးကို ၁၉၇၅၊ ဧပြီ ၁၂ ရက်နေ့တွင် အလောတကြီး ပိတ်ခဲ့ရသည်။

ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ခမာနီတို့ ဖခွမ်းပင်မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက် လာခဲ့ကြသည်။ ရောက်ရှိသည့် ပထမဦးဆုံးနေ့မှစ၍ပင် လူအရလိုက်အပြု လိုက် သတ်ဖြတ်ပွဲများ စတင်ခဲ့ရာ ၄ နှစ်နီးပါးမျှ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ စာရင်းချုပ်သော် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုနှင့် ဆင်းရဲငတ်ပြတ်မှုများခံရသော အပြစ်ပဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ ၁.၇ သန်းခန့် အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရကြောင်း ခန့်မှန်းကြ သည်။ ၁၉၇၅၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ခမာနီတို့က သီဟာနုအား ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်လာခွင့်ပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုမှာ အကယ်စင်စစ် နန်းတွင်းအကျယ်

ချုပ်ပြင်သာ နေခဲ့ရပြီး သူ၏ခမာနီ ပိတ်ဆွဲကြီးများက မြို့များကို ရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ ငွေကြေးသုံးစွဲခွင့်ပိတ်ပင်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံရေးသမားများအား စုပေါင်းထားရှိသည့် အကျဉ်းစခန်းကြီးသဖွယ် ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့ကြသည်ကို သိရှိခွင့်မရခဲ့ပေ။

ဟွန်ဆန် ကြီးပြင်းလူလားမြောက်ခဲ့ရသည့် အချိန်မှာ ယင်းသို့ ကမ္ဘာဒီးယား လူမျိုးများတစ်ဦးကိုတစ်ဦး သတ်ဖြတ်နေသည့် အချိန်အခါ သမယပင်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်၏ကျောင်းစရိတ်အတွက် မထောက်ပံ့နိုင်သော သူ၏မိဘများက သူ့ကို ကျောင်းတက်ရန် ဖခွမ်းပင်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ဤသူငယ်မှာ သီဟာနုကို ပြင်းပြင်းပြပြ ကြည်ညိုလေးစားသူဖြစ်ခဲ့သည်။ သီဟာနုအား အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခဲ့ခြင်းအပေါ် အလွန်တရာ ခံစားနာကျည်းခဲ့ရသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် သီဟာနုက လုံနိုးအစိုးရအား ဖြုတ်ချမည့် လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်တိုက်ပွဲဝင်ကြရန် သူ၏နိုင်ငံသားများအား လှုံ့ဆော်စည်းရုံးသည့် အခါ ဟွန်ဆန်က တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ပညာသင်ကြားမှုကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီး ခမာနီအဖွဲ့သို့ဝင်ရန် တောတွင်းသို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ ခမာနီတို့၏ လူ့သတ်မည့်အကြံအစည်တို့ကို မသိရှိဘဲ ဝင်ရောက်ရန်သွားရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့နှင့် ၁၉၇၇ ခုနှစ်၌ လမ်းခွဲခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်သို့ ကူးပြောင်းတိမ်းရှောင်ခဲ့ရာ အစပိုင်းတွင် အကျဉ်းသားအဖြစ် နေခဲ့ရသည်။ မကြာမီ သူသည် ပိုပေါ့အားတိုက်ခိုက်ရန် ဗီယက်နမ်တို့၏ အကူအညီကို ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ပိုပေါ့၏ လူမဆန်ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော အစိုးရမှာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချခံခဲ့ရသည်။

ဤစာအုပ်တွင် ဟွန်ဆန်အကြောင်း အပြည့်အစုံပါဝင်သည်။ ဤစာအုပ်မှာ သီဟာနု၏ ကံမကောင်းရရှာသည့် သံတမန်ဆက်ဆံရေးနှင့် စစ်အေးခေတ်နိုင်ငံရေး၏ သားကောင်ဘဝ ကျရောက်ခဲ့ရသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအကြောင်း ဖော်ပြထားသော စာအုပ်လည်းဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေများက ပထမဦးစွာ ခမာနီများကို အာဏာရရှိစေသည်။ ထို့နောက် ဟွန်ဆန်ကဲ့သို့ ဩဇာတိက္ကမရှိသူတစ်ဦးကို မထင်မရှား သာမန်လူတစ်ယောက်ဘဝမှ ပေါက်ဖွားလာစေပြီး လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်သည့် အစိုးရတစ်ရပ်ကို ဖြုတ်ချစေနိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ စစ်ဒဏ်ခံရသောနိုင်ငံကို ထိန်းချုပ်နိုင်စေခဲ့သည်။

အာဏာကို တင်းကျပ်စွာဆုပ်ကိုင် အုပ်ချုပ်သည့် ဟွန်ဆန်၏လက်ထက်တွင် နိုင်ငံသည် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တည်ငြိမ်မှုရရှိလာခဲ့သည်။ စီးပွားရေး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ အဆိုအရ နိုင်ငံအနေဖြင့် ယခင်မည်သည့် အခါကမျှ မရရှိခဲ့ဘူးသည့် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရန် ယုံကြည်ရသည့်အဆင့်မျိုးကို ရရှိနေပြီဟုသိရသည်။ ကင်ဆာရောဂါကဲ့သို့ နိုင်ငံတွင်းအမြစ်တွယ်နေသော လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှုများကို ဖယ်ရှားပစ်ရန် မလွယ်ကူသေးသည့်အချိန်တွင် ဟွန်ဆန်က သူ၏ပါတီဝင်များအား ၎င်းတို့၏အပြုအမူများကို ပြောင်းလဲပစ်ကြရန်နှင့် သို့မဟုတ်ပါက ပါတီမှထုတ်ပယ်ခံရမည်ဟု သတိပေးပြောကြားခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ပွင့်လင်းပြီး ထင်သာမြင်သာရှိသော စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအဖြစ် တည်ဆောက်ရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်၏ ရည်မှန်းချက်များအတွက် ကြောက်မက်ဖွယ် အကောင်းဆုံး အတားအဆီးများမှာ သူ၏အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းရှိ သြဇာကြီးမားသော နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိနေကြသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများပင်ဖြစ်သည်။

အခန်း ၁

ကမ်ပူမိနေ့ဂုဏ်များ

လပြည့်နေ့များကလေးငယ်လေး

တူအိုးကရိုဆန်ရွာကလေးမှာ လက်ရှိပိုင်ဆိုင်ထားသော ငြိမ်သက် အေးချမ်းမှုမျိုးကို နောင်ဘယ်သောအခါမှ ပြန်လည်ရရှိနိုင်တော့မည် မဟုတ် ပေ။

တပ်စ်မောမြို့အနီးတည်ရှိပြီး လူသိနည်းပါးလှသည့် ရွာငယ်ကလေး ဖြစ်သည်။ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးသော လယ်သမားများနှင့် ရေဘဲငှက်များ နေထိုင် ကျက်စားရာအရပ်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဤရွာကလေးသို့ အခြားငှက်အမျိုး ပေါင်းများစွာတို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြချေပြီ။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ဤကျေးလက် တောရွာသို့ ဟွန်ဆန်နှင့်အဖွဲ့ ရွှေ့ပြောင်းလာသည့်အခါက ဤသေးငယ်သော လူနေစခန်းမှာ ရဟတ်ယာဉ်အင်ဂျင်စက်သံ၊ ရဟတ်ယာဉ်ပန်ကာဒလက်သံ၊ စစ်သားများ၏ စကားပြောဆိုသံတို့ဖြင့် စိစိညံ့လျက်ရှိသည်။ ပန်းများပွင့် လန်းနေသော ကရိုဆန်ပင်များ၊ သရက်ပင်၊ ငှက်ပျောပင်၊ အုန်းပင်များ အကြားမှ ကျေးရွာသားများသည် သံသတ္တိငှက်များအလား ထင်ရသော ရဟတ်ယာဉ်များ အတက်အဆင်း ပြုလုပ်နေသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်ကြပေသည်။ ကျေးရွာသားများက သူတို့ရွာနီးနားချင်းသား ဟွန်ဆန်သည် ဤရွာ၌ အခြေ ပြုရန် ရောက်ရှိလာပြီဟု သိရှိလိုက်ကြပါသည်။

ကျေးရွာသားများက ဤဆင်းရဲသားကမ်ပုမ်သူငယ်တစ်ယောက် ဤမျှ မြန်ဆန်စွာ မြင်မားသောအဆင့်သို့ ရောက်ရှိလာသည်ကို အံ့ဩမိနေကြသည်။ ကျေးရွာသားများက သူ့ကိုကြောက်ရွံ့မှုနှင့် လေးစားမှုတို့ ရောပြွမ်းလျက် ရိုသေမှုပြုကြသည်။ သူသည် ယခင်ကထက် ယခုအခါ ဩဇာအာဏာ ပိုရှိလာသည်ဟု သိရှိကြသည်။ သူတို့အား ခမာနီတို့၏ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုမှ လွတ်မြောက်စေခဲ့သည့်အတွက် ဟွန်ဆန်အပေါ် ကျေးဇူးတင်နေကြသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်လယ်များကာလ၌ ခမာနီတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ ၁.၇ သန်းခန့်ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ အစာရေစာ ငတ်ပြတ်စေခြင်းတို့ဖြင့် သေကြေပျက်စီးစေခဲ့သည်။

“သန်မာတဲ့ ကျောင်းသားတွေအကြားမှာ ကျွန်တော်ဟာ အသန်မာဆုံးဖြစ်တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ကျွန်ုပ်တို့ကို ၁၉၉၈ နှစ်လယ်က ပြောပြခဲ့သည်။ တစ်နှစ်မျှအကြာတွင် နိရိဒ္ဒန်သီဟာနု၏သား ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် နိရိဒ္ဒန်ရာနာရစ်ကို ဖြုတ်ချပြီးနောက် “ဩဇာကြီးတဲ့ စစ်သားတွေအကြားမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဩဇာအကြီးဆုံးပါ။ အခုဆို ဩဇာရှိတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေအကြားမှာ ကျွန်တော်က ဩဇာအကြီးမားဆုံးပေါ့”ဟု ပြောပြခဲ့ပြန်သည်။

ဟွန်ဆန် မကြာခဏ သူနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပြောတတ်သည့် အာဏာရှင် အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတ ဆူဟာတို၏ မျက်နှာဖုံးဓာတ်ပုံပါရှိသော တိုင်းမ်မဂ္ဂဇင်းကို ကောက်ကိုင်လျက် “သူကတော့ သွားပါပြီ၊ ကျွန်တော်ကတော့ ဒီမှာရှိနေဆဲပါ”ဟု ပြုံးရယ်လျက် ပြောဆိုသည်။

ဆူဟာတို ပြုတ်ကျပြီး များမကြာမီတွင် ဟွန်ဆန်က “အခြားအရှေ့တောင်အာရှက ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ လုပ်ခဲ့ကြသလို ကျွန်တော်လည်း ကျွန်တော့်တိုင်းပြည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ချင်ပါသေးတယ်”ဟု သူ၏ဆန္ဒအမှန်တစ်ခုကို ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့ဖူးသည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် အသက် ၄၆ နှစ်ပြည့်ခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားခေါင်းဆောင်ဟွန်ဆန်သည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် မိသားစုမှလည်းကောင်း၊ ဩဇာအာဏာ ကြီးမားသည့် မိသားစုမှလည်းကောင်း ပေါက်ဖွားလာသူမဟုတ်ချေ။ သူ၏ မိသားစုမှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုများ ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရပြီးနောက် သူသည်လည်း သာမန်ဆင်းရဲသား ကျေးရွာသားများနှင့် ထူးမခြားနားဖြစ်ခဲ့

ရသည်။ သူ၏မိဘတွင် သူ့သား၏အနာဂတ်အတွက် မည်သည့် ထူးထူးခြားခြား အစီအစဉ်မျှ မရှိခဲ့ဘဲ လယ်သမားတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့လျှင်ပင် ကျေနပ်ကြမည့်အသွင် ရှိခဲ့သည်။

၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၊ ၅ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့ လပြည့်ညသန်းခေါင်ယံ အချိန်တွင် ဟွန်ဆန်ကိုဖွားမြင်ခဲ့သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယား အယူအဆအရပြောရလျှင် နဂါးနစ်၊ အထူးသဖြင့် အင်္ဂါနေ့မှာ မွေးဖွားတဲ့ကလေးတွေဟာ ခေါင်းမာတဲ့သူတွေဖြစ်တယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က စာရေးသူတို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်စဉ်ပြောပြခဲ့သည်။ သူက ဆက်၍ “ကျွန်တော်မွေးရက်ကို ပြန်ပြင်ရေးကြဖို့လိုပါမယ်။ သတင်းမီဒီယာတွေမှာ ၁၉၅၁၊ ဧပြီလ၊ ၄ ရက်လို့ မှားယွင်းဖော်ပြနေကြပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏ နောက်ပိုင်းဘဝခရီးတစ်လျှောက်တွင် သူ၏ ခေါင်းမာမှုနှင့် ကြုံကြုံခံနိုင်မှုတို့က ရှေးခေတ် ခမာလူမျိုးတို့၏ ယုံကြည်မှုအယူအဆမှာ မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြနေပေသည်။

ဟွန်ဆန်ကို အရှေ့ဘက်သို့ ကွေ့ကောက်စီးဆင်းနေသည့် မဲခေါင်မြစ်ကမ်းဘေး၊ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၊ စတုန်ထရန်ခရိုင်၊ ပင်းခိုနာရွာကလေးတွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ သူ့မိခင်က သူ့ကိုအိမ်မှာပင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဆေးရုံ၌ မွေးဖွားခဲ့ခြင်းမဟုတ်။ သူ၏အဖွားမှာ ဝမ်းဆွဲဆရာမတစ်ဦးဖြစ်ပြီး မိသားစုအတွင်း ကလေးအားလုံးကို ဖွားမြင်ပေးခဲ့သည်။

မဲခေါင်မြစ်၏ကျေးဇူးကြောင့် ဟွန်ဆန်နေထိုင်ရာ ပြည်နယ်သည် ဆင်းရဲသားများ၏ ဆန်အိုးကြီးဖြစ်ပြီး စွတ်စိုသော ကျေးလက်ဒေသဖြစ်သည်။ မိုးရာသီကာလ ကျေးရွာများ ရေလွှမ်း ခံရသောအခါများတွင် သူသည် ကျေးလက်တောလမ်းတစ်လျှောက် ရွံ့ထဲရေထဲ ရုန်းကန်လမ်းလျှောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုဒေသရှိလူများသည် မဲခေါင်မြစ်နှင့် လုပ်ကိုင်စားသောက်ခြင်းမပြုဘဲ လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့်သာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုကြသည်။ သူ၏ မိသားစုသည် ခမာပုံစံ အခန်းဖွင့်တည်ဆောက်ထားသော အိမ်တွင်နေထိုင်ကြသည်။ သစ်သားဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော ခြေတံရှည်အိမ် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ လူနေရန် အခန်းနှစ်ခန်းပါရှိပြီး ကျန်နေရာကို မီးဖိုချောင်အဖြစ် အသုံးပြုသည်။

မိဘများက သူ့ကို ဟွန်ဘူနာလ်ဟု အမည်ပေးသည်။ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာပြီးနောက်တွင်လည်း ဤရွာမှလူများက သူ့ကိုငယ်နာမည်ဖြင့်သာ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုနေကြဆဲဖြစ်သည်။

“မိဘတွေက ကျွန်တော့်ကို ကျွန်တော့်အစ်ကိုနာမည်နဲ့ အသံ၊ ကာရံနီးစပ်တဲ့ နာမည်ပေးဖို့ စဉ်းစားကြတာပါ”ဟု သူကပြောသည်။ “ကျွန်တော့် အဖေ နာမည်က ဟွန်နင်း၊ ဒါကြောင့် သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ဟွန်နာလ်လို့ မှည့်ခေါ်ကြတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်ကိုမွေးတော့ ကျွန်တော်က ၀၀တုတ် တုတ်ဗျ။ ဒေသလေ့ထုံးစံအရ ၀၀တုတ်တုတ်ကလေးကို “နာလ်”လို့ခေါ် ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

ဆယ်ကျော်သက်အရွယ် ဖခွမ်းပင်သို့ ပညာသင်ရန် ထွက်ခွာခဲ့ချိန် တွင် ဒုတိယအကြိမ် နာမည်ပြောင်းခံခဲ့ရပြန်သည်။ သူ့ကို “ဆန်”နှင့် “ရစ်သီဆန်”ဟူ၍ အမျိုးမျိုးခေါ်ကြသည်။ ရှေးဟောင်းခမာပုံပြင်တစ်ခုတွင် ရစ်သီဆန်မှာ မိထွေး ၁၁ ယောက်၏လက်တွင် ဒုက္ခဆင်းရဲအမျိုးမျိုး ခံစားခဲ့ ရသည့် ကလေးတစ်ယောက်၏ အမည်ဖြစ်သည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ပြောက်ကျားစစ်သားတစ်ဦး ဖြစ်လာသည့်အခါ သူ၏နာမည်ကို တတိယအကြိမ် ပြောင်းလဲမှည့်ခေါ်စေခဲ့ပြန်သည်။

“ကျွန်တော် တောခိုတော့ “ဆန်”တို့ “ဘန်နာလ်”တို့ဆိုတဲ့ နာမည်တွေကို မသုံးခဲ့ပါဘူး။ အဲဒါတွေအစား ကျွန်တော် “ဟွန်ဆန်ရတ်” အမည်ကို အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ “ဆန်ရတ်”အမည်က သူ့ဘဝအလုပ်တွေအား လုံးကို ပြီးစီးအောင်မြင်အောင် လုပ်နိုင်တဲ့လူလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနာမည်က ကျွန်တော့်ကို အကျိုးမပေးခဲ့ဘူး။ ဒီနာမည်နဲ့နေစဉ်ကာလမှာ ဒဏ်ရာ ခဏခဏရခဲ့တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ကမ်ပူမ် နှစ်ပြည်နယ်တွင် ထောက်လှမ်းရေး တာဝန် များ လုပ်ဆောင်ပြီးစီးပြီးနောက် သူသည် သူ့နာမည်ဟောင်းများကို စွန့်ပစ်ခဲ့ သည်။ ဟွန်ဆန်ဆိုသော နာမည်ကိုအသုံးပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

“ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ဆွေမျိုးတွေကတော့ ဒီနေ့အထိ ဘန်နာလ် လို့ပဲ ကျွန်တော့်ကို ခေါ်နေကြတုန်းပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

နာမည်ပြောင်းသည့် အလေ့အထမှာ သူတို့မိသားစုတွင်ရှိသည်။ ဟွန်ဆန်၏ အစ်ကိုများဖြစ်သော ဟွန်လောင်ဆန်နှင့် ဟွန်လောင်နင်တို့ နှစ်ဦးစလုံး ၎င်းတို့၏အလယ်နာမည်များကို ဖြုတ်ပစ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့ အပြင် ဟွန်ဆန်တွင် ညီမငယ်သုံးဦးရှိသည်။ ဟွန်ဆန်နီ၊ ဟွန်ဆီနက်နှင့် ဟွန်သိုရမ်တို့ဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့အားလုံးသည် ခက်ခဲဆိုးဝါးသော ကာလများ ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရသည်။

“ကျွန်တော့်အစ်ကိုတစ်ယောက်ဟာ ကျွန်တော်မမွေးခင် သေဆုံးခဲ့ ပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသတွင်းသို့ ဂျပန်များ စတင်ကျူး ကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း စစ်ရေးအချက်အချာနေရာ များအားလုံးကို သိမ်းပိုက်ပြီးချိန်တွင် ဟွန်ဆန်၏ဖခင် ဟွန်နင်းမှာ ကပ်ပုန်ချန် ဒေသ ဥနန်လောင် ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးတစ်ပါးအဖြစ် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ သူ၏မိခင် ဒီးယွန်မှာ အိမ်ရှင်မအဖြစ် အိမ်ထောင်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည်။ ဟွန်နင်းသည် ဆမ်ဒက်ချွန်နတ်အမည်ရှိ သူတော်စင်တစ်ဦး၏ နောက်လိုက်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင်္ကန်းချွတ်ပြီးနောက် သူသည် ပြင်သစ်ကိုလိုနီလက်အောက်မှ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေး ရရှိအောင် ကြိုး ပမ်းခဲ့သည့် အစ်ဆာရတ်လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အစ်ဆာရတ် အဖွဲ့ဝင်အုပ်စုတစ်စုက ဟွန်ဆန်၏မိခင်ကို ဓားစာခံအဖြစ် ပြန်ပေးဆွဲငွေ တောင်းသည့်အခါ မိသားစုမှာ အလွန်အထိနာခဲ့ရသည်။ ပြန်ပေးဆွဲကြသူများ က ဟွန်ဆန်၏အဘိုးမှာ ချမ်းသာသူဖြစ်ကြောင်း သိရှိထားကြ၍ ယင်းသို့ ပြန်ပေးဆွဲငွေ တောင်းခြင်းဖြစ်သည်။

ချမ်းသာသည့်မိသားစုမှ ပြန်ပေးသမားတို့ တောင်းဆိုသည့် ငွေကြေးကိုပေးနိုင်ရန် ၎င်းတို့ပိုင်ဥစ္စာပစ္စည်းများကို ရောင်းချရန် ဖြစ်လာခဲ့ သည်။ ယင်းနောက် ဟွန်ဆန်မိခင်မှာ ဘေးမသီရန်မခဘဲ ပြန်လည်လွတ်မြောက် ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ဘဝမှာ လယ်မြေအများစု ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရပြီဖြစ် ၍ ပိုမိုဆင်းရဲကျပ်တည်းလာခဲ့သည်။ မိသားစုထောက်ပံ့ကျွေးမွေးရန် ငွေကြေး အလွန်အမင်း လိုအပ်လာသဖြင့် ဟွန်နင်းသည် ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အစိုးရတပ်အတွင်း ဝင်ရောက်အမှုထမ်းခဲ့ရသည်။ ပြင်သစ်တို့၏ စစ်ရေး

လေ့ကျင့်မှုကို ခံယူခဲ့ပြီး အစ်ဆာရတ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ရသည့် တပ်ဖွဲ့များကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် တွင် သူသည် သူ၏နယ်အတွင်း ကိုယ်ပိုင်ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့၏ အကြီးအကဲ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

“သူဟာ စစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့သွေး ပါရှိသူဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က သူ့ဖခင်အကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏မိခင်ဘက်မှ အဘွားသည် မိသားစုအပေါ် ဩဇာအတော် လွှမ်းမိုးနိုင်သူဖြစ်သည်။ ဝမ်းဆွဲဆရာမတစ်ဦးသာဖြစ်သော်လည်း သူမသည် ဒေသတွင်ကျင့်သုံးနေသော ဥပဒေများအကြောင်း တီးမိခေါက်မိသူဖြစ်ကာ အရပ်သူအရပ်သားများအား တရားရေးပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်ပေးနိုင်လေသည်။

ဟွန်ဆန်၏မိခင်မှာ စာရေးတတ် ဖတ်တတ်ခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် သူမ၌သင်္ချာဉာဏ်ရှိသည်။ သူမရေးတတ်သည်မှာ သူမ၏နာမည်၊ သူ့ခင်ပွန်း၏နာမည်၊ သားသမီး ၆ ယောက်၏နာမည်တို့ကိုသာ ရေးသားနိုင်သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန် တပ်ခံမော့ရှိ သူ၏ကျေးလက်စံအိမ်ကြီးသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီးနောက် သူ့မိဘများသည် မြို့တော်အတွင်း လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်အနီး ဘိုလ်ဟုဆူရာမရစ်လမ်းရှိ အစောင့်အကြပ်ထူထပ်သော စံအိမ်၌ပင် ဆက်လက်နေထိုင်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၅-၆ ရက်များတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဟွန်ဆန်နှင့် ရာနာရစ်တို့၏ တပ်ဖွဲ့များ အကြား လက်နက်ကိုင်လမ်းပေါ် တိုက်ပွဲများက ဟွန်ဆန်မိခင်၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ သူမသည် ဖခွမ်းပင်ရှိ ကားလ်မက်တီဆေးရုံသို့ ပြောင်းရွှေ့ကုသမှုခံယူရသည်။ ထိုနှစ်တွင် သူမအသက် ၇၇ နှစ်ပြည့်ပြီး သူ့ဖခင်မှာ အသက် ၇၅ နှစ်ပြည့်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က “ဆရာဝန်ရဲ့အပြောအရ ကျွန်တော့်မိခင်ဟာ နောက်ထပ် ၆ လခန့်ထက်ပိုပြီး အသက်ရှင်နိုင်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ သူ့ကို အများကြီး ဆေးဝါးကုသခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာဝန်က သူမ ၆ လထက်ပိုပြီး အသက် မရှင်နိုင်ဘူးလို့ပြောတယ်”ဟု ပြောပြသောအခါ သူ၏အသံမှာ ဝမ်းနည်းသံပါလျက်ရှိသည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် သူ၏မိခင်ကွယ်လွန်သည်။ ကားလ် မက်တီ ဆေးရုံ၌ အလုပ်လုပ်နေသော ဟွန်ဆန်၏ငယ်သူငယ်ချင်း လက်ထောက် ဆရာဝန် ချင်ယုတက်က ဟွန်ဆန်၏ မိခင်မှာ အသဲရောဂါ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ခံစားခဲ့ရသည်ဟုဆိုသည်။ ဝမ်းနည်းမှုဆွေးနေရသောသားမှာ တစ်လကြာ ကြေကွဲခဲ့ရသည်။ ဧည့်သည်များနှင့် ချိန်းဆိုထားမှုများကို ဖျက်သိမ်းထားပြီး ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ပြုလုပ်နေသော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကိုလည်း ရွှေ့ ဆိုင်းထားခဲ့ သည်။

ဆင်းရဲဒုက္ခများအကြား နေထိုင်ရင်း ဟွန်ဆန်သည် ရှင်သန်မှု အတတ်ပညာ (the art of survival) ကို လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။ သူသည် ကျေးရွာရှိ ပဲင်းခိုနာမူလတန်းကျောင်းတွင် ၆ နှစ်ကြာပညာသင်ခဲ့သည်။ သူ၏ ရွာ၌ အထက်တန်းကျောင်းမရှိသဖြင့် သူ့မိဘများမှာ ရွေးစရာလမ်းမရှိတော့ ဘဲ နောက်ဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်အား ဖခွမ်းပင်သို့ပို့၍ လိုင်စီးအင်ဒရာဒေဗီ၌ ၁၉၆၅ မှ ၁၉၆၉ အထိ ပညာသင်စေခဲ့ရသည်။

“ကျွန်တော်ဟာ အထက်တန်းပညာကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် မသင်ခဲ့ ရပါဘူး။ ဒါပေမယ့် နောက်တော့ အချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်ရင်း ပြီးအောင်သင်ယူ ခဲ့ပါတယ်။ စာပေသင်ကြားလေ့လာရတာကို အရမ်းနှစ်ခြိုက်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ့မိခင်သင်ကြားပြသမှုအောက်တွင် သင်္ချာဘာသာ ရပ်၌ ထူးချွန်သူဖြစ်သည်။ ခမာစာပေအပေါ် နှစ်သက်မှုမှာလည်း တိုးပွားလာခဲ့ သည်။ သူသည် စိတ်ထက်သန်သော အားကစားသမားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ပြေးခုန် ပစ်နှင့် ဘော်လီဘောကစားခြင်းကို နှစ်သက်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာသည့် အခါတွင်လည်း ဘော်လီဘောကစားခြင်းကို ဆက်လက်လိုက်စားခဲ့သည်။

ကျောင်းနေစဉ် သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားကဗျာများကို ဖတ်ရှုရင်း အချိန်ကုန်လွန်လေ့ရှိသည်။ ပရီးဘတ်အန်ဒွန်း၏ ကဗျာလင်္ကာများ၊ ကရွန် ငွိုင်၏ နီတီများ၊ တစ်မိအိုရေးသားပြုစုသော ပညာရေးဆိုင်ရာ စာအုပ်များ ကို အထူးပြုဖတ်ရှုခဲ့သည်။

ကိုလတ်ပိုင်လင်း (ပိုင်လင်းနှင်းဆီ)၊ ဖကာဆရာပွန် (အရောင်မဲ့ ပန်းတစ်ပွင့်)၊ တွန်တီဗ်၏ ရိုမီရိုနှင့်ဂျူးလီးယက်နှင့် ဟိန္ဒူကဗျာရှည်များ၊

ရာမရာနကဲ့သို့သော ရှေးဟောင်းစာပေများသည် ဟွန်ဆန်၏လုံးဟဒယကို ထိတွေ့စေခဲ့သည်။ သူသည် ပရီးချီနာဗွန်၊ ပရီးသင်နာဗွန်၊ လောင်ပရီး ဆဒက်ကန်တို့၏ စာပေများနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ရှေးဟောင်းစာပေ *(ဆတ်ထရတ်စ်) များကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်စွာ ဖတ်ရှုသည်။ ဤစာပေလက်ရာများမှာ ပေရွက် ပေါ်ရေးထိုးထားသော ရှေးဟောင်းဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်။ သူ အလွန်နှစ်ခြိုက် သော ရှေးဟောင်းခမာ ဇာတ်လမ်းများကို ရိုက်ကူးထားသော ရုပ်ရှင်ကားများမှ လွဲ၍ ကျန်ခေတ်ပေါ်ရုပ်ရှင်ကားများကို ခံတွင်းမတွေ့ပေ။

ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်ခန့်ကပင် ဟွန်ဆန်၌ ပြင်းပြသောနိုင်ငံရေး စိတ်ဓာတ် ကိန်းအောင်းနေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤပင်ကိုဗိမော ကမ္ဘောဒီးယား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းစီးပွားရေး၊ လူမှုရေးမညီမျှမှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိနေသောကြောင့် ရင့်ကျက်သည့်အရွယ် မရောက်မီကပင် ဖွံ့ဖြိုးကြီးမားလာ ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကလေးဘဝကတည်းကပင် သူသည် နိုင်ငံဥသျှောင် မင်းသား ကြီး နိရိဒွန်သီဟာနကို ရိုသေလေးစားကြည်ညိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် လာဘ်စားသော အရာရှိများနှင့် ပါလီမန်အမတ်များကို မုန်းတီးခဲ့သည်။

“ဒီလူတွေက လူထုနဲ့ထိတွေ့ဖို့ ရွာတွေဆီ ဘယ်တော့မှသွားကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ရွှေကောက်ပွဲ မဲဆွယ်တုန်းက ပေးခဲ့တဲ့ကတိတွေကိုလည်း ထိန်းသိမ်း လုပ်ဆောင်ပေးတာလည်း မရှိဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

သူသည် ကလေးအရွယ်ကပင် ချမ်းသာသူများနှင့် ဩဇာအာဏာ ရှိသူများကို လုံးလုံးယုံကြည်မှုမရှိသူဖြစ်ခဲ့သည်။

“ငွေကြေးချမ်းသာပြီး အာဏာရှိတဲ့ မိသားစုတွေကနေ ပေါက်ပွား လာပြီး တစ်ဘက်သားအပေါ် မလေးစားတတ်တဲ့ ကလေးတွေကို ကျွန်တော် သိပ်မုန်းခဲ့တယ်။ ဒီကောင်တွေက ဆင်းရဲသားတွေကိုလည်း အထင်သေးကြ တယ်။ ဒီကောင်တွေဟာ ကျောင်းစာလည်းမဖတ်၊ စာလည်းမတော်၊ ဒါပေမယ့် စာမေးပွဲတော့ အမြဲအောင်ကြတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

* Sastras

အစောပိုင်းကပင် သူသည် ခမာနီများကို မကြိုက်ခဲ့ပေ။ ထို့အတူ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက ထောက်ပံ့အားပေးနေသည့် ဘုရင်ဆန်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ဖြစ်သော ခမာသီရေးအဖွဲ့ကိုလည်း သဘောမကျခဲ့။

“အမေရိကန်နဲ့ တောင်ဗီယက်နမ်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားကို ပုံးကြံချ တာတွေ၊ ကျူးကျော်တာတွေကို တွေ့ရတော့ ကျွန်တော် အရမ်းစိတ်ထိခိုက် ရပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။

ကျောင်းတက်စဉ်အခါက သူ၏ရည်မှန်းချက်မှာ ကျောင်းဆရာတစ်ဦး ဖြစ်လာရန်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ သီဟာနုခေါင်းဆောင်သော အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦးသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီးနောက်တွင်မူ လေယာဉ် မောင်း ပိုင်းလော့တစ်ဦးဖြစ်လာရန် ဆန္ဒရှိခဲ့ပြန်သည်။

“ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက်တွေနဲ့ အိမ်မက်တွေကို စစ်နဲ့လူအရလိုက် အပြုလိုက်သတ်ဖြတ်တဲ့ အစိုးရကြောင့် စွန့်လွှတ်ခဲ့ရပါတယ်” ဟု သူကဆို သည်။ ဆက်လက်၍ “နိုင်ငံရေးအဖြစ်အပျက်တွေက နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲ အတင်းဝင်ရောက်ပေပါတယ်။ ဒီနိုင်ငံရေးဟာ ကျွန်တော်လုပ်ချင်တဲ့ အရာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ဘဝကို ရုန်းခဲ့ရတယ်။ ကလေးဘဝ ကတည်းက မိဘနဲ့ခွဲခွာနေရလို့ ကွဲကွာခြင်းရဲ့နာကျင်မှုတွေ၊ ခံစားရတာတွေ အပြည့်ပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဒဏ်ရာကို ပျောက်ကင်းအောင် ကုသခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း အခါရွတ် များကိုမူ မြင်တွေ့နေရဆဲဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော် အိမ်ထောင်ပြုပြီးတော့လည်း ဇနီးနဲ့ကလေးတွေကို တစ်ခါတစ်ရံသာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၇၉ မတိုင်မီအထိ မိသားစုနဲ့ပြန်တွေ့ခွင့် မရခဲ့ပါဘူး” ဟု သူကပြောပြသည်။

“ဒါပေမယ့် စေတနာက အကျိုးပေးပါတယ်။ ကျွန်တော့်မိဘတွေနဲ့ မိသားစုတွေနဲ့ ဝေးကွာနေရပေမယ့် ကျွန်တော့်ကို ဂရုစိုက်ကြတဲ့ လူထုတွေ၊ မိတ်ဆွေတွေဆီက မေတ္တာနဲ့စာနာမှုတွေကို ရရှိခံစားခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒါတွေ ကြောင့်ပဲ ကျွန်တော်အခုလို ရှင်သန်ရပ်တည်နေနိုင်တာပေါ့” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

သိပ်ဝေးကွာခြင်းမရှိသော်လည်း ဟွန်ဆန်၏ရွာနှင့်မူ ကမ္ဘာခြားသလို ဝေးကွာနေသော ကပ်ပုပ်ချန်ပြည်နယ်၊ ကရော့ချီချမားခရိုင်အတွင်းရှိ ရိုကာ ခနောရွာကလေး၌ မိန်းကလေးတစ်ဦး ကြီးပြင်းလူလားမြောက်လျက်ရှိသည်။

ရိုကာခနောရွာနှင့် နယ်နမိတ်ထိစပ်နေသည့် တောင်ကုန်းငယ်များ ပေါ်ရှိ သစ်ပင်ထိပ်ဖျားများပေါ်ဝယ် ကျရောက်နေသော နေရောင်ခြည်က မှုံပြုပြု ရိုကာခနောမြစ်ငယ်ကို ငွေပြားချပ်ငယ်တစ်ခုကဲ့သို့ ရောင်ပြန်ဟပ် တောက်ပစေလျက်ရှိသည်။ ထိုစဉ် မြစ်ကမ်းစပ်ရှိ ကျောက်တုံးများပေါ် ခုန် ကူးသွားလာနေသော ၇ နှစ်အရွယ် မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို မြင်တွေ့နေ ရသည်။ အခြားကလေးငယ်များကဲ့သို့ပင် ဤအသားလတ်လတ် ခမာ မိန်းကလေးသည် ခြေမျက်စေ့မြှုပ်သော ချောင်းရေထဲတွင် ခြေဆောင့်သလို လမ်းလျှောက်လျက်ရှိသည်။

အချိန်ကား ၁၉၆၁ ခုနှစ်၏ နွေရာသီကာလဖြစ်သည်။ သူမဖခင်၏ လယ်တောအိမ်တံခါးဝနှင့် နီးကပ်လာပြီဖြစ်၍ ဘန်ရာနီလေးသည် ပရာဟော့ ငါးကြော်နံ့ကိုပင် ရနေသည်။ ထမင်းနှင့်ငါးကြော်တို့ကို ပန်းကန်ထဲသို့ ဇွန်း ပြင်ထည့်နေသော သူမမိခင်၏ မျက်နှာပေါ်ရှိ ကျေနပ်အားရမှုရှိသော အပြုံး ကိုပင်တွေ့နေရသည်။

မိုးရာသီတွင် သွားရေးလာရေး မလွယ်ကူ၍ ဒေသခံလူများမှာ ဒုက္ခရောက်ကြရသည်။ မြစ်ရေကြမ်းကြမ်းကိုဖြတ်၍ ကျောင်းသို့သွားရန် အကြို အပို့ပြုလုပ်သော လှေငယ်ကို စောင့်ရတော့မည့်သဘောဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင် ရှိစေ သူမသည် အိမ်ပြန်ရောက်တော့မည်ဖြစ်၍ ပျော်ရွှင်နေမိသည်။ ကျောင်း တွင် တစ်နေ့တာကုန်ခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ ဘတ်စကက်ဘော လှေကျင့်ခန်း ကစားရာတွင် ပြိုင်ဘက်ကစားသူတစ်ဦး၏ တံတောင်က သူမ၏ နံရိုးကို ထိခိုက်မိခြင်း ခံခဲ့ရသေးသည်။ မိသားစုပိုင်ရေတွင်းမှ ရေအေးအေးတစ်ခွက် သောက်ခဲ့ရ၍ ဘန်ရာနီ၏ခြေလှမ်းများ ပို၍မြန်ဆန်လာသည်။

ကရော့ချီချမားခရိုင်မှာ အသင့်အတင့် စီးပွားရေးကောင်းမွန်သော ဒေသတစ်ခုဖြစ်သည်။ လယ်သမားအတော်များများမှာ သူမဖခင် လင်ကရိုင် ကဲ့သို့ပင် မြေဩဇာအသင့်အတင့် ကောင်းမွန်သော လယ်ယာမြေထွက် သီးနှံ များဖြင့် သက်သောင့်သက်သာ နေနိုင်ကြသည်။ ဘန်ရာနီတို့မှာ တရုတ်ပြည်

ကန်တုံ့နယ်မှ ဆင်းသက်လာသော တရုတ်-ခမာမိသားစုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား
လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ ပေါင်းစပ်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသည်အထိ တွေ့ဆုံ
နိုင်ဦးမည်မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် သူမနှင့်တွေ့ဆုံသည့်နေ့သည်ကား သူ၏
ကမ္ဘာကြီး ပြောင်းလဲမည့်နေ့ပင်ဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသား

လေတဝိုင်းတိုက်ခတ်နေသော ဆိပ်ခံတံတားပေါ်တွင် မတ်တပ်ရပ်
လျက် အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ် ဟွန်ဆန်သည် သူ့မိခင်ကို စိတ်ပျက်အားငယ်
စွာ ဖက်ထားပြီး ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ နှုတ်ဆက်စကား ပြောဆိုလျက်ရှိသည်။
သူ့ကို သယ်ဆောင်သွားမည့် လှေသည် ကမ်ပုမ်ချန်မှ တဖြည်းဖြည်းခွာ
လျက် မြစ်ညာဘက်ဆီသို့ ထွက်ခွာရန် ဦးတည်လိုက်လေပြီဖြစ်သည်။

မျက်ရည်တို့ဖြိုင်ဖြိုင်စီးကျခဲ့ရပြီ။ မိခင်ကြီးသည် ဟွန်ဆန်၏အိတ်ကပ်
ထဲသို့ ငွေ ၁၂ ရီရယ်လ်ကို ကမန်းကတန်း ထည့်ပေးလိုက်သည်။ ဤ
ကမ္ဘောဒီးယားငွေပမာဏမှာ အမေရိကန်ငွေ ၃၄ ဆင့်နှင့်ညီမျှသည်။ ဆန်ထုပ်
ငယ်တစ်ထုပ်ကိုလည်း သူ၏ခြုံစောင်တွင် ချည်နှောင်ပေးလိုက်သည်။ သူ
ယူဆောင်သွားနိုင်သမျှ အင်အားအတတ်အစားများမှာ သူ့ကိုယ်တွင် ဝတ်ဆင်သွား
သမျှသာဖြစ်သည်။ အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနှင့် ခရီးသွားခြင်းဖြစ်သည်။
မိခင်ကြီး၏ နှလုံးသားမှာ သူ့သားအတွက် ငိုကြွေးခဲ့ရသည်။ သူ့သားအတွက်
သူမလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည်မှာ အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ရှိလေသည်။ မိသားစု
တစ်ခုလုံး ခနဉ်စွာများ၊ မြေယာများအားလုံး ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ ဖခွမ်းပင်
တွင် ဟွန်ဆန်အတွက် ကျောင်းဝင်ကြေးမျှကိုပင် မပေးနိုင်အောင် ဆင်းရဲခဲ့ရ
သည်။ ဟွန်ဆန်အတွက် ကျောချစရာနေရာတစ်နေရာလည်း ငှားရမ်းမပေးနိုင်
သလို ထမင်းစရိတ်အတွက်လည်း မထောက်ပံ့နိုင်ပေ။ သူတို့တတ်နိုင်သည်မှာ
ဟွန်ဆန်လေးအား ဖခွမ်းပင်မြို့ရှိ နဂါးဗန်ဘုရား (ဘုန်းကြီးကျောင်း) တွင်
ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးများထံ ယုံကြည်စွာအပ်နှံလိုက်ရန်သာဖြစ်သည်။ လှေသည်
မြစ်ညာသို့ဆန်တက်လာခဲ့ရာ ကမ်းစပ်မှ လက်ဝှေ့ရမ်းနှုတ်ဆက်နေသော မိခင်ကြီး
ကိုပင် လှမ်း၍မတွေ့နိုင်တော့ပေ။ လှေသည် လူငယ်လူရွယ်ကလေး ဟွန်ဆန်
အား ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ရှိ သူ၏ဘဝသစ်တစ်ခုသို့ သယ်ဆောင်သွားခဲ့ချေပြီတည်း။

ကျောင်းတက်ရန် အပြန်ခရီးတွင် လူငယ်လေးသည် သူဌေးမိဘများ၏ လိုလေသေးမရှိ ဂရုစိုက်မှုအောက်တွင် မပူပင်မကြောင့်ကြရသော အတန်းဖော်များ၏ ဘဝအကြောင်းကို မစဉ်းစားဘဲ မနေနိုင်အောင်ဖြစ်ရသည်။ လှေပေါ်တွင် သူတစ်ဦးတည်း တစ်ထည်တည်းသောစောင်ကို ခြုံလျက် သူ၏ အနာဂတ်ဘဝကို တွေးတောလာခဲ့မိသည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ့မိဘများက ပြောပြသလို မင်းသားကြီးသီဟာနုအစိုးရက ကမ်ပူမ်ချန်နယ်၌ အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းမျှကိုပင် မတည်ဆောက်ပေးခဲ့ခြင်းအပေါ် နာကျင်စွာ ခံစားနေမိပြန်သည်။ ယင်းအတွက်ကြောင့် သူ့မှာ ယခုအခါ မိဝေးဖဝေး ဒုက္ခကို ခံနေရပြီဖြစ်သည်။ မျက်နှာငယ်ချို့တဲ့ရသည့်ဘဝကို ကြုံတွေ့နေရပြီ ဖြစ်သည်။

ယင်းအချိန်ကာလတွင် ဟွန်ဆန်တစ်ယောက် မသိရှိသေးသည့် အကြောင်းအရာများစွာရှိနေသည်။ သီဟာနု၏ ဘုရင့်နန်းတော်ကြီးမှာ ညစဉ် ရှန်ပိန်ပါတီပွဲများဖြင့် စည်ကားချင်တိုင်း စည်ကားနေပြီး ခြုံတော်၏ လူ့မလိုင် အလွှာမှ လူကုံထံများသည် ကပွဲခန်းမအတွင်း ကခုန်မြူးတူးနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစဉ် အခြားတစ်ဘက် မျက်နှာစာတွင်မူ ပြည်သူလူထု ဒုနှင့်ဒေးတို့မှာ ထမင်းနှင့်ငါးခြောက်စားလျက် အသက်ရှင်နေထိုင်ရသည့် ဘဝ၌ တဝဲလည်လည် ရှိနေရရှာပေသည်။

အချိန်ကား နံနက်လင်းအားကြီး ၃ နာရီခန့်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန် စီးနင်းလိုက်ပါလာသောလှေသည် မှောင်မဲမဲထဲတွင် ဖခွမ်းပင်မြို့ ဆိပ်ခံတံတားသို့ ဆိုက်ကပ်လိုက်သည်။ ခရီးသည်များသည် ဆိုက်ကားစီး၍ အိမ်သို့ပြန်ကြသည်။ ဟွန်ဆန်အဖို့မူ ဆိုက်ကားခ ၃ ရီရယ် သက်သာရန် မြစ်ဆိပ်မှ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ခြေလျင်လျှောက်ခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်အဖို့ တစ်ခုကောင်းသည်မှာ လိုင်စီးအင်ဒရာဒေဗီကျောင်းက အခမဲ့နီးပါး ပညာသင်ကြားပေးခြင်းဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ မြေဖြူခဲနဲ့ အားကစားကြေးလောက်ပဲ ကုန်ကျပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျောင်းဝင်မှတ်ပုံတင်ကြေးအတွက် ၁၈၀၀ ရီရယ်လ်တော့ပေးရပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ ထိုစဉ်က သူ့အခက်အခဲများကို ပြန်လည်စဉ်းစားရင်း “ဆင်းရဲတဲ့ကလေးတွေအဖို့ ကျောင်းနေဖို့ ဆိုတာ အလွန်ခက်ခဲပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၁၈၀၀ ရီရယ်လ်ဟာ

အမေရိကန်ငွေ ၅၁ ဒေါ်လာနဲ့ညီပါတယ်။ ဒါဟာ သိပ်များတဲ့ ငွေပမာဏပါ” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြန်လည်ပြောပြသည်။

သီဟာနု အစိုးရလက်ထက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားငွေကြေး ရီရယ်လ် မှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာနှင့်ယှဉ်လျှင် အတော်အသင့် ခိုင်မာသောငွေကြေး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်၊ အာရှအရှေ့ဖျားဒေသဆိုင်ရာ နှစ်အလိုက် စာရင်း အင်းစာအုပ်ကို ကိုးကားလျက်ပြောရလျှင် ၁၉၅၈ မှ ၁၉၆၈ အကြားကာလ တွင် အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာသည် ကမ္ဘောဒီးယားငွေ ၃၅ ရီရယ်လ်နှင့်ညီမျှ သည်။ လုံနိုးအစိုးရလက်ထက် ၁၉၇၁ ခု၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကမ္ဘောဒီးယား အမျိုးသားဘဏ်က ရီရယ်လ်ငွေကြေးတန်ဖိုးကို ၁၅၀% လျှော့ချခဲ့သည်။

နဂါးမန်ဘုန်းကြီးကျောင်း၏ နေ့တစ်နေ့သည် နံနက် ၅ နာရီတွင် အစပြုသည်။ ဟွန်ဆန် (ထိုစဉ်က ဟွန်ဘူနောင်ဟု လူအများကခေါ်ကြ) နှင့် အခြားဘုန်းကြီးကျောင်းသားများသည် စာမေးပွဲပြေဆိုရသည့် နေ့ရက်များ မှလွဲ၍ ကျန်နေ့များတွင် နေ့စဉ်နံနက် ၅ နာရီတွင် အိပ်ယာထရသည်။ ရှေးဦးစွာဟွန်ဆန်သည် ဘုန်းတော်ကြီးများအတွက် ဆန်ပြုတ်ပြုတ်ရသည်။ ယင်းနောက် ကျောင်းစာဖတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ သူသည် အချိန်မှာတန်ဖိုး ရှိလှသဖြင့် ဆန်ပြုတ်အိုးမွှေရင်း စာဖတ်သည်။ ထို့နောက် ဘုန်းကြီးကျောင်း ဝင်းအတွင်း တံမြက်စည်းလှဲရသည်။ ထိုစဉ်က ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းအတွင်း အပင်ကြီးနှစ်ပင်မှ အရွက်များနှင့်ပန်းများမှာ အဆက်မပြတ် ကြွေကျလေသည်။

“တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဒီအပင်ကြီးနှစ်ပင်ကြောင့် ကျွန်တော့်မှာ အပြစ် ပေးခံရတတ်တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြန်ပြောင်းပြောပြသည်။ “ကျွန်တော် ဘုန်းတော်ကြီးတွေဆီ ဆန်ပြုတ်သွားပို့ပြီဆိုရင် သူတို့က ကျောင်းဝင်းထဲ ကို တစ်ချက်လှမ်းကြည့်ပြီး အမှိုက်လှဲပြီးမပြီး စစ်ဆေးလေ့ရှိပါတယ်။ အဲ- တကယ်လို့အမှိုက်တွေ၊ ပန်းတွေအများကြီး အပင်ပေါ်က ကြွေကျနေတာရှိ နေရင်တော့ ကျွန်တော် အပြစ်ပေးခံရပြီသာ မှတ်ပေတော့”ဟု သူက အောက်မေ့ဖွယ် ပြန်လည်ပြောပြသည်။

နံနက် ၆:၃၀ နာရီတွင် သူသည်ကျောင်းသို့ လမ်းလျှောက်သွားရ သည်။ ယင်းသို့သွားရင်း ဆွမ်းချိုင့်အလွတ်များကို သယ်ဆောင်သွားရသည်။ ဘုန်းကြီးဆွမ်းချိုင့်များကို ပြန်လည်သိမ်းယူရန် အလှည့်ကျသည့်နေ့များတွင်

သူသည် ကျောင်းမှစောစောဆင်းပြီး တစ်လမ်းဝင်တစ်လမ်းထွက် ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ သယ်ယူခဲ့ရသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများမှာ နံနက်မွန်းမတည့်မီ ဘုန်းတော်ကြီးများ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနိုင်ရန် တစ်အိမ်ဝင်တစ်အိမ်ထွက် ဆွမ်းခံမှုအလုပ်ကို အချိန်မီပြီးစီးရန် လျင်မြန်စွာလုပ်ဆောင်ရလေ့ရှိသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးများ စိတ်လက်ကြည်သာ ရွှင်ပျနေစေဖို့ရန် ဟွန်ဆန်သည် နံနက်မွန်းမတည့်မီ စောနိုင်သမျှစောစော ဆွမ်းစားချိန်အမီ အစားအသောက်များ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ရောက်ရှိအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးများ ဆွမ်းစားပြီးနောက် စားကြွင်းစားကျန်များကို ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများက စားသောက်ကြရသည်။ စားပြီးနောက် ဝေလုံပန်းကန်များကို ဆေးကြောရသည်။ ယင်းသို့ ဆေးကြောပြီးချိန်သည် စာသင်ကျောင်းသို့ ပြန်ရသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။

နေ့လည်ခင်းဘက်တွင်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများသည် ကမ်ပူးချားခရွန်လမ်းမှ ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့အရောက် ရေသယ်ရသည်။ လေးလံသောရေပုံးကြီးများကို သယ်ရသည်မှာ ကလေးများအတွက် များစွာပင်ပန်းလေသည်။ ယင်းသို့ ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ဖွယ်ရာ အလုပ်များကို အားလုံးလုပ်ဆောင်ပြီးစီးသည့်အချိန်မှာ ည ၇ နာရီဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ၎င်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဘုရားစာများကို ရွတ်ဆိုကြရပြန်သည်။ နံနက် ဆန်ပြုတ်ပြုတ်ချိန်တွင်တစ်ကြိမ်၊ ညနေပိုင်း အနားယူအိပ်ချိန်မတိုင်မီတစ်ကြိမ် စုစုပေါင်း တစ်နေ့နှစ်ကြိမ် ဘုရားရှိခိုးကြရသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများမှာ တနင်္ဂနွေ ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင်လည်း အားလပ်အနားယူချိန် မရရှိကြပေ။ ဘုန်းတော်ကြီးများမှာ နေ့စဉ် ဆွမ်းစားကြသည်ဖြစ်ရာ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများမှာလည်း တစ်ပတ် ၇ ရက်၊ ဆွမ်းခံထွက်ကြရပေသည်။ တနင်္ဂနွေ ဥပုသ်နေ့များတွင် စောစောထ၍ ဆွမ်းခံထွက်ကြရသည်။ လှည့်လည်ဆွမ်းခံရင်း ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်၌ တစ်ထောက်နားစဉ် ဟွန်ဆန် စစ်တုရင်ကစားနည်းကို သင်ယူခဲ့သည်မှာ ဤတနင်္ဂနွေနေ့ရက်များပင်ဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်း ဆွမ်းလောင်းလေ့ရှိသော ဆံပင်ညှပ်သမားသည် ဆံပင်ညှပ်ရန် လာကြသူများ အလှည့်စောင့်နေစဉ် စစ်တုရင်ကစားရင်း အချိန်ဖြုန်းနိုင်ရန် စစ်တုရင်ခုံတစ်ခု ချပေးထား

သည်။ ဤအလှည့်ကျ စစ်တုရင်ကစားမည့်သူများတွင် ဟွန်ဆန်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် သူများတွေ စစ်တုရင်ကစားတာကြည့်ပြီး ကစားတတ်လာတာပါ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်လည်း ဤဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးများ၏ အဆင့်မှာ နယ်ရုပ်ကလေးများမျှသာ ဖြစ်ကြသည်။ စင်စစ် ခမာလေ့ထုံးစံအရ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားများအတွက် နေစရာအခန်း မရှိခဲ့ပေ။

“ကျွန်တော် ကြုံသလိုအိပ်ခဲ့ရပါတယ်။ ဘယ်နေရာလွတ်သလဲ ကြည့်လိုက်တယ်။ လွတ်တဲ့နေရာ ဝင်အိပ်ရတာပါပဲ။ ရာသီဥတုအေးတဲ့ ညတွေမှာ ဆိုရင် နွေးအောင်လို့ ဘုန်းကြီးကုတင်အောက်မှာ ဝင်အိပ်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ မှာ ခြင်ထောင်လည်းမရှိတော့ ဘုန်းကြီးတွေကို သူတို့ရဲ့ ခြင်ထောင်စကို ကုတင်အောက်ချထားပေးဖို့ တောင်းပန်ရတယ်။ ဒါမှ ခြင်ထောင်စကို အကာအကွယ် လုပ်နိုင်မှာလေ” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြန်လည်သတိရလျက်ပြောပြသည်။

ရွာပြီဆိုလျှင် သဲသဲမဲမဲနှင့် အချိန်ကြာကြာ ရွာသွန်းတတ်သော မိုးတွင်းကာလ မိုးရွာသည့်သူများကို ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးများ အကြောက်ဆုံးပင် ဖြစ်သည်။

“မိုးလွတ်တဲ့နေရာ တစ်နေရာရှာပြီး အိပ်ကြရတယ်။ မိုးမယိုတဲ့နေရာ ဆိုပါတော့” ဟု သူကပြောပြသည်။ သူကဆက်၍ “ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် အချိန်တုန်းကတော့ ဘယ်နေရာအိပ်အိပ် အိပ်လို့ပျော်ပါတယ်ဗျာ” ဟု ထပ်မံဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် နေရသည့်ဘဝမှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် ဖခင်ဘက်မှာ အဘိုးအဘွားများ၏ မြေးတော်စပ်သူ ဟွန်ဆန်အဖို့ လျှပ်စစ်တို့၍ ကုသခံရသူကဲ့သို့ပင်တည်း။ သူ့အဘိုးအဘွားတို့သည် ကမ်ပုန်ချန်ဒေသတွင် လယ်မြေ ၁၅ ဟက်တာနှင့် ဥစ္စာပစ္စည်းများ ပိုင်ဆိုင်ကြသည်။ သူ့မိခင်ဘက်မှ အဘိုးအဘွားများမှာမူ ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများ မဟုတ်။ သို့ရာတွင် ကျေးလက်လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ အဆင့်တစ်ခု၌ ကောင်းစွာရပ်တည်နေနိုင်ကြသူများဖြစ်သည်။ သူ့မိခင်ဘက်မှ အဘွားသည် အရပ်ဒေသ ဝေလှထုံးတမ်းစဉ်လာ ဥပဒေများကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် ကျွမ်းကျင်သိရှိသူဖြစ်၍ တောသူတောင်

သားများမှာ သူမထံလာရောက်၍ ဥပဒေအကြံဉာဏ်များ တောင်းခံကြရသည်။

သို့ရာတွင် သူ၏ဖခင်ဘက်မှ အဘိုးအဘွားများသည် မဲခေါင်မြစ် ကမ်းပါး ရေတိုက်စားခံရမှုများကြောင့် လယ်ယာမြေဆုံးရှုံးမှုအချို့ ကြုံခဲ့ကြရ သည်။ ငွေကြေးဆုံးရှုံးမှုများက သူတို့အား ကျေးရွာမှပြောင်းရွှေ့စေဖို့ ဖြစ်လာ ခဲ့ပြီး ဟွန်ဆန်မိသားစုတို့ နေထိုင်သည့်ရွာနှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိသော ရွာ တစ်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြရသည်။

မိသားစု ဘဝကံကြမ္မာ၏ ရုတ်တရက်အပြောင်းအလဲနှင့် ကမ်ပူမ်ချန် တွင် စာသင်ကျောင်းမရှိမှုတို့က ဟွန်ဆန်အတွက် ဘဝကိုများစွာ အခက်အခဲ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုဂယက်ကြောင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ကလေးငယ်များသည် အိမ်မှစွန့်ခွာ၍ ပြို့တော်၏ ဘုန်းကြီးကျောင်းများတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ကင်းကွာသောဘဝကို ရင်ဆိုင်လာခဲ့ကြရသည်။

“ကျောင်းတွေအများကြီးဆောက်ဖို့ ကျွန်တော်အခု ဆုံးဖြတ်ထား တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ကလေးငယ်တွေကို ကျွန်တော် လို ကံကြမ္မာအဖြစ်မျိုး မရောက်စေချင်လို့ပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က ၁၉၉၈ ခု အစောပိုင်းနှစ်များတွင် သူ့ငယ်စဉ်ကလေးဘဝကို ပြန်ပြောင်းသတိရရင်း ပြောဆိုသည်။ “အဲဒီအချိန်တုန်းက အစိုးရတွေကို ကျွန်တော်မုန်းတယ်။ သီဟာနုအစိုးရကိုလည်း မုန်းတာပဲ။ ဒီအစိုးရဟာ တရားမျှတမှုမရှိတဲ့ အစိုးရ ပဲ။ လူထုဆီက မဲတွေကိုဝယ်ပြီး လိမ်ညာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော်အဖေဟာ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ရဲ့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး တစ်ယောက်ပါ။ ဒါပေမယ့် နိုင်ငံရေးသမားဟာ ပါလီမန်အမတ်အဖြစ် ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခံရပြီးပြီဆိုရင် လူထုအတွက် ဘာတစ်ခုမှ လုပ်မပေးတော့ ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းလင်းပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် စာတော်သော ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဟု မှတ်ယူ ခြင်းခံရသည်။ မိသားစုနှင့် မိတ်ဆွေများအတွက် လျှောက်လွှာစာများနှင့် ရည်းစားစာများကိုပင် ရေးသားပေးလေ့ရှိသည်။ လိုင်စီးအင်ဒရာဒေဗီကျောင်း မှ ဆရာဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ပတ်ဆန်က “ဟွန်ဆန်က စာတော်ပြီး လိမ္မာတဲ့ ကလေးဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အနေအထိုင် အေးဆေးတယ်”ဟူသော

ဟွန်ဆန်၏ ဆရာတစ်ဦး ကောက်ချက်ချပြောဆိုသည်ကို ကြားဖူးကြောင်းပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သက်န်းမစည်းခဲ့ဘူးပေ။ ရှင်ပြုခံခဲ့ဖူးခြင်းလည်း မရှိပေ။ ဟွန်ဆန်သည် ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်က နောက်ပြောင်ကျီစယ်လိုစိတ်ရှိခဲ့သည်။ အာဆမ်နန်ဆိုသူ ဟွန်ဆန်၏ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ခင်မင်ရင်းနှီးသည့် သူငယ်ချင်းက တစ်နေ့တွင် ဟာသလုပ်ရန် ဟွန်ဆန်သည် ဆိုက်ကားသမားတစ်ယောက်ထံမှ ဆိုက်ကားတစ်စီးနှင့် ဦးထုပ်တစ်လုံးကို ငှားရမ်းလျက် ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ပတ် စီးနင်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ဦးထုပ်ကျပျောက်ခဲ့သဖြင့် ပိုင်ရှင်က “ရီရယ်လ် ၃၀ ပေးရန် အလျော်တောင်းလေသည်။ ဤတွင် ဟွန်ဆန်က ပိုင်ရှင်၏ စဉ်ထည်ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ပိုက်ဆံဖူးကို အလျင်အမြန် ကောက်ယူထားလိုက်သည်ဟုဆိုသည်။ “သူက ပိုင်ရှင်ရဲ့ပိုက်ဆံဖူးကို ပေါက်ခွဲပစ်တော့မလို့ဗျ”ဟု အာဆမ်နန်က ပြောပြသည်။

၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ အာဆမ်နန်က အသက် ၂၀ အရွယ်၊ ဟွန်ဆန်က ၁၆ နှစ်အရွယ် အသီးသီးရှိကြသော်လည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အလွန်ရင်းနှီးခင်မင်ကြသော သူငယ်ချင်းများဖြစ်ကြသည်။ အာဆမ်နန်မှာ နောင်တွင် ဖခွမ်းပင်မြို့ပေါ်ရှိ ဘတ်ဘုတ်အထက်တန်းကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူက ဟွန်ဆန်၏မိခင်သည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ဟွန်ဆန်နှင့်တွေ့ရန် မကြာမကြာ လာလေ့ရှိသည်ဟုပြောပြသည်။

“သူမက ကျွန်တော်တို့တွေဟာ ဆင်းရဲကြလို့ စာကြိုးစားကြရမယ်လို့ ကျွန်တော်တို့တွေကို ပြောပါတယ်”ဟု အာဆမ်နန်က ပြောပြသည်။ သူသည် သီဟာနုအစိုးရအဖွဲ့အမည် မှည့်ခေါ်ထားသော လိုင်စီးဆစ်ကုမ်ရီ အက်စတာနီယမ်ကျောင်းတွင် စာပေသင်ယူခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာပြီးနောက် အာဆမ်နန်သည် ဖခွမ်းပင်မြို့ အိုလံပစ်အားကစားရုံတွင် ကျင်းပသော ဟွန်ဆန်တက်ရောက်သည့် လူထုစည်းဝေးသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သူက ဟွန်ဆန်ထံ သူ့လက်မှတ်ပါရှိသော စာတိုတစ်စောင် ပေးပို့လိုက်သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်က စာတိုကိုကြည့်ပြီး သူ့ငယ်သူငယ်ချင်းကို သူ၏အိမ်တော်သို့ အလည်လာရန် ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။

“သူ့အိမ်ကို ကျွန်တော် သွားခဲ့ပါတယ်။ ဟိုးငယ်စဉ်က နေ့ရက်တွေ အကြောင်းပြောဖြစ်ကြပါတယ်” ဟု အာဆမ်နန်က ပြောပြသည်။ ဆက်လက်၍ သူက “ဟွန်ဆန်က ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ဘောလုံးကစားကြတုန်းက ကျွန်တော် တို့သူငယ်ချင်းတစ်စုကြောင့် သူ့ခြေထောက်ကျိုးခဲ့ရတာကို မှတ်မိနေသေး တယ်” ဟု ပြောပြသည်။

ချဟင်ယူတတ်ဆိုသူ အခြားဘုန်းကြီးကျောင်းသားဟောင်းတစ်ယောက် ကလည်း အလားတူ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ဟွန်ဆန်နှင့်အတူ နေခဲ့စဉ် အဖြစ်အပျက်များကို ပြန်လည်ဖောက်သည်ချသည်။ သူက ဟွန်ဆန်ကို သာမန်ကလေးတစ်ယောက်၊ တစ်အိမ်ဝင်တစ်အိမ်ထွက် ဆွမ်းခံတတ်သော အလုပ်ကို ကြီးကြီးစားစား လုပ်တတ်သူတစ်ဦးဟု မှတ်ချက်ပြုပြော ပြသည်။ ဟွန်ဆန်က သူ ချဟင်ယူတတ်နှင့် သူ့မိသားစုကို ကောင်းစွာသိ ကြောင်း၊ သူတို့သည် မဲခေါင်မြစ်တစ်ဘက်ကမ်းတွင် နေထိုင်ကြကြောင်း ပြောပြသည်။

“ကျွန်တော်က ဘုန်းကြီးကျောင်းသားတွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်ပါ။ သူတို့ သယ်လာတဲ့ ဆွမ်းချိုင့်တွေအလားကိုစောင့်ပြီး စုသိမ်းကာ ဘုန်းတော်ကြီး များကို ဆွမ်းကပ်ရပါတယ်” ဟု ချဟင်ယူတတ်က ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ ဆွမ်းခံရန် တာဝန်ပေးထားသော ကလေး ၈ ယောက် တွင် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ ဆွမ်းခံထွက်ရာမှ ပါလာတတ်သည့် အရာများမှာ ချဉ်ရည်ဟင်း၊ ငါးနှင့် ငှက်ပျောသီးကဲ့သို့သော ရိုးရိုးသာမန် အစားအစာများသာဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးများမှာ ရေမချိုးလိုကြဟု ချဟင်ယူတတ် ကပြောပြသည်။ သူက “ကလေးတွေက ငယ်သေးတော့ ရေတွင်းထဲကရေ ကို မဆွဲနိုင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ကပဲ ရေဆွဲပေးရလေ့ရှိပြီး အတင်း ရေချိုးခိုင်းခဲ့ရပါတယ်” ဟု ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးများမှာ ဘက်သံပေါက်ခေါ် ကမ္ဘော ဒီးယား တူတူပုန်းတမ်းကစားနည်းကို ပျော်ပျော်ပါးပါး ကစားလေ့ရှိကြသည်။ ကြောက်မက်ဖွယ် ပြေးလွှားပုန်းအောင်းကြရမည့် အချိန်ကာလများနှင့် မကြာမီ ကြုံရတော့မည်ကို မသိရှိနိုင်ရှာကြသော ကလေးငယ်များပင်ဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသားလေးများကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့သော ဘုန်းတော်ကြီးကင်ချရင်သည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့ရာ ဟွန်ဆန်မှာ ပူဆွေး ဝမ်းနည်းခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်ကဟွန်ဆန်မှာ နိုင်ငံအနှောက်မြောက်ပိုင်းဒေသ ခမာနီတို့၏ ပိုင်လင်းခြေကုပ်စခန်း၌ အပြင်းအထန်ဖြစ်ပွားနေသော တိုက်ပွဲ၌ရောက်ရှိနေသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး၏ ဘုန်းကြီးပျံချာပနပွဲသို့ ကိုယ်တိုင် မတက်ရောက်နိုင်ခဲ့ပေ။ ဈာပနပွဲအတွက် ငွေသာလှူဒါန်းနိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် လိုင်စီးအင်ဒရာဒေဗီကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့သည်။ အထက်တန်းကျောင်း စာမေးပွဲများ မပြီးစီးမီ ကျောင်းထွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

“ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကြောင့် ကျောင်းကထွက်ခဲ့တာပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

၁၉၆၇-၆၉ ကာလများတွင် သီဟာနု၏ လျှို့ဝှက်စုံထောက်များသည် ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြပြီး သီဟာနုဆန့်ကျင်သူဟု သံသယရှိသူများကို ပိတ်ဆို့ဖမ်းဆီးလာခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်ညီဝမ်းကွဲတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ နူးကီးန်အဖမ်းခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းကထွက်ခွာမှ ဖြစ်မယ်လို့ တွေးပြီး ထွက်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုန်းကြီးကျောင်းကိုပဲ အမြဲပြန်ချင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

“၁၉၇၀ ဇန်နဝါရီလမှာ ကျွန်တော်ညီဟာ ထောင်ကပြန်လွတ်လာခဲ့ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းကိုပြန်ဖို့ ကျွန်တော်စဉ်းစားပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၁၈ ရက်နေ့မှာ အာဏာသိမ်းပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။ [ဤအာဏာသိမ်းပွဲတွင် သီဟာနုမှာ ဖြုတ်ချခံခဲ့ရသည်။]ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း မပြန်ဖြစ်တော့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

အာဏာသိမ်းပွဲက သူ၏ပညာရေးကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့သည်။ ဤအဖြစ်အပျက်က ဟွန်ဆန်အား တော်လှန်ရေးပြောက်ကျားတစ်ယောက်အဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သည်။ ဘာသာရေးကိုင်းရှိုင်းမှုနှင့် ဗုဒ္ဓ၏ဆုံးမသွန်သင်မှုများကို လည်း နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် စွန့်လွှတ်ပစ်ခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်တွင် သီဟာနကို အာဏာပြန်လည်ရရှိစေရေး ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ရန် ကိစ္စထက်အရေးကြီးသည့် အခြားအလုပ်ကိစ္စ မရှိခဲ့ပေ။

“အရှေ့မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းမှာ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်မယ့် အရိပ်အငွေ့တွေ ယှက်သန်းနေတာ တွေ့ခဲ့ရလို့ ကျွန်တော် တောခိုခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က စိတ်ဒုံးဒုံးချထားသည့်လေသံဖြင့် ပြောပြခဲ့သည်။

ကရောချီချမ်းခရိုင်တစ်လွှားတွင် ဘန်ရာနီတစ်ယောက်မှာမူ အပူအပင်အကြောင့်အကျက်င်းမဲ့သည့် ကလေးဘဝတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ မကြာမီ ကြုံတွေ့ရတော့မည့် နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများ အကြောင်းကိုလည်း ဇိုးစဉ်းဖျူမသိရှိဘဲ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ ထို့အတူ ဟွန်ဆန်ဆိုသည့် လူ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသည်ကိုလည်း မသိရှိပါဘဲ နေထိုင် လျက်ရှိသည်။

“ကျွန်မမှာ အစ်ကိုသုံးယောက်နဲ့ ညီမသုံးယောက်ရှိပါတယ်။ ငယ်စဉ်က ကျွန်မရဲ့ကလေးဘဝဟာ အလွန်ပျော်စရာကောင်းခဲ့တယ်ဆိုတာ သတိရနေပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီက အတိတ်ကို ပြန်ပြောင်းပြောပြသည်။ “ကြောက်စရာဆိုလို့ ဘာမှမရှိခဲ့ဘူး။ ကျွန်မတို့အားလုံးဟာ ပုံမှန်တစ်စု တစ်ဝေးတည်း ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်မဟာ အမေ့ဘက်က အဘိုးအဘွားတွေနဲ့ အတော်လေးရင်းရင်းနီးနီးနေခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်မကို စကားတွေ အများကြီးပြောကြတယ်။ ကျွန်မပြောတာတွေကို သူတို့ကောင်းကောင်း သိရှိကြမယ်မထင်ဘူး။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ စကားပြောကြတယ်။ သူတို့က ကမ္ဘောဒီးယား ဝေလှေထုံးစံနဲ့အညီ ဘယ်လိုနေထိုင်ပြုမူရမယ်ဆိုတာတွေကို သင်ကြားပြသပေးကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ သင်ကြားပေးခဲ့မှုတွေဟာ နောင် ကျွန်မဘဝမှာ ကြုံတွေ့ရမယ့် အခက်အခဲတွေကို ရင်ဆိုင်ဖို့ ခွန်အားတွေဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဘန်ရာနီခမျာမှာ ခင်ပွန်းယောက်ျားနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲကွာနေထိုင်ခြင်း၊ ခမာနီတို့၏ စိတ်ပိုင်းရော ရုပ်ပိုင်းအရပါ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ အစာရေစာ လုံလောက်အောင်မရရှိမှု၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် မီးဖွားချိန်များ၌ ခင်ပွန်းမိတ်ဆွေတို့၏ ကြင်နာမှု၊ စာနာမှုမရရှိခဲ့ခြင်းစသည့် ဒုက္ခများစွာ

ကြောင့် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သောဘဝကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

“ကျွန်မဘဝမှာ လက်တွေ့အသုံးချလိုက်ရတဲ့ သင်ခန်းစာတွေကတော့ ကျွန်မအဘိုးအဘွားတွေ ကျွန်မကို သင်ကြားပေးလိုက်တဲ့ အရာတွေဆိုတာ ကျွန်မ အခုသိလိုက်ရပြီဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

အခန်း ၂

မာကွီးစိတော်ဂျန်ရေးအတွင်း ပါဝင်ခြင်း

ပြောက်ကျားစစ်သားဟွန်ဆန်

ဟွန်ဆန်သည် အိတ်ငယ်တစ်လုံးအတွင်း ရှုပ်အင်္ကျီအချို့နှင့် ရှူးဖိနပ် အဟောင်းတစ်စုံကို ထည့်သွင်းပြီး တောတွင်းအခြေစိုက် မာကွီးစိတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အတွင်းဝင်ရန် ထွက်လာခဲ့သည်။ မာကွီးစိအဖွဲ့မှာ သီဟာနုစတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ခိုင်မာတောင့်တင်းသည့် တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၀၊ မတ်လ အာဏာသိမ်းပွဲတွင် သီဟာနုဖြုတ်ချခံရပြီးနောက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့သည် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ဖြစ်ကာ ၎င်း၏တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းအမည်မှာ ညီညွတ်သော ကမ်ပူးချားအမျိုးသားတပ်ဦး (FUNK) ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အတွင်းသို့ ကျေးလက်ဒေသနေ မျိုးချစ်ကမ္ဘောဒီးယား အများအပြား ဝင်ရောက်ခဲ့ကြပြီး အာဏာသိမ်းခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးလုံနိုး အစိုးရအား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ဆင်နွှဲကာ သီဟာနုအစိုးရ အာဏာပြန်လည်ရရှိစေရန်ဖြစ်သည်။ မာကွီးစိသည် အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသတွင် အမေရိကန်နယ်ချဲ့စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ဗီယက်နမ်၊ လာအို ကွန်မြူနစ်များနှင့်လည်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသားရေးဝါဒီများက မာကွီးစိ (Marquis) ဟူသော စကားလုံးကို ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ အမည်မှ ယူငင်သုံးစွဲခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အပင်ပုငယ်များနှင့် တစ်စုတစ်ဝေးတည်း သိပ်သည်းစွာ ပေါက်ရောက်နေ

သော သစ်ပင်များဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မားကွီးစ်အမည်ကို အစွဲပြုမှည့်ခေါ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤပြင်သစ်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျာမန်တပ်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသားရေး ဝါဒီများသည် ပြင်သစ်အတွေးအခေါ်တစ်ခုကို မိုင်ထောင်ချီကွာဝေးပြီး ပြင်သစ်ဘာသာစကားကို ရုံးသုံးအဖြစ်အသုံးပြုသော အာရှနိုင်ငံတစ်ခုတွင်းသို့ အသွင်ပြောင်း အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။

ငွေကြေး ဗလာနတ္တီနှင့် ဒေါသထွက်နေသော ဟွန်ဆန်အဖို့ လှုပ်ရှားမှုပြုလုပ်ရန် အချိန်ရောက်ပြီဖြစ်သည်။ သီဟာနုအစိုးရ အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခံရသောအခါ စစ်ရိပ်စစ်ငွေတို့ကို ဟွန်ဆန်ခံစားမိနေပြီဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် မှောက်မှိုက်ထဲ သူ၏အနာဂတ်မှုန်ဝါးဝါးကို မြင်နေရသည်။ ကျောင်းတက်နေ၍ ဘာမျှအကျိုးထူးမလာတော့ပြီကို သိရှိလိုက်ပြီးနောက် ပညာသင်ကြားမှုကို စွန့်လွှတ်လိုက်ကာ ပြောက်ကျားစစ်သားလုပ်ရန် တောထဲသို့ သွားခဲ့သည်။ ထိုစဉ် သူ့အသက်မှာ ၁၈ နှစ်သာရှိသေးသည်။

ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော် မာကွီးစ်ကိုဝင်တာ ကမ္ဘောဒီးယား နှစ်သစ်ကူးကာလမှာပါ။” မာကွီးစ်အဖွဲ့ထဲက စစ်သားတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝဟာ ဘယ်လိုနေမယ်ဆိုတာ မသိခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြို့ပေါ်ကလူတွေ သွားလာနေထိုင်သလို အင်္ကျီအဝတ်အစားနဲ့ ရှူးဖိနပ်တွေ ထည့်ထားတဲ့ အိတ်တစ်လုံးကို သယ်လာခဲ့မိတယ်”ဟု ပြန်ပြောပြသည်။

လူငယ်ဟွန်ဆန်သည် မကြာသေးမီက သီဟာနုကို ဖြုတ်ချလိုက်သော လုံနိုးအစိုးရကို ဖြုတ်ချလိုသည်။ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ပညာရေးနှင့်ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများ ဖြည့်ဆည်းမပေးနိုင်ခဲ့သော်လည်း မြို့ပြလုပ်ငန်းများ တည်ဆောက်ပေးနိုင်ခဲ့သော သီဟာနု၏ ကြိုးပမ်းမှုများအပေါ် ဟွန်ဆန်သည် ကြည်ညိုလေးစား လာခဲ့မိသည်။ သီဟာနုသည် တောင်သူလယ်သမားများ အလွန်လိုလားတောင့်တကြသော ကျေးလက်ဒေသ မြစ်မီးရောင်တော်လှန်ရေးကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ ခေတ်မီနည်းစနစ်များ ချို့တဲ့မှုကြောင့် အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြောက်ကျားစစ်သားများကို သဘောကျနှစ်သက်မိသဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် မာကွီးစ်အဖွဲ့ထဲသို့ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ သီဟာနု ဖြုတ်ချ

ခံရပြီး တစ်လမပြည့်မီအချိန်ဖြစ်သည်။ များမကြာမီ သူသည်မာကွီးစ် အဖွဲ့ဝင် တပ်သားတစ်ယောက်အဖြစ် တောတွင်း၌ ဘဝသစ်တစ်ခုကို စတင်လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် ပိုပေါ့နှင့် သီဟာနုအမည်ပေးခေါ်ဝေါ်သည့် ခမာနီများသည်လည်း မာကွီးစ်၏အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုဖြစ်သည်ကို မသိရှိခဲ့ပေ။

တောထဲ၌ ပထမဦးဆုံး ဟွန်ဆန်လုပ်ဆောင်သည့်ကိစ္စမှာ သူ၏ မူလတစ်မြစ်ကိုဖုံးကွယ်ရန် သူ့နာမည်ကို ဟွန်ဆန်ရတ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၂ နှစ်ခန့်ကြာသော် အသက် ၂၀ အရွယ် ပထမတန်းစား ကွန်မန်ဒိုတစ်ဦး ဖြစ်နေပြီဖြစ်သော ဟွန်ဆန်သည် သူ၏နာမည်ကို ထပ်မံ ပြောင်းလဲခဲ့ပြန်သည်။ ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ ဟွန်ဆန်အမည်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ သည်။ အဖွဲ့အစည်းအပေါ် သစ္စာရှိရှိ အမှုထမ်းလာခဲ့သည်နှင့်အမျှ ဤ အဖွဲ့အစည်းသည် ခမာနီတို့၏ ချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင် လုံးလုံးရောက်ရှိနေ သည်ဆိုသည့်အချက်ကို သူ စတင်သဘောပေါက်လာခဲ့သည်။ ခမာနီတို့၏ ဆိုးဝါးသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများအပေါ် မယုံ ကြည်မှုများနှင့် တင်းကျပ်မှုများကြောင့် ဟွန်ဆန်သည် အလုပ်ကိုကြိုးစား လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် လေ့ကျင့်ခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ရာထူး အတက်မြန်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က “မာကွီးစ်အဖွဲ့ထဲကို မြို့ပေါ်ကလူတွေ ဒါမှမဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုအဆင့်အတန်း ခပ်မြင့်မြင့်ကလေးတွေ မဝင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် မာကွီးစ်ထဲမှာ လူတွေက ကျွန်တော့်ကို “လိုကရူ” လို့ ခေါ်ကြပါတယ်” ဟု ပြောပြခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ သူ့အဖွဲ့ငယ်ထဲတွင် အသက်အငယ်ဆုံးဖြစ်သော် လည်း ၇၅ (၀၁) ဆရာကြီးဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့် * “လိုကရူ” အဖြစ် လူသိများ လေသည်။ သူသည် လျှို့ဝှက်လှုပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင်ရသည့် နယ်မြေအတွင်း သူ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ လေးစားမှုကို လျင်မြန်စွာရရှိခဲ့သည်။ သူ၏ အားလပ်ချိန်များတွင်း စာမတတ်သည့် ပြောက်ကျားများအား စာသင်ပေး တတ်သော၊ ပြောက်ကျားများနှင့် ရင်းနှီးစွာဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းတတ်သော ဟွန်ဆန်အား ခေါင်းဆောင်များက သတိပြုမိလာခဲ့ကြသည်။

* Lokru

“ဒါက ဘာကြောင့်ဖြစ်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်ဟာ စစ်သားတစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့အပြင် တစ်ဘက်မှာ စာရေးဆရာလည်းဖြစ်တယ်။ သရုပ်ဆောင်လည်းဟုတ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းရေးတဲ့ စာရေး ဆရာဖြစ်သလို အဲဒီဇာတ်လမ်းအတိုင်းကို ပုံဖော်သရုပ်ဆောင်တဲ့သူလည်း ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ထို့အပြင် ဟွန်ဆန်သည် ဘော်လီဘောကစားသမားကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်သည့်အပြင် ဘောလုံးတိုက်စစ်မှူး တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ သူတို့၏ ဒုက္ခရောက်နေသော ဘဝများကို ပုံမှန်အနေအထားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိအောင် ကြိုးပမ်းရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး အတော်များများမှာ ပြန်လည်ပေါင်းစပ်၍ မရအောင် ကွဲပြားနေကြသည့်အချက်မှာ ထင်ရှားနေသည်။

တောနက်ကြီးထဲတွင် အချိန်များစွာ ရရှိသည့်အလျောက် ဟွန်ဆန်သည် သူ့မိသားစုနှင့် သူ့တိုင်းပြည်၏ အနာဂတ်အကြောင်း အချိန်ပေး၍ စဉ်းစားနေမိသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း စိတ်သဘောထား ကွဲပြားမှုမှာ နက်ရှိုင်းနေသည်ကိုလည်း သူ သတိပြုမိသည်။ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအလယ်ခန့်က ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများကို သဘောထားကွဲလွဲသည့် အုပ်စု ၅ စုအဖြစ် ကွဲပြားသွားအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သော သီဟာနု၏ ပြုမူပုံကို စိတ်ပျက်အားလျော့စွာ ရှုမြင်သုံးသပ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ကွဲပြားသွားသော အုပ်စုများမှာ-

- ❑ ခမာနီများ-၎င်းတို့မှာ ကွန်မြူနစ်များဖြစ်သည်။
- ❑ ခမာပြာများ-ခမာဆီရေး (ဝါ) လွတ်လပ်သော ခမာလှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ဟု လူသိများသည်။ သီဟာနုအား ဆန့်ကျင်ပြီး အမေရိကန် လိုလားသူများဖြစ်သည်။
- ❑ ခမာဖြူ-လွတ်လပ်သော ခမာလှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ဝင်များပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့မှာ တောင်ဗီယက်နမ်၊ ထိုင်းတို့နှင့် နီးစပ်သူများ ဖြစ်သည်။
- ❑ ပန်းရောင်ခမာများ-တိုးတက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့မှာ တောခိုကြသူများမဟုတ်ပေ။
- ❑ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်အထိ အာဏာရရှိခဲ့ကြသော ခမာများ-၎င်းတို့မှာ

သီဟာနု၏ ဆန်ကုန်ရိအက်စတာနီယမ်(အက်စ်အာအင်)အုပ်စုဝင် များဖြစ်သည်။

သီဟာနု ဖြုတ်ချခံရပြီးနောက်တွင် ခမာပြာနှင့် ခမာဖြူများသည် လုံနီးအိုရ်နှင့် ပူးပေါင်းခဲ့ကြသည်။ ယင်းသို့ ခမာလူ့အဖွဲ့အစည်း၏ နှလုံးသားကို ဆုတ်ဖြုတ်ဆီးနေသည့် ဤအကွဲအပြဲများကြောင့် လူငယ် ဟွန်ဆန်မှာ စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သီဟာနု၏ စည်းရုံးမှုကို ထောက်ခံတုန့်ပြန်သည့်အနေဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ဖခွမ်းပင်၌ နေထိုင်စဉ်ကပင် ပန်းရောင်ခမာများနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။

“ဒီအုပ်စုတွေထဲမှာ ခမာနီကို ကျွန်တော်အမုန်းဆုံးပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က သုံးသပ်ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် သီဟာနုကလည်း ခမာနီတွေကို ထောက်ခံခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက သူတို့ (မာကွီးစ်ခေါင်းဆောင်များ)က သီဟာနုထောက်ခံခဲ့တဲ့ အဖွဲ့တွေကို ခမာနီတွေက ဦးဆောင်နေတယ်လို့ ထုတ်မပြောကြပါဘူး။ လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုလုံးကို သီဟာနုထောက်ခံတဲ့အဖွဲ့တွေက ဦးဆောင်တယ်လို့ပဲ ပြောကြပါတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ ရွေးချယ်စရာမရှိဘူး။ ကျွန်တော်တို့တွေဟာ စစ်ရဲ့စားစာခံတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ သီဟာနုဘက်က မပါရင် ကျွန်တော်ဟာ လုံနီးဘက် ပါရုံပဲရှိပါတယ်” ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

သူ၏ အစောပိုင်းနိုင်ငံရေး ခံယူချက်များမှာ မှန်ကန်ခဲ့သည်။ နောင်သွေးထွက်သံယိုမှုများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ သီဟာနု၏ တပ်ဖွဲ့များမှာ လက်တွေ့တွင် ခမာနီများက ဦးဆောင်နေသည်ဟု ဟွန်ဆန်သည် နားလည်သဘောပေါက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှင့် ဆက်သွယ်မိခဲ့ခြင်းကြောင့် ကြီးမားသော အမှားတစ်ခုကို ကျူးလွန်မိလေပြီဟု ဟွန်ဆန်သိလိုက်ရသည်။ သို့နှင့် သူသည် ဤအဖွဲ့မှ ထွက်ခွာရန် နည်းလမ်းများကို စတင်ရှာဖွေခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်တစ်ယောက် သီဟာနုထောက်ခံသည့် အဖွဲ့များနှင့် ဆက်သွယ်ရန် ပြင်ဆင်နေသည့်အချိန်မှာပင် ၁၆ နှစ်အရွယ် မိန်းကလေးတစ်ဦး၏ ဘဝမှာလည်း အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲမည့်အနေအထားတွင် ရှိနေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီကိုမသိရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် သူတို့ဘဝနှစ်ခု၏ ကျိုးလွယ်ပြတ်လွယ် သံယောဇဉ်အမျှင်တန်းများမှာ မကြာမီ မာကွီးစ်

တောတွင်းတော်လှန်ရေးအတွင်းဝယ် ရောယှက်အိမ်ပွဲမိကြတော့မည်ဖြစ်သည်။

“အဲဒီအချိန်ဟာ ကျွန်မ အထက်တန်းကျောင်းမှာ ၇ တန်းရောက် ပါပြီ။ မေ့လို့မရတဲ့ နှစ်တစ်နှစ်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီကို ပြန်လည်သတိ ရပြောပြသည်။ “ကျွန်မ အဘိုးအဘွားတွေ အဲဒီနှစ်မှာ ကွယ်လွန်ခဲ့ကြပါ တယ်။ ကျွန်မအဖို့ ကြီးမားတဲ့ထိုးနှက်ချက်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီ နှစ်မှာ အာဏာသိမ်းပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်ကြောင့် ကျွန်မရဲ့ ပညာရေး ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်မဘဝတစ်ခုလုံး နေ့ချင်းညချင်း ပြောင်းသွားခဲ့တာပါပဲ”ဟု သူမကဆက်ပြောပြသည်။

သူမက “မင်းသားကြီး သီဟာနုကို လုံနိုးက ဖြုတ်ချအာဏာသိမ်း လိုက်တာဟာ ကျွန်မတို့ လူငယ်တွေအပေါ် အတော်ကယက်ရိုက်သွားခဲ့ပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။ “အရေးတော်ပုံအတွက်၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက် ဖို့အတွက် ကျွန်မတို့အားလုံးဟာ သူပုန်တွေဖြစ်ကုန်ကြပါတယ်။ ကျွန်မဟာ မာကွီးစ်အဖွဲ့ထဲ ဝင်လိုက်ပါတယ်။ လုံနိုးအစိုးရလက်အောက်က ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်မယ့် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင် ကြဖို့ သီဟာနုရဲ့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုကို အခြေပေးလိုက်တာပါ”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

အစပထမတွင် သူမသည် လှုပ်ရှားမှုအားလုံးကို တိုးတိုးတိတ်တိတ် လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ မာကွီးစ်အဖွဲ့များ အနီးတစ်ဝိုက်တွင် သူမရှိနေသည်ဟု သူမမိဘများက တွေးမိခဲ့လျှင် သူတို့စိတ်ဆိုးကြမည်ကို သူမက သိရှိထား သည်။

“ကျွန်မတို့ရွာက လူတွေ အများအပြားပဲ မာကွီးစ်ထဲဝင်ကြတယ်။ ကျွန်မတို့ အိမ်နီးနားချင်းနှစ်ယောက်ဟာ မိဘတွေကို ကျွန်မတို့မာကွီးစ်ထဲ ဝင်ခဲ့ပြီးဆိုတာ အသိမပေးဘဲ ထားခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီထဲက တစ်ယောက်ဟာ ကျွန်မပါပဲ”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

နောက်တစ်နေ့အကြာတွင် ဘန်ရာနီ၏မိဘများသည် သူမအား ခြေရာခံမိသွားပြီး တောထဲအထိ လိုက်လာခဲ့ကြသည်။

“ဒါပေမယ့် သူတို့ ကျွန်မတို့နေရာအထိ မရောက်လာခဲ့ကြဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်မတို့စခန်းက တကယ့်တောနက်ထဲမှာ ဖြစ်လို့ပါ

ပဲ”ဟု သူမကရှင်းပြသည်။ “ဟိုစခန်းရောက်တော့ ပထမဆုံးအနေနဲ့ ကျွန်မဟာ အန်ကာ [ပိုပေါ့ဦးဆောင်သည့် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ၏ နိုင်ငံရေးဗျူရို၏ လမ်းညွှန်မှုအောက်က ဒေသခံကေဒါရဲဘော်တွေနဲ့ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။

မာကွီးစ်အဖွဲ့ထဲ ဝင်ရောက်ပြီးနောက် တပ်ဖွဲ့ဝင်လူသစ်များအား အဖွဲ့အစည်း၏ မည်သည့်နေရာဌာနများ၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်လိုကြောင်း မေးမြန်းစုံစမ်းသည်။ တပ်သားသစ်များ ရွေးချယ်သည့်နေရာဌာနအလိုက် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ခေါင်းဆောင်များက ၎င်းတို့အား ရှင်းလင်းပြောပြကြသည်။ အစောပိုင်းကာလတွင် ၎င်းခေါင်းဆောင်များ၏ စိတ်သဘောထားမှာ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းပြီး နားချစည်းရုံးမှုအသွင်ရှိသည်ဟု ဘန်ရာနီကဆိုသည်။

ဘန်ရာနီသည် ဆေးသင်တန်းတက်ရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ သူမကို တပ်သားသစ်များကို သင်ကြားပေးရန် ဖွဲ့စည်းပေးရာ ရောက်ရှိလာကြသော ဆရာဝန်များက သင်တန်းပေးသည်။ ခြောက်လခန့်ကြာပြီးနောက် တပ်သားသစ်များကို ကရော့ချီများခရိုင်သို့ စေလွှတ်ပြီး ဖျားနာနေသူများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ကုသစေသည်။

“ကောင်းတာတစ်ခုက စာတွေ့သင်တန်းတက်နေချိန်မှာ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ဖို့ အားပေးတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ဒဏ်ရာရလာသူတွေကို ဘယ်လိုကုသတယ်၊ ဘယ်လိုစောင့်ရှောက်ရတယ်ဆိုတဲ့ လက်တွေ့ပိုင်းကိုလည်း ကြည့်ရှုခွင့်ပေးတာတွေဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။ “တစ်ပြိုင်နက်မှာ ကျွန်မတို့ကို သားဖွားဆရာမတွေဖြစ်လာအောင် လေ့ကျင့်ပေးပါတယ်။ ခြောက်လသင်တန်းပြီးတဲ့အခါ ကျွန်မတို့ကို ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အရာရှိများဆိုတဲ့ ရာထူးပေးပါတယ်”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

သူမသည် မာကွီးစ်အဖွဲ့အား လူများစွာနှင့် ထိတွေ့ရင်းနှီးမိတ်ဆွေဖွဲ့ရန်နေရာအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။

“တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အသက်ရှင်သန်နေနိုင်ဖို့ ထောက်ပံ့ကူညီမှုအား လုံးကို ရနိုင်သရွေ့ စုဆောင်းရယူဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာ နားလည်စပြုလာခဲ့ပါတယ်။ မိတ်ဆွေအသိုင်းအဝိုင်း အဆက်အသွယ်ကောင်းရှိဖို့ ကြိုးပမ်းခြင်း

ဟာ ကျွန်မရဲ့ နောင် ရရှိတတ်မြောက်လာတဲ့ အလေ့အကျင့်တစ်ခု (Second Nature) ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။

အစပိုင်းတွင် ဤအလေ့အကျင့်မှာ အလုပ်ဖြစ်ပုံရခဲ့သည်။ ခရိုင်တစ်ခုလုံး၏ တာဝန်ခံပုဂ္ဂိုလ်မှာ သူမအပေါ် ဂရုတစိုက်ရှိလာခဲ့ပြီး “သမီး”တစ်ယောက်ဟုပင် ရည်ညွှန်းဆက်ဆံလာခဲ့သည်။

ဤပိန်ပိန်သွယ်သွယ် မိန်းကလေးသည် ခမာနီများက သူမအား ညွှန်ကြားရေးမှူးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခြင်းမပြုမီ ဆေးရုံ၌ ငါးနှစ်ကြာအလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ ဤပုံသေလုပ်နည်းလုပ်ဟန်မှာ အန်ကာ(ခမာနီ)တို့အဖို့ အလုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ငယ်ငယ်ရွယ်ငယ်၌ ထိန်းချုပ်မွေးမြူပြီး မြေတောင်မြောက်ပေးခြင်းဖြင့် လူငယ်များကို လျင်လျင်မြန်မြန်နှင့် လွယ်ကူစွာဦးနှောက်ဆေးနိုင်ပေသည်။ တော်လှန်ရေးအတွက် သတ်ဖြတ်ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ရန် အလွယ်တကူ သွေးထိုးလှုံ့ဆော် စည်းရုံးနိုင်သည့်လူများမှာ အသက် ၁၄ နှစ်မှ ၂၄ နှစ် အရွယ်ကြား မျက်နှာသစ်လူငယ်များသာ ဖြစ်လေသည်။

အန်ကာ (ခမာနီ)တို့သည် လူငယ်လူရွယ်များကို အောင်မြင်စွာ လက်သပ်မွေးမြူနိုင်ခဲ့သည်။ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်မှာ သိမ်းသွင်းရန် အလွယ်ကူဆုံးဖြစ်၍ အလိုရှိသည့်အတိုင်း ပုံသွင်းရန် အကောင်းဆုံးအချိန်ဖြစ်သည်။ သူမအပေါ် အပ်နှင်းထားသော အလုပ်တာဝန်များမှာ ဘန်ရာနီအတွက် ဂုဏ်ယူစရာဖြစ်သလို စိန်ခေါ်မှုကြီးမားသော အလုပ်လည်းဖြစ်သည်။

ဆယ်စုနှစ် ၂ ခုကြာပြီးနောက် သူမ၏ ၂၄ နှစ်ကြာကာလကို ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်သည့်အခါ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုမှာ ပိုမိုများပြားလွန်းကြောင်း သိသာထင်ရှားနေပေသည်။

“စစ်မြေပြင်ဆေးကုသရေး ကိစ္စတွေအားလုံးကို ကျွန်မက အုပ်ချုပ်စီမံခဲ့ရပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။ ယင်းသို့ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း သူမမှာ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာဘွဲ့လည်းမရှိ၊ အထက်တန်းပညာပင် အောင်မြင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

အဖြစ်အပျက်များ ပြည့်နှက်နေသည့် ငယ်ရွယ်စဉ် နှစ် ၂၀ ကာလကို ပြန်ပြောင်းငဲ့စောင်းကြည့်လိုက်သောအခါ သူမ၏အသံမှာ အနည်းငယ် လှုပ်ရှားမှုရှိလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူမ၏ နှုတ်ခမ်းဖျားတစ်စိုက်တွင်လည်း အပြုံးရိပ်တစ်ခု ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည်။

လွန်ခဲ့ပြီးသော ယင်းအချိန်ကာလတို့မှာ အခြားကမ္ဘာတစ်ခု ဖြစ်သွားခဲ့ပေပြီ။ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်၏ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် မိမိတို့၏ ပုံမှန်နေသားတကျဘဝကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြသူ လူငယ်ထောင်ပေါင်းများစွာအနက် သူမမှာလည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပုံမှန်အလုပ်၊ ပညာရေး၊ မိသားစု၊ အလယ်အလတ်လမ်းစဉ် အတွေးအခေါ်များ၊ စင်စစ် လွတ်လပ်မှုအားလုံးကို စွန့်လွှတ်၍ အန်ကာ (ခမာနီ)များ၏ ပိုင်နိုင်စွာ ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်နေသော လူထုလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အန်ကာတို့သည် မျှော်လင့်ချက်အပြည့်နှင့် လူငယ်များအား ဗလာအိပ်မက်များကို မြင်မက်လာအောင် အောင်မြင်စွာလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

မာကွီးစ်အဖွဲ့အတွင်း နေထိုင်ရသည့်ဘဝမှာ တစ်စတစ်စ ပို၍စစ်တပ်ဆန်လာသည်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် မျိုးချစ်သီချင်းမှာ အကျဉ်းထောင်ရှိ နံနက်အိပ်ယာနှိုးခရာသံနှင့် တူစပြုလာသည်။ ခမာနီတို့က ဘန်ရာနီတို့အား အခြားတပ်သားသစ် အပျိုအအို အမျိုးသမီးများနှင့်အတူ သူမ၏ ပခုံးအထိ ရှည်လျားနက်မှောင်သည့် ဆံပင်ကိုဖြတ်ပစ်ရန် အမိန့်ပေးလာခဲ့ကြသည်။

“အဲဒီကာလတွေတုန်းက ဘယ်သူမှလခ မကြေပါဘူး။ ကျွန်မတို့နယ်မြေမှာ ငွေကြေးကိုလည်း တစ်ခါမှမသုံးစွဲခဲ့ရပါဘူး။ မာကွီးစ်တို့က အသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ဖို့ လိုအပ်တာအားလုံး ထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

“၁၉၇၀ ကနေ ၁၉၇၅ အထိ ကျွန်မတို့နယ်မြေတွင်းမှာ အရာအားလုံးကို အန်ကာတွေက အုပ်ချုပ်နေခဲ့တယ်ဆိုတာ မသိခဲ့ကြပါဘူး”ဟု သူမက ဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။ “၁၉၇၅ ခုနှစ်ကျမှပဲ ဖခွမ်းပင်မြို့ကို သိမ်းပိုက်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းဆိုပါတော့။ နိုင်ငံကို နယ်မြေအလိုက် ပိုင်းခြားထားလိုက်ပြီဆိုတာ သိခဲ့ကြရပါတယ်။ နိုင်ငံရဲ့အခြားဒေသကလူတွေဟာ ဖခွမ်းပင်မြို့ကို လာခွင့်မပြုတော့ပါဘူး”ဟု သူမကပြောပြသည်။

ဤအဖြစ်အပျက်များက ဘန်ရာနီအား သူမမိသားစုနဲ့ ကွဲကွာစေခဲ့သည်။ မာကွီးစ်အဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ကာစတွင် သူမသည် မကြာခဏခွင့်ယူပြီး မိသားစုထံ ရက်အတန်ကြာ သွားရောက်လည်ပတ်လေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ယခုမူ ရုတ်တရက်ပင် ခွင့်ယူမှုများကို ပယ်ဖျက်လိုက်ကြပြီဖြစ်သည်။

အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးမှာ မကောင်းဆိုးဝါး ဝိညာဉ်ကို ကိုးကွယ်သည့် စနစ်တစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲသွားသည့်နယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ မိမိတို့သဘောဆန္ဒဖြင့် သီဟာနုအာဏာပြန်လည် ရရှိရေး တိုက်ပွဲဝင်ရန် အဖွဲ့သို့ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည့် လူများမှာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို မြင်တွေ့ရသည့်အခါ အထိတ်တလန့် ဖြစ်ကာ စိတ်ပျက်လာခဲ့ကြသည်။ ထိပ်တန်းတပ်မှူးအချို့တို့မှာ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများကို မနှစ်မြို့ကြသဖြင့် အမိန့်ကိုမနာခံဘဲ ဖိဆန်မှုပြုလာကြ သည်။ အခြားအဖွဲ့ဝင်များကမူ ခမာနီတို့ခိုင်းသမျှ လုပ်ဆောင်ကြလေသည်။

ဘန်ရာနီမှာ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ ထွက်ပြေးသွားချင်နေပြီဖြစ် သည်။ သို့ရာတွင် ခမာနီတို့ရန်မှ ပြေးစရာ၊ ပုန်းစရာနေရာမရှိ။ သူမအဖို့ ခမာနီတို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများနှင့် စိတ်မကောင်းစရာများကို အများ ပြည်သူတို့အား ပြန်လည်ပြောပြနိုင်အောင် နေထိုင်ကြည့်ရှုရန်သာ ရှိပေသည်။

ချစ်တတ်ကြင်နာတတ်သောသူပုန်များ

တောနက်ကြီးထဲ၌နေရသည်မှာ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော ဘဝ တစ်ခုကို ရင်ဆိုင်နေရသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ စွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းနေသည့် ကတုတ် ကျင်းများ၌လည်း အန္တရာယ်က အသင့်စောင့်ကြိုနေသည်။ အချိန်တို့ကလည်း ငါးဖမ်းပိုက်ကွန်ကို ဖြန့်ကျက်လျက် အခြောက်လှမ်းထားသလို ငြိမ်သက်လွန်း လှသည်။ အထီးကျန်ဆန်မှုက လူငယ်ပြောက်ကျားများ၏ အသည်းနှလုံးကို ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန် ကိုက်ဖဲ့နေတော့သည်။

မိသားစုနှင့် ခွဲခွာနေရသဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် ကြင်နာယုယမှုတို့ကို လိုလားတောင့်တမိခဲ့သည်။ လွမ်းဆွေးခြင်းအမှုသည် အိမ်မှခွဲခွာလာခဲ့သော လူငယ်တစ်ဦးအဖို့ ပုံမှန်လုပ်နေကျ အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်လာရုံမက ခိုလှုံနားခိုရာအရပ်တစ်ခုလိုပင် ဖြစ်လာသည်။ ယခုဆိုလျှင် ဟွန်ဆန်သည် အမျိုးသမီးကောင်းတစ်ယောက်၏ မေတ္တာနှင့်ကြင်နာယုယမှု ကိုပင် ရှာဖွေခဲ့မိလေပြီ။ သို့ရာတွင် အချစ်ရေး၊ မေတ္တာရေး၊ ကြီးပမ်းအားထုတ် မှုများကို ခမာနီတို့က အလိုမကျကြပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်တို့နှင့် ကူးလူး ဆက်ဆံမှုမပြုလုပ်ရန် လူငယ်ပြောက်ကျားများအား တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားသည်။

“ကျွန်တော် မိန်းကလေးတိုင်းနဲ့ ပန်စားတယ်လို့ ပြောတာဟာ အဲဒီမိန်းကလေးနဲ့ ချစ်ကြိုက်မိတယ်လို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်

က ကာကွယ်ပြောကြားသလိုမျိုး ပြောပြသည်။ “ဒါဟာ သာမန်ရိုးရိုးတန်းတန်း ခင်မင်မှုဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခင်မင်မှုတွေကိုလည်း ဒီကနေ့အထိ ထိန်းသိမ်းထား တုန်းပါ” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန် ငယ်ရွယ်စဉ် အသက် ၁၉ နှစ်အရွယ်က ရိုက်ခဲ့သော အရောင်မှိုမှိုနဲ့ ဓာတ်ပုံဟောင်းတစ်ပုံကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်က အမှတ်မထင် ပြန်တွေ့ ခွင့်ရခဲ့သည်။ ယင်းဓာတ်ပုံမှာ ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း မပျောက်မရှု ကျန်နေရစ်ခဲ့ သည့် ဟွန်ဆန်၏ တစ်ခုတည်းသော ဓာတ်ပုံကလေးပင်ဖြစ်သည်။ ကမ်ပူမ်ချန် ဒေသမှ မိသားစုတစ်စုက သိမ်းဆည်းပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဓာတ်ပုံထဲမှ လူငယ် ဟွန်ဆန်မှာ ပိန်ပိန်သွယ်သွယ်နှင့် လူချောတစ်ဦးပုံပေါ်နေသည်။ သူ၏ ငယ်စဉ်က ဓာတ်ပုံကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် ခမာမိန်းကလေးငယ်များ ဟွန်ဆန် အပေါ် အဘယ်ကြောင့် သဘောကျခွဲမက်ကြသည်ကို သိနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီနှင့်မတွေ့မီကာလတိုင် မည်သည့်မိန်းကလေးနှင့်မှ ချစ်ကြိုက်သည့် အဆင့်ထိ ဆက်ဆံမှုမပြုလုပ်ခဲ့ပါပေ။ ဘန်ရာနီဆိုသော မိန်းကလေးမှာ လုံနိုးအစိုးရ၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်နေသော ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်နှင့် ကီလိုမီတာ ၅၀ ခန့်သာကွာဝေးသော အရပ်၌တည်ရှိ သည့် ခမာနီဆေးရုံ၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်၏ အမိန့် ပေးမှုအောက်ရှိ ဒဏ်ရာရ ဖျားနာစစ်သည်ရဲဘော်များကို ထိုဆေးရုံသို့ ပို့ရ သည်။ ဟွန်ဆန်၏ ရဲဘော်များက သူမကို စနောက်သည့်သဘောဖြင့် *‘စော’ (မရိုး) ဟုခေါ်လေ့ ရှိကြသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ် နွေရာသီမှာ အထူးပင်ပူပြင်းခြောက်သွေ့သည့် ရာသီ တစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ဘန်ရာနီက မှတ်မိနေသေးသည်။ မြေကြီးများမှာ ပတ်ကြား အက်လျက်ရှိသည်။ မြေနီမှုန့်များကြောင့် အကျီအဝတ်အစားများမှာ နီကြင် ကြင်အရောင်ထွက်နေသည်။ ဖုန်မှုန့်များက ဘာကိုမှမမြင်နိုင်အောင် မျက်စိ ထဲဝင်သည်။ နှာခေါင်းပေါက်များအတွင်း ဝင်ကုန်သည်။

၁၉၇၄၊ လွမ်းမောဖွယ်နှစ်တစ်နှစ်ဆီ ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားလျက် ဘန်ရာနီက “ဟွန်ဆန်ရဲ့ တပည့်တစ်စုက တကယ်ဖြစ်သွားစေမယ့် အောင်သွယ်

*‘Sau’

မူတစ်ခုကို ကြိတ်ပြီးကြစည်လိုက်ကြတာပါ။ ဟွန်ဆန်နဲ့သူတို့တွေ့တော့ ဆေးရုံက ဝပ်ချောချော အမျိုးသမီး ညွှန်ကြားရေးမှူးက တပ်မှူးကို သတိရကြောင်း ပြောလိုက်ပါတယ်လို့ပြောတယ်။ တစ်ခါ သူတို့က ကျွန်မကိုတွေ့ပြန်တော့ ဟွန်ဆန်က ကျွန်မကိုသတိရကြောင်း ပြောလိုက်ပါလို့ ပြောတယ်”ဟု ပြောပြသည်။

စင်စစ် ဟွန်ဆန်နှင့် ဘန်ရာနီတို့နှစ်ဦးသားမှာ ၎င်းတို့အကြား ဘာတွေဖြစ်နေသည်ဆိုသည်ကို လုံးဝမသိရှိခဲ့ကြပေ။ ဟွန်ဆန်၏ရဲဘော်များက စစ်ပြီးသည့်အခါ သူတို့နှစ်ယောက် လက်ထပ်သည်ကို မြင်တွေ့လိုကြသည်။

ထုတ်ဖော်မပြောကြားသော နုနယ်သေးသည့် အချစ်ဇာတ်လမ်းမှာ မကြာမီဟွန်ဆန်၏ “တောတွင်းမမများ” နားသို့ ပေါက်ကြားသွားလေသည်။ ဤ “တောတွင်းမမများ”မှာ ဟွန်ဆန်၏အနီးတစ်ဝိုက်တွင်ရှိနေကြသော ခမာနီရဲမေများဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော့်အစ်မတွေက သူမ (ဘန်ရာနီ)ကို မရိုးလို့ စခေါ်ပါတော့တယ်။ ရဲဘော်တွေအကြားမှာ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ စည်းကမ်းလိုက်နာစောင့်ထိန်းဖို့ လိုအပ်လေတော့ ဒါ ပြဿနာဖြစ်လာတော့တာပဲ”ဟု ပြောပြသည်။

ဤနှစ်သည် ခမာနီသင်တန်းသားများအဖို့ အန္တရာယ်အကြား နေထိုင်ကြရပြီး ပိုးပန်းအချစ်ရှာကြရသည့် ကာလတစ်ခုဖြစ်သည်။

ဘန်ရာနီက “ဟွန်ဆန်အကြောင်း ပထမဆုံးသိရတဲ့အချိန်က ၁၉၇၄ ခုနှစ်ကပါ။ သူ့ရဲ့ “တောတွင်းညီအစ်ကို” (ရဲဘော်များ)ဟာ ဆေးရုံမှာလာနေလေ့ရှိကြပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်မကိုသဘောကျပုံရပါတယ်။ ဟွန်ဆန်နဲ့ ကျွန်မအကြား အောင်သွယ်လုပ်တာကို သဘောကျကြတဲ့သူတွေက သူတို့တွေ ပါပဲ”ဟုပြောပြသည်။

“ဆေးရုံမှာဆိုရင် ကျွန်မကညွှန်ကြားရေးမှူးပါ။ ဒါပေမယ့် စစ်မြေပြင်မှာတော့ ဟွန်ဆန်က အများကြီးထင်ပေါ်ကျော်ကြားတဲ့ စစ်သားတစ်ယောက်ပါ” ဟု သူမကလက်တွေ့ကျကျပြောပြသည်။ “သူ (ဟွန်ဆန်)က ဂုဏ်သရေရှိတဲ့

အထူးတပ်ဖွဲ့ကပါ။ ဒါကြောင့် တစ်နည်းအားဖြင့် ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ဟာ ဘက်ညီပါတယ်။ လူတွေကလည်း ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ကို တွဲဖက်မိစေလို ကြပါတယ်”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

သူတို့နှစ်ယောက်အကြောင်း တီးတိုးပြောဆိုနေမှုများမှာ သက်ဆိုင် သူနှစ်ဦးစလုံး၏ နားသို့ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ နှစ်ဦးစလုံးကလည်း ဤလျှို့ဝှက် ဇာတ်လမ်း၏ ရေဆုံးရေဖျားကို သိရှိလိုကြသည်။

နှစ်ဦးအကြား တူတူပုန်းတမ်း ကစားပွဲမှာ ဘန်ရာနီပေးပို့လိုက်သော သတင်းစကားကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။ ဤသတင်းစကား မှာ သူမ တစ်ခါမျှမမြင်တွေ့ဘူးသေးသည့် ချစ်သူထံ ဟွန်ဆန်၏ အမိန့် ပေးမှုအောက်တွင်ရှိ ရဲဘော်များအား သွားရောက်ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန် စစ်မြေ ပြင်သို့ စေလွှတ်ခံရသော သူမ၏ဆေးရုံမှ ကျန်းမာရေးအရာရှိနှင့် တိုက်ရိုက် လူကြုံပါးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

“ဟွန်ဆန်အား ကျွန်မထံ လူကိုယ်တိုင်လာပြီး ကျွန်မတို့နှစ်ယောက် ကြား အသွားအပြန်ရှိနေတဲ့ သတင်းစကားတွေရဲ့ လျှို့ဝှက်မှုကို ဖြေရှင်းပေးဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပေးပါလို့ ကျန်းမာရေးအရာရှိကို မှာလိုက်ပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်မဟာ သူဒေါသထွက်မှာကို သိပ်ကြောက်မိ တယ်ဆိုတာ ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တခြားလူတွေပြောတဲ့ သတင်းစကားမှာ အဓိပ္ပာယ်အများကြီး ပါနေလို့ပါပဲ”ဟု သူမက ဆက်လက် ပြောပြသည်။

ထိုအချိန်အထိ ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီ၏မျက်နှာကို မမြင်တွေ့ဘူး သေးပေ။ တိတ်တခိုးအချစ်ဇာတ်လမ်းမှာ ပတ်ဝန်းကျင်အနံ့ ယုံ့လွင့်၍နေ ပြီဖြစ်သည်။ သူသည် ၎င်း၏စိတ်ထဲ မသေချာမရေရာဖြစ်ပေါ်ခံစားနေခြင်း ကို ဆက်လက်သည်းမခံနိုင်တော့ပေ။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား နှစ်သက် ကူးကာလမတိုင်မီလေးတွင် ဟွန်ဆန်သည် သူ့အမျိုးသမီးတပ်ဖျားတစ်ယောက် ကို ဘန်ရာနီအား သွားရောက်တွေ့ဆုံရာတွင် အဖော်အဖြစ် လိုက်ခဲ့ပါရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ အမျိုးသမီး အဖော်တစ်ဦးနှင့်သွားလျှင် ဘန်ရာနီအား တွေ့ဆုံရန် ပိုမိုလွယ်ကူချောမွေ့နိုင်သည်ဟု ဟွန်ဆန်ကတွက်ဆခဲ့သည်။

“ဆေးရုံအကြီးအကဲရဲ့ နာမည်ဟာ ရာနီလိုပဲ ကျွန်တော်သိထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်မှာ သူမကိုတွေ့ဖို့အချိန် လုံလုံလောက်လောက် မရှိဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သူတို့နှစ်ဦး ဆေးရုံသို့ရောက်သည့်အခါ သူ့အဖော်တပ်မှူး အမျိုးသမီးသည် ဒေသခေါင်းဆောင်တစ်ဦးထံ လည်ပတ်ရန် ထွက်သွားသည်။ ဟွန်ဆန်ကို ဆေးရုံ၌ပင် သူမအား စောင့်နေရန် မှာကြားထားခဲ့သည်။

“အဲဒီအချိန်က ရာနီက ကျွန်တော့်ကိုမသိဘူး။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့ကိုမသိပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒါနဲ့ ကျွန်တော်သူမကို ရာနီဆိုတာ ဘယ်သူ့ပါလိမ့်လို့ မေးမိတယ်။ သူမက အမှန်မပြောဘူး။ ရာနီ ရေသွားခပ်နေတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သူမဟာ ရာနီပဲလို့ သူမကကျွန်တော့်ကိုမပြောဘူး။ သူမလည်း ကျွန်တော် ဘယ်သူဆိုတာ မသိရှိခဲ့ဘူး” ဟု ဆက်လက်ပြောပြသည်။

တစ်ဘက်တွင် သူမ၏ပြန်လည်ပြောပြချက်မှာ “သူ ကျွန်မကိုတွေ့တော့ ရာနီဘယ်မှာလဲဆိုတာ သိချင်နေတယ်။ ဒါနဲ့ သူမ အပြင်တစ်နေရာကို သွားနေတယ်လို့ ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် သူဟာ ကျွန်မနေတဲ့ အဆောက်အဦရဲ့ ပထမထပ်က ဝန်ထမ်းအိမ်ရာကို လိုက်လာပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်မတို့ရဲ့ ဇာတ်လမ်းကို ရှင်းကြတော့တာပါပဲ” ဟု ဘန်ရာနီက အပြုံးကလေးဖြင့် ပြန်လည်ပြောပြသည်။

ထိုညမှာပင် ဟွန်ဆန်သည် သူမအားချစ်မိသွားပြီ ဆိုသည်ကို သူ့ဘာသာသူ သိလိုက်ပါသည်။

“တကယ်လို့ သူမဟာ သိပ်ချောမောလှပတဲ့သူဆိုရင် ဒီဇာတ်လမ်းကို မဖြေရှင်းတော့ဘူးလို့ တွေးခဲ့မိပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ကံကောင်းတယ်ပြောရမယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ကြပြီးတဲ့နောက် ပြန်ချိန်နည်းနည်း မှောင်သွားလို့ အဲဒီမှာပဲ ဆက်နေဖို့ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့တပ်စခန်းကို မပြန်နိုင်တော့ဘူး” ဟု ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ထိုညအတွက် ဟွန်ဆန်တို့တွင် ခေါင်းအုံးနှင့်စောင်များ မရှိခဲ့ပေ။ မဲခေါင်မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်တွင် မတ်လ၏ညများမှာ ချမ်းအေးလှပေသည်။ ဒေသခံအမျိုးသမီးများက ၎င်းတို့အတွက် ခေါင်းအုံးနှင့်စောင်များ ယူလာတော့မှပင် သက်သာရာရခဲ့တော့သည်။

“သူတို့နှစ်ယောက် (ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏တပ်မှူး)က ဆေးရုံမှာတည်း တယ်။ ညမှာ သူတို့ကို ပုံမှန်ခေါင်းအုံးနဲ့စောင်တွေ ပေးပါတယ်။ ညဉ့်သည် တွေလာရင်ပေးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူ့စောင်ကို ဘယ်သူက ခြုံတယ်ဆို တာတော့ ကျွန်မတို့မသိပါဘူး”ဟု ဘန်ရာနီက ရယ်သွမ်းသွေးလျက်ပြောပြ သည်။

စင်စစ် ထိုညက ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီ၏စောင်ကို ခြုံအိပ်ဖြစ်ခဲ့ သည်ဟု သိရှိရသည်။

ဟွန်ဆန်အား ဘန်ရာနီက မည်သည့်အရာများကို စွဲမက်၍ သဘော ကျရပါသနည်းဟု မေးစရာရှိသည်။

“ကျွန်မ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက စစ်သားတွေကို အရမ်းသဘော ကျခဲ့မိပါတယ်။ နောက်တော့ အဲဒီစိတ်တွေဟာ စစ်တပ်အပေါ် စာနာထောက်ခံ တဲ့အထိ ကြီးထွားလာခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။

သူမသည် စစ်သားများအပေါ် ဘာကြောင့် လေးစားကြည်ညိုရ သနည်း။

ခရိုင်ဆေးရုံ၏ ညွှန်မှူးရေးမှူးတစ်ယောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည့် နှစ်ကာလများတွင် တွေ့မြင်ခဲ့ရသော ဒဏ်ရာရရှိလာသူ ရာပေါင်းများ စွာသည်လည်းကောင်း၊ စစ်ယူနီဖောင်းဖြင့် ဆင်းရဲဒုက္ခခံခဲ့ကြရပုံများကို လည်းကောင်း၊ အသက် ၁၄ နှစ်မျှသာရှိသေးသည့် လူငယ်စစ်သားများသည် လည်းကောင်း သူမ၏အသည်းနှလုံးထဲဝယ် စွဲထင်ကျန်ရစ်နေခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်ဟု သူမကပြောပြသည်။

“သူတို့တွေဟာ စစ်မြေပြင်မှာ အလွန်ရဲရင့်ကြပါတယ်။ နောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ အခက်အခဲများစွာကိုလည်း ခံခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်မရဲ့နှလုံးသား ထဲမှာ သူတို့အတွက် နေရာရှိနေပြီးသားပါ”ဟု သူမက ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီနှင့် လပေါင်းအတော်ကြာ အဆက်အသွယ် အားလုံးပြတ်ခဲ့ရသည်။ သူသည် သူမကို တမ်းတလွမ်းဆွတ်နေမိပြီး တစ်ကိုယ် တည်း တိတ်ဆိတ်စွာနေရခြင်းကို ခံစားနေခဲ့ရသည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြ သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်ရဲ့ မိုးရာသီကာလတွင် သူမနှင့် ဆုံတွေ့ခွင့်တစ်ခုခု ရခဲ့ သည်။ သူတို့နှစ်ဦး ကပ်ပုန်ပြည်နယ်၊ တဘွန်းခမ္ပန်ခရိုင် ပင်းချီလန်းဒေသ၌

ထပ်မံတွေ့ခဲ့ရသည်။ သူမသည် ဟွန်ဆန်၏ရဲဘော်များ ငှက်ဖျားမိကာ မာမကျန်း ဖြစ်နေသဖြင့် ဆေးဝါးကုသပေးရန် ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော် မိတ်ဆွေသုံးယောက်နဲ့အတူ ခရီးလှည့်နေတုန်း သူမကို မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့ခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမိတ်ဆွေသုံးယောက်စလုံး နောင်မှာ သေဆုံးကုန်ကြပါပြီ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ သူကဆက်လက်၍ “ကျွန်တော်က စက်ဘီးနဲ့ခရီးထွက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သူမက မော်တော်ကားတစ်စီးပေါ်မှာ ဆေးရုံဝန်ထမ်းတစ်စုနဲ့ ခရီးသွားနေကြတာ။ ဒါနဲ့ သူမနဲ့ နီးစပ်နိုင်ဖို့အတွက် ကျွန်တော် မိတ်ဆွေတွေဆီက ငွေလိုက်စုတယ်။ ပြီးတော့ သူမနဲ့သူ့မိန်းကလေး သူငယ်ချင်းတွေကို ကျွန်တော်တို့နဲ့ နံနက်စာအတူစားကြဖို့ ဖိတ်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက စားကြရတာတွေကို တကယ်ပဲနှစ်သက်မိပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ သူ့ချစ်သူအားတွေ့ရသည့်အတွက် အလွန်ပျော်ရွှင်လျက် ရှိသည်။

“မိတ်ဆွေအချို့က ကျွန်တော်တို့ကို ဇနီးမောင်နှံစုံတွဲအဖြစ် တွဲဖက်ပေးနေကြတယ်။ ဒါဟာ ရောဂါဟောင်းတစ်ခုပါပဲ။ ကျွန်တော်ကတော့ စည်းကမ်းလိုက်နာဖို့ပဲ အလေးထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲသလို လင်မယားလို့ ပြောနေတာတွေကို ရပ်ပစ်ကြစေချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် ဘာလုပ်သင့်သလဲဆိုတာကို စဉ်းစားတွေးတောခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

“ဟွန်ဆန်နဲ့ ကျွန်မအကြားမှာရှိခဲ့တဲ့ အချစ်သဝဏ်လွှာတွေကို ဘယ်သူကဘယ်သူ့ကို ပို့တယ်ဆိုတဲ့ မရှင်းတာလေးတွေကို ရှင်းလင်းပြီးကြတဲ့အခါ သူက နောက်ဆုံးမှာတော့ အန်ကော (ခမာနီအဖွဲ့) ဆီ ကျွန်မကို လက်ထပ်ဖို့ ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံလိုက်ပါတယ်” ဟု ဘန်ရာနီက ဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ကျိုးကြောင်းညီညွတ်မှုရှိသည်ဟု စဉ်းစားတွေးတောမိသည့်အတိုင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဘန်ရာနီအား လက်ထပ်ခွင့်ပြုရန် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်းမှ ၎င်း၏တပ်မှူးများထံ တင်ပြခဲ့သည်။ ဤတပ်မှူးများသည် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း အချစ်ရေး၊ အိမ်ထောင်ရေးကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စများကိုပင်လျှင် ချုပ်ကိုင်ထားကြပြီး

လက်ထပ်ခွင့်တောင်းခံသူများစွာကို ငြင်းပယ်ခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန် လက်ထပ်ခွင့်တောင်းခံသည့်အချိန်က သူ့အသက်မှာ ၂၄ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။ အဆင့်တိုင်းရှိတပ်မှူးများက ဟွန်ဆန်အား သဘောကျကြသည်ဖြစ်၍ ၎င်း၏လက်ထပ်ခွင့် လျှောက်လွှာမှာ သဘောတူခွင့်ပြုချက် ရရှိမည့် အနေအထားတွင် ရှိနေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယခုမူ သူသည် တပ်မှူးများစွာ၏ ကျေနပ်လက်ခံမှုကို ရရှိအောင် ပိုမိုကြိုးပမ်းအားထုတ်ရန် ရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဟွန်ဆန်မှာ အထူးကွန်မန်ဒိုတပ်ဖွဲ့ကို ခေါင်းဆောင်နေသူဖြစ်သည်။ သူသည် လူငယ်ရဲဘော်များအား မြေပုံဖတ်နည်း၊ လမ်းပြသံလိုက်အိမ်မြှောင်နှင့် အဝေးကြည့်မှန်ဘီလူး အသုံးပြုနည်းတို့ကို လေ့ကျင့်ပေးနေရသည့် နည်းပြတစ်ဦးလည်းဖြစ်နေသည်။ သူ၏တပ်မှူးများက ဟွန်ဆန်အား ၎င်း၏အရည်အချင်းများကြောင့် တန်ဖိုးထားကြသည်။ မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် တပ်မှူးများက သူ၏လက်ထပ်ခွင့်တောင်းခံခြင်းကို ချက်ခြင်းငြင်းပယ်ခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ။ သို့ရာတွင် အခြေအနေ ခြွင်းချက်တစ်ခုကို ချပြသည်။ ၎င်းတို့က သူ့အား ဖခွမ်းပင်မြို့တော်အား သိမ်းပိုက်ပြီးသည့် အချိန်အထိ စောင့်ဆိုင်းရန်ပြောသည်။

“ဒါဟာ ငြင်းပယ်တာပဲဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ အသက် ၃၀ အရွယ်ပြည့်မှသာ လက်ထပ်ခွင့်ရရှိပါတယ်။ ဒဏ်ရာရလို့ မသန်မစွမ်းဖြစ်သွားတဲ့သူတွေကိုတော့ အဲဒီအသက်အရွယ်မတိုင်မီ ခြွင်းချက်နဲ့ လက်ထပ်ခွင့်ပေးထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကမသန်မစွမ်း မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့်တပ်မှူးက သိပ်လိမ္မာပါးနပ်တယ်။ သူက ကျွန်တော့်တောင်းဆိုချက်ကို မပယ်ချဘူး။ ဖခွမ်းပင်ကို လွတ်မြောက်စေပြီးတဲ့အထိ စောင့်ဖို့ပဲပြောတာ၊ အခြေအနေက ကျွန်တော့်တို့အတွက်မကောင်းဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ကို မသိမ်းပိုက်မီတစ်ရက်အလိုတွင် ဟွန်ဆန်၏ ဝဲဘက်မျက်လုံး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၅ ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ကမ်ပူမ်ချန်ဒေသ၏ တိုက်ပွဲတစ်ခု၌ ဟွန်ဆန်မှာ အမြောက်ဆန်အစအနလေးများ ထိမှန်ခံရသဖြင့် မျက်လုံးတစ်ဘက် ကွယ်သွားခဲ့ရသည်။ နောင်တွင် သူသည် ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်ဆေးရုံတစ်ခု၌ မျက်လုံးအတု တပ်ဆင်ခဲ့ရသည်။

လောကကြီးကို မျက်လုံးတစ်လုံးတည်းဖြင့်သာ ကြည့်မြင်နိုင်တော့မည့် မသန်မစွမ်းလူတစ်ယောက်ကို မကြာမီလက်ထပ်ရန် ပြင်ဆင်နေသော လှပ ချောမောသည့် အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦးအား ဤအဖြစ်အပျက်က အနှောင့် အယှက်ဖြစ်စေပါသလား။

“ကျွန်မတို့ လက်ထပ်ကြဖို့ စီစဉ်နေကြတဲ့အချိန်မှာ ဟွန်ဆန်က လူကောင်းမကတိပါ”ဟု ဘန်ရာနီက ရယ်လျက်ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်မကို တရားဝင်လက်ထပ်ခွင့်တောင်းပြီးမှ သူ ဒဏ်ရာရတာပါ။ နောက် တော့ အဲဒီဒဏ်ရာရတဲ့မျက်လုံးကို ဖယ်ထုတ်ပစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲသလို မျက်လုံးခွဲထုတ်ပစ်လိုက်တာ ကျွန်မဆေးရုံမှာ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဘန်ရာနီနှင့်ဟွန်ဆန်လက်ထပ်ရန် စီစဉ်နေပြီဟူသော သတင်းကို ကြားသိရသည့် အချိန်တွင် သူမ၏တပ်မှူးများက လက်ထပ်ပွဲမဖြစ်မြောက် အောင် ဟန်တားရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ အန်ကာ (ခမာနီဦးစီးအဖွဲ့)က သူမအတွက် အခြားခင်ပွန်းလောင်းတစ်ယောက်ကို ပွဲထုတ်လာသည့်အခါ သူမ၏ကမ္ဘာမှာ ပြိုကွဲတော့မည်အလား ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ခံစားမှုပြင်းထန်သော လူငယ်ပြောက်ကျားတစ်ဦး၏ အတွင်းသရုပ် ကို ပေါ်လွင်စေသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအကြောင်းကို သူမကပြောပြသည်။ သူ၏ အချစ်ရဆုံးသူတစ်ဦး အခြားတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်တော့မည်ဆိုသော ထိတ်လန့်ဖွယ်သတင်းကို ကြားသိလိုက်ရသည့်အခါ ဟွန်ဆန်မှာ အကြီးအကျယ် ဒေါသပေါက်ကွဲတော့သည်။

“အဲဒီသတင်းကြောင့် သူ အရမ်းဒေါသထွက်ပါတယ်။ ကမူးရှူးထိုး နဲ့ သေနတ်ပစ်ဖောက်မှုတွေ လုပ်ပစ်လိုက်မိတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။

“ဒီအကြောင်းတွေက ကျွန်မတို့လက်ထပ်ပြီးမှ သူပြန်ပြောလို့ သိရ တာပါ”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

တပ်မှူးများ၏ တစ်ဖက်သတ် ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မှုက ဟွန်ဆန်အပေါ် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ချစ်မိနေသော ဘန်ရာနီကို တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစေခဲ့သည်။

“ကျွန်မ ကြုံရတဲ့ ထိတ်လန့်စရာအဖြစ်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါဦး။ ကျွန်မမရှိတဲ့အခိုက် ခရီးတစ်ခုကအပြန်မှာ အခြားယောက်ျားတစ်ယောက်နဲ့ ကျွန်မ

ကို လက်ထပ်ပေးဖို့ စီစဉ်နေလိုက်ကြတာ”ဟု သူမကပြောပြသည်။ “ကျွန်မနဲ့ လက်ထပ်ပေးမယ့်သူက ဘယ်သူလဲဆိုတော့ ဝါဒဖြန့်ချိရေးပုံနှိပ်တိုက်ရဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ယောက် ဖြစ်နေပါတော့တယ်”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

“ကျွန်မ ဆေးရုံပြန်ရောက်တော့ လူတွေက လာပြောကြတယ်။ အန်ကာအဖွဲ့က အဲဒီလူနဲ့ ကျွန်မကို နောက်သုံးရက်အတွင်းမှာ လက်ထပ်ဖို့ ရက်သတ်မှတ်ပေးထားပြီးပြီလို့ သိလိုက်ရတယ်”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။ “ဒါနဲ့ ကျွန်မဟာ ခရိုင်တာဝန်ခံ လူကြီးဆီကို ချက်ချင်းသွားတွေ့လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ သူများတွေကိုသာ ရှင်တို့လက်ထပ်ပေးလို့ရနိုင်မယ်၊ ကျွန်မကိုတော့ ရှင်တို့လက်ထပ်ပေးလို့မရဘူး။ ဒီလူကို ကျွန်မလက်မထပ်နိုင်ဘူးလို့ ပြောလိုက်ပါတယ်”ဟု ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

သူမသည် ပို၍မျှော်လင့်မထားသော နေရာများမှ ခုခံတားဆီးမှု အသစ်များနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

“ဒီလူနဲ့ လက်ထပ်မယ့်ကိစ္စကို ကျွန်မငြင်းပယ်တဲ့အခါမှာ ခရိုင်တာဝန်ခံလူကြီးတွေက ကျွန်မကို အကြီးအကျယ် စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ကြပါတယ်။ ဒီလူကြီးတွေဟာ ကျွန်မနဲ့ သိတာလည်းကြာပြီ။ ပြီးတော့ ကျွန်မအပေါ် စာနာထောက်ခံကြမယ့်သူတွေလို့ ထင်ခဲ့တာ။ သူတို့ ကျွန်မကို စကားမပြောကြတော့ဘူး”ဟု သက်ပြင်းချလျက် သူမကပြောပြသည်။

ယင်းနောက် များမကြာမီ ၎င်းတို့၏ဇာတ်လမ်းတွင် တခြားလှည့်ကွက်တစ်ခု ပေါ်ထွက်လာခဲ့ပြန်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ခရိုင်ခေါင်းဆောင်များထံ ချဉ်းကပ်၍ ဘန်ရာနီအား လက်ထပ်ခွင့်ပြုရန် တရားဝင်တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဤတစ်ကြိမ်တွင်လည်း ထပ်မံ၍ လူမှုရေးရာအဖွဲ့ကို တာဝန်ယူထားကြသည့် လူကြီးများ၏ ထောက်ခံမှုကို သူမရရှိထားသည်ဟု ယုံကြည်ထားမိခဲ့သည်မှာ မှားယွင်းပြန်လေပြီ။ ဤလူမှုရေးရာအဖွဲ့သည် ခမာနီ၏ လက်ရုံးအဖွဲ့ တစ်ခုဖြစ်ပြီး အဖွဲ့အတွင်း လူမှုဆက်ဆံရေး ပြဿနာကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရလေသည်။ ဤကိစ္စမှာ ချစ်သူများအတွက် အဆုံးအဖြတ်များကို ချမှတ်ရန်မဟုတ်ပေ။ စင်စစ် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်းမှ “ဆရာများ”က အခြေအနေအပေါ် စဉ်းစားသုံးသပ်ကြည့်ကြရန် ကိစ္စသာဖြစ်သည်။

သူမ၏ “ဆရာများ”ထဲမှ တစ်ဦးမှာ များစွာစိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ခဲ့သည်။

“ကျွန်မတို့ရဲ့ လက်ထပ်ခွင့်လျှောက်ထားမှုအပေါ် ကိုင်တွယ်ရတဲ့ လူကြီးတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်လိုမှ မပျော်နိုင်ဘူး ဖြစ်နေတော့တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့မှာ ကျွန်မနဲ့ လက်ထပ်စေချင်တဲ့ “တောတွင်းညီအစ်ကို”တစ်ယောက် ရှိနေလို့ပါပဲ။ အဲဒီလူကို သူက အဆင်ပြေဖို့ သေချာပေါက်နီးပါး ပြောထားပြီးတဲ့ပုံပါပဲ။ အဲဒါနဲ့ သူဟာ ကျွန်မအပေါ်စိတ်ဆိုးပြီး စကားလည်းမပြော၊ ပြုံးလည်းမပြနဲ့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမက ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်ဘက်ကိုကြည့်မည်ဆိုလျှင် သူသည် အလွန်စိတ်ပျက်လျက် မည်သို့မှမတတ်စွမ်းနိုင်အောင် ခံစားနေရသည်။ သူ၏တပ်မှူးများက သူ၏ လက်ထပ်မည့် အစီအစဉ်ကိစ္စကို လောလောဆယ် မစဉ်းစားသေးဘဲ အချိန်ဆွဲထားကြသည်။ ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ သူ့ဘာမျှမလုပ်နိုင်ရှာ ဖြစ်နေခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် အတော့်ကိုဒေါသထွက်မိတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော် ကျန်းကျန်းမာမာရှိတုန်းက ကျွန်တော့်မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို လက်ခံခဲ့ကြတယ်။ အခုကြည့် ကျွန်တော် မသန်မစွမ်းဖြစ်တော့ ငြင်းပယ်ခံရပြန်တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ယင်းနောက် မကြာမီ ဟွန်ဆန်၏တပ်မှူးများက သူ့အား ဘန်ရာနီကိုမေ့ပစ်လိုက်ရန် လိမ်ညာကြစည်ကြပြန်သည်။ သူတို့က ဟွန်ဆန်အား ဘန်ရာနီသည် အခြားလူတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်တော့မည်ဟု ပြောပြသည်။ ထိုအခါ ဟွန်ဆန်က ဒေါသတကြီးဖြင့် တုံ့ပြန်သည်။ သူလည်း အခြားမိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်တော့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့တပ်မှူးများက သူ့အပေါ်ညစ်ပတ်စုတ်ပဲ့သည့် လိမ်လည်မှုတစ်ခု ကြံစည်ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဟွန်ဆန်က အချိန်မီသိရှိနားလည်သွားခဲ့သည်။

“ရာနီဟာ ကျွန်တော့်ကို အမြဲစောင့်နေတဲ့သူပါ”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် သတင်းမှားတွေသာ ရနေခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် အလျင်စလို တုန်ပြန်ခဲ့မိတယ်။ လက်စားချေဖို့ စိတ်ပိုင်းဖြတ်ခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ ကရော့ချ်ချမ်းဒေသက မိန့်ကလေးတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်ယူမယ်ဆိုပါတော့။ ဒါဟာ ကျွန်တော့်အမှားပါ။ ကျွန်တော်ဟာ ရာနီတို့တပ်ဖွဲ့နားမှာနေတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်ခွင့်တောင်းခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီပုံနဲ့ ကျွန်တော့်သိက္ခာ အကျမခံနိုင်ဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတွေက ကျွန်တော့်ကို ဝေဖန်အပြစ်တင်ကြတယ်။ သူတို့က ရာနီဟာ ကျွန်တော့်ကိုစောင့်နေတာလို့ ပြောပြကြပါတယ်။ အမှန်ကို ကျွန်တော် သိလိုက်ရတော့ ကျွန်တော် အခြားမိန်းကလေးတစ်ယောက်ကို လက်ထပ်ဖို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့တာကို ပြန်ရတ်သိမ်းခဲ့ပြီး ဘန်ရာနီကို တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ချစ်သူနှစ်ဦးမှာ ပို၍အသံကွဲစရာကိစ္စတစ်ရပ်နှင့် ထပ်မံကြုံတွေ့ရပြန်သည်။ ယင်းမှာ တပ်မှူးများက ဘန်ရာနီအား ကရော့ချ်ချမ်းခရိုင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော အခြားလူတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်ရန် ဖိအားပေးလာခြင်းဖြစ်သည်။ သူမက ပြတ်ပြတ်သားသားပင် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

တစ်ဖန် တပ်မှူးအပေါင်းက ဟွန်ဆန်ဘက် လှည့်ကြပြန်သည်။ သူတို့က ဟွန်ဆန်အား အခြားမိန်းကလေးတစ်ယောက်နှင့်လက်ထပ်ရန် ပြောကြပြန်သည်။ ဟွန်ဆန်ထက် အသက် ၁၂ နှစ်ကြီးသော အမျိုးသမီးကို လက်ထပ်ယူရန်ဖြစ်သည်။

“အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ ပါမောက္ခတစ်ယောက်ပါ။ သူမကို တပ်မှူးအဆင့်ရှိသူ ယောက်ျားတစ်ယောက်နဲ့ လက်ထပ်ဖို့ပြောခဲ့ကြဖူးတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ နောင်မှာ ပိုပေါ့အစိုးရရဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ခမာနီရေဒီယိုမှာလည်း အသံလွှင့်စကားပြောလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီကမ်းလှမ်းမှုကို ငြင်းပယ်ဖို့ ကျွန်တော့်မှာ အများကြီးအန္တရာယ်ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ငြင်းတာဟာ အန်ကာရဲ့စကားကို နားမထောင်တဲ့သဘော ဖြစ်သွားမှာမို့လို့ပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် အဲဒါကိုလည်း လက်မခံခဲ့ပါဘူး” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ယင်းနောက်မကြာမီ ဟွန်ဆန်မှာ နောက်ထပ်လက်ထပ်မည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အခက်အခဲတစ်ခုနှင့် ကြုံရပြန်သည်။

“ဆိုအနီးလို့ခေါ်တဲ့ ကျွန်တော့်တပ်မှူးက သူ့သမီးကို လက်ထပ် ယူဖို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောင်ပြောင်ပဲသွေးဆောင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ဒါဟာ ပိုပြီးတော့တောင် ခက်ခဲတဲ့ကိစ္စပါ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ တပ်မှူးတစ်ယောက်အနေနဲ့ သူ့အောက်က အမှုထမ်းတစ်ယောက် ကို သူ့သမီးကိုလက်ထပ်ယူဖို့ မေတ္တာရပ်ခံတာဟာ သာမန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် သူ့ကိုဖခင်တစ်ယောက်လို သဘောထားကြောင်း၊ ဒါကြောင့် သူ့သမီးဟာလည်း ကျွန်တော့်နှမတစ်ယောက်သာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ပြောဆိုပြီး ငြင်းဆန်ခဲ့ရပါတယ်။ ဒီလိုပြောပြတော့ သူကကျွန်တော့် အကြောင်း ပြချက်ကို လက်ခံနိုင်စရာ ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူ့သမီးကို လက်ထပ်ဖို့ ကိစ္စ ရှောင်ရှားနိုင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဘန်ရာနီအနေဖြင့် သူမခေါင်းဆောင်များ၏ တိုက်ရိုက်ညွှန်ကြားချက် တစ်ခုကို ငြင်းဆန်ခြင်းမှာ သူမအဖို့ အန္တရာယ်ရှိသော လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ် သည်။ ခေါင်းဆောင်များအကြိုက် လူများနှင့်လက်ထပ်ရန် ညွှန်ကြားမိန့်နှစ်ခု ကို လိုက်နာရန် သူမကဆက်တိုက် ငြင်းဆန်ခဲ့ခြင်းမှာ ခေါင်းဆောင်များကို အလွန်အမင်း စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်စေသည့် လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

“ကျွန်မကို လက်ထပ်ခွင့်ရဖို့ ဟွန်ဆန်ရဲ့ မဆုတ်တမ်း တောင်းဆို နေမှုဟာ ကျွန်မရဲ့သူ့ကို လက်ထပ်ဖို့တောင်းဆိုမှုနဲ့ပေါင်းပြီး ကြည့်ရင်တောင် ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေရဲ့ သဘောထားကို မပြောင်းလဲစေခဲ့ဘူး” ဟု သူမက ပြုံးလျက်ပြောသည်။

တဖြည်းဖြည်းနှင့် နောက်ဆုံးတွင်မူ ဟွန်ဆန်က အသက် ၂၄ နှစ်ပြည့်ပြီး၊ သူမက အသက် ၂၂ နှစ်ပြည့်ကြသောအခါ သူတို့နှစ်ဦးမှာ လက်ထပ်ထိမ်းမြားနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြစ်လာအောင် သူတို့နှစ်ဦးမှာ အခက် အခဲများစွာကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူမလိုလားသော ကမ်းလှမ်း ချက်နှစ်ရပ်ကို ငြင်းပယ်ဖောက်ထွက်ခဲ့ရသည်။

ဘန်ရာနီမှာလည်း သူနှင့် အတင်းလက်ထပ်စေမည့် လူများကို ပြတ်ပြတ်သားသား ငြင်းဆန်ခဲ့ရသည်။ ဤသို့သော အပြုအမူများမှာ အန်ကာ တို့၏ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များပင်ဖြစ်သည်။

အန်ကာတို့က မသန်မစွမ်း ရဲဘော်စုံတွဲ ၁၃ တွဲကို တစ်တွဲချင်း ငွေကုန်ကြေးကျခံ၍ မင်္ဂလာပွဲကျင်းပခြင်း မပြုလုပ်စေဘဲ စုပေါင်းမင်္ဂလာ ဆောင်မှုကို ပုံစံတကျ စီစဉ်ကျင်းပပေးခဲ့သည်။

“နောက်ဆုံးမှာတော့ ကျွန်တော်ဟာ မသန်မစွမ်းရဲဘော်တွေနဲ့အတူ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏တပ်မှူးဟာ သူ့သမီးအား ဟွန်ဆန်က လက်ထပ်ရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သဖြင့် မကျေနပ်ဘဲရှိခဲ့ရာ မင်္ဂလာဆောင်အတွက် ဘန်ရာနီအား မည်သည့်အကူအညီမျှမပေးခဲ့။ ဘန်ရာနီမှာ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ် မည့် အလွန်အလွမ်းဝေးသော နေရာဒေသသို့ တစ်ဦးတည်းခရီးထွက်ခဲ့ရသည်။

“မင်္ဂလာဆောင် ကျင်းပမယ့်အချိန်က ကျွန်မဟာ ကက်ဘီနက် အကြီးအကဲတစ်ယောက်ကို အဖော်ပြုပြီး ခရီးသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလူကို ကျွန်မတစ်ခါမှ မတွေ့ခဲ့ဖူးဘူး။ အခြားဘယ်သူမှ ကျွန်မနဲ့အတူ မလိုက်ခဲ့ကြ ဘူး”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော်တို့ဟာ ရဲဘော်တွေရဲ့ အကူအညီနဲ့ လက်ထပ်နိုင်ခဲ့ကြတာပါ။ ဒါဟာ မသန်မစွမ်းရဲဘော်တွေနဲ့ ပထမဦးဆုံး မင်္ဂလာဆောင်ပွဲပါ။ လက်ထပ်ကြမယ့် မသန်မစွမ်းစုံတွဲ ၁၃ တွဲထဲမှာ ကျွန်တော်က ရာထူးအမြင့်ဆုံး တပ်မှူးတစ်ယောက်ပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့က ၁၃ တွဲမြောက်အတွဲပါ”ဟု ဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။

စင်စစ် မျက်စိတစ်ဖက် ဆုံးရှုံးခဲ့ရခြင်းက ဟွန်ဆန်အား သတို့သမီး ၏မေတ္တာကို ရယူပိုင်ဆိုင်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုခဲ့လေသည်။

“အန်ကာတို့က ဒီလိုမင်္ဂလာဆောင်ပွဲ ပြုလုပ်ခွင့်ပေးတာဟာ ဒီပွဲ က ပထမဦးဆုံးဖြစ်ပါတယ်။ အဖြစ်ကတော့ ထူးပါတယ်။ ဒီပွဲဟာ မသန် မစွမ်းဖြစ်တဲ့သူတွေပဲရတဲ့ အခွင့်အရေးဖြစ်နေပါတယ်။ တိုက်ပွဲမှာ ဒဏ်ရာရ ပြီး မသန်မစွမ်းဖြစ်သွားတဲ့သူတွေကို ဂုဏ်ပြုဆုတ်ဆိပ်လိုဟာမျိုးတွေ ချီးမြှင့် သလိုမျိုးပေါ့။ ကျွန်မတို့အနေနဲ့ကတော့ ရိုးရာအစဉ်အလာအတိုင်း မင်္ဂလာ ဆောင်ချင်တာပါ။ ကျွန်မတို့ချည်းပဲ သီးသီးသန့်သန့် ကျင်းပပြုလုပ်တဲ့ မင်္ဂလာပွဲမျိုးဆိုပါတော့။ ဒါပေမယ့် ဒီအခြေအနေမှာ အဲဒါမျိုးလုပ်ဖို့က အလွန် ခက်ခဲတဲ့အလုပ်ပါ။ မင်္ဂလာဆောင်ခွင့်ရတာကိုက ကြီးကျယ်တဲ့ မင်္ဂလာတစ်ပါး

ဖြစ်နေပါပြီ”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

စုပေါင်းမင်္ဂလာဆောင်ပွဲ၌ ပါဝင်သော စုံတွဲ ၁၃ တွဲမှာ ဒေသခံ ခမာနီခေါင်းဆောင်များ၏ စီစဉ်တွဲဘက်ပေးမှုဖြင့် ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

“၁၂ တွဲမြောက်စုံတွဲကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် အမျိုးသမီးက အမျိုးသားကို လက်ထပ်ခွင့်တောင်းပြီး ဖြစ်လာတဲ့အတွဲပါ။ ကျွန်မတို့ ၁၃ တွဲမြောက်စုံတွဲ မှာတော့ လက်ထပ်ခွင့်တောင်းတာက ဟွန်ဆန်ပါ”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

မင်္ဂလာစုံတွဲ အများစုမှာ သူတို့၏ဆွေမျိုးများ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲသို့ တက်ရောက်လာနိုင်ကြသဖြင့် ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာ တွင် ဟွန်ဆန်နှင့်ဘန်ရာနီတို့၏ မိသားစုများမှာ ရပ်ဝေးတွင်နေထိုင်ကြသဖြင့် ဤမင်္ဂလာဆောင်ပွဲသို့ မလာရောက်နိုင်ခဲ့ကြပေ။

ကိန်းဂဏန်းအယူအဆအရ ဂဏန်းနံပါတ် ၁၃ မှာ ကံမကောင်း သောနံပါတ်ဟု ဆိုကြသော်လည်း ဟွန်ဆန်တို့၏ စုံတွဲအမှတ် ၁၃ မှာ အခြားစုံတွဲများနှင့်ယှဉ်လိုက်လျှင် ရုပ်ပိုင်းအခြေအနေအရ အကောင်းဆုံး အနေအထားတွင်ရှိသည်။ အခြားစုံတွဲများမှ ရဲဘော်များမှာ လက်များ၊ ခြေထောက် များကို မိုင်းထိ၍သော်လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲ၌ ဒဏ်ရာရ၍သော်လည်းကောင်း ဖြတ်တောက်ခံထားကြရသူများဖြစ်သည်။

“ရုပ်ပိုင်းအရရော၊ ရာထူးအဆင့်အတန်းအရရော ကြည့်မယ်ဆိုရင် ၁၃ တွဲမြောက်စုံတွဲဟာ အကောင်းဆုံးစုံတွဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ရယ် ကျဲကျဲဖြင့်ပြောပြသည်။

မင်္ဂလာဆောင်အခမ်းအနားများကို စစ်တပ်ပုံစံ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ သတို့သမီးများက ရှေ့ဆုံးတန်းတွင် ကပ်လျက်ထိုင်ပြီး ၎င်းတို့နောက် တည့်တည့် တွင် သတို့သားများက ထိုင်ကြရသည်။

“အဲဒီပုံစံကတော့ ပိုပေါ့စီစဉ်တဲ့ မင်္ဂလာအခမ်းအနားတွေပေါ့”ဟု စိတ်မဝင်စားသည့်ဟန်ဖြင့် ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

မင်္ဂလာအခမ်းအနားများ မစတင်မီ ဟွန်ဆန်အား မေးခွန်းလေးခု မေးသည်။ ဘန်ရာနီမှာ မေးခွန်းသုံးခုဖြေရသည်။ အခြားစုံတွဲများမှာလည်း မေးခွန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် နှစ်ခုစီမေးမြန်းခံကြရသည်။ ဟွန်ဆန်အားမေးသော မေးခွန်းများအနက် တစ်ခုမှာ သူသည် ကြွယ်ဝချမ်းသာသည့် မိသားစုမှ

ပေါက်ဖွားလာသော သူ့ဇနီးအား ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား (Proletarian) အဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်ပါ့မလားဟူ၍ဖြစ်သည်။

“အသားညိုတဲ့လူတွေကိုသာ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးဖြစ်တယ်လို့ လူတွေက တွေးထင်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဇနီးက တရုတ်လိုအသားဖြူပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့က သူမဟာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတစ်ယောက် ဖြစ်မလာနိုင်ဘူးလို့ ထင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်ကို မေးခွန်းထုတ်တာပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

ဘန်ရာနီသည် သူမ၏ဖြူဝင်းသော အသားအရေကြောင့် ပိုပေါ့၏ ကေဒါများနှင့် ပြောက်ကျားများအလယ်တွင် လူအများ၏ ရယ်စရာ (သို့မဟုတ်) အားကျစရာဖြစ်နေပါသလား။ ခမာနီအဖွဲ့ရှိ ကျေးလက်အကြီး အကဲများက ညှိသောအသားအရေနှင့် ကြမ်းတမ်းသော သွင်ပြင်လက္ခဏာ ရှိသူများကိုသာ ခမာအစစ်များဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူထားကြသည်။

“ကျွန်မတို့ခရိုင်မှာတော့ ဒါမျိုးပြဿနာမရှိပါဘူး။ မဲခေါင်မြစ်ရိုး တစ်လျှောက်ကလူတွေဟာ အသားလတ်လတ်နဲ့ပါ။ အသားမညိုကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မ ဟွန်ဆန်ကိုလက်ထပ်ပြီး ကျွန်မတို့မြစ်နဲ့မနီးတဲ့ မဲမော့ကို ပြောင်းရွှေ့တဲ့အခါမှာ ပြဿနာတစ်ခု ပေါ်ပါတော့တယ်။ မြစ်ကမ်းနားက ကျွန်မတို့လူတွေလို အဲဒီကလူတွေက အသားအရေ မလတ်ကြဘူး။ နည်းနည်း ညိုကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့မှာ မနာလိုစိတ်ရှိနေကြမယ်လို့ ထင်ပါတယ်” ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

လက်ထပ်ပြီးနောက် အန်ကာတို့က ဘန်ရာနီအား ဆည်မြောင်းများ တည်ဆောက်နေသော ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်တွင်းရှိ ပွန်ဟေးခရက်နှင့် တဘွန် ခမွန်ဒေသသို့ ကျန်းမာရေးအရာရှိအဖြစ် တာဝန်ပေးစေလွှတ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ဗီယက်နမ်နှင့် နယ်နမိတ်ချင်း ထိစပ်နေသော မဲမော့ခရိုင်တွင် တာဝန်ကျနေသည်။

အသစ်စက်စက် မင်္ဂလာဆောင်ပြီးစ ဇနီးမောင်နှံတို့၏ ဒုက္ခများမှာ ယခုမှစတင်ခဲ့သည်။ မင်္ဂလာဆောင်ခြင်းသည် အိပ်မက်ဆိုးတစ်ခုဟုဆိုလျှင် ပျားရည်ဆမ်းခရီးမှာ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျမှုထက် လျော့မည်မဟုတ်ပေ။

ရယ်မောမှုများအကြား ဘန်ရာနီမှာ ၎င်းတို့ဇနီးမောင်နှံ အသစ်

စက်စက်ကို လက်ထပ်ထားပြီးသူများဟု မထင်မှတ်ကြသော ရွာသားများ ကြောင့် အတူမအိပ်ရဘဲ သီးခြားအိပ်ခဲ့ရသည့် အဖြစ်အပျက်ကို ပြန်လည် သတိရလျက်ရှိသည်။

“မင်္ဂလာအခမ်းအနားပြီးတော့ ရွာမှာ တစ်ညနားကြပါတယ်။ အဲလို နားပြီးတော့ မော်တော်ဆိုင်ကယ်နဲ့ ခရီးထွက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဟွန်ဆန်ရဲ့အိမ်ကို ရောက်ဖို့ အချိန်အတော်ကြာလိမ့်မယ်ဆိုတာ ကျွန်မတို့သိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် လမ်းမှာကျွန်မတို့ တာဟီးလ်လို့ခေါ်တဲ့ရွာမှာ ခေတ္တနားကြပါတယ်။ ရွာထဲမှာ တည်းခိုခွင့်ပြုရပေမယ့် ညမှာတော့ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ကို လင်မယားဖြစ်တယ်ဆိုတာ မယုံကြည်တာကြောင့် သီးခြားစီအိပ်ခိုင်းကြပါတယ်” ဟု သူမကပြောပြသည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ဇနီးမောင်နှံတို့သည် တာနီဟုခေါ်သော အန်ကာတို့၏ ဌာနချုပ်တစ်ခုသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ တစ်နေ့ကုန် ခရီးပြုခဲ့ပြီး နောက် ဟွန်ဆန်၏ဇာတိမြို့သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၌ နေထိုင်ရန်နေရာမရှိကြပေ။ သူတို့နှစ်ဦးသည် အိတ်များကိုထုပ်ပိုး၍ နေရန်အိမ် တစ်လုံး ရှာဖွေကြရသည်။

လပ်ထပ်ပြီး ရက်သတ္တပတ် ၁ ပတ်ခန့်မျှကြာပြီးနောက် ဒေသခေါင်းဆောင် များက သူမအား နာရီပေါင်းများစွာကြာအောင် အလုပ်လုပ်ခိုင်းကြသည်။ သူမနှင့် ထမင်းချက်အမျိုးသမီးတစ်ဦးတို့ကို လယ်ကွင်းများအား မြေညှိခိုင်း ခဲ့သည်။ လယ်ကွင်းအတွင်းမြေညှိရသည့်အလုပ်မှာ နာရီပေါင်းများစွာကြာပြီး အလွန်အားစိုက်လုပ်ကိုင်ရလေသည်။

ယင်းနောက် များမကြာမီ ဟွန်ဆန်မှာ ဌာနချုပ်အသစ်တစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ချထားခြင်းခံရသည်။ တိုက်ပွဲများနှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ရ မှုမျိုးလည်းမရှိတော့ပေ။ နောင်တွင် အန်ကာတို့က ဆေးရုံတစ်ရုံဆောက်လုပ် ပြီး ဘန်ရာနီအား ယင်းဆေးရုံသို့ တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦး၏ ဘဝမှာ လှုပ်ရှားရုန်းကန်မှုတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် သူတို့၏ အမှောင်ကမ္ဘာကို သူမကိုယ်ဝန်ရရှိမှုက ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ခဲ့သည်။ အလုပ်ဒဏ် ပိနေကြရသော ဇနီးမောင်နှံမှာ သားဦးရရှိတော့မည်ဖြစ်၍ အလွန်ပျော်ရွှင်ခဲ့ ကြသည်။

ခရီးအကွာအဝေးက သူတို့၏ဒုက္ခကို ပို၍များစေခဲ့သည်။ သူမအလုပ်လုပ်သော ဆေးရုံသည် ဟွန်ဆန်တာဝန်ကျရာနေရာနှင့် ကီလိုမီတာ ၃၀ ကွာဝေးသည်။ သူမတွင် ဟွန်ဆန်ဆီသို့ သွားရန် အားလပ်သည့်အချိန်မရရှိသော်လည်း ဟွန်ဆန်က သူမထံလာတွေ့ခဲ့သည်။

“ကျွန်မ ကိုယ်ဝန် ၇ လရှိတော့ ဟွန်ဆန်က ကျွန်မကိုသူ့ဆီ ခေါ်ထားခွင့်တောင်းတာ ရခဲ့လို့ သူ့နဲ့ ၂ လလောက် အတူနေနိုင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု သူမကပြောပြသည်။

ကလေးမျက်နှာမြင်သည့် အချိန်ရောက်လာသည့်အခါ သူမကို မဲမော့၌ရှိသော ဆေးရုံသို့ပို့လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် အာဏာပိုင်တို့က ဟွန်ဆန်ကိုမူ လိုက်သွားခွင့်မပြုခဲ့ပေ။

ဤဝမ်းနည်းဖွယ်အဖြစ်အပျက်ကို ပြန်ပြောင်းပြောပြရင်း သူမမှာ လုံးဝကြေကွဲခံစားခဲ့ရသည်။ “ဒီအကြောင်းကို ကျွန်မမပြောတာ နှစ်အတော်ကြာပါပြီ” ဟု မည်သို့မျှ နှစ်သိမ့်၍မရအောင် ငိုရှိုက်လျက် သူမကပြောပြသည်။ သူမကိုယ်သူမ တည်ငြိမ်မှုရအောင် မိနစ်အတန်ကြာ ကြိုးစားလိုက်ရသည်။

“အခုပဲတွေ့နေရသလို အဲဒီနေ့ကို ကျွန်မကောင်းကောင်း မြင်နေမိပါတယ်” ဟု သူမကငိုယိုလျက်ပြောပြသည်။ “ဒီလို ဘယ်လိုဖြစ်သွားရပါလိမ့်လို့ ကျွန်မတကယ်မသိနိုင်တော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီသားဖွားဆရာမဟာ ကျွန်မနဲ့အတူ သင်တန်းတက်ခဲ့ကြသူပါ။ အဲဒီသားဖွားဆရာမက မွေးကင်းစသားငယ်လေးကို လွှတ်ချလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ ကလေးရဲ့ခေါင်းဟာ ကုတင်စွန်းနဲ့ဆောင့်မိပြီး မွေးကင်းစလေးဟာ သွေးတွေထက်ကာ ဆုံးသွားပါတော့တယ်။ သို့ရာတွင် ဆေးမှတ်တမ်း၌မူ အဲလိုဖော်ပြထားဘဲ ကလေးဟာ အသက်မပါဘဲ မွေးလာခဲ့ကြောင်း၊ မိခင်ဝမ်းထဲမှာကတည်းက အသက်မရှိတော့ဘူးလို့ ဖော်ပြထားပါတယ်” ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

အသက် ၂၂-နှစ်အရွယ် မိန်းမသားနှင့် သူ၏ငယ်ရွယ်သေးသည့် ခင်ပွန်းတို့မှာ သူတို့ရင်သွေးငယ် သေဆုံးမှုကို မည်သို့ရင်ဆိုင်နိုင်ကြပါမည်နည်း။

“ကျွန်မတို့ အရမ်းခံစားကြေကွဲခဲ့ရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမ္ဘောဒီးယား ဝေလေ့ထုံးစံအရ ခင်ပွန်းယောက်ျားဟာ ဇနီးကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်မှာ အနားမှာအမြဲရှိကြရပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ အားပေးဖို့ဖြစ်ပါတယ်”

ဟု သူမကပြောပြသည်။ “ကျွန်မတို့မှာကျတော့ ကလေးသေဆုံးတာတောင် မှ သူတို့က ဟွန်ဆန်ကို ကျွန်မဆီ လာတွေ့ခွင့်မပြုကြဘူး။ ကျွန်မတို့ရဲ့ သားဦးလေးနဲ့ သူ့ဖခင်ကို ခွဲပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဘယ်တော့မှ တွေ့ခွင့်မရတော့ အောင်ပေါ့”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်က ဤဖြစ်ရပ်ကို သူ့ဘဝတွင် ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ အကောင်းဆုံးဖြစ်ရပ်ကြီးတစ်ခုအဖြစ် ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော်အစောဆုံး ကြုံခဲ့ရတဲ့ နိပ်စက်ညှင်းပန်းမှု တစ်ခု ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ကလေးမွေးလာတာနဲ့ သူနာပြုက ကလေးကို လွှတ်ချပစ်ခဲ့တယ်။ ကလေးရဲ့ခေါင်းနဲ့ ကုတင်စွန်းထိခိုက်မိပြီး ဦးခေါင်းခွဲ ကွဲသွားတယ်။ ကလေးဟာ တစ်ချက်ပဲငိုသံထွက်လိုက်ရပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဆေးရုံသို့အပြေးအလွှား သွားရောက်ခဲ့ပြီး ကလေး ငယ်မှာ ပါးစပ်မှသွေးများ စီးကျနေသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် မကြာမီ ကလေးငယ်သည် သေဆုံးသွားခဲ့ရသည်။

အန်ကာအဖွဲ့အတွင်း၌ ခံစားမှုကို ပြသရန်နေရာမရှိပေ။

“ကျွန်တော့်တပ်မှူးက ကလေးကိုမြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်ဖို့ ကျွန်တော့်ကို ခွင့်မပြုဘူး။ ကျွန်တော့်မိန်းမကို စောင့်ရှောက်ခွင့်လည်းမပြုဘူး”ဟု သူက ပြောပြသည်။ “တပ်မှူးက ကျွန်တော့်ကို ခရီးဝေးထွက်ခိုင်းတယ်။ ကလေးကို ဘယ်နေရာမှာမြှုပ်နှံတယ်ဆိုတာ ယနေ့အထိ ကျွန်တော်မသိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ကလေး မြှုပ်နှံတဲ့ အမှတ်အသားနေရာတစ်ခုကို ကျွန်တော်ရွေးထား လိုက်ပါတယ်။ ဒီဖြစ်ရပ်ကို ကျွန်တော် သိချင်းတစ်ပုဒ်ရေးစပ်ခဲ့ပါတယ်။ ခေါင်းစဉ်က ခင်ပွန်းသည်နဲ့ခွဲခွာခြင်း ခံနေရသော ဇနီးသည်၏ဒုက္ခ ခံစား ရမှုများ ပါ။ ခွဲခွာနေရဖို့ ဖိအားပေးခံခဲ့ရတဲ့ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်ရဲ့ မကျေနပ်မှုတွေကို ဖော်ကျူးတဲ့သီချင်းဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြ သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် သီချင်းများကို စတင်ရေးစပ်ခဲ့ သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသီချင်းပုဒ်ရေ ၁၀၀ ကျော် ရေးစပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ အချို့သီချင်းများမှာ ကျေးလက်၌နေခဲ့ရသော ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ကလေးဘဝ

အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ သူ့အကြိုက်ဆုံးသီချင်းမှာ “ဘုန်းကြီးကျောင်း သားဘဝ”ဖြစ်သည်။ ယင်းသီချင်းမှ “ချမ်းသာတဲ့ကလေးတွေကိုတွေ့ပြီး စိတ်မပျက်နဲ့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားမှာ တောက်ပတဲ့အနာဂတ်တစ်ခု ရှိလာ လိမ့်မယ်”ဟူသော စာသားမှာ လူများကို ဖမ်းစားနိုင်ဆုံးဖြစ်သည်။ သူ၏ လွမ်းဆွေးဖွယ်သီချင်းတိတ်ခွေများမှာ ၁၉၉၀ နှစ်လယ်ကာလများတွင် ဖခွမ်းပင် ၌ အလွန်အရောင်းသွက်ခဲ့လေသည်။ သူ ရေးစပ်ခဲ့သော သီချင်းများကိုလည်း ရေဒီယိုမှ အဆက်မပြတ် ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။

သူမ၏သားဦး ဆုံးရှုံးလိုက်ရမှုက အန်ကာတို့သည် လူသားဆန်မှု ဟူသောအရာကို လူတို့ထံမှ လုယူဖျက်ဆီးသည့် အဖွဲ့ဖြစ်ကြောင်း ဘန်ရာနီ အား သိနားလည်စေခဲ့သည်။

“လူတိုင်းဟာ တော်လှန်ရေးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုစီ ဖြစ်တယ်လို့ သူတို့ပြောတဲ့စကားတွေဟာ အလကားလိမ်ညာမှုတွေသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကို တဖြည်းဖြည်း ကျွန်မကိုယ်တိုင် သိမြင်လာခဲ့မိတယ်”ဟု သူမကပြောပြ သည်။ “ကျွန်မတို့အတွင်းမှာ ညီမျှမှုဆိုတာ မရှိဘူး။ ခေါင်းဆောင်ကြီး (Big Boss)လို့ ကျွန်မတို့ခေါ်ကြတဲ့တပ်မှူးဟာ သူ့မိန်းမနဲ့အတူနေတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ကိုတော့ သာမန်မိသားစုဘဝနဲ့ နေခွင့်မပေးဘူး”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

ဤဖြစ်ရပ်က သူမတွင် မကျေနပ်မှုကို ပေါက်ဖွားစေမည့် မျိုးစေ့ကို ချပေးခဲ့ပြီလော (သို့မဟုတ်) သူမကို ခမာနီအဖွဲ့မှ ထွက်ခွာသွားချင်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီလော။

“အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်မတို့မှာ အဖွဲ့အစည်းကနေ ထွက်ခွာဖို့ ဘာစိတ်ကူးမှ မရှိခဲ့ကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ဟာ အနာဂတ်အတွက် ဗိုးရိမ်ပူပန်စ ပြုလာခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။ “အချို့လူကောင်းတွေ၊ ကျွန်မယောက်ျားထက် ရာထူးမြင့်တဲ့ တပ်မှူးတွေပါ။ သူတို့ကို သင်တန်းတက် ဖို့ စေလွှတ်လိုက်တယ်။ ဒါပြီး သူတို့ဟာ ပြန်မလာကြတော့ဘူးဆိုတာတွေကို လည်း သိလာခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာတွေတကယ်ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ကျွန်မတို့သိဖို့ကျ အချိန်အတော်ကြာပါတယ်။ လပေါင်းအတော်ကြာပြီးမှ လူတွေတော်တော်များများကို သင်တန်းတက်ဆိုပြီး ခေါ်တယ်။ ပြီးတော့

သူတို့ဟာ ပြန်ရောက်မလာကြတော့ဘူး။ ဒီလိုဖြစ်တာ ပုံမှန်လိုဖြစ်လာတော့ ကျွန်မတို့အသက်တွေလည်းပဲ အန္တရာယ်နဲ့နီးစပ်နေပြီဆိုတာ သဘောပေါက်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

ခမာနီတို့သည် ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် အရှေ့ပိုင်းဒေသမှ ထိပ်တန်း တပ်မှူးနှစ်ဦးကို ကွပ်မျက်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ တပ်မှူးတစ်ဦးလည်းဖြစ်သူ အမှတ် ၂၁ ဒေသ ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွင်းရေးမှူး ချင်ဆော့နှင့် အမှတ် ၂၁ ဒေသစစ်ဦးစီးမှူး ကွန်ဒက်တို့ဖြစ်သည်။

၎င်းတို့၏ ပထမဦးဆုံး သားဦးလေးကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဘန်ရာနီ မှာ ကလေးဖွားပြီး ကျန်းမာရေးကုသမှု ခံယူခွင့်မရရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ မကြာမီ သူမတွင် Oedema ခေါ် ကိုယ်ခန္ဓာရောင်ရမ်းမှုနှင့် ရေဓာတ်များပြားနေသည့် ရောဂါအခြေအနေမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ အာဏာပိုင်များထံ အကြိမ်ကြိမ် အသနားခံပြီးမှ ဟွန်ဆန်မှာ ဘန်ရာနီအား သူ့နေထိုင်ရာသို့ နှစ်လခန့်ကြာ ခေါ်ယူနေထိုင်ခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ခေါင်းဆောင်များက ဟွန်ဆန် အပေါ် အဆက်မပြတ် ဝေဖန်ရှုတ်ချမှုပြုခဲ့သည်။ သူ့အား လူပျောလူညံ့တစ်ဦး နှင့် သူမအပေါ် ဂရုစိုက်လွန်းသူအဖြစ် စွပ်စွဲခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အဆက်မပြတ် ထိုးနှက်ဝေဖန်မှုများကို မခံနိုင်တော့၍ ဟွန်ဆန်သည် သူမအား ပြန်ပို့ခဲ့ရသည်။

အားအင်ကုန်ခမ်းနေပြီး အဖျားဝင်နေသော ဘန်ရာနီသည် သူ့ အလုပ်လုပ်ရာဆေးရုံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ကံကောင်းထောက်မ စွာပင် ဟွန်ဆန်မှာ သူမထံသို့ အလည်အပတ်သွားခွင့် ရခဲ့သည်။ သုံးလခန့် ကြာသော် သူမ၌ ဒုတိယမြောက်ကိုယ်ဝန် ရရှိလာခဲ့သည်။

“ဆေးရုံမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတဲ့ လူတွေကိုခေါ်သွားကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့မှာ အများကြီးစိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့ရပါတယ်။ သိတယ်မဟုတ် လား။ ဒီနေ့ သူတို့ဒီမှာ ရှိကြတယ်။ နောက်တစ်နေ့ကျ သူတို့မရှိတော့ဘူး လေ”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

လက်ထပ်ပြီးစ နှစ်ဦးသားမှာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး နှစ်သက်ကြင်နာ ကြသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တွေ့ဆုံလိုကြသည်။ သို့ရာတွင် တွေ့ဆုံကြင်နာ ခွင့် မရခဲ့ကြပေ။ သူမ ခင်ပွန်းထံအလည်အပတ် မသွားရန် တားမြစ်ပိတ်ပင် ထားသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် အရာရာမှာ ပို၍ပင် စတင်ခက်ခဲ

လာခဲ့သည်။ ဆေးရုံတွင် အမှုထမ်းနေကြသော သားဖွားဆရာမ လေးဦးစလုံး တစ်ပြိုင်နက် ကိုယ်ဝန်ရှိလာသည့်အခါ တာဝန်ချိန်ကို အလှည့်ကျချထားရန် ဖြစ်လာသည်။ သူတို့၏ ကလေးငယ်များ ဖွားမြင်ပြီးနောက် မိခင်များအတွက် ဆေးဝါးမှာ ဗလာနတ္ထိ။ ၎င်းတို့အပေါ် ကလေးမမွေးဖွားမီနှင့် မွေးဖွားပြီး ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးမှု အလျဉ်းမရှိပေ။

၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ သူမ ဒုတိယကလေး ကိုယ်ဝန်လွယ်ထားစဉ် ဟွန်ဆန်သည် သူမနှင့်ခွဲခွာလျက် ခမာနီတပ်ဖွဲ့များအား ဦးစီးရန် တာဝန်ပေး ခံရသည်။ သူမသည် အကြီးဆုံးသား ဟွန်မနစ်ကို ချီပိုက်ထားသည်။ ဤ သားကြီးမှာ နောင်တွင် ဝက်စ်ပိုင်စစ်တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အမေနှင့်သားအတွက် လုံလောက်သော အစားအစာမရှိခဲ့ပေ။ ၎င်းတို့မှာ ပြောင်းဆန်စား၍ အသက်ရှင်ခဲ့ကြရသည်။

“ကျွန်မတို့ဟာ ပြောင်းဖူးစေ့တွေကို ဆန်ပြုတ်လို ချက်ပြုတ်စားခဲ့ ကြရတယ်။ ရေများများထည့်ပြီး ပြုတ်ရပါတယ်။ ပြီးရင် ကော်ရည်လိုဖြစ်လာ တဲ့ အစာကိုစားကြရပါတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။ “ရက်သတ္တပတ်ပေါင်း များစွာ ဒီလိုအစားအစာပဲ ရနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမက ဆက်၍ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဒုက္ခပြဿနာများကို သူ့မိန်းမ၊ ကလေးများနှင့် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရေး လှုပ်ရှားမှုအနေဖြင့်သာ ကြည့်ရှုခြင်း မပြုတော့ဘဲ ကွဲပြားနေသော အမျိုးသားများကို ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး လှုပ်ရှားမှု အနေဖြင့်ပါ စတင်ရှုမြင်လာခဲ့သည်။

“တကယ်လို့ ကျွန်တော် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှု မပြုလုပ်ခဲ့ဘူးဆိုရင် ကျွန်တော့်မိသားစုရော၊ နိုင်ငံပါ လွတ်မြောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု သူက ပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ အခက်အခဲတွေက အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးရဲ့ တန်ဖိုးအကြောင်း နားလည်စေပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဇနီး ကိုမြင်တိုင်း ကျွန်တော်မှာ လှုပ်ရှားမှုလုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အားပေးမှုမျိုး ခံစားနေရပါ တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ခမာနီအဖွဲ့မှ ခွဲထွက်ရန်ဆုံးဖြတ်ပြီ

အန်ကာအဖွဲ့ဝင် ခေါင်းဆောင်များက သူ့အပေါ် အမြဲတမ်းစောင့် ကြည့်နေပြီဟု ဟွန်ဆန် ခံစားလာနေရသည်။ အန်ကာအဖွဲ့၏ အမိန့်များကို

မနာခံ၊ ဆန့်ကျင်မိနေပြီဟု ခံစားရသည်။ သူသည် အန်ကာတို့၏တင်းကျပ်ပြီး လူမဆန်သော စည်းမျဉ်းဥပဒေများကို ခံနိုင်ရည်ရှိသရွေ့ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာ လက်ခံလိုက်နာပေးခဲ့သည်။ သူသည် အဖွဲ့ကိုဆန့်ကျင်၍ အာဏာပိုင်များအား စိန်ခေါ်ရာတွင် ယင်းအတွက် တန်ဖိုးကြီးကြီးပေးရပေမည်။ ထို့နောက် အန်ကာအဖွဲ့က ဟွန်ဆန်၏ဇနီးကို အကျဉ်းချထားလိုက်သည်။ ယခုဆိုလျှင် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများ နာနတ်သီးရှိ မျက်လုံးများဟုခေါ်ကြသည့် ထောင် ချီသော မျက်လုံးများက ဟွန်ဆန်၏ဇနီးအပေါ်၌လည်း စောင့်ကြည့်နေကြပြီ ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်က အန်ကာတို့ရဲ့ ရန်သူဖြစ်လာတဲ့အတွက် ကျွန်တော် ဇနီးဟာ အကျဉ်းချထားခံရတာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ခင်ပွန်းယောက်ျားတွေက ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်လာတဲ့အခါ သူတို့ ဇနီးတွေကိုလည်း မယုံကြည်ရဲတော့တာပေါ့”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

အထူးလျှို့ဝှက်စွာဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့အား ဆန့်ကျင် ပုန်ကန်သည့်လုပ်ငန်းကို စတင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ခြင်း မှာ ထိရောက်မှုမရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့တွင် သူသည် ခမာနီတို့၏ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို ဆန့်ကျင် သည့် လှုပ်ရှားမှုကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း စတင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နောင် ၂ နှစ်အကြာ ၎င်းတို့၏ သွေးခင်းသောအုပ်ချုပ်မှုစနစ် အဆုံးမသတ်မီကာလ အတွင်း ခမာနီတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ ၁.၇ သန်းခန့်ကို ကွပ်မျက် ခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်းနှင့် အစာရေစာ ပြတ်လပ်စေခြင်းနည်းလမ်းများ ဖြင့် သေကြေပျက်စီးစေခဲ့သည်။

လူအစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ပွဲများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဖြစ်ပေါ်မီ အစောပိုင်း ၁၉၇၄ ခုနှစ်ကတည်းကပင် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီ တို့ကျူးလွန်ခဲ့သည့် အမှားများကို သိမြင်ထားခဲ့သည်။

“အဲဒီအချိန်တုန်းက ပိုပေါ့ဆိုတာ ဘယ်သူဘယ်ဝါမှန်း ကျွန်တော်တို့ မသိကြပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့သိကြတာက သီဟာနုနဲ့ ပင်နော့ [သီဟာနု၏ သစ္စာခံတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ယခင်သီဟာနုအစိုးရအဖွဲ့တွင် ဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့သည်]တို့ လောက်ပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

၁၉၇၀၊ ဧပြီလ ၁၄ ရက်မှ ၁၉၇၇၊ ဇွန်လ၊ ၂၀ ရက်အထိ ခမာနီ အဖွဲ့အတွင်း ဟွန်ဆန်ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည့် ၇ နှစ်တာကာလမှာ အချည်းနှီး အချိန်ဖြုန်းရသည့်နှစ်ကာလများ မဟုတ်ပေ။ ခမာနီတို့က ဟွန်ဆန်ကို ပြောက်ကျားတစ်ယောက်အနေဖြင့် မည်သို့စစ်တိုက်ရမည်၊ မည်သို့စဉ်းစားတွေး ခေါ်ရမည် ဆိုသည်တို့ကိုလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ သူတို့က ဟွန်ဆန်အား ကွန်မြူနစ် ပုံစံ စစ်ရေးနည်းဗျူဟာများကို သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ နောင်တွင် ယင်း နည်းဗျူဟာများကြောင့် ဟွန်ဆန်သည် ၎င်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူများ အပေါ် အသာစီးရယူနိုင်ခဲ့သည်။

ခမာနီတော်လှန်ရေး လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အတွင်း ဟွန်ဆန်၏ ပထမ ဦးဆုံး ရာထူးမှာ မိမိသဘောဆန္ဒအလျောက် ဝင်ရောက်အမှုထမ်းသော ရဲဘော် တစ်ဦးသာဖြစ်သည်။ ယင်းအချိန်က လူတိုင်း ယေဘုယျနားလည်ထားကြသည် မှာ “အမေရိကန် နယ်ချဲ့ကျူးကျော်သူများအား ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်သည့် စစ်ပွဲ” အတွင်း ပါဝင်ဆင်ခွဲခြင်းဟူ၍ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ လစာမရတဲ့ စစ်သားတွေပါ။ ကြီးမားတဲ့ အခက် အခဲတွေအောက်မှာ နေခဲ့ကြရပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် အဖွဲ့အတွင်း အခြားရဲဘော်များထက် ထူးချွန်သူ အဖြစ် ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ သူသည် အထက်စစ်ဦးစီးဌာန၏ သတိပြုမိခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ သူများထက် သာလွန်သော ပညာရေးအခြေခံကြောင့် သူ့အား စာမတတ်ကြသည့် ရဲဘော်များက “ဂုရု”ဟု နာမည်ကွဲတစ်ခု ပေးထားကြ သည်။ ထိုရဲဘော်များက ဟွန်ဆန်အား အထင်ကြီးလေးစားကြသည်။ ပြောက်ကျား အဖွဲ့သို့ လူငယ် ၅၀၀ နှင့်အတူ ဝင်ရောက်ခဲ့သော ဟွန်ဆန်သည် လူသစ်များ အပေါ် ဦးဆောင်မှုပြုလုပ်ရမည့်အဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်အဖြစ် မဲပေးရွေး ချယ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ သင်တန်းပြီးဆုံးသည့်အခါ သူသည် ရဲဘော် ၄၈ ဦးပါ တပ်စုတစ်စု၏ တပ်စုမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။

ဟွန်ဆန်တို့လူစု၏အဖြစ်မှာ မီးဖြင့်ဆေးကြော၍ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လက်ခံသည့်နှယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ရက်သတ္တပတ် ၂ ပတ်ကြာ လေ့ကျင့်သင်ကြား မှုခံယူပြီးနောက် ရဲဘော်သစ်များကို တပ်ဖွဲ့ငယ်များအဖြစ် ခွဲခြားဖွဲ့စည်းခဲ့ သည်။ ဟွန်ဆန် ပထမဦးဆုံးတိုက်ပွဲကို မြည်းစမ်းကြည့်ရသည့်အချိန်က

သူ တပ်စုမှူးဖြစ်လာသည်မှာ ၂ ရက်ခန့်မျှသာ ရှိပေသေးသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်၊ မေလ ၁ ရက်နေ့တွင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ စခိုးခရိုင်အတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော အမေရိကန်နှင့် တောင်ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကို တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်ရန် ဟွန်ဆန်၏တပ်စုကို ယင်းဒေသို့စေလွှတ်လိုက် သည်။ ရုတ်တရက်ဆိုသလို ဟွန်ဆန်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားအင်အား အကြီးမားဆုံး တိုင်းပြည်ဖြစ်သော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။ တိုက်ပွဲ၏ရလဒ်ကား ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

အမေရိကန်တပ်ဖွဲ့များကို ဂျက်ဖရီဘလူးမိက အမိန့်ပေးအုပ်ချုပ် သည်။ သူသည် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်ကာလများတွင် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်အဖြစ် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီး ရိုထရီကလပ်၏ ဖခွမ်းပင်ရေးရာ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန်တပ်တွေရဲ့ တိုက်ခိုက်အနိုင်ယူခြင်း ကို ခံလိုက်ရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့တွေက လူသစ် တွေ၊ အင်အားကလည်းနည်းနည်းတယ်၊ ဒီလူတွေနဲ့ တင်းကားတွေ၊ စစ်လေယာဉ် တွေပါတဲ့ စစ်တပ်ကြီးကို တိုက်ရတာလေ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော့်တပ်စုက ရဲဘော် ၄၈ ယောက်မှာ ၁၆ ယောက်ပဲ ကျန်ပါတော့ တယ်။ အချို့က တိုက်ပွဲကျတယ်၊ အချို့ကတော့ ဒိမ်းပြန်ပြေးကြတယ်။ တစ်ချို့ကတော့ မြို့ကြီးတွေဆီ ထွက်ပြေးကုန်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ဆိုရင် အခု အမေရိကန်မှာ နေပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ရယ်သံတိုးတိုးပြုလျက် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ယိုင်နဲ့နဲ့တပ်စုငယ် ကလေးကို ပြန်လည်သတိရမိနေသည်။

“စခိုးဒေသမှာဖြစ်ပွားတဲ့ တိုက်ပွဲတွေကြောင့် ကျွန်တော့်တပ်စုဟာ ခဏအတွင်းမှာ လုံးပါးပါးလာခဲ့ပါတယ်။ တပ်စုခေါင်းဆောင်အဖြစ်ကနေ အဖွဲ့ငယ်လေးတစ်ခုရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဘဝကို လျော့ကျခဲ့ရပါတယ်”ဟု သူက ပြောပြသည်။ “အဲဒီနောက် ကျွန်တော်တို့ဟာ တခြားတပ်ဖွဲ့တစ်ခုနဲ့ ပေါင်း လိုက်ရပါတယ်။ ဒီမှာ ကျွန်တော် တပ်စုခေါင်းဆောင် ပြန်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ယင်းနောက် အထက်စစ်ဦးစီးဌာနက ဟွန်ဆန်အား တောတွင်းရှိ

ကွန်မန်ဒိုသင်တန်းကျောင်းသို့ သင်တန်းတက်ရန် ရွေးချယ်စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ကွန်မန်ဒိုကျောင်းတွင် ရဲဘော်များကို အဆင့်မြင့်ရာထူးများအတွက် ရည်မှန်း၍ လေ့ကျင့်ပြင်ဆင်ပေးသည်။ ဤသင်တန်းဆင်း ရဲဘော်များမှာ တပ်မှူးများ၊ သင်တန်းနည်းပြများအဖြစ် ရာထူးတိုးမြှင့်လာခဲ့ကြသည်။ တစ်နှစ်အကြာ သင်တန်းဆင်းပြီးနောက် ဟွန်ဆန်သည် ရဲဘော်အင်အား ၁၃၀ ကျော်ပါဝင်သော တပ်ခွဲတစ်ခု၏ တပ်ခွဲမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သူသည် နည်းပြအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ရပြီး ရဲဘော်များအား မြေပုံဖတ်နည်း၊ သံလိုက်အိမ်မြှောင်နှင့် မှန်ဘီလူးအသုံးပြုနည်းတို့ကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရသည်။ အန်ကာတို့က ဤသို့သော ရာထူးအလုပ်များအား အထက်တန်းကျောင်းအဆင့် အောင်မြင်ပြီးသူများကိုသာ တာဝန်ပေးလေ့ရှိသည်။

“အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော်တို့သင်တန်းသား ၇၈ ယောက်ထဲမှာ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းပဲ အသက်ရှင်ကျန်နေခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အချို့တွေက အမေရိကန်တွေကို တိုက်ခိုက်ရင်း ကျဆုံးသွားခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အများစုကတော့ ပိုပေါ့ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်တဲ့ ကာလမှာ အသတ်ခံခဲ့ကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်လို အသက်ရှင်ကျန်ခဲ့တဲ့သူတောင် မသန်မစွမ်းဖြစ်ရပါသေးတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ခမာနီအတွင်း ဟွန်ဆန်၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုမှာ စစ်တပ်အတွင်း၌သာ ရှိသည်။ စစ်အရာရှိ တစ်ယောက်အနေနှင့် သူ့အဖို့ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ ကိုင်တွယ်နေသော နိုင်ငံရေးကေဒါများနှင့် ဆက်ဆံမှုထူထောင်ရန် မလိုအပ်ပေ။ သူသည် ပိုပေါ့၊ နူအွန်ချီးနှင့် ဒီယူဆန်ဖန်တို့နှင့် တစ်ခါမျှ တွေ့ဆုံခဲ့ဖူးခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် သူသည် အီယန်ဆရီကို တွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ အီယန်ဆရီလွတ်မြောက်နယ်မြေသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည့် ၁၉၇၂ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းက ဖြစ်သည်။ ဆရီမှာ သီဟာနု၏ နိုင်ငံခြားအထူးသံတမန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ဟွန်ဆန်သည် အဆင့်မြင့်စစ်ဦးစီးကျောင်း၌ သင်တန်းတက်ရောက်လျက်ရှိသည်။ ဤကျောင်းမှာ တပ်ရင်းတစ်ရင်းကို ဦးဆောင်ရမည့် တပ်မှူးများဖြစ်လာအောင် အရာရှိငယ်များအား လေ့ကျင့်ပေးရာဌာနဖြစ်သည်။ ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ကာလတစ်လျှောက် ဟွန်ဆန်

သည် စစ်သင်တန်းကျောင်းများသို့ မကြာခဏ တက်ရောက်ရလေသည်။ တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တွင် ဟွန်ဆန်အား အသုံးပြုရန် ကြီးမားသော စီမံကိန်းများရှိနေခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားပေသည်။

“ကျွန်တော့်ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနဲ့အလုပ်က စစ်သားအဖြစ် အမှုထမ်းတာနဲ့ ထောက်လှမ်းရေးသတင်း စုဆောင်းတာတွေဖြစ်ပါတယ်။ တပ်ဖွဲ့တစ်ယောက်အဖြစ် လေ့ကျင့်ပေးခြင်းရဲ့ အခြေခံက ထောက်လှမ်းရေးဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒါကြောင့် လူတွေက ဟွန်ဆန်ဟာ ခိုင်မာတဲ့ ထောက်လှမ်းရေးကွန်ယက်စနစ်တစ်ခုကို တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ဖြန့်ချိထားတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီတွေထဲမှာလည်း ဟွန်ဆန်ရဲ့လူတွေ မြှုပ်နှံထားတယ်။ ဟွန်ဆန်ဟာ ခမာနီတွေကို ထောက်လှမ်းရေးနည်းဗျူဟာတွေသုံးပြီး ချေမှုန်းခဲ့တယ်လို့ပြောကြမှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် အင်အား ၅၀၀ ရှိ ခြေလျင်တပ်ရင်းတစ်ရင်း၏ တပ်ရင်းမှူးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခံခဲ့ရသည်။ လုံနီး၏တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဖြစ်ပွားသော တိုက်ပွဲများ၌ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပြီးနောက် သူသည် စစ်သားအင်အား ၂၀၀၀ ကျော်ကို အုပ်ချုပ်ရသော တပ်မဟာမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သူ၏ တရားဝင်ရာထူးမှာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်မှစ၍ အထူးတပ်မဟာစစ်ဦးစီးမှူးနှင့် ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှစ၍ အထူးတပ်မဟာ၏ ဒုတိယတပ်မဟာမှူးတို့ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဒီတပ်ဖွဲ့တွေကို ပထမမှာ လုံနီးကိုဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ဖို့ အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် ခမာနီတွေကို ဆန့်ကျင်ရာမှာ ဆက်လက်အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော လူငယ်များသည် ခမာနီ တို့ကို သဘောမကျဖြစ်လာခဲ့ကြသော်လည်း အဘယ်ကြောင့် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း ဆက်လက်နေထိုင် အမှုထမ်းခဲ့ကြပါသနည်း။

“ဒါဖြင့်ရင် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ကိုသွားလို့ရမလဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဟာ စစ်ရဲ့ဓားစာခံတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးက ပိုပေါ့လုပ်ခဲ့တဲ့ ရက်စက်ကြောက်လန့်ဖွယ်ကောင်းတဲ့အရာတွေကို သိကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်ကိုသွားရမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့မသိကြပါဘူး။ ဗီယက်နမ်ဘက် ထွက်ပြေးတဲ့လူတွေကိုလည်း

ဗီယက်နမ်က ပိုပေါ့ဆီပြန်ပို့တာပဲ။ သူ သတ်တာခံရဖို့ပဲရှိတယ်”ဟု သူက ပြောပြသည်။

“ကျွန်တော် ခမာနီတွေကိုမုန်းတယ်”ဟု သူကဆက်ပြောသည်။ “ကျွန်တော့်ရဲ့ ခမာနီဆန် ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်ဟာ သီဟာနုအာဏာ ရရှိစဉ် အချိန်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ဟာ မာကွီးစ်လှုပ်ရှားမှု အဖွဲ့ထဲကို အကြောင်းရင်းနှစ်ခုနဲ့ ဝင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ပထမအကြောင်းရင်းက အမေရိကန်တပ်တွေ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံထဲ ဝင်လာပြီးမိုးကြဲချတာကို ကျွန်တော် ဘယ်လိုလုပ် ရပ်ကြည့်နေနိုင်မှာလဲဆိုတဲ့ အချက်ပါ။ ဒါဟာ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တစ်ခုက ကျူးကျော်တာပါ” ဟု သူကပြောပြသည်။

ဒုတိယအကြောင်းရင်းမှာ လူငယ်ခေါင်းဆောင် သီဟာနုအပေါ် ကြည်ညိုလေးစားမိသောကြောင့်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ သီဟာနု အာဏာပြန်လည်ရရှိအောင် တိုက်ပွဲဝင်ရန် လူငယ်လူရွယ်များစွာတို့သည် မာကွီးစ်အဖွဲ့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့အကြောင်း ကောင်းစွာမသိရှိဘဲ သူ၏ကံကြမ္မာကို သူတို့အဖွဲ့ထံ နှင်းအပ်ခဲ့လေသည်။

“ဒီကလူတွေအားလုံး ခမာနီအဖွဲ့သားတွေလို့ ကျွန်တော်မသိခဲ့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်ဟာ မင်းသားကြီးသီဟာနု ကို သဘောကျလို့ ရိုးရိုးသားသား ပါဝင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်ကျမှ ဒီအဖွဲ့ကိုကိုင်နေတာ သီဟာနုမဟုတ်ဘဲ ခမာနီတွေဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပေါက်ခဲ့တာပါ”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏လူငယ်မျိုးချစ်များသည် ခမာနီတို့ ကျူးလွန်ခဲ့ ကြသည့် ရာဇဝတ်မှုများကို သိရှိကြသည်။ သီဟာနုပိုင်ဆိုင်ရရှိထားသည့် လူထု၏ ရိုသေလေးစားမှုဂုဏ်ရှိန်မှာ မာကွီးစ်အဖွဲ့အပေါ် လွှမ်းမိုးနေရကား မည်သူကမှ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများကို ထိပ်တန်းကေဒါများက ကြီးမှူးလုပ်ဆောင်ကြလိမ့်မည်ဟု မယုံကြည်ခဲ့ကြပေ။ သူတို့၏ ထင်မြင် ယုံကြည်မှုများ မှားခဲ့လေပြီ။ ဆုံးဖြတ်ချက်များမှာ ထိပ်ပိုင်းမှအောက်အဆင့် သို့ ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ ကမ္ဘောဒီးယား လူငယ် တစ်ယောက်အဖို့ မည်သည့်ဘက်သို့ ပါဝင်သည်ဖြစ်စေ ဘာမျှထူးခြားမည်

မဟုတ်တော့ပေ။ ပန်းရောင်ခမာဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် ခမာပြာဖြစ်စေ ဘဝတူများပင်ဖြစ်တော့သည်။ အကြောင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးအားလုံးတို့မှာ ကျယ်ပြန့်လာသော ပြည်တွင်းစစ်၏ သားကောင်များ ဖြစ်နေကြ၍ပင်တည်း။

ခမာနီတို့၏ အဆက်မပြတ် တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် လုံနီးအစိုးရမှာ အင်အားလျော့ပါးလာသည်ဖြစ်၍ လူသစ်များစုဆောင်းရန် ကြိုးပမ်းလာခဲ့သည်။ လုံနီးအစိုးရဘက်တော်သားများသည် ဟွန်ဆန်အား ၎င်းတို့ဘက်သို့ ပါလာအောင်ပင် စည်းရုံးရန် ကြိုးပမ်းလာသည်။

“လုံနီးဘက်မှာ ကျွန်တော့်ဆွေမျိုးတွေ ရှိပါတယ်။ တစ်ယောက်က ကြယ် ၂ ပွင့်တပ်၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနီထောလ်ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို မြို့တော်ဆီလာခဲ့ဖို့ ပြောကြပါတယ်။ ဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့် ရာထူးပေးမယ် လို့တောင် ကတိပေးခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ထိုကြယ် ၂ ပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးသည် အရာရှိအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ဟွန်ဆန်ထံစေလွှတ်၍ စကားပြောဆိုစေပြီး သူ့အား မြို့တော်သို့လာအောင် ဆွဲဆောင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က မသွားခဲ့ပေ။

“ကျွန်တော် မြို့တော်ကို သွားရင်လည်းပဲ ကျွန်တော်ဟာ စစ်သားပဲ ဖြစ်နေဦးမှာပဲ။ ဒီလွတ်မြောက်နယ်မြေမှာ ဆက်နေရင်လည်း ကျွန်တော်ဟာ စစ်သားပဲလေ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်မှာရွေးစရာမရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလာတွေ့တဲ့ သူတွေကတစ်ဆင့် ကျွန်တော်ဟာ လုံနီးအကြောင်း ပိုသိလိုက်ရပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် သူ့လက်ရှိရောက်နေသည့် အဖွဲ့အတွင်း၌ ဆက်နေရန် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ သူသည် ခမာနီတို့၏ လူမဆန်သော အပြုအမူများအပေါ် ပို၍ရွံရှာစက်ဆုတ်မိလာသည်။ သို့နှင့် သူသည် ဤအဖွဲ့မှ လွတ်မြောက်ထွက်ခွာရန် နည်းလမ်းများကို စတင်ရှာကြံလာခဲ့သည်။

ခမာနီများအား ဆန့်ကျင်မည့် လှုပ်ရှားမှုကို မစတင်မီက ဟွန်ဆန်မှာ မဲခေါင်မြစ်အရှေ့ဘက်ခြမ်းဒေသ၌ အခြေပြုလျက်ရှိသည်။ ဤဒေသမှာ သူ့မိဘများနေထိုင်ရာအရပ်နှင့် နီးသည်။ အန်ကာတို့က ဟွန်ဆန်၏ဖခင်ကို “ရှေးရိုးနိုင်ငံရေးစွဲရှိပြီး ဘုရင်စနစ်ကို ပြန်လည်တမ်းတသူ၊ ပုဂ္ဂလိက ချမ်းသာမှုကို ရှာဖွေလိုလားသူ၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် လူနေမှုပုံစံကို မက်မော

သူ”အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ သူ၏ ဦးလေးများနှင့် တူဆယ်ဦးကျော်မှာ ခမာနီတို့ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်မှုကို ခံရသည့်အခါ ခမာနီတို့ အဖွဲ့မှထွက်ရန် ဟွန်ဆန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန် စစ်မြေပြင်ဆေးရုံ တက်ခွင့်ရသောအခါ ဆေးရုံ၌လှုပ်ရှားမှု များအတွက် ကြံစည်ရန် အချိန်ပိုမိုရရှိခဲ့သဖြင့် လျှို့ဝှက်ကွန်ရက်တစ်ခု ထူထောင် မည့်အစီအစဉ်မှာ ပိုမိုတိုးတက်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်ဆယ်ဦးအနက် ရှစ်ဦးအဖမ်းခံရသောအခါ ထိုလျှို့ဝှက်ကွန်ရက်အဖွဲ့မှာ ပြိုကွဲခဲ့သည်။

“အဲဒီနောက် တခြားနည်းလမ်းတစ်ခု ရှာကြံဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဆုံးဖြတ် ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ လျှို့ဝှက် လုပ်လို့ တော့ အလုပ်ဖြစ်မှာမဟုတ်တော့ဘူး”ဟု သူက ဆက်ပြောသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ အပေါ်မှခိုင်းသမျှကို အမြဲလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ခမာနီ အဖွဲ့အတွင်း သူနေခဲ့သည့် ကာလများမှာ စစ်သင်တန်းတက်ခြင်း၊ လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ဖြင့် အချိန်ကုန်ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် အထက် စစ်ဦးစီးဌာနက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသားမူဆလင်လူနည်းစုများကို ရက်စက် စွာတိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ရန် အမိန့်ပေးလာသည့်အခါ ဟွန်ဆန်ကငြင်းဆန် ခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ *ဖချုပ်ဘန်း (ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်းနေ့) ကာလအတွင်းဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ဖျားနာပြီး ဆေးရုံတက်ခွင့်ရရှိ ထားသည်။ ထိုအချိန်က သူသည် တပ်မဟာဦးစီးမှူးအောက်တွင် အမှုထမ်း နေသည်။ ဆေးရုံမှဆင်းပြီး ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင် ဟွန်ဆန်အား အင်အား ၆၀၀ ရှိ ခြေလျင်တပ်ရင်းနှင့် အင်အား ၁၀၀ ရှိ အမြောက်တပ်ရင်း တို့ကို အုပ်ချုပ်ရန်တာဝန်ပေးခဲ့သည်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း တစ်ခုသောနေ့ရက်တွင်ဖြစ်သည်။ နံနက် ၁၁ နာရီအချိန်၌ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏တပ်ဖွဲ့များကို စစ်ဆင်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်ရန် ညွှန်ကြားမိန့်တစ်ခုကို လက်ခံရရှိသည်။ သူ၏တပ်များမှာ ဗီယက်နမ်နယ်စပ်အနီးတွင် စခန်းချလျက်ရှိသောကြောင့် ဗီယက်နမ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်မည်ဟု တွေးထင်ခဲ့မိသည်။ နောက်ဆုံး အလွန်နီးကပ်သည့်

* Phchum Bun

အချိန်တွင်မှ ကရော့ချီချမားဒေသရှိ မူဆလင်များ၏ ပုန်ကန်မှုကို သွားရောက် နှိမ်နင်းရန် တာဝန်ပေးကြောင်း သူ့အားအသိပေးခဲ့သည်။ ပိုပေါ့သည် အင်အား တောင့်တင်းပြီး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် စုစည်းညီညွတ်မှုရှိသော မူဆလင် များကို ကြောက်ရွံ့ခဲ့သည်။ ၎င်းမူဆလင်အသိုက်အဝန်းသည် အစာရေစာ ငတ်လျက် ရောဂါဘယဖြစ်ကာ သေကြေပျက်စီးစေသည့်သူ၏ အစွန်းရောက် မူဝါဒများကို သဘောမကျကြောင်းကိုလည်း ပိုပေါ့ကသိရှိသည်။

“လက်နက်မဲ့မူဆလင်အသိုက်အဝန်းငယ်တစ်ခုကို ဒီလောက် အင်အားကြီးမားတဲ့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့နဲ့ နှိမ်နင်းရမယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် ဖြင့် စိတ်ပျက်မိခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “နောက်နေ့မှာ ဆေးရုံပြန်တက်ဖို့ရှိတယ်လို့ အကြောင်းပြပြီး အဲဒီညွှန်ကြားမိန့်ကို ကျွန်တော် လိုက်နာဖို့ ငြင်းပယ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်လက်ထောက်ကို ရဲဘော် ၇၀% ကျော်ဟာ ၎င်းဖျားမိပြီး နေမကောင်းဖြစ်နေလို့ ကျွန်တော့်တပ်ဖွဲ့ကို ချီတက် ခိုင်းဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ အကြောင်းကြားလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဆေးရုံ ပြန်သွားခဲ့ပြီး ကျွန်တော့်တပ်တွေကိုလည်း မူဆလင်တွေကို နှိမ်နင်းဖို့မသုံး တော့ပါဘူး”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ယင်းသို့ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ရန် မဖြစ်နိုင်သည့် အထက်စစ်ဦးစီးဌာန၏ အမိန့်များကို သူ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အကြိမ်ပေါင်းများ စွာ ရှိခဲ့သည်။

ဆေးရုံမှမဆင်းမီ ၂ လခန့်ကပင် ဟွန်ဆန်သည် ကီလိုမီတာ ၃၀ ရှည်လျားသော ကမ္ဘောဒီးယား-ဗီယက်နမ် နယ်စပ်တစ်လျှောက်တွင် စစ် မျက်နှာ ၃ ခုဖွင့်၍ ဗီယက်နမ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ညွှန်ကြားချက်တစ်ခု ရရှိခဲ့သည်။

“တပ်ရင်းတစ်ရင်းကို ကျွန်တော်ကအုပ်ချုပ်ပြီး ကျန်တပ်ရင်းတစ်ရင်း ကိုတော့ ဟင်ဆမ်ရင်က ခေါင်းဆောင်ပြီး တိုက်ခိုက်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော် တိမ်းရှောင်လွတ်မြောက်သွားတဲ့ အချိန် အထိ ဒီတိုက်ခိုက်မှုတွေကို နှောင့်နှေးအောင်လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ မြေပြင်ရန်သူ့ သတင်း မရရှိသေးလို့ တိုက်ခိုက်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သေးတာကို အကြောင်းပြခဲ့ ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ခမာနီစစ်ကော်မရှင်နှင့် တော်လှန်ရေးလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တို့က သူတို့စစ်ရေး အစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဆက်လက်ဖိအားပေးခဲ့သည်။ သို့နှင့် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် နယ်စပ်စခန်းများကိုရွှေ့ရန်နှင့် ဗီယက်နမ်နယ်မြေအနီး ချဉ်းကပ်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဗီယက်နမ်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည် အထက်စစ်ဦးစီးအဖွဲ့ ကျေနပ်မှုရှိစေရန် စတိတိုက်ခိုက်မှုအဖြစ် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မှု အသေးစား တစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် နယ်စပ်စခန်းတစ်ခုကို ရွှေ့လိုက်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ် နိုင်ငံအတွင်းဘက် မီတာ ၂၀၀ လောက်ပါ။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော့်တပ်တွေနဲ့ ဗီယက်နမ်တပ်တွေ အပြန်အလှန် တိုက်ခိုက်ကြတာပေါ့”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ အပေါင်းအဘော်များ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့သော အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများစွာ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ပါရဲ့လား။ အခြားခမာနီတပ်မှူး ဟင်ဆမ်ရင်၏ တပ်ဖွဲ့များကရော ဗီယက်နမ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပါရဲ့လားဟူ၍ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ချီဆင်တို့ထက်စောပြီး ဒီနယ်မြေက နေ ထွက်ခွာခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော် ဗီယက်နမ် ပြည်နယ်တွေဖြစ်တဲ့ တေနင်းနဲ့ဆွန်ဘီတို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့တယ်ဆိုတာ သတင်း မှားဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဟင်ဆမ်ရင်ရဲ့တပ်တွေ အပါအဝင် နိုင်ငံအရှေ့ဘက်ဒေသက တပ်တွေကို အန်ကာတို့က ယုံကြည်မှုမရှိကြတော့ ဘူးလေ”ဟု သူ ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် ခမာနီထိပ်တန်းတပ်မှူးဖြစ်သူ တာမော့အုပ်ချုပ် သော တပ်ဖွဲ့များကို နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရှိ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်နယ်များသို့ စေလွှတ် ၍ ဟင်ဆမ်ရင်၏ တပ်ဖွဲ့များကို နှိမ်နင်းစေခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ဟင်ဆမ်ရင် အား ဆက်လက်ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းပဋိပက္ခများက ဟွန်ဆန်အား ဗီယက်နမ်သို့ထွက်ပြေးရန် အခွင့် ကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အဖို့ ကမ္ဘောဒီးယား၌ ဆက်လက်နေ ထိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့သည့် အခြေအနေသို့ ရောက်လာခဲ့သည်။ ပိုပေါ့က

သူ့အားဖမ်းဆီး၍ ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်တော့မည်မှာ သေချာနေပြီဖြစ်သည်။

“ပိုပေါ့က ကျွန်တော်ကိုသတ်ဖို့ စစ်သားတွေ လွှတ်လိုက်တယ်ဆိုတာ အမှန်ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အဲဒီနေ့ကသာ ကျွန်တော် တိုက်ခိုက်ဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ လူသတ်သမားတစ်ယောက် ဖြစ်သွားတော့မှာပဲ။ ၁၉၇၇ ခုနှစ် ဇွန်လ၊ ကျွန်တော် ဗီယက်နမ်ကို ထွက်သွားတဲ့နေ့မှာ ကျွန်တော့်တပ်မှူးဟာ အဖမ်းခံခဲ့ရပါတယ်။ မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးလာတဲ့လူတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို မဲမော့ကတပ်မဟာဌာနချုပ်မှာ လာခေါ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အနီးမှာရှိတဲ့တပ်ရင်းဆီ ခေါ်သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ တပ်မဟာနဲ့တပ်ရင်း အသီးသီးရဲ့ တပ်မှူးရာထူးအဆင့် ရှိကြတဲ့သူတွေပါ။ လူ ၃၀ ခန့်ရှိပါတယ်။ သူတို့အားလုံးအဖမ်းခံထားရတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော့်အဖို့ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုချဖို့ သိပ်ခက်ခဲနေပါတယ်။ သူတို့တွေ လွတ်မြောက်အောင် ကျွန်တော် ဘာလုပ်သင့်ပါသလဲ။ အဲဒီနောက် လျှပ်တပြက်အတွင်း အဖြေတစ်ခုရရှိလိုက်ပါတယ်။ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းကတော့ ကျွန်တော့်ကို စကားပြောနေတဲ့ တပ်မှူးကို သတ်ပစ်လိုက်ရုံမှတစ်ပါး အခြား မရှိတော့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ပုံမှန်အားဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ပစ္စတိုသေနတ် နှစ်လက်ကိုင်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ တစ်လက်ကို သူ၏အိတ်အတွင်း၌ ဝှက်ထားသည်။ ကျည်ထိုးထားသော အခြားတစ်လက်ကို သူ့ကျောဘက်တွင် ချိတ်ထားသည်။

“ဒီတပ်မှူးကို ပစ်သတ်မလို့ ကျွန်တော့်အိတ်ထဲက သေနတ်ကို ၃ ကြိမ်ထုတ်ယူဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “တပ်မှူးက ကျွန်တော့်ထက်ခန္ဓာကိုယ် သေးငယ်ပါတယ်။ သူ့ပစ္စတိုကို သူ့ချိုင်းကြားမှာ ဝှက်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူဟာ သူ့ပစ္စတိုကို အမြန်ထုတ်ဖို့မလွယ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ပထမအကြိမ် အိတ်ကိုလက်နဲ့ထိလိုက်တဲ့အချိန်မှာ သေနတ်ကိုမထုတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ သေနတ်အစား စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ထုတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒုတိယအကြိမ် ကျွန်တော် ချိတ်ချတဲ့ ဖြစ်နေပြန်ပါတယ်။ သေနတ်ကိုထုတ်ရမယ့်အစား ဖောင်တိန်ကို ထုတ်ယူလိုက်ပြန်ပါတယ်။ တတိယအကြိမ် ကျွန်တော်ဟာ မပြတ်မသား ဖြစ်နေတုန်း

ပါပဲ။ ဒီတစ်ခါမှာတော့ ပေတံကို ထုတ်ယူလိုက်ပြန်ပါတယ်။”

ဘာကြောင့် သူသည် ဆုံးဖြတ်ချက် မပြတ်သားရပါသနည်း။

“ဒီလို ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲဆိုတော့ ကျွန်တော် တပ်မှူးကို သတ်လိုက်တယ်ဆိုရင် တပ်ဖွဲ့တစ်ခုလုံးကို အထွေထွေပုန်ကန်မှုလုပ်ဖို့ အမိန့် ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။ “အဲဒီအချိန်တုန်းက စစ်တပ်အတွင်းမှာ ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ နားလည်မှုမျိုး မရှိသေးဘူး။ ကျွန်တော် တပ်မှူးကို သတ်ပစ်လိုက်တယ်ဆိုရင် ရဲဘော်တွေ ကျွန်တော့်နောက် လိုက်ပါ မလားဆိုတာ မသေချာသေးဘူး။ တချို့က ကျွန်တော့်ကိုသတ်ဖို့ ကြိုးစားလာ နိုင်တယ်။ ဒါဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လူသတ်သမားတွေ ဖြစ်အောင်လုပ်သလို ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ ဒီအခြေ အနေကနေ ရုန်းထွက်ဖို့ ထွက်ပေါက်အဖြစ် တပ်မှူးကို တပ်ဖွဲ့တွေရဲ့ တည်နေရာအကြောင်း သတင်းပို့ခဲ့ပါတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။

ဖိအားပေးခံရမှုအောက်တွင် ဟွန်ဆန်က တပ်မှူးအား သူ့လက်အောက် တွင် ရဲဘော်အင်အား ၁၇၇၆ ယောက်ရှိကြောင်း ပြောပြသည်။ သတင်း အချက်အလက်များကို ပြောပြပြီးဖြစ်သော်လည်း တပ်မှူးမှာမပြန်ဘဲ ဆက်ရှိ နေခဲ့သည်။ သူသည် တယ်လီဖုန်းနှင့် ဆက်စပ်ကိရိယာပစ္စည်းများ အားလုံးကို သိမ်းဆည်းလိုက်သည်။ ဒီကေ ၇၅ နှင့် ၂၀ မီလီမီတာ သေနတ်လက်နက် ကြီးများကို ရွှေ့ပြောင်းပစ်လိုက်သည်။

ယင်းနောက် ဟွန်ဆန်အား သူ၏မိတ်ဆွေ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ဖြစ်ကြသော တပ်မှူးများအားလုံးကို ဖမ်းဆီးခွင့်ပေးသည့် အမိန့်စာတစ်စောင် ကို ရေးသားစေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က တပ်မှူးအတော်များများတို့မှာ မည်သို့ သော စာရွက်စာတမ်းများပေါ်တွင်မဆို သူတို့၏လက်မှတ်ကို ရေးထိုးရန် ကြောက်လန့်နေကြသည့် ကာလဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ အကယ်၍ တစ်စုံ တရာမှားယွင်းမှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော် ပိုပေါ့က လက်မှတ်ပိုင်ရှင်ကို တာဝန်ရှိစေ မည်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

ထို့ကြောင့် ဟွန်ဆန်အား ယခု ဖမ်းဆီးခံထားရသော တပ်မှူး များကို အန်ကာသင်တန်းတက်ရန် ဆင့်ခေါ်ကြောင်းနှင့် ယင်းနေ့ နေ့လည် တွင် ထွက်ခွာကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း စာရေးသားထုတ်ပြန်ရန် ဖိအားပေးခိုင်းစေ

ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က စာတွင် တမင်တကာ ဖြည့်စွက်ရေးသားလိုက်သော စာတစ်ကြောင်းကိုမူ ထိုတပ်မှူးက ဂရုမပြုခဲ့မိပေ။ ထိုစာကြောင်းတစ်ကြောင်းမှာ ဟွန်ဆန်က တပ်မှူးများအားလုံးကို သူနှင့်အတူ ဗီယက်နမ်သို့ အတူထွက်ခွာရန် ပြောကြားလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

စင်စစ် ဗီယက်နမ်သို့ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးရန် စိတ်ကူးအကြံအစည်မှာ ဟွန်ဆန်အဖို့ အလွန်မနှစ်မြို့စရာကောင်းသော အရာတစ်ခုဖြစ်လေသည်။ ဟွန်ဆန်တွင် ဗီယက်နမ်တို့အပေါ် ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့မှုမှာ အမြစ်တွယ်လျက် ရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား လူငယ်အများစုကဲ့သို့ပင် သူသည်လည်း ဘုရင်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံ၏ သွတ်လပ်ရေး ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ဂုဏ်ယူသူဖြစ်သည်။ သူသည် ဗီယက်နမ်တို့အပေါ် သံသယဖြင့်ရှုမြင်သူဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော် ကလေးဘဝကတည်းက ဗီယက်နမ်တွေနဲ့ တကယ့်ကို ဆက်ဆံရေးအဆင်မပြေခဲ့တာပါ” ဟု သူက မသိမသာရယ်လျက်ပြောပြသည်။ “ဖန္ဒမ်းပင်က ကျောင်းမှာဆိုရင် ကမ္ဘောဒီးယားကျောင်းသားနဲ့ ဗီယက်နမ်ကျောင်းသားကိုခွဲထားပါတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်လည်း မတည့်ကြပါဘူး” ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

ကျောင်းပိတ်ရက် ကာလများတွင် ဟွန်ဆန်သည် စက်မှုတက္ကသိုလ် တည်ဆောက်နေသောနေရာရှိ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းခွင်၌ နေ့စားအလုပ်သမားအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ ဗီယက်နမ်အလုပ်သမားများနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားအလုပ်သမားများမှာ မကြာခဏ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်။ သူ့စိတ်နှလုံးအတွင်း ကိန်းအောင်းနေသော မျိုးချစ်စိတ်မီးပွားများ၏ တို့ထိမှုကြောင့် သူသည် ဗီယက်နမ်အလုပ်သမားများနှင့် သင့်မြတ်စွာမနေနိုင်ခဲ့ပေ။ သူသည် ဗီယက်နမ်များနှင့် ချစ်လိုက်၊ မုန်းလိုက် ဆက်ဆံရေးမျိုး ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မာကျီစ်အဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ပြီးနောက် မကြာမီတွင် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုဘက်တော်သားများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်နေသော မြောက်ဗီယက်နမ် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် စခန်းတစ်ခုတည်းတွင် ခဏတာနေထိုင်ခဲ့ရသည်။

“ဗီယက်နမ်တို့ ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီကြမယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် သဘောတူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ဖို့ကိုလည်း ကြိုးစားခဲ့ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “သီဟာနု

ရဲ့ တောင်းဆိုမှုကြောင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ဗီယက်နမ်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီခဲ့ကြပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကို အမျိုးအစားကောင်း တဲ့ ဆန်တွေထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကတော့ ဆန်ညံ့တွေကို စားကြ ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ကျွန်တော်ဟာ သူတို့ကို ဆန်ကျင်တိုက်ခိုက် လေ့ရှိပါတယ်။ သူတို့မရှိတဲ့အချိန်မှာ သူတို့ကိုထောင်တွေထဲက သေနတ်တွေကို ခိုးယူခဲ့ပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်ဆို ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားတွေမှာက သေနတ်အလုံအလောက် မရှိကြဘူး။ နယ်ခြားကျောက်တိုင်တွေကိုလည်း ဗီယက်နမ်နယ်ထဲ ရွှေ့ခဲ့ပါသေးတယ်။ ကျွန်တော့်တပ်တွေနဲ့ ဗီယက်နမ်တပ် တွေအကြား တိုက်ပွဲတွေအများကြီး ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့ပြောကံကျားများ ဗီယက်နမ်သို့ တိမ်းရှောင်ထွက် ပြေးရန်အတွက် ကြိုတင်စဉ်းစား ပြင်ဆင်ထားသော အစီအစဉ်မျိုး သူတို့ တွင်မရှိခဲ့ပေ။

“ဗီယက်နမ်ကို မထွက်ခွာခင်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်သင့်တယ် ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တစ်ညလုံး စဉ်းစားတွေးတောခဲ့ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ ဗီယက်နမ်ဘက် ကူးသွားကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာဟာ ၁၉၇၇၊ ဇွန်လ ၂၀ နံနက် ၂ နာရီမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ဖို့ ကျွန်တော်တို့မှာ အစီအစဉ်တွေမရှိခဲ့ပါဘူး” ဟု သူကပြောပြသည်။

အခန်း ၃

ဗိယကိနမ်သို့ ထွက်ခွာခြင်း

အကျဉ်းသာသာ

ဟွန်ဆန်တို့သည် ညရောက်လာမည့်အချိန်ကို စိုးရိမ်ကြီးစွာ စောင့်မျှော်နေခဲ့ကြသည်။ သူတို့ဝန်းကျင်တစ်ဝိုက် အမှောင်ကျရောက်လာသည်နှင့် ခမာနီစစ်သား လေးဦးနှင့် တပ်မှူးတစ်ဦးတို့သည် ဗိယကိနမ်နယ်စပ်အနီးရှိ သူတို့၏ စစ်ခန်းငယ်တစ်ခုမှ လမ်းလျှောက်ထွက်ခွာလာခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် အန်ကာတို့၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ကိုင်မှုအောက်မှ လွတ်မြောက်ရန် ထွက်ခွာလာကြခြင်းဖြစ်သည်။

သူတို့သည် ရန်သူတစ်ယောက်၏လက်မှ အခြားရန်သူတစ်ယောက်၏ လက်တွင်းသို့ တန်းတန်းမတ်မတ် အရောက်သွားနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းသိပြီးသား မကောင်းဆိုးဝါး တစ်ကောင်ထံမှ အကြောင်းမသိရသေးသော မကောင်းဆိုးဝါးတစ်ကောင်၏ နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်ပင်လျှင် သူတို့ကိုယ်တိုင် လိုလိုလားလား ရယူလိုက်သော အခွင့်အရေးတစ်ခုဖြစ်သည်။ ခမာနီအစိုးရ၏အောက်တွင် အသက်ရှင်လျက် သေရခြင်းထက် ဗိယကိနမ်တို့၏ ကျည်ဆံတစ်တောင်ဖြင့် သေရခြင်းက ပိုမိုလိုလားနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည်။

သူတို့သည် ရေစပ်အနီး မြေနိမ့်ကွင်းပြင်အတွင်း ကျိုးတိုးကျဲတဲ ပေါက်ရောက်နေသော အုန်းပင်မြင့်မြင့်များအကြားတွင် လျှင်မြန်သွက်လက်စွာ

လျှောက်လှမ်းနေကြပြီး ဗီယက်နမ်နယ်မြေသို့ အန္တရာယ်ကြီးမားစွာ တိုးဝင် ချဉ်းကပ်လျက်ရှိကြသည်။ ကျောပိုးအိတ်အတွင်းထည့်၍ သူတို့သယ်ဆောင် လာသော ပစ္စည်းများမှာ ဆန်အနည်းငယ်၊ ဇီးကရက်နှင့် မီးခြစ်တို့သာဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့လူယုံရဲဘော် လေးယောက်ဖြစ်သည့် နက်ဟွမ်၊ နပ်ထန်၊ ဆန်ဆန်၊ ပါအန်းတို့သည် ဘုရားစာအချို့ကို တိုတိုတုတ်တုတ် ရွတ်ဆိုလိုက်ကြပြီးနောက် သူတို့၏ ဗီယက်နမ်ခရီးကြမ်းကို ၁၉၇၇၊ ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့ ည ၉ နာရီတွင် စတင်ခဲ့ကြသည်။ လူငါးဦးတို့သည် ဗီယက်နမ် နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနှစ်ဘက်စလုံးက မြှုပ်ထားသည့် မြေမြှုပ်မိုင်းများအကြား တစ်လှမ်းချင်းအချိန်ယူလျှောက်ရင်း၊ မြေမြှုပ်မိုင်းရှာရင်းဖြင့် သတိကြီးစွာ ထားလျက် ချီတက်လာခဲ့ကြသည်။ ဗီယက်နမ်နယ်ခြားကို သူတို့ဖြတ်ကျော် သည့်အချိန်မှာ ဟွန်ဆန်၏ လက်ပတ်နာရီအရ နံနက် ၂ နာရီ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့သည် ဇွန်လ၊ ၂၁ ရက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ဖြတ်ကျော်ခဲ့သည့် ကမ္ဘော ဒီးယားဘက်မှ နေရာမှာ ခိုသမာကျေးရွာငယ်ကလေးဖြစ်ပြီး ကမ်ပူမ်ချန်ပြည် နယ်၊ မဲမော့ခရိုင်၊ တွန်လောင်းအုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေအတွင်း တည်ရှိသည်။ ရှေ့တွင်မူ ကြောက်စရာကောင်းသော ဗီယက်နမ်၊ ဆွန်ဘီပြည်နယ်အတွင်း လော့နင်ခရိုင်နယ်မြေက ဆီးကြိုနေပေသည်။

သူတို့သည် ကြောက်ရွံ့စွာဖြင့် ရှေ့သို့လှမ်းလျှောက်ခဲ့ကြသည်။ အမှောင်ထုကြောင့် ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ မည်သည့်နေရာတွင် ရှိနေသည်ကို တွေ့မြင်ရန် အခက်အခဲရှိခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအတွင်းသို့ မိတာ ၂၀၀ ခန့် လျှောက်လှမ်းခဲ့ပြီးနောက် ဟွန်ဆန်က သူ့လူများအား အနားယူရန် အကြံပြုသည်။ သူတို့သည် ဆန်ပြုတ်ပြုတ်ကြသည်။ အရည်ကျကျ ဆန် ပြုတ်ကိုသောက်ကြသည်။ ပိုပေါ့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ဆန် လုံလုံ လောက်လောက် ရသည်ဟူ၍မရှိဘဲ အငတ်ဘေးဆိုက်လုနီးပါး အခြေအနေ ဌ်သာ အမြဲရှိနေခဲ့သည်။

“ဆန်ပြုတ်သောက်နေကြတုန်းမှာ ကျွန်တော်နဲ့လိုက်ပါလာတဲ့ လူ အားလုံး ငိုယိုကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်လည်း ငိုမိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့မသိအောင် တစ်နေရာသွားပြီး ငိုရတာပါ။ ကျွန်တော် ငိုတာကို သူတို့မြင်တွေ့လို့မဖြစ်ပါဘူး။ နို့မို့ရင် ကျွန်တော်အပေါ် သူတို့

ယုံကြည်မှုရှိနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး”ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

ယင်းသို့ ခေတ္တနားပြီးနောက် သူတို့သည် ၄ ကီလိုမီတာမျှ လျှောက် ခဲ့ကြပြီး တစ်ဖန် နားကြပြန်သည်။ တစ်ကြိမ်ထပ်မံ၍ သူတို့သည် ကီလိုဂရမ် ဝက်ခန့်ရှိသော ဆန်ကို ဆန်ပြုတ်ပြုလုပ်ကြသည်။ သူတို့သည် စိုးရိမ်ပူပန် လျက် စားသောက်ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူနှင့်အတူ လူ လေးဦးမျှသာ ခေါ်ခဲ့ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့အင်အားများလျှင် ဗီယက်နမ်တို့၏ တိုက်ခိုက် မှုအန္တရာယ် ပိုကြီးမားနိုင်ပြီး သူ၏အစီအစဉ်များကို ထိခိုက်စေနိုင်ပေသည်။

“အဲဒီလို စားကြပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့မှာပါလာတဲ့ လက်နက်တွေ ကို စွန့်ပစ်လိုက်ကြပါတယ်။ လက်နက်မပါဘဲ ကျွန်တော်တို့ခရီးကို ဆက်ခဲ့ ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ ဆက်လျှောက်သွား ကြတဲ့အခါမှာ ဘယ်ဗီယက်နမ်တပ်နဲ့မှ မတွေ့မိခဲ့ဘူး။ ဗီယက်နမ်တွေဟာ သူတို့ကို ပိုပေါ့ကတိုက်ဖို့ပြင်ဆင်နေတာကို မသိကြဘူးလို့ထင်ပါတယ်။ ပိုပေါ့ က ဗီယက်နမ်တွေဟာ နယ်စပ်တစ်လျှောက်မှာ တပ်မ ၂၀ လောက် ဖြန့် ချထားပြီလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် အဲဒီဘက်ထွက်ပြေးတော့ ဘာမှမတွေ့ခဲ့ရပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြန်လည်ပြောပြသည်။

တိမ်ကင်းစင်နေသော ကောင်းကင်တွင် နေထွက်လာသည့်အခါ သူတို့၏ကြောက်စိတ်များ ပိုမိုတိုးပွားလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ငါးယောက် တို့သည် နေ့ခင်းကြောင်တောင်တွင် တစ်နေ့လုံးလမ်းလျှောက်ခဲ့ကြသည်။ ဗီယက်နမ်နယ်ခြားစောင့်များနှင့် တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှပင် မတွေ့ခဲ့ရပေ။ နေ့လည် ၂ နာရီခန့်တွင် နယ်စပ်နှင့်ကီလိုမီတာ ၂၀ ခန့် ကွာဝေးသော ဗီယက်နမ် ရွာတစ်ရွာသို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့လေးယောက်စလုံးမှာ ဗီယက်နမ် စကားပြောတတ်ကြသူများ မဟုတ်၍ သူတို့ခရီးစဉ်ကို ပို၍ပင်အန္တရာယ်ဖြစ်စေ ခဲ့သည်။ သူတို့အထဲမှတစ်ယောက်သာ ဗီယက်နမ်စကားကို အနည်းငယ် အိုးနင်းခွက်နင်း အဆင့်မျှပြောဆိုတတ်သည်။ သို့ရာတွင် သူပြောသည့်စကား ကို သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် နားမလည်နိုင်။

ဟွန်ဆန်တို့သည် အလုပ်သိမ်း၍ အိမ်ပြန်နေကြသည့် ရာဘာခြံ အလုပ်သမားတစ်စုနှင့် ပက်ပင်းတိုးမိကြသည်။ ဟွန်ဆန်က ထိုအလုပ်သမား တို့ထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးမြန်းကြည့်ရာ ၎င်းတို့မှာ ကမ္ဘောဒီးယား စကား

အနည်းငယ်ပြောတတ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ခြံအလုပ်သမားများက ကမ္ဘောဒီးယားငါးယောက်ကို ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။ မိနစ်အတော်ကြာပြီးနောက်တွင် အင်အား ၂၀ ခန့်ရှိသော ဗီယက်နမ်ကိုယ်ပိုင်ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကိုယ်စီဖြင့် ရောက်လာသည်ကို တွေ့မြင်ကြရသည်။

“ကျွန်တော် သေနတ်နဲ့အချိန်ခံရတာ ဒါဟာ ပထမဆုံးအကြိမ်ပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်က သူ့ကိုယ်ခန္ဓာကို နောက်သို့ယုတ်လိုက်ရင်း ပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် လူစိမ်းတစ်ယောက်ကို ဒီလိုကြိုဆိုတာဟာ ပုံမှန်အစဉ်အလာ တစ်ခုလို့ ထင်ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားငါးဦးကို သံသယများစွာဖြင့် ဆက်ဆံခဲ့ပြီး စစ်ဆေးမေးမြန်းရန်အတွက် ၎င်းတို့ကို ယာယီထိန်းသိမ်းထားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အတွက် ဖျာတစ်ချပ်ခင်းပေးပြီး ဟွန်ဆန်တို့အား နိမ့်ကျသည့် အနေအထားဖြင့် ထိုင်ခိုင်းထားကြသည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့က ပို၍နိမ့်ကျသည့်ပုံစံရှိသော စားပွဲ ၃ လုံးကို စီစဉ်ချထားပေးခဲ့သည်။ မေးခွန်းများကို ဦးဆောင်မေးမည့် ဥက္ကဋ္ဌလုပ်သူက ထိပ်ဆုံးမှစားပွဲတွင်နေရာယူသည်။ မှတ်တမ်းလိုက်ရေးသူ နှစ်ဦးနှင့်စကားပြန်များက အခြားစားပွဲ ၂ လုံးတွင် ထိုင်ကြသည်။ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုမှာ မိနစ် ၉၀ ခန့်ကြာခဲ့သည်။

“သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ဗီယက်နမ်ထဲဝင်ပြီး သတင်းလာယူတဲ့ ဝံ့ထောက်လို့ထင်ကြတာမျိုး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ပုံမှန်ဆိုရင် တပ်မှူးတစ်ယောက်ကိုယ်တိုင်က ထောက်လှမ်းရေးအလုပ် လုပ်စရာမဟုတ်ပါဘူးလို့ သူတို့ကို ကျွန်တော်ပြောပြလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ဒီအလုပ်မျိုးလုပ်ခိုင်းဖို့လူတွေ အများကြီးပါလို့လည်း ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်ကျေးရွာတွေကို ကျွန်တော်တို့ တိုက်ခိုက်ချင်တယ်ဆိုရင် တိုက်ဖို့လွယ်လွယ်လေးပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်အခု ဗီယက်နမ်ကိုလာတဲ့ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ စစ်သားတစ်ယောက်မှ မတွေ့ခဲ့ပါဘူးလို့ ပြောပြလိုက်ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏ ဖြေကြားချက်များကို ဗီယက်နမ်အရာရှိများက ယုံကြည်လက်ခံသွားကြဟန်တူသဖြင့် စားပွဲများကို ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ကြသည်။ ယင်း

နောက် ဗီယက်နမ်အရာရှိများသည် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာသည့် ကမ္ဘောဒီးယားများနှင့်အတူ ဖျာပေါ်တွင်ထိုင်လိုက်ကြသည်။ ထိုအပြုအမူကြောင့် ဟွန်ဆန်တို့မှာ စိတ်သက်သာရာရခဲ့ကြသည်။

အတူထိုင်ကြပြီးနောက် မကြာမီ ချက်ချင်းပင် ဗီယက်နမ်တို့၏ ဧည့်ဝတ်ဖော်ရွှေမှုများ လှိမ့်ဆင်းလာတော့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့က “အိုးနံပါတ် ၁၀” ဖြင့် ထမင်းချက်သည်။ ဤအိုးအရွယ်အစားမှာ ပုံမှန်အားဖြင့် လူ ၁၀ ယောက်မှ ၁၆ ယောက်စာ ထမင်းချက်ရာတွင် အသုံးပြုပေသည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် ဝက်သားဟင်းများ ချက်ပြုတ်ရန်လည်း ပြင်ဆင်ကြလေသည်။

“ဒီထမင်းဟင်းတွေအားလုံးကို ကျွန်တော်တို့ငါးယောက်စလုံး အကုန်စားလိုက်ကြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၂ နှစ်အတွင်း ထမင်းစားရတဲ့ ဒီအကြိမ်ဟာ ပထမဆုံးအကြိမ်ပို့ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “၂ နှစ်လောက်ရှိပြီ။ ကျွန်တော်တို့ စားခဲ့ရတာ ဆန်ပြုတ်ချည်းပါပဲ”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ထမင်းစားသောက်ပြီး ညနေ ၄ နာရီခန့်တွင် ဟွန်ဆန်တို့အား နောက်ထပ် ၄ ကီလိုမီတာခန့် ခရီးပြုရန် အမိန့်ပေးသည်။ ဗီယက်နမ်တို့က ဟွန်ဆန်အား သေနတ်ဖြင့် ချိန်ရွယ်ခြင်းမပြုတော့သဖြင့် သူ့မှာ စိတ်သက်သာရာရခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်မှာ သူတို့၏ လတ်တလော အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်နေရဆဲဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်အဖို့ အခြားနိုင်ငံခြားသား ရန်သူတစ်ယောက်ဖြစ်သော ဗီယက်နမ်ခြင်သတ္တဝါတို့နှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ရာဘာခြံများနှင့် တောလမ်းခရီးများတစ်လျှောက် ခရီးရှည်ချီတက်ခဲ့ရသော ကာလအတွင်း ဟွန်ဆန်သည် ငှက်ဖျားရောဂါ၏ နှိပ်စက်မှုကိုခံခဲ့ရသည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ချမ်းပြီးတုန်လာပါတယ်။ အစားအသောက် အလွန်အကျွံစားခဲ့လို့လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မှာပါ။ ဒါမှမဟုတ် ငှက်ဖျားကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဖျားပြီးချမ်းတုန်နေသော ဟွန်ဆန်အားတွေ့ပြီး သူနှင့်အတူ လိုက်ပါလာသော ဒေသအုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေစစ်ခေါင်းဆောင်က ဟွန်ဆန်၏အိတ်

များကို ကူသယ်ပေးခဲ့သည်။ ချီတက်မှုခရီးဆုံး ရောက်သောအခါ သူတို့သည် လန်ဆင်းရွာသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ရွာနာမည်၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ရွာသာယာဟူ၍ဖြစ်ပြီး လော့နင်းရာဘာခြံအတွင်း တည်ရှိသည်။

ဤနေရာတွင် ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာသော ဟွန်ဆန်တို့ လူငါးဦးမှာ စူးစမ်းလေ့လာစရာအရာတစ်ခုအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။

“ကျွန်တော်တို့ကို လူတွေအများကြီးက ကြည့်ချင်စရာ ထူးဆန်းသတ္တဝါမျိုးတွေလို့ ထင်နေကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

“ကျေးရွာသားတွေဟာ တစ်စုတစ်ဝေးလာပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ကြည့်ကြပါတယ်။ လက်မှတ်ရောင်းပြီး ကြည့်ခိုင်းမယ်ဆိုရင်တောင် သူတို့ဝင်ငွေ အများကြီးရနိုင်ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်တို့သည် ဗီယက်နမ်တပ်ရင်းတစ်ခု၏ တပ်မှူး၏ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုကို ခံယူရန်ရှိနေလေသည်။ ထိုတပ်မှူးက ဟွန်ဆန်အား စကားပြန်အဘွားကြီးတစ်ဦးမှတစ်ဆင့် မေးခွန်းများမေးသည်။ ဤအဘွားကြီးမှာ ခမာလို အနည်းငယ်ပြောဆိုတတ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ရာဘာခြံတစ်ခု၌ အလုပ်လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။

“သူတို့က ကျွန်တော်ကို ပိုပေါ့ရဲ့တပ်ဖွဲ့တွေရဲ့နေရာကို မြေပုံပေါ်မှာ ထောက်ပြခိုင်းပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “သူတို့ကို ကျွန်တော်ပြောပြပြီးတဲ့အခါ တပ်ရင်းမှူးက ကျွန်တော်ကိုအော်ငေါက်လိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူဘာပြောတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် နားမလည်ပါဘူး။ သူက ဗီယက်နမ်လို အော်ပြောတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ထို့နောက် စကားပြန်က ကြားဖြတ်ဝင်ရောက်ပြောဆိုသည်။ စကားပြန်က ဗီယက်နမ်တပ်မှူးသည် ဟွန်ဆန်အား လူလိမ်ဟုခေါ်ဆိုလိုက်ကြောင်း၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူ့အဆင့်ရာထူးနှင့် ထိုမျှမက ပိုမိုသိသင့်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် မပြောဘဲနေသည်မှာ လိမ်ညာနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း အော်ငေါက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှင်းပြသည်။ ဟွန်ဆန်က သူသိသလောက်ကို ပြောဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူက ထိုတပ်မှူးအား သူသည် အသက် ၂၅ နှစ်ခန့်သာ ရှိသေးကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။ ထိုအခါ တပ်မှူးမှာ ဤမျှအသက်ငယ်ရွယ်သူတစ်ယောက်အနေနှင့် ဤမျှအဆင့်မြင့်ရာထူးကို ရရှိထားသည်ကို မယုံ

နိုင်အောင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူက ဤပုန်ကန်လှုပ်ရှားမှုကို ထိပ်တန်းရာထူးကြီးက မှော့ဒီးယားလူမျိုးများက ဦးဆောင်သည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် နားလည်ထားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူသည် ဟွန်ဆန်မှာ မတ်လ ၁၈ ရက်အဖွဲ့ဟု အမည်ရသော လူငယ်အုပ်စုမှ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်ကို မသိရှိခဲ့ပေ။ ဤလူငယ်များသည် ၁၉၇၀ ခုနှစ်က သီဟာနု အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခံရပြီးနောက် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု ဆင်နွှဲရန် စည်းရုံးမှုကြောင့် သီဟာနုအဖွဲ့ထံ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။

စစ်ဆေးမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်ပြီး မကြာမီတွင် ဟွန်ဆန်တို့ငါးဦးအား ဂျီအမ်မော်တော်ကားဖြင့် လန်ဆင်းမှ လော့နင်ခရိုင်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ လော့နင်သို့ ရောက်သည့်အခါ သူတို့ကို အခြားထမင်းအမျိုးအစားကို အိုးနံပါတ် ၁၀ ဌာပင် ချက်ပြုတ်၍ကျွေးမွေးသည်။ သို့ရာတွင် ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ ၎င်းတို့ကို ဟင်းရွက်၊ ထမင်းနှင့် ငါးပိရည်တို့ကိုသာကျွေးမွေးသည်။ တန်ဖိုးနည်းထမင်းဟင်း အနည်းငယ်ကိုသာ ကျွေးရသည့်အတွက် ဗီယက်နမ်တို့က တောင်းပန်စကားဆိုသည်။ ထမင်းစားချိန်ကျော်လွန်ပြီးဖြစ်၍ သူတို့ပြင်ဆင်ပေးနိုင်သမျှအနက် အကောင်းဆုံးကို ပြင်ဆင်ကျွေးမွေးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြကြသည်။

“ကျွန်တော်တို့ ထမင်းအားလုံးကုန်အောင် စားလိုက်ကြပြန်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဟာ ထမင်းဟင်းတွေကို ပုံမှန်ထက်ပိုစားပစ်လိုက်ကြပါတယ်။ အချိန်လေးနာရီအတောအတွင်းမှာ အိုးနံပါတ် ၁၀ နဲ့ နှစ်ခါချက်ရတဲ့ ပမာဏလောက်ကို စားပစ်လိုက်ကြပါတယ်” ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ထမင်းစားသောက်ပြီးနောက် ဟွန်ဆန်ကို သူ့လူ လေးယောက်နှင့် သီးခြားခွဲ၍ မေးခွန်းများထပ်မံမေးခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့က သံသယရှိသော်လည်း ဟွန်ဆန်သည် အဆင့်မြင့်တပ်မှူးရာထူးရှိသူဖြစ်သည်ကို လက်ခံလာခဲ့သည်။

“ကျွန်တော့်လူတွေက ကျွန်တော် အသတ်ခံရပြီလို့ ထင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးအဆင့်ရှိတဲ့ ဗီယက်နမ်တပ်မဟာမှူးက ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်းကို နံနက် ၇း၃၀ နာရီကနေ ည ၁၂ နာရီအထိ မေးမြန်းခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ ကျွန်တော့်ကိုသိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက ကျွန်တော့်ကို သိတယ်လို့

မပြောပါဘူး”ဟု သူကရှင်းပြသည်။

ကံကောင်းသည်ဟု ပြောရမည်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၇၀ ခုနှစ်က ဤတပ်မှူးနှင့် တွေ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်က ဟွန်ဆန်မှာ တပ်သား သစ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဗီယက်နမ်တပ်မှူးနှင့် ဗီယက်ကောင်းတပ်ဖွဲ့များ အခြေပြု ရာဒေသအတွင်းရှိ တောအုပ်တစ်ခုသို့ ခရီးထွက်ခဲ့သည်။

“ဒါကြောင့် ကျွန်တော် သူ့မှတ်ဉာဏ်ကို ပြန်ဖော်ပေးတဲ့အခါ သူက ကျွန်တော်ဟာ သူ့တပ်ဖွဲ့နားက တပ်ဖွဲ့တစ်ခုသိ လာခဲ့ဖူးတယ်ဆိုတာကို သိသွားခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ပုံမှန်အားဖြင့်ဆိုရင် ဒီလို အခြေအနေမျိုးမှာ နှစ်ဘက်စလုံးက တပ်ဖွဲ့ရဲ့ တပ်မှူးတိုင်းကို သိရှိကြပါ တယ်”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်တပ်မှူးမှာ ယခုအထိ ဟွန်ဆန်ကိုနားလည်လက်ခံခြင်း မရှိသေးပေ။ စစ်ဆေးမေးမြန်းမှုမှာလည်း ရှည်လျားပြီး ပင်ပန်းနွမ်းနယ်စရာ ကောင်းပေသည်။ ည ၁၁း၃၀ နာရီတွင် ဟွန်ဆန်အား တပ်မှူးက နောက် ဆက်တွဲဆိုးသွားမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်စကားဆိုခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်ဟာ တပ်မဟာမှူးတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်လို့ သူ့ကို ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စကားပြန်က ကျွန်တော့်ကို တပ်စိပ်မှူးတစ် ယောက်လို့ မှားယွင်းဘာသာပြန်ပေးခဲ့တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။ “ကျွန်တော့်အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာ အင်အား ၂၀၀၀ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တိုက်ပွဲမှာကျဆုံးတာ၊ ထောင်ချခံရတာတွေကြောင့် အခုလက်ရှိမှာ အင်အား ၁၇၇၆ ယောက်ပဲ ကျန်ပါတော့တယ်လို့ ကျွန်တော် သူ့ကိုပြောပြခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် တပ်မှူးက ကျွန်တော့်ကို အော်ငေါက်လိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လိမ်ညာတယ်လို့ စွပ်စွဲပါတယ်။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်ပြောတဲ့ စကားတွေကို လွဲမှား ဘာသာပြန်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတာ နားလည်လိုက်ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် အခြားချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုဖြင့် ကြိုးစားကြည့်ပြန် သည်။ အသက်အရွယ် ကြီးပြီဖြစ်သော ဗီယက်နမ်တပ်မှူးမှာ ပြင်သစ်ကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်ရေးခေတ်ကတည်းက ဗီယက်နမ်တော်လှန်ရေးတပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့ သည်ဖြစ်၍ ပြင်သစ်စကား ပြောနိုင်လေမည်လားဟု စဉ်းစားမိခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်ဟာ တပ်မဟာတစ်ခုရဲ့ တာဝန်ခံပါ။ တပ်စိတ်တာဝန် ခံမဟုတ်ပါဘူးလို့ သူ့ကိုပြောပြလိုက်ပါတယ်” ဟု +ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “အဲဒီနောက် တပ်မှူးက နားလည်သဘောပေါက်သွားပြီး စကားပြန်ကို သူ့သုံးတဲ့တပ်စိတ်ဝေါဟာရအစား တပ်မဟာဝေါဟာရကို ပြောင်းလဲပြောဆိုဖို့ လှမ်းပြောလိုက်ပါတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။

စစ်ဆေးမေးမြန်းခံရာမှ မိမိအား ထားရှိရာနေရာသို့ ပြန်ရောက်လာ သောအခါ ဟွန်ဆန်သည် သူ့ရဲ့ဘော် ကမ္ဘောဒီးယားလေးဦးမှာ ငိုယိုနေကြသည် ကိုတွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့အထဲတွင် အသက်အငယ်ဆုံးဖြစ်သော ဟွန်ဆန်မှာ အမာဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်တို့သည် ယင်းနေရာ၌ တစ်ညတာနေထိုင်ခဲ့ရသည်။ နောက်တစ်နေ့ ညနေ ၃ နာရီတွင် သူတို့ကို ထင်းများအပြည့်တင်ထားသော ကျီအပ်ထရပ်ကားပေါ်တင်၍ ခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။ သူတို့မှာ မည်သည့် နေရာသို့ ဦးတည်သွားနေမှန်း မသိရှိခဲ့ကြပေ။ ပိုပေါ့ထံ ပြန်ပို့ပြီး အသတ်ခံ ရမည်ကို သူတို့စိုးရိမ်ကြောက်လန့်မိနေကြသည်။

“ဗီယက်နမ်တွေနဲ့ စတွေ့တဲ့အချိန်ကစပြီး စစ်ဆေးမေးမြန်းခံရတဲ့ အထိ ကျွန်တော် လက်ထိပ်ခတ်မခံရတာ ကံကောင်းခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထရပ်ကားထဲ ဝင်ထိုင်လိုက်ကြပြီးနောက်မှာ စစ်သားငါးယောက်က ကျွန်တော် ကို သေနတ်နဲ့ချိန်ထားကြပါတယ်။ တကယ်လို့ ဗီယက်နမ်တွေက ကျွန်တော် ကို ပိုပေါ့ထံပြန်ပို့မယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်ဟာ အပ်ချုပ်အပ်နဲ့ လည်ချောင်း ကိုလှီးပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေဖို့ ပြင်ဆင်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် တို့ကားဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ဦးတည်သွားနေသလား၊ ဒါမှမဟုတ် ဆွန်ဘီနဲ့ ဟိုချီမင်းမြို့တော်ဆီ ဦးတည်နေသလားဆိုတာသိဖို့ လမ်းတစ်လျှောက်က ကီလိုမီတာပြတိုင်တွေကို သတိထားကြည့်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့စစ်သား တွေဟာ လိုအပ်ရင် အဝတ်အစားကို ဖာထေးချုပ်လုပ်ဖို့ အပ်ချုပ်အပ်တွေကို ယူဆောင်လေ့ရှိကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်တို့အဖွဲ့မှာ ကမ္ဘောဒီးယားသို့မဟုတ်ဘဲ တောင်ဗီယက်နမ် နိုင်ငံ ဆွန်ဘီပြည်နယ်သို့ ဦးတည်သွားနေကြောင်း ကီလိုမီတာတိုင်များကိုကြည့် ၍ သိရှိရသောအခါမှပင် သူတို့မှာ စိတ်သက်သာရာ ရခဲ့ကြသည်။

သူတို့သည် ဆွန်ဘီသို့ ညနေ ၅ နာရီတွင် ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ သူတို့ကို မသပ်မရပ် တည်ဆောက်ထားသော စစ်တပ်ဌာနချုပ်သို့ ခေါ်ဆောင် သွားကြသည်။ လမ်းခရီးတွင် ဈေးတစ်ခုကိုဖြတ်၍ တစ်ကီလိုမီတာခန့် လမ်း လျှောက်သွားကြရသည်။ ဤတွင်တစ်ကြိမ် သူတို့ငါးဦးအဖွဲ့မှာ “ထူးဆန်း သတ္တဝါများ”အဖြစ် လူများစွာ၏ ငေးမောကြည့်ရှုခြင်းကို ခံကြရပြန်သည်။ ၎င်းတို့ကို ယာယီထိန်းသိမ်းရေးစခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး စည်းကမ်း မလိုက်နာသည့် စစ်သားများကို အပြစ်ပေးအကျဉ်းချသည့် အကျဉ်းခန်းများ တွင် သော့ခတ်ပိတ်လှောင်ထားလိုက်သည်။ ဤအကျဉ်းစခန်းကို သံဆူးကြိုး များဖြင့် ပတ်ပတ်လည်ကာရံထားသည်။ ဤအကျဉ်းစခန်းသို့ ဟွန်ဆန်တို့ ရောက်ပြီး မကြာမီတွင် အပြင်သို့မကြည့်ရှုနိုင်ရန် ဗီယက်နမ်တို့က အကျဉ်း စခန်းပတ်ပတ်လည်ကို သွပ်ပြားများဖြင့် ကာရံထားလိုက်သည်။

ပထမပိုင်း ၂၂ ရက် အတောအတွင်း၌ ဟွန်ဆန်တို့မှာ အကျဉ်း သားများကဲ့သို့ ဆက်ဆံခြင်းခံရသည်။ ထောင်မှူးက ၎င်းတို့ကို တစ်ရက် လျှင် ဗီယက်နမ် ငွေ ဒေါင် ၆၀၀၀ နှုန်း ခွဲတမ်းကျ အစားအစာကျွေးမွေး မည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ဤငွေပမာဏမှာ အလွန်များပြားသည်ဟု ဟွန်ဆန် ထင်မှတ်ပြီး ၎င်းငွေထဲမှ ဒေါင် ၃၀၀၀ ကို အစားအသောက်အတွက် အသုံး ပြုပြီး ကျန်ငွေကို စီးကရက်ဝယ်မည်ဟု စိတ်ကူးမိသည်။ သို့ရာတွင် သူသိထား ခဲ့သော ယခင်တောင်ဗီယက်နမ်ငွေ ဒေါင် ၆၀၀၀ မှာ ကွန်မြူနစ်ဗီယက်နမ် ခေတ်ငွေနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာအောက် တန်ဖိုးနှင့်တူညီ နေသည်ကို ဟွန်ဆန်မသိရှိခဲ့ပေ။ သို့တိုင် ၎င်းတို့အား ထောက်ပံ့သည့်ငွေ မှာ ဗီယက်နမ်စစ်သားတစ်ဦး တစ်ရက်ရရှိသည့် ဒေါင် ၇၀၀၀ နှင့် ယှဉ်ကြည့် လိုက်လျှင် အတော်အသင့် များပြားနေသေးသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ရောက်သည့် ပထမဦးဆုံးညတွင် ဟွန်ဆန်နှင့်စိုးရိမ်ကြောက်လန့် နေသည့် သူ့ရဲဘော်တို့မှာ အနံ့ဆိုးများ၏ဒဏ်ကို ခံခဲ့ရသည်။

“အလွန်အနံ့ဆိုးနံ့တံ့ နေရာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့အခန်းနဲ့ ကပ် လျက်မှာ စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်တဲ့ အမျိုးသမီးစစ်သားတစ်စု ထားတာဖြစ်လို့ ပါ။ သူတို့ဆီက ကျင်ငယ်နံ့က အရမ်းပြင်းတာပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ စိတ်မသက်မသာဖြစ်စရာတစ်ခုက ထပ်တိုးလာပြန်သည်။ သူတို့ကို

ဖျာအခင်းမပါဘဲ ပကတိကြမ်းခင်းတွင် အိပ်စေသည်။ ည ၁၀ နာရီခန့်တွင် အကျဉ်းစခန်း အကြီးအကဲ၏ စိတ်သဘောထား ပြောင်းလဲသွားပြီး ဟွန်ဆန် တို့ကို အိပ်ယာခင်း၊ ခြင်ထောင်နှင့် စောင်တို့ကိုပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူတို့မှာ ဆိုးဝါးပြင်းထန်သော အနံ့ဆိုးများကိုမူ မည်သို့မှကန့်ကွက်ပြောဆို၍ မရနိုင်ဘဲ သည်းခံနေခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်သည် အကျဉ်းခန်းတွင် ငှက်ဖျားရေဂါ အသည်းအသန် ဖြစ်သည့်အချိန်အထိ ၂၂ ရက်ခန့် နေခဲ့ရသည်။ ထိန်းချုပ်၍မရနိုင်လောက် အောင် ငှက်ဖျားတက်ပြီး ချမ်းတုန်နေသည်ကို မြင်တွေ့တော့မှပင် ဗီယက်နမ် တို့က ဟွန်ဆန်အား ဆေးရုံသို့ပို့ခဲ့သည်။

“ငှက်ဖျားဖြစ်တာ ကံကောင်းတယ်ပြောရမယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ပိန် ပိန်လာပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒါနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ဆွန်ဘီပြည်နယ်က စစ်ဆေးရုံတစ်ရုံဆီ ခေါ်သွားပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲဘော် လေးယောက်ကတော့ အကျဉ်းစခန်းမှာပဲ ကျန်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

ဆေးရုံသို့ သူ့အားပြောင်းရွှေ့လိုက်သည်မှာ ဘုရားကပို့သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုဆိုလျှင် ဟွန်ဆန်၏ရာထူးမှာ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး အဆင့်ရှိသည်ဟု လက်ခံခဲ့ကြပြီဖြစ်၍ သူ့ကိုပိုမိုများပြား ကောင်းမွန်သော ရိက္ခာများ စားသုံးခွင့်ပြုပြီဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူရရှိသော ရိက္ခာမှ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို အကျဉ်းစခန်းတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သော သူ့ရဲဘော်များ အတွက် စုဆောင်းခဲ့သည်။ ဆေးရုံမှဆင်းပြီးနောက် ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့ရဲဘော် များအား ဗီယက်နမ်တို့က လွတ်လပ်မှုအတန်အသင့် ပေးလာကြသည်။

“ဒါပေမယ့် ဒီလွတ်လပ်မှုက စစ်တပ်ဝင်းအတွင်းမှာပဲ ရှိတာပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

“ကျွန်တော်တို့အပေါ် သူတို့ယုံကြည်မှု ရှိလာကြပါပြီ။ အကျဉ်း စခန်းထဲမှာ ဟိုဒီလမ်းလျှောက်ခွင့် ရကြပြီး စစ်သားတွေနဲ့လည်း စကား ပြောခွင့်ပြုလာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ စည်းကမ်းရှိတဲ့ ဗီယက်နမ်စစ်သားတွေရော၊ စည်းကမ်းချိုးဖောက်တဲ့ စစ်သားတွေပါ ကျွန်တော်နဲ့ရင်းနှီးမှုရှိပါတယ်”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

နေ့စဉ်ရရှိသည့် ထောက်ပံ့ကြေး ဒေါ် ၆၀၀၀ နှင့် ဟွန်ဆန်တို့၏ နေရေးထိုင်ရေး အခြေအနေမှာ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ် စစ်သားအချို့က သူတို့ထံ မိသားစုများပေးပို့သော အစားအသောက်များကို ဟွန်ဆန်တို့အား ဝေမျှပေးကမ်းကြသဖြင့် ဘဝအခြေအနေမှာ ခံနိုင်ရည်ရှိ လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ဟွန်ဆန်အား အင်အားစွမ်းအားများပင် ဝတ်ဆင် ရန်ပေးကြသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်မှာ ကြောက်လန့်မှုကို အမြဲမပြတ် ခံစားနေရ သည်။ သူတို့အားလုံး ထာဝရအကျဉ်းချခံထားရတော့မည်လော၊ သို့တည်း မဟုတ် သတ်ဖြတ်အမဲဖျက်ခံရရန် ပိုပေါ့ထံပြန်ပို့ခံရတော့မည်လောဟူ၍ တွေးတောပူပန်နေမိလေသည်။

ဟွန်ဆန် ဗီယက်နမ်ဘက်သို့ တိမ်းရှောင်ခိုလှုံသွားသည့် သတင်း ကို အန်ကာတို့က မကြာမီ သိရှိခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန် ဗီယက်နမ်သို့ ထွက် ပြေးသွားကြောင်း သိရှိပြီးနောက် အန်ကာတို့က လက်တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ဘန်ရာနီအား အလုပ်ကြမ်းများကို ပြင်းထန်စွာ ခိုင်းစေခဲ့သည်။ သူမသည် သစ်ပင်ကြီးများကိုခုတ်လှဲခြင်း၊ မြေယာများကို ရှင်းလင်းခြင်းစသည့် ပင်ပန်း သည့်အလုပ်ကြမ်းများကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ သူမအပေါ် မပြတ်စုံစမ်း ထောက်လှမ်း နေပြီး သူမ၏လှုပ်ရှားမှုများကိုလည်း အမြဲစောင့်ကြည့်နေကြသည်။ ရက်စက် သည့် တိုက်ဆိုင်မှုတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ခင်ပွန်းနှင့်ဇနီး နှစ်ယောက်စလုံးမှာ မတူကွဲပြားသည့် အခြေအနေအောက်တွင် အကျဉ်းသားများဖြစ်နေခဲ့ကြရသည်။

“ကျွန်မကို အကျဉ်းခန်းထဲမှာ ထည့်ထားတာ မဟုတ်ပေမယ့် တစ်ချိန်လုံး ကျွန်မကို စောင့်ကြည့်နေကြတာပါ”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။ “နေ့ဘက်တွေမှာ ကျွန်မကို သစ်ငုတ်တွေကို တူးဖော်ခိုင်းပါတယ်။ အပင် တွေ၊ ခြံတွေကိုလည်း ရှင်းလင်းခိုင်းပါတယ်။ ခါးကျိုးလောက်တဲ့ အလုပ် တွေပါပဲ”ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ခမာနီတို့သည် သူတို့အဖြစ်ပေး နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းလိုသည့် လူများ၏ လူ့သိက္ခာနှင့် ယုံကြည်မှုတို့ လှိုက်စားလျော့ပါးသွားစေရန် အလွန်ကလိမ် ကကျစ်ကျသော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ခမာနီတို့သည် အမျိုးသမီးများကို “မုဆိုးမများ”အုပ်စု ၂ စုအဖြစ်ခွဲခြားထားသည်။ တစ်စုမှာ

စစ်ပွဲတွင် အမှန်တကယ်ကျဆုံးခဲ့ကြသည့် ခင်ပွန်းယောက်ျားများ၏ မိန်းမများ ဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်စုမှာ အန်ကာတို့က ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်လိုသည့် အသက်ရှင် နေဆဲ ခင်ပွန်းယောက်ျားများ၏ မိန်းမများဖြစ်ကြသည်။

“ကျွန်မတို့ ခင်ပွန်းယောက်ျားတွေ ဗီယက်နမ်ဘက် ထွက်ပြေးသွား ကြတာဟာ ကျွန်မတို့ကို ရှုတ်ချစရာ၊ အပြစ်ပေးစရာလို့ သူတို့မျက်စိထဲ မြင်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့က ကျွန်မတို့ကို နေ့ရောညပါ “မုဆိုးမ တွေ”လို့ ခေါ်ဆဲပြီး ညှင်းပန်းနှိပ်စက်လေ့ရှိကြပါတယ်။ အနှေးနဲ့အမြန်ဆို သလို မကြာမီ ကျွန်မတို့ယောက်ျားတွေ သေဆုံးကုန်ပြီလို့ ယုံကြည်လာ အောင် ကျွန်မတို့ကို ဦးနှောက်ဆေးတာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီက ကြေကွဲ လေသံဖြင့် ပြောပြသည်။ “သိပ်ရက်စက်ပြီး လူမဆန်တဲ့လူတွေပါပဲ”ဟု သူမက ဆက်ပြောပြသည်။

အန်ကာတို့က သူမကို “ကမ္ဘောဒီးယားကိုယ်ခန္ဓာ၊ ဗီယက်နမ်စိတ်” ရှိသူလို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ သူမကို “မုဆိုးမ”ဟု အဘယ်ကြောင့်ခေါ်ဆိုသည် ကို သိလာကြသည့် ပတ်ဝန်းကျင်မှလူများက သူမအား စကားပြောဆိုခြင်း မပြုကြတော့ပေ။

၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဟွန်ဆန် ဗီယက်နမ်သို့ ထွက်ခွာချိန်တွင် ဘန်ရာနီ မှာ သူတို့ရင်သွေးငယ်၏ ၅ လသားအရွယ်ကိုယ်ဝန်ကို လွယ်ထားရရှိခဲ့ပြန်သည်။

“ဒုတိယကလေးကို မွေးပြီးလို့ ၁၂ ရက်အကြာမှာ သူမကို အကျဉ်း ချထားလိုက်ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြန်လည်သတိရလျက် ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်တစ်ယောက် ဗီယက်နမ်တွင် အသက်ရှင်လျက် ကျန်းကျန်း မာမာရှိနေသည်ဆိုသည့် သတင်းကို သူမရရှိခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန် ကျန်းကျန်း မာမာ အသက်ရှင်နေဆဲဆိုသည့် အသိစိတ်က သူမတွင် အလွန်လိုအပ်နေ သော ဆက်လက်အသက်ရှင်နေလိုသည့် ဆန္ဒကို ခိုင်မာစွာရရှိစေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အန်ကာတို့က သူမ၏စိတ်ဓာတ်ကို ရိုက်ချိုးရန်ကြိုးစားခဲ့သည်။ အန်ကာတို့က ဘန်ရာနီသည် ဒုတိယကလေးမွေးဖွားပြီးနောက် အစာအာဟာရ ချို့တဲ့မှုနှင့် အလုပ်ဒဏ်ပိမှုကြောင့် သေဆုံးသွားပြီဟု သတင်းဖြန့်ခဲ့သည်။

ဘန်ရာနီသည် အခက်အခဲမျိုးစုံကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသည်။ “မုဆိုးမ” တို့ မြေယာခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းရန် အလုပ်သို့သွားကြသည့်အခါ ၎င်းတို့၏

ကလေးငယ်များကို အသက်ကြီး အမျိုးသမီးကြီးများ၏ စောင့်ရှောက်မှု အောက်တွင် ထားပစ်ခဲ့ကြရသည်။ ကလေးကို အခြားသူတစ်ယောက်၏ စောင့်ရှောက်မှုအောက်၌ ထားရစ်ခဲ့ရသည်မှာ သူမအဖို့ နှလုံးထိခိုက် ကြေကွဲ ရော့ဖြစ်ရသည်။ “မုဆိုးမ”တို့မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောင်းဖူးစေ့ပြုတ်ရည် များကိုသာ စားကြရသည်။ သနားကြင်နာတတ်သည့် ကျေးရွာသားများပေး သော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို ရှားရှားပါးပါး တစ်ခါတစ်ရံ စားရလေ့ရှိသည်။ သူမ၏မိဘများထံ သွားရောက်လည်ပတ်ရန် ခွင့်တောင်းခံသည့်အခါ ၎င်းမိဘ များ ဖျားနာနေမှသာလျှင် သွားခွင့်ပြုမည်ဟု အကြောင်းပြန်သည်။

ဘန်ရာနီ၏ “မုဆိုးမ”အုပ်စုတွင် သူမနှင့်အတူ မသန်မစွမ်း ၁၃ တွဲတို့၏ မင်္ဂလာဆောင်၌ အတူလက်ထပ်ခဲ့ကြသော အမျိုးသမီးငယ်တစ်ယောက် ပါဝင်သည်။ ဤအမျိုးသမီးနှင့်အတူ ဘန်ရာနီသည် သူ့မိဘများထံ တိတ် တဆိတ် သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။ သူမ၏မိသားစုနှင့် ခဏတာပြန်ဆုံ တွေ့ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူတို့ကို သူမမိဘအိမ်၌မနေရန် မိတ်ဆွေ များက အကြံပြုကြသည်။ သူတို့သည် မိတ်ဆွေအိမ်များ၌ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင် လိုက်ကြသည်။

“ကျေးရွာ၌ လာရောက်နေထိုင်တာကို အန်ကာတို့ကသာ သိခဲ့ရင် တော့ ကျွန်မတို့ကို လိုက်သတ်မှာပဲလို့တွေးပြီး ကြောက်နေကြရပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန် သေဆုံးပြီဟု အန်ကာတို့က ထင်မှတ်လိုက်ကြသည့်အခါ ဘန်ရာနီအပေါ် ယာယီအားဖြင့် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုကို လျော့ပေါ့ပေးလာကြသည်။ သူမ၏လှုပ်ရှားပြုမူမှုများကိုလည်း သာမန်စောင့်ကြည့်ရုံမျှသာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

“အန်ကာတို့က သစ္စာဖောက်တွေလို့ သံသယရှိခံရတဲ့ ကျွန်မတို့ အမျိုးသမီး ၃ ယောက်ရှိပါတယ်။ ကျွန်မတို့က တစ်နေရာတည်းမှာ အတူ နေကြပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။ “နောက် ဟွန်ဆန်အသက်ရှင် နေသေးတယ်ဆိုတာ သူတို့ကြားသိလိုက်ကြတော့ သူတို့က ကျွန်မတို့ကို အခြားဒေသကို ရွှေ့ပြောင်းဖို့ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အစည်းအဝေးအတွက်ဆိုပြီး လိမ်ညှာခေါ်လိုက်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့မိတ်ဆွေတွေ၊ အသိတွေ ပျောက်သွား ကြတာကို မကြာခဏမြင်နေ၊ ကြားနေရတော့ ဒီလို သူတို့ခေါ်တဲ့အတိုင်း

သွားရင် သေချာပေါက်အသတ်ခံရတော့မှာပဲဆိုတာကို ကျွန်မသိလိုက်ပါတယ်”
ဟု သူမကပြောပြသည်။

ကောင်းမွန်စွာနေထိုင် အသက်ရှင်နိုင်သည့် ဘဝအခြေအနေမျိုး
ကို ရှာဖွေရန် စွန့်စားလုပ်ဆောင်ကြသော တောင်သူလယ်သမားများပင်လျှင်
ခေါ်ဆောင်သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ကြရသည်။ သူမသည် မိခင်ဘက်မှ အဒေါ်နှစ်ယောက်
ခေါ်ဆောင်သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရပုံကို ပြန်လည်တွေးတောမိလျက် ကြေကွဲဝမ်းနည်း
နေမိသည်။

တစ်ညတွင် ခမာနီအကြီးအကဲ နှစ်ဦးတို့က ဘန်ရာနီအားခေါ်
ဆောင်သွားပြီး နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်ပစ်ကြမည့်
အကြောင်းပြောဆိုနေကြသံကို သူမ အမှတ်မထင် ကြားသိလိုက်ရသည်။

“အဲဒီညမှာပဲ ကျွန်မတို့တောထဲကို ထွက်ပြေးဖို့စီစဉ်ခဲ့ကြပါတယ်”
ဟု သူမကပြောပြသည်။

ထိုညတွင်ပင် သူမနှင့် “မုဆိုးမ”အနည်းငယ်တို့သည် အတူတကွ
ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။ ထွက်ပြေးလာကြသူများမှာ မောပန်းလျက် ရေငတ်
လာကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ မြစ်ဘေးနားတွင် ရောက်ရှိနေကြသော်လည်း
မြစ်ရေပြင်တွင်မျောပါနေသော အလောင်းများ ပြည့်နှက်နေသဖြင့် မည်သည့်
နေရာသို့မှ မဆင်းဝံ့ပေ။

အလွန် အကျည်းတန်ဆိုးဝါးသည့် မြင်ကွင်းဖြစ်သည်။ အန်ကာတို့
သည် လူအများ ကြောက်လန့်သွေးပျက်အောင် ပြုလုပ်တတ်သည့် အလေ့
အထ ရှိသည်။ အကယ်၍ အစာငတ်ပြတ်နေသော လူများက အစားအစာ
ခိုးယူလျှင် မည်သည့်အရာကိုခိုးသည်ဖြစ်စေ၊ ခိုးယူသည့်အရာကို လက်နှစ်ဖက်
တွင် ချည်နှောင်ထားခံရမည်ဖြစ်သည်။

“မြစ်ထဲမှာမျောပါနေတဲ့ ကလေးအသေကို မြင်ခဲ့ရတဲ့ မြင်ကွင်းကို
ကျွန်မဘယ်တော့မှ မေ့လို့ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ခိုးမိတဲ့ မာလကာသီးကို သူ
လက်မှာချည်ထားလျက်နဲ့ပါ”ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

လူများသည် ငတ်ပြတ်ဆာလောင်နေကြသော်လည်း စခန်းအနီး
တစ်ဝိုက် ပေါက်ရောက်နေသော ငှက်ပျောပင်မှ ငှက်ပျောသီးများကိုပင် တို့ထိ
ခွင့်မရှိကြဟု သူမကပြောပြသည်။ ခမာနီတို့သည် အိမ်၌ လူများထမင်းဟင်း

ချက်ပြုတ်စားသောက်ခြင်း မပြုနိုင်ရန် အိုးခွက်ပန်းကန်နှင့် အသုံးအဆောင် ကိရိယာပစ္စည်းများကိုပင် သိမ်းဆည်းထားကြသည်။ လူတိုင်းကို ပန်းကန်ပြား တစ်ချပ်နှင့် ဇွန်းတစ်ချောင်းသာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သဖွယ် ဝေခန်းရှိလူများကို ရေလုံပြုတ်ထမင်းဟင်း စားသောက်ရန် ခေါင်းလောင်းတီး၍ ခေါ်လေ့ရှိသည်။

“ဖားတစ်ကောင် ဒါမှမဟုတ် ငါးသေးသေးလေးတစ်ကောင် တွေ့ရင်တောင် ခွဲတမ်းကျထက် ပိုပြီးစားသောက်ခွင့် မရှိပါဘူး” ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

နိုင်ငံရေးလိုလံခွင့်ထောင်ခြင်း

စစ်ဆေးမေးမြန်းကြသူများမှာ စိတ်သဘောထားဆိုးဝါးပြီး ဒေါသကြီးသူများဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့က ဟွန်ဆန်အား မေးခွန်းများ တရစပ်မေးကြသည်။ ဟွန်ဆန်မှာ အရပ်ကြီးပြတ် ဖြစ်လုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

မေးသမျှမေးခွန်းများမှာ အကြောင်းအရာ တစ်ခုတည်းပင်ဖြစ်သည်။ သင့်ရဲ့အမည်ရင်းက ဘာလဲ။ ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း မည်သည့်တပ်ဖွဲ့တွင် အမှုထမ်းခဲ့ပါသလဲ။ ယင်းတပ်ဖွဲ့ အခြေစိုက်သည့်နေရာကား ဘယ်မှာတည်ရှိသလဲ။ ဗီယက်နမ်သို့ ဘာကြောင့်ထွက်လာခဲ့ရသလဲ။ ပိုပေါ့အတွက် ထောက်လှမ်းရေးလုပ်နေတာ မဟုတ်လားစသည့် မေးခွန်းများပင်။

နာဂီပေါင်းများစွာ စစ်ဆေးမေးမြန်းကြပြီးနောက် သူတို့သိလိုသည်များ မသိရှိရဘဲ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့ကို သစ္စာစောင့်သိခြင်း မရှိတော့ပြီကို သူတို့ယုံကြည်စပြုလာခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန် ခမာနီအဖွဲ့မှ ခွဲထွက်လာခြင်းမှာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်၍ မရနိုင်တော့ဘဲ အဆုံးသတ်အဆင့်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ဗီယက်နမ်တို့ နားလည်ပုံပေါ်လာသည်။ ဟွန်ဆန်သည် နောက်ပြန်လှည့်၍မရတော့အောင် ဖောင်ဖျက်ခဲ့ပြီး သူ့အားပြန်ပို့မည်ဆိုလျှင် အသတ်ခံရတော့မည်ဟု သူတို့သဘော ပေါက်လာကြသည်။

ဆွန်ဘီပြည်နယ်၌ ရက်ပေါင်း ၂၂ ရက်ကြာ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စိတ်ပျက်စွာ နေခဲ့ရပြီးနောက် သူတို့အား ထိန်းသိမ်းဖမ်းဆီးထားမှုကို ၃ လတိုးမြှင့်၍ ထိုပြည်နယ်၌ပင် ဆက်လက်နေစေခဲ့ပြန်သည်။ ထိုအချိန်၌ ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံရေးလိုလံခွင့်ပြုရန် တောင်းခံထားခဲ့သည်။

ကမ္ဘာဒီးယား ငါးဦးတို့၏ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့် လျှောက်ထားခြင်းကို ဗီယက်နမ်တို့ စဉ်းစားနေစဉ် ၎င်းတို့ကို အခြားထိန်းသိမ်းရေး စခန်းတစ်ခု သို့ ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားသည်။ ၎င်းတို့မှာ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်ရရှိသည့် အချိန်တိုင်အောင် အကျဉ်းချထားခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

သို့ဖြစ်လင့်ကစား ၎င်းတို့အဖို့ ကောင်းကွက်များလည်း ရှိလာခဲ့ သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ တစ်နေ့လျှင် ဒေါင် ၂၁,၀၀၀ တန်ဘိုးရှိ နေထိုင်စရိတ် များရရှိခဲ့သည်။ ဤငွေပမာဏမှာ ဗီယက်နမ်အစိုးအဖွဲ့ဝန်ကြီးတစ်ယောက် ရရှိသည့် ခွဲတမ်းနှင့်ညီမျှသည်။ လကုန်ရက်တွင်ပေးသည့်ငွေကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တို့၏ ယုံကြည်မှုကို တဖြည်းဖြည်း ရရှိလာပြီဆို သည့် လက္ခဏာပင်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်တို့သည် စစ်ဆေး မေးမြန်းသူအဖြစ်မှ အိမ်ရှင်နှင့်နောက်ဆုံးတွင် မဟာမိတ်များအဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲမှုကို ဖြည်းဖြည်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

“စားဖို့လုံလောက်ရုံမကတော့ဘူး။ သောက်ဖို့ စီးကရက်လုံလောက် ရုံမကတော့ဘူး။ ကျွန်တော့်မှာ အပိုသုံးဖို့ ငွေအချို့တောင် ရှိလာပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ သာမန်ရိုးရိုး အစားအသောက်များကိုသာ ကြိုက်နှစ် သက်တတ်သူဖြစ်သည့်အလျောက် သူသည် ဆန်းပြားသည့် နိုင်ငံခြားအစား အစာများကို ခံတွင်းမတွေ့ဘဲ ရှုပ်ထွေးပွေလီမှု မရှိသည့် ထမင်းနှင့်ငါးဟင်း ကိုသာ စားရမည်ဆိုလျှင် အပျော်ရွှင်ဆုံးဖြစ်သည်။ သူ၏ အာသီသအပြင်းဆုံး အရာမှာ စီးကရက်ဖြစ်သည်။ ဤစွဲမက်မှုကို အဖြတ်ခံရသည့်အခါ သူ့မှာ မရိုးမရွနှင့် ဒေါသဖြစ်ပေါ်ခံစားရသည်။ အမျိုးမျိုးသော ဗီယက်နမ်အကျဉ်း ထောင်များတွင် နေရစဉ် ကာလတစ်လျှောက် သူသည် နာမည်ကျော် ဗီယက်နမ်ဗန်ကို တံဆိပ်ပါစီးကရက်ကို သုံးစွဲခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သူ့ဘာသာသူ လိပ်၍သောက်တတ်သည်။

“ကျွန်တော့်အတွက် ဆေးလိပ်ဖြတ်ဖို့ခက်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ခက်ခဲကျပ်တည်းတဲ့ အချိန်တွေမှာ ကျွန်တော်ဟာ သင်္ဘော ရွက်တွေကိုတောင် ဆေးလိပ်လိပ်သောက်ခဲ့ရပါတယ်။ အကျဉ်းစခန်းမှာဆို ရင် ဆေးလိပ်တိုတွေကို စုဆောင်းထားပြီး စီးကရက်အသစ်တစ်လိပ်ဖြစ်

အောင် ပြန်လုပ်ပြီးသောက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အယူအဆက ရှားပါးတဲ့ အချိန်တွေမှာတောင် သောက်လို့ရတဲ့အရာတစ်ခုခုကို ရှာပြီးသောက်ခဲ့တာ အခုလိုပေါများနေတဲ့အချိန်ကျမှ ဘာကြောင့် ဆေးလိပ်ဖြတ်ရမလဲဆိုတာပါပဲ” ဟု သူကပြောပြသည်။

စိုးရိမ်ထိတ်လန့်စွာ လပေါင်းများစွာ နေလာခဲ့ရပြီးနောက် နောက်ဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည် အောင်မြင်မှုတစ်ခုကို ရရှိခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့် တောင်းခံခဲ့ခြင်း၏ ရလဒ်အဖြစ် ဟွန်ဆန်မှာ ၁၉၇၇၊ စက်တင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဗီယက်နမ်စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဗန်ထရန်ဒွန်းနှင့် အခြား ထိပ်တန်းကြည်းတပ်အရာရှိကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံရန် အလွန်ရှားပါးသည့် အခွင့်အလမ်းတစ်ခုကို ရရှိခဲ့သည်။ ထိုနေ့ရက်မှာ ထူးခြားသောနေ့တစ်နေ့ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် ပိုပေါ့သည် ၁၉၆၆ ခုနှစ်က ဘောဂျင်းသို့ ပထမဆုံး တစ်ခေါက် သွားခဲ့ပြီးနောက် ယခု တရုတ်ပြည်သို့ နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် အလည်အပတ် သွားခဲ့သည်။ ပိုပေါ့ တရုတ်တို့နှင့် ပိုမိုနီးစပ်မှုရှိလာသဖြင့် ဟွန်ဆန်မှာ ဟန့်ရှိုင်းကြိုဆိုမှုကို ခံခဲ့ရသည်။ ဗီယက်နမ်တို့တွင် ၎င်းတို့ကို ခြိမ်းခြောက်နေသော တရုတ်-ခမာနီ ဝင်ရိုးတန်းမဟာမိတ်ကို တန်ပြန်ဟန့်တားနိုင်ရန် ကမ္ဘောဒီးယား၌ မဟာမိတ်တစ်ဦး ရှိနေရန်လိုအပ်သည်။

နောင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာသည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဒွန်းနှင့် ဟွန်ဆန်တို့အကြား ဆွေးနွေးမှုများမှာ သူ့နိုင်ငံအား လွတ်မြောက်အောင် လုပ်နိုင်တော့မည့် ပထမဆုံး အလင်းရောင်ဖြစ်သည်ဟု ဟွန်ဆန်က သိမြင်လိုက်သည်။ သူတို့နှစ်ဦးသည် ရင်းနှီးစွာပြောဆို ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး ဟွန်ဆန်သည် သူ့ထံမှ အကူအညီများကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း တောင်းခံခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး၏ တုန့်ပြန်မှုကြောင့် စိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။

“သူတို့က ကျွန်တော့်ကို မကူညီနိုင်ဘူးလို့ ပြောပြတယ်။ ဒီပြဿနာကို ဒီမိုကရက်တစ်ကမ်ပူးသား(ခမာနီအစိုးရ၏ တရားဝင်အမည်)နဲ့အတူ ဖြေရှင်းကြည့်မယ်လို့ ပြောပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဗီယက်နမ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအချို့နဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီးအချို့က ကျွန်တော် ထိုင်းကိုသွားဖို့ကောင်းတယ်လို့ အကြံပြုကြတယ် (အကူအညီတောင်းရန်)။ ကျွန်တော့်ပြည်သူတွေကို မစွန့်ပစ်နိုင်ဘူးလို့ သူတို့ကိုပြောပြပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကို သူတို့ မကူညီ

နိုင်ရင်လည်း “လက်နက်အချို့ပဲပေးပါ။ ကျွန်တော် ကမ္ဘောဒီးယားပြန်ပြီး ပြည်သူတွေနဲ့အတူ အသေခံမယ်လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်အဖို့ ဗလာနတ္တိ အကျိုးမဲ့ခဲ့သည်တော့မဟုတ်။ ဗီယက်နမ် တို့က သူ့အား နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အား စစ်ရေးကူညီ ထောက်ပံ့မှုပြုလုပ်ရန်ကိုမူ ငြင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယား အရေး ဌာပါဝင်ပတ်သက်မှု မဖြစ်လို၍ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်သို့ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့် တောင်းခံရန် လာခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ သူ့နိုင်ငံလွတ် မြောက်ရေးအတွက် အကူအညီတောင်းခံရန် လာခဲ့ခြင်းသာ မဟုတ်ပါလော။

“သူတို့ဆီက အကူအညီတောင်းတော့ ငြင်းပယ်ခံရပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တွေက သူတို့သာ ကျွန်တော်တောင်းတဲ့ အကူအညီကိုပေးဖို့ သဘောတူလိုက်ရင် သူတို့ကို ဒီမိုကရက်တစ်ကမ်းပူးချား အရေးမှာ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်တယ်လို့ အထင်အမြင်ခံရမှာပေါ့လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က ဗီယက်နမ်တွေက နယ်စပ်မှာဖြစ်နေတဲ့ စစ်ရေးတင်းမာမှုတွေကို ဒီမိုကရက်တစ် ကမ်းပူးချားနဲ့ ညှိနှိုင်းဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားနေချိန်ပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

အနည်းဆုံး တိုက်ခိုက်ရေးအင်အား ၅၀,၀၀၀ ဖြင့် ကျောထောက် နောက်ခံပြုထားသည့် လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်နေသော ခမာနီတို့ ၏လက်အောက်မှ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား လွတ်မြောက်အောင် ကြိုးပမ်းရာ တွင် ဗီယက်နမ်တို့ထံမှ အကူအညီရရှိအောင် ၎င်းတို့ကို နားချစည်းရုံးရန်မှာ ဟွန်ဆန်အဖို့ မလွယ်ကူလှပေ။ မည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ ဗီယက်နမ်တို့သည် အစဉ်အလာအရ ခမာနီတို့၏ အခိုင်မာဆုံး မဟာမိတ်များဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု၏ အစောပိုင်းကာလများတွင် ဗီယက်နမ်တို့က ပိုပေါ့ ၏ တပ်ဖွဲ့များကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဖက် ပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့ များသည် လုံခြုံအေးချမ်းရတပ်များ၊ တောင်ဗီယက်နမ်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ပူးပေါင်းစစ်ဆင်ရေးများ ပြုလုပ်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ သည်။

“ဗီယက်နမ်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားရဲ့ လွတ်လပ်ရေးနဲ့ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ဆိုင်မှုကို အမြဲလေးစားခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်ခေါင်းဆောင်တွေက

အကူအညီပေးဖို့ ကျွန်တော့်ရဲ့တောင်းဆိုချက်ကို ငြင်းပယ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို ကူညီတာဟာ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကို ထိခိုက်မှာဖြစ်တယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို ပြောပြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သူတို့ထံ အကူအညီတောင်းမည့်အစား ဗီယက်နမ်တို့က ဟွန်ဆန် အား ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ ထို့နောက် အခြားတတ်ယ နိုင်ငံတစ်ခုသို့ ခရီးဆက်ရန်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်က သူသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားမည်မဟုတ်ဟု ၎င်းတို့ကို ပြတ်သားစွာပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် လျှင်မြန်စွာပြောင်းလဲသွားသည့် ဒေသဆိုင်ရာ မဟာ မိတ်ဖွဲ့စည်းမှုအနေအထားမှ အကျိုးအမြတ်ကြီးမားစွာ ရရှိခဲ့သည်။ သူသည် ပိုပေါ့နှင့်တရုတ်တို့ နီးစပ်မှုရှိလာပြီး ပိုပေါ့သည် မူလမိတ်ဆွေများဖြစ်သည့် ဗီယက်နမ်တို့အပေါ် ရန်လိုမှုပြုလာသည်နှင့်အမျှ ခမာနီနှင့် ဗီယက်နမ်တို့၏ ငြိမ်းချမ်းသောချစ်ကြည်ရေး နေ့ရက်များမှာ နိဂုံးပိုင်းသို့ လျင်မြန်စွာရောက်ရှိ လာနေပြီဆိုသည်ကို သိမြင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၇ တွင် ပိုပေါ့၏တပ်ဖွဲ့များ ဗီယက်နမ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် သည့်အခါ ရွှေရောင်မဟာအခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟု ဟွန်ဆန် ကဆိုသည်။ ပိုပေါ့၏ ရန်လိုသောအပြုအမူများမှာ ဗီယက်နမ်မူဝါဒ အပြောင်း အလဲ၏ အစဖြစ်ခဲ့သည်။ ဟန္တိုင်သည် ၎င်း၏ဝင်ရောက်မစွက်ဖက်ရေး ရပ်တည်ချက်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီး ပြန်လည်တုံ့ပြန်အရေးယူရန် စဉ်းစားခဲ့သည်။

“ပိုပေါ့ကသာ ဗီယက်နမ်ကို ဝင်မတိုက်ဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ခမာနီကိုဖြုတ်ချဖို့ ဗီယက်နမ်တို့ဆီက အကူအညီရမယ်လို့ မထင်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ ပိုပေါ့ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အမှားမှာ သူ့ပြည်သူများ (ဗီယက်နမ်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ အပါအဝင်)ကို ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ဗီယက်နမ်အား ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးအဖြစ်အပျက်များမှာ ဟွန်ဆန်အကြိုက် လျင်မြန်စွာပြောင်း လဲဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ပိုပေါ့၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရပြီးနောက် ဗီယက်နမ်တို့မှာ အစော်ကားခံရသည်ဟု ခံစားကြပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု ကင်းမဲ့သော အိမ်နီး ချင်းနိုင်ငံအပေါ်ထားရှိသော ၎င်းတို့၏ကြားနေရေး မူဝါဒကို ပြန်လည်သုံးသပ် ခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်အား တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်သည့်အနေဖြင့် ပိုပေါ့က

၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို ကမ္ဘောဒီးယား အနောက်တောင်ဘက်ဒေသမှ အရှေ့ဘက် ဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့ချထားလာသည့်အခါ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများစွာတို့ မှာ ဗီယက်နမ်ဘက်သို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြသည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော့်အတွက် ရွှေရောင်အခွင့်အလမ်းပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အဲဒီအချိန်မှာပဲ ဗီယက်နမ်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားကို ကူညီဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အတွက်တော့ ဗီယက်နမ်ထဲ ဝင်ရောက်ခိုလှုံလာတဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားဒုက္ခသည်တွေထဲကနေ လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့တွေအတွက် လူသစ်စုဆောင်းနိုင်ဖို့ အခွင့်အရေးပါပဲ။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော့်အစွမ်းအစနဲ့ဆိုရင် ဗီယက်နမ်တွေကို စည်းရုံးဖို့မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ပိုပေါ့က ဗီယက်နမ်ကို တိုက်ခိုက်တဲ့အခါမှာ ဗီယက်နမ်က လက်တုံ့ ပြန်ခဲ့ပါတော့တယ်။ သူတို့ အစော်ကားခံရတယ်လို့ ခံယူပြီး ကျွန်တော်တို့ ကို ကူညီဖို့ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

“ဗီယက်နမ်တွေက ပိုပေါ့ဟာ ဗီယက်နမ်ကိုတိုက်ဖို့ ပြင်ဆင်နေတယ် ဆိုတဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ခန့်မှန်းချက်ကို သူတို့ယုံကြည်စ ပြုလာခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဗီယက်နမ်ဘက်ကို လူတွေပို ပိုပြီး ပြေးလာကြတဲ့ အခါ ဗီယက်နမ်တွေက သူတို့လုံခြုံရေးကို အန္တရာယ်ကြီးကြီးမားမား ရှိလာ နေပြီဆိုတာ သိလာကြတယ်။ အဲဒီနောက် ဗီယက်နမ်တွေက ကျွန်တော့်ကို သူတို့ဌာနချုပ်ကိုခေါ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ (ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း) ဘယ်နေရာ တွေကို တိုက်ခိုက်သင့်တယ်ဆိုတာ ထောက်ပြဖို့ပြောပါတယ်” ဟု သူက ပြောပြသည်။

စက်တင်ဘာလအတွင်း ဗီယက်နမ်ကျေးရွာ အိမ်ခြေများကို မီးရှို့ ဖျက်ဆီးပြီး တေနင်ပြည်နယ်၏ ဒေသအချို့ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့သော ပိုပေါ့၏ တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဒေါသထွက်နေသော ဗီယက်နမ်တို့သည် ဆဗေရီယင်၊ ပရီဗန်း၊ ကမ်ပူမ်ချန်၊ ကရာတီးနှင့် ကန်ဒါလ်ဒေသအချို့ရှိ ခမာနီတပ်များကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် ဗီယက်နမ် တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းသို့ ကီလိုမီတာ ၃၀ မှ ၇၀ အထိ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော့်အတွက် ကမ္ဘောဒီးယားကို ပြန်ဖို့နဲ့ အခြား တစ်နေရာကို ရွှေ့ပြောင်းခံထားရတဲ့ ကျွန်တော့်မိန်းမကို ရှာဖွေဖို့အခွင့်အလမ်း ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ခမာနီတို့က ၁၉၇၈၊ ဇန်နဝါရီနှင့် ဖေဖော်ဝါရီလတို့တွင် ဗီယက်နမ် နိုင်ငံအတွင်း တေဆင်ပြည်နယ်အထိ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လာသဖြင့် ဗီယက်နမ် တို့သည် အံ့ဩဖွယ် စစ်အင်အားကို အသုံးပြု၍ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်သတင်းဌာနက ကမ္ဘောဒီးယားတို့၏ ၁၃၀-မမ အမြောက်ကြီးများ ၏ ဗုံးဆံထိမှန်ခံရသော ဆိုင်ဂုံမြို့၏မြောက်ဘက် ကီလိုမီတာ ၉၀ အကွာ ကမ္ဘောဒီးယားဒုက္ခသည်များ ပြည့်နှက်နေသည့် တေဆင်မြို့တွင် သေကြေဒဏ် ရာရသူ အရပ်သား ၃၀ ခန့် ရှိကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ တစ်ချိန် တည်းတွင် တင့်ကားများ၊ အမြောက်တပ်များနှင့် လေယာဉ်များ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ဗီယက်နမ်တပ်မကြီးများသည် ကီလိုမီတာ ၇၀၀ ရှည်လျားသည့် ကမ္ဘောဒီးယားနယ်စပ်တစ်လျှောက် ကီလိုမီတာ ၃၀ ခန့် ထိုးဖောက်ဝင်ရောက် နိုင်ခဲ့ကြသည်။ မြောက်ဘက်တွင် ရာတာနာကီမှ တောင်ဘက် ဆဗေရီယန် အထိ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဖန္ဒမ်းပင်ရေဒီယိုကလည်း နိုင်ငံအကြီးအကဲ ဒီယူဆန်ဖန်၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် အရပ်သားပြည်သူများအား ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအတွင်း ဆန်စပါးများကို လုယူရန် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော ရန်သူအားလုံးကို ရရာလက်နက်စွဲကိုင်လျက် တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ကြရန် နှိုးဆော်မှုကို ကိုးကားလျက်အသံလွှင့်ခဲ့သည်။ ဒီယူဆန်ဖန်က ဗီယက်နမ် တပ်ဖွဲ့များသည် ရာဘာခြံများကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြပြီး သစ်တောများ၊ အိမ်များကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးကာ အရပ်သားများကို ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ကြကြောင်း စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့ သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဗီယက်နမ်နှင့် သံတမန်အဆက်အသွယ် ဖြတ် တောက်ခဲ့ပြီး လေကြောင်းဆက်သွယ်မှုများကိုလည်း ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တို့အား ပိုမိုအရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍ မှ ပါဝင်ရန်တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗီယက်နမ်တို့က ယင်းသို့မဆောင် ရွက်ခဲ့သဖြင့် ဟွန်ဆန်မှာစိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။

“ဗီယက်နမ်တွေကို ကျွန်တော်ဒေါသထွက်ခဲ့မိတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သူတို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ဝင်တိုက်ပြီးတော့မှ တပ်တွေကို

ပြန်ရုပ်သိမ်းခဲ့ကြတယ်။” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “သူတို့က ကမ္ဘောဒီးယား နယ်ထဲမှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် လွတ်မြောက်နယ်မြေတစ်ခုကို မဖန်တီးခဲ့ကြဘူး။ ဖန်တီးထားခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့တပ်ဖွဲ့တွေ ထူထောင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က သူတို့ကိုယ်သူတို့ ကာကွယ်ရုံ ခဏလေး တိုက်ခိုက်ပြီး တပ်တွေကို ပြန်ရုပ်သိမ်းသွားခဲ့ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကိုယ်ပိုင်ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေ မရှိသေးဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကမ္ဘောဒီးယားတွေကို တိုက်ခိုက်ခံရတဲ့ နယ်မြေတွေကနေ ဗီယက်နမ်ထဲ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခွင့်ပြုတာကိုတော့ ကျေးဇူးတင်မိပါတယ်။ အဲဒီလို နေခွင့်ရတာက ကျွန်တော့်တပ်တွေအတွက် စစ်သားအသစ်တွေရှာဖို့ အခွင့်အလမ်းဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ တပ်ရင်း ၂၈ ရင်း ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အခုလက်ရှိ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ရှိနေကြတဲ့ ကြယ် ၁ ပွင့်နဲ့ ၂ ပွင့်တပ်ခိုလ်ချုပ်ကြီးတွေက အဲဒီ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တုန်းက ကျွန်တော် တပ်ထဲသွင်းခဲ့တဲ့သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏ တပ်သားသစ် စုဆောင်းခန့်ထားရေးမူမှာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သည်။ သူ၏ အဓိကဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ၊ ဗိုလ်မှူးကြီးများနှင့် ဗိုလ်မှူးများကို လက်ရွေးစင်ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၇၇ အစောပိုင်းနှင့် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် သူ့အားထောက်ခံသည့် အခြေခံအင်အားစုကို စတင်တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ တပ်ဖွဲ့အတွင်း သူရွေးချယ်ဝင်ခွင့်ပြုခဲ့သူများသည် ကျယ်ပြန့်သော ကွန်ယက်တစ်ခုဖြင့် တစ်နိုင်လုံးကို ထိန်းချုပ်ထားခဲ့သည်။ ဤကွန်ယက်သည် သူတို့၏ခေါင်းဆောင်ကြီးကို မြဲမြံစွာသစ္စာစောင့်သိခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် တိုက်ခိုက်ရေးတပ်ဖွဲ့များကို အလုံးအရင်းဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းလာကြသည့် ဒုက္ခသည်များထဲမှ ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သဖြင့် သူသည် ၎င်းတို့၏ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်အဖြစ် နေရာရလာခဲ့သည်။

“သူတို့က ကျွန်တော့်ကို မဲခေါင်မြစ်အရှေ့ဘက်ခြမ်းရဲ့ တိုင်းမှူးလို့ ခေါ်ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “သူတို့အထဲမှာ ကျွန်တော့်ထက် အသက်ကြီးသူတွေ အများကြီးပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ခေါင်းဆောင်မှုယူဖို့ နေရာပေးကြပါတယ်။ ပိုပေါ့ကို တိုက်ခိုက်ဖို့ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခဲ့တဲ့ တပ်ရင်းတွေကို အဓိကအားဖြင့် ကျွန်တော့်တပ်ဖွဲ့

အနီးအနားမှာပဲ ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများက ဟွန်ဆန်အားကူညီရန် အစီအစဉ်များ ချမှတ်နေပြီဖြစ်၍ အနောက်အစိုးရက ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာနေမှုကို အနီးကပ်စောင့်ကြည့်နေပြီဆိုသည်ကို ဟွန်ဆန်သိမြင်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်အောက်တွင် နေထိုင်စဉ် ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်ထိပ်တန်းစစ်ဘက်ဆိုင်ရာ တပ်မှူးကြီးများနှင့် ခိုင်မာတည်တံ့သော ဆက်ဆံရေးတစ်ရပ်ကို ဖြည်းဖြည်းတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဗန်ထီရန်ဒွန်းနှင့် တွေ့ဆုံပြီးနောက် ဟွန်ဆန်အား အမှတ် (၇)ဒေသနှင့် ဟိုချီမင်းမြို့တော်ဒေသတပ်မှူးကြီးဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးထရန်ဗန်ထရာနှင့်ရော ဒေသဆိုင်ရာ ဒုတိယတပ်မှူးများနှင့်ပါ မိတ်ဆက်ပေးခံခဲ့ရသည်။ ဤဆက်ဆံမှုများမှာ အလွန်အဖိုးတန်ကြောင်း မကြာမီတွေ့ရှိရတော့မည်ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့သော အကျိုးအမြတ်အရှိဆုံး ဆက်ဆံရေးမှာ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအဆောက်အအုံ၏ အရေးပါဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များထဲမှ တစ်ဦးဖြစ်လာမည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးလီဒတ်အန်နှင့်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏အစောပိုင်းကာလတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအန်သည် ဗီယက်နမ်သမ္မတ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန် ဗီယက်နမ်ဘက်သို့ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်လာခဲ့ချိန်တွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအန်သည် အမှတ် (၉) စစ်ဒေသ၏ တပ်မှူးကြီးဖြစ်သည်။ နောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအန် အမှတ် (၇) စစ်ဒေသ၏ တပ်မှူးကြီးအဖြစ်ခန့်အပ်ခံရချိန်တွင် ဟွန်ဆန်သည် သူနှင့်အလယ်အလတ်နှင့် အထက်တန်းအဆင့်အရာရှိများအတွက် သီးသန့်သတ်မှတ်ထားသော ဆေးရုံတစ်ခုတွင် တွေ့ခဲ့ကြသည်။

“ကျွန်တော်က မကြာခဏဖျားနာတတ်တော့ ဆေးရုံတက်ရလေ့ရှိပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်ဟာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေအတွက် သီးသန့်ထားရှိတဲ့ ဆေးရုံရဲ့စတုတ္ထအထပ်ကို တက်ရောက်ကုသခွင့်ရှိတဲ့ အသက်အငယ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော်လောနိုင်ငံကလာတဲ့လူလို့ ပုံဖျက်ထားရပါတယ်”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ဆေးရုံတွင် ဤကဲ့သို့သော လူငယ်တစ်ယောက်သည် ထိပ်တန်း အရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်နိုင်သည်ဆိုသည့် အချက်အပေါ် မယုံကြည်မှုများမှာ အပြည့်အဝနီးပါးရှိခဲ့သည်။ သူ၏ ဗီယက်နမ်မိတ်ဆွေများက ဟွန်ဆန်အပေါ် အာရုံကျရောက်မှု မရှိစေရန် သူ့ကိုမှတ်ပုံတင်ကဒ်ပြားအသစ်တစ်ခု ထုတ်ပေး ထားသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် လူများ၏သံသယများ တိုးပွားစေနိုင်ပေသည်။

“သူတို့က ကျွန်တော့်ကို မိုင်ဖတ် (ထာဝရပျော်ရွှင်မှုဟု အဓိပ္ပာယ်ရ)၊ အသက် ၃၆ နှစ်၊ ဒေသအမှတ် 'x' မှ အဆင့်မြင့်ကေဒါလို့ ခေါ်ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒေသအမှတ် 'x' ဘယ်မှာရှိတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူမှ မသိကြပါဘူး။ ဆေးရုံကလူတွေကတော့ တစ်စုံတစ်ခုကိုတော့ သံသယရှိနေကြဆဲပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပုံမှန်အားဖြင့်ဆိုရင် ဗီယက်နမ် တွေမှာက အသက် ၆၀ နှင့်အထက်အရွယ်လူတွေကိုသာ အဆင့်မြင့်ကေဒါ လို့ မှတ်ယူကြလို့ပါပဲ။ ဆေးရုံစတုတ္ထထပ်က လူတွေကတော့ ကျွန်တော့် ရာထူးကို သိကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ကို ဓာတ်မှန်ခန်းကိုပို့တော့ အဲဒီကလူတွေက အဆင့်မြင့်ကေဒါက ဘယ်လိုလုပ် အသက် ၂၆ နှစ်ပဲရှိ သေးတာလဲလို့ တွေးမိကြပါတယ်။ နောက်ပြီး ဒီလူဟာ ဘယ်ကလဲလို့ တွေးကြည့်ကြပါတယ်” ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးအန်နှင့် တွေ့ဆုံသိကျွမ်းခဲ့ရသည့် နေရာမှာ ထိုဆေးရုံ စတုတ္ထထပ်ပင်ဖြစ်သည်။

“သူဟာ ကျွန်တော့်ကို သူ့အမှတ် (၇)ဒေသရဲ့ အရင်းအမြစ်အင် အားတွေကနေ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ တည်ဆောက် ရာမှာ အများကြီးကူညီခဲ့ပါတယ်။” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော့် လုပ်ငန်းမှာ ကူညီဖို့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေနဲ့ ဗိုလ်မှူးကြီးတွေကို ကျွန်တော့်ဆီ စေလွှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ ခမာနီတွေကို အောင်မြင်စွာ ဖြုတ်ချဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ရာမှ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ အဓိကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြော ပြသည်။

ထိုအချိန်တိုင်အောင် ဗီယက်နမ်တို့မှာ ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ တော်လှန် ရေးတပ်ဖွဲ့ကို အကူအညီမည်မျှ အတိုင်းအတာအထိ ထောက်ပံ့ပေးကမ်း မည်ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်၍ သတိကြီးစွာထားလျက်ရှိဆဲဖြစ်သည်။

“ဗီယက်နမ်တွေက ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံရေးအကူအညီပေးဖို့ ငြင်းပယ်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ငွေကြေးနည်းလမ်းအားဖြင့်သာ ကူညီခဲ့ပါတယ်။ လက်နက်တွေ၊ သင်တန်းတွေ ပေးကြပါတယ်။ ကျန်တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှုနဲ့ ပညာရေးကိစ္စတွေကိုတော့ ကျွန်တော်တို့လက်ထဲ ဝကွက်အပ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဟာ ရုံးစာဘယ်လို ရေးရတယ်ဆိုတာကို အသက် ၂၅ နှစ်အရွယ်ကတည်းက သိခဲ့ပါတယ်။ (ကမ္ဘောဒီးယား)အရာရှိတွေအတွက် သင်ခန်းစာတွေကို ကျွန်တော်ရေးခဲ့ပါတယ်။ သင်ကြားပို့ချမှုတွေကိုလည်း ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

အရှိန်နှေးနှေးဖြင့်ပင် ဟွန်ဆန်သည် သူ့တပ်ဖွဲ့များကို ကြိုတင် ပြင်ဆင်ထားခြင်းမရှိဘဲ တည်ဆောက်ခဲ့သည်။

အခန်း ၄

ပိုပေါ့အား ဖြုတ်ချပြ

လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲ

ပိုပေါ့အစိုးရအား ဖြုတ်ချမည့် လျှို့ဝှက်အစီအစဉ်သည် မြေဩဇာ ကောင်းသော တောင်ဗီယက်နမ်မြေပေါ်တွင် စတင်အမြစ်တွယ်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ မူလအစီအစဉ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ၅ နှစ်အတွင်း လွတ်မြောက်စေရန်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်တို့က သူ့အပေါ်ယုံကြည်စိတ်ချရ သည့် မဟာမိတ်တစ်ဦးအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး ငွေကြေးနှင့်လက်နက်များ ထောက်ပံ့ရန်သဘောတူပြီး ဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားလွတ်မြောက်ရေး လုပ်ငန်းကို မြန်ဆန်စွာပြီးစီးအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်ဟု ဟွန်ဆန်ကတွေးတောမိသည်။

“ကျွန်တော့်စိတ်ကူးက ကမ္ဘောဒီးယား အရှေ့ဘက်ခြမ်းဒေသကို လွတ်မြောက်အောင်လုပ် အဲဒီလွတ်မြောက်နယ်မြေကို ခြေကုပ်ယူပြီး အနောက် ဘက်ခြမ်းဒေသကို လွတ်မြောက်အောင် ဆက်လုပ်ဖို့ပါ”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

၅ နှစ်စီမံကိန်းတွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံဟာထင်းပြည်နယ်မှတစ်ဆင့် ကမ္ဘောဒီးယားအနောက်ဘက်ခြမ်းဒေသအတွင်းသို့ တပ်ဖွဲ့များ ထိုးဖောက် ဝင်ရောက်စေပြီး ရုတ်တရက်ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ရန်နှင့် တစ်ချိန်

တည်းတွင် အဓိကပင်မတပ်ဖွဲ့များက အရှေ့ဘက်ခြမ်းဒေသမှ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ရန်တို့ ပါဝင်သည်။ လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကို ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်နယ် များဖြစ်သော ကရာတီး၊ စတန်ထရင်း၊ ရာတာနာကီရီနှင့် မွန်ဒူကီရီ တို့မှ တိုက်ခိုက်ဆင်နွှဲရန်ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မူလအစီအစဉ်တွေကို ဆပေးရန်နဲ့ ပရေဗန်း ပြည်နယ်တွေကို ယောင်ပြောင်တိုက်ခြင်းအားဖြင့် ပုံဖျက်ဖုံးကွယ်ထားမှာဖြစ်ပါတယ်။” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အဲဒီနောက် မဲခေါင်မြစ်အရှေ့ဘက်ခြမ်း မှာရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့တပ်တွေကို အားဖြည့်ဖို့ တပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို စေလွှတ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လွတ်မြောက်နယ်မြေတွေကို တိုးချဲ့ပြီး ဆပေးရန်နဲ့ ပရေဗန်းပြည်နယ်တွေကို ပိတ်ဆို့သိမ်းပိုက်လိုက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ၅ နှစ်အတွင်း လွတ်မြောက်အောင် လုပ်မယ့် အစီအစဉ်ပါပဲ” ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ပြောက်ကျားတပ်မှူးတစ်ယောက် အနေနှင့် ဟွန်ဆန်တွင် စူးရှသော စစ်ရေးအမြင်၊ စစ်ရေးအတွေးအခေါ်ရှိသည်။ ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် သူသည် လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ယင်းသို့ တပ်မတော် ဖွဲ့စည်းပြီးမှသာ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ဖန်တီးဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ကမ္ဘောဒီးယား ရဲဘော်ရဲဘက်များအား သူတို့၏ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းကို ညီညွတ်သော ကမ္ဘောဒီးယားကယ်တင်ရေး၊ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (UFSSLE) ဟု အမည် ပေးရန် အကြံပြုခဲ့သည်။ ဤအကြံပြုချက်ကို ဟွန်ဆန်၏ အရင်းနှီးဆုံး မိတ်ဆွေနှစ်ဦးဖြစ်သော ဆင်ဆောင်း (နောင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားသော မအောင်မြင်သည့် အာဏာသိမ်းပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သူ)နှင့် ဆာနေဘု (နောင်တွင် ဟွန်ဆန်၏ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လာသူ)တို့က သဘောတူ လက်ခံခဲ့ကြသည်။

ပိုပေါ့က ခမာနီတပ်မ ၁၈ ခုကို ဗီယက်နမ်အား တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ပေးလိုက်သောအခါ နှေးကွေးသောနှုန်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် မည့် ၅ နှစ်စီမံကိန်းကို အရှိန်မြှင့်တင်ခဲ့ပြီး အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးကို ရုတ်တရက်အရေးတကြီး လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။ ခမာနီတို့၏ စစ်ရေး

လှုပ်ရှားမှုများက ဗီယက်နမ်တို့ကို လျင်မြန်စွာ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်စေခဲ့သည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော်အတွက် ရွှေအခွင့်အလမ်း (Golden Opportunity) မျှသာ မဟုတ်တော့ဘဲ အဲဒီထက်ပိုကောင်းတဲ့ စိန်အခွင့်အလမ်း (Diamond Opportunity) ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ပိုပေါ့ရဲ့အင်အား အတောင့်ဆုံးတပ်ဖွဲ့တွေဟာ ဗီယက်နမ်တို့ရဲ့ ချေမှုန်းခြင်းကို ခံလိုက်ကြရ လို့ပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဗီယက်နမ်တွေရဲ့ ကျွန်တော်တို့ကို အကူအညီပေးမယ်ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်က ကျွန်တော်တို့ကို ယုံကြည်မှုတွေ ရရှိစေခဲ့ပါတယ်။ ပိုပေါ့ရဲ့အင်အားအကောင်းဆုံး တပ်ဖွဲ့တွေ လုံးပါးပါးကုန်လို့ ကျွန်တော်ရဲ့တပ်ဖွဲ့အင်အားဟာ ၃ ဆလောက် တိုးပွားလာခဲ့ပါတယ်” ဟု သူက ရှင်းပြသည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလနှင့် ၁၉၇၈ ခုနှစ် အစောပိုင်းတို့တွင် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လျှို့ဝှက်သွားရောက်ခဲ့သော ခရီးစဉ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီထိပ်တန်းတပ်မှူးများအား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦးနှင့် လာရောက် ပူးပေါင်းရန်ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ ပိုပေါ့က အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် တပ်မှူး တစ်ဦးဖြစ်သောတာမော့ဦးဆောင်သည့် တပ်ဖွဲ့များကို နိုင်ငံအနောက် တောင်ဘက်ဒေသမှ ဗီယက်နမ်နယ်ခြားဒေသသို့ စေလွှတ်ရန် စီစဉ်နေသည် ဆိုသော ထောက်လှမ်းရေးသတင်းကို ဟွန်ဆန်ရရှိသောအခါ လွတ်မြောက် ရေးတပ်ဖွဲ့များကို အားကောင်းအောင် အရေးတကြီးပြုလုပ်ရန် ပိုမိုလိုအပ် လာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဟွန်ဆန်အဖို့ သူ၏မဟာမိတ်များဖြစ်သော ဟင်ဆမ်ရင် နှင့် ချီဆင်တို့နှင့် အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့နှင့်အဆက်အသွယ် လုပ်ဖို့ရန်မှာ မလွယ်ကူပေ။

“ကျွန်တော် ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ချိတ်မိဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ တပ်ရင်းတစ်ရင်းရဲ့ တပ်မှူးဖြစ်ပါတယ်။ နောက် ချီဆင်နဲ့လည်း ဆက်သွယ်မိဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ သူကတော့ ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးပါ။ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့တပ်ဖွဲ့ မရှိပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

တဖြည်းဖြည်းနှင့် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏တပ်ဖွဲ့များကို ခမာနီဆန့်ကျင် ရေးအမျိုးသားရေးဝါဒီများဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ၎င်းတို့ကို ကမ္ဘောဒီးယားနယ်မြေ အတွင်း စီမံခန့်ခွဲထိုးဖောက်စေခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားကိုဝင်တော့ နိုင်ငံအရှေ့ဘက်ပိုင်းမှာ ပုန်ကန်မှုကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့တပ်ဖွဲ့တွေက ခွဲထွက်လာသူ (ခမာနီအဖွဲ့မှ ထွက်ပြေးလာသူ) များနဲ့ ဆက်သွယ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၇၈၊ မေလမှာ ကျွန်တော်တို့ ကမ်ပုမ်ချန်းနဲ့ ကရာတီပြည်နယ်အတွင်း လွတ်မြောက်နယ်မြေများကို ထူထောင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ ချီဆင်တို့ဟာ အဲဒီလွတ်မြောက်နယ်မြေတွေမှာ ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ သူတို့နဲ့ တိုက်ရိုက်အဆက်အသွယ် မရှိသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ သူတို့တပ်ဖွဲ့တွေကတစ်ဆင့် သွယ်ဝိုက်အဆက်အသွယ်ကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သိကျွမ်းခဲ့ကြသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရှိခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည့် ဟွန်ဆန်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့သုံးဦးသည် ၁၉၇၈၊ နိုဝင်ဘာလတွင် တောင်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဆွန်ဘီပြည်နယ်၌ မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ဤသို့တွေ့ဆုံမှုသည် ဗီယက်နယ်မြေပေါ်တွင် ၎င်းတို့၏ ပထမဦးဆုံး တွေ့ဆုံမှုဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤတွေ့ဆုံပွဲမှာ နှစ်ပတ်တော်တွေ့ဆုံမှုမျှသာမဟုတ်ဘဲ အုပ်စု ၅၅ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲဖြစ်သည်။

ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့ကို တွေ့ရသောအခါ ဟွန်ဆန်မှာ အလွန်ပျော်ရွှင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ ဟွန်ဆန်ထက် အသက်အားဖြင့်ကြီးသော်လည်း သူ၏မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ဟင်ဆမ်ရင်မှာ ထိုနှစ်ထက်စော၍ ခမာနီတို့၏ လုပ်ကြံတိုက်ခိုက်မှုမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ပြီး ဗီယက်နမ်၌ ဒိုလုံနေခဲ့သည်။

“သူတို့ကိုတွေ့ရလို့ ဝမ်းသာရုံတင်မကပါဘူး။ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ပုန်ကန်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေပြီဆိုတဲ့ သတင်းတွေကြားရလို့လည်း ဝမ်းသာတာပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှု တပ်ဖွဲ့များနှင့် ကျေးလက်ပြည်သူများ ပူးပေါင်း၍ တစ်ပြိုင်နက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသော ပုန်ကန်မှုများမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အရှေ့ဘက်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့သည် ညီညွတ်သောတပ်ဦး၏ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးမူဝါဒများကို သူပုန်ပါတီအဖွဲ့ ၅ ခုတို့၏ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွင် ချပြခဲ့ကြသည်။ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့ဦးဆောင်သော ပါတီတစ်ခုမှာ ကမ္ဘောဒီးယားအတွင်းဘက်ဒေသတွင် ပုန်ကန်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဘိုထန်းခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင်ရှိသော ဒုတိယပါတီတစ်ခုမှာ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံအရှေ့မြောက်ဘက်ဒေသ၌ ပုန်ကန်ခဲ့သည်။ တတိယပါတီတစ်ခုမှာ ကွန်မြူနစ်များဖြစ်ကြပြီး ဟန့်ဗွိုင်း (ဗီယက်နမ်) တွင် ပညာသင်ခဲ့သော ခေတ်ပညာတတ်ပင်ဆိုင်ရာနှင့် ချီဆော့၊ ချန်ဆီကဲ့သို့သော အခြားပုဂ္ဂိုလ်များကဦးဆောင်ကြသည်။ ဤသုံးဦးတို့မှာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်၊ ဂျီနီဗာ ကွန်ဖရင့် ကတည်းက ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ စတုတ္ထပါတီမှာ ဟွန်ဆန်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့သစ်များဖြစ်သည်။ ပဉ္စမပါတီမှာ ဆေပူတန်နှင့် တီဘန်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင်ရှိပြီး ထိုင်းနိုင်ငံအခြေစိုက် ဓမာနီဆန်ကျင်ရေး တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ဤသူပုန်ပါတီ ၅ ခုတို့ အတူတကွအလုပ်လုပ်ရန် အခက်အခဲ ရှိနိုင်ပါသလား။

“ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်နဲ့ ကျွန်တော့်အတွက်ကတော့ မခက်ခဲပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်ဟာ အရှေ့ဘက်ဒေသမှာ အတူလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြဖူးပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ဟာ ပူပေါင်းဖို့ပါ။ ဒါပေမယ့် အဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်တွေအဖို့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် တွေ့ကြဖို့အချိန်မရရှိပါဘူး။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှာ ညီညွတ်သော တပ်ဦးဖွဲ့စည်းရလို့ အလွန်အလုပ်များခဲ့ကြပါတယ်။ နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်တွေ၊ နိုင်ငံရေးညီလာခံတွေ ဖော်ဆောင်ကြရပါတယ်။ ၁၉၇၈၊ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက်နေ့မှာ တပ်ဦးဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေညာနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုက်ပွဲစတင်ဖို့ တပ်ဖွဲ့တွေ၊ စားနပ်ရိက္ခာတွေ၊ လက်နက်တွေကို အားလုံးပြင်ဆင်ဖို့ စည်း၊ စုဆောင်းပြီးဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့လုပ်ဆောင်နည်းက တပ်ဦးကိုအရင်ဖွဲ့စည်းပြီးမှ စစ်တပ်ဖွဲ့ဆိုတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး” ဟု သူကရှင်းပြသည်။

ဟင်ဆန်ရင်ခေါင်ဆောင်သော အတွေ့အကြုံမရှိသေးသည့် တပ်ဖွဲ့သည် ညီညွတ်သော ကမ္ဘောဒီးယား ကယ်တင်ရေး၊ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး အမည်ဖြင့် စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို စတင်ခဲ့သည်။

ပိုပေါ့က သူ၏တပ်မှူးများအား ဗီယက်နမ်ကို တိုက်ခိုက်ရန် ကျိုးကြောင်း ညီညွတ်မှုမရှိဘဲ တိုးမြှင့်ဖိအားပေးခဲ့၍ အရှေ့ဘက်ဒေသမှ သူ၏ တပ်မှူးများမှာ တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး သူနှင့်လမ်းခွဲသွားခဲ့ကြတော့သည်။ သူ၏ အရှေ့ဘက်ဒေသတပ်ဖွဲ့များအဖို့ အကြီးမားဆုံး ထိုးနှက်ချက်တစ်ရပ်မှာ ဟင်ဆန်ရင်နှင့်ချီဆင်တို့၏ ပုန်ကန်မှုဖြစ်ပွားပြီး လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦးနှင့် ပူးပေါင်းသွားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်၏ တပ်ဖွဲ့အချို့သည် ပုန်ကန်မှု ပြုလုပ်နေသော ပြည်သူများကို ကူညီရန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ပထမအကြိမ်အဖြစ် ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့အား တစ်နှစ်အတွင်း ဖြုတ်ချနိုင်ဖွယ်ရှိသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့ အနည်းဆုံး ကမ္ဘောဒီးယား ၁၉၇၉ ခုနှစ်သစ်မှာ လွတ်မြောက်စေနိုင်တယ်လို့ စဉ်းစားမိကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

“အဲဒီနောက် ဟင်ဆန်ရင်နဲ့ ချီဆင်တို့ဟာ သူတို့တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ အတူ ကျွန်တော့်နယ်မြေထဲ ပြေးလာခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ဖြည့်စွက်ပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စုပေါင်းတပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ လွတ်မြောက်ရေးနယ်မြေကို ထူထောင်လိုက်ကြပါတယ်။ ၁၉၇၉၊ ဧပြီလခန့်မှာ နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်အောင် လုပ်နိုင်တော့မယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ခန့်မှန်းခဲ့ကြပါတယ်။ ပိုပေါ့အစိုးရဟာ အလွန်အမင်း အင်အားချိနဲ့လာလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ မမျှော်လင့်ခဲ့ပါဘူး။ ပြည်သူတွေက သူတို့ကိုဆန့်ကျင်ထကြွဖို့ကိုပဲ စောင့်နေကြတာပါ”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းလင်းပြောပြသည်။

ဟန့်ရှင်ဘက်တွင်လည်း အကျပ်အတည်းကာလကဲ့သို့သော အခြေအနေတစ်ရပ်မှာ ဗီယက်နမ်ပြည်သူ့တပ်မတော် (ဗွီပီအေ)၏ အဆင့်မြင့် အလွှာတွင်တည်ရှိလာခဲ့သည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာအခြေအနေကို တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်သည့်အနေဖြင့် ဟန့်ရှင်အစိုးရသည် ဗွီပီအေ၏ စီးပွားရေးတည်ဆောက်မှုလုပ်ငန်း အထွေထွေဌာနကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး ယင်း၏စစ်ဘက်တပ်ဖွဲ့များကို ကမ္ဘောဒီးယား နယ်စပ်

တစ်လျှောက် တပ်ဖြန့်ချထားခဲ့သည်။ သြစတြေးလျလူမျိုး ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူ ကားလ်သေယာ၏အဆိုအရ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း များတွင် စစ်ဘက်၏ ပါဝင်ပတ်သက်လုပ်ဆောင်နေမှုများကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ ရသည့် စစ်တပ်၏လက်တံတစ်ချောင်းဖြစ်သော ဤဌာနကြီးကို ၁၉၈၆ ခု ကမ္ဘောဒီးယားစစ်ပွဲပြီးဆုံးပြီးနောက် ကာလအတန်ကြာပြီးသည့်တိုင် ပြန်လည် ဖွဲ့စည်း ထူထောင်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးကြောင်း တွေ့ရသည်။

၁၉၇၈၊ ဒီဇင်ဘာလခန့်တွင် ခမာနီတို့အား ဖြုတ်ချရန် ဗီယက်နမ် တို့၏ ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒီဇင်ဘာ ၄ ရက်နေ့တွင် ဟန့်ရှင်ရေဒီယိုက ကမ်ပူးချားညီညွတ်ရေးတပ်ဦး ဖွဲ့စည်းမှုကို ကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းကြေညာချက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများအား ပိုပေါ့နှင့် အိယန်ဆရီ ဂိုဏ်းကို ပုန်ကန်ဖြုတ်ချရန် တပ်ဦးအဖွဲ့က တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ကြောင်းပါရှိ သည်။ ဘန်ကောက်အခြေစိုက် သံတမန်များက ဤကြေညာချက်ကို ဗီယက်နမ် တို့၏ ကမ္ဘောဒီးယားဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲတွင် ပြတ်သားသောခြေလှမ်းတစ်ရပ် အဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ကြသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့က မကြာမီ ပိုပေါ့ အစိုးရကို ဖြုတ်ချပြီး ၎င်းနေရာတွင် ဟန့်ရှင်လိုလားသော အစိုးရတစ်ရပ် အစားထိုး တင်မြှောက်မည့် ဗီယက်နမ်တို့၏ ကျယ်ပြန့်သော စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေး အရေးယူ ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ကြောင်း ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့ကြသည်။

တိုက်ခိုက်မှုများမှာ မျှော်လင့်ထားသလို ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၈၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ဗီယက်နမ်တို့သည် ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး၏ တပ်ဖွဲ့ များကို ပံ့ပိုးပေးလျက် ခမာနီတို့အပေါ် အထွေထွေထိုးစစ်ကြီးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲ ခဲ့သည်။ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဗီယက်နမ်ဦးဆောင်သော တပ်ဖွဲ့ကြီးသည် မဲခေါင်မြစ်ကို ဖြတ်ကူးခဲ့ကြပြီး ဖန္ဒမ်းပင်နှင့် ၆၄ ကီလိုမီတာ ကွာဝေးသော ပြည်နယ်မြို့တော်ကမ်ပုမ်ချန်ကို ဝိုင်းထားလိုက်သည်ဟု ၁၉၇၉ ခု၊ ဇန်နဝါရီ ၁ ရက်နေ့ထုတ် သတင်းများက ဖော်ပြကြသည်။ ဗီယက်နမ်အမြဲတမ်းတပ် များဟု ယုံကြည်ရသော တပ်ဖွဲ့များက နှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် ကမ်ပုမ်ချန်မြို့ အား ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်သူများက ပိုပေါ့တပ်ဖွဲ့များထံမှ “ထောင်ပေါင်းများစွာသော လက်နက်များ”ကို သိမ်းပိုက်ရရှိခဲ့ကြသည်ဟု သတင်းများက ဖော်ပြသည်။

စစ်ဘက်တပ်မှူးတစ်ယောက်အနေနှင့် ဟွန်ဆန်သည် စစ်ရေး တိုက်ခိုက်မှုတိုင်း၏ အောင်မြင်မှုမှာ လက်နက်နှင့်စားနပ်ရိက္ခာထောက်ပံ့မှု အပေါ် မူတည်နေကြောင်း သိရှိနားလည်လေသည်။ သူ၏ တပ်ဖွဲ့များကို ဗီယက်နမ်က လက်နက်တပ်ဆင်ပေးသည်။ ယခုဆိုလျှင် သူတို့ကို စားနပ်ရိက္ခာ များပင် ထောက်ပံ့ပေးနေပြီဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း တပ်ဦး နှင့်လာရောက်ပူးပေါင်းသော တပ်သားသစ်များကို ကျွေးမွေးရန်အတွက်ပင် အနည်းငယ်ပိုလျှံနေသေးသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားအခြေခံ သာမန်လူများပါဝင်သည့် အင်အားအလုံးအရင်း ခိုသော လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းရသည့် အလုပ်မှာစိတ်လှုပ်ရှား ဖွယ်ကောင်းပေသည်။ အဆုံးတွင် လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကြီး၌ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ ၂၀,၀၀၀ ခန့် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။

“ကျွန်တော်တို့တပ်ဖွဲ့တွေဟာ ရှေ့ပြေးကင်းထောက် တပ်ငယ်လေး တွေ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ တိုက်ပွဲဝင်နိုင်တယ်။ နယ်မြေတွေကို သိမ်းပိုက် နိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပြည်သူတွေ ပူးပေါင်းလာအောင် လှုံ့ဆော်စည်းရုံး နိုင်ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဟာ (ခမာနီတွေ ကို) တိုက်ခိုက်ရင်း တစ်ချိန်တည်းမှာ တပ်ဖွဲ့သစ်တွေ ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြပါတယ်” ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

ရံဖန်ရံခါတွင် ဟွန်ဆန်၏တပ်ဖွဲ့များသည် ချီတက်စစ်ဆင်ရင်း ဗီယက်နမ်တပ်များ ရောက်လာသည့်အထိ စောင့်နေရတတ်သည်။ အကြောင်း မှာ သူ၏ဝန်ခံချက်အရ သူ့တပ်သားများအနက် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ တင့်ကားတစ်စီးကို ကိုယ်တိုင်မမောင်းနှင်တတ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သူ၏တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် အင်အားကြီးမားသော ရန်သူ၏ခုခံမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောနေရာများတွင် ဗီယက်နမ်တပ်များ ရောက်ရှိလာပြီး ခမာနီခံ စစ်ကြောင်းကို တင့်ကားများ၊ အမြောက်များနှင့် ပစ်ခတ်ဖောက်ထွက်မှုပြု လုပ်ရန် စောင့်နေကြရသည်။

“ပိုပေါ့ရဲ့ နယ်ခြားတပ်ဖွဲ့တွေ ချေမှုန်းခံရပြီးနောက်မှ သူ့ရဲ့ပြည်တွင်း က တပ်တွေဟာ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့တိုက်ခိုက်မှုတွေကို ဘယ်လိုမှမခံနိုင်တော့ပါဘူး” ဟု သူကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနဲ့ ထိုင်းနယ်စပ်

တစ်လျှောက်က ဆမ်လွတ်နဲ့တာဆန်းဒေသမှာ ခုခံမှုတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ ယုံကြည်ချက်တူ ရဲဘော်များက သူတို့သည် ဗီယက်နမ်တို့၏ စစ်ရေးအကူအညီမပါရှိဘဲ ခမာနီတို့ကို ဖြုတ်ချနိုင်မည် မဟုတ်ဆိုသည်ကိုမူ သိရှိနားလည်ကြသည်။

“ဗီယက်နမ်တွေဟာ စနစ်တကျလျှို့ဝှက်လုပ်ဆောင်တတ်ကြလို့ သူတို့တပ်အင်အား ဘယ်လောက် အသုံးပြုခဲ့တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် အတိအကျမသိပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဗီယက်နမ်တွေက သူတို့ရဲ့ ဖဲချပ်တွေကိုမပြပါဘူး။ တစ်လက်ကစားပြီးတာတောင် မပြကြပါဘူး။ တကယ်လို့ သူတို့ဖဲချပ်တွေကို ဖွင့်ပြထားရင် ရန်သူက သူတို့ရဲ့နောက်ခြေလှမ်းကို ခန့်မှန်းနိုင်တော့မှာပေါ့။ သမိုင်းစာအုပ်တွေ ပြန်ဖတ်ကြည့်ရင်တောင် ဒိန်ဘင်ဖူးမှာ ပြင်သစ်တပ်တွေကို ဘယ်လိုအနိုင်တိုက်ခဲ့တယ်ဆိုတာ သိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အထင် ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲမှာ သူတို့ဗီယက်နမ်တပ်အင်အား ၁၀၀,၀၀၀ လောက် အသုံးပြုခဲ့ပုံရပါတယ်။ သူတို့အစီအစဉ်က အချိန်တိုအတွင်းမှာ လျင်မြန်တဲ့ ထိုးစစ်တစ်ခုနဲ့ နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဖို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် အလွန်ကြီးမားတဲ့ တပ်ဖွဲ့အင်အားကို အသုံးပြုခဲ့ကြတာပါ”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

“ကျွန်တော် နားလည်သလောက်ပြောရရင် ဗီယက်နမ်တွေက အဓိက တပ်ဖွဲ့ ၃ ခုကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ အတောင့်တင်းဆုံးတပ်ဖွဲ့က အမှတ် (၄) အမြဲတမ်းတပ်မပါ။ ဒီတပ်ကို ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ တရုတ်နဲ့ဖြစ်ပွားတဲ့ နယ်စပ်စစ်ပွဲမှာ အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ဒုတိယတပ်ဖွဲ့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး လီဒတ်အန်ရဲ့ အမှတ် (၇) တပ်မဖြစ်ပါတယ်။ တတိယတပ်ဖွဲ့ကတော့ အမှတ် (၉) တပ်မဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ နည်းဗျူဟာအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုခဲ့ကြပါတယ်။ အမှတ် (၄) တပ်မဟာ ဆပေးရီရန်ကို တိုက်ခိုက်ပြီးနောက် ဆီရင်ရီ(ပ်)ပြည်နယ်ကို ရွှေ့ပြောင်းခြေကုပ်ယူထားခဲ့ပါတယ်။ ဆပေးရီရန်ပြည်နယ်မှာ ပိုပေါ့ရဲ့တပ်ဖွဲ့တွေကို တိုက်ခိုက်တဲ့အခါ ဆီရင်ရီ(ပ်)အထိ လိုက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

“ဗီယက်နမ်တွေက ဆီရင်ရိ(ပ်)မှာ အခြားတပ်မတော်ကို ဘာကြောင့် အသုံးမပြုခဲ့တာလဲဆိုရင် အကြောင်းက အမှတ် (၄) တပ်မဟာ ပိုပေါ့ရဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေကို သေသေချာချာ လေ့လာထားခဲ့လို့ သူတို့ကို ဘယ်လိုတိုက်ရ မယ်ဆိုတာ သိကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

စစ်ဆင်ရေး မည်သို့ဆင်နွှဲခဲ့ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ဟွန်ဆန်က ပြောပြ ခဲ့သည်။ “ဗီယက်နမ်တွေက တင့်ကားတွေ၊ အမြောက်တွေကို အများကြီး မသုံးခဲ့ပါဘူး။ သူတို့ရဲ့ တောတွင်းတိုက်ခိုက်ရေး အတွေ့အကြုံတွေကို ကွင်း ပြင်မှာအသုံးချခဲ့ကြပါတယ်။ ရန်သူကို ဖုံးကြံဖို့ လေယာဉ်တွေကို မသုံးကြပါ ဘူး။ လေယာဉ်တွေကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက်ပဲ သုံးကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ခြေလျင်တပ်တွေကို အဓိကအသုံးပြုကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

ယခုစစ်ပွဲတွင် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏အစောပိုင်းကာလ ပြောက်ကျား စစ်သားတစ်ဦးကဲ့သို့ လက်တွေ့တိုက်ပွဲများ၌ ပါဝင်ခဲ့ခြင်းမရှိတော့ဘဲ ပို၍ကြီး မားသော တာဝန်များကိုဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူသည် တပ်ဖွဲ့များ၏ လှုပ်ရှား ချီတက်မှုများကို စီစဉ်ပေးသည်။ ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်ပေးသည်။ စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်းပေးရသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ၏ အလုံးအရင်းနှင့် ပြင်းပြင်း ထန်ထန် တိုက်ခိုက်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောအခါ ခမာနီတို့၏ ခံစစ်ကြောင်းများ မှာ မခုခံနိုင်တော့ဘဲ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲကုန်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ် တပ်ဖွဲ့တို့သည် ၎င်းတို့၏ချီတက်လှုပ်ရှားမှုများကို အနီးကပ်တိုင်ပင်ညှိနှိုင်း လုပ်ဆောင်ကြရသည်။ သို့ရာတွင် တိကျစွာသတ်မှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက် များ အောင်မြင်မှုမရှိဖို့ သီးခြားပစ်မှတ်များထားရှိကာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် ဘာသာစကား ကွဲပြားမှုကြောင့် သီးခြားတပ်မှူးများအောက်၌ တပ်ဖွဲ့များကို ချီတက်လှုပ်ရှားစေခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား တပ်ဖွဲ့များသည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအတွင်း ပြည်သူလူထုကို နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှု ရှိလာစေရန် လှုံ့ဆော်သည့် မြေပြင်စည်းရုံးရေး အလုပ်များကိုလည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘုံရည်မှန်းချက်က ပိုပေါ့အစိုးရကို ဖြုတ်ချဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သီးခြားစီဖော်ဆောင်ရမယ့် စစ်ရေးရည်မှန်းချက်တွေ

ရှိနေပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဗီယက်နမ်တွေက ခမာစကား မပြောတတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့တွေက စစ်ဆင်ရေးတွေကို သူတို့ဘာသာ ကွပ်ကဲကြရပါတယ်”ဟု သူကဆက်ပြောပြသည်။

အင်အားနည်းပါးသော ပိုပေါ့၏ တပ်မများရှိသည့် ဒေသများမှ ခမာနီများကို ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့များက တိုက်ခိုက်ပြီး တစ်ဘက်တွင် အင်အားတောင့်တင်းသည့် ပြည်နယ်များရှိ ခမာနီများကို ဗီယက်နမ်များက တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ နယ်မြေဒေသတစ်ခုမှ ခမာနီများကို တိုက်ခိုက်မောင်း ထုတ်ပြီးလျှင် ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များက ရှေ့သို့ဆက်လက်ချီတက်သွားကြကာ ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့များကို ထိုဒေသတွင်းနေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထု၏ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် လွှဲပြောင်းပေးထားခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်သည် နယ်စပ်ကို ဖြတ် ကျော်ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီးနောက် တပ်ဖွဲ့အတွင်း လူများပိုမို ဝင်ရောက်လာကြ သဖြင့် ၎င်း၏တပ်သားအင်အားမှာ များပြားလာခဲ့သည်။ စစ်ရေးနည်းဗျူဟာ များကို လေ့လာရန် စိတ်အားထက်သန်သူ ဟွန်ဆန်က စစ်ပွဲတစ်ခုပြီးဆုံး သွားပြီးနောက် စစ်တပ်တစ်ခု ဤသို့ အရွယ်အစားအားဖြင့် ကြီးမားလာသည် မှာ အလွန်ရှားပါးသည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

“လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ အငယ်စားတစ်ခုသာရှိတဲ့ ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး ကို အသုံးပြုပြီး နိုင်ငံကိုလွတ်မြောက်အောင် စတင်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တိုက်ခိုက်မှုတွေ ပြီးစီးသွားတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့တပ်ဖွဲ့ဟာ လူပေါင်းများ စွာ ဝင်ရောက်လာခဲ့ကြလို့ အဆပေါင်းများစွာ တိုးပွားခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန် ကပြောပြသည်။ “တိုက်ခိုက်မှုတွေ ရပ်စဲသွားတော့ လူအင်အား ၂၀,၀၀၀ နဲ့စခဲ့တဲ့တပ်ဖွဲ့ဟာ ပြည်သူ့တပ်မတော် မဖြစ်လာခင် ပိုပေါ့အစိုးရပြိုလဲ သွားတာနဲ့အတူ လူအင်အား ၄၀,၀၀၀ အထိ တိုးပွားလာခဲ့ပါတယ်။ ပြည်သူ တွေ လွတ်မြောက်အောင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ပေးပြီးနောက်မှာလည်း သူတို့က တပ်မတော်ထဲ ဝင်ခွင့်ပြုဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ပိုပေါ့ရဲ့တပ်ဖွဲ့တွေ ထွက်ပြေး ကုန်ကြရတော့ သူတို့လက်နက်တွေ ထားခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လက်နက်သစ်တွေနဲ့ တပ်ဖွဲ့အသစ်တွေ ဖွဲ့ဖို့လိုအပ်လာပါတယ်။ ကျွန်တော်အစ်ကို ဟွန်နင်းဟာ ထွက်ပြေးကုန်ကြတဲ့ ပိုပေါ့စစ်သားတွေဆီက လက်နက်ပေါင်း

၇၀၀ လောက် သိမ်းဆည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

စစ်ပွဲအပြီးတွင် ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့များ၏ အင်အားမှာ အလွန်ကြီးထွားလာခဲ့သည်ကို အံ့ဩဖွယ်တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။

“ပြည်နယ်တစ်ခုစီမှာ တပ်ရင်းတစ်ရင်း ထားရှိနိုင်အောင် တပ်ရင်းပေါင်း ၂၈ ရင်း ဖွဲ့စည်းနိုင်မလားလို့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် မေးကြည့်မိပါတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်တို့ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

“အကယ်၍ ပြည်နယ်ဟာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်တယ်ဆိုရင် တပ်ရင်း ၂ ရင်းလောက် ဖြန့်ချထားနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကထပ်ဖြည့်ပြောပြသည်။

ခမာနီတို့၏ ပြိုလဲမှုမှာ ခန့်မှန်းထားသည်ထက် ပိုမိုဆောလျဉ်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပြီး ဟွန်ဆန်ကိုပင် အံ့အားသင့်စေခဲ့သည်။ ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ကို ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား သူပုန်တပ်များက သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ သူပုန်တို့၏ သတင်းဌာန ဆာပေါ်ဒမင်းကမ်ပူးချား (SPK)က ထုတ်ပြန်သော ပထမဦးဆုံးသတင်းများအရ ဖခွမ်းပင်မှာ တိုက်ခိုက်မှုလုံးဝမရှိဘဲ ဟွန်ဆန်၏တပ်ဖွဲ့များလက်သို့ ကျရောက်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်များမှာ အရေးပေါ်လေကြောင်း အစီအစဉ်ဖြင့် ဘေကျင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းသွားခဲ့ကြကြောင်း၊ ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ “တော်လှန်ရေး လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ”ဟုခေါ်သော သူပုန်များက အရေးကြီးသော အဆောက်အဦအတော်များများကို ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်ထားကြောင်း၊ တောင်ဘက်ဘိုင်းကမ်းခြေဒေသရှိ ကမ်ပိုမြို့လည်းသူပုန်များလက်သို့ ကျရောက်သွားခဲ့ကြောင်း၊ အာဏာရှင်နှင့် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဝါဒီ ပိုပေါ့-အီယင်ဆရီအုပ်စုမှာ လုံးဝပြိုလဲသွားပြီဖြစ်ကြောင်း SPK သတင်းဌာနက သတင်းထုတ်ပြန်သွားခဲ့သည်။

နိုင်ငံလွတ်မြောက်ခဲ့ပြီးနောက် ဗီယက်နမ်လေတပ်က မောင်းနှင်လာသော အမေရိကန်လုပ် ဒါကိုတာလေယာဉ်ပျံနှစ်စီးသည် ဟိုချီမင်းမြို့တော်တန်ဆွန်နတ်လေဆိပ်မှ ဖခွမ်းပင်မြို့ ပိုချင်တုန်လေဆိပ်သို့ဦးတည်၍ ပျံသန်းလာခဲ့သည်။ လေယာဉ်တစ်စီးပေါ်တွင် ဟွန်ဆန်နှင့်ချီဆင်၊ အခြားတစ်စင်းပေါ်တွင် ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ပင်ဆိုဗန်တို့ လိုက်ပါလာကြသည်။ ဤ လေးဦးတို့သည် လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကို စီစဉ်ဦးဆောင်ခဲ့ကြသည့် အဓိကလူဝင်ရှားကြသူများဖြစ်သည်။ မကြာမီ ဟင်ဆမ်ရင်သည် အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော ပြည်သူ့

တော်လှန်ရေးကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရတော့မည်ဖြစ်ပြီး ချီဆင်
 မှာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးနှင့် ပင်ဆိုင်ဗန်မှာ အမျိုးသားကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး
 အသီးသီးဖြစ်လာကြမည်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ့အား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး
 အဖြစ် ခန့်အပ်ကြလိမ့်မည်ဟု မသိရှိခဲ့ပေ။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ
 အိမ်အပြန်ခရီးတွင် သူတို့အားလုံးမှာ သူ့ရဲကောင်းများကဲ့သို့ ကြိုဆိုခြင်း
 ခံရသည်။

ခမာနီအဖွဲ့မှ ခွဲထွက်လာကတည်းက ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၇၇-၇၈
 ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား ခြေလျင်တပ်နှင့် လျှို့ဝှက်ခရီးသွားခဲ့စဉ် တစ်ကြိမ်
 မျှသာ ကမ္ဘောဒီးယားမြေပေါ်သို့ ခြေချခဲ့ရသည်။ ခမာနီအစိုးရအဖွဲ့ ပြုတ်ကျ
 သွားပြီး သူ၏တပ်ဖွဲ့များကလည်း ပိုချင်တုန်လေဆိပ်နှင့် မြို့တော်ကို သိမ်း
 ပိုက်ထားပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည့်အခါတွင် ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယား
 သို့ လုံခြုံစိတ်ချစွာ ပြန်ရောက်ခဲ့သည်။ “လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေမှာ
 သူတို့ရဲ့ခေါင်းဆောင်တွေ ရှိနေဖို့အရေးတကြီး လိုအပ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့်
 ကျွန်တော်ဟာ လေယာဉ်နဲ့ရောက်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က
 ပြောပြသည်။

ပိုချင်တုန်လေဆိပ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား အရာရှိများနှင့် ဟွန်ဆန်
 တို့ထက်စော၍ ဖခွမ်းပင်သို့ ရောက်ရှိနေကြသော ဗီယက်နမ်သံတမန် အနည်း
 ငယ်တို့ပါဝင်သော ကြိုဆိုရေးအဖွဲ့သည် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များအား
 ကြိုဆိုရန် စုဝေးရောက်ရှိနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ပရိသတ်၏ မျက်လုံးအစုံ
 တို့မှာ အသက် ၂၀ ကျော်ဝန်းကျင်အရွယ် လန်းဆန်းရွှင်လန်းနေသော
 ဟွန်ဆန်အပေါ်သို့သာ ရောက်ရှိနေကြပေသည်။

ဖခွမ်းပင်သို့ရောက်ရှိပြီး မကြာမီတွင် ဟွန်ဆန်အား လေဆိပ်မှ
 တစ်ချိန်က သီဟာနုနှင့် သူ၏ဘိုးဘေးများ စံမြန်းနေထိုင်ခဲ့ရာ ဘုရင့်နန်းတော်
 သို့ တိုက်ရိုက်ခေါ်ဆောင်သွားကြသည်။ ဤသို့ နန်းတော်သို့ခေါ်ဆောင်သွား
 ခြင်းမှာ လူငယ်ခေါင်းဆောင်အား ဂုဏ်ပြုလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တရားဝင်
 အိမ်မရရှိမီ ဟွန်ဆန်သည် ဘုရင့်နန်းတော်၌ ၂ ပတ်ကြာ နေထိုင်ခဲ့သည်။

လေဆိပ်၌ ကြိုဆိုနေကြသော ပရိသတ်များအကြားတွင် ဘန်ရာနီ
 အား မတွေ့မြင်ရသောအခါ ဟွန်ဆန်မှာ အလွန်စိတ်ပျက်သွားခဲ့ရသည်။

သူ သည် ၁၉၇၇၊ မေလကတည်းကစ၍ သူမနှင့်ခွဲခွာနေခဲ့ရသည်မှာ ၂ နှစ်နီးပါးမျှ ရှိပြီဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၉ နှစ်တာကာလအတွင်း၌လည်း သူမကို ရံဖန်ရံခါသာတွေ့ဆုံခဲ့ရသည်။

“လေဆိပ်ကို သူမပေါ်မလာတော့၊ သူမတော့ သေဆုံးသွားပြီလို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဘန်ရာနီမှာ ကြောက်မက်ထိတ်လန့်ဖွယ် အချိန်ကာလများကို ဖြတ်သန်းရှင်သန်ခဲ့ရသည်။ ကျေးရွာများတွင် ပုန်းအောင်းရင်း ခင်ပွန်းယောက်ျား မရှိတဲ တစ်ယောက်တည်းရုပ်ဖျက်နေထိုင်ရင်း ဟွန်ဆန်တစ်ယောက် သေသည် ရှင်သည် မသိရရှာဘဲ ဘဝကိုခက်ခဲကြမ်းတမ်းစွာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။

“သူမဟာ ကျွန်တော့်ဇနီးပါလို့ ထုတ်ဖော်မပြောရဲပါဘူး။ ကျေးလက် ဒေသမှာ သွားပြီးပုန်းအောင်းနေခဲ့ရပါတယ်။ လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲပြီးတော့ ကျွန်တော့်ဇနီး၊ သားနဲ့ဆွေမျိုးတွေဟာ ရွာမှာနေကြပြီး လယ်ကွင်းထဲမှာ ကောက်သင်းကောက်ပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းခဲ့ကြရပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန် ကပြောပြသည်။

နောက်ဆုံးအကြိမ် သူမကို ဟွန်ဆန်တွေ့ခဲ့စဉ်က သူမသည် ကိုယ်ဝန် ၅ လရှိပြီဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သူမသည် ခမာနီတို့ဖွင့်လှစ်ထား သော ဆေးရုံ၌နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

“ကံကောင်းထောက်မစွာနဲ့ ခမာနီတွေက ကျွန်တော်ဟာ ကမ္ဘော ဒီးယား-ဒီယက်နမ်နယ်စပ်တစ်လျှောက်မှာ သတ်ဖြတ်ခံရပြီလို့ ၂ ကြိမ် ကြေညာခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့က ကျွန်တော့်ဇနီးအပေါ် အာရုံသိပ် မစိုက်တော့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “သူတို့က ၁၉၇၇၊ ဇွန်လနဲ့ ဒီဇင်ဘာလတွေမှာ ကျွန်တော်သေဆုံးသွားပြီလို့ ကြေညာခဲ့ကြပါတယ်။ သူမဟာ အခြား “မုဆိုးမ”တွေနဲ့မတူဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခများစွာကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ ခမာနီတွေက ကျွန်တော်သေပြီလို့ ပြောဆိုကြပေမယ့် တကယ်တော့ ကျွန်တော် မသေသေးဘူးဆိုတာ သူတို့ကောင်းကောင်း သိကြပါတယ်။ အရှေ့ဘက် ဒေသမှာ ပုန်ကန်မှုတွေဖြစ်တော့ သူမဟာ သားနဲ့ဆွေမျိုးတွေနဲ့အတူ တောထဲ သွားရောက်ပုန်းအောင်းနေကြပါတယ်”ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

ဇွန်လတွင် ဟွန်ဆန်သေဆုံးကြောင်း ပထမဦးဆုံး သတင်းမှားပေါ်

ထွက်လာခြင်းသည် သူ့ဗီယက်နမ်ခရီး ထွက်ခွာခြင်းနှင့် တိုက်ဆိုင်နေသည်။ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်လွှင့်သည့် ဒုတိယအကြိမ်သတင်းမှာ နယ်စပ်အနီး ကမ္ဘောဒီးယား လူနေစခန်းများကို ဗီယက်နမ်တို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စဉ် ဟွန်ဆန် ကမ္ဘောဒီးယားကျေးရွာတစ်ရွာသို့ ပထမအကြိမ် ခေတ္တသွားရောက် ခဲ့သည့်အချိန်တွင်ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော် ကျေးရွာတစ်ရွာကို ပထမအကြိမ် သွားရောက်တုန်းက ခမာနီတွေက ကျွန်တော်သေပြီလို့ ကြေညာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးအချို့ကို ဗီယက်နမ်ကို အန္တရာယ်ကင်းကင်းနဲ့ သွားနိုင် မယ့်လမ်းကို ကူညီပြသပေးနေစဉ် မြေမြှုပ်ခိုင်းနင်းပိပြီး သေသွားတာလို့ သတင်းလွှင့်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ခမာနီတပ်မှူးအချို့ဟာလည်း သေဆုံးခဲ့ ကြရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်သေပြီဆိုတဲ့ သတင်းဟာ အဲဒီသတင်းတွေ နဲ့ ဆက်စပ်နေပါတယ်။ ကျွန်တော့်ဇနီးဆီကို ဒီသတင်းတွေ ပို့ခဲ့ကြပါတယ်။ သူမကတော့ အသတ်မခံခဲ့ရပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သူမသည် ဟွန်ဆန်မသေဘဲ အသက်ရှင်သန်နေဆဲဟု ကြားသိရ သောအခါ ပျော်ရွှင်မှုကြောင့် သူမ၏ရင်တစ်ခုလုံးမှာ တုန်ခါလျက်ရှိတော့သည်။

“ဒါပေမယ့် သူ့မှာတော့ ကျွန်မအသက်ရှင်နေဆဲဆိုတဲ့ သတင်းအစွန်း အစတောင် မရရှိခဲ့ပါဘူး” ဟု နိုင်ငံလွတ်မြောက်ပြီးနောက် သူမခင်ပွန်းမှာ လုံလုံခြုံခြုံရှိနေသည်ဆိုသည့် သတင်းကို ကြားရသည့်ဘန်ရာနီကပြောပြ သည်။

ထိန်းသိမ်းခံထားရသော ဘန်ရာနီတို့အဖွဲ့သည် ဖခွမ်းပင်လွတ် မြောက်ပြီးနောက် ၁၂ ရက်အကြာတွင် အခြားတစ်နေရာသို့ ရွှေ့ပြောင်းခံခဲ့ ရသည်။ သူတို့သည် ၃ ရက်နှင့် ၂ ညကြာ တောတွင်းတစ်လျှောက် ခြေလျင်လျှောက်ခဲ့ကြရသည်။ သတ်မှတ်နေရာသို့ ရောက်ကြသောအခါ ၂ ရက်ခန့် အနားယူကြသည်။ ထို့နောက် သူမနှင့် အခြားမုဆိုးမ ၄ ဦးတို့ ကိုကေဒါများအတွက် ငါးပိရည်ပြုလုပ်ရန် အမိန့်ပေးခိုင်းစေခဲ့သည်။

“ဖခွမ်းပင်လွတ်မြောက်တဲ့အချိန်က ကျွန်မတို့မှာ စားစရာဘာမှ မရှိကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်မတို့ဟာ လယ်ကွင်းထဲက စပါးပင်တွေကို ရိတ်ပြီးစားကြရပါတယ်” ဟု ဘန်ရာနီက ပြောပြသည်။

“ထိုအချိန်တွင် သတင်းတစ်ခု သူမထံ တိုးတိုးတိတ်တိတ် ရောက်ရှိ လာသည်။ သူမ၏ခင်ပွန်းမှာ အသက်ရှင်နေဆဲဟု သူမ နားလည်လိုက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ခမာနီစစ်သားများမှာ ပြည်နယ်များ၌ အင်အားကောင်းဆံ့ဖြစ်၍ သူမအဖို့ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ရန် အခွင့်အရေးမရှိခဲ့ပေ။

“လွတ်မြောက်ပြီးချိန်အထိတောင် ကျွန်မတို့မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မပြောရဲမဆိုရဲသေးပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘယ်သူဟာ လွတ်မြောက် ရေးစစ်သား အမှန်အကန်လား၊ ပိုပေါ့ရဲ့လူတွေလားဆိုတာ မသိနိုင်လို့ပါပဲ” ဟု သူမကပြောပြသည်။ “ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးမှာ လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှုတွေ ပြည့်နေပါတယ်။ ပတ်ပတ်လည်မှာ အန္တရာယ်အနံ့ကိုတောင် ခံစားလို့ရနိုင် ပါတယ်”ဟု သူမကထပ်လောင်းဖြည့်စွက် ပြောပြခဲ့သည်။

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနကို ပြန်လည်ထူထောင်ရန် အလုပ်များနှင့် မအားမလပ်အောင် ဖြစ်နေသော ဟွန်ဆန်သည် ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်ရှိ ချပ်မြို့သို့အစည်းအဝေးတစ်ခု ပြုလုပ်ရန်သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထိုမြို့တွင် သူသည် အာဏာပိုင်များအား ချပ်ရာဘာစိုက်ခင်းများတွင် အသက်ရှင်နေထိုင်ဆဲဟု ယုံကြည်ရသော သူ၏ဇနီးကို ရှာဖွေပေးကြပါရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ သို့ ရာတွင် သူတို့သည် မေတ္တာရပ်ခံသည့်အတိုင်း မလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပေ။

“ဟွန်ဆန်က ကျွန်မယောက္ခမထီးနဲ့ ချွေးမတို့ကို ကျွန်မကိုရှာဖို့ လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒီဒေသတစ်ဝိုက်မှာ ၁၅ ရက်လောက် နေခဲ့ကြပေမယ့် ကျွန်မကိုသူတို့ မတွေ့ရှိခဲ့ကြပါဘူး”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။

“ဒါပေမယ့် ဖြစ်ချင်တော့ သူတို့နဲ့အတူလိုက်ပါလာတဲ့ ရဲဘော်တွေ ထဲက တစ်ယောက်က နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်မကိုတွေ့သွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မကို ခေါ်ဖို့ သူတို့ပြန်လာကြပါတယ်”ဟု သူမက ကျွန်တော်တို့စကားပြောနေကြ သည့် ၃ နာရီအချိန်အတွင်း ပထမအကြိမ် ပြုံးရယ်လျက်ပြောပြသည်။

ဘန်ရာနီနှင့် သူမ၏ချွေးမတို့သည် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးလျက် ခရီးထွက်ခွာလာကြသည်။ သူတို့သည် ကလေးကို တစ်လှည့်စီချီ လျက် ခရီးနှင့်လာခဲ့ကြသည်။ တစ်ရက်နှင့်တစ်ည စီးနင်းလာပြီးနောက် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ သူမကိုတွေ့ရသောအခါ ပျော်ရွှင်ဝမ်းသာမှုကြောင့် တုန်ခါနေမိသည်။

“သူမ ဖခွမ်းပင်ကိုရောက်လာချိန်မှာ ကျွန်တော်က နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှာရှိနေပါတယ်။ လူတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို သူမလာနေပြီ လို့ပြောပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော် ဒါကိုမယုံနိုင်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော် အိမ်ကိုရောက်တော့ သူမနဲ့တွေ့ကြပါတယ်။ သူမနဲ့အတူရှိနေတဲ့ ကလေးက ဘယ်သူလဲလို့ သူမကိုမေးကြည့်မိပါတယ်။ “ရှင်သားပေါ့” လို့ သူမကပြောပါတယ်။ ကလေးက ကျွန်တော့်ကို အဖေလို့မခေါ်ဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ သူမ၏မျက်လုံးအစုံမှ မျက်ရည်များတွင်တွင်စီးကျလျက် ဘန်ရာနီက “ကျွန်မသားက သူ့အဖေကို ပထမဆုံးအကြိမ် မြင်ဖူးတာပါပဲ။ သူက ဟွန်ဆန်ကို ဦးလေး လို့ခေါ်လိုက်ပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

ကြေကွဲဆို့နှင့်စရာ အဖြစ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြန်သည်။ တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင်ဖြစ်သည်။ ပိုပေါ့၏စစ်သားများသည် သူမမိသားစု နေထိုင်ရာ ကျေးရွာရှိအိမ်ကို ချိုးဖျက်ဝင်ရောက်ပြီး ဘန်ရာနီ၏ ဖခင်ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသည်။

“အဲဒီနေ့ဟာ ကျွန်မအဖေ ဖခွမ်းပင်ကို ရောက်လာတဲ့နေ့နဲ့ တစ်ရက်တည်းပါပဲ” ဟု ဘန်ရာနီက အက်ကွဲနေသော အသံဖြင့်ပြောပြသည်။

သူမ၏မျက်ရည်များကို အလျင်အမြန် ပြန်လည်ထိန်းချုပ်လျက် သူမက “ဖခွမ်းပင်လွတ်မြောက်တဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မတို့စစ်ပွဲအတွင်းက မိဘမဲ့ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ မိန်းကလေးသုံးယောက်ကို မွေးစားခဲ့ပါတယ်။ အခုတော့ သူတို့အားလုံး အိမ်ထောင်ကျကုန်ပါပြီ” ဟု ပြောပြသည်။

သူတို့သည် မိဘမဲ့တစ်ယောက်ကို နေစရာထိုင်စရာပေးခဲ့ပြီး စားဖိုမှူး တစ်ယောက်ဖြစ်လာအောင် လေ့ကျင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ သူမဟာ မိသားစုနဲ့ပဲ အတူနေခဲ့ပါတယ်။ သူတို့၏ သွေးမနီးသော ဆွေမျိုးများကိုပင် မိသားစုအတွင်း လာရောက်ခိုလှုံနေထိုင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။ သူတို့သည် တိုးချဲ့မိသားစုကြီးတစ်ခုကဲ့သို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ အတူနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။

၉ နှစ်နီးပါးကြာ ခွဲခွာနေခဲ့ကြရပြီးနောက် သူမသည် ဟွန်ဆန်အား တွေ့မြင်နေရရန်နှင့် ပုံမှန်မိသားစုဘဝကို ရရှိရန်ထက် အခြားမည်သည့် အရာကိုမှ မတောင့်တတော့ပေ။

“သူ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းတစ်ခု တည်ထောင်ရာမှာ ကျွန်မ ကူညီမယ်လို့ တွေးခဲ့မိပါတယ်”ဟု ဘန်ရာနီကပြောပြသည်။ “နိုင်ငံရေး အလုပ်ကတော့ ကျွန်မစိတ်မှာ နောက်ဆုံးရွေးချယ်စရာအဖြစ် ထားတာပါ။ ၁၉၇၀ နဲ့ ၁၉၇၉ ကြားကာလ ကျွန်မရဲ့ဘဝနဲ့ပဲ လုံးဝငြီးငွေ့စိတ်ကုန်ခဲ့ပါ ပြီ။ ကျွန်မ သူ့ကိုတွေ့ရတယ်လို့ကို မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အခြေအနေတွေ က ပြောင်းလဲခဲ့ပါပြီ။ သူဟာ နိုင်ငံကိုစောင့်ရှောက်ဖို့ ရှိလာပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဒီလိုစောင့်ရှောက်မယ့် အခြားလူတစ်ယောက်မှမရှိလို့ပါပဲ” ဟု သူမကဆက်လက်ပြောပြသည်။

မြို့တော်သို့ သူမ ပထမဦးဆုံး ရောက်သည့်အချိန်တွင် ပြည်သူလူထု အတွက် အစားအစာ များများစားစား မရှိဘဲ သောက်သုံးရေလည်းမရှိပေ။ ပြည်သူလူထုမှာ သစ်ရွက်၊ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုများအပေါ် မှီခိုနေကြရပြီး ပြောင်း နှင့်ဆန်ကို မစားရသလောက်ပင် ဖြစ်ကာ အငတ်ဘေးဆိုက်နေကြရသည်။

ဘန်ရာနီသည် ပိုပေါ့၏ မအောင်မြင်သော ဝါဒရေးရာစမ်းသပ်မှု တွင် ပါဝင်ခဲ့ရသည်။ ဤစမ်းသပ်မှုက သူမကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ထိခိုက်စေခဲ့ သည်။ သူမသည် ပိုပေါ့ကို တစ်ခါမျှမတွေ့မြင်ဘူးပေ။ သို့ရာတွင် အခြား ခမာနီခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဟိုယွန်းနှင့် သူမနေသော ဆေးရုံမှ ဖြတ်အသွား အမှတ်ထင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ သူက သူမကို အစားအသောက် များထောက်ပံ့ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် နောက်ဆုံး၌မူ သူမတွင် ပြင်းပြသောနာကျင် ခံစားရမှုမှတစ်ပါး အခြားမည်သည့်အရာမျှ မကျန်ရစ်ခဲ့ပေ။

သူမ၏ဒဏ်ရာများမှာ လူငယ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတစ်ဦး၏ ဇနီး အဖြစ် ဘဝသစ်တစ်ခုကို အခြေချတည်ဆောက်ရင်း ကုသခဲ့ရသည်။ ထို အချိန်ထိအောင်ပင် သူတို့သည် အခက်အခဲများကို ကြုံကြရသေးသည်။ ဟွန်ဆန်မှာ လခတစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မရရှိခဲ့ပေ။

“ကျွန်မတို့မှာ ဘာမှမရှိပါဘူး”ဟု သူမကပြောပြသည်။ “ကျွန်မတို့မှာ ပြောင်းဖူးစေ့နှင့်ဆန်ပဲ စားဖို့ရှိပါတယ်။ ပြောင်းဖူးစေ့ကလည်း ကမ္ဘောဒီးယား ထွက်ကုန် မဟုတ်ပါဘူး။ ဗီယက်နမ်က အကူအညီအဖြစ် ပို့လိုက်တာတွေပါ။ ဗီယက်နမ်တို့ရဲ့ စေတနာတွေကို ကြုံခဲ့ရဖူးတဲ့ လူတွေအတွက်တော့ သူတို့ရဲ့ အကူအညီသာ မရဘူးဆိုရင် အခက်အခဲအများကြီး ရှိမယ် ဆိုတာ သိကြပါ

တယ်။ အဖြစ်မှန်ကို မသိရှိကြတဲ့လူတွေကတော့ တကယ့် ဖြစ်ရပ်မှန်တွေကိုပဲ သံသယဖြစ်ကြပါလိမ့်မယ်” ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်တို့မိသားစုသည် ဖခွမ်းပင်မြို့ရှိ တစ်လုံးတည်းသော အိမ်၌ ပင် ၁၀ နှစ်ကြာနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ တပ်(ခ)မောမြို့ရှိ သူတို့၏အိမ်သစ်ကြီး သို့ မပြောင်းရွှေ့မီအထိ နေခဲ့ကြသည်။

“ကျွန်မမိသားစုစားသောက်ဖို့ ကျွန်မကိုယ်တိုင် ချက်ပြုတ်နေဆဲပါ” ဟု သူမကရယ်လျက်ပြောပြသည်။

သူမ၏ခင်ပွန်းမှာ ပြည်သူလူထု၏ စိတ်ဝင်စားရာဗဟိုချက်မ ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း သူမ၏ဘဝမှာ သာမန်ရိုးရိုးသာဖြစ်သည်။

“ထင်ပေါ်ကျော်ကြားတဲ့ လူတွေနဲ့ ကျွန်မတွေ့ရခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်မဟာ များသောအားဖြင့် အိမ်မှာပဲကလေးတွေကို ပြုစုစောင့်ရှောက်နေတတ်လို့ပါ” ဟု သူမကပြောပြသည်။ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူ လူထုက ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များကို ကြိုဆိုခဲ့ကြသည်။ ခမာနီတို့၏ အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများကို အဆုံးသတ်ပေးသည့် အတွက် ဗီယက်နမ်တို့ကို ကျေးဇူးပင်တင်ရှိနေကြသည်။ ပြည်သူလူထုသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ကြွယ်ဝ ချမ်းသာမှုနေ့ရက်များမှာ မကြာမီပေါ်ပေါက်လာတော့မည်ဟု ယုံကြည်နေကြ သည်။ တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် ဗီယက်နမ်လွတ်မြောက်စေခဲ့သူများမှာ နိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ကြသူများအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားပြီဟု ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများ ခံစားမိလာကြသည့်အခါ၌မူ သူတို့၏ကနဦးပျော်ရွှင်ဝမ်းသာမှုများမှာ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ရသည်။

ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရသည် ဗီယက်နမ်တို့၏ လမ်းညွှန်းထိန်းကျောင်းမှု ဖြင့် ဖန်တီးဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သလော၊ သို့မဟုတ် ၎င်းအစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယား များက လွတ်လပ်စွာ အားထုတ်ကြိုးပမ်းဖော်ဆောင်ခဲ့သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခု ဟုတ်ပါ၏လော။

“နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေရဲ့ အကူအညီတချို့ ရယူခဲ့တာမှန်ပေမယ့် ဒီအဖွဲ့(အစိုးရ)ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့စိတ်ကူးသဘောထားအရ ပေါ်ထွက်လာ တာပါ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့က သုံးပါတီညွှန်ပေါင်း အစိုးရ (ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် များမကြာမီ ဖွဲ့စည်းခဲ့

သည့် သီဟာနု၊ ဆွန်ဆန်နှင့် ခမာနီတို့ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်)ထက် အများကြီး လွတ်လပ်မှုရှိပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

“သီဟာနု၊ ဆွန်ဆန်နဲ့ ဒီယူဆန်ဖန်တို့က စင်ကာပူမှာ စည်းဝေး တစ်ခုပြုလုပ်ကြ (၁၉၈၁၊ စက်တင်ဘာလ)တုန်းက သူတို့မှာ သဘောတူညီ ချက်မရှိကြဘူး။ နောက်ပြီး သူတို့အပေါ် အာဆီယံအဖွဲ့ရဲ့ ဖိအားပေးမှုက လည်း ကြီးမားလွန်းပါတယ်။ ရလဒ်အနေနဲ့ ထွက်လာတာကတော့ သူတို့ အစိုးရအဖွဲ့ကို ကွာလာလပ်ပူမှာ ဖွဲ့နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့က အဲဒီလူတွေထက် အများကြီးလွတ်လပ်ပါတယ်။ ဟင်ဆမ်ရင် ကို တပ်ဦးနဲ့ပါတီတို့ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပင်ဆိုင်ကို ဝန်ကြီးချုပ် နဲ့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ချီဆင်ကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး နဲ့ ကျွန်တော်ကို နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ခန့်အပ်တာဝန် ပေးဖို့ ကျွန်တော်တို့ပဲ စီစဉ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြတာပါ။ စုစည်းပေါင်းစပ်ထားတဲ့ အင်အားစုအဖြစ် စီစဉ်ဖွဲ့စည်းထားတာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

အတိတ်ကာလကို ပြန်လည်စဉ်းစားရင်း ဟွန်ဆန်က “သုံးပါတီ ညီညွတ်ရေးအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းတဲ့ အာဆီယံခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ စိတ်ကူးကို ကျွန်တော်လျော့တွက်ခဲ့မိတယ်။ သူတို့က ဗီယက်နမ်က ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရဟာ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူးလို့ ပြောကြတယ်။ သီဟာနု၊ ဆွန်ဆန်၊ ဒီယူဆန်ဖန်တို့နဲ့သူတို့ ဘာတွေလုပ်နေကြတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ကောင်းကောင်းသိပါတယ်။ ဒီသီဟာနုတို့ လူစုက အဲဒီအာဆီယံ ခေါင်းဆောင်တွေဆီကနေ ဘာအကူအညီတွေရနေတယ်ဆိုတာတွေကို ကျွန်တော်တို့သိပါတယ်။ ဘယ်သူက လွတ်လပ်တယ်၊ ဘယ်သူက ခိုင်းစေ တာဝန်ပေးလို့ လုပ်ရတယ်ဆိုတာတွေကို ကျွန်တော်တို့သိပါတယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ နီးစပ်တဲ့ နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်မှ မရှိပါဘူး။ ကျန်လူတွေအားလုံးကတော့ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်နေကြတာပါ”ဟု သူကပြောပြသည်။

၁၉၇၇၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ဟွန်ဆန်နှင့် ပင်ပင်ပန်းပန်း တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုများ ပြုနေစဉ်တွင် ကျွန်တော်တို့ (စာရေးသူတို့)က ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံလွတ်မြောက်မှုကို “ကျူးကျော်မှု”ဟု ရည်ညွှန်းပြောဆိုခဲ့သည်။ ဤသို့ မပါးနပ်၊ မစဉ်းစားသော ရည်ညွှန်းပြောဆိုမှုက ဒေါသတကြီး တုန်ပြန်လာမှု နဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။

“ခင်ဗျားသုံးလိုက်တဲ့စကားကို ပြင်ပါရစေ။ နိုင်ငံကိုလွတ်မြောက်အောင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကမ္ဘောဒီးယားကို ဝင်ရောက်ခဲ့ကြတဲ့ နိုင်ငံခြားကျူးကျော်မှုပုံစံတွေကို ခင်ဗျားတို့တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားကို နိုင်ငံခြားတပ်ဖွဲ့တွေ ဝင်ရောက်လာတဲ့ ပြဿနာဟာ မထူးဆန်းပါဘူး။ ပြင်သစ်နဲ့ ဂျပန်တို့ဝင်ရောက်လာခဲ့ဖူးပါတယ်။ အဲဒီနောက် အမေရိကန်၊ တောင်ဗီယက်နမ်၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ထိုင်းနဲ့ သြစတြေးလျတို့ဖြစ်ပါတယ်။ အတိုချုပ်ပြောရရင် အာဆီယံနိုင်ငံတွေက ကမ္ဘောဒီးယားကို ကျူးကျော်ခဲ့တာပါပဲ။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ကိုတုံ့က်ခိုက်ပြီး သုံးပါတီမဟာမိတ်အဖွဲ့နဲ့ ခမာနီတွေကို အကူညီတွေပေးခဲ့ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ဗီယက်နမ်တို့သည် ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား လွတ်မြောက်အောင် ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်အစောပိုင်းနှစ်များက တောင်ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကမ္ဘောဒီးယားကို လုယက်ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည့် လုပ်ရပ်နှင့်များစွာကွာခြားလေသည်။ “ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့တွေသာ မရှိဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့သေကုန်ကြမှာပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း မီးမွှေးပေးခဲ့သည့် အမေရိကန်နှင့် အာဆီယံအဖွဲ့တို့ကို အပြစ်တင်ရင်း ဟွန်ဆန်က “အာဆီယံနဲ့အမေရိကန်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားကို ဆရာလုပ်စရာအကြောင်း မရှိပါဘူး။ သူတို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းမှာ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုနှင့် ပျက်စီးမှုတွေ ရဲ့အကြောင်းရင်းပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ဟာ မျိုးဆက်သစ်တွေကို ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ထိတွေ့ဆက်ဆံလိုပါတယ်။ ဒီလိုစကားအသုံးအနှုန်းမျိုး မသုံးစေချင်ပါဘူး။ စစ်လျော်ကြေးတောင်းမယ့် ဆန္ဒပြပွဲတွေ ပြုလုပ်ဖို့ လူ ၃ သန်းကို လှုံ့ဆော်ပေးစေချင်တာလား။ ကျူးကျော်တယ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို ကျွန်တော်တို့ လက်မခံနိုင်ပါဘူး” ဟု သူကပြောပြသည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ပိုပေါ့မရှိဘဲ ဘယ်ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့မှ ရောက်လာစရာမရှိပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကဖြည့်စွက်ပြောဆိုသည်။ “တစ်ခါ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ အာဆီယံအဖွဲ့နဲ့ အမေရိကန်ကျူးကျော်မှုတွေသာ မရှိဘူးဆိုရင် ပိုပေါ့

လည်းရှိမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီနေ့ (၁၉၉၇၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၆ ရက်)ကျွန်တော် အမေရိကန်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့နဲ့ တွေ့ဖို့ကိစ္စကို ငြင်းပယ်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော် သူတို့ရဲ့အကြံပေးတာတွေကို မလိုချင်လို့ ပါ။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘဲ ကျွန်တော်ကသာ သူတို့ကိုအကြံပေးချင်ပါတယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ပြင်းထန်တဲ့စကားလုံးတွေနဲ့ မပြောဆိုကြတာ ပိုကောင်းပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတွေ့ကြတာက ပိုကောင်းပါတယ်”ဟု သူကဆိုသည်။

“ဘာကြောင့် သူတို့က လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်း ကျွန်တော်တို့ ကို အကြံပေးချင်တာလဲ”ဟု သူကဆိုသည်။ “ဝါရှင်တန်ဘက်က ကောင်းတဲ့ စကားတစ်ခွန်းမှ ကြားရမှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ နားလည်ရတာနဲ့ တွေ့ဆုံဖို့ကို ငြင်းပယ်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံပါ။ ကျွန်တော် ဘယ်သူ့အကြံပေးချက်ကိုမှ နားမထောင်နိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ အာဆီယံ ဆီက အကြံဉာဏ်တောင်းခံနေတဲ့ သုံးပါတီညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ဟာ လူငယ်တစ်ယောက်ပါ။ ဒါပေမယ့် (ဗီယက်နမ်ခေါင်းဆောင်များ) လီဒတ်အန်၊ လီဒတ်သို၊ ငုယင်ဗန်လင်းတို့လို ကျွန်တော်တို့နဲ့အတူ အလုပ် လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ လူတွေနဲ့တန်းတူပါတယ်။ ကျွန်တော် သူတို့ (ဗီယက်နမ်)လွတ် ထားတဲ့ ကျွမ်းကျင်သူအရာရှိတွေကို ပြန်ရုပ်သိမ်းဖို့ သူတို့ကိုပြောတော့ ပြောတဲ့အတိုင်းပြန်ခေါ်တာပဲ။ အဲဒီလူတွေအပေါ် ဘာအကြွေးမှ တင်မနေပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။

ဗီယက်နမ်တို့၏အခန်းကဏ္ဍ

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏မျက်လုံး ခုနစ်လုံးဖြင့် ရန်သူများလှမ်းရန် မြင်ဆင်နေသည့် ခြေလှမ်းတိုင်းကို ကြိုမြင်နိုင်သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

“ကျွန်တော်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားမျက်လုံးတစ်လုံးနဲ့ ဂျပန်မျက်လုံး ခြောက်လုံးရှိပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလက တိုက်ပွဲကြီး တစ်ခု၌ ဒဏ်ရာရရှိသွားခဲ့သော သူ၏ဝဲဘက်မျက်လုံးကွယ်ခဲ့ပြီးနောက် ဂျပန် နှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံတို့က တပ်ဆင်ပေးထားသည့် မျက်မှန်များအကြောင်း ရည်ညွှန်းပြောပြခဲ့သည်။

ပိုပေါ့၊ သီဟာနုနှင့် ဆွန်ဆန်တို့၏ ခုခံရေးပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့များသည် ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရနှင့် နောင် အသွင်ပြောင်း ဟွန်ဆန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တို့ကို ဖြုတ်ချခြင်းငှာ မစွမ်းသာတော့သည့်အခါ သူတို့သည် ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုများကို ပြုလုပ်လာကြသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့အစိုးရအဖွဲ့သည် “ဗီယက်နမ်ရဲ့ အစေခံကျွန်များ”၊ “လက်ကိုင်တုတ်”၊ “ရုပ်သေးအစိုးရ”၊ “သစ္စာဖောက်”၊ “တစ်ဖက်ကန်းဟွန်ဆန်” စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုခံခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဗီယက်နမ်စစ်သားများ ရှိနေခြင်းသည် “စစ်ရေးကျူးကျော်သိမ်းပိုက်မှု” ဖြစ်သည်ဟု ဟွန်ဆန်အား ဆန့်ကျင်ဝေဖန်သူများက စွပ်စွဲကြသည်။ ဤသို့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဝိုက်ခိုက်နေသောအခါ ထိုစကားလုံးများမှာ မကြာမီတွင် လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုနှင့် ပြည်တွင်းစစ်၏ တကယ့်ပြဿနာများအပေါ် ဖုံးကွယ်စေသည့် သဘောတရားရေးရာ ဝေါဟာရများဖြစ်လာကြသည်။ ဤဝေါဟာရစကားလုံးများကို လူသတ်သမား ခမာနီတို့ထံမှ နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်စေသူများအား မနှစ်မြို့လာစေရန်နှင့် ခမာနီများအား ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၌ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် လက်ခံလာစေရန် သိဒ္ဓိတင်ပေးရာ၌ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။

အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အာရှနိုင်ငံအများစုတို့က ခမာနီများကို ထောက်ခံကြသည်။ သူတို့သည် လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများကို အပေါ်ယံလွှာ၍ မသိကျိုးကျွံပြုကြပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းမှ တရားမျှတရေးနှင့် ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူများကို ဖြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရေး တောင်းဆိုသံများ ကျယ်လာသည်ထက် ကျယ်လောင်လာသည်ကို မကြားသိချင်ယောင် ဆောင်နေကြသည်။ ခမာနီဦးဆောင်သော ခုခံရေးပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့များက ဤအနေအထား၌ ကျေနပ်သဘောကျစွာ တည်ရှိနေနိုင်သည်ဟု သိထားကြသည်။ အကြောင်းမှာ အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အာရှနိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏လက်ရှိသဘောထားကို မပြောင်းလဲဘဲ ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်ထားရန် ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကား ဟွန်ဆန်၏ ဒေါသမီးကို လောင်စာဖြည့်ပေးသလို ဖြစ်လေသည်။ တစ်နေ့တွင် ခမာနီများကို တရားစီရင်ရေးခုံရုံးသို့ ခေါ်ဆောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ယာယီထိန်းချုပ်ထားရသော သူ၏ဒေါသတို့သည် တဖြည်းဖြည်းညင်သာစွာ ပေါ်ထွက်လာနေပေသည်။

ခမာနီများအပေါ် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုကင်းမဲ့ပြီး ရိုးသားမှုမရှိသော ထောက်ခံမှုများ ပြုလုပ်နေကြခြင်းကြောင့် ဗီယက်နမ်တို့သည် ခမာနီတို့ အာဏာပြန်လည်ရယူရေး ကြိုးပမ်းလာမှုကို ဟန့်တားကာကွယ်နိုင်ရေးအတွက် ကမ္ဘောဒီးယား၌ ဆက်လက်တပ်စွဲထားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အစကတည်းကပင် ဟွန်ဆန်သည် အဓိကအရေးကြီးသည့် မေးခွန်း ၂ ခု၏ အဖြေများကိုသိရှိထားခဲ့သည်။ ၎င်းမေးခွန်းတို့မှာ “ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဗီယက်နမ်တို့ မည်မျှကြာရှည်စွာနေရန် စီစဉ်ထားပါသနည်း”နှင့် “သိမ်းပိုက်ရေး”သည် နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်အောင် တိုက်ခိုက်ပေးမည့် အစီအစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပါသလား” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

“ဆွေးနွေးမှုတွေအရ ပြောရရင် ဗီယက်နမ်တို့က ဝင်တိုက်ခိုက်မယ်၊ ပြီးရင် ချက်ချင်း ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ တပ်တွေပြန်ဆုတ်ခွာမယ်ဆိုပြီး စီစဉ်ခဲ့ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “လီဒတ်သို (ဗီယက်နမ်ကွန်မြူနစ်ပါတီပေါ်လစ်ဗျူရှိအဖွဲ့ဝင်)၊ အခြားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ စကားပြောခဲ့တာ ကျွန်တော်ပါပဲ။ ဗီယက်နမ်တွေ ပြန်ဆုတ်သွားရင် ပိုပေါ့ပြန်လာမှာပဲ။ အဲဒီအခါကျရင် လူတွေအများကြီး အသတ်ခံရမှာပါလို့ သူတို့ကိုကျွန်တော်ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့တွေဟာ ပိုပေါ့တပ်တွေကို မထိန်းနိုင်သေးပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့တပ်တွေကို တောင့်တင်းအောင် လုပ်ဖို့နဲ့ စီးပွားရေးကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်ဖို့အချိန်လိုပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်၏ အကူအညီမရရှိပါက ဖခွမ်းပင်အစိုးရမှာ ဆက်လက်ရပ်တည်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ဟန့်တားအစိုးရက ၎င်း၏ထောက်ခံမှုကို မည်သည့်အခါမှ နှောင့်နှေးခဲ့ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ဟွန်ဆန်အဖို့ ကံကောင်းထောက်မမည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ငုယင်ကိုသက်က ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို တရုတ်နှင့်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအကြား နိုင်ငံရေးပြဿနာများကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းပြီးမှသာ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းမည်ဟု ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ပြောဆိုခဲ့သည်။ ယင်းသဘောတူညီချက်က တရုတ်တို့၏ ခမာနီတို့အပေါ် ကူညီထောက်ပံ့နေမှုနှင့် လက်နက်တပ်ဆင်ပေးနေမှုများကို ရပ်တန့်စေခဲ့ပြီး ဗီယက်နမ်

တပ်ဖွဲ့အင်အား ၁၄၀,၀၀၀ ကို ကမ္ဘောဒီးယားမှ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းစေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က အရေးကြီးသော နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး တာဝန်ကိုထမ်းဆောင်နေသော ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တို့ ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များကို ရုပ်သိမ်းပြီး တရုတ်တို့က ပိုပေါ့ကို ဆက်လက် လက်နက်ထောက်ပံ့နေဆဲ အခြေအနေတွင် အတီးကျန်ခဲ့မည်ကို မလိုလားခဲ့ပေ။

“ဗီယက်နမ်တွေက မနေချင်ကြတော့ဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “သူတို့ဆက်နေဖို့ တောင်းဆိုတာက ကျွန်တော်တို့ဘက်ကပါ။ ဒါနဲ့ ၁၉၈၂ မှာ သူတို့ရဲ့တပ်အင်အားကို လျှော့ချဖို့ကိစ္စကို ကျွန်တော်တို့သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တွေက သူတို့တပ်အင်အားကို လျှော့ချသွားမယ်၊ ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့တပ်ဖွဲ့အင်အားကို တိုးချဲ့သွားမယ်။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေတာတောင် ဒီလိုဗျူဟာခင်းကျင်းတဲ့အလုပ်တွေမှာ ဝင်ပါခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်က ဟန့်ရှင်မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လောနဲ့ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေးကို ကျွန်တော် သတိရနေပါသေးတယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးမှာ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့တွေ ၁၀ နှစ်ကနေ ၁၅ နှစ်အတွင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယားကနေ ဆုတ်ခွာမယ်လို့ သဘောတူကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကမ္ဘောဒီးယားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေရဲ့ အခြေအနေ တိုးတက်လာတာကြောင့်ရယ်၊ သီဟာနုနဲ့ ကျွန်တော်အကြား (ငြိမ်းချမ်းရေး)ဆွေးနွေးပွဲတွေ တိုးတက်လာတာကြောင့်ရယ်၊ ဗီယက်နမ်တပ်တွေကို သတ်မှတ်ထားတာထက်စောပြီး ဆုတ်ခွာစေနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူက ဆိုသည်။

သို့ရာတွင် ဗီယက်နမ်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားကို သူတို့၏လက်အောက်ခံကိုလိုနီနယ် အဖြစ် ပြောင်းလဲနေပြီဟူသော ကြောက်ရွံ့စိတ်မှာ တည်ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၃၊ ဇွန်လထုတ် ဘန်ကောက်ပို့စ်သတင်းစာတွင် ဟန့်ရှင် အစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း “ဖွံ့ဖြိုးရေးရွာ”များကို ထူထောင်နေကြောင်း၊ ယင်းရွာများတွင် မိသားစု ၅၀၀တွင် တစ်ခုမှာ ဗီယက်နမ်လူမျိုးမိသားစု ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဆက်လက်၍ “အလွန်ယုံကြည်စိတ်ချရသော စစ်ရေးမှတ်တမ်းများ”ကို ကိုးကားလျက် သတင်းစာက ယင်းရွာများကို ဘတ်တန်ဘန်နှင့် ခိုကုန်းဒေသနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဗီယက်နမ်

နှင့်ထိစပ်နေသော နယ်ခြားဒေသများတစ်လျှောက် တည်ထောင်ထားကြောင်း ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။ ဤသတင်းစာက ဗီယက်နမ်တို့သည် အလွှာ အသီးသီးတွင် ဗီယက်နမ်လူမျိုး ၂၀%ပါဝင်မှုရှိနေစေရန် ကြိုးပမ်းနေကြောင်း ကမ္ဘောဒီးယား ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကို ဗီယက်နမ်ကျွမ်းကျင်သူများက တင်းတင်း ကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်ထားကြောင်း၊ ဤကျွမ်းကျင်သူများမှာ ဖခွမ်းပင်အစိုးရအဖွဲ့ ၏ အရာရှိများကို ထိန်းကျောင်းလမ်းပြရန် အထက်တန်းအုပ်ချုပ်ရေး အဆင့် များတွင် ထည့်သွင်းခန့်အပ်ထားသူများဖြစ်ကြောင်း သတင်းစာတွင် ဖော်ပြ ထားသည်။

နောင်သုံးနှစ်ခန့်အကြာ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ မေလတွင် တရုတ်ပြည် နယူးချိုင်းနားသတင်းဌာနက ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရကို လျှို့ဝှက်နံပါတ်တပ် ဗီယက်နမ်အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အထူးကျွမ်းကျင်သူများ ကော်မတီက ကျား ကန်ပေးထားပြီး ၎င်းတို့မရှိပါက ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရသည် တစ်ရက်မျှပင် ရပ်တည်နိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာသွားခဲ့သည်။ ဤသတင်း ဌာနက ဟန့်ဇိုင်အစိုးရသည် လျှို့ဝှက်နံပါတ် ၄၇၈ တပ်ထားသော “ကမ္ဘော ဒီးယားလုပ်ငန်းကော်မတီ”ကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပြီး နိုင်ငံကိုမမြင်ရသော နောက်ကွယ်မှ အုပ်ချုပ်နေသူများအဖြစ် ရပ်တည်နေကြောင်း၊ ဤကော်မတီ သည် ၎င်း၏အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များမှတစ်ဆင့် ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရနှင့် စစ်တပ်အပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ထားကြောင်း ဖော်ပြသွားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တပ်များ ကမ္ဘောဒီးယားမြေပေါ်တွင် အခြေ ပြုရှိနေရန် လိုအပ်သည်ကို လက်တွေ့ကျကျ သိမြင်လက်ခံထားသူဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်တပ်များ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ရှိနေခြင်းမှာ ခမာနီများအား တိုက် ခိုက်ရန်နှင့် သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်ရန်ဖြစ်သည်။ သိမ်းပိုက်ကိုလိုနီပြုနေကြသူ များ မဟုတ်ကြပေ။

“ဗီယက်နမ်ရဲ့ အကူအညီအသာ မရတူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ သေကုန်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်တပ်ကို လေ့လာကြည့်ဖယ်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် စွန့်စားခန်းအပေါ် ကမ္ဘာ၏တုန့်ပြန်မှု ကို မှားယွင်းတွက်ချက်မိခဲ့သည်။ လူ့အစုလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်နေသည့်

အစိုးရကိုဖြုတ်ချခဲ့သည့်အတွက် ရရှိလာမည့် ကမ္ဘာ့အဓိကအင်အားကြီးနိုင်ငံများ၏ ထောက်ခံမှုကို မျှော်လင့်အားကိုးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထောက်ခံမှုရရှိလာခြင်း မရှိဘဲ နိုင်ငံ တကာအသိုင်းအဝိုင်းက ခမာနီများကို ပြန်လည်အသက်သွင်းရန် လုပ်ဆောင်ပြီး ခုခံရေးအင်အားစုများ ပေါ်ပေါက်လာအောင် ကူညီခဲ့ကြသည်။ ဟန့်ရှင်အစိုးရသည် ကာလရှည်ကြာပြီး စရိတ်ကုန်ကျမှုများပြားမည့် ပဋိပက္ခအတွင်း ဆွဲသွင်းခြင်းခံရပြီကို နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့သည် ဤစစ်ပွဲကိုစတင်သည်နှင့် ၎င်းတို့၏ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအတွင်း ဖြန့်ကျက်ထားသည့် တပ်အင်အားကို ၁၈၀,၀၀၀ မှ ၂၀၀,၀၀၀ အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။

၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ အစောပိုင်းကာလတွင် ဗီယက်နမ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးလီဒတ်အန်၏ “ကမ္ဘောဒီးယားအသွင်ပြောင်းလဲရေးစီမံကိန်း”ကို အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့သည်။ ဩစတြေးလျလူမျိုး ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ လေ့လာကျွမ်းကျင်သူ ကားလ်သေရာ (Carl Thayer) ၏ အဆိုအရ ဤစီမံကိန်းတွင် “ကေ-၅” ဟု လျှို့ဝှက်အမည်ပေးထားသော အဆင့် ၅-ဆင့်ပါ စီမံချက်ဖြင့် နယ်စပ်ဒေသတစ်လျှောက်ရှိ ကမ္ဘောဒီးယား ခုခံရေးတပ်စခန်းများကို တိုက်ခိုက်မှုပြုလုပ်ရန်တို့ပါဝင်သည်။ တစ်ခုလုံးကို ချုပ်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဤစီမံကိန်းတွင် ကမ္ဘောဒီးယား-ထိုင်းနယ်စပ်ကိုပိတ်ပစ်ခြင်း၊ ခုခံရေးတပ်ဖွဲ့များကို ချေမှုန်းခြင်း၊ ဖခွမ်းပင်အစိုးရတပ်ဖွဲ့များ တပ်စွဲစေခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ဤစီမံကိန်းမှာ အကုန်အကျများသည့် စွန့်စားခန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဟန့်ရှင်အစိုးရက ကမ္ဘောဒီးယားဇာတ်လမ်းမှာ ၎င်းတို့ကို သွေးမဲ့ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်စေလျက်ရှိကြောင်း၊ သို့ဖြစ်၍ ဤပြဿနာမှ ရုန်းထွက်နိုင်မည့် ထွက်ပေါက်ကို စတင်ပြင်ဆင်ပြုလုပ်နေပြီဟု ဝန်ခံပြောကြားခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားပြဿနာမှ ရုန်းထွက်လိုမှုအပေါ် ဗီယက်နမ်တို့အလေးအနက်ထားလာသည့်အကြောင်းပြသသည့် အစောဆုံးလက္ခဏာတစ်ရပ်မှာ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဗီယက်နမ်သို့ ချစ်ကြည်ရေးအလည်အပတ် သွားရောက်ခဲ့သော ဟွန်ဆန်၏မိတ်ဆွေနှင့် မဟာမိတ်အိန္ဒိယ ဝန်ကြီးချုပ် ရာဂျစ်ဂန္တီထံမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဟန့်ရှင်အစိုးရသည် ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့ များကို ကမ္ဘောဒီးယားမှ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ရုပ်သိမ်းရန်သဘောတူပြီးဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယင်းထက်ပင်စော၍ ရုပ်သိမ်းနိုင်ကြောင်း ရာဂျစ်က

အတည်ပြု ပြောကြားခဲ့သည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ၊ ဟန္တိုင်အစိုးရက တပ်ရုပ်သိမ်းမှု အဆင့်ဆင့်ကို ပြုလုပ်ခဲ့သောအခါ တပ်ရုပ်သိမ်းမှုများမှာ သဘောတူခဲ့သည့် နှစ်ထက်စော၍ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် စတင်နိုင်ခဲ့သည်။ စစ်ရေးလေ့လာသူအချို့က ဗီယက်နမ်တို့၏ တပ်ရုပ်သိမ်းမှုမှာ တပ်အပြောင်းအလဲလုပ်မှုသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကာ ပယ်ချခဲ့ကြသည်။ ပြင်ပလေ့လာသူများကမူ ဗီယက်နမ်တို့၏ တပ် အင်အားမှာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် အင်အား ၁၄၀,၀၀၀ မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် အင်အား ၁၀၀,၀၀၀ သို့ လျော့ကျသွားခဲ့ပြီး တဖြည်းဖြည်းနှင့် ၁၉၈၉ တွင် အင်အား ၆၀,၀၀၀ အထိ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်ဟု ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားပဋိပက္ခကို ဖြေရှင်းရာတွင် အာဖဂန်နစ္စတန်မှ ဆိုဗီယက်တပ်များ ၂၂ လအတွင်း အပြီးသတ်ရုပ်သိမ်းခဲ့ပုံမှာ နမူနာအဖြစ် အသုံးပြုစရာဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု ၁၉၈၇၊ မေလတွင် ဆိုဗီယက်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီး အက်ဒွပ်ဂျီဗာနာဇေကို ပြောကြားသည့်အခါ ဗီယက်နမ်တပ်ရုပ်သိမ်း မှုမှာ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့်အသွင် ပေါ်ခဲ့သည်။ တပ်ရုပ်သိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက် သည့် ပို၍တိကျသော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကို ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ပဲရစ်မြို့၌ ဟွန်ဆန်ကကြေညာခဲ့သည်။ ယင်းကြေညာချက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ပြဿနာကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ မဖြေရှင်းနိုင်သည် ဖြစ်စေ၊ ဗီယက်နမ်တို့သည် ၎င်း၏တပ်များကို ကမ္ဘောဒီးယားမှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ရုပ်သိမ်းတော့မည်ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။ “ကျွန်တော်တို့ ဟာ (ဗီယက်နမ်)တပ်ဖွဲ့တွေကို (ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး)သဘောတူစာချုပ် လက်မှတ် မရေးထိုးခင်မှာ (၁၉၉၁)ရုပ်သိမ်းခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဗီယက်နမ်တို့က ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို ရုပ်သိမ်း သွားပြီးနောက် သူ၏အစိုးရအဖွဲ့အနေဖြင့် ရပ်တည်နိုင်စွမ်း ရှိ၊ မရှိ အဓိက စမ်းသပ်ခံမှုတစ်ရပ်ကို ကြုံတွေ့ရတော့မည့်အရေးကို စိုးရိမ်ပူပန်နေဆဲဖြစ် သည်။ သံတမန်များက ဟွန်ဆန်သည် ကြာရှည်ရပ်တည်နိုင်မည်မဟုတ်ဘဲ ခမာနီတို့က အာဏာကိုပြန်လည်သိမ်းပိုက်ကြလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းတွက်ဆ ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့က ဟွန်ဆန်အာဏာရရှိချိန်မှာ ခမာနီတင်ကားတစ်စီး ထိုင်းနယ်စပ်မှ ဖခွမ်းပင်သို့ မောင်းနှင်ရောက်ရှိရန် ကြာသည့်အချိန်ခန့်မျှ

သာ တည်တံ့လိမ့်မည်ဟုပင် ဟာသလုပ်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က သူ၏နိုင်ငံသည် နောက်ဆုံးတပ်ရုပ်သိမ်းမှုများ ပြီးစီးသည့်အချိန်တွင် ပုံမှန်တည်ငြိမ်မှုကို ရရှိလိမ့်မည်ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်ထားသည်။ ယင်းသို့ ယုံကြည်ခြင်းမှာ အသုတ်လိုက် တပ်ရုပ်သိမ်းမှု ၆-ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသည့်တိုင် နိုင်ငံမှာ လုံခြုံစိတ်ချရမှု ရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၃၊ မေလတွင် ဗီယက်နမ်တို့၏ အသုတ်လိုက်တပ်ရုပ်သိမ်းမှုအကြောင်း သတင်းပို့ရာတွင် ယူပီအိုင် (United Press International) သတင်းထောက် ပေါလ်အန်ဒါဆင် (Paul Anderson) က ဤသို့သတင်းရေးသားခဲ့သည်- “ဖန္ဒမ်းပင်မှ ဗီယက်နမ်တပ်များ ထွက်ခွာပုံကို မျက်မြင်တွေ့ရပြီးနောက် သတင်းစာဆရာများသည် တစ်ဦးလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၂၀ ကုန်ကျမည့် ရဟတ်ယာဉ်များဖြင့် ဗီယက်နမ်နယ်စပ်ဒေသသို့ သွားရောက်၍လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ဘတ်စ်ကားများဖြင့် သွားရောက်၍လည်းကောင်း၊ စစ်သားများနယ်စပ် ဖြတ်ကျော်ပုံကို ကြည့်ရှုလေ့လာခွင့် ရရှိခဲ့ကြသည်။ ရဟတ်ယာဉ် ၂ စီးအနက် ပထမတစ်စီးသာ တပ်ဆုတ်ခွာမှုအခမ်းအနားသို့ အချိန်မီရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ ဘတ်စ်ကားများမှာ ခရီးစဉ်စီစဉ်မှု ညံ့ဖျင်းပြီး ထွက်ချိန်နောက်ကျသည့်အတွက် အချိန်မီမရောက်ရှိခဲ့ကြပေ။ ဒုတိယရဟတ်ယာဉ်မှာ ခရီးစဉ်စီစဉ်သူများ၏ လောဘကြီးမှု၏ သားကောင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေး လိုချင်တပ်မက်မှု လွန်ကဲသည့်အတွက် ကမ္ဘောဒီးယားတို့က ရဟတ်ယာဉ်လက်မှတ်များကို အပိုအလှုံ့ရောင်းချခဲ့ကြရာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တွင် ယင်းသို့နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့ပြီး သတင်းစာဆရာများ ဖန္ဒမ်းပင်မှ စတင်ထွက်ခွာသည့် အချိန်၌ပင် အခမ်းအနားမှာ ပြီးဆုံးနေပြီဖြစ်သည်။”

၁၉၈၉၊ စက်တင်ဘာလ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ရုပ်သိမ်းမှုမှာ သတင်းထောက်များစွာ လာရောက်သတင်းယူကြသည့် အဓိကသတင်း မီဒီယာပွဲတစ်ခုဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ရှိသမျှဟိုတယ် အနည်းငယ်မှာ လူပြည့်နေပြီဖြစ်၍ သတင်းထောက်များမှာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့ရှိ ပန်းခြံများ၌ပင် စခန်းချနေထိုင်ကြရသည်။ ၎င်းတို့၏သတင်းစာများ၌ မောင်းနှင်ထွက်ခွာနေသော တိုက်ပွဲဝင်တင့်ကားပေါ်တွင် ပြူးရွှင်နေသည့် ဗီယက်နမ်စစ်သားများ၏ ပုံများဖော်ပြ

ထားရာ ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား၌ ၁၀ခုနှစ်တစ်ခုကြာ တပ်စွဲခဲ့ကြပြီးနောက် ယခုအခါ အပြီးအပိုင်ထွက်ခွာသွားကြပုံပေါ်လျက်ရှိသည်။ ဗီယက်နမ်ကျွမ်းကျင်သူအချို့တို့မှာ ကမ္ဘောဒီးယားများကို အကြံပေးရန်အလို့ငှာ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ကြပါသေးသလော။

“ဒါဟာ မှားယွင်းတဲ့ ထင်မြင်မှုတစ်ခုပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောသည်။ “ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ရပ်တည်နိုင်အောင် ပြင်ဆင်ခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေ မဆုတ်ခွာမီ တစ်နှစ်ခန့်အလို ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာ ဗီယက်နမ်စစ်ရေး၊ စီးပွားရေးနဲ့ နိုင်ငံရေးအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ပြန်ရုပ်သိမ်းစေခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

“ဒီလို ကျွန်တော်တို့ ဘာကြောင့်လုပ်ခဲ့ကြတာလဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က သူ့ပြောကြားလိုသည့် မေးခွန်းမျိုးကိုမေးလိုက်ပြီး သူကပပ်ပြန်လည်၍ “ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်မြောက်ရေးမှာ ကူညီခဲ့ကြတဲ့ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့တွေ ဆီက အကျိုးကျေးဇူးတွေ ရရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဗီယက်နမ်ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေအပေါ်မှာ ဖိုနိုနော့ဖိုမဖြစ်နိုင်ပါဘူး”ဟု ပြောပြသည်။

အလွန်စိုးရိမ်ပူပန်နေသော ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၈၈၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ စိန့်ဂျာမိန်းသို့ သီဟာနုနှင့် ဒုတိယအကြိမ် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ရန် အသွားတွင် ဗီယက်နမ်သို့ ခေတ္တဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ သူ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ဗီယက်နမ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ငုယင်ဗန်လင်းအား ထုတ်ဖော်ပြောပြပြီး သူတို့နှစ်ဦးသည် လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များ မရပ်သိမ်းမီ ကြို၍ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များကို ဗီယက်နမ်သို့ ပြန်ပို့ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ရောက်ရှိနေခဲ့ကြသော ဗီယက်နမ် အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များကို ၁၉၈၈၊ ဇွန်လနှင့် ဩဂုတ်လအကြားတွင် အသုတ်လိုက် ပြန်လည်ရပ်သိမ်းခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယား ခုခံရေးအင်အားစုများ၏ အဆိုအရ ကမ္ဘောဒီးယားအသွင်ပုံဖျက်ထားသော အင်အား ၇၀,၀၀၀ မှ ၈၀,၀၀၀အထိ ရှိသော ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များမှာ ဖခွမ်းပင်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီး၌ တွဲဖက် တာဝန် ထမ်းဆောင်နေကြဆဲဖြစ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားအရာထမ်းများကို ဗီယက်နမ် နိုင်ငံ၌ နှစ်နှစ်ကြာ သင်တန်းများပေးလျက်ရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ဒီဗီယက်နမ် အကြံပေးတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွေ တုန်းက ကမ္ဘောဒီးယားမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ နိုင်ငံခြားအကြံပေးတွေ (သံရုံး များနှင့် နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းများတွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့သူများ)လိုပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်စိတ်ထင် ပြောရရင် အဲဒီနိုင်ငံခြား အကြံပေးတွေဟာ ဗီယက်နမ်အကြံပေးတွေထက် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်တွင်း ရေးမှာ ပိုပြီးဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခဲ့ကြတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ သူတို့ (ဗီယက်နမ်) က ကျွန်တော်တို့ကို အကြံပေးဖို့သဘောတူပါတယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချဖို့ကိစ္စ တွေကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားတွေလက်ထဲ အပ်ထားပါတယ်” ဟု သူက ဆက်ပြောပြသည်။

အာဆီယံနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်များကဲ့သို့ပင် ဟွန်ဆန်သည် အနောက် နိုင်ငံအစိုးရများနှင့် ၎င်းတို့၏ဒေသဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများ၏ ဆရာလုပ် လမ်းညွှန်မှုပြုခြင်းကို သည်းမခံနိုင်ပေ။

“ကမ္ဘောဒီးယားဆိုင်ရာ နိုင်ငံခြားအကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သူတို့ စကားကို ကျွန်တော်တို့က နားမထောင်ဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ကို အကူ အညီပေးနေတာတွေကို ဖြတ်တောက်ပစ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ကြပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “အဲဒီ နိုင်ငံခြားအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သူတို့ ဗီယက်နမ်ကို ဘာတွေလုပ်နေပါတယ်လို့ စွပ်စွဲပြောဆိုနေတဲ့ အလုပ် တွေကို လုပ်နေကြတာပါပဲ။ သူတို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားရဲ့ အရှင်သခင်တွေလို ပြုမူနေကြပါတယ်။ သူတို့က ဗီယက်နမ်တွေဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကို သိမ်းပိုက် ခဲ့ကြတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဒါပေမယ့် အမှန်မှာ ဗီယက်နမ်တွေက ကျွန်တော်တို့ အတွက် အများကြီးလုပ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တွေ အရေးအကြီးဆုံး လုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ အလုပ်ကတော့ ပိုပေါ့အစိုးရ အာဏာပြန်မရအောင် ကာကွယ် ဟန့်တားပေးခဲ့တာပါပဲ။ နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာမှာတော့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ကမ္ဘောဒီးယားတွေကပဲ ချမှတ်ရပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်တို့သည် ၎င်းတို့မထွက်ခွာမီ ဖခွမ်းပင်အစိုးရအတွက် လက်နက်ခဲယမ်းများကို စုဆောင်းထားရှိပေးခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကလည်း ပါဝင်ထောက်ပံ့ ကူညီခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်ကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာနလက် အောက်ရှိ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးဌာနအကြီးအကဲ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဗူရွမ်မင်းက ဟန့်အစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားတို့အား လက်နက်ခဲယမ်း အင်အားလျော့ပါး

စေမည့် အဓိကထိုးစစ်ဆင်ခွဲမှုများကို မပြုလုပ်ဘဲ ယင်းအစား မိမိတို့ တိုက်ခိုက် ခံရမှသာ ခုခံရေးအင်အားစုများကို ပြန်လည်တိုက်ခိုက်သည့် မူဝါဒကို ကျင့်သုံး ရန် အကြံပေးခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ စစ်ရေးလေ့လာသူများက ဗီယက်နမ်အထူးတပ်ဖွဲ့များ သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ကန့်သတ်စစ်ဆင်ရေးများကို ဆက်လက် ပြုလုပ်နေသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်လက်ရွေးစင် တပ်များသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ အစောပိုင်းအချိန်အထိ ဆီရင်ရိ(ပ်)တွင် တပ်စွဲထားခဲ့သည်ဟု ၎င်းတို့ကပြောဆိုသည်။ သတင်းစာများ၏ အဆိုအရ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များသည် ကမ်ပို.ပြည်နယ်တွင်းသို့ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး ခမာနီတို့၏ တိုက်ခိုက်မှုကို တွန်းလှန်မောင်းထုတ်ခဲ့ကြသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု လက်ထောက်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရတ်ချတ်ဆော်လမွန် (Richard Solomon) က ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဆီးနိတ်လွှတ်တော် ကြားနာမှုတစ်ခုတွင် ဗီယက်နမ်တို့သည် အင်အား ၅,၀၀၀ မှ ၁၀,၀၀၀ အကြားရှိသော စစ်ဘက်အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ထားရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူက ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအတွင်း ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ပြုလုပ်လျက် တိုက်ခိုက် မှုများကို ပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်သည်ဟု ဖြည့်စွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့မှာ စီးပွားရေးနယ်ပယ်တွင် နိုင်ငံတော် ပိုင် အခန်းကဏ္ဍကို ဦးစားပေးကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ဗီယက်နမ်လမ်းစဉ်အတိုင်း မျက်စိမှိတ်လိုက်နာဆောင်ရွက်ကာ ကွန်မြူနစ်ပုံစံ စီးပွားရေးစနစ်ကို တည် ဆောက်နေကြသည်ဟု စွပ်စွဲခံရသည်။

“ဗီယက်နမ်နဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားတို့ရဲ့ စီးပွားရေးစနစ်တွေက ကွဲပြား ခြားနားပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုလျက်ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ “ကျွန်တော်တို့ မှာ ဗီယက်နမ်စီးပွားရေး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် အချို့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကမ္ဘော ဒီးယားရဲ့ စီးပွားရေးစနစ်က ဗီယက်နမ်ရဲ့စနစ်နဲ့ မတူပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ သူတို့(ဗီယက်နမ်)ရဲ့သဘောထားတွေကို နားထောင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လုပ်မယ်၊ မလုပ်ဘူးဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ဘာသာ ချမှတ် ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုတော့ဗျာ သူတို့ (အနောက်နိုင်ငံများ)ပြောတဲ့အတိုင်း

လိုက်မလုပ်ဘူးဆိုရင် သူတို့က အကူအညီတွေ ဖြတ်တောက်ပစ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ကြပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် သတင်းစာကနေ အော်လိုက်တာပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးရှိသော သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို သယ်ဆောင်သွားခဲ့သည်ဟု ခန့်မှန်းပြောဆိုမှုများရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ခဲ့စဉ်အတောအတွင်း ဗီယက်နမ်တို့သည် သစ်များနှင့်ရာဘာများကို ထုတ်ယူခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဤစွပ်စွဲချက်များကို ဟွန်ဆန်က ပယ်ချခဲ့သည်။

“ဒါဟာ မမှန်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ကျွန်တော်တို့ နှစ်နိုင်ငံအကြား ကုန်သွယ်မှုဟာ ပုံမှန်ကိစ္စတစ်ရပ်သာဖြစ်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တွေဟာ ကမ္ဘောဒီးယားက သစ်နဲ့ ရာဘာတွေကို တခြားနိုင်ငံတွေက ကျွန်တော်တို့ဆီဝယ်တဲ့ ဈေးနှုန်းအတိုင်း ဝယ်ယူခဲ့ကြတာပါ” ဟု ဟွန်ဆန်က ချေပပြောဆိုသည်။

ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း စစ်ရေးစွန့်စားမှုကို သွေးဖြင့်ပေးဆပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ၎င်းတို့၏ တပ်ဖွဲ့များရပ်သိမ်းပြီးနောက် ဗီယက်နမ်အရာရှိများက ဆုံးရှုံးခဲ့ရသော လူအသေအပျောက်စာရင်းကို မတူကွဲပြားစွာ ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ခန့်မှန်းချက်တစ်ခု၏ အဆိုအရ ၁၉၇၈-၈၈ ကာလ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ကျဆုံးသို့မဟုတ် ဒဏ်ရာရခဲ့သော ဗီယက်နမ်တပ်အင်အားမှာ ၄၀,၀၀၀ နှင့် ၅၀,၀၀၀ အကြားရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ဟန့်ဇိုင်တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းသည့် လေ့လာဆန်းစစ်မှုတစ်ခုအရမူ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ၁၀ နှစ်တာ စစ်ဆင်ရေးကာလအတွင်း ကျဆုံး သို့မဟုတ် ဒဏ်ရာရသူ ဗီယက်နမ်တပ်အင်အားမှာ ၆၇,၀၀၀ခန့် ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ အရေအတွက်အများဆုံး စာရင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည့် ဗိုလ်ချုပ်ငယ်ဗန်ထိုင်က ဗီယက်နမ်တပ်သား ၅၅,၃၀၀ မှာ ကျဆုံး၊ ၁၁၁,၀၀၀ မှာ ပြင်းထန်စွာဒဏ်ရာရ၊ ၅၅,၀၀၀ မှာ အနည်းငယ်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြပြီး စုစုပေါင်း စစ်ပွဲအတွင်း ဆုံးရှုံးထိခိုက်မှု အရေအတွက်မှာ ၂၂၀,၃၀၀ ရှိသည်ဟုဆိုသည်။

ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရသည် ဗီယက်နမ်တို့အပေါ် များစွာကျေးဇူးတင်ရှိခဲ့သည်ဟု ခံစားမိကြသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအတွင်း ကျင်းပ

သည့် ကမ်ပူများပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ၊ ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် ကွန်ဂရက် အစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းဖတ်ကြားသည့် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဟင်ဆမ်ရင်၏ အစီရင်ခံစာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ဗီယက်နမ်၊ လော၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုတို့နှင့် ခိုင်မာသောမဟာမိတ်များဖြစ်အောင် ဆက်လက် ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ ဤကဲ့သို့ မဟာမိတ်ဖွဲ့ ထားခြင်းသည် ကမ္ဘောဒီးယားတော်လှန်ရေး အောင်မြင်မှုကို အာမခံမည့် ဥပဒေသတစ်ခုဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဟင်ဆမ်ရင် သည် ဗီယက်နမ်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ရှိနေမှုအပေါ် မယုံသကာ ဖြစ်နေကြသော လူထု၏စိတ်သဘောထားကို ပြောင်းလဲပစ်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ သည်။ သူက ပြည်သူလူထုအား ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ်အကြား ချစ်ကြည်ရေးကို ထိခိုက်စေမည့် ၎င်းတို့၏ကျဉ်းမြောင်းသောမျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် များကို စွန့်လွှတ်ပစ်ကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများစွာကမူ ဟန့်ခွင်းအစိုးရက ၎င်း၏ဩဇာအာဏာကို ခိုင်မာအောင် ဆောင်ရွက်နေသဖြင့် စိတ်မသက်မသာ ခံစားရလျက် စောင့်ကြည့်နေခဲ့ကြသည်။ ဝန်ကြီးများအနေနှင့် အရပ်ဘက်ဌာန များကို ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဗီယက်နမ်အရာရှိများက အုပ်ချုပ်နေကြသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ဗီယက်နမ်များက ပြည်သူလူထုအား ကမ္ဘောဒီးယားစစ်တပ် အတွင်း အတင်းအဓမ္မ သွတ်သွင်းမှုကို ကန့်ကွက်ပြောဆိုခဲ့သည့်အခါတွင် မကျေနပ်မှုများမှာ မြင့်မားလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဝေဖန်ရှုတ်ချမှု အပြုလုပ် ဆုံး ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများကပင် ခမာနီတို့၏ လုံးဝဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရသည့် ပညာရေးစနစ် ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာအောင် ကူညီခဲ့ကြသူများမှာ ဟန့်ခွင်းအစိုးရ၏ ကျွမ်းကျင်သူပုဂ္ဂိုလ်များပင် ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို နားလည် သဘောပေါက်ကြသည်။

ဗီယက်နမ်ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်မှာ နှစ်နိုင်ငံအကြား မယုံကြည်မှု ကို နက်ရှိုင်းစေသည့် အရိပ်မဲကြီးအဖြစ် တည်ရှိနေခဲ့ပါသည်။

အခန်း ၅

နိုင်ငံရေးဇာတာစနစ်လက်လှမ်းလက်မီချိန်

ပြောကြားမှုနှင့်ဆိုင်ရာသမားသို့

ဟွန်ဆန်မိသားစုနှင့် မိတ်ဆွေများက ဟွန်ဆန်၏အတက်မြန်သော နိုင်ငံရေးဘဝကို မယုံကြည်မှု၊ အံ့ဩမှုနှင့် လေးစားမှုတို့ ရောယှက်ပေါင်းစပ် လျက် စောင့်ကြည့်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ဘက်တွင်မူ တစ်ချိန်က လျှမ်းလျှမ်းတောက် တန်ခိုးကြီးထွားခဲ့သော နိုရိုဂွန်မိသားစုနှင့် ခမာနီတို့မှာ အာဏာကို အာသာငန်း ငန်း တောင့်တနေဆဲဖြစ်သည့်တိုင် အံ့ဩထိတ်လန့်လျက် ဝေဝေဝါဖြစ်နေကြ သည်။ အဆင့်မြင့် အတန်းပညာ မသင်ကြားခဲ့ရသော လယ်သမားမျိုးရိုးမှ ဆင်းသက်လာသည့် လူငယ်တစ်ယောက်မှာ လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ် ကမ္ဘာ့ ဒီးယားနိုင်ငံ၏ ဩဇာအာဏာအရှိဆုံး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာ ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် * အာဏာညီမျှခြင်း သဘောတရားကို ပြန်လည်ပြင် ဆင်ခဲ့လေပြီ။ သီဟာနု၏ သက်ဦးဆံပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးခေတ် တစ်လျှောက်

*power equation

ရှိခဲ့သော နာကျင်ခံစားရသည့် အတိတ်ဖြစ်ရပ်များကိုလည်း ဖျောက်ဖျက်ပစ်ခဲ့လေပြီ။ သီဟာနု၏ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များကာလ နိုင်ငံခြား ရေးမှုဝါဒအမှားများကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ် အမေရိကန်တို့၏ ဝေဟင်မှ ဗုံးကြဲတိုက်မှုနှင့် လူအများအပြား သေကြေပျက်စီးမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးဘဝ မြင့်တက်လာနေမှုသည် အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်၌ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးမဖြစ်မီ ကာလအတော်ကြာကတည်းကပင် စတင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၈၊ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက်နေ့တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သော ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး (United Front) ကို စတင်တည်ထောင်သည့် အဖွဲ့၌ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းသည် သူ၏ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံရေးရာထူးပင် ဖြစ်သည်။

“တပ်ဦးမပေါ်ပေါက်ခင်ကတည်းက ကျွန်တော်ဟာ ပိုပေါ့အဖွဲ့နဲ့ လမ်းခွဲပြီးတော့ မဲခေါင်မြစ်အရှေ့ဘက်ခြမ်း ခုခံရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်တော်ဟာ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးအင်အားစုတွေ တည်ဆောက်ဖို့တာဝန်နဲ့ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်နဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲသို့ အပြည့်အဝ ဝင်ရောက်လှုပ်ရှားရန်အတွက် ချီတံ့ချီတံ့ဖြစ်နေခဲ့သည်။ ခမာနီတို့ ဖြုတ်ချခံရပြီး ဖန္ဒမ်းပင်၌ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ကွန်မြူနစ် ကမ်ပူချားပြည်သူ့တော်လှန်ရေး ကောင်စီ၏ ထိပ်တန်းအဖွဲ့ဝင်များက သူ့အား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတာဝန်ယူရန် ပြောကြသောအခါ သူက လက်မခံငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏အားနည်းချို့ယွင်းချက်များကို သိရှိပြီး သူ့အဖို့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတာဝန်ကို အခက်အခဲများစွာဖြင့် လုပ်ဆောင်ရလိမ့်မည်ဟု နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အထက်ခေါင်းဆောင်များက သူ့အား ထိုရာထူးတာဝန်ကို လက်ခံရေးအတွက် ပြန်လည်စဉ်းစားရန် စည်းရုံးနားချသောအခါ သူသည် စိတ်မပျံ့တပါးဖြင့် လက်ခံရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၇၉၊ ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။

“ကျွန်တော် ဒီရာထူးကို အစမ်းကာလ ၃ လ ထမ်းဆောင်ဖို့ သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီအလုပ်မျိုးလုပ်ဆောင်ဖို့ ကျွန်တော်

တစ်ခါမှ သင်တန်းမတက်ခဲ့ရလို့ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ဒီရာထူးတာဝန်ယူတဲ့အတွက် ကျွန်တော့်ကို လခအဖြစ် အသီးအနှံ ၁၆ ကီလိုဂရမ် ထောက်ပံ့ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ၁၀ ကီလိုဂရမ်က ဆန်နဲ့ ၆ ကီလိုဂရမ်က ပြောင်းဖူးစေ့တွေဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက် ပြောပြသည်။

နေ့ချင်းညချင်းပင် တော်လှန်ရေးကောင်စီသည် ကမ္ဘာ့အဖွဲ့အစည်း ဝင် အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်လာသည်။ သူ၏စကားနှင့် ပြောရလျှင် ဝန်ကြီးရာထူးနှင့် အတူ ယှဉ်တွဲလျက်ရှိသည့် တာဝန်ဝတ္တရားသစ်များမှာ တစ်ခါတစ်ရံ အလွန် များပြားလှပေသည်။

“ကျွန်တော့်မှာ ကျွမ်းကျင်နဲ့စပ်မှု မရှိတဲ့အတွက် ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ နိုင်ငံတကာရေးရာ ပြဿနာရပ်တွေကို နားလည်အောင် ကြိုးစားရတာဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အခက်အခဲတွေပဲဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကဆိုသည်။ “ဒါပေမယ့် လေ့လာရင်းနှင့် ဒီရှုပ်ထွေးတဲ့ ပြဿနာတွေကို ဘယ်လိုကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းရတယ်ဆိုတာ နားလည်လာပါတယ်။ ဒါတွေဟာ အစက ကျွန်တော် ဘာကြောင့်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူး လက်ခံဖို့ငြင်းရတယ်၊ အစမ်းကာလ ၃ လအတွက်ပဲ ရာထူးလက်ခံခဲ့ရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေပါ။ သံတမန် ဆက်ဆံရေးကိစ္စတွေမှာ အတွေ့အကြုံလည်းရှိ၊ ဗဟုသုတလည်း ရှိကြတဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားခေါင်းဆောင် အများအပြားက ကျွန်တော့်ကို မပြတ်ကူညီခဲ့ ကြတာဟာလည်း ကျွန်တော့်အဖို့ ကံကောင်းခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ကလည်း ခိုင်မာတဲ့သန္နိဋ္ဌာန်နဲ့ ကမ္ဘာ့ရေးရာ ပြဿနာတွေအကြောင်း လေ့လာ သုတေသနပြုခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ ပွဲဦးထွက်နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံအဖြစ် ၁၉၇၉၊ ဇွန်လတွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကိုလံဘို၌ကျင်းပသော ဘက်မလိုက်နိုင်ငံ များ၏ ဝန်ကြီးအဆင့် စည်းဝေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။ သူ၏ အလုပ် တာဝန်သစ်ကို ယုံကြည်မှုအပြည့်ဖြင့် အောင်မြင်စွာထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားလိုပဲ သီရိလင်္ကာဟာလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရုန်း ကန်နေရတဲ့ နေရာတစ်ခုပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “အဲဒီအချိန်က ကျွန်တော့်အဖိုးရဟာ ဘက်မလိုက်နိုင်ငံများ အစည်းအဝေးတွေမှာ ကမ္ဘောဒီးယား ရဲ့နေရာကို ယူထားတုန်းဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသို့ အသွားခရီးတွင် ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ၏ အခိုင်မြဲဆုံး မဟာမိတ် ၂ နိုင်ငံသို့ ထောက်ခံမှုနှင့် အကူအညီများ ရရှိနိုင်ရန် ဝင်ရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။ သူသည် ရှေးဦးစွာ ဗီယက်နမ်သို့ ဝင် သည်။ ယင်းနောက် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ သီရိလင်္ကာ အစည်းအဝေးကျင်းပနေချိန်က ကမ္ဘောဒီးယားသည် တောင်အာရှဒေသ၏ အင်အားကြီးနိုင်ငံဖြစ်သော အိန္ဒိယနှင့် သံတမန်ဆက်သွယ်မှု မရှိခဲ့ပေ။ အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် မိုရာဂျီဒေးဆိုင်းသည် ဗီယက်နမ်တို့က ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များ ကို ကမ္ဘောဒီးယားမှ ရုပ်သိမ်းခြင်းမရှိသေးသဖြင့် ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရအား အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆိုနေခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့နှစ်နိုင်ငံအကြား သံအဆက်အသွယ်မရှိပေမယ့် အိန္ဒိယက ကျွန်တော်တို့တက်ရောက်လာတာကို မကန့်ကွက်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “၁၉၈၀ ခုနှစ်မှာ မစွပ်အင်ဒီရာဂန္တီ အာဏာရလာ ပြီးတဲ့နောက်မှာ အိန္ဒိယက တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားကို အသိအမှတ် ပြုလာခဲ့ပြီး သံတမန်ဆက်ဆံရေးကို ပြန်လည်ထူထောင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် မိုရာဂျီအစိုးရသည် ၁၉၇၉၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကုလသမဂ္ဂ၌ ကမ္ဘောဒီးယားအား ထောက်ခံသည့် အဆိုတစ်ရပ်ကို မမျှော် လင့်ဘဲ တင်ပြခဲ့သည်။ အဆိုပြုတင်ပြထားသော ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံဆိုင် ရာ ညီလာခံတစ်ရပ်ကို အာဆီယံနှင့် အင်ဒိုချိုင်းနား နိုင်ငံများ တက်ရောက်စေ လျက် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု နည်းပါးစေရေးအတွက် ပြင်ပအင်အားကြီး နိုင်ငံများကိုမူ မတက်ရောက်စေဘဲ ကျင်းပပြုလုပ်ရန် အိန္ဒိယနိုင်ငံက အကြံပြု ခဲ့သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့က ဤအဆိုပြုချက်ကို မထောက်ခံခဲ့ပေ။ အကြောင်း မှာ ပိုမိုသေးငယ်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲမျိုးကို ဟန့်ဇိုင်အစိုးရက သူ့အကျိုး အတွက် လွယ်ကူစွာထိန်းချုပ်စီမံသွားနိုင်သည့် အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်။

အိန္ဒိယဖဲချုပ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားအတွက် အရေးပါလေသည်။ အိန္ဒိယ သည် အထီးကျန်ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရကို ထောက်ခံရန် ဆန္ဒရှိသည့် တစ်ခုတည်း သော ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အိန္ဒိယ ဝန်ကြီးချုပ်သစ် အင်ဒီရာဂန္တီက ဗီယက်နမ်ဝန်ကြီးချုပ် ဖန်ဗန်ဒေါင်း၏ အိန္ဒိယ

နိုင်ငံအား ဖခွမ်းပင်အစိုးရကို သံတမန်ဆက်ဆံမှု ပြုလုပ်အသိအမှတ်ပြုရေး အဆိုပြုတောင်းဆိုချက်ကို မသိကျိုးကျွံပြုလိုက်သည့်အခါ ကမ္ဘောဒီးယား၏ မျှော်လင့်ချက်များမှာ ပျက်စီးသွားခဲ့ရသည်။ ဂနီ၏ စိတ်မပါတွန့်ဆုတ်နေခြင်းမှာ ဗီယက်နမ်ဝန်ကြီးချုပ်၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားအား အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်ဟု အခြားကမ္ဘာနိုင်ငံများ၏ ရှုမြင်ခြင်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်သည့်အတွက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဖန်ဗန်ဒေါင်းသည် ၁၉၈၀၊ ဧပြီလတွင် နယူးဒေလီသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ သူ၏ချစ်ကြည်ရေးခရီးစဉ်တွင် အရေးပါသော သဘောတူညီချက်တစ်ခုကို အရယူနိုင်ခဲ့သည်။ ဂနီသည် အိန္ဒိယက ဖခွမ်းပင်ကို အသိအမှတ်မပြုမီ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ရုတ်သိမ်းရမည်ဟူသော ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း မိုရာဂျီတောင်းဆိုထားခဲ့သည့် ကြိုတင်စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်ကို လျော့ချပေးခဲ့သည်။

ဖန်ဗန်ဒေါင်း၏ အလည်အပတ် ခရီးစဉ်အပြီး ၃ လခန့်အကြာ ၁၉၈၀၊ ဇူလိုင်လတွင် အိန္ဒိယသည် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် သံတမန်ဆက်ဆံရေး ပြန်လည်ထူထောင်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး နာရာဆင်ဟာရောင်းက ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဆိုးဝါးပြင်းထန်သော ခက်ခဲကြမ်းတမ်းမှုများကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီးနောက် ရနိုင်သမျှ အကူအညီအားလုံး လိုအပ်နေသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဂနီအစိုးရက အစောပိုင်းကာလတွင် ၎င်းတို့သည် ဖခွမ်းပင်အစိုးရအား အသိအမှတ်ပြုမည့်အကြောင်း အာမခံပြောကြားထားပြီဖြစ်၍ နာရာဆင်ဟာရောင်း၏ ယခုကဲ့သို့ ပြောဆိုချက်မှာ အံ့ဩစရာမဖြစ်ခဲ့ပေ။

ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရသစ်၏ အကြီးမားဆုံးအောင်ပွဲမှာ အိန္ဒိယ၏ သံတမန်ဆက်သွယ် အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရရှိလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ သံတမန်ဆက်ဆံမှု ပြန်လည်ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည့်အတွက် အိန္ဒိယသည် အနောက်နိုင်ငံများနှင့် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အာရှနိုင်ငံများက ဖခွမ်းပင်အစိုးရကို အထီးကျန်ဖြစ်အောင် ပိတ်ဆို့ထားမှုကို ချိုးဖျက်လိုက်သည့် ပထမဦးဆုံး ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံဖြစ်လာသည်။ အိန္ဒိယသည် ဗီယက်နမ်နှင့် ၎င်း၏သစ္စာရှိ မဟာမိတ်ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုတို့၏ ဖိအားပေးခံရမှုကြောင့် မူလတောင်းဆိုမှုကို လျော့ချပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှနှင့် အနောက်ကမ္ဘာတစ်လွှားနိုင်ငံများ၏ ကန့်ကွက်

မူများကို ဆန့်ကျင်လျက် ကမ္ဘောဒီးယားတို့သည် မိတ်ဆွေနိုင်ငံများ တိုးပွားလာအောင် ကြိုးပမ်းနေစဉ် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏သံတမန်လက်နက် ကို ကောင်းစွာအသုံးပြုခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား သတင်းဌာန ဆာပေါ်ဒဲင်း ကမ်ပူချား၏ ၁၉၇၉၊ ဇွန်လ၊ ၁၄ ရက်နေ့ ရက်စွဲပါနေ့စဉ် သတင်းထုတ်ပြန် ချက်အရ ဟွန်ဆန်သည် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခဲ့သည့် သူ၏ပထမ ဆုံး အလည်အပတ်ခရီးစဉ်တွင် သီရိလင်္ကာအရာရှိများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပခဲ့သည်ဟုသိရသည်။ ယင်းသို့သွားခဲ့စဉ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် ဗိယက်နမ်၊ လော၊ ကျူးဘားနှင့် အခြားဘက်မလိုက်နိုင်ငံများမှ အရာရှိများနှင့် တွေ့ဆုံ ခဲ့သည်။ ယင်းတို့အနက် နိုင်ငံများစွာက ခမာနီတို့အပေါ် ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

တစ်ဆက်တည်းတွင် ဟွန်ဆန်သည် သတင်းစာတစ်စောင်ဖြစ်သော အရှေ့ဖျားစီးပွားရေးရာစာစောင် (Far Eastern Economic Review) မှ သတင်းထောက်များနှင့် အခြားနိုင်ငံများစွာမှ သတင်းစာဆရာများကို တွေ့ဆုံ ကောင်းပြောဆိုမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သူသည် ၎င်းတို့အား ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးကြိုးပမ်းမှုအကြောင်း၊ ကာလရှည်ကြာစွာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ရ ပုံနှင့် ပိုပေါ့အုပ်စုကို ဖြုတ်ချခဲ့ပုံများကို ရှင်းလင်းပြောပြခဲ့သည်။ ပြောင်မြောက် သော စကားလုံးများဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် သူသည် ပိုပေါ့နှင့်အီယင်ဆီတို့ အား “ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ပြီး လူသုံးသန်းကျော် ကို အရလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်ကာ အသက်မသေဘဲ ကျန်ခဲ့သူ လူ လေးသန်းကျော်ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက် အပြစ်ပေးခဲ့ကြသည့် တရုတ်ကရာဇ်၏ ကျွန်များ”အဖြစ် ရှုတ်ချပြောဆိုခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ရှင်းလင်းပြောကြားပြီးနောက် သတင်းထောက်များအား ခမာနီတို့၏ ရာဇဝတ်ကျူးလွန်မှုများအကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ရိုက်ကူးထားသည့် ရုပ်ရှင်ကားကိုပြသခဲ့သည်။

နေအိမ်တွင်လည်း ဟွန်ဆန်၏ ထူထောင်ကာစ မိသားစုဘဝမှာ ပထမဆုံးအနေဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သည့် အဆင့်သို့ရောက်ရှိလာခဲ့ သည်။ သို့ရာတွင် သူ့ဇနီးမှာ ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ထမ်းဆောင်ရ သည့် အလုပ်သစ်အပေါ် အပြည့်အဝ ကျေနပ်လက်ခံခြင်း မရှိသေးပေ။

“သူမက ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံရေးလောကထဲ မဝင်စေချင်ဘူး။ ဒါ

ကြောင့် သူမဟာသိပ်မပျော်နိုင်ဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော့်ကို ဒီရာထူးကိုစွန့်လွှတ်ဖို့ နားချခဲ့ပါတယ်။ ပြီးရင် တောပြန်ပြီး တောင်သူလုပ်ဖို့ပြောပါတယ်။ ဒါကို ကျွန်တော်က သဘောမတူဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ နိုင်ငံအတွက် အလုပ်လုပ်နေရပါပြီ။ ဒါပေမယ့် သူမက ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ငြီးငွေ့နေပြီလေ”ဟု သူမပြောပြပါသည်။

ပြန်လည်ပေါင်းစည်းခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည့် သူတို့မိသားစုသည် ဖခွမ်းပင်မြို့၊ လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် တည်ရှိသော အိမ်တစ်လုံးတွင် နေထိုင်ခွင့်ရရှိကြသည်။ သူတို့သည် လျင်မြန်စွာပင်ထိုအိမ်၌ နေသားကျခဲ့ကြသည်။

“အဲဒီအချိန်တုန်းက နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနေဖို့အိမ် သီးသန့်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဖခွမ်းပင်မှာ လူမရှိတဲ့အိမ်အလွတ်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ လူတိုင်းကြိုက်တဲ့ အိမ်တစ်လုံးရွေးချယ်နိုင်ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်လိုချင်ရင် အိမ်ပေါင်းအလုံး ၃၀၀ လောက် ရနိုင်ပါတယ်”ဟု သူမပြောပြသည်။

အပေါ်ယံအားဖြင့်ကြည့်လျှင် ဟွန်ဆန်၏နေထိုင်မှုတဝဝပုံစံမှာ အနည်းငယ်သာ အပြောင်းအလဲရှိသည်။ သူသည် စားဝတ်နေရေးအတွက် လုံလောက်မှုမရှိသော ပါလီမန်လစာ အနည်းငယ်သာရရှိသည်။ အိမ်တစ်လုံးတည်းတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာနေခဲ့ရသည်။ နောင် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ပြန်လည်အသက်ဝင်လှုပ်ရှားလာသော သတင်းစာတစ်စောင်၏ အဆက်မပြတ် ဝေဖန်ထိုးနှက်မှုများကို ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းတို့အနက် ထိုသတင်းစာက ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် အခြားလူများပိုင် အိမ်ယာ၊ ပစ္စည်းများကို တရားမဝင် သိမ်းပိုက်ထားကြသည်ဟု ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုပြဿနာမှာ ပိုပေါ့အစိုးရထားခဲ့သော အမွေတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပိုပေါ့အစိုးရသည် မြို့ပေါ်နေ ပြည်သူလူထုကို နေအိမ်များမှ မောင်းနှင်ထုတ်ကာ လူမှုအဆောက်အအုံကို မှောက်လှန်ပစ်ခဲ့ကြကြောင်း ပြန်လည်ရှင်းပြခဲ့သည်။

“၁၉၇၉၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၇ ရက်နေ့ လွတ်မြောက်ပြီးနောက်မှာ ဖခွမ်းပင်ဟာ လူတွေမရှိတဲ့ တစ္ဆေမြို့တော်တစ်ခုပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အိမ်ပိုင်ရှင်များစွာဟာ အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရပါတယ်။ ဘယ်သူမှ

အိမ်ပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အထား မရှိကြပါဘူး။ လူတွေ မြို့တော်ကိုပြန်လာကြ တော့ သူတို့အလုပ်ခွင်နဲ့ နီးတဲ့နေရာက အိမ်တွေကိုရွေးချယ်ကြပါတယ်။ လွတ်မြောက်သွားပြီဖြစ်တဲ့ လူတွေ ပြန်လာကြတာနဲ့အမျှ တစ်အိမ်ပြီးတစ်အိမ် မှာ သူတို့ ဝင်နေကြတော့တာပါပဲ။ ဒီဖြစ်စဉ်ဟာ ပြန်ပြောင်းလဲလို့မရတဲ့ အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့တွေ ဆီက လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် အာဖရိကနိုင်ငံတွေမှာလို နယ်နမိတ်ပြန်လည် ပြင်ဆင်ခွင့်မရှိတဲ့ ဥပဒေစည်းမျဉ်းတွေ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ လိုနေပြီ ဆိုတာပြနေပါတယ်။ ဒါဟာ အကယ်၍ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ပြင်ဆင်လိုက်ရင် အသစ်ဝင်ရောက်လာသူတွေနဲ့ မူလပိုင်ရှင်တွေအကြား အန္တရာယ်ကြီးမားတဲ့ စစ်ပွဲကိုဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ နောက်ထပ် တိုင်းပြည်တစ်လွှား လူ့အရွေ့အပြောင်း တစ်ရပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။

ဟွန်ဆန်၏ အလုပ်များမှာ လွယ်ကူသည်ဟူ၍မရှိပေ။ သူ့နိုင်ငံသည် ချေးငွေများရရှိရန် အလွန်အမင်း လိုအပ်နေသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ် ၏ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ပိတ်ထားသောတံခါးကို ဖြတ်ကျော်၍မရနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေ သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသည် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော နိုင်ငံအများစုက ချမှတ် ထားသော စီးပွားရေးသပိတ်မှောက်မှုကို ခံနေရသည်။ ဤနိုင်ငံများက ဟင်ဆစ်ရင်အစိုးရကို ဗီယက်နမ်တို့က ထောက်ခံနေသဖြင့် ဒဏ်ခတ်အပြစ် ပေးလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော ကမ္ဘာ၏အဓိကရန်သူကား ပြင်သစ်နှင့် အမေရိကန်တို့ကို အနိုင်ယူခဲ့သော ကွန်မြူနစ်ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာမှ ချေးငွေများရရှိရန် မဖြစ်နိုင်တော့သော ဟွန်ဆန်အဖို့ ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စု၊ ကျူးဘား၊ ဗီယက်နမ်တို့အပေါ် လုံးလုံးလျားလျားနှင့် အိန္ဒိယအပေါ် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ မှီခိုအားထားလာခဲ့ရသည်။

“အဲဒီအချိန်ဟာ စစ်အေးခေတ်ကာလပါ။ သဘောတရားရေး စစ်ပွဲ တွေခွဲနေတဲ့အချိန်ပေါ့။ အုပ်စုကြီးနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ အရှေ့အုပ်စုနဲ့ အနောက်အုပ် စုအကြား တိုက်ပွဲဆင်နေကြတဲ့အချိန်ပါ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “အနောက်အုပ်စုက ကျွန်တော်တို့အပေါ် မတရားတဲ့ပြစ်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ကြ ပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတွေကတော့ ပိုပေါ့အစိုးရ အာဏာပြန်မရအောင် ဟန့်တားနိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ကို စီးပွားရေးအရရေး၊ စစ်ရေးအရပါ ကူညီခဲ့ ကြပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ရန် ထပ်မံ ကြိုးစားမှုမှာ ကျောက်နံရံကို စကားပြောနေရသည်နှင့် တူတော့သည်။

“လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်ခံရမှုကနေ အသက်မသေရှင်ကျန်ခဲ့ရတဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတွေအပေါ် တရားမျှတမှုပေးဖို့ ကုလသမဂ္ဂကို မေတ္တာ ရပ်ခံ ကြိုးပမ်းခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ရလဒ်ကတော့ အဲဒါ နဲ့ပြောင်းပြန်ပါပဲ။ နိုင်ငံအချို့ရဲ့ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ပိုပေါ့အစိုးရရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် တွေက ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားနေရာကို ရယူနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ကြေကွဲဝမ်းနည်းစရာ အပြစ်အပျက်မှာ ရယ်စရာမောစရာအရာတစ် ခုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့ရသည်။ ဗီယက်နမ်ကို ပြစ်ဒဏ်ခတ်ရန်အလို့ငှာ အနောက်နှင့်ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အာရှနိုင်ငံများသည် ဗီယက်နမ်က ထောက်ခံအားပေးနေသည့် ကမ္ဘောဒီးယားကို အကြီးအကျယ် ဒဏ်ခတ်မှုပြု ကြသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ရာ၌ ထိုနိုင်ငံများသည် လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခဲ့သည့် ခမာနီအစိုးရတစ်ရပ်ကို ကုလသမဂ္ဂတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ကိုယ်စားပြုအစိုးရအဖြစ် ၎င်းတို့၏တရားဝင်အမည်ဖြစ်သော ဒီမိုကရက်တစ် ကမ်းပူးချားအစိုးရအမည်ဖြင့် တက်ရောက်မှုကို လက်ခံသည်မှာ ကျင့်ဝတ်နှင့် ညီသည်ဟု မှတ်ယူခဲ့ကြသည်။

ပြည်တွင်းဘက်သို့ ငဲ့စောင်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံအတွက် ခမာနီ တို့ အမွေအဖြစ်ပေးထားခဲ့သော ယိုယွင်းပျက်စီးနေသည့် စီးပွားရေးတစ်ခုလုံး မှာ ပို၍ဆိုးဝါးသော အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ၁၉၇၉၊ မတ်လအစော ပိုင်းကာလတွင် ဖခွမ်းပင်မြို့သူမြို့သားများမှာ သစ်ဥ၊ သစ်ဖုများနှင့် သစ်သီး သစ်ရွက်များကိုစားလျက် အသက်ရှင်သန်ခဲ့ကြရသည်။ စစ်မက်ဖြစ်ပွားမှု ကြောင့် ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးသည့် လယ်မြေဟက်တာ သန်းပေါင်းများစွာကို ယာယီအားဖြင့် မစိုက်ပျိုးနိုင်ဘဲ စွန့်ပစ်ထားကြရသည်။ မြို့တော်တွင် သောက် သုံးရေ ပေးဝေမှု၊ တယ်လီဖုန်း၊ စာတိုက်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စနစ်တို့ မှာ အလျဉ်းမရှိသေးဘဲ ဈေးများနှင့်ငွေကြေးသုံးစွဲမှုတို့မှာလည်း ရပ်ဆိုင်း လျက်ရှိနေသည်။ ဤအခြေအနေကို သက်သာရာရစေရန် အစိုးရသစ်သည် တစ်ခါတရံ၌ ဆန်နှင့်ဂျုံမှုန့်တို့ကို ဝေငှပေးရသည်။ သြဂုတ်လရောက်သည်

အခါမှသာလျှင် ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရသည် ဤနှစ်မကုန်မီ ငွေကြေးသုံးစွဲမှု နေစ် ပြန်လည်ကျင့်သုံးရန်နှင့် ငွေကြေးကိုအခြေခံသည့် စီးပွားရေးစနစ်တစ်ရပ် ထူထောင်ရန် ပြင်ဆင်နေပြီဟူသော သတင်းများပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဆက်သွယ်ရေးစနစ်များမှာလည်း ဆိုးရွားစွာပျက်စီးနေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နှင့် မည်သို့မှဆက်သွယ်၍ မရနိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာပြီးနောက် မကြာမီတွင် ၁၉၇၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ကမ္ဘောဒီးယား၏ ပထမဦးဆုံးသတင်းစာ ထွက်ပေါ် လာခဲ့သည်။ ဤနိုင်ငံတော်ပိုင် သတင်းစာတွင် စာမျက်နှာ ၈ မျက်နှာပါရှိ ပြီး ၄ မျက်နှာမှာ သတင်းစာတိုပုံများနှင့် ကျန် ၄ မျက်နှာမှာ အစိုးရသစ် ၏ မူဝါဒဆိုင်ရာ သတင်းဆောင်းပါးများ ပါရှိလေသည်။ နောင်တစ်လခန့် အကြာ ဟင်ဆမ်ရင်က တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခု၌ ၎င်း၏လတ်တလော ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းများမှာ လူထု၏အခြေခံလိုအပ်ချက်များ ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်နှင့် ခမာနီအကြွင်းအကျန်များကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း ရန်တို့ပင်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည့်အခါ ထိုသတင်းစာပါ မူဝါဒများ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ပေါ်လွင်လာခဲ့သည်။ အစိုးရက ဤတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအစီအစဉ် ကို ဖနွမ်းပင်သို့ လာရောက်သည့် ဗိယက်နမ်ဝန်ကြီးချုပ် ဖန်ဗန်ဒေါင်း၏ ချစ်ကြည်ရေးခရီးစဉ်နှင့် တိုက်ဆိုင်စွာထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဖန်ဗန်ဒေါင်းသည် ဗိယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတို့မှာ သွေးစည်းညီညွတ်သောနိုင်ငံများဖြစ် ကြောင်း ကမ္ဘာကိုပြသသည့်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံရန်လာရောက်လည်ပတ်သည့် ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံခြားအစိုးရအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟင်ဆမ်ရင်၌မူ အခြားဦးစား ပေးဆောင်ရွက်လိုသည့် အချက်များရှိနေခဲ့သည်။ သူ၏ လတ်တလောဆောင် ရွက်ရမည့် အလုပ်များမှာ လူ့အရလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်မှုများအပြီး ၎င်းတို့၏နေအိမ်များသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာကြသည့် ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသော လူထုကို အစာရေစာ၊ နေအိမ်၊ အဝတ်အစားနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု များ ဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့ရန်တို့ပင်ဖြစ်သည်။

အာဏာလက်လွတ်ဖြစ်နေသော သီဟာနုက သူသည် အဝေးရောက် ကမ္ဘောဒီးယား စင်ပြိုင်အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်မည်ဟု ၁၉၇၉၊ ဇူလိုင်လ

တွင် ပဲရစ်မြို့၌ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလိုက်သောအခါ သူ၏အာဏာပြန်လည်ရရှိရေးကြိုးပမ်းမည့် ပထမဦးဆုံး အရိပ်လက္ခဏာမှာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရက သီဟာနုအဆိုပြုထားသော ခမာနီ၊ ဆွန်ဆန်တို့နှင့် ဖွဲ့စည်းမည့် မဟာမိတ်အဖွဲ့ကို ရုပ်သေးရုပ်တစ်ရုပ်ဦးဆောင်သည့် တပ်ဦးအဖြစ် ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် ပိုပေါ့အစိုးရအဖွဲ့၏ ရုပ်သေးအကြီးအကဲအဖြစ် ခဏတာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံနှင့် ခမာနီတို့ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးလာအောင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်မှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပုံတို့ကို ဟွန်ဆန်က မေ့လျော့ခြင်း မရှိသေးပေ။ ထိုအချိန်က သဘောထားတင်းမာသူအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့သူ ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတို့နှင့် မဟာမိတ်ပြုလုပ်တော့မည့် အဝေးရောက်ခေါင်းဆောင် နှစ်ဦးဖြစ်သော သီဟာနု (သို့မဟုတ်) ဆွန်ဆန်တို့နှင့် ပြုလုပ်မည့် မည်သည့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုမျိုးကိုမဆို ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

ဤအချိန်တွင် ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးသူတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဟွန်ဆန်၏ လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာနေမှုကို သူ၏နိုင်ငံရေးဂုဏ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဟင်ဆမ်ရင်၊ ပင်ဆိုဗန်နှင့် ချီဆင်တို့က သတိမပြုမိဘဲ နေကြသည်တော့မဟုတ်ပေ။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးအပြင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးကိုပါ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ယုံကြည်မှုပိုမိုရှိလာသော ဟွန်ဆန်သည် နောင် သူ၏အကြိုက်နှစ်သက်ဆုံး မြို့တော်ဖြစ်လာမည့် နယူးဒေလီသို့ ခရီးစတင်ခဲ့သည်။ သူသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရုံးမှ အရာရှိကြီးများနှင့် မိတ်ဆွေများဖြစ်ကာ ပြောဆိုဆက်ဆံရသည်မှာ သက်သောင့်သက်သာ အဆင်ပြေလာခဲ့သည်။ ၁၉၈၁ ခု၊ ဩဂုတ်လတွင် နယူးဒေလီသို့ သွားရောက်ခဲ့သည့် ၆ ရက်ကြာခရီးတွင် ဟွန်ဆန်သည် အင်ဒိုချိုင်းနား ၃ နိုင်ငံနှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများအကြား ဒေသဆိုင်ရာ ညီလာခံတစ်ခုကျင်းပလျက် ကမ္ဘောဒီးယားပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် အဆင့်နှစ်ဆင့်ပါ အစီအစဉ်တစ်ခုကို တင်ပြခဲ့သည်။ နောင်တွင် အဓိကအင်အားကြီးနိုင်ငံများနှင့် အထူးသဖြင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် တရုတ်တို့ပါဝင်သော နိုင်ငံတကာ ညီလာခံဖြစ်လာခဲ့သည်။

တစ်လခန့်အကြာတွင် သီဟာနုသည် စင်ကာပူသို့သွား၍ ဆွန်ဆန်၊
သီယူဆန်ဖန်တို့နှင့် ပထမအကြိမ်တရားဝင် ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ကာ ဖခွမ်းပင်
အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံ အားပေးနေသည့် ဗီယက်နမ်တို့အား ဆန့်ကျင်
တိုက်ခိုက်ရန် ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး ဖွဲ့စည်းရန်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲ
ကို ဘေဂျင်းနှင့်ဝါရှင်တန်တို့ ဖန်တီးလိုက်သော ဇာတ်ခုံတစ်ခု၏ အစိတ်
အပိုင်းသစ်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ဖခွမ်းပင်အစိုးရက ပြောဆိုပုတ်ခတ်ခဲ့
သည်။ ကမ်းပူးချားပြည်သူတို့၏ သစ္စာဖောက်များဖြစ်ကြသည့် မစ္စတာဆွန်ဆန်၊
မစ္စတာသီဟာနုနှင့် မစ္စတာသီယူဆန်ဖန်တို့အကြား ငြင်းခုံသဘောကွဲလွဲမှု
များသည် ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် အကျိုးစီးပွားအတွက်သာ ရှေ့လှုပ်ဆောင်နေကြ
သဖြင့် ဘာမျှအရာထင်လာမည်မဟုတ်ဟု ဆက်လက်ဝေဖန်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဖခွမ်းပင်အစိုးရ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူအဖြစ်သို့
လျှင်မြန်စွာပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ဝါဒဖြန့်ချိမှုများကို တန်ပြန်
တိုက်ခိုက်ရာ၌ ဦးဆောင်သူဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ကမ္ဘာ့အသက်
အငယ်ဆုံး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဟွန်ဆန်မှာ ကမ္ဘာ့အသက်
အငယ်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာရန် စိုးစဉ်းမျှစိတ်ကူးမရှိခဲ့ပေ။

အသက် ၃၃- နှစ်အရွယ်တွင်အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်ရှိခြင်း

ဝန်ကြီးချုပ်ချန်ဆီ ကွယ်လွန်မှုက ဟွန်ဆန်အတွက် ဝန်ကြီးချုပ်
ရာထူး ရယူရန်လမ်းရှင်းပေးခဲ့လေသည်။ နှလုံးရောဂါဖြင့် ချန်ဆီကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး
၂ ပတ်အကြာ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်
ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည်။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာပြီး ၆ နှစ်အကြာတွင်
ဖြစ်သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်မှာ အသက် ၃၃ နှစ်အရွယ်သာရှိသေးပြီး
အာဏာရကမ်းပူးချား ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ (KPRP) ၏ အဖွဲ့ဝင်ခုနစ်ဦး
ပါ ပေါ်လစ်ဗျူရှိတွင် ရာထူးဝါစဉ်အရ နံပါတ် ၅ ခြံရှိသည်။ အခြားပါတီ
ခေါင်းဆောင်များနှင့် ယှဉ်ကြည့်လျှင် အတွေ့အကြုံမကြွယ်ဝသေးသော
ပြောက်ကျားဟောင်းတစ်ဦးကို အမျိုးသားလွှတ်တော် မျက်နှာညှိ အစည်းအဝေး
တွင် တစ်ညတစ်ညွတ်တည်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်က သူ၏ခေါင်းဆောင်မှု ရာထူးမြင့်တက်လာမှုကို ပထမဦးစွာ ပြောကားတစ်ဦး၊ တပ်မှူးတစ်ဦး၊ နောင်ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး တည်ထောင်သူတစ်ဦးစသဖြင့် အဆင့်အဆင့် အထွတ်အထိပ်သို့ တက်လှမ်းလာခြင်းအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့သည်။

“ပါတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှာ ရှိကြတဲ့ ညီအစ်ကိုတွေက ဝန်ကြီးချုပ် ချန်ဆီ ၁၉၈၄ ခုနှစ်အကုန်မှာ ကွယ်လွန်တော့ ဒီဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးကို ကျွန်တော့်ကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ ပေးခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ ဟွန်ဆန်၏ ခေါင်းဆောင်မှု ရာထူးမြင့်မားလာခြင်းမှာ “ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်၊ ဆေဖူသန်၊ ချီဆော့၊ ဘိုသန်း၊ တီဘန်း၊ စိုင်ချမ်းနှင့် ဆာခင်းကဲ့သို့သော ပါတီခေါင်းဆောင်များ၊ ဟော်နန်ဟွန်၊ ချင်ဆင်ကွမ်၊ ဗလက်ဖီရမ်နှင့် မိုင်ဆမီးဒီကဲ့သို့သော ဉာဏ်ကြီးရှင်များ”ဟု ဟွန်ဆန် အမည်ပေးထားသော အုပ်စု၊ “အငယ်တန်းဉာဏ်ကြီးရှင်များ”ဟု ဟွန်ဆန်ခေါ်ဝေါ်တတ်သော လျှို့ဝှက်နိုင်ငံရေးအုပ်စုစသည်တို့၏ ထောက်ခံမှုမပါရှိဘဲ စိတ်ကူး၍ပင် မရနိုင်သောအရာဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်သည် စံချိန်နှစ်ခုကို တင်နိုင်ခဲ့သည်။ တစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့စံချိန်ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ခုမှာ ကမ္ဘောဒီးယားစံချိန်ဖြစ်သည်။ အသက် ၃၃ နှစ်အရွယ်၌ သူသည်ထိုအချိန်က ကမ္ဘာတွင် အသက်အငယ်ဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် စံချိန်တင်နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ် အစောပိုင်းက အမျိုးသားလွှတ်တော်၌ ကျင်းပသောလျှို့ဝှက်မဲပေး ရွေးချယ်ရာတွင် မဲအားလုံးကို ရရှိအနိုင်ရခဲ့သူဖြစ်သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယား ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်က အမျိုးသားလွှတ်တော်မှာ လျှို့ဝှက်ထောက်ခံမဲ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းရရှိခဲ့တာဟာ ကမ္ဘောဒီးယားသမိုင်းမှာ ဒီတစ်ကြိမ်ပဲရှိပါသေးတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒီလိုအဖြစ်မျိုး ကျွန်တော့်ရေက ဝန်ကြီးချုပ်တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ ပင်ဆိန်နဲ့ ချန်ဆီတို့လက်ထက် တုန်းက မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးပါဘူး။ သူတို့တွေဟာ ကန့်ကွက်မဲတွေ အများအပြားနဲ့ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ကြရပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော ပင်ဆိန်နှင့် နောက်တစ်နှစ်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်

ခံရသည့် ချန်ဆီတို့အား ဟွန်ဆန်က ရည်ညွှန်း၍ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဟန့်ရှင်အစိုးရလိုလားသူ ကွန်မြူနစ်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ပင်ဆိုဗန်သည် အာဏာရ ပါတီ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ၆ လမျှ ထမ်းဆောင်ပြီးနောက် ရာထူးမှထုတ်ပယ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ သူသည် ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး နှင့် ဝန်ကြီးများကောင်စီ၏ ဥက္ကဋ္ဌစသည်ဖြင့် တာဝန်အသီးသီးထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ ပင်ဆိုဗန်မှာ ဝါဒရေးရာ သဘောထား ကွဲလွဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီးနောက် ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ဖြစ်ပွားသော ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ပဋိပက္ခများ၏ သားကောင်ဘဝ ကျရောက်ခဲ့ရသည်ဟု အများကယုံကြည်ခဲ့ကြသည်။

ပင်ဆိုဗန်သည် ပြင်သစ်ကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံအား ဂျပန်တို့ ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက်မှုတို့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာ၌ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည့် အင်ဒိုချိုင်းနား ကွန်မြူနစ်ပါတီ (ICP) မှ ပေါက်ဖွားလာသော ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ (KPRP) ၏ အားထားရသော အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ အင်ဒိုချိုင်းနား ကွန်မြူနစ်ပါတီကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဗီယက်နမ်၊ လောနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ်ပါတီများအဖြစ် အသီးသီးပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ကေပီအာပီကို ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် တရုတ်နိုင်ငံ လိုလားသည့်အဖွဲ့နှင့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင် လိုလားသည့် အဖွဲ့ဟူ၍ အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ကွဲသွားခဲ့သည်။ တရုတ်လိုလားသည့် အဖွဲ့ကို ပိုပေါ့ကဦးဆောင်ပြီး ဆိုဗီယက်ကို ပြင်းထန်စွာဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ဇန်နဝါရီလတွင် ပင်ဆိုဗန်ဦးဆောင်သော ဆိုဗီယက်နှင့် ဗီယက်နမ် လိုလားသည့်အဖွဲ့က ပင်ဆိုဗန်အား ပိုပေါ့နေရာတွင် ဖခွမ်းပင်ခေါင်းဆောင် အဖြစ် အစားထိုးခန့်ထားလိုက်သည့်အခါ သဘောထားကွဲလွဲမှုမှာ ထာဝရ ဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ပါတီ၌ အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင် ၆၅ ဦးရှိသည့် အချိန်ကာလတွင် ပင်ဆိုဗန်သည် ကေပီအာပီ ဗဟိုကော်မတီ၏ ပထမဆုံးအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။

ပင်ဆိုဗန်သည် ပါတီကို ပိုပေါ့၏ကွန်မြူနစ်အုပ်စုနဲ့ နီးစပ်မှုမရှိ အောင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ သူသည် ပိုပေါ့အုပ်စုအား ၁၉၈၁ မေ ၂၆-၂၉ တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ကေပီအာပီ၏ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ပါတီကွန်ဂရက်

အစည်းအဝေးတွင် သစ္စာဖောက်များဟု ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤကွန်ဂရက်အစည်းအဝေးက ပိုပေါ့၏ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ရေး အစွန်းရောက် အမျိုးသားရေးလမ်းစဉ်ကို ပယ်ဖျက်ရန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆည်းကပ်ကိုးကွယ်မှု ပယ်ဖျက်ရန်နှင့် ခိုင်မာတောင့်တင်းသော မာ့ကစ်-လီနင်ဝါဒီ ပါတီတစ်ရပ် ထူထောင်ရန်တို့ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

၁၉၈၁ ဇီဇင်ဘာ ၄ ရက်နေ့တွင် ဟင်ဆမ်ရင်က ပင်ဆီဗန်၏ နေရာတွင် ပါတီခေါင်းဆောင်အဖြစ် ရုတ်တရက်အစားထိုး တာဝန်ယူလိုက် သည့်အခါတွင် ကေပီအာပီ၏ ဗီယက်နမ်လိုလားသော အသံမှာပို၍ပင် ကျယ် လောင်လာခဲ့သည်။ ပင်ဆီဗန်သည် ပါတီသန့်စင်မှုတစ်ရပ်ဖြင့် ရာထူးမှဖယ်ရှား ခြင်းခံရသည်။ ဇီဇင်ဘာလတွင် အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ သူသည် ဗီယက်နမ်တို့ အပေါ် သစ္စာစောင့်သိခြင်းမရှိသူဟု ရှုမြင်ခြင်းခံရသဖြင့် ဟန့်ရှိုင်းသို့ နယ်နှင့်ဒဏ် ပေးခံခဲ့ရသည်။ ဗီယက်နမ်အစောင့်အရှောက်ဖြင့် သူသည် ဟန့်ရှိုင်းသို့ခေါ် ဆောင်သွားခြင်းခံရပြီး ဟန့်ရှိုင်းတွင် ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်ကျခံခဲ့ရသည့်အပြင် နောက်ထပ် ၃ နှစ်ကို အိမ်အကျယ်ချုပ်ဖြင့် နေခဲ့ရသည်။

“ကျွန်တော့်ကို ၁၅ စတုရန်းမီတာလောက် ကျယ်တဲ့အကျဉ်းခန်း ထဲမှာထားပါတယ်။ ပြင်ပကမ္ဘာနဲ့ အဆက်ဖြတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို စားသောက်ဖို့ တစ်လ ၅ ဒေါ်လာပဲပေးကြပါတယ်”ဟု ပင်ဆီဗန် က ၁၉၉၇၊ မေလ၊ ဖန္ဒမ်းပင်ပို့စ်သတင်းစာနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတွင် ပြောပြ ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော် ထောင်ကျခဲ့ရတဲ့ ကိစ္စအတွက် ဟွန်ဆန်နဲ့ ဆေဖုသန် (အထက်တန်းကွန်မြူနစ်ပါတီ အရာရှိတစ်ဦး) တို့မှာ တာဝန်ရှိပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဖန္ဒမ်းပင်၌မူ အမျိုးသားလွှတ်တော်က ချန်ဆီအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ၁၉၈၂ အစောပိုင်းတွင် မဲပေးတင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဟွန်ဆန် သည် ပြင်သစ်သို့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် အလည်အပတ် သွားရောက်ခဲ့ သည်။ ထိုနှစ်ထဲတွင်ပင် ဟွန်ဆန်သည် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသို့ ခရီးထွက် ခဲ့ပြီး ပင်လယ်နက်ဒေသသို့ အပန်းဖြေခရီး သွားရောက်ခဲ့သည်။ ပင်ဆီဗန် က သူသည် အဘယ်ကြောင့် ဗီယက်နမ်၌ အကျဉ်းချခံခဲ့ရသည်ဆိုသည်ကို

ဝမ်းမေးမြန်းခဲ့ရာ ၁၉၈၂။ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ဆေဖုသန်လက်မှတ်
ရေးထိုးထားသော စာတစ်စောင်ကို လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ စာတွင် ၎င်းအား
“သဘောထားသေးသိမ်သူ၊ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် လွန်ကဲသူ၊ ဗီယက်နမ်
ကို ဆန့်ကျင်သူ”အဖြစ် စွပ်စွဲထားသည်။ ထိုသို့ မေးမြန်းခြင်း၏ရလဒ်အဖြစ်
ကေပီအာပီသည် ၎င်းအား ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လာခွင့်မပြုနိုင်တော့ကြောင်း
တတွင်ဆက်လက်ဖော်ပြပါရှိသည်။

ပင်ဆိုဗန်မှာ လုံလောက်သော ပညာပေးမှု ပြုလုပ်ခြင်း ခံရပြီဟု
မှတ်ယူပြီးနောက် ၎င်းအား ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံသို့ပြန်လာခွင့်ပြုခဲ့သည်။
ယင်းနောက် သူသည် ကေပီအာပီအား ဆက်ခံခဲ့သည့် ကမ္ဘောဒီးယား
ပြည်သူ့ပါတီတွင် ရာထူးတာဝန်တစ်နေရာ လျှောက်ထားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်
၎င်းအား ယုံကြည်၍မရသေးသည့်အတွက် ပါတီကလက်ခံရန် ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။
ပါတီ သို့ဝင်ရန် အကြိမ်ကြိမ်မေတ္တာရပ်ခံမှုများမှာ ငြင်းပယ်ခံရသည်။
နောက်ဆုံး ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် သူသည် တာကီအိုဒေသရှိ စီပီပီပါတီဌာနခွဲတွင်
အကြံပေးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သို့ရာတွင် ပင်ဆိုဗန်သည် ခမာအမျိုးသား
ပါတီနှင့် ဆက်သွယ်နေသည်ဟူသော ကောလာဟလများ ထွက်ပေါ်လာမှု
ကြောင့် စီပီပီပါတီသည် သူ၏သစ္စာရှိမှုအပေါ် သံသယဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဤ
ခမာအမျိုး သားပါတီကို ပြင်သစ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည့် ဆမ်ရိန်ဆီအမည်ရှိ
ကုမ္ပဏီအမှုဆောင်တစ်ဦးက ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဆမ်ရိန်ဆီမှာ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်
နှစ်များကာလ သီဟာနုအစိုးရအဖွဲ့တွင် အထက်တန်းအရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သူ
ဆမ်ဆာရီ၏ သားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ပင်ဆိုဗန်မှာ ရာထူး
တာဝန်မှ ဖယ်ရှားခံခဲ့ရသည်။ ပင်ဆိုဗန်က ဟွန်ဆန်သည် တာကီအို ရှိသူ၏
အိမ်နှင့်ခေါ်တော်ကားကို သိမ်းဆည်းရန် ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲပြောကြား
ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် သူသည် စီပီပီပါတီသို့ ပြန်ဝင်ခွင့်ပြုရန် အကြိမ်များစွာ
မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။

“ (စီပီပီ)ပါတီဝင်ခွင့်ရဖို့ တစ်နှစ်ကိုတစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် နှစ်ကြိမ်
တရားရပြီး ဟွန်ဆန်နှင့်ချီဆင်တို့ကို ဒူးထောက်တောင်းပန်ခဲ့ပါတယ်။ မကြာ
သေးခင်ကဘဲ ကျွန်တော် စီပီပီအတွက် အမှုထမ်းခွင့်ရနိုင်မလားလို့ ချီဆင်ကို
မေးခဲ့ပါတယ်”ဟု ပင်ဆိုဗန်က ပြောပြသည်။

ထို့နောက် စိတ်ပျက်နေသော ပင်ဆိုင်မန်သည် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီဘက်သို့ ဦးလှည့်ခဲ့ပြန်သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ ယခင် မာဒ်(စ်)-လီနင်ဝါဒစွဲများကြောင့် ခါးခါးသီးသီး ငြင်းပယ်ခံရရုံသာ ရှိခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင် နိုင်ငံရေးပါတီထူထောင်လုပ်ကိုင်မည့် မျှော်လင့်ချက်ရေးရေးကို ဆုပ်ကိုင်လျက် သူသည် ဖခွမ်းပင်နိုင်ငံရေး နယ်နမိတ်အနီး၌ပင် ရှိနေခဲ့သည်။

ပင်ဆိုင်မန် နယ်နှင့်ဒဏ်ခံရပြီးနောက် အသစ်တက်လာသော ဝန်ကြီးချုပ် ချန်ဆီမှာလည်း ထိုရာထူး၌ ကြာကြာမထမ်းဆောင်လိုက်ရပေ။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ချန်ဆီကွယ်လွန်မှုကြောင့် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ရပ် ထပ်မံကျင်းပရန် လမ်းပွင့်လာခဲ့သည်။ အမာခံလူနှစ်ဦး မရှိတော့သည့် အခါ ပါတီကို တတိယအမာခံလူတစ်ဦးဖြစ်သော ဟင်ဆမ်ရင်က ဦးဆောင်ခဲ့ရသည်။ ရုတ်ချည်း ရာထူးအဆင့်မြင့်တက်လာသော ဟွန်ဆန်သည် ဟင်ဆမ်ရင်၏ ကာလရှည်ကြာစွာ တည်ရှိခဲ့သည့် မိတ်ဆွေနှင့် မဟာမိတ်ဖြစ်သောကြောင့် ပါတီကို ခေါင်းဆောင်မှုပေးနိုင်မည်သူဖြစ်လေသည်။ ချန်ဆီကွယ်လွန်သည့်အချိန်တွင် ဟွန်ဆန်သည် ဟန့်ရှင်သို့ရောက်ရှိနေပြီး ဝိယက်နမ်ခေါင်းဆောင်များအား ကမ္ဘောဒီးယားအရေးကိစ္စများကို ရှင်းလင်းပြောဆိုလျက် ရှိသည်။ ယင်းနောက် မကြာမီ ဟွန်ဆန်အား ဖခွမ်းပင်ရှိ ပါတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းက ယာယီဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှာ လက်တစ်ကမ်းအကွာ၌သာ ရှိတော့သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်တစ်ဦးအား လျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ရန် ပါတီက ဝန်ကြီးချုပ်လောင်းအဖြစ် ဟွန်ဆန်တစ်ဦးတည်းကိုသာ အဆိုပြုခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်လောင်းအဖြစ် အဆိုပြုတင်ပြရန် စိစစ်ရွေးချယ်ခဲ့ကြသည့် ထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်ငါးဦးမှာ ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်၊ ဆေဖုသန်၊ ချီဆော့နှင့် ဘိုသန်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ဤခေါင်းဆောင်ငါးဦးသည် ဟွန်ဆန်၏ ခေါင်ကိုင်ဖခင် (သို့မဟုတ်) ဆရာကြီးများဖြစ်ကြသည်။ ဤဝါရင့်ပါတီခေါင်းဆောင်များ၏ ထောက်ခံမှုမရရှိဘဲ ဟွန်ဆန်၌ အနာဂတ်ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အဆိုပါခေါင်းဆောင်ငါးဦးတို့မှာ နိုင်ငံတော်နှင့် ပါတီယန္တရားအတွင်း အမြင့်ဆုံး ရာထူးတာဝန်များကို ရယူထားကြပြီးဖြစ်၍ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးအတွက် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း မပြုခဲ့ကြပေ။ ဟင်ဆမ်ရင်သည် နိုင်ငံတော်အကြီး

အကဲရာထူး၊ ချီဆင်မှာ အမျိုးသားလွတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ချီဆော့နှင့်ဘိုသန်းတို့မှာ စီးပွားရေးနှင့် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးတို့ကို တာဝန်ယူထားကြသည့် ဒုတိယ ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ ဆေဗုသန်မှာ ပါတီပေါ်လစ်ဗျူရို၏ အဓိကအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး အဖြစ်လည်းကောင်း အသီးသီး ရာထူးတာဝန်များ ယူထားကြလေသည်။

ဆေဗုသန်က ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးအတွက် ဟွန်ဆန်ကို ကွန်မြူနစ် ပါတီအတွင်း အဆိုပြုတင်ပြခဲ့သလို ဟင်ဆမ်ရင်ကလည်း ဟွန်ဆန်၏အမည်ကို အမျိုးသားလွတ်တော်တွင် အဆိုပြုတင်ပြခဲ့ပြီး ချီဆင်ကမဲပေးမှုကို ကြီးကြပ် ခဲ့သည်။

“ဒီလိုထိပ်တန်းအလုပ်တာဝန်တွေယူဖို့ စိတ်အားထက်သန်မှု မရှိ ပေမယ့် သူတို့က ကျွန်တော်အပေါ် ယုံကြည်မှုထားနေကြလို့ လက်ခံခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

အလွန်ငယ်ရွယ်ပြီး အတွေ့အကြုံကြွယ်ဝမှုမရှိသေးသည့် လူငယ် တစ်ဦးက ၎င်းအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် အရဲစွန့်ရွေးချယ်လိုစိတ်ရှိလာရအောင် ကမ္ဘောဒီးယား ခေါင်းဆောင်များ၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှုကို မည်သို့ရယူနိုင်ခဲ့ ပါသနည်း။

“သူတို့တွေက ကျွန်တော်ကို အများကြီးယုံကြည်ကိုးစားကြပါတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။ “အဲဒီအချိန်တုန်းက အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ ပါတီဝင်တွေအကြား မှာ ကျွန်တော်ဟာ အသက်အငယ်ဆုံး လူတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြား ရေးဝန်ကြီးအနေနဲ့ လုပ်ဆောင်ပြသခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်ရဲ့ အရည်အသွေးတွေ ကို သူတို့သိကြပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

လက်သင်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ ကေပီအာပီ ပါတီမှာ သဲပေါ်တည်ဆောက်ထားသော အိမ်ကဲ့သို့ ခနော်ခနဲနှင့် အလွန် အားနည်းကြောင်း သိရှိပေသည်။ ပါတီ၏အောက်တွင် အဖွဲ့ခွဲအနည်းငယ်မျှ သာရှိပြီး အဖွဲ့ဝင်အင်အားမှာလည်း ၁,၀၀၀ ပင် မပြည့်တတ်ချေ။ ကမ်ပူမ်ချန် ကဲ့သို့သော အကြီးဆုံးပြည်နယ်၌ပင် အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင် ၃၀ ဦးမျှသာရှိ သည်။ သူ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာပြီးနောက် ကေပီအာပီပါတီသည် ၎င်း၏ ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် ပါတီကွန်ဂရက်ကို ၁၉၈၅၊ အောက်တိုဘာ ၁၃ မှ ၁၆ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သည်။ ပါတီဝင်အင်အား ၇,၀၀၀ ကျော်အထိ တိုး

တက်များပြားလာသည့်အချိန်ဖြစ်၍ ဤကွန်ဂရက်သည် အထင်ကရပွဲတစ်ပွဲ ဖြစ်ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဟင်ဆပ်ရင်က နိုင်ငံစီးပွားရေး အခြေအနေမှာ တိုးတက် မှုမရှိဘဲ တစ်ဘက်စောင်းနင်း ဖြစ်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍများ တွင်လည်း လောင်စာဆီ၊ အပိုပစ္စည်းများနှင့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ ပြတ်လပ် မှုနှင့်ကြုံတွေ့နေရကြောင်း ဝန်ခံပြောကြားခဲ့သည်။ ၎င်းက ဆိုရှယ်လစ်စနစ် သို့ အသွင်ကူးပြောင်းမှုမှာ နှစ်ပေါင်းဒါဇင်ချီ၍ ကြာမြင့်နိုင်ကြောင်း သတိပေး ပြောကြားခဲ့သည်။ ကွန်ဂရက်က နိုင်ငံအတွင်း အကောင်အထည်ဖော်မည့် ပထမစီမံကိန်း (၁၉၈၆-၉၀)ကို ရေးဆွဲတင်ပြခဲ့သည်။ ဤစီမံကိန်းတွင် နိုင်ငံ တော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားသော နိုင်ငံတော်ကဏ္ဍ၊ သမဝါယမကဏ္ဍနှင့် မိသားစုပိုင်ကဏ္ဍစသည့် စီးပွားရေးကဏ္ဍသုံးရပ်ကို ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုရန် ထည့်သွင်းထားသည်။ ဤ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ကဏ္ဍသည် ဟင်ဆပ်ရင်အစိုးရ၏ အထီးကျန်ကာလများတွင် အသက်ရှင်သန်နိုင်ရေးအတွက် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ အထောက်အကူ ပြုပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သတင်းမီဒီယာတို့က ပါတီတွင်း အက်ကွဲကြောင်းများ ပေါ်ပေါက် လာသည်ကို တွေ့မြင်လာခဲ့ကြသည်။ ချီဆင်၏ ဟွန်ဆန်အပေါ် မသွေမဖည် တစိုက်မတ်မတ် ထောက်ခံလာမှုနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရင်းနှီးမှုများမှာ ၎င်းတို့နှစ်ဦးအကြား ပြင်းထန်သောပြိုင်ဆိုင်မှုတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်နေပြီဟု မှန်းဆကြသည့် သံတမန်များ နှင့် လေ့လာသူများ၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ခံလာရသည်။ ဤသို့သော ကောလာဟလ သတင်းများမှာ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်အစောပိုင်းနှစ်များအတွင်း ပထမအကြိမ် ပေါ်ထွက် လာကတည်းက ဆက်တိုက်ထွက်ပေါ်နေခဲ့သည်။ ဒီယူကန်ဟရစ်အား ပါတီ သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာအဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ခဲ့မှုကို ချီဆင်က စီစဉ်ခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ထင်မှတ်ကြသည့်အခါ အဆိုပါပြိုင်ဆိုင်မှု၏ ပထမဦးဆုံး အရိပ် လက္ခဏာမှာ သိသာပေါ်လွင်လာခဲ့သည်။ ကန်ဟရစ်မှာ ဟွန်ဆန်၏ အရင်းနှီး ဆုံးမိတ်ဆွေနှင့် မဟာမိတ်တစ်ဦး ဖြစ်နေ၍ပင်တည်း။ ချီဆင်သည် အစိုးရ မူဝါဒများကို မကြာခဏ ဝေဖန်တိုက်ခတ်လေ့ရှိပြီး ပါတီ၏အတွင်းရေးများကို နှိုက်ရန် ကြိုးစားနေသော အနောက်နိုင်ငံ သတင်းထောက်များနှင့် နီးစပ်မှု ရှိသော ကန်ဟရစ်ကို သိသာထင်ရှားစွာပင် မနှစ်မြို့ခဲ့ပေ။ သံတမန်များက

ကန်ဟာရစ် ထုတ်ပယ်ခံရမှု၏ နောက်ကွယ်တွင် ချီဆင်ရှိသည်ဟု လောင်းကြေးထပ်ပြောဆိုခဲ့ကြပြီး ဟွန်ဆန်နှင့်နီးစပ်သူတစ်ဦးကို ထုတ်ပယ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်အား လူသိရှင်ကြား ရင်ဆိုင်ခြင်းမပြုဘဲ သွယ်ဝိုက်၍ မကျေနပ်မှုရှိကြောင်း သတင်းစကားပေးလိုဟန်ရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ချီဆင်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့အကြား ကတောက်ကဆတ် ဖြစ်ပေါ်မှုများမှာ တိုကျိုငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပစဉ် ဟွန်ဆန်က ဗဟိုအမျိုးသားကောင်စီ (Supreme National Council) အဖွဲ့ဝင် ၆ ဦးစလုံး၏ အမည်စာရင်းကို သူ့သဘောနှင့်သူ ရွေးချယ်ပေးခဲ့ခြင်းကို ပြန်ပြောင်းသတိရစေသည်။ ဤဗဟိုအမျိုးသားကောင်စီမှာ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးစီးသည့် အချိန်တိုင်အောင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဖခွမ်းပင်ရှိ သူ၏ပါတီလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ၏ သဘောတူညီမှုကို မရယူဘဲ သူ့သဘောနှင့်သူ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုစမှတ်ရှိခဲ့သည်။ ပို၍ဆိုးသည်မှာ သံတမန်များက စီပီပီပါတီအတွင်း အုပ်စုကွဲများရှိနေပြီး ဟွန်ဆန်မှာ အနောက်နိုင်ငံများကို အလွန်အကျွံ လိုလားသူ (Pro-West) အဖြစ်လည်းကောင်း၊ သူသည် ထိုအနောက်နိုင်ငံများကို များစွာ အလျှော့ပေး ဆက်ဆံနေသူအဖြစ်လည်းကောင်း ထင်မှတ်ရှုမြင်ခံနေရသည်ဟု ပြောဆိုနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက်များမှ စီပီပီမှာ စည်းလုံးညီညွတ်မှု ရှိမနေတော့ဘဲ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ကွဲပြားနေပြီဟု ကောက်ချက်ချခဲ့ကြသည်။ ဤအခြေအနေအောက်တွင် ကောလာဟလ ထွက်ပေါ်နေသော ဟွန်ဆန်-ချီဆင် ပြိုင်ဆိုင်မှုမှာ အတွင်းကြိတ်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေခဲ့သည်။

“ဒီခန့်မှန်းပြောဆိုမှုတွေက ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့တာ ၁၅ နှစ်ကျော်ပြီဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြုံးရယ်လျက်ပြောပြသည်။ “၁၉၈၄ ခုနှစ်မတိုင်ခင် တုန်းကလည်း သူတို့က ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ဆေဖူသန်နှစ်ယောက်အကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုတွေ ရှိတဲ့အကြောင်း ပြောနေခဲ့တာပါ။ ချီဆင်နဲ့ကျွန်တော်အကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုဆိုတာကတော့ ဘယ်သူမှအကျိုးအမြတ်မရှိတဲ့ ပြိုင်ဆိုင်မှုပါ။ ဘယ်သူမှအနိုင်မရတဲ့အခြေအနေမျိုး (no-win situation) ဆိုရင် ပြိုင်ဆိုင်မှုဆိုတာ မရှိနိုင်ပါဘူး။ ဘာအတွက် ပြိုင်ဆိုင်နေမှာလဲ။ ချီဆင်ဟာ စီပီပီရဲ့ခေါင်းဆောင်နဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပါတယ်။ ရာထူးနှစ်ခုစလုံးဟာ မြင့်မားတဲ့

ရာထူးတွေပါ။ သူ့အဖို့ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးက ဘာအသုံးကျစရာရှိလို့လဲ။ ကဲ...အခုဆို ကျွန်တော်ဟာ ဩဇာရှိတဲ့ ဝန်ကြီးချုပ် တစ်ယောက်ပါ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်အတွက် ပါတီခေါင်းဆောင်ရာထူးနဲ့ အမျိုးသား လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌရာထူးကို ဘာလုပ်ဖို့ယူချင်ရမှာလဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆိုသည်။

ဟွန်ဆန် (သို့မဟုတ်) ချီဆင်-မည်သူက ဩဇာအာဏာ ပို၍ရှိပါသလဲ။

“ဘယ်သူက ပိုပြီးဩဇာအာဏာ ရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်မပြော ချင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် နှစ်ဦးစလုံးမှာ သူတို့နဲ့ဆိုင်တဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားတွေ ကိုယ်စီရှိကြပါတယ်။ တကယ်လို့ ချီဆင်သာ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးယူရင် သူဟာ ဟွန်ဆန်ထက်ပိုပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်ကောင်း လုပ်ဆောင်နိုင်ပါလိမ့်မယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ နှောင်းပိုင်းကာလ ဖခွမ်းပင်မြို့တော်တစ် ဝိုက် စတင်ပျံ့လွင့်နေသော ခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးအကြား ပြိုင်ဆိုင်နေမှု ကောလာဟလများအရ ဟွန်ဆန်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား (reform-ist) တစ်ဦးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ချီဆင်ကို သဘောထားတင်းမာသူ (hardliner) တစ်ဦးအဖြစ်လည်းကောင်း ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ဆောင်ရန် ဦးတည်ထားသည်နှင့်အညီ သူသည် ကွန်မြူနစ်ပါတီအတွင်း ရှေးရိုးစွဲဝါဒီများ (conservatives) နှင့် ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ရေးလမ်းကြောင်းကို လိုက်ရန် ချမှတ်ထားခဲ့သည်။ ကာလကြာရှည်စွာ ပုန်းလှိုးဖြစ်ပေါ်နေသော ပြိုင်ဆိုင်မှုမှာ ယခုအခါ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဖြစ်ပေါ်လာနေပြီဟူသော ကောလာဟလသတင်းများ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ ချီဆင်က ဟွန်ဆန်အား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ၌ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အုပ်စုများကို လုံးဝအလျှော့မပေးရန် လိုလားနေစဉ် ဟွန်ဆန်သည် ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးမူဝါဒကို ကိုင်စွဲခဲ့ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိအောင် အဆုံးအဖြတ်ပေး သည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ကောလာဟလ ဇာတ်လမ်းအမျိုးမျိုးတို့မှာ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖခွမ်းပင်စားသောက်ဆိုင်များတစ်ဝိုက် အနံ့အပြား ပေါ်ထွက် နေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်နှင့်ချီဆင်တို့အကြား သဘောထားကွဲလွဲမှု ပေါ်ပေါက်ရ ခြင်းအကြောင်းမှာ ဟွန်ဆန်တွင် အကောင်းဆုံးစီးပွားရေး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များ

ရှိပြီး ၎င်းတို့သည် ချီဆင်၏လူငယ်များထက် အပြတ်အသတ် သာလွန်နေခြင်း တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အချို့ကပြောဆိုကြသည်။ အတော်ဆုံး သတင်းဆန်းစစ် လေ့လာသူ တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆိုဗီယက်သံရုံး အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ဗီလိုကီရာနော့ဗ် (V.Loukianov)ကမူ စားသောက်ဆိုင် အတင်းအဖျင်း စကားများကို ပယ်ချ ခဲ့ပြီး ချီဆင်သည် ဟွန်ဆန်၏ရာထူးကိုရယူရန် ကြိုးပမ်းနေသူမဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ဒီကိစ္စက မေးစရာမရှိပါဘူး။ မစ္စတာချီဆင်ဟာ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း မှာရော၊ ပါတီပေါ်လစ်ဗျူရီမှာရော ဟွန်ဆန်ထက် ရာထူးအဆင့်အားဖြင့် ပိုမြင့်ပါတယ်”ဟု လိုကီရာနော့ဗ်က ပြောပြသည်။ “ဒါကြောင့် သူ့ထက် နိုင်ငံရေးဝါနတဲ့ မစ္စတာဟွန်ဆန်ကို ဖြုတ်ချခြင်းအားဖြင့် ဘာအကျိုးအမြတ် မှ ရစရာမရှိပါဘူး”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဟွန်ဆန်အား ၁၉၉၀ ခုနှစ်က လိုကီရာနော့ဗ် ပြောဆိုခဲ့သော မှတ်ချက်များအကြောင်းပြန်လည်ပြောပြခဲ့သည်။

“သူပြောတာ အမှန်ပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ချီဆင်ဟာ အမြဲ တမ်းကျွန်တော့်ရဲ့ဆရာဖြစ်ခဲ့လို့ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က တုံ့ပြန်ပြောကြားသည်။ “အခုလည်းပဲ ဟင်ဆမ်ရင်ရော ချီဆင်ပါ ကျွန်တော့်ရဲ့ဆရာတွေ ဖြစ်ကြပါ တယ်။ နောက်ထပ် ကျွန်တော့်ဆရာ နှစ်ယောက်ရှိပါသေးတယ်။ သူတို့က တော့ ချီဆော့နဲ့စိုင်ဖုသန်တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ စီပီပီပါတီကို ဘောလုံးအသင်းတစ်သင်းနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အသင်းရဲ့အရေးပါဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ နည်းပြပါပဲ။ တကယ်လို့ နည်းပြဟာ ထိထိရောက်ရောက် မစွမ်း ဆောင်နိုင်ဘူးဆိုရင် အသင်းဟာလည်း အနိုင်မရနိုင်ပါဘူး။ ချီဆော့ဟာ နည်းပြကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဂျာမန်ဘောလုံးအသင်း ရွှန်းနိုဗ်သွား တော့ သူတို့က ကစားသမားတွေကို အပြစ်မတင်ပါဘူး။ သူတို့အပြစ်တင်တာ နည်းပြကိုပါ။ ပါတီမှာလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ ချီဆင်နဲ့ ကျွန်တော့်အကြား ပြိုင်ဆိုင်မှုတစ်မျိုးတော့ရှိပါတယ်။ ဂေါက်သီးရိုက်ကြတဲ့အခါမှာပါ။ သူဟာ ဂေါက်သီးရိုက်လာတာ အလွန်ကြာလှပါပြီ။ ကျွန်တော် သူ့ကိုမနိုင်နိုင်ပါဘူး။ ဂေါက်သီးရိုက်ပြိုင်တဲ့နေရာမှာ သူ့ကိုနိုင်အောင် ကျွန်တော်ကြိုးစားနေတုန်း ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့်ချီဆင်တို့အကြား အကွဲအပြဲအကြောင်း အတင်းအပျင်း ပြောဆိုမှုများမှာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ ၎င်းတို့နောက် မီးခိုးကြွက်လျှောက် လိုက်နေခဲ့သည်။ ပြည်သူလူထု၏ ပါတီစည်းလုံးမှုအပေါ် မကောင်းမြင်နေမှု ကို ရတက်မအေးဖြစ်ရသည့်အတွက် စီပီပီပါတီသည် လာမည့်နှစ် ရွေးကောက် ပွဲများမတိုင်မီ ၎င်း၏အဖွဲ့ဝင်များအား အကြောင်းကြောင်းကို မေ့ထားပြီး စည်းလုံးညီညွတ်ကြရန်နှင့် ညီညွတ်သော တပ်ဦးတစ်ရပ်ဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်း ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့သည်။ သဘောထားတင်းမာသူ ပါတီဥက္ကဋ္ဌချီဆင် နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမား ဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်တို့အကြား နိုင်ငံရေးအား ပြိုင်ပွဲ (Power Struggle) မှာ သဲကြီးမဲကြီး ဖြစ်ပွားနေသည်ဟု မြို့တော်ရှိ သံတမန်များက ဆက်လက်ပြောဆိုနေခဲ့ကြသည်။ ချီဆင်သည် ယင်းနိုင်ငံရေး အားပြိုင်မှု၌ အသာစီးရရှိခဲ့ကာ ဥက္ကဋ္ဌဟင်ဆမ်ရင် မရှိသည့်အချိန်၌ဖြစ်စေ (သို့မဟုတ်) နေထိုင်မကောင်းလျှင်ဖြစ်စေ သူ့အား ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက် ရန်ခွင့်ပြုသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက်တစ်ခုကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ သည်။ ယခုအခါ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်များ၏ ရာထူးဝါစဉ်မှာ ချီဆင်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ဟွန်ဆန်ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်က သူ၏အရင်းနှီးဆုံး လုပ် ဖော်ကိုင်ဖက်များကို ဝန်ကြီးရာထူးများသို့ မြှင့်တင်ခန့်အပ်သည့်အခါတွင် ချီဆင်သည် သူ၏ယောက်ဖ ဆာခင်းကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားထိပ်တန်းအစိုးရအရာရှိများက ဟွန်ဆန်၊ ချီဆင်နှင့် ဟင်ဆမ်ရင်တို့ပါဝင်သော သုံးပွင့်ဆိုင်နိုင်ငံရေးသမားများမှာ ရဲဘော်အချင်းချင်း ဟူသော အဆင့်မျှသာမကဘဲ ကော့ညက်ဝီစကိုတစ်ပုလင်းကို အတူဝေမျှ သောက်သုံးရန် နှစ်သက်ကြသည့် အရင်းနှီးဆုံးမိတ်ဆွေများ ဖြစ်သည်ဟု တီးတိုးပြောဆိုကြသည်။

“တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဟွန်ဆန်ဟာ ချီဆင်ရဲ့အိမ်ကို လမ်းလျှောက်သွား တတ်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဟင်ဆမ်ရင်ဟာ ဟွန်ဆန်ရဲ့အိမ်ကို လမ်းလျှောက် သွားပါတယ်။ သူတို့ အတူစား၊ အတူသောက်ကြပါတယ်။ သူတို့တွေဟာ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး အကောင်းဆုံး မိတ်ဆွေတွေပါပဲ” ဟု အရာရှိတစ်ဦးက ပြောပြသည်။

၁၉၉၂။ မေလတွင် အာဏာရပါတီက ပါတီတွင်း နိုင်ငံရေးအားဖြိုင် မှုဖြစ်ပေါ်နေသည်ဆိုသည့် “ကောလာဟလ”သတင်းမှာ အခြေအမြစ်မရှိကြောင်း၊ ပါတီသည် စည်းလုံးညီညွတ်လျက်ရှိကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းပြောဆိုမှုအပေါ် မယုံသင်္ကာဖြစ်ကြသည့် သံတမန်များက နိုင်ငံရေးအားဖြိုင်မှုများသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါတီအား ထိခိုက်နစ်နာစေလိမ့်မည်ဟု လောင်းကြေးထပ်ပြောဆိုကြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ကေပီအာပီပါတီ၏ မူလပေါ်လစ်ဗျူရီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်မှာ ၎င်းပါတီကို ပြည်ပ၌စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့စဉ်ကတည်းကဖြစ်သည်။ ပါတီ ဗဟိုကော်မတီနှင့် ပေါ်လစ်ဗျူရီအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကြသည့်အခါ ဟွန်ဆန်၏ဆရာကြီးများက သူ့အားရာထူးနေရာတစ်နေရာကို အခိုင်အမာပေးခဲ့ကြသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာပြီး တစ်နှစ်နီးပါးခန့်မျှအကြာ ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် သူသည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးကို ရွန်လွှတ်ခဲ့သည်။ အာဏာရပါတီ၏ လုပ်ငန်းများအပေါ် အပြည့်အဝ အာရုံစူးစိုက်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် အထူးသဖြင့် ခမာနီတို့အား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည့် စစ်ရေးဆောင်ရွက်မှုများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်မှုဖြစ်စေသည့် အမေရိကန်၏ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့အစည်းတို့မှ ချေးငွေထုတ်ပေးမှု ပိတ်ပင်တားမြစ်ချက်တို့ဖြင့် ဝိုင်းပတ်ပိတ်ဆို့ခံနေရသော ပြောက်ကျားဟောင်းဟွန်ဆန်မှာ စီးပွားရေးနှင့် သံတမန်ရေးစိန်ခေါ်မှုများဖြင့် လှုပ်မရအောင် အကျပ်အတည်းဆိုက်ခဲ့သည်။ သူ၏ ဖွင့်ဟ ဝန်ခံပြောဆိုချက်အရ သူသည် ထိုပြဿနာရပ်များကို အလွန်ရှုပ်ထွေးလှသော ကိစ္စရပ်များအဖြစ် တွေ့ခဲ့ရသည်ဟုသိရသည်။ အထူးသဖြင့် စီမံကိန်းစီးပွားရေးစနစ်မှ (Planned economy) မှ ရောပြွမ်းစီးပွားရေးစနစ် (mixed economy) နှင့် နောက်ဆုံးအဆင့် ထိန်းချုပ်မှုကင်းမဲ့သော စီးပွားရေးစနစ် (open economy) သို့ လျှောက်လှမ်းသည့်အသွင်ကူးပြောင်းရေးအဆင့်ကို စီမံခန့်ခွဲရာတွင်ဖြစ်သည်။

“ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုတွေကတစ်ဆင့် နိုင်ငံရေးအဖြေရှာဖို့ဟာ မလုပ်မဖြစ်ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု

တွေဆိုတာ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေနဲ့ ဒွန်တွဲပြီးသွားနေတာပါ။ ဒါပေမယ့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေလုပ်နိုင်ဖို့ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရှိအောင် လုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ စစ်ပြီးဆုံးစေဖို့နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရယူပေးနိုင်မယ့် နိုင်ငံရေးအခြေရှာမှုကိုလည်း လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

သူသည် စီးကရက်ကို ခပ်ပြင်းပြင်းဖွာရှိုက်ရန် မေးမြန်းဖြေဆိုမှုကို ခေတ္တရပ်နားလိုက်သည်။ ယင်းနောက် လက်ဘက်ရည်ကြမ်းတစ်ကျိုက်သောက်လိုက်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအကြောင်းဆက်မပြောမီ “ဒီ ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ ပြဿနာတွေအကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးပါဦးမယ်”ဟု သူကဆိုသည်။

“ဗီယက်နမ် တင်မြှောက်ထားသော ရုပ်သေးအစိုးရ”ဟု နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနများ၏ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခြင်း ခံနေရမှုမှာ ဟွန်ဆန်အတွက် အမည်းစက်တစ်ခုဖြစ်နေပြီး သူ၏အထီးကျန်နိုင်ငံအား ဆင်းရဲဒုက္ခများမှ သက်သာရာရစေမည့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ တက်လှမ်းရန် ကြိုးပမ်းရာတွင် ပိုမိုခက်ခဲအခဲ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဤအချက်က ဟွန်ဆန်အား စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသော်လည်း ထိုအချိန်က သူသည် ကမ္ဘာ့သဘောထားအမြင် ပြောင်းလဲလာအောင် မဆိုစလောက်သာ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသူပုန်များနှင့် ဗီယက်နမ်တပ်များက ခမာနီများကို ဖယ်ရှားပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးရရှိအောင် ခက်ခက်ခဲခဲ ကြိုးပမ်းခဲ့မှုကို ကမ္ဘာက အဘယ်ကြောင့်မေ့ထားကြသည်ကို ဟွန်ဆန်တစ်ယောက် နားမလည်နိုင်အောင်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

“တရားမျှတမှုဆိုတာ ကမ္ဘာမှာရှိနေပါသေးတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ဒါကြောင့် ဘာပြဿနာတွေပဲ တင်ပြလာပါစေ၊ ကျွန်တော်ကတော့ သိပ်ပြီးဂရုမစိုက်တော့ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အချိန်တွေကို သတင်းဌာနတွေနဲ့ ငြင်းခုံရင်းဖြန်းတီးနေတာထက် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တကယ့်ရန်သူဖြစ်တဲ့ ဆင်းရဲမှုကနေ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး လွတ်မြောက်အောင်လုပ်ဆောင်ဖို့ ပေးထားပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

“ဒီအချိန်ဟာ အလွန်ရှုပ်ထွေးတဲ့ ကာလတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာတော့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ဆက်

လုပ်နေခဲ့တာပါ” ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “၁၉၇၉ ကနေ ၁၉၈၃ ခုနှစ်အထိ ကာလဟာ လုံးဝထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရတဲ့ အခြေအနေဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၄ ကစပြီး ကျွန်တော်တို့ဟာ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုအသစ်တစ်မျိုးနဲ့ တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းရေး အဆင့်ထဲကို ဝင်လာခဲ့ကြပါတယ်။ အာဆီယံအဖွဲ့က အလွန်အရေးပါတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးကို ကျွန်တော်သတိရနေဆဲပါ။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတွေဖြစ်ကြတဲ့ အင်ဒိုနီးရှားက မိုချီတာကူဆွန်မတ္တမဂျာနဲ့ မလေးရှားက ဂါဇာလီရှာဖီတို့ပါ။ အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသနိုင်ငံတွေကဆိုရင် ဗီယက်နမ်က ငှယ်ကိုသက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အာဆီယံမှာ နိုင်ငံအုပ်စု နှစ်ခုရှိပါတယ်။ အာဆီယံ ၆ နိုင်ငံနဲ့ အင်ဒိုချိုင်းနား ၃ နိုင်ငံတို့ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုအဆင့်ဆင့်ကို အမြန်နှုန်းနဲ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားအရေးတွင် ထိုင်းနိုင်ငံပါဝင်စွက်ဖက်ခြင်းကို တားဆီးရန်နှင့် ခမာနီတို့အား ထိုင်းနိုင်ငံက ထောက်ခံနေမှုကို ရပ်ဆိုင်းပစ်ရေး တိုက်တွန်းရန်အတွက် ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် ထိုင်းစစ်တပ်အား ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုကို ရှောင်ရှားနိုင်မည့် ကြားနေရေးမူဝါဒကို ကျင့်သုံးရန်အဆိုပြုခဲ့သည်။ အဆုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည် ထိုင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး ချာဗာလစ်ယောင်ချိုင်ယုနှင့် ၁၉၈၈ နှောင်းပိုင်းတွင် ဗီယန်ကျင်းမြို့၌ တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ တစ်ဖန် သူသည် ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ်ချုတ္တီချိုင်းချူဟာဝန်နှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံခဲ့မှုများမှာ အကျိုးမရှိဘဲ အချည်းနှီးသာဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုင်းတို့က ခမာနီများကို ဆက်လက်ထောက်ပံ့ခဲ့သည်။

သူ၏ ပါတီခေါင်းဆောင်များ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနဦးဆောင်သော ခုခံရေးအင်အားစုများနှင့်ဆက်ဆံရာတွင် တင်းမာသောသဘောထားရှိသည့် မူဝါဒကိုကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း သူ၏တပ်ဖွဲ့များသည် ထိုင်းနယ်စပ်တစ်လျှောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းရှိ ခမာနီအကြွင်းအကျန်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ တက်သစ်ဝန်ကြီးချုပ်များမှာ ရာထူးလုံခြုံမှုမရှိဘဲ မကြာမီဖြုတ်ချခံရသည့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံများနှင့် မတူဘဲ ကမ္ဘောဒီးယားတွင်မူ လူငယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်မှာ သူ၏ ကွန်မြူနစ်ပါတီအကြီးအကဲများ၏ ထောက်ခံမှုကို အပြည့်အဝရရှိခဲ့သည်။ ပါတီသည်

၎င်း၏ ပြည်တွင်းရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒများအပေါ် အများသဘောတူညီမှု ရရှိအောင် လုပ် ဆောင်ခဲ့ပြီး ဟွန်ဆန်က ၎င်းမူဝါဒများကို သင့်တော်သလို ချိန်ညှိဖော်ဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၇ မေလတွင် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု ကမ်းလှမ်းလာသော ငြိမ်းချမ်းရေးအဆိုပြုချက်ကို “အသစ်အဆန်းမဟုတ်၊ အစစ်အမှန်လည်း မဟုတ်”သော ကမ်းလှမ်းချက်အဖြစ် ပယ်ချခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အောက်တိုဘာလ၌ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ရပ်တည်ချက်ကို လျှော့ပေးလိုက်ပြီး အနာဂတ် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရတွင် သီဟာနုတို့အား ထိပ်တန်းရာထူးတာဝန် ၃ ခုပေးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ ၎င်းရာထူး ၃ ခုမှာ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၊ ဒုတိယနိုင်ငံတော်အကြီးအကဲနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့ ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၇ ဒီဇင်ဘာလတွင် သီဟာနုက ယင်းကမ်းလှမ်းချက်ကို ချက်ချင်းပယ်ချခဲ့သည်။

“ဖန္ဒမ်းပင်မှာ ဟန္တိုင်းအစိုးရရဲ့ လက်ကိုင်တုတ် ရုပ်သေးသမ္မတဖြစ်ရ တာထက် ဘေဂျင်း၊ ဒါမှမဟုတ် ပြူးယမ်းမှာပဲ သေတာကောင်းပါတယ်”ဟု သီဟာနုက ပြင်သစ်တွင်ပြောဆိုခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် သီဟာနုသည် သူ၏အတိုက်အခံ သုံးပါတီအဖွဲ့နှင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရတို့ ပူးတွဲအုပ်ချုပ်မည့် နိုင်ငံသစ်၏ အကြီးအကဲတစ်ယောက် အနေနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ပြန်ရန် ဆန္ဒရှိခဲ့သည်။

ဒေါသထွက်နေသောလူငယ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေးအတွက် အလားအလာတစ်စွန်းတစ်စကို တဖြည်းဖြည်းတွေ့ရှိလာခဲ့ပြီး သီဟာနုနှင့် ဆွေးနွေးပွဲစတင်ရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က သီဟာနုမှာ ဘေဂျင်း ၌ ပြည်နှင့်ဒဏ်ခံနေရပြီး ပြူးယမ်းနှင့်ပဲရစ်မြို့များသို့ ရံဖန်ရံခါ သွားရောက် နေထိုင်လေ့ရှိသည်။

“ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖြေရှင်းရရှိတဲ့အဖြေကိုရဖို့ ကျွန်တော်စဉ်းစားခဲ့ပါ တယ်။ အထူးသဖြင့် သီဟာနုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရဖို့ စဉ်းစားခဲ့တာ ၁၉၈၂ မှာ ကမ္ဘောဒီးယားကနေ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့ တွေ ပထမအသုတ် ဆုတ်ခွာပြီးတဲ့ အချိန်ကစလို့ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက်နေ့တွင် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ပဲရစ်မြို့အရှေ့မြောက်ဘက်ရှိ တောဖုံးနေသော ရွာတစ်ရွာ၏

၁၃ ရာစုခေတ်လက်ရာ ဖဲရာအင်တာဒင်နွိုက် ရဲတိုက်ကြီးတစ်ခုတွင် တွေ့
ဆုံခဲ့ကြရာမှ သဘောတူညီချက်တစ်ခု ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဤသို့တွေ့ဆုံခဲ့
ခြင်းသည် အသက် ၆၅ နှစ်အရွယ်မင်းသားတစ်ပါးနှင့် အသက် ၃၅ နှစ်
အရွယ် လယ်သမားတို့အကြား ပထမဦးဆုံးသော ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုတစ်ခု
ဖြစ်ခဲ့သည်။ မကြာမီ ဤတွေ့ဆုံမှုသည် ရှန်ပိန်အရက်မော့နေသည့် လူရည်
လည်မင်းသားတစ်ဦးနှင့် အင်ဒိုချိုင်းနားတောတွင်း၌ ပညာသင်ခဲ့ပြီး အတွေ့
အကြုံရင့်ကျက်နေသည့် အမျိုးသားရေးဝါဒီတစ်ဦးတို့အကြား အဆင့်အတန်း
တူ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုအဖြစ် ပေါ်လွင်လာခဲ့သည်။

“တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲတွေ ပြုလုပ်ဖို့ချမှတ်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်ဟာ စစ်ရေး
အင်အားနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားရဲ့ ပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ဘူး။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေး
မှုတွေနဲ့ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေမှုတို့ကသာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရယူ
ပေးနိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အမြင်ပေါ်မှာ အခြေခံခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြ
သည်။

ပြိုင်ဘက်နှစ်ဦးတို့မှာ နက်ရှိုင်းသော သဘောထားကွဲပြားမှုများ
ရှိခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်စဉ်၌မူ ဟွန်ဆန်သည်
ထိုအရာများကို အတိတ်တွင်ချန်ထားရစ်ခဲ့သည်။ ဖဲရာအင်တာဒင်နွိုက်ရဲတိုက်
ကြီးတွင် တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ၆ နာရီခန့် စူးစိုက်ကြည့်နေမိကြပြီးနောက် နှစ်ဦး
သားတို့သည် ၉ နှစ်ကြာ သွေးချောင်းစီးခဲ့ရသည့် ပြည်တွင်းစစ်ကို ရပ်စဲစေ
မည့် အချက်လေးချက်ပါ စီမံကိန်းအပေါ် မူအားဖြင့်သဘောတူညီမှုကို ရရှိခဲ့
ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ သီဟာနုနှင့်တွေ့ရန် သက်သက်
ရောက်ရှိခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ပေါ်လွင်အောင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေး
ပွဲမှ ထွက်ခွာ၍ ပြင်သစ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ကွန်ဂရက်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်
ခဲ့ခြင်းဖြင့် သူ၏နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်ကို သိသာထင်ရှားစေခဲ့သည်။

သမိုင်းဝင်ရဲတိုက်ကြီး၌ ၃ ရက်ကြာဆွေးနွေးခဲ့ပြီးနောက် သူတို့သည်
မြောက်ကိုရီးယား အာဏာရှင် ကင်အီဆွန်းအား တရုတ်နှင့် ဗီယက်နမ်တို့
အကြား ဝင်ရောက်စေ့စပ်ညှိနှိုင်းပေးရေး တောင်းဆိုကြည့်ရန် သဘောတူညီ
ခဲ့ကြသည်။ တရုတ်မှာ ခမာနီတို့အားထောက်ခံအားပေးနေသည့် အဓိကနိုင်ငံ
နှင့် ဗီယက်နမ်မှာ ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရ၏ အမာခံထောက်ခံအားပေးနေသည့်

နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲအပြီး တရားဝင်ထုတ်ပြန်သည့် ကြေညာချက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ ဗီယက်နမ်တပ်အင်အား ၁၄၀,၀၀၀ ခန့် အငြင်းပွားဖွယ် တပ်စွဲထားမှုအကြောင်း တစ်စုံတစ်မျှ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသည့်အချက်မှာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးသမား တစ်ယောက်အနေနှင့် ဟွန်ဆန်၏ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုကို သက်သေပြနေပေတော့သည်။ ခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးတို့သည် တစ်လခန့် အကြာတွင် ပြုယမ်း၌ဆွေးနွေးပွဲကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ရန် သဘောတူခဲ့ကြသည်။

“သီဟာနုနဲ့ ကျွန်တော့်အကြား ရရှိခဲ့တဲ့သဘောတူညီချက်ရဲ့ ထူးခြားချက်က ငြိမ်းချမ်းစွာအပြေရှာရေးပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

၎င်းတို့၏ သမိုင်းဝင်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်ပြီး ၆ ရက်မျှအကြာတွင် စိတ်အပြောင်းအလဲပြန်သော သီဟာနုက ရုတ်တရက် သူ၏သဘောထားကိုပြောင်းကာ ဟွန်ဆန်နှင့်နောက်ထပ် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်မည့် အစီအစဉ်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်။ ဟွန်ဆန်အား ဆွေးနွေးပွဲသို့ လက်ချည်းဗလာဖြင့် တက်ရောက်လာပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားကြောင်း ဝါဒဖြန့်ချိမှုပြုလုပ်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သူ “ဗီယက်နမ်တို့၏ လက်ပါးစေတစ်ဦး”ဟု ခေါ်ဝေါ်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ဗလောင်းဗလဲနိုင်မှုက သူ့နိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိဖို့အတွက် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေခဲ့သည်။ ဤအချက်က သီဟာနုသည် ခမာနီတို့၏ စားစာခံအဖြစ်ရိုနှေးသေးကြောင်း ပြသနေပေသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက သီဟာနုသည် ခမာနီတို့က သူ့အားအာဏာပြန်လည်ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးလိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ၎င်းတို့ကို အားပေးထောက်ခံခဲ့သည်။ အဆုံးတွင် ခမာနီတို့က သီဟာနုအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ ထောက်ခံမှုကို အသုံးပြုပြီးနောက် အာဏာကိုသိမ်းယူလိုက်သောအခါ သီဟာနုမှာ များစွာစိတ်ပျက်ခဲ့ရတော့သည်။ ယင်းနောက် ခမာနီတို့က သီဟာနုကို ၁၇ရင့်နန်းတော်တွင် ထောင်ချထားသကဲ့သို့ နေထိုင်စေခဲ့လေသည်။

ဟွန်ဆန်တွင် နိုင်ငံခြားအစားအစာများကို စားသောက်လိုစိတ် မရှိပေ။ သူ၏ နိုင်ငံခြားခရီးစဉ်များတွင်၊ အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်သို့သွားရာတွင် သူသည် ဒေသအစားအစာများကို စားသောက်၍မရပေ။ သီဟာနု၏ သားတစ်ဦးဖြစ်သူ နိရိဒ္ဒန်ရာနာရစ်က ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ၌ ဟွန်ဆန်

သည် ပြင်သစ်အစားအစာများကို စား၍မရသည့်အတွက် သူ့အတွက် အာရှ အစားအစာများကို စီစဉ်ပေးခဲ့ရပုံများကို ပြန်လည်ပြောပြခဲ့ဖူးသည်။

“ကျွန်တော် နိုင်ငံခြားအစားအစာကို မကြိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ခြင်းချက်အနေနဲ့ တရုတ်အစားအစာကို စားလို့ရပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆို သည်။ “ပဲရစ်မှာနေထိုင်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတွေက ကျွန်တော့်အတွက် ခမာထမင်းဟင်းကို ချက်ပြုတ်ပေးကြပါတယ်။ နိုင်ငံခြားခရီးသွားတိုင်း ကျွန်တော်ဟာ ငါးခြောက်နဲ့ငံပြာရည်ကို အမြဲယူဆောင်သွားလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီအစားအစာတွေဟာ ကျွန်တော့်အကြိုက်တွေပါပဲ”ဟု သူကပြောပြသည်။

ခမာနီတို့၏ ဖိအားပေးခံရမှုနှင့် ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်တိုက်ခိုက်မှုတို့ ကြောင့် သီဟာနုသည် ပြုယမ်းဆွေးနွေးပွဲကို ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ သီဟာနုက သူသည် ဟွန်ဆန်အား အပြီးသတ်သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့ များ ရုပ်သိမ်းရန်ကိစ္စ ထည့်သွင်းရန်ပြောကြားခဲ့ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန် က “ဤကဲ့သို့သော ရည်ညွှန်းချက်များမှာ ဘာမျှအသုံးမဝင်ကြောင်း”တုံ့ပြန် ခဲ့သည်ဟု ခုခံပြောဆိုခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် ကြိုတင်စည်းကမ်းချက်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ပထမအချက်အနေဖြင့် အကယ်၍ ဗီယက်နမ်တို့က သီဟာနု နှင့် တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု မပြုလုပ်ခဲ့လျှင်နှင့် ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် ခမာနီနှင့် ဆွန်ဆန်တို့က ဟွန်ဆန်နှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် သဘောမတူခဲ့ လျှင် သူသည် ဟွန်ဆန်နှင့်ထပ်မံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးတော့မည်မဟုတ်ဟု ပြော ဆိုခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးမှုများ ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပြီးနောက် ဟွန်ဆန်က ကမ္ဘော ဒီးယားပြည်သူများအား “တိုက်ခိုက်မှုနှင့်ဆွေးနွေးမှုကို တစ်ပြိုင်နက်”ပြုလုပ် သွားမည်ဟု အသိပေးပြောကြားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် ခမာနီတို့အကြား အပြန်အလှန် ဝေဖန်ပုတ်ခတ်ပြော ဆိုမှုများမှာ အကျယ်လောင်ဆုံးနှင့် အပြင်းထန်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

“ခမာနီနဲ့ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ သဘောတူညီမှု မရခဲ့ပါ ဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။ “ဆွေးနွေးပွဲကာလအတွင်းမှာ ကျွန်တော် နဲ့ခမာနီတို့ မကြာခဏ အငြင်းအခုံဖြစ်ခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်တော်က အမြဲ တမ်း အကောင်းမြင်သမားပါ။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဆွေးနွေးပွဲတွေကို ဆက်လုပ် နိုင်တာဖြစ်ပါတယ်။ အခက်အခဲတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါတွေ

ဟာ တိုက်ခိုက်ကြတာထက်တော့ ပိုကောင်းပါသေးတယ်” ဟု သူကဆိုသည်။

ရှေ့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ရန်ရှိလာတော့မည်ဖြစ်၍ ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၈၇ နှစ်ကုန်ပိုင်း၌ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးကို ပြန်လည်ရယူခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများကို စီမံထိန်းကျောင်းရာတွင် အရေးပါ သော သူ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အသွင်အပြင်ကို မြဲမြံအောင် တံဆိပ်ခတ်နိုင်ရန်ဖြစ် သည်။ ယခင်က သူ၏နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ကောင်ကွန်းအား သူ့လက်ထောက်အဖြစ်သို့ အဆင့်လျှော့တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ဤဆောင်ရွက်ချက်က သီဟာနုနှင့် ဒုတိယအကြိမ် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ရန် ပြင်ဆင်နေသော ဟွန်ဆန်၏အရေးပါမှုကို တိုးမြှင့်စေခဲ့သည်။

ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်များကို ရှုပ်ထွေးအောင် ဆောင်ရွက်သည့်အနေဖြင့် သီဟာနုသည် ဗလောင်းမလဲတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြန်သည်။ သီဟာနုက ဟွန်ဆန်အား ဤတစ်ကြိမ်၌ သူ့ကိုပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ စိန့်ဂျာမိန်းအင်လေးသို့ ၁၉၈၈၊ ဇန်နဝါရီ ၂၀၊ ၂၁ ရက်နေ့များတွင် လာရောက်တွေ့ဆုံရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

လျှင်မြန်စွာ ရင့်ကျက်လာပြီဖြစ်သော ဟွန်ဆန်က မည်သူတို့သည် ၎င်း၏မိတ်ဆွေများ ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို သိခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သီဟာနုနှင့် မတွေ့ဆုံမီ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏မဟာမိတ် အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ်ရာဂျစ်ဂန္တီနှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောရန် နယူးဒေလီသို့ ဝင်ရောက်ရပ်နားခဲ့သည်။ ရာဂျစ်ဂန္တီမှာ သူ့မိခင်ကြီး၏ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများအပေါ် ထားရှိသော နွေးထွေးမှုနှင့် ချစ်ခင်မှုတို့ကို အမွေဆက်ခံခဲ့သူဖြစ်ပြီး ယင်းအချက်က ၎င်းတို့နှစ်ဦးအကြား နိုင်ငံရေးမဟာမိတ်တို့၏ ပြုကျင့်ဖွယ်ဝတ္တရားထက် သာလွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမျိုးကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အိန္ဒိယနှစ်နိုင်ငံတို့မှာ နှစ်ဦးလက်ခံအလေးထားသည့် ဟိန္ဒူယဉ်ကျေးမှုနှင့် ခမာဘာသာစကား၏အခြေခံဖြစ်သော ပါဠိသက္ကဋ္ဌစာပေသံယောဇဉ်ကြီးများဖြင့် ချည်နှောင်ထုံးဖွဲ့ထားသလို ရှိလေသည်။ ရာဂျစ်နှင့်ဟွန်ဆန်တို့သည် တစ်နာရီကျော်ကြာ တွေ့ဆုံခဲ့ကြပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ပြင်သစ်ဆောင်းရာသီအပန်းဖြေဖြူ စိန့်ဂျာမိန်းအင်လေး၌ ဟွန်ဆန်

သည် သီဟာနုနှင့် ဒုတိယအကြိမ် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုအား ရိုသေလေးစားသည့်လေသံဖြင့် ပြစ်တင်ပြောဆိုသည့်နည်းလမ်းကို အသုံးပြုလျက် ခမာနီနှင့် ဆွန်ဆန်တို့ကိုချန်လှပ်ပြီး သူနှင့်မင်းသားကြီးတို့အကြား နှစ်ပါတီညွှန်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေး သဘောတူလာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သောအခါ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရေးသမားတစ်ဦး အနေဖြင့် သူ၏ထက်မြက်မှုကို လက်တွေ့သက်သေပြနိုင်ခဲ့သည်။ နှစ်ရက်ကြာ ဆွေးနွေးပွဲ၏ နောက်ဆုံးတွင် ဆွန်ဆန်မှာ ၅ နာရီနီးပါးမျှ ကြာခဲ့သည်။ အဆုံးသတ်သည့်အခါ ဟွန်ဆန်သည် ယခင်သီဟာနု၏ ခမာနီအဖွဲ့ပါ ပါဝင်မည့် လေးပါတီညွှန်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးတောင်းဆိုချက်ကို ဖြုတ်ချခဲ့ရန် ညှိနှိုင်းစည်းရုံးနိုင်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က ဗိယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကမ္ဘောဒီးယားမှ ဆုတ်ခွာမှုကို ပိုပေါ့၏တပ်ဖွဲ့များ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ချိတ်ဆက်ပြောဆိုလာပြီး နောက် သီဟာနုသည် ဟွန်ဆန်၏ ခမာနီအဖွဲ့ ဖျက်သိမ်းရေးတောင်းဆိုချက်ကို ပယ်ချခဲ့သည်။

အသက် ၆၀ ကျော်အရွယ်ရှိ သီဟာနု၊ ဆွန်ဆန်နှင့် ပိုပေါ့တို့ကဲ့သို့သော သူ၏နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များထက် အသက်အားဖြင့် ငယ်ရွယ်သော်လည်း ဟွန်ဆန်၏နိုင်ငံရေးအရေးပါမှုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့မှုကြောင့် ကြီးထွားလာခဲ့သည်။ သီဟာနုမှာ ပို၍အသက်ကြီးသော်လည်း ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုနှင့်တွေ့ဆုံသည့်အခါ သြဇာရှိသော အနေအထားနှင့် တန်းတူအနေအထားတို့မှနေ၍ ဆက်ဆံဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်မှုကို တင်ပြခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ခိုင်မာသောသဘောထား မူဝါဒများကို ပုံမှန်ဆက်တိုက်ထွက်ပေါ်နိုင်အောင် စနစ်တကျစီစဉ်လုပ်ဆောင်နိုင်မှုကြောင့် နေ့စဉ်သတင်းစာများ၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ် သတင်းခေါင်းစီးများဖြစ်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ၌ သူ့အပေါ် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ အထင်ကြီးလေးစားမှု ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သလို နိုင်ငံရေးလောကအတွင်း လူသစ်တစ်ဦးအဖြစ် ဝင်ရောက်လာသည့် သီဟာနု၏သား ရာနာရစ်သည်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲမှ အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ ရရှိအောင် ကြိုးစား ခဲ့သည်။

“အချို့လူတွေက သမိုင်းကြောင်းဖြစ်ရပ်မှန်တွေကို မမှတ်တတ်ကြပါ တယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲမှာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဆွေးနွေးဘက်က ရာနာရစ်မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီယူဆန်ဖန် မဟုတ်ပါဘူး။ ဆွန်ဆန် လည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီဆွေးနွေးပွဲဟာ ဟွန်ဆန်နဲ့သီဟာနုတို့ အကြား ပြုလုပ်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၇၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၈ ရက်နေ့၊ ပြင်သစ်မှာ စတင်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို သတိရစေချင်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန် တုန်းက ရာနာရစ်ဟာ မှတ်တမ်းလိုက်ရေးသူတစ်ယောက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ချန်ပရာဆစ်နဲ့ အဆင့်တူပါတယ်။ သူက ကျွန်တော့် ကိုယ်ရေးအတွင်းရေးမှူးပါ။ အဲဒီ ဆွေးနွေးပွဲကာလတွေမှာ တက်ရောက်ကြတဲ့သူတွေက သီဟာနု၊ သူဇနီး(ဇိနစ်)၊ ရာနာရစ်နဲ့ ကျွန်တော့်ဘက်က ဒစ်မွန်သီနဲ့ ချန်ပရာဒစ်တို့ပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့သမိုင်းကို မမေ့သင့်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

ထိုအချိန်က ကမ္ဘောဒီးယားတွင် အစိုးရနှစ်ဖွဲ့ရှိခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန် မှာ နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်နေသည့် အစိုးရအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပြီး သီဟာနုမှာ ခုခံရေးအင်အားစုအသွင်ဖြင့် ရပ်တည်သော အဝေးရောက်ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။

“ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က သူ့ရဲ့ သုံးပါတီအစိုးရအဖွဲ့ထဲက အုပ်စုတွေကို အသိအမှတ်မပြုပါဘူး။ ဒါကြောင့် သီဟာနုအပြင် အခြားလူတွေ ဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ဆွေးနွေးဘက်တွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။ ကမ္ဘောဒီးယားသမိုင်း ကိုရေးတဲ့အခါ ကျေးဇူးပြုပြီး ဒီအချက်ကိုမမေ့ကြပါနဲ့။ အချို့လူတွေကို စည်းဝေးမှာမှတ်တမ်းရေးရတဲ့ အတွင်းရေးမှူးကို စေ့စပ်ဆွေးနွေးသူတစ်ယောက် အဖြစ် ရာထူးမြှင့်ပေးလိုကြပါတယ်။ သမိုင်းက သမိုင်းပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဒါကိုပြန်ပြင်လို့မရပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သို့သော်လည်း ဟွန်ဆန်သည် သူနှင့်ရာနာရစ်တို့အကြား ကွဲပြား ချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ပြောကြားခဲ့သည်။

“သူ လုပ်နိုင်သလား၊ မလုပ်နိုင်ဘူးလားဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဝေဖန်အဆုံးအဖြတ် မလုပ်လိုပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ “ကျွန်တော့်ကို ရွာတစ်ရွာမှ မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်။ သူ (ရာနာရစ်)ကတော့ ဘုရင့်နန်းတော်မှာ မွေးဖွားခဲ့တာပါ။ သူဟာ ပြင်သစ်က ပါရဂူဒေါက်တာဘွဲ့တစ်ခု ရခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်ကတော့ ဗီယက်နမ်က ဒေါက်တာဘွဲ့ရခဲ့သူပါ။ လူအများစုက နန်းတော်ထဲမှာမဟုတ်ဘဲ ရွာတွေမှာသာ မွေးဖွားလာခဲ့ကြတာပါ။ သူက ဟွန်ဆန် ကို အထင်အမြင်သေးတယ်ဆိုရင် သူဟာ ကျွန်တော့်ထက်အများကြီးဆင်းရဲတဲ့ ပြည်သူပေါင်းများစွာကို အထင်အမြင်သေးတာပါပဲ။ ကျွန်တော်ဟာ သူ့ဖခင်နဲ့ ပဲ ရင်ဆိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ သူ မမေ့သင့်ပါဘူး။ သူတို့တွေ ကျွန်တော့်အပေါ် အထင်မြင်သေးမယ်ဆိုရင် သူတို့ရဲ့ ထောင်ချောက်ထဲ သူတို့ဝင်သွားကြတာပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

စိန့်ဂျာမိန်းအင်လေးမှ “ပြန်စလိုက်၊ ပြန်ရပ်လိုက်”ဖြစ်နေသော ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပင်ပန်းငြီးငွေ့ဖွယ်ဖြစ်လာပြီး တက်ရောက်လာကြသူများသည် ဆွေးနွေးပွဲကို အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဘိုဂေါနှင့်ဂျာကာတာ၊ တိုကျိုစသည့် မြို့များသို့ ပင် ပြောင်းရွှေ့ရန်စိတ်ယိုင်လာခဲ့ကြသည်။ အုပ်စုကွဲများမှာလည်း အမြောက်ကြီး များဖြင့် အပြန်အလှန် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်နေကြဆဲဖြစ်သဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများမှာ ပျက်စီးမည့်အန္တရာယ်ရှိနေသည်။

ယိုယွင်းလာသည့် အခြေအနေမှာ ပိုမိုတင်းမာသည့်ဘက်သို့ ဦးတည် လျက်ရှိသည်။ အခြေအနေကို ပို၍ဆိုးစေသည့်အချက်မှာ သီဟာနုက တရုတ် တို့အား ခမာနီတို့ကို ဆက်လက်အကူအညီပေးနေရန် တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသည် ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရ အား လက်နက်တပ်ဆင်ထောက်ပံ့ရန် ၎င်း၏ဈာယ်ငွေသုံးစွဲမှုကို နှမြော တွန့်တိုခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

၁၉၈၉၊ ဇွန်လတွင် ပထမဆုံးဆိုဗီယက်လုပ် မစ်-၂၁ (MiG-21) ဂျက်တိုက်လေယာဉ်အုပ်တစ်အုပ်သည် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၌ လေ့ကျင့်သင်တန်း တက်ရောက်ခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားလေယာဉ်မှူးများကိုယ်တိုင်မောင်းနှင် လျက် ဖန္ဒမ်းပင်ပိုချင်တုန်လေဆိပ်သို့ ဆင်းသက်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်တို့၏ စစ်ရေးတည်ဆောက်ပေးမှုသည် စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ဝက်တင်ဘာလ၌ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းမှု မစတင်မီ ကမ္ဘော ဒီးယားခံစစ်ကြောင်းကို တောင့်တင်းအောင် ပြုလုပ်ပေးမည့် စီမံကိန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤတိုက်လေယာဉ်များ မရောက်ရှိမီကပင် မော်စကိုအစိုးရသည် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ တင့်ကားများ၊ စစ်သည်တင် သံချပ်ကာ

မော်တော်ယာဉ်များနှင့် အမြောက်လက်နက်များကို ပေးပို့ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ကြိုတင်ခန့်မှန်း၍မရသော သီဟာနုက မျှော်လင့်မထားသည့် အရာ တစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ပြန်သည်။ သီဟာနုသည် သြဂုတ်လတွင် သူ၏ဖန်စင်ပက် နိုင်ငံရေးပါတီ ခေါင်းဆောင်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်လိုက်ပြီး ရာနာရစ်ကို အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်အသစ်အဖြစ် ခန့်ထားခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် သူ့ကိုယ်သူ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ဘက်လိုက်မှုကင်းသော ခေါင်းဆောင်ကြီး အဖြစ် ပုံဖော်လိုသဖြင့် သူ၏ပါတီခေါင်းဆောင်ရာထူးကို စွန့်လွှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ကာ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေးလုပ်ငန်းစဉ် များကို မြန်ဆန်သွက်လက်စေရန် ဖြစ်သည်။

၁၉၈၉၊ စက်တင်ဘာလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ရုပ်သိမ်းပြီးနောက် ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရမှာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် မိတ်ဆွေသစ်များ စတင်ရရှိလာခဲ့သည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၏ ကမ္ဘောဒီးယားကို အထီးကျန်ထားရှိ ရေး မူဝါဒတွင် အက်ကွဲကြောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ နိုဝင်ဘာလလောက် တွင် သီဟာနုခေါင်းဆောင်သော ခုခံရေးအင်အားစုများအတွက် ထိတ်လန့် စရာအကြောင်းရပ်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဗြိတိန်၊ ကနေဒါ၊ ပြင်သစ်၊ နယူးဇီလန်နှင့် သြစတြေးလျတို့က ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ စတင်ပြုလုပ်လာခဲ့ကြသဖြင့် အမေရိကန်နှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများသည် သတိနှင့် စောင့်ကြည့်လာခဲ့ကြရသည်။

ယခင်ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား ကိုလိုနီလက်အောက်ခံ ပြုအုပ်ချုပ်ခဲ့ သည့် ပြင်သစ်သည် ဖန္ဒမ်းပင်၌ အစိုးရယဉ်ကျေးမှုသံရုံးအဖြစ် တာဝန်ထမ်း ဆောင်မည့် ပြင်သစ်မဟာမိတ်ရုံး (Alliance Francaise) တစ်ခုဖွင့်လှစ်ရန် အဆင်သင့် ဖြစ်နေပြီဖြစ်သည်။ ကနေဒါနှင့် ဗြိတိန်တို့က ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လေ့လာရေးခရီးစဉ်အဖြစ် သံတမန်များကို စေလွှတ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုလအတွင်း ၌ပင် နယူးဇီလန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရုဆယ်မာရှယ် (Russel Marshall) သည် သူ၏အရှေ့တောင်အာရှ ခရီးစဉ်အတွင်း ဟိုချီမင်းမြို့၌ ဟွန်ဆန်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

စထရပ်ဘာဂ်မြို့ရှိ ဥရောပပါလီမန်က ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ များအား နိုဝင်ဘာလတွင် ဟွန်ဆန်အစိုးရအား တရားဝင်ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊

မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ နိုင်ငံကိုလက်တွေ့ အုပ်ချုပ်နေသော အစိုးရ (de facto) အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် တိုက်တွန်းလိုက်သည့်အခါ ဟွန်ဆန်သည် အလွန် နှစ်ထောင်းအားရဖြစ်ခဲ့သည်။ ဥရောပပါလီမန်သည် သီဟာနုခေါင်းဆောင် သော အတိုက်အခံအုပ်စုများကို စစ်ရေးအကူအညီပေးနေမှုများအားလုံး ရပ် ဆိုင်းရန်တောင်းဆိုခဲ့ပြီး တရုတ်အစိုးရ၏ ခမာနီတို့အပေါ် နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေး၊ စီးပွားရေးအထောက်အပံ့ ဆက်လက်ပေးနေမှုကို ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခဲ့သည်။

ဥရောပ ၁၂ နိုင်ငံတို့အား ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများအပေါ် လူသားချင်း စာနာထောက်ပံ့သည့် အကူအညီများကို တိုးမြှင့်ပံ့ပိုးကြရန် တိုက်တွန်းနေစဉ် ခမာနီလက်နက်ကိုင်တပ်နှင့် ၎င်း၏ခေါင်းဆောင်များကို “သံတမန်နှင့် စစ်ရေးနည်းလမ်း”များအားဖြင့် အထီးကျန်စေရေး၊ အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ၌ အထီးကျန်စေရေး ပြုလုပ်ရန်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဖခွမ်းပင်မြို့တော်မှ သံတမန် တစ်ဦးက “ဝါရှင်တန်မှာတော့ အမေရိကန်တွေ ဒါတွေကြားရလို့ မပျော် နိုင်ကြဘူး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါဟာမျှော်လင့်မထားတဲ့ ကိစ္စတစ်ခု ဖြစ်နေပါတယ်။ ဘယ်သူကမှ ဖခွမ်းပင်(အစိုးရ)ကို အသိအမှတ်ပြုဖို့ လှုံ့ဆော် ခဲ့ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု မှတ်ချက်ပြုပြောဆိုခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးတွင် ကြာရှည်ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် တစ်ရပ်ကို ပဲရစ်မြို့၌ ၁၉၉၁၊ အောက်တိုဘာလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးချုပ် ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ ဤသဘောတူစာချုပ်အရ နိုင်ငံရေးအုပ်စု ၄ စုတို့သည် အတူ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လျက် ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ် ကြရမည်ဖြစ်သည်။ ဤသဘောတူစာချုပ်တွင် ခမာနီတို့ ပါဝင်လက်မှတ်ရေး ထိုးခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲများကို သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။

“ဒါပေမယ့် ဒါဟာ (ခမာနီနဲ့ ကျွန်တော့်အကြား မတူညီကွဲပြားမှု) ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲတွေကို ခမာနီတို့ သပိတ်မှောက်ခဲ့ခြင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။

“ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်အရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရ မည့်ကိစ္စတွေကို သူတို့အလေးဂရုမပြုခဲ့ကြပါဘူး”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြ သည်။

၁၉၉၁၊ နိုဝင်ဘာလတွင် သီဟာနုသည် ၁၂ နှစ်ကြာ နယ်နှင်ဒဏ်

ခံနေရပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ရာတွင် သူ၏ အပြောအဆိုမှာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြန်သည်။

“ဟွန်ဆန်ဟာ အာဂခေါင်းဆောင်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သီဟာနုကဆိုသည်။ “သူဟာ ငယ်ရွယ်နုပျိုတယ်။ အသိဉာဏ်ထက်မြက် ပါးနပ်တယ်။ နောက်ပြီး နိုင်ငံ့အရေးအရာတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ အတွေ့အကြုံ ကြွယ်ဝသူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ မျိုးချစ်စိတ်ရှိပြီး ပြည်သူလူထုကို တကယ့် မေတ္တာစေတနာနဲ့ ချစ်ခင်မြတ်နိုးတဲ့သူ တစ်ယောက်ပါ။ သူဟာ ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုးဖြစ်ရတာကိုလည်း ဂုဏ်ယူတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်တုန်းက သူ့လို ပါပဲ။ အင်တိုက်အားတိုက် လုပ်ဆောင်တတ်တယ်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အလုပ် လုပ်တတ်တယ်။ အပြောအဆို ကြမ်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေဟာ လူငယ်သဘာဝတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ အသက်တွေ ကြီးပြီး ရင့်မှည့်နေတဲ့အချိန်မှာ ရောက်နေပါပြီ။ ဟွန်ဆန်ရှိတဲ့အတွက် ကမ္ဘော ဒီးယားနိုင်ငံဟာ ကံကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဟွန်ဆန်လိုလူတွေ အများကြီးလိုအပ်နေပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်အား “သားဆိုးသားမိုက်”တစ်ယောက်ဟု ခေါ်ဝေါ်ရာမှ သီဟာနုသည် ယခုအခါ ၎င်းအား “မွေးစားသား”ဟု ရည်ညွှန်းခေါ်ဆိုလာ ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဒေါသထွက်နေသော ဖန္ဒမ်းပင်လူအုပ်ကြီးတစ်စုက ခမာနီခေါင်းဆောင် ဒီယူဆန်ဖန်အား တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုကြောင့် သီဟာနု၏ သဘောထားအမြင်အချို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ဆန်ဖန်သည် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လာခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်တွင် သူသည် ရာထူးအဆင့်နိမ့်ချခံရပြီး ဘုရင့်နန်းတော်ရှိ လူမနေ သည့် အိမ်တစ်လုံးတွင် နေခဲ့ရသည်။ ဒီယူဆန်ဖန်အား သူ၏သွေးကို ဆာ လောင်နေကြသော လူအုပ်ကြီးတစ်စုက တိုက်ခိုက်သောအခါ သံတမန်တို့က ယင်းတိုက်ခိုက်မှု၏ နောက်ကွယ်တွင် ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရ ရှိခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲပြော ဆိုခဲ့သည်။ ယင်းသို့ စွပ်စွဲခြင်းမှာ ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရသည် လူအုပ်ကြီး၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ရပ်တန့်အောင် စတိမျှသာ လုပ်ဆောင်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ် သည်။ သီဟာနုက ယခု သူသည် ဟွန်ဆန်အား “၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမျှ”သာ ယုံကြည်မှုရှိတော့သည်ဟု မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

တစ်ဖန် ဟွန်ဆန်ဘက်ကို ကြည့်ပြန်လျှင် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ အထင်မြင်ကြီးခံရဖွယ် ကိုယ်ရေးရာဇဝင်တွင် အရည်အချင်းတစ်ရပ် ထပ်ဖြည့် ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ပုံမှန်အတန်းပညာ မသင်ယူခဲ့ရသည်ကို ကာမိစေရန် "ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေး၏ ထူးခြားသောလက္ခဏာရပ်များ"ဟူသော ခေါင်းစဉ် ဖြင့် စာမျက်နှာ ၁၇၂ မျက်နှာပါ ကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ဤစာတမ်းဖြင့် သူသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဗီယက်နမ်အမျိုးသား နိုင်ငံရေး တက္ကသိုလ်မှ ပါရဂူဒေါက်တာဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ အတန်းပညာ ပြီးဆုံးအောင် မသင်ယူခဲ့ရသော ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ဘုန်းကြီးကျောင်း သားလေးမှာ ယခုအခါ အဆင့်မြင့်ဆုံး တက္ကသိုလ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့လေပြီတည်း။

တိမ်းရှောင်လွတ်မြောက်ခဲ့သူ လေးဦးတို့၏ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအခြေအနေ

လရိပ်လရောင်အောက်တွင် တိတ်ဆိတ်နိုင်သမျှ တိတ်ဆိတ်စွာ ချွတ်နင်းပြီး ခမာနီပြောက်ကျားလေးဦးတို့သည် သူတို့၏ခေါင်းဆောင် ဟွန်ဆန်နောက်မှကပ်လျက် သူခေါ်ဆောင်ရာ ဗီယက်နမ်နယ်နမိတ်အတွင်း ပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ပြောက်ကျားလေးဦးစလုံးမှာ ကြောက်လန့်နေ ကြသည်။ သူတို့ခေါင်းဆောင်ထက်ပင် ပို၍စိုးရိမ်ကြောက်လန့်နေမိကြသည်။ ဗီယက်နမ်နယ်ခြားစောင့်တပ်များ၏ ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်ခြင်း ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။

ဤသို့ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လာခြင်းသည် စွန့်စားထိုက်သော လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ သူတို့သည် ပိုပေါ့၏လက်ခုပ်တွင်းမှ လွတ်မြောက်ပြီး ဗီယက်နမ်ကွန်မြူနစ်တို့၏ ပါးစပ်အတွင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပါလော။ နက်ဟွန်း၊ နပ်သန်၊ ဆန်ဆန်းနှင့် ပါအော်အန်းတို့ လေးဦးသားမှာ ၁၉၇၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် နှစ်ဖက်တင်းမာနေသော နယ်ခြားကိုဖြတ် ကျော်ခဲ့ပြီး ငိုကြွေးခဲ့ကြရသည်။ သူတို့၏အသက်များကို ခေါင်းဆောင်ဟွန်ဆန် ၏ လက်အတွင်း ဝကွက်အပ်ခဲ့ကြသည်။

သူတို့ကြောက်လန့်နေမှုမှာ တကယ်ပင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ် စစ်ဘက်အာဏာပိုင်တို့က သူတို့ကို မရပ်မနားတောက်လျှောက် စစ်ဆေး

မေးမြန်းခဲ့ကြသည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဆွန်ဘီပြည်နယ်အတွင်း အကျဉ်းစခန်း တစ်ခု၌ ထောင်ချထားခြင်းခံခဲ့ကြရသည်။ သူတို့သည် သေဖို့အတွက် ပြင်ဆင် ထားကြပြီးဖြစ်လေသည်။

သို့ရာတွင် မကြာမီ ဟွန်ဆန်၏ကြိုးပမ်းမှုမှာ အောင်မြင်မှုရလာခဲ့ သည်။ သူ့အား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့တစ်ခု ထူထောင်တိုက်ပွဲဝင်ရာတွင် အကူအညီပေးရေး လက်ခံသဘောတူလာအောင် ဗီယက်နမ်တို့ကို စည်းရုံး ပြောဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ခမာနီတို့ကို တော်လှန်ဖြုတ်ချပြီးသည့်အခါ သူတို့ လေးဦးသားသည် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်အတွင်းသို့ စစ်သူရဲကောင်းများကဲ့သို့ အောင်ပွဲဆင်လျက် ဝင်ရောက်သွားခဲ့ကြသည်။ သူတို့ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ကြရ သော ဆင်းရဲဒုက္ခများအတွက် သူတို့၏ဆရာက သူတို့ကို မဆိုနဲ့မမြှောက်စားဘဲ မနေခဲ့ပေ။ တရွေ့ရွေ့ဖြတ်သန်းနေသော အချိန်ကြောင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကင်းကွာမှုကြီးကြီးမားမား ရှိခဲ့သည်တိုင် ဟွန်ဆန်သည် သူတို့လေးဦးနှင့် မိတ်ဆွေများအဖြစ် ဆက်ဆံနေဆဲဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အကြား ရှိနေခဲ့ပြီးဖြစ် သော ရဲဘော်ရဲဘက်စိတ်ဓာတ်မှာ ထာဝရတည်မြဲနေခဲ့ပေသည်။

ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့သူများအနက် တစ်ဦးဖြစ်သည့် နက်ဟွန်း မှာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ရှိ စစ်တပ်အတွင်း အဆင့်မြင့်ရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ခန့်ထားခြင်းခံရသည်။ ထိုရာထူးတွင် ၁၉၈၀ ပြည့်လွန် အစောပိုင်းနှစ် များအထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူသည် ၁၉၈၃-၈၅ ကာလအတွင်း အနောက်ပိုင်းဒေသ စစ်မြေပြင်တပ်မှူးရာထူးဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့များရောဂါ အပြင်းအထန် ခံစား လာရသဖြင့် ပြန်လည်ခေါ်ယူခြင်းခံရသည်။ ထိုမှနေ၍ သူ့ကို ကမ်ပူန်ချန်းဒေသ ဒုတိယဒေသဆိုင်ရာ စစ်ဌာနချုပ်သို့ ဒု-တပ်မှူးအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ပေးခဲ့ သည်။ သို့ရာတွင် ကျန်းမာရေးယိုယွင်းလာမှုကြောင့် သူ့ကို ဖခွမ်းပင်မြို့၌ စားပွဲပေါ်အလုပ်လုပ်ရသည့် အလုပ်တာဝန်သို့ ပြောင်းရွှေ့ချထားခဲ့ရာ သူသည် စစ်ရေးမဟာဗျူဟာများကို စီစဉ်ရေးဆွဲနေခဲ့သည်။

ဒုတိယမြောက် စွန့်ခွာထွက်ပြေးလာသူ နတ်သန်သည် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီ လူငယ်ဌာန၏ အကြီးအကဲအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ဤရာထူး

မှာ ဟွန်ဆန်အလိုအရ နတ်သန်ထံလွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည့် ရာထူးဖြစ်သည်။ ၎င်းနောက် နတ်သန်သည် နိုင်ငံတော်ပိုင် ရာဘာစိုက်ပျိုးရေးဌာန၏ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ဤရာထူး၌ ကြာရှည်လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။

တတိယမြောက်နောက်လိုက်တစ်ဦးဖြစ်သော ဆန်ဆန်းအကြောင်း ပြောရာတွင် ဟွန်ဆန်က “၁၉၇၉ ခုနှစ်က ခမာနီတွေကို ချေမှုန်းရာမှာ ဆန်ဆန်းဟာ ဘတ်တန်ဘန်းပြည်နယ်အတွင်း ခမာနီတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်တိုက်ရ တဲ့ ရှေ့တန်းစစ်ကြောင်းမှာရှိတဲ့ တပ်ရင်းတစ်ခုရဲ့ တပ်ရင်းမှူးဖြစ်ပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဆန်ဆန်းသည် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့တာဝန်ပေးခြင်းခံရပြီး စစ်ဆေးရေးဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် အထိ မြင့်တက်ခဲ့သည်။

စတုတ္ထမြောက် လွတ်မြောက်ခဲ့သူ ပါအောအန်းမှာ ဖခွမ်းပင်မြို့ရှိ စစ်ဘက်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာန၏ အကြီးအကဲရာထူး ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရ သည်။ နောင်တွင် သူသည် နိုင်ငံမှထွက်ခွာ၍ အနောက်နိုင်ငံတစ်ခုသို့ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်အတွက် လိုအပ်သောအချိန်တွင် သူ့နောက်မှ အမြဲရပ်တည် ခဲ့ကြသော ဤရဲဘော်လေးဦးမှာ သူ၏ *အာဏာဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတွင် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ပါဝင်နေခြင်းမရှိသော်လည်း ဟွန်ဆန်၏ အသည်း နှလုံးတွင် သူတို့အတွက် အထူးသီးသန့် နေရာတစ်ခု ရှိနေပေသည်။ ဟွန်ဆန် ၏ စီမံအုပ်ချုပ်ပုံမှာ ရဲဘော်ရဲဘက်၊ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုနှင့် သစ္စာရှိမှုတို့အပေါ် မူတည် ၍ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအခြေခံအချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ဟွန်ဆန်သည် သူ့အတွက် အသက်စွန့်ရန် ဝန်မလေးသော ထောက်ခံသူများ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကွန်ယက်ကိုတည်ဆောက်ခဲ့လေသည်။

* Power Structure

အရှုံးနှင့်ရင်ဆိုင်ခြင်း

သူ့မိဘများ၏အမြင်တွင်မူ ဟွန်ဆန်မှာ အပူအပင်ကင်းသော ဘုန်းကြီးကျောင်းသားတစ်ယောက်အဖြစ်သာ ရှိနေမည်ဖြစ်သော်လည်း ယခု အသက် ၃၉ နှစ်အရွယ်တွင် ဟွန်ဆန်သည် အန္တရာယ်များလှသော ဘဝ များစွာကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီးဖြစ်လေသည်။ ခမာနီပြောက်ကျားတစ်ဦး၊ နိုင်ငံကို လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သူတစ်ဦး၊ ကွန်မြူနစ်တစ်ဦးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စေ့စပ်ညှိနှိုင်းသူ တစ်ဦးစသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ သူသည် နိုင်ငံရေး ဖြစ်ရပ်တစ်ခု စီတိုင်း၏အဆုံးတွင် အောင်ပွဲကို အမြဲပင်မဖြစ်မနေ အရယူနိုင်ခဲ့သည်ချည်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ငြင်းပယ်ခံရမှုနှင့် ရှုံးနိမ့်မှုတို့ကို ရင်ဆိုင်ရန် ပြင်ဆင်မထားခဲ့ပေ။

သူ့အလုပ်၏ ရှုပ်ထွေးလိမ်ကောက်မှုများကို သိမြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ သူ မရရှိခဲ့သော အတန်းကျောင်းပညာရေးကို ရိုးရှင်းသောသာမန်အသိဉာဏ်နှင့် နိုင်ငံအတွက် လိုအပ်သောအလုပ်များကို လုပ်ဆောင်ရမည်ဟူသော ခိုင်မာ သည့်ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ကာမိစေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးရင့်ကျက်မှုမှာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်များ လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ မှုတွင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဤသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီး နောက် ကုလသမဂ္ဂကမ္ဘောဒီးယားဆိုင်ရာ အသွင်ကူးပြောင်းရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့ (UNTAC) ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးထိန်းသိမ်းမှုတပ်သား ၂၂,၀၀၀ တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းသို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကျော်ကာလအတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်ဖြစ်သော အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကို ၁၉၉၃၊ မေလတွင် ဦးဆောင်ကျင်းပပြုလုပ်ပေးရန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ သို့ ၁၉၉၁ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ ဒါဇင်ပေါင်းများစွာ သော နိုင်ငံရေးပါတီများသည် နွေရာသီပူပြင်းသော ရာသီဥတုတွင် အလျှို့ လျှို့ပေါ်ထွက်လာကြပြီး နိုင်ငံရေးမဲဆွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြ သည်။ မဲဆွယ်မှုလုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်ရလာသည်နှင့်အမျှ ဟွန်ဆန်၏ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ (စီပီပီ)က အခြားနိုင်ငံရေးပါတီများအပေါ် ရန်စ ခြိမ်းခြောက်နေပြီး ယင်းပါတီများ၏ ပါတီဝင်စည်းရုံးရေးမှူးများကို လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်မှုများပင် ပြုလုပ်နေကြောင်း စွပ်စွဲပြောဆိုမှုများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

“ဒါဟာ မမှန်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောဆိုသည်။ “ကဲ...ကျွန်တော်မေးမယ်၊ ရွေးကောက်ပွဲပြီးသွားတော့ သူတို့က ဘာကြောင့် ဒီရွေးကောက်ပွဲဟာ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှုရှိပါတယ်လို့ ပြောကြရသလဲ။ စီပီပီပါတီ ရုံးခိပ်သွားတဲ့အတွက်ကြောင့် သူတို့က “ခြိမ်းခြောက်မှု”ဆိုတဲ့စကားလုံးကို မသုံးကြတော့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အကယ်၍ သာ စီပီပီနိုင်ခဲ့ရင် သူတို့က အဲဒီစကားလုံးကို သုံးနေကြဦးမှာပါ။ ကျွန်တော်တို့အပေါ် တရားမျှတမှု မရှိလိုက်တာဗျာ”ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။

“၁၉၉၈ ခုနှစ်မှာလုပ်မယ့် ရွေးကောက်ပွဲကျရင်လည်း သူတို့ ကျွန်တော်တို့အပေါ် ဒီလိုပဲပြုမူဦးမှာပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က ကြို၍ပင်ဟောကိန်း ထုတ်ခဲ့သည်။

၁၉၉၃ ရွေးကောက်ပွဲကာလအလယ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေး တာဝန်ခံ UNTAC အရာရှိ ရယ်ဂျီနယ်လ်ဩစတင် (Reginald Austin) က စီပီပီ နှင့် ခမာနီတို့သည် နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုအများစု၏ နောက်ကွယ်တွင် ရှိနေသည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဘုရင့်ဘက်တော်သား ဖန်စင်ပက်ပါတီက ၎င်း၏ပါတီရုံးများကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း မဖွင့်လှစ်မီအချိန်အထိ အခြေအနေအရပ်ရပ်မှာ ငြိမ်သက်နေခဲ့သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ အနောက်တိုင်းပုံစံ ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပပြုလုပ်ပေးခဲ့သည့် ဩစတင်က “စီပီပီထိန်းချုပ်ထားတဲ့ ဒေသတွေမှာ ဖန်စင်ပက်ပါတီက မဲပေးသူတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်တိုးတက်လာတာ မြင်ရတော့ စီပီပီဟာ စိုးရိမ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး အခြားပါတီတွေကို စတင်နှောင့်ယှက်လာပါတယ်။ အရင်က ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်း ရှိခဲ့တဲ့ ဒေသတစ်ခုဖြစ်တဲ့ ပရေမန်းပြည်နယ်မှာ အဆိုးဝါးဆုံး နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ယင်းအချိန်တိုင်အောင် UNTAC တွင် စီပီပီ၏ကျူးလွန်မှုများကို အမိဖမ်းနိုင်မည့် ခိုင်မာသည့် သက်သေအထောက်အထား မရရှိခဲ့ပေ။ စီပီပီသည် အကြမ်းဖက်မှုများစွာနှင့်ပတ်သက်၍ ပြစ်တင်မှုများကို ခမာနီတို့အပေါ် လွှဲဖယ်ပုံချခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုများ၏ အဖြစ်မှန်များမှာ လပေါင်းများ စွာကြာပြီးနောက် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်

မူများတွင် စီပီပီနှင့် ခမာနီတို့မှာ အဓိကပါဝင်ပတ်သက်မှု ရှိနေကြပြီး ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ အနည်းငယ်မျှ ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

၁၉၉၃၊ ဇွန်လအစောပိုင်းတွင် မဲပေးပွဲရလဒ်များကို ထုတ်ပြန်ကြေညာ သည့်အခါ ဘုရင့်ဘက်တော်သားဖန်စင်ပက်ပါတီက အမတ် ၅၈ နေရာ အနိုင် ရရှိခဲ့ပြီး စီပီပီပါတီမှာ အမတ် ၅၁ နေရာသာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ စီပီပီပါတီ အမာခံချီဆင်ထံမှ မကျေနပ်သံများ ထွက်ပေါ်လာပြီး သူသည် ကုလသမဂ္ဂထံ သို့ ရင်းသီးပြင်းထန်သော စာများကို ဆက်တိုက်ရေးသားပေးပို့ကာ မဲပေးသော များ ဖျက်ဆီးခံရမှု အပါအဝင် ရွေးကောက်ပွဲမသမာမှုနှင့် လိမ်လည်မှုများ အကြောင်း တိုင်တန်းခဲ့သည်။ UNTAC အဖွဲ့သည် စွပ်စွဲတိုင်တန်းချက် အချို့ကို ပယ်ချခဲ့ပြီး အခြားစွပ်စွဲချက်များကို လက်ခံကာ ၎င်း၏ ရွေးကောက်ပွဲ မှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်အဖို့ ဤရွေးကောက်ပွဲသည် စိတ်ပျက်ဖွယ်အဖွဲ့ကို ပထမဦး ဆုံး မြည်းစမ်းခွင့်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့တိုင် ဤရလဒ်မှာ ပြည်သူလူထုကပေး သော မှန်ကန်ထိရောက်သည့် အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပြည်သူလူထု က သူ့ကို လုံးလုံးလျားလျား ငြင်းပယ်လိုက်သည်တော့ မဟုတ်ပေ။ ပြည်သူလူထု က သူနှင့်သူ့ပါတီကို ယုံကြည်မှုရှိနေဆဲဖြစ်ကြောင်း လွတ်တော်တွင် အမတ် နေရာ ၅၁ နေရာ ပေးခဲ့သည်က သက်သေပြနေပေသည်။ ပြည်သူလူထုက အရလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်မှုမှ လွတ်မြောက်စေခဲ့သည့် ၎င်းတို့၏ ကယ်တင်ရှင်အဖြစ် ဟွန်ဆန်အား ရှုမြင်နေဆဲဖြစ်ကြောင်း သိသာပေသည်။ သို့ရာတွင် ပြည်သူလူထုသည် ရာနာရစ်၏ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများကိုလည်း ပြည်သူတို့၏ ဘဝတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ရန်နှင့် အုပ်ချုပ်ရန် အခွင့်အရေး တစ်ခု ပေးလိုစိတ်ရှိနေကြသည်။ ပြည်သူလူထုက ဟွန်ဆန်အား သူသည် ၎င်းတို့ကို ဆင်းရဲမွဲတေမှုမှ လွတ်မြောက်အောင် မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း ပြတ်ပြတ်သားသား သတင်းစကားပါးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီကို စတင်လက်ခံကျင့်သုံးကာစ လူတစ်ဦးအဖို့ ဤနိုင်ငံရေး အဖြစ်မှန်သည် အလေးအနက် ဆင်ခြင်မှုပြုစေသော အရာတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤအရာက မတရားသဖြင့် ပြုကျင့်ခံရသည်ဟု ခံစားမိလာစေသည်။ ဒေါသ ဟောင်းကို ပြန်လည်မီးညှီပေးသလို ဖြစ်ခဲ့သည်။

“မဲပုံး ၁,၀၀၀ လောက်မှာ သော့တွေဖျက်ဆီးခံထားရတာ တွေ့ရပါတယ်။ မဲပုံးတွေရဲ့ အပြင်မှာလည်း မဲတွေအများကြီး ပြန်ကျနေပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ဒီလိုမူမမှန်တဲ့ဖြစ်ရပ်တွေက ရွေးကောက်ပွဲဟာ တရားမျှတမှုမရှိဘူးဆိုတဲ့ ကောက်ချက်ဆီကို ဦးတည်နေပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် UNTAC ၏ မူဝါဒများမှာ သူ့ပါတီကို အသာစီးမရစေဘဲ ကံဆိုးစေခဲ့သည်ဟု ခံစားမိနေသည်။

“UNTAC က အမျိုးသားဥသျှောင်ကောင်စီ (SNC) ကို မတိုင်ပင်ဘဲ ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပြင်ဆင်ချက်နှစ်ခုကို လုပ်ခဲ့ကြပါတယ် [SNC သည် အဓိက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေး အဖွဲ့အစည်းလေးခုနှင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားအချုပ်အခြာအာဏာကို ကိုယ်စားပြုသည်]” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆိုသည်။

ဤဥပဒေပြင်ဆင်ချက်များကြောင့် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် မဲပုံးများတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးချိတ်ပိတ်ကာ ညတွင် လုံခြုံရာနေရာများ၌ ထားရှိနိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိခဲ့ကြသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ပါတီများသည် မဲပုံးများကို လဲလှယ်ခြင်းနည်းလမ်းအားဖြင့် မသမာမှုပြုလုပ်ရန် အခွင့်ကောင်းတစ်ရပ်ကို ရရှိခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဤရုံးနိမ့်မှုကို လက်ခံခဲ့သည်။ သူသည် သူ၏ ကျန်းမာမှုတွင် စွဲထင်နေသော သူ၏အတိတ်က အမှားများကို တွေ့မြင်ခဲ့သည်။ သူသည် ဆင်းရဲသားကျေးလက်ပြည်သူများအတွက် ပိုမိုကြိုးစားလုပ်ကိုင်ခြင်းအားဖြင့် သူ၏ရုံးနိမ့်မှုကို အောင်မြင်မှုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပစ်ရမည်ဟု သိမြင်ခဲ့သည်။ ရက်ရက်ရောရော လှူဒါန်းကြသူများထံမှ ငွေကြေးအထောက်အပံ့များကိုရယူလျက် ကျောင်းဆောက်လုပ်ခြင်း၊ လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်း၊ ဆည်မြောင်းတည်ဆောက်ခြင်းစသည့် လူထုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများတွင် နိုင်ငံအဝန်း အလျှင်အမြန်သုံးစွဲခြင်းများကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် *ရော်ဘင်ဟု လို

RobinHood = (၁၆ ရာစာ အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ချမ်းသာသူများထံမှ ငွေကြေး ဥစ္စာများ ရယူသိမ်းပိုက်ပြီး ဆင်းရဲသားများကို ဝေငှခဲ့သည့် တောပုန်းကြီး)

လူစားမျိုးဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ “ဟွန်ဆန်လမ်းမကြီး”၊ “ဟွန်ဆန်ကျောင်း”နှင့် “ဟွန်ဆန်တူးမြောင်း”ဟူ၍ လူသိများလာခဲ့သည်။

ယင်းသို့ဟွန်ဆန်၏ စေတနာဖြင့် ကူညီလုပ်ဆောင်မှုများမှာ ရာနာရစ်ဦးဆောင်သော ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ၏ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ရာနာရစ်နှင့် သူ၏ပါတီသည် ကျေးရွာများအားလုံး၏ အသွင်အပြင်ကို ပြောင်းလဲစေသည့် ဟွန်ဆန်၏ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး အစီအစဉ်နှင့် အပြိုင်လုပ်ဆောင်ရန်အင်အားမရှိခဲ့ပေ။ ကျေးရွာများ၌ ရာနာရစ်လုပ်ဆောင်ပေးနေသော လုပ်ငန်းများမှာ ဟွန်ဆန်၏လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ယှဉ်လိုက်လျှင် မှေးမှိန်သေးသိမ်သွားပေသည်။ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများသည် ဟွန်ဆန်အား အနင့်သားပေးသည့် ငွေကြေးများဖြင့် ကျေးရွာများအားလုံးကို ဝယ်ယူနေသည်ဟု ဗွင်စွဲကာ သူ၏ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးလျော့ကျအောင် ကြိုးပမ်းလာကြသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ၏ အတ္တဆန်မှုက ဟွန်ဆန်အား သူတို့နှင့်တစ်သွေးတည်းတစ်သားတည်းဟု မှတ်ယူလာကြသော ဆင်းရဲသည့်ရွာသားများကို မစည်းရုံးနိုင်ခဲ့ပေ။

ဩဇာအာဏာအစစ်ကတယ်သို့သော်မှာလဲ

ရှုံးနိမ့်မှုပျက်ရည်များမှ ဩဇာတိက္ကမကြီးသူတစ်ဦး၏ ဒေါသနှင့် ဩဇာအာဏာတို့ စီးဆင်းခဲ့လေပြီ။

၁၉၉၃ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် သူ၏ပါတီ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသောအခါ လူတိုင်း၏အမြင်၌ ဟွန်ဆန်သည် အရှုံးသမားတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယား၌ အဖြစ်အပျက်များသည် ၎င်းတို့ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အတိုင်း အမြဲဖြစ်လေ့မရှိပေ။ ရာနာရစ်သည် ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်တာဝန်ယူထားသော်ငြား ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်၏ ပါတီကအုပ်ချုပ်နေသော ကျယ်ပြန့်သည့် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းများကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ရာနာရစ်၏ပါတီမှာ လူအင်အားအပြည့်အဝ မရှိသည့်အတွက် လက်တွေ့နယ်ပယ်တွင် အင်အားချိနဲ့နေသည်။ နှိုင်းယှဉ်ဆိုရသော် ဟွန်ဆန်ပါတီသည် စစ်ဘက်တပ်မှူးများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့အကြီးအကဲများ၊ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး

များနှင့် ချိတ်ဆက်ဖွဲ့စည်းထားသော ကွန်ရက်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သည်။ ထိုစစ်ဘက်၊ နယ်ဘက်အရာရှိကြီးအများစုမှာလည်း မောနီဆန်ကျင်ရေး စစ်ပွဲကာလတစ်လျှောက် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်နှင့်အတူ လက်တွဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။

ဩဇာကြီးမားသည့် ပြည်နယ်အကြီးအကဲများမှာ ဟွန်ဆန် လက်ရွေးစင်ရွေးချယ်ခန့်ထားကြသူများဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့မှာ ဟွန်ဆန်အပေါ် သစ္စာရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်၏ ပါတီဝင်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် (ပတ်စ်ပို့)ကိုင်ဆောင်ထားကြသူများဖြစ်ကာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ကျေးလက်ဒေသအထိဆင်း၍ နေပူဒဏ်နှင့် ဖုန်မှုန့်များကို ကြုံတွေ့ခံစားလိုစိတ်မရှိကြပေ။ မြက်ပင်ရှည်များကြားမှ ထွက်ပေါ်လာမည့် ကျည်ဆံများကိုလည်း ကြောက်လန့်ဟန်ရှိသည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ စီပီပီပါတီနှင့် မညီညွတ်မှုမယှဉ်နိုင်ဘဲ အသေးအမွှားဖြစ်နေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပပြီးမကြာမီတွင် ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်သော အစိုးရတစ်ခုအနေဖြင့် အပြင်ပန်းလှပအောင်ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် ၎င်းတို့အစိုးရအဖွဲ့အား ညီညွတ်သောတစ်ဦးတစ်ခုအဖြစ် အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ ပုံဖော်ထားနိုင်ခဲ့သည်။ ပထမနှင့် ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်တို့သည် ပြည်ပသို့တရားဝင် ပူးတွဲခရီးစဉ်များအဖြစ်ပင် အတူသွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ချီးကျူးစကားများကို ရက်ရက်ရောရော ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအရာတို့မှာ ခိုင်မာမှုမရှိဘဲ ပျက်စီးလွယ်သော အပြင်ပန်းမျက်နှာစာများသာ ဖြစ်ချေသည်။ ရာနာရစ်သည် ဖန်စင်ပက်ပါတီအနေနှင့် မယှဉ်နိုင်သည့် စီပီပီပါတီ၏ ထိတ်လန့်ဖွယ် ဩဇာအာဏာအပေါ် ပို၍စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြစ်လာသည်။

ရာနာရစ်တို့၏ စိတ်မလုံခြုံမှုမှာ ပါတီအင်အား မတူညီမှုမှ မြစ်ဖျားခံလာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ နိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို ဘတ်ဂျက်ငွေကြေး မစို့မပို့ဖြင့် ထိန်းချုပ်စီမံနေရသဖြင့် သူသည် အမြဲပင် ခြေမကိုင်မိလက်မကိုင်မိဖြစ်ရသည်။ ရာနာရစ်မှာမူ နိုင်ငံကို စီမံအုပ်ချုပ်ရန် နေနေသာသာ သူ၏ပါတီတွင်း အရေးကိစ္စများကိုပင် နိုင်နင်းအောင် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

ရာနာရစ်၏ မကျေနပ်မှုများအနက် တစ်ခုမှာ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် အနေနှင့် သူသည် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ရာထူးနေရာများနှင့် တရားသူကြီး ရာထူးနေရာများတွင် သူ့ပါတီဝင်များအား ခန့်အပ်တာဝန်ပေး၍ မရခြင်းဖြစ် သည်။ ထိုဌာန ၂ ခုမှာ စီပီပီ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိနေသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က “ရာနာရစ်ဟာ အစိုးရလုပ်ငန်းနဲ့ နိုင်ငံရေး လုပ်ငန်းတို့ရဲ့ ကွဲပြားခြားနားချက်ကို မေ့နေပါတယ်။ ဒီအစိုးရအရာရှိတွေဟာ ပြည်သူလူထုအတွက် အလုပ်လုပ်ကြတာပါ။ ကြားနေတဲ့အနေအထားမှာ ရှိပါတယ်။ ဒီအရာရှိတွေက နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုရဲ့ မူဝါဒတွေအတွက် အလုပ်လုပ်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရင့်အစိုးရတစ်ခုလုံးရဲ့ မူဝါဒတွေကို ဖော်ဆောင်လုပ်ကိုင်နေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် တရားသူကြီးတွေက လွတ်လပ်မှုရှိရပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပါတီကဖြစ်စေ၊ အစိုးရအဖွဲ့ကဖြစ်စေ ခန့်အပ်ထားတာမျိုး မဖြစ်သင့်ပါဘူး”ဟု ရှင်းပြသည်။

ဤသည်တို့မှာ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် ခုခံပြောဆိုလိုဟန်ရှိပေသည်။ စီပီပီပါတီအတွင်း ဟွန်ဆန်၏လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုပုံစံ အပေါ် မေးခွန်းထုတ်ဝေဖန်ခံရမှုများရှိသော်လည်း အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဌာန သူ၏ဩဇာအာဏာမှာ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင်ကျင်းပခဲ့သော စီပီပီပါတီကွန်ဂရက်တွင် ပါတီအတွင်း အုပ်စု ကွဲများ တည်ရှိလာပြီဟူသော ခန့်မှန်းပြောဆိုချက် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဤခန့်မှန်း ပြောဆိုချက်ကို ဟွန်ဆန်က ချက်ချင်းပင်ချေဖျက်ခဲ့သည်။

“စီပီပီဟာ ဒီမိုကရေစီအကျဆုံး ပါတီတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန် ကဆိုလိုက်သည်။ “ပါတီဝင်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ သဘောထားအမြင်တွေကို ထုတ်ဖော်ရဲရမာဖြစ်ပါတယ်။ အမှားကျူးလွန်တဲ့ ပါတီဝင်တွေကိုလည်း ဝေဖန် ရဲရမာဖြစ်ပါတယ်။ စီပီပီပါတီအတွင်းမှာ အုပ်စုကွဲတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတယ်လို့ မပြောနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရဲ့ အမြင်တွေ သဘောထားတွေကို ထုတ် ဖော်ပြောဆိုရဲတဲ့သူတွေ အများကြီးရှိလာတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ စီပီပီဟာ အခြားနိုင်ငံရေးပါတီများထက်ပိုပြီး ဒီမိုကရေစီကျပါတယ်”ဟု သူက ဆက် လက်ရှင်းပြသည်။

စီပီပီပါတီအား ချမ်းသာကြွယ်ဝသော ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေး

လုပ်ငန်းရှင်များက ငွေကြေးထောက်ပံ့ထားသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်များ ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က ဤစွပ်စွဲချက်များကို ငြင်းဆိုခဲ့သည်။

“စီပီပီဟာ ရန်ပုံငွေတွေကို အလွန်များပြားတဲ့ ပါတီဝင်တွေရဲ့ အလှူငွေတွေကနေ ရရှိတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုစွပ်စွဲချက်မျိုးဟာ ကျွန်တော်တို့ ပါတီကို အသရေပျက်အောင် ပြောဆိုလုပ်ဆောင်တာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆိုလိုက်သည်။

ဤအငြင်းပွားမှုများမှာ ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရဖြစ်လာသည်နှင့်အမျှ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦးတို့အကြား သဘောထားကွဲလွဲမှုများမှာ သိသာထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ရာနာရစ်နှင့် ဆက်ဆံရေးမှာ မည်သို့ခပ်တန်းတန်း ဖြစ်သွားခဲ့ရပါသနည်း။

“၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့မှာ ရာနာရစ်က ဖန်စင်ပက်နဲ့ စီပီပီပါတီအကြား စစ်ရေးအင်အား ချိန်ခွင်လျှာညီမျှရေး လုပ်ဆောင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်တဲ့အချိန်နဲ့ ၁၉၉၆၊ မတ်လမှာကျင်းပတဲ့ ဖန်စင်ပက်ပါတီညီလာခံမှာ လှုံ့ဆော်တဲ့သဘောထားတွေ ပြုလုပ်တဲ့အချိန်ကစပြီး ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအတွင်းမှာ တင်းမာမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းပြသည်။ “ကျွန်တော့်မှာ ရာနာရစ်နဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးသဘောကွဲလွဲမှုမျိုး ဘာမှမရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်ဟာ တရားမဝင် လက်နက်ခိုးသွင်းမှု၊ တပ်ဖွဲ့များကို လျှို့ဝှက်တည်ဆောက်မှု၊ ဥပဒေပြင်ပရောက် ခမာနီတို့နှင့် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲကျင်းပမှု၊ ခမာနီစစ်သား အများစုပါဝင်သော တပ်ဖွဲ့များကို ဖခွမ်းပင်ခြို့တော်အတွင်း စိမ့်ဝင်လာစေမှုတို့ကို ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဘုရင့်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းရှိ သူ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကို သစ္စာဖောက်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။

နောက်ဆုံးရန်စမှုတစ်ခုမှာ ၁၉၉၇၊ ဇူလိုင်လ အစောပိုင်းတွင် ရာနာရစ်နှင့် ခမာနီတို့အကြား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် လျှို့ဝှက်စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ဤတွင် အန္တရာယ်ရှိလာသော မဟာမိတ်အပေါ် တုန်ပြန်မှုမပြုလုပ်ဘဲ နေ၍မရတော့ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။ ဇူလိုင်၊ ၄ ရက်နေ့တွင် သူ၏တပ်များအား ရာနာရစ်သစ္စာခံ တပ်ဖွဲ့များဆီသို့ ချီတက်စေပြီးမကြာမီတွင် တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းစေခဲ့သည်။

ယင်းအချိန်တိုင်အောင် ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ဩဇာ တိက္ကမ အရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်လာပြီဆိုသည့်အချက်ကို အတည်ပြုရန် လိုအပ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် စီပီပီပါတီအား မဲပေးခဲ့သည့် ၃၈ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရှိသော လူများမှာ ဟွန်ဆန်ကဲ့သို့သော ဩဇာကြီးမားသည့် ခေါင်းဆောင်ကသာလျှင် ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသော နိုင်ငံကို စုစည်းထားနိုင်မည်ဟု ခံစားမိလာကြသည်။ ထို့အတူ ရာနာရစ်ကို မဲပေးခဲ့ ကြသော ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိသော လူငယ်များကလည်း ယင်းအချက်ကို ယူညံညံ လုပ်လျက် သဘောမတူကြပေ။ ၎င်းတို့က ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် တက်လာသော အာဏာရှင် အစိုးရများသာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့်တိုင်းပြည် တစ်ခုအတွင်း ထင်ရာ စိုင်းနိုင်မည့် ဒီမိုကရေစီမျိုးကို ကျင့်သုံးစေလိုကြသည်။

ဩဇာတိက္ကမအရှိဆုံးလူ

ဗုန်တောသို့ သတင်းများရောက်ရှိသည်မှာ အမြဲနောက်ကျလေ့ရှိ သည်။

ဗီယက်နမ်တောင်ပိုင်းရှိ တိတ်ဆိတ်အေးချမ်းသော ပင်လယ်ကမ်းခြေ မြို့ ဗုန်တောကို ပြင်သစ်ကိုလိုနီခေတ်က ကက်ပိစ်န့်ဂျက် (Cap Saint Jacques) ဟု လူသိများခဲ့သည်။ တောင်တရုတ်ပင်လယ်ဘက်မှ တစ်နှစ်ပတ် လုံး တိုက်ခတ်ဝင်ရောက်လာသော ပင်လယ်လေနေအေးကလေးများက ပက်ဖြန်း လျက်ရှိသည်။ ဗုန်တောကမ်းခြေမှာ နိုင်ငံခြားခရီးသွားဧည့်သည်များ အရောက် အပေါက် မရှိသေး၍ ပျက်စီးယိုယွင်းမှု မရှိသေးပေ။ အနည်းငယ်သော ရုရှားရေနံတွင်းတူး အလုပ်သမားများနှင့် သူတို့၏ဇနီးသည်များသာ ပက်လက် ကုလားထိုင်များပေါ်တွင် လဲလျောင်းနေကြသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ လုံးလုံးလျားလျား တည်ငြိမ်လျက်ရှိသည်။ သတင်းစာများမှာ တစ်ရက်၊ တစ်ခါ တစ်ရံ နှစ်ရက်မျှ နောက်ကျတတ်သည်။ ယင်းအချက်က အပန်းဖြေမြို့၏ ဝေးလံသီခေါင်မှုကို ဖြည့်စွက်ပေးနေသည်။ ဤကမ်းခြေမြို့မှာ ကမ္ဘောဒီးယား နှင့် သိပ်မဝေးလှပေ။ သို့မို့ကြောင့်လည်း ဤမြို့သည် ဟွန်ဆန်၏ အနှစ်သက် ဆုံး အပန်းဖြေရာနေရာတစ်နေရာဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၉၇၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့ သန်းခေါင်ကျော်အချိန်။ ပင်လယ်ကမ်းခြေ၌ တစ်နေ့ကုန်အပန်းဖြေပြီးနောက် ဟွန်ဆန်၊ ဘန်ရာနီနှင့် သူတို့၏ ခင်သွေးငယ်များသည် ဟိုတယ်အခန်းတစ်ခုအတွင်း အိပ်မောကျနေစဉ်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ် မိုဘိုင်းဖုန်းမြည်သံကြောင့် ဟွန်ဆန်နိုးလာခဲ့သည်။ ဒေယီးဒေယိုင်ခြင် ဟွန်ဆန်သည် ဖုန်းကိုကောက်ကိုင်လိုက်သည်။ ဖုန်းခေါ်သူမှာ ဖခွမ်းပင်နို့ သူ၏ ရုံးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူက ရာနာရစ်၏ တပ်ဖွဲ့များသည် အစိုးရဘက်များကို ထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်ရန် ပြင်ဆင်နေကြပြီဟု သတင်းပို့ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဤသတင်းကို ဗုန်တောမြို့ အိပ်မောကျနေစဉ် နံနက်အစောပိုင်းကတည်းက ရရှိပြီးဖြစ်သည်။ မိသားစု အပန်းဖြေခရီးကို ဤတွင်အဆုံးသတ်လိုက်ပြီး သူ၏ရဟတ်ယာဉ်ဖြင့် ဖခွမ်းပင်မြို့အနီး တပ်မဟာရှိ ကျေးလက် ဧဒိမ်ဆီသို့ ပျံသန်းလာခဲ့ရာ ထိုနေ့နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။

ဤသတင်းမှာ ဖခွမ်းပင်သို့ ဗုန်တောနှင့်မတူဘဲ စောစီးစွာရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုနေ့က ဟွန်ဆန် အမေရိကန်အသံ (ဗွီအိုအေ)ကို နားထောင်ပြီး နောက်ရက်များအတွင်း ထွက်ပေါ်လာသော သတင်းစာပါ သတင်းများကို လှန်လှောဖတ်ရှုကြည့်သောအခါ သတင်းမီဒီယာများက သူ့အား “ဩဇာတိက္ကမ အရှိဆုံးလူတစ်ဦး (Strongman)”အဖြစ် ရုတ်ချည်း အဆင့်အတန်း မြှင့်တင်ပေးလိုက်ကြောင်း တွေ့ရသဖြင့် သူသည် အံ့အားသင့်လျက် ဧဝေဇဝါပင်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

“ကျွန်တော့်ကို ဩဇာအာဏာရှိသူ (Strongman) လို့ခေါ်ဝေါ်တာဟာ မမှန်သေးပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတွေရဲ့ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို ဖျက်သိမ်းပေးပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိစေကာ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနဲ့ လုံခြုံမှုတွေကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ပြီဆိုမှ ကျွန်တော့်ကို ဩဇာအာဏာရှိသူလို့ ခေါ်တာကို လက်ခံနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ မဝေးတော့တဲ့ အနာဂတ်မှာ လာတော့မယ့် လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတတဲ့ ရွေးကောက်တွေကို ဒီမိုကရေစီနည်းနဲ့ ငြိမ်းခြောက်မှုတွေ မပါတဲ့နဲ့ ကျင်းပပေးဖို့ ကျွန်တော် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားသွားမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကဆိုသည်။

ဟွန်ဆန် ဗုန်တောသို့ အားလပ်ရက်ခရီးသွားခဲ့သည်မှာ နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်တစ်ခုမဟုတ်ပေ။ လုပ်နေကျထုံးစံအတိုင်း ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန် တို့ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦးသည် သူတို့၏ခရီးစဉ်များအကြောင်းကို ကြိုတင်၍ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး အသိပေးရုံမျှမက ဝန်ကြီးများကောင်စီသို့လည်း အသိပေး အကြောင်းကြားရပေသည်။ ဟွန်ဆန်သည် အစိုးရအဖွဲ့အား သူသည် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်မှ ၇ ရက်နေ့အထိ ဗုန်တောသို့ အပန်းဖြေခရီးထွက်မည် အကြောင်း အသိပေးထားခဲ့သည်။ သူနှင့် ဘန်ရာနီတို့နှင့်အတူ အမေရိကန်၊ စင်ကာပူ၊ ပြင်သစ်တို့၌ အသီးသီးပညာသင်ကြားနေကြသော သားသမီးများလည်း လိုက်ပါသွားခဲ့ကြသည်။ ခရီးစဉ်တစ်ဝက်တစ်ပျက်နှင့်မရပ်ဆိုင်းမီအထိ မိသားစု ပြန်လည်တွေ့ဆုံပွဲတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။

ရာနာရစ်သည် နိုင်ငံခြားခရီးထွက်သည့်အခါတွင် အစိုးရအဖွဲ့ကို အသိပေးပြောကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ သူသည် မူလက ဇူလိုင် ၉ ရက်နေ့တွင် ပြင်သစ်သို့ ခရီးထွက်ခွာမည်ဟု ပြောခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် တိုက်ခိုက် မှုများ မဖြစ်ပွားမီ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံမှရုတ်တရက် လျှို့ဝှက်ခွာ ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်လမ်းမများပေါ်တွင် လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်မှု များ မဖြစ်ပွားမီကပင် ရာနာရစ်သည် ဒုက္ခရောက်တော့မည့် ကြိုတင် သတိ ပေးချက်ကို လက်ခံရရှိခဲ့ပြီး ဘန်ကောက်သို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် ကသော ကပျောထွက်ခွာခဲ့သည်။

လျှင်မြန်သောလှုပ်ရှားမှုဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ပြိုင်ဘက် ရာနာရစ် ၏ တပ်ဖွဲ့များကို ဇူလိုင် ၄ ရက်နေ့မှ ၅ ရက်နေ့အတွင်း တိုက်ခိုက် ချေမှုန်းပစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တွင်း၌ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်လျက် မြို့နေ လူထုမှာ ၎င်းတို့အိမ်များမှ ဆင်းပြေးကြရသည်။ အမြောက်သံ၊ မော်တာစီန် ပြောင်းပစ်ခတ်သံနှင့် အော်တိုမက်တစ် စက်သေနတ်သံများမှာ နှေးကွေးစွာ လှုပ်ရှားနေသည့် မြို့တော်၏တည်ငြိမ်းအေးချမ်းမှုကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့လေသည်။

ပြည်သူလူထုက ဤတိုက်ခိုက်မှုများ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်ပွားရသည် ကို နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်နေကြသည်။ နောက်ထပ် ပြည်တွင်းစစ်တစ်ခု သည် အတိတ်ကမလိုလားခဲ့သော တစ္ဆေတစ်ကောင်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက် လာလေရောသလားဟု စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။ အမေရိကန် ဗွီအိုအေ

သတင်း နားထောင်ကြသည့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများသည် ရာနာရစ်က ဟွန်ဆန်အား ၎င်းထံမှအာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲပြောကြားမှုကို ကြားသိလိုက်ကြရသည်။ အစိုးရက ယင်းစွပ်စွဲချက်ကို ပယ်ချခဲ့သည်။ စွပ်စွဲချက်မဟုတ် မမှန်ကြောင်း ဖြေရှင်းချက်ပေးရာတွင် အကယ်၍ ဟွန်ဆန် သာ အာဏာသိမ်းပွဲပြုလုပ်သည်ဟုဆိုလျှင် သူသည် နိုင်ငံခြားသို့ အားလပ်ရက် ခနီး ထွက်ခွာမည်မဟုတ်ဘဲ မြို့တော်၌ ကိုယ်တိုင်ရှိနေကာ စီစဉ်ဆောင်ရွက် မည်သာဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုသွားခဲ့သည်။ ယခုမူ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ လက်နက် ကိုင် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမီအချိန်က ဖခွမ်းပင်၌ရှိနေသော ရာနာရစ်က ဤတိုက်ခိုက် မှုများကို စီစဉ်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖြေရှင်းချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်ပြီးမှ ရာနာရစ်သည် တိုက်ခိုက်မှုများ မဖြစ်ပွားမီ အချိန် အနည်းငယ်အတွင်း ဘေးကင်းလုံခြုံရာ ဘန်ကောက်မြို့သို့ ထွက်ပြေးသွားခဲ့ သည်။ ဤအဖြစ်အပျက်နှင့်ပတ်သက်၍ ရာနာရစ်၏ ပြောဆိုဖြေရှင်းချက်မှာ အစိုးရ၏ ဖြေရှင်းချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်က သူသည် တရားမဝင် (သို့မဟုတ်) ရန်စသည့် လုပ်ရပ်မျိုး တစ်စုံတရာ မပြုလုပ်ခဲ့ ကြောင်း၊ ဟွန်ဆန်၏တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့တပ်ဖွဲ့များကို စတင်ရန်စတိုက်ခိုက် ခဲ့ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ၏ ရှေ့ပြေးလက္ခဏာအဖြစ် တရားမဝင် ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ စစ်ရေးခြေကုပ်စခန်း နှစ်ခုတည်ဆောက်ခြင်းကို တွေ့ခဲ့ရ သည်ဟု အစိုးရကဆိုသည်။ ကမ်ပူန်စပရူပြည်နယ်၊ ဝတ်ဖန်တွင် စစ်စခန်းတစ်ခု နှင့် ဖန်စင်ပက်ထိပ်တန်းတပ်မှူးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ချောင်ဆန်ဘတ်၏ နေအိမ်တစ်ဝိုက် တပ်ဖွဲ့အင်အားများ စုဝေးထားရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ကမ်ပူန်စပရူပြည်နယ် အရာရှိများထံမှ တရားမဝင် စစ်စခန်းတည် ဆောက်ထားရှိမှုအကြောင်း တိုင်တန်းသဟင်းပို့ချက်ကို အစိုးရက လက်ခံရရှိ သောအခါ ဖန်စင်ပက်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နိုက်ဘန်ချေးအား ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို ဖခွမ်းပင်၊ တန်ကရာဆန်စစ်အခြေစိုက်စခန်းရှိ စစ်တန်းလျားများ၌ ရွှေ့ပြောင်း နေရာချထားရန် ပြောကြားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနိုက်ဘန်ချေးက လက်မခံခဲ့ပေ။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေး အုပ်စုအသီးသီး၏ တပ်ဖွဲ့များအားလုံး သည် ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်လက်နက်ကိုင်တပ်မတော် (RCAF) နှင့် ပူးပေါင်း ရမည်ဟု နားလည်မှုထားရှိခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဤနားလည်မှုကို နိုင်ငံရေး

အုပ်စုများက မကြာခဏဖောက်ဖျက်ခဲ့ကြသည်။ ဇူလိုင်လ ၄ ရက်နေ့ညတွင် ဘုရင့်တပ်မတော် (RCAF) စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကီကင်ယန်က နိုက်ဘန်ချေးအား တရားမဝင် စစ်စခန်းကို ပိတ်သိမ်းပြီး တပ်ဖွဲ့များနေရာပြောင်းရွှေ့ရန် ကြိုးစားဖျောင်းဖျာခဲ့သည်။ နိုက်ဘန်ချေးက ဝေလည်ကြောင်ပတ်လုပ်၍ အချိန်ဆွဲနေသည်။ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့၊ နံနက် ၅း၃၀ နာရီအချိန် နောက်ဆုံးထား၍ စစ်စခန်းကိုပိတ်သိမ်းရန် နိုက်ဘန်ချေးအား နောက်ဆုံးရာထပ်ပေးခဲ့သည်။

နောက်ဆုံးသတ်မှတ်ချိန်အထိ စစ်စခန်းပိတ်သိမ်းမည့် အရိပ်လက္ခဏာ တစ်စုံတစ်ရာ မတွေ့ရှိရပေ။ နံနက် ၆း၀၀ နာရီအချိန်တွင် ကီကင်ယန်က သူ၏တပ်ဖွဲ့များကို စစ်စခန်းအား ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆို့ရန် အမိန့်ပေးလိုက်သည်။ နံနက် ၆း၃၀ နာရီတွင် RCAF ဘုရင့်တပ်မတော်သည် ဖန်စင်ပက်စစ်စခန်းအတွင်း ဝင်ရောက်ပြီး တရားမဝင်တပ်ဖွဲ့များထံမှ လက်နက်များကို သိမ်းယူခဲ့သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးချောင်ဆန်ဘတ်၏ နေအိမ်မှာ စစ်စခန်းအသေးစားတစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ချောင်ဆန်ဘတ်၏ တပ်ဖွဲ့များအား လက်နက်ချရန် အကြိမ်ကြိမ်ပြောဆိုသော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ ကမ်ပုန်စပရူဒေသရှိ တရားမဝင် တပ်ဖွဲ့များကို လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းပြီးနောက် ဖန္ဒမ်းပင်ပိုချင်တုန်လေဆိပ်၌ အခြေပြုထားသော နိုက်ဘန်ချေး၏ လက်အောက်ခံတပ်ဖွဲ့များက ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့တွင် လေဆိပ်ကိုသိမ်းပိုက်လိုက်သဖြင့် လေကြောင်းဆက်သွယ်မှုအားလုံး ရပ်ဆိုင်းခဲ့သည်။ လေဆိပ်အမှုထမ်းများ ဖမ်းဆီးခံရသည်။ ညနေ ၅ နာရီခန့်တွင် နိုက်ဘန်ချေး၏ တန်ကရာဆန်စစ်အခြေစခန်းမှ တပ်ကူအင်အားများ လေဆိပ်သို့ ချီတက်အင်အားဖြည့်ခဲ့သည်။ လေဆိပ်သိမ်းပိုက်မှုကို ဟွန်ဆန် ဗုန်တောမြို့မှ ပြန်မလာနိုင်အောင်ပြုမူသော ရန်လိုမှုအဖြစ် အစိုးရကရှုမြင်ခဲ့သည်။

ထိုနေ့နံနက်တွင် ဟွန်ဆန်က ရုပ်မြင်သံကြားမှနေ၍ ပြည်သူများအား အေးဆေးငြိမ်သက်စွာနေကြရန်နှင့် တပ်ဖွဲ့များအား ၎င်းတို့၏စစ်တန်းလျားသို့ပြန်ကြရန် တိုက်တွန်းပြောကြားခဲ့သည်။

ညနေ ၃း၀၀ နာရီတွင် ဖန္ဒမ်းပင်မြို့၏ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုသည် ၁၉၇၉ ခုနှစ် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးရရှိပြီးနောက် ပထမဦးဆုံး

အကြိမ်အဖြစ် ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ချောင်ဆန်ဘတ်၏ အိမ်သို့ချဉ်းကပ်လာသော စစ်ရဲတပ်များမှာ အိမ်အတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အဆောက်အဦများပေါ်မှ ဝိုင်းဝန်းပစ်ခတ်မှုကို ခံရသည်။ ထို့နောက် စစ်ရဲတပ်ဖွဲ့သည် တီ-၅၅ တင့်ကားများကို သူပုန်များကြောက်လန့်စေရန် အင်အားပြအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့ရာ သူပုန်များက တင့်ကားပစ်လောင်ချာများဖြင့် ပစ်ခတ်ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ ထိုနေရာတစ်ဝိုက်မှာ မြို့နေလူဦးရေ ထူထပ်များပြားသည်ဖြစ်၍ စစ်ရဲတပ်များသည် လူများနေအိမ်များပေါ်မှ မထွက်ခွာမချင်း တုန်ပြန်တိုက်ခိုက်၍ မရခဲ့ပေ။

ယင်းနောက် မကြာမီ နှစ်ဖက်တပ်များသည် နေရာ ၃ ခု၌ ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ နိုက်ဘန်ချေး၏နေအိမ်၊ ပျိုထွန်းလေဆိပ်နှင့် တန်ကရာဆန်စစ်အခြေစိုက်စခန်းတို့၌ဖြစ်သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်တစ်ခွင်တွင် ဒီကေ-၈၂ စိန်ပြောင်းပစ်ခတ်သံ၊ စစ်သည်တင် သံချပ်ကာကားများပေါ်မှ ဒီကေ-၇၅ စက်သေနတ်ကြီးများ ပစ်ခတ်သံ၊ တင့်ကားများပေါ်မှ ၁၀၀-မမ စက်သေနတ်များ၏ တဒုတ်ဒုတ်တဒက်ဒက် ပစ်ခတ်သံများ ပဲ့တင်ထပ်နေ၍ မြို့နေလူထုမှ ကြောက်လန့်စွာ ငြိမ်ကုပ်နေကြရသည်။ မီးလောင်ကျွမ်းနေသော မြို့တော်ပေါ်သို့ ညအမှောင်ကျရောက် ဖုံးလွှမ်းလာသည့်အခါ စက်သေနတ်သံများ ရပ်စဲသွားခဲ့သည်။ ထိုအခါတွင်မှ အသက်ပင် ရဲရဲမရှူရဲကြသော မြို့နေလူထုမှာ သက်ပြင်းချနိုင်တော့သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့တပ်မှူးများမှာ ထိုညတစ်ညလုံး အိပ်စက်ခြင်း မပြုခဲ့ကြရပေ။ သူတို့သည် စုဝေးလျက် အခြေအနေကို သုံးသပ်ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ ပြောက်ကျားတပ်မှူးအဖြစ် လေ့ကျင့်သင်တန်း တက်ခဲ့မှုများကို ဤအရေးအခင်းကို စီမံကိုင်တွယ်ရာ၌ ကောင်းစွာအသုံးချနိုင်ခဲ့သည်။ ဇူလိုင်လ ၆ ရက်နေ့ နံနက်လင်းအားကြီးအချိန်တွင် ရန်သူများကို ကောက်သင်းကောက်ရှင်းလင်းချေမှုန်းရေး စစ်ဆင်မှုပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။

သို့ရာတွင် ရာနာရစ်၏ တပ်ဖွဲ့များမှ လက်နက်ချအညံ့ခံခြင်း မရှိသေးပေ။ ထိုးစစ်ဆင်မှုကိုပင် ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ဘက်တော်သား တင့်ကားများနှင့် တပ်ဖွဲ့များပါ စစ်ကြောင်းနှစ်ကြောင်းသည် တန်ကရာဆန်မှ နံနက် ၄:၀၀ နာရီတွင် ထွက်ခွာလာခဲ့ပြီး မြို့တော်ဆီသို့ လိုဏ်ဝင်လာခဲ့ကြသည်။ အစိုးရကလည်း ချောင်ဆန်ဘတ် အိမ်ပတ်ပတ်လည်၌ အပိတ်အဆို့

အတားအဆီးတစ်ခုကို ပြုလုပ်ပြီး ရန်သူတင့်ကား စစ်ကြောင်းနှစ်ကြောင်း အား မြို့တော်သို့ဝင်မလာနိုင်အောင် ဟန့်တားရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။

မြို့တော်သို့ ချီတက်လာရာ လမ်းခရီးတွင် နိုက်ဘန်ချေး၏ တပ်ဖွဲ့ များသည် ပြည်ပမှ ရာနာရစ်ခိုးသွင်းခဲ့သော လက်နက်ခဲယမ်း အများစုသို့ လှောင်ထားရာ လက်နက်ဒိုင်းများကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ သူ၏တပ်များ မြို့တော်၏အပြင်စည်းသို့ ရောက်ရှိသောအခါ သူတို့၏ချီတက်မှုကို အစိုးရတပ်ဖွဲ့ များက ပိတ်ဆို့တားဆီးထားလိုက်သည်။ ပိုမိုအင်အားကြီးမားသော နိုက်ဘန်ချေး ၏ တပ်ဖွဲ့များကို စစ်ရဲတပ်များက အံ့တုခုခံခဲ့ကြသည်။

အန္တရာယ်များသော ဤအခြေအနေတွင် ဟွန်ဆန်သည် တပ်စီမံမှုမှ သူ၏လက်ရွေးစင် ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ပွဲအတွင်း အမြန် ပါဝင် တိုက်ခိုက်ရန် အမိန့်ပေးခေါ်ယူလိုက်သည်။ ယင်းသို့ခေါ်ယူရခြင်းမှာ အခြားဘုရင့် အစိုးရတပ်ဖွဲ့များမှာ မြို့တော်အနံ့ တပ်ဖြန့်ထားပြီး ပြည်နယ်များရှိ တပ်ဖွဲ့များ မှာလည်း အလှမ်းကွာဝေးသော အရပ်ဒေသများမှ မြို့တော်သို့ အချိန်မီခေါ်ယူ ရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ နံနက် ၉:၃၀ နာရီတွင် တပ်မဟာ ၇၀ နှင့် တွဲဖက်ထားသော ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့များသည် တင့်ကား ၃ စီးနှင့် စစ်သည်တင်သံချပ်ကာမော်တော်ယာဉ် ၃ စီးတို့လိုက်ပါလျက် ရှေ့တန်း စစ်ကြောင်းသို့ စစ်ရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် အထူးတပ်ဖွဲ့များကို စစ်ကူပေးရန် ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ အစိုးရတင့်ကားနှစ်စီးမှာ နံနက်ပိုင်းတိုက်ပွဲများ အတွင်း တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။

မွန်းလွဲပိုင်းအချိန်တွင် စစ်မျက်နှာသစ်တစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ရာနာရစ်၏ နေအိမ်နှင့် အစွန်အဖျားတို့၌ ဖြန့်ချထားသော တပ်ဖွဲ့များက စတင်ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သည်။ ဖန်စင်ပက်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆီရေးကော့ဆယ်၏ တပ်ဖွဲ့များက အစိုးရဝန်ကြီး ဆော့ခ်အန်၏နေအိမ်ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏တပ်ဖွဲ့များမှာ တွန်းလှန်မောင်းထုတ်ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် အစိုးရတပ်ဖွဲ့များက ရာနာရစ်၏နေအိမ်ကို တိုက်ခိုက်ပြီး သူပုန်တပ်ဖွဲ့များ ကို နေအိမ်ဝင်းအတွင်း ပိတ်ဆို့ကာ လက်နက်ချစေခဲ့သည်။

မွန်းလွဲ ၂:၃၀ နာရီတွင် ချရှိုင်းချန်ဗာတံတားအနီးရှိ ဖန်စင်ပက် ပါတီဌာနချုပ်အတွင်း အခြေပြုထားသော ရာနာရစ်၏တပ်ဖွဲ့များက ၎င်းတို့

အနီး တပ်ဖြန့်နေရာယူထားသည့် အစိုးရတပ်ဖွဲ့များကို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သည်။ ရာနာရစ်၏ တပ်ဖွဲ့များမှာ တစ်ခဏချင်းအတွင်း အစိုးရတပ်ဖွဲ့များ၏ စီးနင်းခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်၏ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့များထံ တပ်ကူအင်အားများ ရောက်ရှိခဲ့ကြပြီး မွန်းလွဲ ၃း၃၀ နာရီခန့်တွင် တန်ကရာဆန်စစ်အခြေစိုက်စခန်းအား အပြီးသတ်ချေမှုန်းရေး တိုက်ပွဲစတင်ခဲ့သည်။ စစ်ဒေသ-၂ မှ တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ဖန်စင်ပက်ပါတီဌာနချုပ်သိမ်းပိုက်ရေး စစ်ဆင်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြီးဆုံးပြီးနောက် ရောက်ရှိလာကြသည်။ စစ်ဒေသ-၃ မှ တပ်မဟာ-၄၄၄ သည် တင့်ကား ၆ စီးနှင့်အတူ ကပ်ပုမ်စပရူမှ ချီတက်ရောက်ရှိလာသည်။ ယင်း ၂ ဖွဲ့ပေါင်းတပ်ဖွဲ့များက နိုက်ဘန်ဈေး၏ တပ်ဖွဲ့များအား ၎င်းတို့နောက်ကျောမှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရာ သူပုန်အကျအဆုံး အလွန်များပြားခဲ့သည်။ ညနေ ၆ နာရီခန့်တွင် တပ်မဟာ-၄၄၄ တပ်ဖွဲ့များက ချောင်ဆန်ဘတ်၏ နေအိမ်ကို သိမ်းပိုက်နိုင်ပြီး ညနေ ၇ နာရီခန့်တွင် ရာနာရစ်၏ တပ်ဖွဲ့များမှာ ကစဉ့်ကလျား ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးသွားကြသည်။

နောက်ရက်များတွင် ဟွန်ဆန်က လျှို့ဝှက်စစ်ရေးတည်ဆောက်မှုနှင့် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်မပါရှိဘဲ တပ်ဖွဲ့များကို ဖနွမ်းပင်မြို့သို့ ရွှေ့ပြောင်းချထားမှု ပြုလုပ်ခဲ့သော ရာနာရစ်၏ စစ်ဘက်တပ်မှူးများအပေါ် အဘယ်ကြောင့် ပြင်းထန်စွာ လက်ဦးမူရယူတိုက်ခိုက် ချေမှုန်းခဲ့ကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့သည်။ ဤရန်လိုမှုများအပြင် ရာနာရစ်သည် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောတူညီချက် မရရှိဘဲ လက်နက်ခဲယမ်း မြောက်များစွာကို ပြည်ပမှ တင်သွင်းခဲ့သည်။ သူ၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများသည် ၎င်းတို့တပ်ဖွဲ့များအတွင်း ခမာနီစစ်သားများအား သွတ်သွင်းခြင်းဖြင့် အင်အားတောင့်တင်းအောင် ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ မဟာမိတ်ဖွဲ့ရန် ရည်ရွယ်သော ရာနာရစ်၏ ခမာနီတို့နှင့် လျှို့ဝှက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများကို စစ်ကြေညာမှုဟု ဟွန်ဆန်ကရှုမြင်သည်။ နိုင်ငံရေးအရ အစွန်းမရောက်သော ရာနာရစ်မှာ ဟွန်ဆန်နှင့် စစ်ရေးအင်အား ချင်း ညီမျှမှုကို ဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသည့် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူ၏ အနေအထားကို လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ကို အသုံးပြု၍ လုံခြုံမှု ရှိအောင် ပြုလုပ်လိုသည့်ဆန္ဒများ၏ စေ့ဆော်မှုကို ခံလာရသည်။ ရာနာရစ်

အဖို့ ဩဇာအာဏာအရှိန်တက်နေသော ဟွန်ဆန်လို လူတစ်ယောက်ကို တိုက်ရိုက်စိန်ခေါ်ခြင်းမှာ အလွန်အန္တရာယ်ကြီးမားသည့် အမှားတစ်ခုဖြစ်ချေသည်။

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်က အီယင်ဆရီအား ပိုပေါ့အဖွဲ့မှ ခွဲထွက်လာအောင် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်ခဲ့သည်ကို ရာနာရစ်မြင်တွေ့ခဲ့ရသည့်အတွက် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများက အခြားပြောက်ကျားအုပ်စုများနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ရေးကြိုးစားလာခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်နှင့် ရာနာရစ်တို့၏ လုပ်ရပ်တို့မှာ မတူခြားနားမှုရှိသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီတပ်ဖွဲ့များအား ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့အတွင်း သွတ်သွင်းခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ရာနာရစ်၏ မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုမှာ ခမာနီတို့ကို ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့အင်အား တောင့်တင်းလာအောင် အသုံးချရန် ရည်ရွယ်လေသည်။ ရာနာရစ်၏ အကြံကိုလည်း ခမာနီတို့က မသိမဟုတ်၊ ကောင်းစွာနားလည်သိရှိထားသည်။

၁၉၉၈၊ မေ ၂၂၊ ဇွန် ၄ ရက်နေ့စွဲဖြင့် ထုတ်ဝေသော *ဖန္ဒမ်းပင်ပိုင် သတင်းစာပါ ခမာနီတို့နှင့် လျှို့ဝှက်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုသတင်းက ရာနာရစ်သည် ၎င်း၏စစ်မဟာမိတ်ဟောင်းများနှင့် တပ်ဖွဲ့ချင်းပူးပေါင်းလိုက်ပြန်ပြီဟူသော သံသယဖြစ်ဖွယ်ကိစ္စကို အတည်ပြုခဲ့သည်။ ခမာနီတို့သည် ရာနာရစ်၏ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ဦးနှင့် ပူးပေါင်းရန်ကမ်းလှမ်းချက်ကို သဘောတူလက်ခံခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အဖွဲ့အစည်းအား ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင်ပြုလုပ်ရန်သာ ရည်ရွယ်ပြီးမကြာမီ ရာနာရစ်ကို သစ္စာဖောက်ကာ ၎င်းတို့၏ မအောင်မြင်သော လယ်သမားတော်လှန်ရေးကို အောင်မြင်ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်ရန် အာဏာသိမ်းမည်ဖြစ်ကြောင်း သတင်းတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။

ဤလူသိရှင်ကြား ဖွင့်ဟလိုက်သော လျှို့ဝှက်ချက်က သူသည် ခမာနီများနှင့် ဘယ်သောအခါမှ ပူးပေါင်းမည်မဟုတ်ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ခြင်းမှာ မဟုတ်မှန်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆစရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့သော ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရပ်များက ရာနာရစ်၏ စစ်အင်အားကို ဟွန်ဆန်က တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ခြင်းမှာ သင့်လျော်မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေထူလျက်ရှိသည်။ ဖန္ဒမ်းပင်ပိုင်

သတင်းထောက်များက ခမာနီတို့၏ စာရွက်စာတမ်းများကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အန်လောင်ဗင်းမှ ၁၄ ကီလိုမီတာအကွာရှိ ပိုပေါ့၏ အိမ်နှင့်ကပ်လျက် အိမ်တစ်လုံးတွင် ရရှိခဲ့သည်။ ပိုပေါ့၏ မီးလောင်ကျွမ်းပျက်စီးသွားသည့် မီးလောင်တိုက်အကြွင်းအကျန်များ အနီး၌ တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာရွက်စာတမ်းများမှ အစစ်အမှန်များဖြစ်ကြောင်း တရုတ်ပြည်ဆိုင်ရာ ခမာနီသံအမတ်ဟောင်း ပစ်ခတ်မှုအနီးနှင့် ခမာနီတပ်မ-၉၈၀၏ တပ်မှူးတစ်ဦးဖြစ်သူ ယင်ဆန်တို့က မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် အတည်ပြုပြောကြားခဲ့သည်။

သိမ်းဆည်းရမိခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများပါ ရေးသားထားချက်တစ်ခုတွင် “ရာနာရစ်၏လှေမှာ ပင်လယ်အတွင်း နစ်မြုပ်နေပါပြီ၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့လှေကတော့ နစ်မြုပ်ခြင်းမရှိသေးပါ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ့ကို ကူညီရမည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ သူ့ကိုကူညီမည့်နည်းလမ်းမှာ တုတ်ချောင်းတစ်ချောင်း ကမ်းပေးရန်ဖြစ်ပြီး ကျွန်ုပ်တို့၏လက်ကိုမကမ်း၊ တကယ့် အစစ်အမှန်ကြိုဆိုမှုမျိုး မဟုတ်။ သူ့ကို ကျွန်ုပ်တို့လှေ၌ တွယ်ကပ်ခွင့်မပြုနိုင်။ သို့ခွင့်ပြုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ရေနစ်သေဆုံးကုန်မည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူ့အပေါ် ပရိယာယ်ဆင် လှည့်စားကြရမည်”ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေသည်။

“တပ်ဦးအဖွဲ့က အရေးမကြီးပါဘူး။ တပ်ဦးနဲ့ပေါင်းဖို့ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တရားဝင်ဖြစ်မှုကို ရရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု ခံရတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ကမ္ဘာ့အသိုင်းအဝန်းက ကျွန်တော်တို့ကို အကူအညီပေးချင်လာကြတော့မှာပါ။ တပ်ဦးဆိုတာ တပ်ဖွဲ့တွေကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ အသွင်ပြောင်းလဲမှုတစ်ရပ်သာဖြစ်ပါတယ်။ သေမင်းဆီသွားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တပ်ဖွဲ့တွေကို ထိန်းချုပ်ပြီး ဗီယက်နမ်တွေကို တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ခမာနီအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ တာတင်း၏ပြောကြားချက်ကို ကိုးကား၍ဖော်ပြနေကြသည်။

အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းနှင့် သူ၏အာဏာရှင်ဆန်သည့် ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံကို သည်းမခံနိုင်ကြတော့သော ပါတီဝင်များအကြား ဩဇာကျဆင်းလာမှု

ကြောင့် ရာနာရစ်သည် မချင့်မရဲဖြစ်လာကာ သူ၏နိုင်ငံရေးအခြေခံကို ကျားကန်ထောက်ကူမှုပြုရေးနှင့် ဟွန်ဆန်အပေါ် သစ္စာစောင့်သိကြသည့် တပ်ဖွဲ့များအား ရင်ဆိုင်နိုင်သည့် တပ်ဖွဲ့များဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးတို့အတွက် အခြား ကမ္ဘောဒီးယား အင်အားစုများနှင့် မဟာမိတ်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းရန် လိုအပ်လာခဲ့ သည်။ ဖြစ်နိုင်ချေမရှိသော ဤလုပ်ငန်းကို အောင်မြင်ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင် နိုင်မည့် နည်းလမ်းမှာ တစ်ခုတည်းသာရှိသည်။ ယင်းမှာ ရာနာရစ်သည် ခမာနီတို့ထံ အကူအညီတောင်းခံရန် ဦးလှည့်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ ၎င်း၏ယခင် အခြေအနေ၏ ဖျော့တော့တော့ အရိပ်တစ်ခုမျှသာရှိတော့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဆမ်ရိန်ဆီအစိုးရအဖွဲ့မှ ထုတ်ပယ်ခံရခြင်း၊ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ပါတီမှထုတ်ပယ်ခံရခြင်းနှင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်၌ပင် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီး နိုရိဒွန်ဆီရိဗုဒ် ဖမ်းဆီးခံရကာ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းတို့နှင့်အတူ ပါတီမှာ အင်အားချိနဲ့လာခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရာနာရစ်သည် ဆီရိဗုဒ်အား ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်မှုအတွက် ပြစ်တင်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ပို၍ဆိုးသည်မှာ သူ၏ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် စီပီပီပါတီ အနိုင်ရရှိသွားမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့သည့်စိတ်၏ ဖိစီးမှုကို ခံနေရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ရာနာရစ်ဘက် ကြည့်မည်ဆိုလျှင် သူသည် အဆင့်တိုင်းနေရာတိုင်း ၌ စိတ်ပျက်ဘွယ်ရာများနှင့် ကြုံတွေ့နေရသည်။ သူသည် ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနရာထူးနေရာများနှင့် တရားရုံးချုပ် တရားသူကြီး ရာထူးနေရာများ တွင် သူ့လူများကို ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခြင်းငှာ မစွမ်းသာဘဲ ဖြစ်နေသည်။ သူသည် စီပီပီပါတီဩဇာခံ အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေး ဌာနများ၏ ထိတ်လန့် ဖွယ်ဩဇာအာဏာနှင့် လက်လှမ်းတို့၏ အုပ်စီးထားခြင်းကို ခံစားမိလာခဲ့ သည်။ ထို့ကြောင့် ရာနာရစ်သည် ၁၉၉၆၊ မတ်လတွင်ကျင်းပသော ဖန်စင်ပက် ပါတီကွန်ဂရက်၌ သူ၏ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ အဖွဲ့ဝင် မိတ်ဘက်ပါတီ စီပီပီကို ပက်ပက်စက်စက် ဝေဖန်ရှုတ်ချမှုများ တိုးမြှင့်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ပါတီကွန်ဂရက်ကလည်း ရာနာရစ်၏သဘောဆန္ဒနှင့်အညီ စတင် လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။ ရာနာရစ်သည် ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ရန်

ဟွန်ဆန်ကိုပင် ဖိတ်ကြားခဲ့သေးသည်။ အခမ်းအနား နဖူးစည်းစာတမ်းတစ်ခု တွင် “ဖန်စင်ပက်-စီပီပီမဟာမိတ် ဖွဲ့စည်းမှုသက်တမ်းရာကျော်ရှည်ပါစေ” ဟူ၍ပင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားမှ ဧည့်သည်အဖြစ် ခေတ္တ တက်ရောက်လာသော ဟွန်ဆန် ပြန်လည်ထွက်ခွာပြီး မကြာမီတွင် ရာနာရစ် က အာဏာခွဲဝေရေး သဘောထားကို ဆန့်ကျင်ပြောကြားခဲ့ပြီး အစိုးရအဖွဲ့ကို ဗီယက်နမ်၏ ရုပ်သေးအစိုးရဟု စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့သည်။ ယင်းနောက် သူသည် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့မှ နှုတ်ထွက်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။

အင်အားချို့နဲ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော ရာနာရစ်သည် ဆီရိုနုဒိထံ ကမ်းလှမ်း မှုများ စတင်ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ စီပီပီပါတီက ဤလုပ်ရပ်များကို ညွန့်ပေါင်း အစိုးရ မတည်မငြိမ် ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်သည့် *ကစားကွက်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များကို အင်အားဖြည့်တင်း ရာတွင် ရာနာရစ်က သူ၏စစ်သားများအား လက်နက်တပ်ဆင်ရန် တန်ချိန် ၃-တန်နီးပါးရှိသော လက်နက်များကို ပြည်ပမှတင်သွင်းခဲ့သည်။ ဤလက် နက်များကို ရာနာရစ်အမည်ဖြင့် “အပိုပစ္စည်းများ”ဟူ၍ လိမ်လည်ဖော်ပြကာ ကုန်သေတ္တာဖြင့် လျှို့ဝှက်တင်သွင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတောင်ပိုင်းဒေသရှိ သီဟာနုဗီလီဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်ရှိလာသော ကုန်သေတ္တာကို အာဏာပိုင် များက ဖွင့်ဖောက်စစ်ဆေးကြည့်ရှုရာ လောင်ချာများ၊ အေကေ-၄၇ ချေမှုန်း ရေးရိုင်ဖယ်များ၊ လက်ပစ်ဗုံးများနှင့် ခဲယမ်းကျည်ဆံ မြောက်များစွာကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ အမျိုးသားကာကွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ စစ် လက်နက်ပစ္စည်းနှင့် နည်းပညာဌာန အကြီးအကဲဗိုလ်ချုပ်ကြီး ချောင်ဖိရမ်က ရာနာရစ်၏ “အပိုပစ္စည်းများ”တင်သွင်းမှုကို ၎င်း၏ဌာနက သိရှိခြင်းမရှိ ကြောင်း၊ ထို့အပြင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန စစ်ဦးစီးဌာန စစ်ဦးစီးချုပ် သို့မဟုတ် ဘုရင့်အစိုးရအဖွဲ့တို့၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ တင်သွင်း ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်မှာ၏ သဘောထားမှာ ပို၍တစ်ဘက်စွန်း ရောက်လာသည် နှင့်အမျှ သူသည် ဆရေးကော့ဆယ်နှင့် နိုက်ဘန်ချေးကဲ့သို့သော သဘော

double game

ထားတင်းမာသူများကို သူ၏စစ်တပ်အတွင်း အဆင့်မြင့်တာဝန်များသို့ ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်ပိုင် ရုပ်မြင်သံကြား သတင်းဌာနက ဆရေးကော့ဆယ်၏ ရုပ်သံလွှင့်ချက်ကို ထုတ်လွှင့်ပေးရန် ငြင်းဆန်သောအခါ ထိုရုပ်မြင်သံကြား သတင်းဌာနမှာ လောင်ချာများနှင့် ချေမှုန်းရေးရိုင်ဖယ်များဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ဤသီးခြားဖြစ်စဉ်များမှာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် နှစ်ဖက်အကြား ကြီးကျယ်သော တိုက်ပွဲအသွင် ဖြစ်ပွားလာခဲ့ပြီး ရာနာရစ်မှာ ဖြုတ်ချခံခဲ့ရတော့သည်။

ရာနာရစ်မှာ ဘန်ကောက်၌ ဒိုလှုံနေထိုင်လျက်ရှိသော်လည်း သူသည် လက်နက်များ တရားမဝင်တင်သွင်းမှုအတွက် တရားရုံး၌ ပြစ်မှုရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်သည် ဖခွမ်းပင်စစ်ခုံရုံး၌ သူ့အပေါ် စွပ်စွဲထားမှုများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် မလိုလားခဲ့ပေ။ မည်သို့ဖြစ်လာမည်ဆိုသည်ကို ရေရေရာရာ မပြောဆိုနိုင်ဘဲ လပေါင်းအတန်ကြာခဲ့သည်။ ထိုကာလအတွင်း ဟွန်ဆန်က အကယ်၍ ရာနာရစ် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လာခဲ့ပါက ၎င်းအား လေဆိပ်မှအကျဉ်းထောင်သို့ တိုက်ရိုက်ခေါ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက်အတည်ပြုပြောဆိုနေခဲ့သည်။ ယင်းသို့ မသေချာမရေရာမှုများဖြင့် လပေါင်းများစွာကြာပြီးနောက် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏သဘောထားကို လျှော့ချခဲ့ပြီး ရာနာရစ်အား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ရာနာရစ်မှာ သီဟာနု၏ ဘုရင့်လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးခြင်းခံရသည်။

သို့ရာတွင် ရာနာရစ်မှာ နိုင်ငံရေးအရ ချိနဲ့ယိမ်းယိုင်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ သူ၏ပါတီမှာလည်း အနည်းဆုံး အုပ်စု ၉ စုအဖြစ်သို့ ကွဲပြဲသွားခဲ့သည်။ သူ၏ ပါလီမန်အခွင့်ထူးခံစားခွင့်မှာလည်း ရုပ်သိမ်းခံခဲ့ရပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်၌ မဲခွဲဆုံးဖြတ်လျက် သူ၏ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးနေရာတွင် လူစားထိုးခန့်အပ်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဟွန်ဆန်က “ရာနာရစ်ဟာ ဥပဒေနဲ့ညီစွန်းနေပါတယ်။ တရားရုံးက သူ့အမှုကို ဥပဒေနဲ့အညီ ဆုံးဖြတ်သွားဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ရာနာရစ်ကို ဘယ်တုန်းကမှ ကျွန်တော်ရန်သူလို့ မမြင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် တရားရုံးက ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ပြစ်ဒဏ်ကိုလွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးဖို့ ကျွန်တော်

အဆိုပြုခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ရှင်းပြသည်။

“ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဖန်စင်ပက်ပါတီကို ပြင်းထန်တဲ့ အရေးယူမှု မျိုး မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်နဲ့ သူ့ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အနည်းငယ်တို့ ဦးဆောင်တဲ့ အစွန်းရောက်အဖွဲ့လောက်ကိုပဲ အရေးယူခဲ့ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဆိုးဝါးသော အရိပ်လက္ခဏာရှိသည့် မေးခွန်းပေါင်းများ ဖွာ မေးရန်ရှိနေသည်။ ရာနာရစ်အား ထောက်ခံသူ ၄၀ ကျော်ကို ကွပ်မျက် သတ်ဖြတ်ခြင်းမှာ ရှောင်လွှဲမည်ဆိုလျှင် ရှောင်လွှဲနိုင်ပါသည်။

“တိုက်ခိုက်မှုတွေ မဖြစ်ပေါ်စေချင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်နဲ့ သူ့ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေက ကျွန်တော်တို့ကို အခြားရွေးစရာလမ်း ဘာတစ်ခုမှ မပေးကြဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆိုသည်။ “နှစ်ဖက်စလုံးမှာ ထိခိုက်ကျဆုံးမှုတွေ မြင့်နိုင်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအတွင်းမှာလည်း အသေအပျောက်တွေ ရှိမှာပါပဲ။ ဒါတွေက ဘယ်လိုမှရှောင်လို့မရပါဘူး”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ရာနာရစ်၏ နေအိမ်အား တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးခဲ့မှုမှာ တမင်ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် ပြုလုပ်သော လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုပေလော။ သို့တည်းမဟုတ် တပ်ဖွဲ့များ အနေဖြင့် သေရေးရှင်ရေး တိုက်ပွဲကာလတွင် စိတ်မထိန်းနိုင်၍ ပြုမူခဲ့ခြင်းပေ လော။

“တိုက်ခိုက်မှုဆိုတာ လူ့အသက်တွေ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာပစ္စည်းတွေ အမြဲပျက်စီး ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်စေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ လူတစ်ဦးချင်းနဲ့ ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့ ဆိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ အကုန် လုံးကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါတယ်။ တိုက်ခိုက်မှုတွေ မဖြစ်စေတာက အကောင်းဆုံး ပါပဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က မှတ်ချက်ပြုသည်။

ဟွန်ဆန်၏ တွက်ချက်ပြင်ဆင်ပြုလုပ်ခဲ့သော အလောင်းအစား က သူသည် အမေရိကန်နှင့် အာဆီယံအဖွဲ့တို့ကို အာခံနိုင်ကြောင်း၊ အကယ်၍ အမေရိကန်၏ထောက်ပံ့ကူညီနေမှုများ ဖြတ်တောက်ခြင်းခံရလျှင်ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ရေတိုကာလတွင် ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းသို့ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ရောက်ခွင့်မရရှိလျှင်ဖြစ်စေ သူသည် တောင့်ခံနိုင်ကြောင်း ပြသလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သူသည် ထိုရည်မှန်းချက် နှစ်ခုစလုံးကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် အစောဆုံး

ထား၍ ရရှိနိုင်မည်ဟု တွက်ချက်ခန့်မှန်းထားသည်။

ဟွန်ဆန်၏ ယခုလုပ်ရပ်ကို အာဏာသိမ်းမှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမျှ မရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်ကမူ “ကျွန်တော်တို့ဟာ ကြောင်တစ်ကောင်ကို ကြောင်တစ်ကောင်လို့ပဲ ခေါ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ်တော့ အာဏာသိမ်းမှုတစ်ရပ်ပါ”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်ဘက်ကမူ “လူတွေက ကျွန်တော် အာဏာသိမ်းပွဲပြုလုပ်ခဲ့ တယ်လို့ ပြောဆိုကြတာကို ကျွန်တော် မကျေနပ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော့်သားသမီးတွေ အားလုံးကို နယူးယောက် နဲ့ စင်ကာပူကနေ အိမ်ပြန်ခေါ်ထားပါတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော့်အမေဟာ လည်း အိမ်မှာကျွန်တော်နဲ့ အတူနေပါတယ်။ ကျွန်တော်သာ အာဏာသိမ်းပွဲ ပြုလုပ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့်သားသမီးတွေကို အိမ်ပြန်လာခိုင်းမှာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ တိုက်ပွဲတွေ ပတ်ပတ်လည်ဖြစ်နေတဲ့ ကျွန်တော့်အိမ်မှာ အမေ့ကို ဘယ်ထားပါ့မလဲ”ဟု ဟွန်ဆန်က ဖြေရှင်းချက်ပေးသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ၎င်းတို့နှစ်စဉ် ထောက်ပံ့ပေးနေသော အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၅ သန်း၏ သုံးပုံနှစ်ပုံကို ယာယီမျှသာ ရပ်ဆိုင်းထားခဲ့ သည်။ သို့ရာတွင် ကလင်တန်အစိုးရသည် အာဏာသိမ်းပွဲဟု အမည်တပ် ခေါ်ဆိုနေမှုကို ရပ်တန့်ခဲ့သည်။ ဤအခြေအနေကြောင့် အာဏာသိမ်း၍ တက်လာသောအစိုးရကို ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု ပိတ်ပင်တားမြစ်သည့် အမေ ရိကန်ဥပဒေအရ အရေးယူခံနေရသော ကမ္ဘောဒီးယားသို့ မကြာမီ ငွေကြေး အကူအညီပြန်လည် ထောက်ပံ့ပေးကမ်း လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ လောလောဆယ် တွင်မူ အကူအညီ ပြန်လည်ထောက်ပံ့ရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ မဆုံးနိုင်သော ကွန်ဂရက်ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများဖြင့် သပွတ်အူလိုက်နေပြီး နောက်ဆုံး ဒုက္ခ ခံကြရသူများမှာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများပင် ဖြစ်ချေသည်။ ဂျပန်က ၎င်း ထောက်ပံ့ပေးနေသော ငွေကြေးအကူအညီ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၇၀ကို ဖြတ်တောက်ရန် ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ တစ်ဘက်တွင် တရုတ်၊ အာဆီယံ၊ ဩစတြေးလျ နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂတို့ကလည်း မပြီးဆုံးနိုင်သော ပြည်တွင်းစစ်တစ်ခုကို နောက်ဆုံးတွင် အပြီးသတ်စေနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသော ဩဇာတိက္ကမရှိ သည့် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို လုံးလုံးငြင်းပယ်လိုသည့်

သဘော မရှိကြပေ။ ဟွန်ဆန်အဖို့ အဓိကအနှောင့်အယှက်တစ်ခုမှာ အာဆီယံ အဖွဲ့က ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့် အာဆီယံ ဝန်ကြီးများအဆင့် အစည်းအဝေးသို့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို တက်ရောက်ခွင့် မပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကိုမူ အာဆီယံအဖွဲ့အတွင်း ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကိုမူကား ဝင်ရောက်ခွင့်ငြင်းဆိုနေသည့် အာဆီယံအဖွဲ့၏ စံနှစ်မျိုး မူဝါဒကြောင့် စိတ်ပျက်နေသော ဟွန်ဆန်သည် တရုတ်ဘက်သို့ အကူအညီ တောင်းခံရန်ဦးလှည့်ခဲ့သည်။ ရာနာရစ်အား ထောက်ခံနေသည်ဟု စွပ်စွဲကာ ဖခွမ်းပင်မြို့ရှိ တရုတ် (တိုင်ပေ)အစိုးရ ကိုယ်စားလှယ်ရုံးကို ပိတ်ပစ်လိုက်ခြင်း ဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် တရုတ်ကို ရိုသေပြလိုက်သည်။ ဖခွမ်းပင်မြို့ တရုတ်သံရုံးက ကမ္ဘောဒီးယား၏ “တရုတ်ပြည် တစ်ပြည်ထောင်တည်း”မူဝါဒကို ပြောင်းလဲ လက်ခံလာခဲ့ခြင်းအပေါ် ကြိုဆိုကြောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်သည် မိမိကိုယ်မိမိ ပြည်နှင့်ဒဏ်ချမှတ်လျက် ပြည်ပ၌ နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ သီဟာနုက ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ဆက်လက် တာဝန်ယူလျက်ရှိသော ဟွန်ဆန်နှင့် ဩဂုတ်လ ၆ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသား လွှတ်တော်၌ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခန့်အပ်ခံရသော အန်ဟွတ် တို့အတွဲကို ထောက်ခံခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် သူ့သားရာနာရစ်နှင့် ဆက်ဆံ ရေးအဆင်မပြေတော့သည့်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ၌ ၎င်းအား ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခွင့်ပြုရေး တောင်းဆိုနေသော ရာနာရစ် ကို မထောက်ခံခဲ့ပေ။ ၎င်းအစား ဩဇာကြီးမားသော ဖခွမ်းပင်ပူးတွဲဝန်ကြီး ချုပ်နှစ်ဦး ရွေးချယ်ခန့်အပ်သည့် ကိုယ်စားလှယ်အမည်ကိုသာ အတည်ပြု ပေးခဲ့သည်။ အစောပိုင်းကတည်းကပင် သီဟာနုသည် ရာနာရစ်အား ပြုတ်ကျ စေမည့် စစ်ရေးပဋိပက္ခများကို ရှုတ်ချခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ သို့ဖြစ်၍ ရာနာရစ်အား ထောက်ခံရန် သီဟာနု၏ငြင်းဆိုမှုက ဘုရင့်မိသားစုအတွင်း တင်းမာမှုများ ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြနေပေသည်။

“ဘုရင်ဟာ ဘက်မလိုက်တဲ့ ကြားနေသူဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေး ပါတီအားလုံးရဲ့ အထက်မှာရှိပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောပြသည်။ “ဒါ အပြင် ဘုရင်မင်းမြတ်နဲ့ ပိဖုရားတို့မှာ သားသမီး ၁၁ သန်းလောက် ရှိကြပါ

တယ်။ ဒီသားသမီးတွေက သူတို့ကို အဖေ၊ အမေ၊ အဘိုး၊ အဘွား စသဖြင့် အမြဲခေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရင်မင်းမြတ်ဟာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဆန့်ကျင်ပြီး အခြားတစ်ယောက်ဘက်ကို လိုက်မှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သေချာပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ထားတဲ့ ဘုရင်မင်းမြတ်ရဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်နှလုံးဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

ပြင်သစ်နှင့် ဂျပန်တို့က ဟွန်ဆန်အား ထောက်ခံနေကြစဉ် အမေရိကန်သည် ရာနာရစ် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လာသည်ကို မြင်တွေ့လိုလျက်ရှိသည်။

“လက်ရှိအခြေအနေရဲ့ လိုလားမှုကတော့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပါဝင်နိုင်ဖို့ ရာနာရစ်အပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီအားလုံးအတွက် တံခါးဖွင့်ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။ “ဘုရင့်အစိုးရအနေနဲ့ ဒီလမ်းကြောင်းအတိုင်းသွားဖို့ လုပ်နိုင်သမျှအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

နိုင်ငံရေးပါတီပေါင်း ၃၉ ခု အထိပင် လာမည့် ၁၉၉၈၊ ဇူလိုင်လတွင် ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြသည်။ ဩဇာတိက္ကမအရှိဆုံးပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဟွန်ဆန်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပေါ်ထွက်လာပြီး သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား လာမည့် ရာစုသစ်အတွင်းသို့ ကောင်းစွာလမ်းပြ ဦးဆောင်သွားနိုင်မည့် ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အဖြစ် ရပ်တည်နေပြီဖြစ်သည်။ စစ်တပ်၏ ထောက်ခံမှု၊ ကြီးမားသည့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားကွန်ယက်၏ ပံ့ပိုးမှု၊ ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့၏ ကာကွယ်မှုတို့ကို ရယူထားနိုင်သော လူငယ်ခေါင်းဆောင် ဟွန်ဆန်မှာ လက်ရွေးစင်စစ်ဘက်၊ အရပ်ဘက် ခေါင်းဆောင်များက သူ့အပေါ် ပြင်းပြင်းပြပြ သစ္စာစောင့်သိလျက် ရှိသောကြောင့် မည်သို့သော အာဏာသိမ်းမှုမျိုးကိုမဆို မမူသည့်အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။

“ဒီအနေအထားပေါ်ကနေ ရာနာရစ်ကိုရော၊ ခေါင်းဆောင်အားလုံးကိုရော ကျွန်တော် အကြံပေးလိုတာက အကယ်၍ သူတို့တွေက ကျွန်တော့်ကို စစ်ရေးအရ ဖြုတ်ချချင်တယ်ဆိုရင်၊ နောက်ထပ် ၁၀ နှစ်၊ သို့မဟုတ် ၁၅ နှစ်စောင့်လိုက်ပါဦးလို့ ပြောချင်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောသည်။ “သူတို့တွေအနေနဲ့ ကျွန်တော်ခန့်ထားတဲ့လူတွေ အငြိမ်းစားယူတဲ့အထိ စောင့်ရ

ပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၉၀% သော ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေနဲ့ လူငယ် အရာရှိတွေဟာ ကျွန်တော့်လူတွေဖြစ်လို့ပါပဲ။ ဆီရင်ရိ(ပ်)ဒုတိယအုပ်ချုပ်ရေး များဟာ ကြယ်နှစ်ပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပါ။ သူ့ကိုလည်း ကျွန်တော်ပဲ တပ်ထဲ သွင်းခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်နဲ့အတူ အာဏာခွဲဝေရယူပြီး လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့လူ တွေဟာ အခုဆို တစ်တိုင်းပြည်လုံးမှာ ပြန့်နှံ့နေပါပြီ” ဟု သူက ဆက်လက် ရှင်းပြသည်။

“ကျွန်တော့်ဘက်ကိုတော့ သူတို့ရဲ့ သေနတ်ပြောင်းတွေ လှည့် မလာနိုင်ပါဘူး” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။ “ဟွန်ဆန်ပေးတဲ့ အမိန့်ကို သူတို့မလုပ်ဘူးလို့ ငြင်းမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ရာနာရစ်က ကြီးမားတဲ့ အမှား တစ်ခုကို လုပ်ခဲ့တာပါ။ ရာနာရစ်က ကျွန်တော့်ကို အနိုင်ယူချင်တယ်ဆိုရင် ကျွန်တော့်ထက်လိမ္မာပါးနပ်တဲ့ နိုင်ငံရေးနည်းလမ်းနဲ့ အနိုင်ယူနိုင်ပါတယ်လို့ သူ့ကိုအကြံပေးချင်ပါတယ်။ တကယ်လို့ စစ်ရေးနည်းလမ်းနဲ့ စွန့်စားကြည့် မယ်ဆိုရင်တော့ သူ့အဖို့အန္တရာယ် အလွန်ကြီးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပွဲသိမ်းစေဖို့ ကျွန်တော်တို့ဟာ တစ်ရက်မှာရှိတဲ့ ၂၄ နာရီအနက် ၁၁ နာရီပဲလိုအပ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

[Faint, illegible text visible through the paper, likely bleed-through from the reverse side.]

အခန်း ၆

အပျက်အစီးကြားမှ ကမ္ဘောဒီးယား

ပဋိပက္ခကွန်မြူရှင်များ

ကမ်ပူချားပြည်သူ့တော်လှန်ရေးပါတီ (ကေပီအာပီ)အတွင်းရှိ ဟွန်ဆန်၏ ဆရာကြီးများက သူ့အားပြည်ပမိတ်ဆွေများ ရှာဖွေပြီး နိုင်ငံအထိ ကျန်ပြစ်နေမှုကို အဆုံးသတ်ရေးကြိုးပမ်းရန် မှာကြားခဲ့သည်။ အသစ်တင် မြှောက်ခံရသော ဝန်ကြီးချုပ်အဖို့ ဤအလုပ်မှာ အလွန်ခက်ခဲသော အလုပ် တစ်ခုဖြစ်သည်။ အာရှဒေသရှိ ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော နိုင်ငံများနှင့် အနောက် နိုင်ငံများက ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ ကေပီအာပီပါတီတို့အတွက် တံခါးပိတ်ထား သည်မှာ ၁၉၈၅ ခုနှစ်ကတည်းကဖြစ်သည်။

နောင် ၄ နှစ်ခန့်အကြာ ကမ်ပူချားပြည်သူ့ သမ္မတနိုင်ငံ (ပီအာကေ) ဟူသောနိုင်ငံအမည်မှ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ (State of Cambodia-SOC) သို့ ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်ပြီး နိုင်ငံပုံရိပ်ကို အသစ်ပြောင်းခဲ့သော်လည်း အခြေ အနေမှာ ယခင်အတိုင်း မျက်နှာသာပေးခြင်း မခံရဘဲ ရှိနေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန် သည် သူ၏တပ်မဟာခံအိမ်၌ ညပေါင်းများစွာကို ဤကိစ္စရပ်များအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်လျက် ကုန်လွန်စေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၌ သူ၏အစိုးရကို “ဝိုင်းပယ်ခံ နေရသောအစိုးရ”ဟု ပုံမှန်ခေါ်ဆိုနေကြသော သတင်းဌာနများကို တန်ပြန် ချေဖျက်နိုင်သည့် အင်အားလည်းမရှိပေ။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ (SOC) မှာ အစစအရာရာ လိုအပ်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည့် နိုင်ငံခြား

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့်အကူအညီအထောက်အပံ့များ၊ စစ်တပ်အတွက် လက်နက် ခဲယမ်းများစသည်ဖြင့် လိုအပ်နေသည်။ ဟွန်ဆန်၏အဓိက မဟာမိတ် ဖြစ်သည့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှာလည်း လျင်မြန်စွာ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ပြိုကွဲလာနေ ပြီဖြစ်၍ အခမဲ့လက်နက် ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ရရှိရန်မမျှော်လင့်နိုင်တော့ပေ။

ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘာ့မြေပုံကို စစ်ကြောလေ့လာကြည့်သည်။ သူ့နိုင်ငံ သည် စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုတို့ဖြင့် ဝိုင်းပတ်ခံထားရသည်။ သူ့အစိုးရကို ထောက် ခံသော ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သည့် တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံပင် ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ အိန္ဒိယဖဲချပ်ကို အလဟဿမဖြစ်စေဘဲ အခွင့်ကြုံလာတိုင်း အသုံးချခဲ့သည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ အောက်တိုဘာလအတွင်း နယူးဒေလီသို့ အလည် အပတ်ခရီးရောက်ရှိစဉ် သူသည် အိန္ဒိယအစိုးရအား ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တွင်း စစ် အဆုံးသတ်နိုင်မည့် အဖြေတစ်ခုကို ရှာဖွေရာ၌ အကူအညီပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် အိန္ဒိယပြည်ပရေးရာဝန်ကြီး အင်ဒါကူမာဂျီရာလ် တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားငြိမ်းချမ်းရေးအလားအလာများကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြ သည်။ အိန္ဒိယအရာရှိများက ကမ္ဘောဒီးယားငြိမ်းချမ်းရေးမှာ လက်တစ်ကမ်း ၌ရောက်ရှိနေပြီဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည် ထိုထက်ပို၍ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုမှု မရှိခဲ့ကြပေ။

သီးခြားအလွတ်တွေ့ဆုံရာတွင်မူ ဟွန်ဆန်က ဂျူရဲရယ်အား စစ်ရေး အကူအညီပေးရန် တောင်းခံခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ဤမေတ္တာရပ်ခံမှုကို လူ အများမသိစေဘဲ လျှို့ဝှက်ထားရှိခဲ့ကြသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် စင်ကာပူသို့ အလည်အပတ်ရောက်ရှိစဉ် နိုင်ငံခြား ရေးဝန်ကြီး မဟုတ်တော့သော်လည်း ပါလီမန်အမတ်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဂျူရီ ရာလ်က ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၉၀၊ အောက်တိုဘာလ၌ ၎င်းတို့တွေ့ဆုံစဉ် ခမာနီနှင့်အခြားရန်သူများကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား စစ်လက်နက်များ ထောက်ပံ့ကူညီပါရန် အိန္ဒိယအစိုးရထံ အမှန်ပင်တောင်းဆိုခဲ့ သည်ဟု ပြောပြခဲ့သည်။

“ဟွန်ဆန်ရဲ့ မေတ္တာရပ်ခံမှုကို ဘယ်လိုတုံ့ပြန်ရမုန်း ကျွန်တော် မသိခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ ဒီလိုတောင်းဆိုမှုမျိုး ကျွန်တော်

အရင်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးကို ပြုလုပ်ခဲ့သေးလားဆိုတာ မသိရှိရလိုဖြစ်ပါတယ်”
ဟု ဂူဂျီရာလ်က ရှင်းပြသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ဂူဂျီရာလ်သည် လက်နက်ထောက်ပံ့ကူညီပေးမည်
ဟု ကတိကဝတ်မပြုခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့အကူအညီ တောင်းခံမှု
ကြောင့် အိန္ဒိယနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတို့၏ ရင်းနှီးမှုကို မထိခိုက်ခဲ့ပေ။
၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား ရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်း
မှုထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့များတွင် ပါဝင်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော အိန္ဒိယတပ်ဖွဲ့များ
မှာ ခမာနီတို့ကို တိုက်ခိုက်ရင်း ဒဏ်ရာရရှိမှုများ ရှိခဲ့သည်။

အချို့နေရာများတွင် နိုင်ငံအထီးကျန်ဖြစ်ခြင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယား
နိုင်ငံ (SOC) အစိုးရအဖွဲ့၏ သူ့ကိုယ်သူ ပိတ်မိနေအောင် ပြုမူလုပ်ဆောင်နေ
သည့်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်က အစိုးရသည် နိုင်ငံခြား
သတင်းစာအများစုကို နိုင်ငံအတွင်း တင်သွင်းဖြန့်ဝေခွင့်မပြုခဲ့ပေ။ ဒုတိယ
ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးပင်ယက်၏ အဆိုအရ နိုင်ငံအတွင်း တင်သွင်းခွင့်ပြုသည့်
သတင်းစာများမှာ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများမှလာသော သတင်းစာများသာ
ဖြစ်ကြောင်းသိရသည်။

ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စု၏ ထောက်ခံမှုမှာ တစ်ဘက်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား
နိုင်ငံကို အသက်ရှူကျပ်စေမှုမျိုးလည်း ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဖခွမ်းပင်မြို့တော်တွင်
နိုင်ငံခြားသံရုံး ၈ ခုမျှသာရှိသည်။ ယင်းတို့အနက် ၈ ခုမှ ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စု
ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၊ ကျူးဘား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဘူလ်ဂေးရီးယား၊
ပိုလန်၊ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယား၊ လောနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတို့မှ သံတမန်များ
မှာ အထူးညွှန်ညွှန်တော်များဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား ထိပ်တန်း
ခေါင်းဆောင်များနှင့် အချိန်မရွေး တွေ့ဆုံစကားပြောဆိုခွင့် ရရှိကြလေသည်။
အပြန်အလှန်အားဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားကို အုပ်စိုးနေကြသော ကွန်မြူနစ်များမှာ
ဥရောပဆိုရှယ်လစ် အုပ်စုထံမှ ဘဏ္ဍာရေးအကူအညီများ ရယူနိုင်ကြသည်။
သို့ရာတွင် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု စတင်သည့်အချိန်
တွင် ယိုယွင်းဆုတ်ယုတ်လာသည့် ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စု၏ စီးပွားရေး အခြေ
အနေမှာ ကမ္ဘောဒီးယားကို ကျားကန်ပေးနိုင်မည့် အနေအထားတွင် မရှိ
တော့ပေ။ ဖခွမ်းပင်ကွန်မြူနစ်များ၏ အကူအညီရရှိနိုင်မည့် အခြားနေရာများ

ကို ကြိုးစားရှာဖွေမှုတို့မှာလည်း ခါးခါးသီးသီး ငြင်းပယ်ခံခဲ့ရသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား၏ တစ်ခုတည်းသော ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သည့် အိန္ဒိယ နိုင်ငံသည် ခမာနီတို့က လုံခြုံအစိုးရအား ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချအာဏာ သိမ်းလိုက်သောအခါ သူ၏နိုင်ငံခြားသံအဖွဲ့အားလုံးကို ပြန်လည်ခေါ်ယူလိုက် ပြီး သံရုံးကိုပိတ်ပစ်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ခမာနီတို့အား ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘော ဒီးယားသူပုန်တို့က ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချလိုက်ပြန်သောအခါ အိန္ဒိယ နိုင်ငံသည် ဖခွမ်းပင်အစိုးရအား နောက်တစ်နှစ်အကြာတွင် အသိအမှတ်ပြုခဲ့ သည့် ပထမဆုံး ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော နိုင်ငံဖြစ်သည်။

ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စု သံတမန်များကလည်း သံရုံးများကို အဆင့်တိုး မြှင့်ဖွင့်လှစ်နိုင်ရန် ဖခွမ်းပင်နှင့် ပိုမိုရင်းနှီးသော ဆက်ဆံမှုများပြုလုပ်လာခဲ့ ကြသည်။ ထိုအချိန်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ သံအဖွဲ့သည် ကမ္ဘောဒီးယား၏ စိတ်ဝင် စားမှုကို များစွာရယူနိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုထက်ပို၍ အခြားဘာမျှလုပ် ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ အိန္ဒိယသံတမန်များသည် နှစ်နိုင်ငံအကြား ကုန်သွယ်မှု တိုးမြှင့်ရေးအတွက် အနည်းငယ်သာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ၌ သံရုံးတည်ရှိနေမှုမှာ အခြားအိန္ဒိယ၏မဟာမိတ်တစ်နိုင်ငံဖြစ်သော ဗီယက်နမ် နှင့်သွေးစည်းမှုရှိကြောင်း ပြသလိုမှုက ပိုကဲမည်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်တို့အား ခမာနီတို့၏ လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင် ပေးခဲ့ခြင်းအတွက် အသိအမှတ်ပြုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံများအား ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော ကမ္ဘာ၏ ဝိုင်းပယ်ခံထား ရသော နိုင်ငံများအဖြစ် မှတ်ယူထားချိန်တွင် ဖခွမ်းပင်၌ အိန္ဒိယသံရုံးတည်ရှိ နေခြင်းမှာ နယူးဒေလီ သည် ထိုနှစ်နိုင်ငံတို့နှင့်ရင်းနှီးသော ဆက်ဆံမှုရှိကြောင်း သက်သေပြလိုက် ခြင်းဖြစ်သည်။

မြို့တော်တွင် သြဇာအရှိဆုံးသံရုံးမှာ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု သံရုံးပင်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်ပြီးလျှင် သြဇာအရှိဆုံးဖြစ်သည်။ အင်အားလျော့ နည်းလာသော သံရုံးမှာ မြို့တော်တွင် သြဇာအလွမ်းမိုးနိုင်ဆုံး ဖြစ်သည်ဟု သော အချက်နှင့် သဘောသဘာဝ ကွဲလွဲနေသည်။ ၁၉၉၀၊ မေလအတွင်း၌ ကျွန်ုပ်တို့ (ဇာရေးသူ)သည် သံရုံးဝင်ပေါက်ရှိ လျှပ်စစ်ဖြင့် အဖွင့်အပိတ်ပြု လုပ်သော သံတံခါးသို့ ချဉ်းကပ်လာကြစဉ် ဝင်းခြံတံခါးမှာ သူ့အလိုလိုပွင့်သွား

လေသည်။ စစ်အေးခေတ်ပုံစံလက္ခဏာများမှာ ပို၍ပင်များပြားစွာ တွေ့နေရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကို စူအောင့်အောင့်မျက်နှာနှင့် ရုရှားအမျိုးသမီးတစ်ဦးက လာရောက်တွေ့ဆုံပြီး သံရုံးကိုယ်စား ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသည့် တစ်ဦးတည်းသော အရာရှိကိုစောင့်ရန် ပြောသည်။ သူ၏အမည်မှာ ဗွီလိုကီယာနော့စ် ဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်ထားသော သံရုံးဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ထားသော်လည်း လိုကီယာနော့စ်မှာ လုံးဝသက်သောင့်သက်သာ အနေအထားတွင်ရှိပြီး ဒေးဗစ်နီဗင်းနူတ်ခမ်းမွေးရှိကာ သူ၏ပုံစံမှာ ဆိုဗီယက်သံတမန်တစ်ဦးနှင့်ပင် မတူကွဲပြားလေသည်။ မော်စကိုဘာသာစကား သင်တန်း၌ သင်ယူခဲ့သော တိုတိုပြတ်ပြတ် အင်္ဂလိပ်အင်္ဂလိပ်ထွက်ဖြင့် သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအကြောင်း ရှားရှားပါးပါး ပွင့်လင်းမှုမျိုးနှင့် ပြောဆိုရန် ဆန္ဒရှိနေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ်ရှိ မဲခေါင်စားသောက်ဆိုင်တွင် ညစာစားရင်း တွေ့ဆုံရန် သဘောတူလိုက်ကြသည်။

“ဒီနေရာက ပရမ်းပတာဖြစ်နေတဲ့ နေရာဗျ” ဟု လိုကီယာနော့စ်က လက်ဟန်ခြေဟန်ဖြင့် ပြောပြသည်။ “လူအချို့ဟာ ညတွင်းချင်း သူဌေးတွေဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ မြို့ထဲမှာ ကားတွေနဲ့သွားလာပြီး သဘောတူစာချုပ်တွေ ဒါဇင်နဲ့ချီပြီး လက်မှတ်ရေးထိုးနေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီစာချုပ်တွေကို လက်မှတ်ထိုးပြီးတာနဲ့ မေ့ပစ်လိုက်ကြတော့တာပဲ” ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏ ဖခမ်းပင်မှာ မူမမှန်ဖောက်ပြန်မှုများ အလွန်များပြားနေသည့် မြို့တော်တစ်ခုဖြစ်နေပေပြီ။ ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် ကမ္ဘောဒီးယားလူနည်းစုတစ်စုက နိုင်ငံခြားသားစီးပွားဘက်များနှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များချုပ်ဆိုပြီး ငွေကုန်ကျေးကျ အလွန်များပြားသော တရုတ်ဟင်းလျာ ၁၀ ပွဲပါ ဂုဏ်ပြုစားပွဲများဖြင့် စားသောက် ပျော်ရွှင်နေကြစဉ် ကံမကောင်းရှာသည့် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းသော လူများစုမှာ အသားဟင်းလျာကို ရံဖန်ရံခါသာ စားနိုင်ပြီး သူတို့၏ ထမင်းဝိုင်းတွင် ပရာဟော့ (Para hork) ထမင်းဟင်းဖြင့်သာ လွေးနေကြရရှာပေသည်။

“တကယ့်ကို သဘာဝမကျတဲ့ ဖြစ်ရပ်အချို့ဟာ ဖြစ်နေကြပါတယ်” ဟု လိုကီယာနော့စ်က ပြောပြသည်။ “ဒီဟိုတယ်မှာပဲ ငွေတွေသိပ်ထောနေတဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတစ်ယောက်ဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၀၀ ကို သူကြိုက်

တဲ့ တရုတ်သီချင်းဆိုပြတဲ့ အဆိုတော်ရဲ့ခြေရင်းဆီ ပစ်ပေးလိုက်တာပဲ”ဟု ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

လိုကီယာနောဗ်သည် ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ်များနှင့် ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုကို အုပ်ချုပ်နေသော လီနင်ဝါဒီတို့အကြား မျက်နှာပူစရာ တူညီမှုများကို သိရှိထားပေသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှာ ဆိုရှယ်လစ် မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ၎င်း၏အိမ်နီးချင်း နိုင်ငံများဖြစ်သည့် ဗီယက်နမ်၊ လောတို့နှင့် ပို၍ချည်နှောင်စည်းလုံးမိနေပြီဖြစ်သည်။ အထီးကျန် ကမ္ဘောဒီးယားအဖို့ ဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းသည့် ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ ဆိုဗီယက်တို့ က ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အကြွေးဖြင့်ကုန်သွယ်မှုများကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဖြတ်တောက်လျှော့ချပစ်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မော်စကို အစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများကို ဆပ်ကပ်အဖွဲ့ထူထောင်နိုင်အောင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲသောနိုင်ငံကို ကူညီရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ သည့် သဘာဝယုတ္တိမကျသော ရဲဘော်ရဲဘက် စိတ်ဓာတ်ကို ပြသခဲ့လေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများမှာ မပြူးနိုင်ခဲ့ကြပေ။ အခမဲ့ထောက်ပံ့ကူညီသော ကျူးဘားသင်ကြားရေးမှားလည်း မချိမြိန်ခဲ့။ ကျူးဘားတို့ ကူညီခဲ့သည့် အရာ တစ်ခုရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့က ကမ္ဘောဒီးယားများကို လက်ဝှေ့ထိုးသတ်မှု အတတ်ပညာ သင်ကြားပေးရန် လက်ဝှေ့ကျော်တစ်ဦး စေလွှတ်ပေးခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများမှာ မပျော်ရွှင်နိုင်ခဲ့ကြပေ။

ထိုအချိန်ကာလများမှာ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသောအခါ သမယများပင် ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်အစိုးရမှာ ၎င်း၏ပြည်တွင်းနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားတို့၌ ဆိုးဝါးသော အခြေအနေများနှင့် ကြုံတွေ့နေကြရသည်။ မီခေးလ်ဂေါ်ဘာချော (Mikhail Gorbachev) ၏ ကြွေးဒဏ်ပိနေသော ဆိုဗီယက်စီးပွားရေး ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေး ကြိုးပမ်းချက်များမှာလည်း အထစ်ထစ်အငေါ့ငေါ့ဖြစ်နေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်နေခြင်းကပင် ကမ္ဘောဒီးယားတို့အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေး ပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ဆိုဗီယက်တို့အပေါ် အပြစ်ပုံချခြင်းဖြင့် အဆင်ပြေစေခဲ့သည်။ ဖနွမ်းပင်ရှိ ဆိုဗီယက်သံရုံး ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး အရာရှိနီကိုလေ အိုရီခေါဗ်က သူ့နိုင်ငံသည် ဆိပ်ကမ်းများ၊ လမ်းနှင့်တံတားများ တည်ဆောက်မှုအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့ကူညီမှု မပြု

နိုင်တော့ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ပုံနှိပ်စက်များကိုမူ အခမဲ့ဆက်လက်တည်ဆောက် ပေးသွားမည် ဖြစ်သည့်အပြင် ကမ္ဘောဒီးယားအား ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် ဆပ်ကပ် အဖွဲ့ ထူထောင်နိုင်အောင် အကူအညီပေးသွားမည် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) အား ပြောပြခဲ့သည်။

အားလုံးထဲတွင် ထိပ်ဆုံးရောက်နေသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) တွေ့ဆုံခဲ့ရသော ကျူးဘားအငယ်တန်း သံတမန်တစ်ဦးက ကျူးဘား၏ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ဆက်ဆံရေးမှာ တိုးတက်ကောင်းမွန်ခဲ့သည်ဟု ဂုဏ်ယူ ဝင့်ကြားစွာဖြင့် ပြောပြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဟာဗားနာအဖိုးရသည် လက်ဝှေ့နည်းပြ တစ်ဦးအပြင် ဟစ်ပင်းနစ်(စပိန်)ဘာသာစကား ပါမောက္ခတစ်ဦးကိုလည်း ဖခွမ်းပင်သို့ စေလွှတ်ပေးခဲ့သည်။

“စပိန်ဘာသာစကား နည်းနည်းလောက် တတ်ထားရင်ပဲ ကမ္ဘော ဒီးယားအတွက် စပိန်စကားပြောနိုင်င်တွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးတိုးတက်အောင် လုပ်ရာမှာ အထောက်အကူဖြစ်ပါလိမ့်မယ်”ဟု အဆိုပါကျူးဘားသံတမန်က သံပုရာရည်သောက်ရင်း သူ၏သံရုံးနေအိမ်တွင် ပြောပြသည်။

ဆိုဗီယက်နှင့် ကျူးဘားတို့၏ မူဝါဒအချို့မှာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု မရှိဘဲ ရယ်ဖွယ်ကိစ္စများဖြစ်နေတတ်သည်။

ဖခွမ်းပင်ရှိ လက်တစ်ဆုပ်စာလူများမှာ လက်ဝှေ့သင်တန်း သို့မဟုတ် စပိန်ဘာသာစကား သင်တန်းသို့ တက်ရောက်သင်ကြားနေစဉ်တွင် ကမ္ဘော ဒီးယားလူမျိုး အများစုကြီးမှာ ပြန်ကျနေသော ကျေးရွာများရှိ ခြေတံရှည် ယိုင်နဲ့နဲ့ သစ်သားတဲအိမ်များ၌ နေထိုင်နေကြရပေသည်။ သူတို့အဖို့ သင်ခန်း စာများမလိုအပ်။ သူတို့ အရေးတကြီး အလိုရှိနေသည်မှာ နေစရာ၊ သောက် သုံးရေနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတို့ပင် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများမှာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းနေကြပြီး ပြင်ပ ကမ္ဘာမှ လူများ၏ အထင်ကြီးလေးစားမှု ရရှိအောင် ပြုလုပ်လိုသည့် စိတ် ဆန္ဒပြင်းပြနေကြသူများဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ ရဲရင့်သော အပြုံး များက သူတို့အတွင်းကြိတ် ခံစားနေရသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကို မဖုံး ကွယ်နိုင်ပါပေ။ လူများစွာက အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခံရမှုကို အမှတ်ရနေဆဲဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များအပါအဝင် ဖခွမ်းပင်

မြို့တော်နေ လူထောင်ပေါင်းများစွာတို့မှာ မည်သို့မည်ပုံ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံခဲ့ရသည်ကို မမေ့နိုင်ကြသေးပေ။ ကင်းပြီးကောက် သတ္တဝါများကို အမျိုးသမီးများ၏ ရင်သားများပေါ်တွင် တင်ခံရမှုများ၊ သူတို့၏ လက်သည်းခွဲခွာခံရမှုများနှင့် ကံကောင်းသူများမှာ သေနတ်ဖြင့် အမြန်ပစ်သတ်ခံရသူများသာ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို မြင်ယောင်ကြားယောင် နေကြဆဲပင်။ ဤသို့ အရှက်သိက္ခာမဲ့စွာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရှင်သန်ခဲ့ကြသူများမှာလည်း ဘုံစခန်းများဆီသို့ ကျွဲနွားအုပ်ကဲ့သို့ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်းခံရပေသည်။ အချိန်တိုကား ပြောင်းလဲခဲ့ပေပြီ။ ပိုပေါ့၏ မော်ဝါဒီကွန်မြူနစ်များ နေရာတွင် ယခုအခါ ဆိုဗီယက်ပုံစံ ကွန်မြူနစ်များ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

“ခင်ဗျားရဲ့ ပတ်ပတ်လည်ကိုကြည့်လိုက်ပါ။ အဲဒီမှာ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်တွေ အများအပြားဟာ အရက်ဆိုင်တွေမှာထိုင်ပြီး ဝီစကီနဲ့ ဖိမ်ကျနေကြတာ တွေ့ရပါလိမ့်မယ်”ဟု ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)၏ တက္ကစီမောင်းသမားက ပြောပြသည်။ ကွန်မြူနစ်များသည် ဖခွမ်းပင်၌ချုပ်သော နွမ်းချာချာစီးပွားရေးသမားများ ဝတ်လှေရှိသည့် ဝတ်စုံများဝတ်ဆင်လျက် အပြင်သို့ စတင်ထွက်လာကြသည်။ ယင်းနောက် စင်ကာပူနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ ရောက်ရှိလာကြသော တရုတ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သဘောတူစာချုပ်များကို မြှောင်ကျကျ ချုပ်ဆိုနေကြလေသည်။

“သူတို့ကိုကြည့်ပါဦး။ သူတို့ရတဲ့ လခက တစ်လကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၅ အောက်ပဲရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အိမ်တွေ၊ မော်တော်ကားတွေ ပိုင်ဆိုင်ကြပါတယ်။ အပြင်ထွက်ပြီး ဆိုင်တွေမှာ ပိုက်ဆံပေးပြီး စားသောက်ကြပါတယ်”ဟု တက္ကစီမောင်းသမားက ပြောပြသည်။

အတော်ကြာပြီးနောက်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး နိုင်ငံပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ကူညီရန် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့် မန်ဆော့ဖန်ဆာဆိုသူ ကမ္ဘောဒီးယား ငါးသုကာအင်ဂျင်နီယာတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)အား ကမ္ဘောဒီးယားအဖိုးရအရာရှိများကို အကျင့်ပျက်ဝန်ထမ်းများဟု အလျင်စလို မသတ်မှတ်ရန် ညင်သာစွာ သတိပေးခဲ့သည်။

ဆော့ဖန်ဆာက “တကယ်လို့ နိုင်ငံခြားသားတွေက ဟွန်ဆန်အစိုးရကို လက်ညှိုးထိုးပြီး သူတို့တွေဟာ အဂတိလိုက်စားတဲ့ဝန်ထမ်းတွေ၊ ကောင်းတဲ့

လူတွေ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောတယ်ဆိုရင် အဲဒီပြောတဲ့လူတွေဟာ မိုက်မဲတဲ့လူတွေ ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲသလို မပြောခင် တကယ့်အဖြစ်မှန်ကို မြင်တတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ ဟွန်ဆန်တို့လိုလူတွေသာ သတ္တိမရှိဘူးဆိုရင် သူတို့ အရှုံးပေးခဲ့တာ ကြာလှပြီပေါ့။ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု (Corruption) ဆိုတဲ့ စကားလုံးဟာ အလွန်ရှုပ်ထွေးတဲ့ စကားလုံးဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါရဲ့အရင်းအမြစ်တွေကို သိဖို့လိုပါတယ်။ အရပ်ဘက် ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်ဟာ တစ်လကိုလခ ဘယ်လောက်ရသလဲ။ တစ်လမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၀ ပဲရကြပါတယ်။ သူတို့ကို လခအများကြီးပေးဖို့ အစိုးရမှာ ငွေမရှိဘူး။ ဒါဆို သူတို့ဘယ်လိုလုပ် အသက်ရှင်ရပ်တည်နေကြသလဲ။ “ကမ္ဘောဒီးယားတွေဟာ လာဘ်စားအကျင့် ပျက်နေကြတဲ့သူတွေပါ” လို့ ပြောတဲ့လူတွေကို ကမ္ဘောဒီးယားမှာ တစ်လလောက် လာနေကြည့်ခိုင်းလိုက်ပါ။ အဲဒီဝန်ထမ်းတွေဟာ အကျင့်ပျက်ခြစားသူတွေ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သူတို့သိလာပါလိမ့်မယ်” ဟုရှင်းပြသည်။

စကားပြောညင်သာပြီး နှုတ်ခမ်းမွှေးရှိသည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပြန်ကြားရေး ဒုတိယဝန်ကြီးပင်ယက်က အကျင့်ပျက်ခြစားမှုပုံစံ တစ်ခုအကြောင်းကို ဘာမှ မတတ်နိုင်သည့် အမူအယာအဖြစ် လက်နှစ်ဖက်မြှောက်လျက် ပြောပြသည်။ ဤအကျင့်ပျက်ခြစားမှုတွင် ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်သူမှာ ဆင်းရဲသား ကမ္ဘောဒီးယားများမဟုတ်ဘဲ အန်ကောဘုရားပုထိုးများမှ ရှေးဟောင်း ဆင်းတုတော်များကို ခိုးယူရောင်းချကြသည့် ရှေးဟောင်းပစ္စည်း ကုန်သည် လူချမ်းသာများဖြစ်သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အမွေအနှစ် စုစုပေါင်းရဲ့ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်ဟာ မှောင်ခိုရောင်းဝယ်သူတွေရဲ့ ခိုးယူခြင်းကို ခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီအမွေအနှစ်တွေကို ပြန်သိမ်းယူဖို့ ကျွန်တော်တို့ အင်တာပို (နိုင်ငံတကာရဲတပ်ဖွဲ့) ကို ပစ္စည်းစာရင်းပို့ဖို့ စီစဉ်နေပါတယ်” ဟု ပင်ယက်က ပြောပြသည်။ “လန်ဒန်ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားရှေးဟောင်းရတနာ အမွေအနှစ်တွေ နောက်ဆုံးရောက်ရှိသွားတဲ့ နေရာပါပဲ။ ဒီအမွေအနှစ်တွေကို လေလံတင်ရောင်းချကြတာပါ။ ကျွန်တော်တို့ ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့တဲ့ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းစာရင်းကို အချပြုစုနေပါပြီ။ ဒါပြီးရင် ပစ္စည်းစာရင်းကို အင်တာပိုဆီ အရေးယူနိုင်အောင် ပို့မှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် ရှေးဟောင်းအမှတ်တရ နေရာ ၁,၀၀၀ ကျော်ရှိပြီး ဤနေရာများမှာ မှောင်ခိုသမားများ ဝင်ရောက်ခိုးယူကြသည့်နေရာများ ဖြစ်သည်ဟု ပင်ယက်ကပြောပြသည်။ သူ၏ဦးခေါင်းကို ခါယမ်းလျက် ပင်ယက်က ကမ္ဘောဒီးယားများသည် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို ခိုးယူကြပြီး နိုင်ငံခြားသားများကို ပြန်လည်ရောင်းချကြကြောင်း၊ ယင်းနောက် နိုင်ငံခြားသားများမှာ ကမ္ဘောဒီးယားပစ္စည်းဈေးကွက်၌ ထိုပစ္စည်းများကို ငွေကြေးအမြောက်အမြားဖြင့် ရောင်းချကြီးပွားသွားကြသည်ဟု ရှင်းပြသည်။

မှောင်ခိုခိုးထုတ်သူများသည်သာ အန္တရာယ်မဟုတ်ချေ။ ပြည်တွင်းစစ်သည်လည်း ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများသည် လက်နက်ဝယ်ရန် ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို ခိုးယူရောင်းချကြသည်။ ခမာနီတို့သည် ဖန္ဒမ်းပင် ဘုရင့်နန်းတော်အတွင်း တည်ရှိသော ငွေဘုရား (Silver Pagoda) မှ ရှေးဟောင်းရွှေထည်နှင့် ငွေထည် အမွေအနှစ်များ ခွာယူခဲ့မှုအတွက် ပြစ်တင်ဝေဖန်ခံခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအချို့ကမူ ခမာနီတို့ ရှေးဟောင်းပစ္စည်းများကို တတိတိနှင့် ခိုးယူ နေခဲ့ကြသည်ဆိုသည့် စွပ်စွဲချက်ကို လက်မခံခဲ့ကြပေ။ ပြောက်ကျားများသည် ညည်းကမ်းရှိသူများဖြစ်ကြပြီး အကျင့်ပျက်ခြစားမှု လုံးဝကင်းရှင်းကြသည်ဟု သူတို့ကပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ခြွင်းချက်များစွာ ရှိနေသည်။ ခမာနီခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ တာမော့သည် အန်ကောဝတ်မှ ယူဆောင်လာခဲ့သော ရှားပါးဆင်းတုတော်များ လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတပ်ဖွဲ့များက တာမော့၏နေအိမ်အား ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စဉ် ကသောကဗျောဖြင့် ကိုယ်လွှတ်ရုန်းထွက်ပြေးခဲ့ရသော တာမော့မှာ သယ်ယူချိန်မရဘဲ ချန်ထားခဲ့ရသည်။ ပိုင်ရှင်မဲ့ရတနာသိုက်တစ်ခုကိုတွေ့ရှိ သိမ်းယူနိုင်ခဲ့လေသည်။

ဆော့ဖနာ၏ အဓိပ္ပာယ်မရှိသော ဆင်ခြင်တွေးခေါ်မှုမှာ ၎င်းတို့၏ အကျိုးအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို မလိမ့်တပတ်ပြုလုပ်နိုင်သူများအဖို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိနိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံရှိခန့်မှန်း လူဦးရေ ၉ သန်း၏ ၉၀ရာခိုင်နှုန်းသော ပြည်သူများမှာ ဆင်းရဲတွင်းနွှတ်ခမ်းဝသို့ ရောက်ရှိနေလျက်ရှိသည်။ ထိုစဉ်က အမျိုးသားလူဦးရေနှင့် ပတ်သက်၍ ယုံကြည်စွာ

လက်ခံနိုင်သော သန်းခေါင်စာရင်းသစ်က ကမ္ဘောဒီးယားလူဦးရေမှာ ၁၁.၄၂ သန်းသို့ တိုးပွားလာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ဟွန်ဆန်ခေါင်းဆောင်သော ကွန်မြူနစ်အစိုးရမှာ ခက်ခဲသောအခြေအနေ၌ ပိတ်မိနေခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တင်မြှောက်ထားသော တရားမဝင်အပယ်ခံအစိုးရအဖြစ် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော နိုင်ငံများ၏ ဖယ်ကျဉ်ထားခြင်းခံနေရသည်။ ဖခွမ်းပင်အစိုးရမှာ အသိအမှတ်ပြုခြင်း မခံရဘဲ နိုင်ငံတကာ ချေးငွေများလည်း ငြင်းပယ်ခံနေရသည်။ နိုင်ငံသည် ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းတစ်ခုမှနောက်တစ်ခု ကူးပြောင်းကြုံတွေ့နေရပြီး ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုအပေါ် ဓာတ်ဆီနှင့်ဓာတ်မြေဩဇာ အတွက်လည်းကောင်း၊ ကျူးဘားအပေါ် သကြားကဲ့သို့သော လိုအပ်ချက်များ အတွက်လည်းကောင်း ပို၍မှီခိုအားထားလာခဲ့ရသည်။ အစိုးရတွင် အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းများကို လစာပေးရန် ငွေကြေးမရှိသည်မှာ အမှန်ပင်။ ရလဒ်အနေဖြင့် အစိုးရသည် အန္တရာယ်ကြုံရသည့် ကွန်မြူနစ်အစိုးရအားလုံး တစ်ချိန်မဟုတ်တစ်ချိန်တွင် ပြုလုပ်လေ့ရှိသော အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများကို လစဉ်ထောက်ပံ့ကုန်စည်များ ပံ့ပိုးပေးရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ ဆန် ၁၈ ကီလိုဂရမ်၊ ဆိုဗီယက်လုပ်ဆပ်ပြာနှစ်တောင်၊ သကြား ၁ ကီလိုဂရမ်စသည်ဖြင့် အခြေခံစားသုံးကုန်များကို ရတနံသရွေ့ ငွေကြေးအစား ထောက်ပံ့ရလေသည်။ အခြားကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများမှာမူ သူတို့ဘာသာ သူတို့လိုအပ်သည်များကို ရှာဖွေစားသုံးကြရသည်။ ဆင်းရဲသားလူမွဲများနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်တို့မှာ ဘဝတူများအဖြစ် ဆိုးရွားညံ့ဖျင်းသည့် စနစ်တစ်ခု၏ ပြုသမျှရရမည့် အခြေအနေတွင် ရောက်ရှိနေကြတော့သည်။

နောင် ၂ နှစ်အကြာ၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)ဟွန်ဆန်အား ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် တွေ့ဆုံခဲ့ရာတွင် သူက “ကျွန်တော် ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့အချိန်က ကျွန်တော့်ရဲ့လစာဟာ ခွဲတမ်းစနစ်နဲ့ ဝေပုံကျပစ္စည်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆန် ၁၆ ကီလိုဂရမ်နဲ့ ပြောင်းဖူးစေ့ ၆ ကီလိုဂရမ်တို့ပဲ ရပါတယ်။ အခုအခါမှာတော့ အခြေအနေက ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကလို မဆိုးတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အဆိုးချည်းမြင်ဖို့လည်း မလိုသလို အကောင်းချည်း

မြင်ဖို့လည်း မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုချင်တာပါ”ဟု ရှင်းပြသည်။

ဖခွမ်းပင်မြို့ရှိ ကွန်မြူနစ်လူချမ်းသာများမှာ ညစဉ်အရက် သေစာ သောက်စားလျက် စည်းစိမ်ခံနေကြနေစဉ် မြို့တော်ရှိ ဆင်းရဲသားကလေးငယ်များ မှာ လိုက်လံတောင်းရမ်း စားသောက်နေကြရပေသည်။ ယင်းသို့ နိုင်ငံ၏ သပွတ်အူလိုက်နေသော စီးပွားရေးစနစ်၏ ရူးသွပ်မိုက်မဲမှု၊ ဆင်ခြင်တွေးခေါ် မှုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတို့၏ ဘဝအတွင်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော အမြီးအမောက်မတည့်မှုများကို ခမာနီတို့က သတိမမူဘဲမနေခဲ့ပေ။ ခမာနီ ပြောကားတို့၏ လျှို့ဝှက်အသံလွှင့် အစီအစဉ်များကို ဖမ်းယူနားထောင်နေကြ သူများအား သတင်းဖတ်ကြားသူများက ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေးတစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံ ခြားသားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များထံ ရောင်းချနေခြင်းအတွက် ဖခွမ်းပင်ကွန်မြူနစ် များအပေါ် ပျစ်ပျစ်နှစ်နှစ် ဝေဖန်ရှုတ်ချမှုများဖြင့် ဖြေဖျက်တင်ဆက်လျက်ရှိသည်။

၎င်းတို့၏ သဘာဝယုတ္တိမကျသော စနစ်ဖြင့် အုပ်စိုးစဉ်ကာလအ တွင်း ငွေကြေးသုံးစွဲမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်ခွင့်တို့ကို ပိတ်ပင်တား မြစ်ခဲ့သော ခမာနီတို့သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း မရှိကြသေးပေ။ သူတို့သည် ၁ ရာခိုင်နှုန်းသော လူများက ကောင်းကောင်းစားပြီး ကျန်လူများမှာ ငတ်ပြတ် နေရသည့် တစ်ဘက်စောင်းနင်း စီးပွားရေးဖွဲ့စည်းမှုပုံသဏ္ဍာန်ကို ပြက်ရယ် ပြုကြသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)တွေ့ခဲ့ရသော စစ်ဘက်တပ်မှူးဟောင်း တစ်ဦးဖြစ်သူ မတ်ဘင်းကဲ့သို့ ခမာနီခေါင်းဆောင်များသည် ဖခွမ်းပင်ကွန်မြူ နစ်များအား ပက်ပက်စက်စက် ဝေဖန်ရှုတ်ချခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မတ်ဘင်း သည် ခမာနီတို့၏ ၎င်းတို့အခေါ်သာတူညီမျှလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပြည်သူ တို့၏ ဘဝမှာ ပို၍ပင် ဆိုးဝါးခဲ့သည်ကို မေ့ဖျောက်ထားလေသည်။ ခမာနီတို့ အုပ်စိုးစဉ်ကာလ ပိုပေါ့က စီးပွားရေးတစ်ခုလုံးကို ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် အဆက် ဖြတ်လိုက်ပြီး ဆင်းရဲသားများမှာ ပို၍ပင်ဆင်းရဲသွားခဲ့ကြရသည်။

ငွေကြေးပြတ်လပ်နေသော ဟွန်ဆန်၏ အစိုးရအဖွဲ့မှာ အုတ်နံရံနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးမိနေပြီဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုအရှိန် နှေးကွေးနေပြီး နိုင်ငံမှာလည်း အထီးကျန်ဖြစ်နေဆဲ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများမှာ ရှေးသမိုင်းဦးခေတ် လူနေမှု ပုံစံ၌ နေထိုင်အသက်ရှင်နေကြရသည်။ စာအုပ်များတင်ရောင်းသည့် မြို့တော်

၏ တစ်ခုတည်းသော ဈေးဆိုင်မှာ အမှတ် ၂၂၄၊ အချာမဲင်းလမ်းမကြီး၌ တည်ရှိသော Librairie d'Etat ပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုင်ရှင်မှာ ဆိုဗီယက်စာစောင် များစွာရှိသည်ကို ဂုဏ်ယူလျက်ရှိသည်။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်စာလုံး၊ သို့မဟုတ် ပြင်သစ်စာလုံးတစ်လုံးမှ မပါသော စာစောင်များသာဖြစ်သည်။

ဆိုဗီယက်ဂျာနယ် အနည်းငယ်မှလွဲ၍ အခြားနိုင်ငံခြား စာအုပ်စာနယ် စင်းများကို ပိတ်ပင်ထားခြင်း၏ အမှန်တရားမှာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သို့ရာ တွင် အကယ်၍ နိုင်ငံခြားသတင်းစာများ တင်သွင်းဖြန့်ချိခွင့်ပြုလျှင်လည်း မည်သူက ဖတ်ပါမည်နည်း။ လမ်းမပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားခရီးသွားညွှန်သည် အနည်းအကျဉ်းမျှကိုသာ တွေ့ရသည်။ စစ်ဒဏ်ခံရသော နိုင်ငံအတွင်း လာ ရောက်လည်ပတ်ဝံ့သူ မည်မျှရှိပါသနည်းဟူသော မေးခွန်းအတွက် မည်သူမျှ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မဖြေနိုင်ကြပေ။

နောင်လပေါင်းအတန်ကြာတွင် ကျစ်လျစ်သေးသွယ်သော ခန္ဓာကိုယ် ပိုင်ရှင် ခရီးသွားလုပ်ငန်းဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဆမ်ပရိုမိုနီးက ၁၉၉၀ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လာရောက်ခဲ့သော ခရီးသည်မှာ ၁၆,၉၉၃ ဦးရှိပြီး ၎င်းတို့အနက် အများစုမှာ ဂျပန်၊ ၎င်း၏နောက်တွင် ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီ၊ ဆွစ်ဇာန်ဒ် အီတလီတို့ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုနိုင်ငံခြားခရီးသည် များမှာ ချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် ပထမတန်းစား ခရီးသွားများ မဟုတ်ကြဘဲ အများစုမှာ ခရီးဆောင်ကျောပိုးအိတ်ဖြင့် ဈေးပေါသော တည်းခိုခန်းများ၌ တည်းခိုရသည်ကို နှစ်သက်ကြသူများသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆမ်ပရိုမိုနီးက ပြော ပြသည်။

၁၉၉၀၊ နိုဝင်ဘာလတွင် အသစ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားနား ဟိုတယ်တွင် နိုင်ငံခြားသတင်းစာ ပိတ်ပင်မှုကို စတင်ချိုးဖျက်ခဲ့သည်။ ထိုင်း နိုင်ငံတွင် နေ့စဉ်ထုတ်ဝေသော သတင်းစာတစ်စောင်ဖြစ်သည့် ဘန်ကောက် ပို့စ် သတင်းစာအများအပြားကို အခန်းအသီးသီးရှိ ဟိုတယ်တည်းခိုသူများထံ ဝေငှပေးသည်။ သတင်းစာမှာ ဘန်ကောက်မှ ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပို့ဆောင်ရာတွင် နောင့်နေ့မှရှိသည့်အတွက် တစ်ရက်နောက်ကျသည်။

တကယ့်အစစ်အမှန် ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဆာလောင်မွတ်သိမ်လျက် အိပ်ယာဝင်ကြရသည်။ ဆီရင်ရီ(ပ်)လမ်းပေါ်တွင် အားအင်ချိနဲ့စွာ လေး

လေးကန်ကန် လမ်းလျှောက်နေကြရသည်။ မြို့တော်အတွင်း ဓာတ်ဆီဆိုင် တစ်ခု၌ အလုပ်လုပ်နေသော ၁၁ နှစ်အရွယ်ရှိ ယင်ဆိုကန်က ခမာနီပြောက် ကျားများမြှုပ်နှံခဲ့သော မြေမြှုပ်မိုင်းထိခံရကာ ခြေနှစ်ဖက်စလုံး ဆုံးရှုံးခဲ့ရ သည့် သူ၏ဖခင်မှာ အလုပ်ရှာမရတော့သည့်အတွက် သူသည် အလုပ်ဝင် လုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ဖြင့် ငယ်ရွယ်နုနယ်သေးသည့် ဆိုကန် မှာ မိသားစုဝင် ၆ ယောက်ကို ကျွေးမွေးထောက်ပံ့နေရလေသည်။ ဆီရင်ရီ(ပ်) ရှိ စာတင်မခံရသော ဆိုကန်လို ကလေးသူငယ်တိုင်းအတွက် ကံမကောင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် သူငယ်တစ်ယောက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် အင်္ဂလိပ်လို ပြောနိုင်ပြီး ပြင်သစ်လိုပါ အနည်းငယ်ပြောနိုင်သည့် အရည်အသွေးမျိုးကို ဘုရားသခင်က မ၊စထားသည်။ ဆိုကန်က သူ၏ဘဝအကြောင်း ပြင်သစ် လိုပြောပြသည်။

ကွန်မြူနစ် အစိုးရလက်အောက်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမှာ အသုံးနည်းသည့် ဘာသာစကားဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အသုံးနည်းခြင်းမှာ ပညာတော်သင်ဆု အများစုကို ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စု တို့ကသာ ချီးမြှင့်ပေးနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၃ ခု၊ ဇူလိုင် လတွင် ထိုနှစ်မေလ ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပပြီးနောက် အာဏာရလာခဲ့ သော ဘုရင်အစိုးရသစ်က ပြင်သစ်ဘာသာစကားသုံးစွဲပြောဆိုမှုကို ပြောင် ပြောင်တင်းတင်း ထောက်ခံလာခဲ့ပြီး ရုရှားဘာသာစကားကို စွန့်ပစ်ခဲ့သည်။ အကြောင်းရင်းမှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းလေးပင်ဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်တို့သည် ၎င်း၏ သံရုံးကို ကမ္ဘောဒီးယား၌ အစောပိုင်းကပင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ပညာရေးစနစ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ သင်ကြားရေးမဏ္ဍိုင် အဖြစ် ပြင်သစ်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယား တို့အား ပြင်သစ်စရိုက်၊ ပြင်သစ်ဟန်ဖြင့် ပြောဆိုဆက်ဆံတတ်လာအောင် ပြင်သစ်တို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုမှာ ပျက်ပြားခဲ့ရသည်။

ကျောင်းသား ၁,၀၀၀ ကျော်တို့သည် မြို့တော်ရှိ စက်မှုတက္ကသိုလ် သင်တန်းပို့ချမှုများတွင် ပြင်သစ်ဘာသာကို သင်ကြားရေးမဏ္ဍိုင်အဖြစ် အသုံး ပြုနေခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့်ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ကျောင်း သားများက ပြင်သစ်ဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းမှုသည် ၎င်းတို့ကို အလုပ်ရှာ

ဖွေရာ၌ အထောက်အကူ ပြုနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ မကြာမီကမှ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာခဲ့သော ပြင်သစ်နိုင်ငံ တက္ကသိုလ်တစ်ခု၏ ပါမောက္ခဟောင်း ရာနာရစ်က ကျောင်းသားများအား ၎င်းတို့အဖို့ အခြားရွေးစရာမရှိဘဲ ပြင်သစ်ဘာသာစကားကိုသာ သင်ယူရမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၉၉၃၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် သီဟာနုသည် ဤစကားစစ်ထိုးပွဲအတွင်း ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ကင်ဆာရောဂါ ကုသမှုခံယူနေသော ဘေဂျင်းမြို့ရှိ ဆေးရုံကုတင်ပေါ်မှ သီဟာနုသည် “အမျိုးသားပညာရေးအတွက် ပြင်သစ် (သို့မဟုတ်) အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို သင်ယူရန်လိုအပ်ပါသလား”ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာတမ်းတစ်စောင် ရေးသားခဲ့သည်။ ထူးဆန်းစွာပင် ဤစာတမ်းကို ပြင်သစ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူက အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား အသုံးပြုရေးကို ထောက်ခံဆွေးနွေးထားသည်။

“ဤသို့ ထောက်ခံပြောကြားခြင်းမှာ သဘာဝကျသည်။ ယုတ္တိရှိသည်။ လက်တွေ့ကျသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယနေ့နှင့် မနက်ဖြန် ကမ္ဘာတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားသည် ဆက်သွယ်မှုနှင့် နိုင်ငံတကာလေ့လာမှုဘာသာစကားအဖြစ် နေရာယူလာခဲ့လေပြီ။ ကမ္ဘာသုံးဘာသာစကားကဲ့သို့ မလွဲမရှောင်သာ တည်ရှိနေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်”ဟု သီဟာနုက ရေးသားခဲ့သည်။ “ကျွန်တော် တက်ရောက်ကုသမှု ခံယူနေသည့် ဆေးရုံတွင် အလုပ်လုပ်သော တရုတ်အမျိုးသမီး သူနာပြုကလေးသည်ပင် သူမကိုယ်ပိုင် အသိစိတ်ဓာတ်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို လေ့လာသင်ယူနေသည်”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား ကျောင်းသားများတွင် ပြင်သစ်ဘာသာစကားအပေါ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆန့်ကျင်မှု တစ်စုံတရာအလျဉ်း မရှိခဲ့ကြပေ။ သို့တည်းမဟုတ် အခြား နိုင်ငံခြားဘာသာစကားများ အပေါ်တွင်လည်း ထိုသို့သောစိတ်သဘောထား မရှိခဲ့ကြ။ အကြောင်းရင်းမှာ သူတို့သည် လိမ်လည်လှည့်ဖြားခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု ခံစားမိနေခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမဦးစွာ ဆိုဗီယက်လိုလားသည့် ပင်ဆိုဗန်၊ ချန်သီ၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ဦးဆောင်သည့် အစိုးရ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ရုရှားဘာသာစကားကို ၁၉၇၉ နှင့် ၁၉၉၁ အကြား

ကာလတွင် သင်ယူခဲ့ကြရသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဗီယက်နမ်ထောက်ခံသူများက ဗီယက်နမ်ဘာသာစကားကို မသင်မနေရဘာသာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြပြန်သည်။ အခြားကျောင်းသားများမှာ ရိုမေးနီးယားအစိုးရ၏ ပညာတော်သင်ဆုကို မျှော်ကိုး၍ ရိုမေးနီးယား ဘာသာစကားကိုလည်း သင်ယူခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါတွင်မူ ကျောင်းသားများက ရုရှား၊ ဗီယက်နမ်၊ ရိုမေးနီးယား ဘာသာစကားများကို လေ့လာသင်ယူခြင်းမှာ အချည်းနှီးသာဖြစ်သည်ကို သဘောပေါက်ခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် သူတို့သည် ပြင်သစ်ဘာသာစကားကိုလည်း မပြောလိုကြပေ။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်ခန့်တွင် စွန့်စားစီးပွားရှာလိုစိတ်ရှိသော အနောက်တိုင်းသားတစ်ဦးသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား သင်ကြားပို့ချမည့် သင်တန်းကျောင်းငယ်လေးတစ်ခုကို လာရောက် ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ငှက်ပျောသီးစင်တာ (Banana Centre) ဟုခေါ်တွင်စေပြီး မြို့တော်နေလူထုမှာ စိတ်ဝင်တစားဖြင့် ထိုစင်တာ၌ တက်ရောက်သင်ယူကြသည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ဟွန်ဆန်၏ ကွန်မြူနစ်အစိုးရမှာ ဦးရိမ်ပူပန်စရာများ၏ ဖိစီးမှုကို ပိုမိုခံစားလာရသည်။ နိုဝင်ဘာလတွင် သီဟာနုသည် ၎င်း၏ဘုရင့်နန်းတော်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီးနောက် ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ ကံကြမ္မာမှာ မရေမရာဖြစ်လာခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချခြင်းခံရပြီးနောက် ၂၁ နှစ်အကြာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။ မင်းသားကြီးပြန်လာမည်ကို မျှော်မှန်းထားပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည့်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး အလုပ်ကြမ်းသမားများသည် ဘုရင့်နန်းတော်စံအိမ်ကို ပြုပြင်ဆေးကြောရင်း ပူပြင်းသောနေရောင်အောက်တွင် အပူလောင်ခံခဲ့ကြရသည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာညောင်းခဲ့သည့် ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ၊ လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ပွဲနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုတို့ကြောင့် လူထုတစ်ရပ်လုံးမှာ ကြက်သေသေလျက်ရှိကြကာ သီဟာနုထံမှ ကြီးကြီးမားမား မျှော်လင့်ချက်ထားရှိမှုမရှိ ဘုရားတစ်ဆူကဲ့သို့သော မင်းသားကြီးအား ခမ်းနားထည်ဝါသော အိမ်အပြန်ကြိုဆိုသည့် ပါတီပွဲများကျင်းပရန် ပြောဆိုမှုလည်းမရှိဘဲ ခြောက်ကပ်ကပ်ဖြစ်နေသည်။ သီဟာနု၏ ယခုအိမ်ပြန်ခရီးမှာ ပိုမိုတိုးတက်လာသော နိုင်ငံသို့ ပြန်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် ဖန္ဒမ်းပင်၌ အမှတ်ရစရာများ မရှိခဲ့ပေ။ ပိုပေါ့က သီဟာနုကို ၎င်း၏နန်းတော်

ထဲ၌ပင် အကျဉ်းချထားခဲ့ပြီး လှုပ်ရှားမှုမှန်သမျှကို ထိန်းချုပ်ကန့်သတ်ထား ခဲ့၍ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သူသည် ပိုပေါ့ပြောပြသည့် အပျက်အစီးမျိုးကို သာ စိတ်ထဲတွင် မြင်ယောင်ကြည့်မိရုံသာ ရှိလေသည်။ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့ များ မြို့တော်အတွင်းသို့ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဝင်ရောက်မလာမီအချိန်အနည်း ငယ်အလို၌ သီဟာနုသည် လေယာဉ်ဖြင့် ဘောဂျင်းသို့ထွက်ပြေး လွတ်မြောက် ခဲ့သည်။ တစ္ဆေမြို့အဖြစ်သို့ ခမာနီတို့ပြောင်းလဲပေးခဲ့သော မြို့တော်ကို ချန်ထားရစ်ခဲ့ရလေသည်။

သီဟာနု အုပ်စိုးစဉ်ကာလ၌ မြို့တော်သည် နွေးထွေးသော ပြင်သစ် မြို့တစ်မြို့နှင့် တူလေသည်။ မြို့တော်တွင် ကျယ်ပြန့်သော လမ်းမကြီးများ၊ ကပွဲခန်းမများ၊ ပြင်သစ်စားသောက်ဆိုင်များနှင့် ဖိမ်ကျသောဘဝ လူနေမှု ပုံစံတို့ရှိကြသည်။ ဖန္ဒမ်းပင်သည် သူ့ကိုယ်သူ အရှေ့တောင်အာရှ၏ ပုလဲ ရတနာဟုပင် တင်စားခေါ်ဆိုခဲ့သည်။ ဆေဂုံမြို့ကလည်း အလားတူအဆင့် အတန်းမျိုးရှိသည်ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့လေသည်။ ယခုမူ ထိုအရာများအားလုံး မှာ အတိတ်၌ကျန်ရစ်ခဲ့ပေပြီ။ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ငွေကြေး သုံးစွဲမှုတို့ကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံကို ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းအသွင် ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သည့် ခမာနီတို့က ထိုအရာများအားလုံးကို အမြစ်မှလှန်၍ အပြတ်ရှင်းလင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ နိုင်ငံစီးပွားရေး ပြန်လည်တိုးတက်ကောင်းမွန် လာအောင် ပြုလုပ်သော ဟွန်ဆန်၏ကြိုးပမ်းမှုများမှာလည်း နိုင်ငံတကာ အကူအညီ လုံးဝနီးပါးမရရှိခဲ့သည့်အတွက် အရှုံးနှင့်အဆုံးသတ်ခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဝိုင်းပယ်ခံနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။ နည်းပရိယာယ် ကြွယ်ဝသူနှင့် ပြည်သူလူထုကို ကျွမ်းကျင်စွာကိုင်တွယ် ဆက်ဆံတတ်သူအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသော မင်းသားကြီးသီဟာနုသည် စစ်အုပ်စုအားလုံးပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားသည့် အမျိုးသားဥသျှောင်ကောင်စီ (SNC) ကို ဦးဆောင်ရန် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လာပြီးနောက် ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် ၎င်း၏နိုင်ငံရေး အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုဖြစ်ရသည့်အပြင် ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ် စနစ်၏ အနာဂတ်မှာလည်း အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့လာရပြီဖြစ်သည်။

ဆိုဗီယက်သံရုံးကောင်စစ်ဝန် လိုက်ယာနော့ဗ်က သူ၏ဒေးဗစ်နီပင်း နှုတ်ခမ်းမွှေးကိုပွတ်သပ်ရင်း “ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ ကွန်မြူနစ်စနစ်ဟာ

ခြိမ်းခြောက်ခံနေရပါပြီ။ ဒါဟာ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းက ခေါင်းဆောင်တွေ စိုးရိမ်ပူပန်နေမှုရဲ့ အကြောင်းရင်းပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုသည်။

ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဆုံးရှုံးမှုများ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယား ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် သူ၏နောက်ဆုံးပင့်သက်များကို ရှိက်လိုက်လေသည်။ အာဏာရပါတီ ခေါင်းဆောင်များမှာ ဘာဖြစ်မည်ကို မသိနိုင်သော အနာဂတ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ အလွန်တုန်လှုပ်ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများသည် မှာက်စဝါဒီ လျှို့ဝှက်နိုင်ငံရေး ကြံစည်သူများ၏ အုပ်စိုးမှုကို သည်းခံကြတော့မည်မဟုတ်ကြောင်း နားလည်ထားပြီးဖြစ်၍ ဟွန်ဆန်သည် ပါတီနှင့်အစိုးရတို့၏ မအောင်မြင်မှုများကို ဒီမိုကရေစီဖြင့် ဖုံးဖိအကာအကွယ်ပြုရန် အပြင်းအထန် စတင်ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ အစိုးရသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအသစ်တစ်ခုကို အလျင်အမြန်ရေးဆွဲခဲ့သည်။ ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို နိုင်ငံတော်၏ ရှေ့ဆောင်သဘောတရားအဖြစ်မှ အဆင့်လျော့ချခဲ့သည်။ အလွန်ကြီးမားသော အခြေအနေအရပ်ရပ်၏ ဖိအားက ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် တွန်းအားပေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်ပေးမည့် သမိုင်းဝင်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးကြတော့မည်ဖြစ်၍ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရမည်ကို ကွန်မြူနစ်ပါတီက ကောင်းစွာသိရှိခဲ့သည်။ နောက်တစ်ဆင့်မှာ ကုလသမဂ္ဂကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲဖြစ်သည်။ အစိုးရသည် ၎င်း၏ ၁၁ နှစ်ကြာ အထီးကျန်လွှဲများစွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့ပုံတို့မှာ ရွေးကောက်ပွဲများ၌ မေ့ပျောက်သွားစေနိုင်လိမ့်မည်ဟု သဘောပေါက်ထားသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယား မင်းသားများနှင့် သူတို့ကို ထောက်ခံနေကြသူများ ဦးဆောင်သော ဒီမိုကရက်တစ်နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်၍ နိုင်မည်မဟုတ်သည်ကိုလည်း သိရှိထားကြသည်။

ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုမျှစော၍ ခမာနီအဖွဲ့မှ ခွဲထွက်သွားခဲ့ကြသော အသွင်ပြောင်းကွန်မြူနစ်များသည်လည်း သီဟာနု၏ ပြိုင်ဘက်များမဟုတ်ကြပေ။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ လူအနည်းငယ်ကမူ မင်းသားကြီးပြန်လည်ရောက်ရှိလာမှုအပေါ် စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ ၎င်းတို့က ကြင်နာ

တတ်ပြီး နူးညံ့သိမ်မွေ့သော မင်းသားကြီးမှာ ရေသဘင်ပွဲများ၊ အနောက်တိုင်း ကျပ်စိတီးဝိုင်းများ၊ အခြားမခန့်မှန်းတတ်သော အရာများဖြင့်သာ အခမဲ့ဖြေဖျော်မှုများကို ဖြည့်ဆည်းလုပ်ဆောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု သဘောပေါက်ထားကြသည်။ အာဏာအစစ်အမှန်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ (ဝါ) စီပီပီဟု အမည်ပြောင်းလဲမှည့်ခေါ်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်များ၏ လက်အတွင်း၌သာ ရှိနေပေသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ကြီးမားလှသော ဆုံးရှုံးမှုများအတွက် အပြစ်အားလုံးကို စီပီပီပါတီအပေါ် ပုံချမည်ဆိုလျှင် တရားမျှတမှု ကင်းမဲ့ရာကျပေမည်။ ယိုယွင်းပျက်စီးမှုအစစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သူမှာ ခမာနီအဖွဲ့ပင်ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် နိုင်ငံစီးပွားရေးကို ကမောက်ကမဖြစ်အောင် ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့သည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် စက်ရုံများကို ပိတ်ပစ်ခဲ့သည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၌ လေ့လာသင်ယူလာခဲ့ကြသော အသိပညာရှင်များ၊ ဆရာဝန်များ၊ ကျောင်းဆရာများနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်များအားလုံးကို စနစ်တကျ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ အနောက်နိုင်ငံများ၏ သြဇာလွှမ်းမိုးမှုကင်းမဲ့ပြီး မော်ဝါဒီအတွေးအခေါ်များ လွှမ်းမိုးသည့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ အခြေခံလူ့အဖွဲ့အစည်းဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသစ်တစ်ခုကို တည်ဆောက် မည်ဟူသော ရှေးသွပ်မိုက်မဲသည့်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ကြံစည်ခဲ့ကြသည်။ ငွေကြေးသုံးစွဲမှုစနစ်ကို မလိုလားမနစ်မြို့သော အစွန်းရောက်စိတ်ဓာတ်ဖြင့် တိုဆမ်မောက် လမ်းမကြီးပေါ်ရှိ ဗဟိုဘဏ်အဆောက်အအုံကြီးကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီး ခဲ့ကြသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွှေ့ကောက်ပွဲများ အပြီးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) သည် ဗဟိုဘဏ်အထက်တန်းအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ တီအိုလောင်းဆောမူရာအား ခမာနီတို့သည် အဘယ်ကြောင့် ယင်းကဲ့သို့အပြုအမူများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသနည်းဟု မေးမြန်းကြည့်ခဲ့သည်။ သီဟာနထံတွင် အမှုထမ်းခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားတပ်မတော် စစ်ဦးစီးချုပ်ဟောင်း နိုက်တီအိုလောင်း၏ သမီးတစ်ဦးဖြစ်သူ ဆောမူရာမှာ ပဲရစ်မြို့တွင် ဂဏန်းခြောက်လုံးမျှ လစာရသောအလုပ်ကို စွန့်လွှတ်ပြီး တစ်လအမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၀ သာရရှိသည့် ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသားဘဏ်၏ ဥက္ကဋ္ဌရာထူးကို လာရောက်လုပ်ဆောင်နေသူဖြစ်သည်။

“ဒါဟာ စိတ်အမာရွတ်တစ်မျိုးပဲ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူမကမှတ်ချက်

ပြုပြောဆိုသည်။ “ခမာနီတွေ အာဏာသိမ်းပိုက် ရရှိသွားကြတဲ့အခါမှာ သူတို့ လုံးဝဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးခဲ့တဲ့ အရာကတော့ ဒီဗဟိုဘဏ် အဆောက်အဦပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဖျက်ဆီးပစ်ရသလဲဆိုတော့ ဗဟိုဘဏ်ဟာ အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ သင်္ကေတဖြစ်လို့ပါ။ သူတို့က လွတ်လပ်တဲ့ဈေးကွက်စနစ်ကို မလိုလားဘူး ဆိုတာကို ပြလိုကြပါတယ်။ ဒီအဆောက်အဦဟာ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးတာ ၃ နှစ်ပဲရှိပါသေးတယ်။ ဒီအဆောက်အဦကို ဟွန်ဆန်အဖိုးရက အရင်အတိုင်း တစ်ပုံတည်း ပြန်လည်ဆောက်လုပ်ခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမကဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

အန်ကောဘုရင်များ အုပ်စိုးစဉ်ကာလက ဘုရင့်ဘဏ္ဍာတိုက်များစွာ ရှိခဲ့သည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအဖို့ အဘယ်မျှ ဂုဏ်ငယ်စရာဖြစ်ရပါဘိတောင်း။ စိတ်မရှည်တော့သည့်ဟန်ဖြင့် ပဲရစ်၌ ပညာသင်ယူခဲ့သူ ဆောမူရာက ခပ်ပြင်းပြင်း ပြင်သစ်အသံထွက်ဖြင့် “ကျွန်မတို့ စာမျက်နှာသစ်ဆီ ကူးပြောင်းချင်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ဟာ ဇာတ်လမ်းကောင်းတစ်ပုဒ်ကို ရေးချင်ပါတယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်ရပါမယ်”ဟု ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၌လည်း ဤစိတ်ကူးအတွေးမျိုး ထပ်တူထပ်မျှရှိနေခဲ့သည်။ သူသည် သူ့နိုင်ငံတိုးတက်မြင့်မားလာသည်ကို မြင်တွေ့လိုသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော အရှေ့တောင်အာရှ၏ စီးပွားရေးအင်အားကြီး နိုင်ငံများအကြားတွင် သူ့နိုင်ငံကို အပျောက်ပျိုးပေးချင်သည်။ သူ၏ စီမံကိန်းများအကြောင်း မရပ်မနား ပြောပြသည်။ သူ့တွင် ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အာဏာရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူ့တွင် နိုင်ငံတကာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုမရှိသည်မှာ အံ့ဩစရာပင်။

အားနည်းပျော့ကျလာသော ညနေခင်းအလင်းရောင်အောက်တွင် ပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံပြီးစ ပန်းရောင်ဆေးသုတ်ထားသည့် ကမ္ဘောဒီးယား အမျိုးသားဘဏ်အဆောက်အဦကြီးသည် အတိတ်အရိုင်းအစိုင်းခေတ်က ဦးခေါင်းမဲ့တစ္ဆေတစ်ကောင်နဲ့တူကာ ရက်စက်မှုမဲ့ဟန်တူသော ပစ္စုပ္ပန်ကာလကို လာရောက်ခြောက်လှန့်နေရောသလားဟုပင် ထင်မှတ်ရလေသည်။

စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုကို ရင်ဆိုင်လျက်

ကြီးမားသော တောင်ပံတပ်ထားသည့် ဆိုဗီယက်အီလျူရှင်းဂျက်လေယာဉ်ကြီးသည် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ရှိ ပိုချင်တုန်လေဆိပ်သို့ ဆင်းသက်

လိုက်သည်။ လေယာဉ်အတွင်းမှ ဆိုဗီယက်သံတမန်တစ်စု ထွက်လာသည်။ လေဆိပ်အလုပ်သမားများက ဖော့ဒ်ကာအရက်ထည့်ထားသော ကုန်သေတ္တာများနှင့် ငါးဥဆားနယ်ထုပ်ကလေးများကို လေယာဉ်ပေါ်မှ အောက်သို့သယ်ယူနေကြသည်။ ထိုကုန်ပစ္စည်းများထက် ပိုမိုအရေးပါသော ကုန်စည်တစ်ခု လေယာဉ်ပေါ်တွင် ပါလာသည်။ ထိုအရာကား ဆိုဗီယက်အစိုးရက လျှို့ဝှက်ပေးပို့လိုက်သော ကမ္ဘောဒီးယား ငွေစက္ကူ-ရီရယ်လ်ပင်ဖြစ်သည်။

ဤငွေစက္ကူများကို မော်စကိုတွင် ရိုက်နှိပ်ပြီး နှစ်လတစ်ကြိမ် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လေကြောင်းဖြင့် ပို့ပေးသည်။ ဖခွမ်းပင်အစိုးရ၌ ငွေစက္ကူပုံနှိပ်စက်မရှိပေ။ ဤငွေစက္ကူများက ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရကို ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်အစောပိုင်းနှစ်များအထိ ၎င်း၏အထီးကျန်ဘဝမှ ရုန်းကန်ရှင်သန်ရာတွင် အထောက်အကူ ပြုခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်တို့က ငွေကြေးခိုင်မာအောင် အားဖြည့်ပေးပြီး ငွေကြေး လည်ပတ်သုံးစွဲမှုစနစ် တည်တံ့ကောင်းမွန်အောင် ထိန်းကျောင်းပေးခဲ့သည်။

ဤငွေများကို ဈေးကွက်အတွင်း လျင်မြန်စွာထည့်သွင်းပေးခြင်းဖြင့် ငွေဖောင်းပွမှုမီးတောက်အတွက် လောင်စာအသစ်ရရှိသည်နှင့် တူပေတော့မည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် UNTAC အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် အခြေစိုက်နေထိုင်သော ကမ္ဘောဘဏ်အရာရှိ မိုက်ကယ်ဝပ်(ဒ်) (Michael Ward) က “အစိုးရရဲ့လိုငွေပြုမှု ပိုများလေလေ၊ ငွေစက္ကူတွေ ပိုရိုက်ထုတ်လေလေပါပဲ”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

အစိုးရသည် အသုံးစရိတ်ဘတ်ဂျက်အတွက် ငွေကြေးအင်အားဖြည့်ရန် ငွေစက္ကူများကို အလွယ်တကူ ရိုက်နှိပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရများစွာတို့ ပြုလုပ်သကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ငွေကြေးဖောင်းပွမှုနှုန်းမှာ ၈ ဇာနည် ၃ လုံးအထိ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ အစိုးရက ငွေစက္ကူရိုက်နှိပ်အသုံးပြုခြင်းအပြင် ခမာနီတို့ကလည်း မိတ္တူကူးထားသော စက္ကူဖြတ်ပိုင်း (ကူပွန်)များကို ငွေစက္ကူအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ရာ နိုင်ငံအနောက်မြောက်ဘက်ဒေသ၌ သုံးစွဲစေခဲ့သည်ဟု ဝပ်(ဒ်)ကပြောဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးတာဝန်များကို UNTAC က လွှဲပြောင်းရယူပြီးနောက်တွင် UNTAC အဖွဲ့က အစိုးရအား ငွေစက္ကူများကို ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၌ ပုံနှိပ်နေခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဖခွမ်းပင်အစိုးရက ၎င်းတို့ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုတွင် ရိုက်နှိပ်
သော ငွေစက္ကူများကို နိုင်ငံအတွင်း ဆက်လက်သွင်းယူနေသည်ကို ဝန်ခံခဲ့ခြင်း
မရှိပေ။

ဤကိစ္စနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဝန်ကြီးမှာ ငွေစက္ကူသွင်းနေသည့်
အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဝေလည်ကြောင်ပတ်လုပ်ခဲ့သည်။ မြို့ပြလေကြောင်း
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတာဝန်ခံ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင်
ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းခဲ့သော သီဟာနု၏သား မင်းသားနိုဂိုဗွန်ချုက္ကရာပွန်
က မော်စကို၌ ရိုက်နှိပ်ပြီး လေယာဉ်တစ်စင်းစာအပြည့် တင်ဆောင်လာသည့်
ရီရယ်လ်ငွေစက္ကူများကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း လည်ပတ်သုံးစွဲခြင်း
မပြုနိုင်အောင် UNTAC က ဟန့်တားနိုင်ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြသည့်သတင်းကို
ခြင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ကမ္ဘောဒီးယား၏ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုနှုန်းမှာ
၁၅၀%ခန့် ရှိသည်။

ချက္ကရာပွန်က “ငွေကြေးဖောင်းပွမှုဖြစ်ရတဲ့ အခြားအကြောင်းရင်း
တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ UNTAC အဖွဲ့ဝန်ထမ်းတွေရဲ့ အသုံးစရိတ်ကြီးမား
မှုဟာလည်း တစ်ခုအပါအဝင်ပါ။ သူတို့ အသုံးစရိတ်တွေက အစားအ
သောက်ဈေးတွေကို မြင့်မားစေခဲ့ပါတယ်” ဟု ပြောဆိုသည်။

ခမာနီတို့၏ ပိတ်ပင်တားမြစ်မှုကြောင့် ငွေကြေးအသုံးပြုမှုမရှိသော
နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ထူးခြားနားဘဲ ရပ်တည်လာခဲ့ပြီးနောက်
အစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားငွေကြေးရီရယ်လ်ကို ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည်
အသုံးပြုစေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၇၉ ခုနှစ်၌ အစိုးရသစ်တွင် ငွေကြေး
အဖြစ်ထုတ်ဝေ သုံးစွဲစေဖို့ရန် ဘဏ္ဍာငွေမရှိခဲ့ပေ။ အစိုးရဝန်ထမ်းများကိုပင်
ငွေကြေးဖြင့် လစာမပေးနိုင်သောကြောင့် ကုန်ပစ္စည်းအားဖြင့် တစ်လလျှင်
ဆန် ၁၆ ကီလိုဂရမ်မှ ၂၄ ကီလိုဂရမ်ထိကို ငွေကြေးအစား ထောက်ပံ့ခဲ့
ရသည်။ ဝန်ထမ်းများမှာ အခြေခံမရှိမဖြစ် စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများကို
လျှော့ဈေးဖြင့် ဝယ်ယူခွင့်ရရှိကြသည်။ အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းများကို ငွေကြေးဖြင့်
လစာပေးသည့်စနစ်ကို ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ၁၉၈၈ ခုနှစ်
တွင် မြင့်မားလာသော လူနေမှုစရိတ်များကြောင့် လစာငွေကို ၆,၆၀၀
ရီရယ်လ်အထိ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာတိုက်များတွင် ငွေကြေး

တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မရှိခြင်းနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုမရှိသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မန်နေဂျာများ၏ မဆင်မခြင် လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ဝီရယ်လ်ငွေတန်ဘိုးမှာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာလျှင် ၄ ဝီရယ်လ်မှ ၈၈၀ ဝီရယ်လ်သို့ ထိုးဆင်းသွားခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်လယ်ခန့်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသမိုင်း၌ မကြုံစဖူး စံချိန်အမြင့်ဆုံးအဖြစ် အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာလျှင် ၅,၀၀၀ ဝီရယ်လ်ထိ ကျဆင်းခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် အမေရိကန် ၁ ဒေါ်လာလျှင် ၂,၅၀၀ ဝီရယ်လ်သို့ ပြန်တက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အစိုးရအသုံးစရိတ် ၁၈၆ ဘီလီယံဝီရယ်လ် (အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ အောက်) လျာထားသတ်မှတ်လျက် အစိုးရသည် နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အနည်းငယ်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့မှုနှင့် ယင်းနောက်မကြာမီ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲသွားမှုတို့၏ရလဒ်အဖြစ် ဟွန်ဆန်အစိုးရမှာ ဟန့်တိုင်အစိုးရထံမှ တိုက်ရိုက်စစ်ရေးကူညီမှုများနှင့် မော်စကိုအစိုးရ၏ စီးပွားရေးအကူအညီများကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ အစိုးရ၏ ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်မှာ အလွန်အမင်း ထိခိုက်ခံခဲ့ရသည်။ ယင်းဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ်၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအတွက် အသုံးပြုနေခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရမှာ ဘဏ္ဍာငွေလုံလောက်မှု မရှိတော့သဖြင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ လက်နက်ကိရိယာများ ဝယ်ယူနိုင်ခြင်း မရှိတော့ပေ။ ကာကွယ်ရေး အသုံးစရိတ်အများစုမှာ စစ်တပ်အတွင်း လစာပေးဝေမှုအတွက် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ အသုံးပြုခြင်း၏ အကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ အကယ်၍စစ်တပ်အား လစာငွေထောက်ပံ့ခြင်း မပြုပါက စစ်တပ်သည် သူတို့အစိုးရကို ကျောခိုင်းသွားနိုင်၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ထက်ပိုဆိုးသည်မှာ စစ်သားများသည် စစ်တပ်နှင့်လမ်းခွဲပြီး ဓားပြအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထူထောင်လှုပ်ရှားသွားနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဆင်းရဲတွင်း၌ ကျရောက်နေကြသော ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူလူထုမှာ အသံမထွက်ဝံ့ဘဲ ၄င်းတို့အစိုးရများ၏ သဘာဝယုတ္တိမကျသည့် မူဝါဒများကို အောင့်အီးသည်းခံနေခဲ့ကြရသည်။ မော်စကိုမှ ငွေစက္ကူများ လျှို့ဝှက်ကုန်ပစ္စည်းအသွင်ဖြင့် နိုင်ငံအတွင်း ရောက်ရှိလာခဲ့သည့် ထူးဆန်းဖွယ်ဖြစ်ရပ်

အချို့ကဲ့သို့ပင် တုန်လှုပ်ဆိပ်ရေကန်၏ ကန်ဘောင်များပေါ်၌လည်း ဖြစ်ရပ်ဆန်းများ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့် အချိန်အခါများရှိပေသည်။

အင်အားကြီးမားသည့် မြစ်ကြီး၏အညှို့ရောင် ကမ်းပါးနှစ်ဘက်တို့မှာ နွေရာသီရေအကျတွင် ဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်ပြီး ငါးများနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်များမှာလည်း အလွန်ပူပြင်းသော နေရောင်အောက်တွင် သေကျေပျက်စီးကြရသည်။ မြစ်တစ်ဘက်ကမ်းပေါ်တွင် အသုံးမပြုဘဲထားသော အဆောက်အဦတစ်ခုကို တက္ကစီမောင်းသမားက လက်ညှိုးညွှန်လျက် “အဲဒီအဆောက်အဦဟာ သီဟာနုရဲ့ လောင်းကစားရုံကြီးပေါ့။ အခုတော့ ပိတ်ထားပါတယ်” ဟုပြောပြသည်။

မင်းသားကြီး၊ ရုပ်ရှင်ထုတ်လုပ်သူ၊ ဆက်ဆိုဖုန်းတူရိယာ တီးမှုတ်သူ၊ ဂျင်ဝီအဆိုတော်၊ ပါတီပွဲများကိုခုံမင်သူ၊ စာရေးဆရာနှင့် အမြဲတမ်းအပြောင်းအလဲ မြန်ဆန်သူအဖြစ် ကျော်ကြားသည့် နိဂိုဒွန်သီဟာနုသည် ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ နှောင်းပိုင်းကာလတွင် သူ၏ အလွန်ဆင်းရဲနေသောနိုင်ငံတွင် ကာစီနိုလောင်းကစားရုံတစ်ခုဆောက်လုပ်မည့် ကြောင်စီစီနိုင်လွန်းသော အစီအစဉ်တစ်ခုကို စိတ်ကူးရခဲ့သည်။ ထိုသို့ လောင်းကစားရုံ တည်ထောင်ပေးခြင်းဖြင့် သူ့ပြည်သူများသည် ကြွယ်ဝချမ်းသာလာကြမည်။ အစိုးရသည်လည်း ဝင်ငွေရလမ်းဖြောင့်ဖြူးမည်ဟု တွက်ဆခဲ့သည်။ မင်းသားကြီးသီဟာနုသည် ခမာပုံစံအဆောက်အဦတစ်ခုကို တုန်လှုပ်ဆိပ်ကမ်းပါးပေါ်တွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ကာစီနိုလောင်းကစားပွဲများ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ် စစ်အာဏာသိမ်းပွဲတွင် မင်းသားကြီးဖြုတ်ချခံရသောအခါ ကာစီနိုလောင်းကစားခုံများပေါ်မှ တကျောက်ကျောက်အသံများမှာ တိတ်ဆိတ်သွားခဲ့ရတော့သည်။ ထိုကာစီနိုလောင်းကစားရုံကြောင့် တိုင်းပြည်နှင့်လူထု အပေါ် ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ရှိစေခဲ့သည်။ ကာစီနိုက ဖခွမ်းပင်မြို့နေ လူထုရာပေါင်းများစွာကို ဆင်းရဲချွတ်ခြုံကျစေခဲ့သည်။ ထိုဆင်းရဲမွဲတေသွားကြသူများမှာ လောင်းကစားဒဏ်ကို မခံနိုင်တော့ဘဲ အချို့မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သေကြောင်းကြစည်သည်အထိပင် ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မင်းသားကြီးမှာ ရယ်ဖွယ်ကောင်းသော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့သည်။

များမကြာမီ ကမ္ဘောဒီးယားလူထုက အငြိုးအတေးဖြင့် အတိုးချွန်လောင်းကစားမှုများ ပြုလုပ်လာသောအခါ သီဟာနုသည် ပို၍ကောင်းသော

စိတ်ကူးအကြံတစ်ခု ရလာခဲ့သည်။ သူ၏အကုသိုလ်ဝင်သော လောင်းကစားရုံ အနီး၌ကပ်လျက် ကြယ်ငါးပွင့်အဆင့်ရှိ ဟိုတယ်တစ်လုံး တည်ဆောက်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤအစီအစဉ်မှာလည်း စစ်အာဏာသိမ်းပွဲကြောင့် အကောင် အထည်မပေါ်ခဲ့ပေ။ နောက်ဆုံးတွင် စင်ကာပူကုမ္ပဏီတစ်ခုက မင်းသား၏ စိတ်ကူးအိပ်မက်ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ပေါ်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်။ တုန့်လီဆပ်ကန်ဘောင်ပေါ်တွင် တည်ရှိသော ကြီးမားသည့် အဆောက် အဦကြီးကို စင်ကာပူနိုင်ငံသား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်နှစ်ဦးနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား တရုတ်လူမျိုး ဟိုကင်ယုန်တို့ ဖက်စပ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ၍ ပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့ ကြသည်။ ဟိုကင်ယုန်သည် ဗန္ဓမ်းပင်နှင့် ဟောင်ကောင်တို့တွင် တစ်လှည့်စီ နေထိုင်ပြီး ခမာနီတို့စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ပြီးနောက် ပေါ်ထွက်လာသော ကမ္ဘောဒီးယား စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင် မျိုးဆက်သစ်များ ကို ကိုယ်စားပြုနေသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သုံးဦးသည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ၌ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အစောဆုံးအရဲစွန့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည့် လူများတွင်ပါဝင်လေသည်။ သူတို့သည် ရှေ့တိုး၍ ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ် ကို ပြန်လည်မွမ်းမံဖွင့်လှစ်ရန် ငွေပင်ငွေရင်းမြှုပ်နှံခဲ့ကြသည်။ စင်ကာပူအစိုးရ ၏ ကမ္ဘောဒီးယားသို့ သွားရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခွင့် ပိတ်ပင်တားမြစ်ချက်ကို ဖိဆန်၍ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့်အတူ ကပ်ပါလာသော အန္တရာယ်များကို လျော့ကျစေပြီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အများစုက ရှောင်ရှားနေ ကြသည့်နိုင်ငံတွင် ရေရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကပါ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနှင့် ကုန်သွယ်မှုမပြုလုပ်ရေး တားမြစ် ကန့်သတ်မှု ပြုလုပ်နေချိန်ဝယ် ခေတ်မီထည်ဝါခန့်ညားသော ဟိုတယ်ကြီးကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က စင်ကာပူသည် ၎င်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများအား ကမ္ဘောဒီးယား၌ သွားရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မပြုလုပ်ရန် တားမြစ်ထားသော်လည်း ကုန်စည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကိုမူ ခွင့်ပြုထားခဲ့သည်။ စင်ကာပူအစိုးရသည် ကမ္ဘော ဒီးယား၌ သွားရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းအားဖြင့် ဗီယက်နမ်ထောက်ခံအားပေး သည့် ဟွန်ဆန်အစိုးရက သီဟာနု၊ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဆွန်ဆန်နှင့် ခမာနီတို့ ဦးဆောင်သော ခုခံရေးအင်အားစုများကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာ၌ အင်အား

ခိုင်မာတောင့်တင်းလာမည်ကို မလိုလားခဲ့ပေ။ စင်ကာပူအစိုးရ၏ နည်းဗျူဟာ မှာ ကမ္ဘောဒီးယားအား ဖြစ်နိုင်သမျှ ပို၍အထီးကျန်အောင် ပြုလုပ်ရန်နှင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရကို အပယ်ခံနိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်ခံစားမိစေရန်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ် စီးပွားရေး ဝိတ်ဆိုမှုမှာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် အခြား နိုင်ငံများ၊ အဓိကအားဖြင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံတို့တွင် ကြုံတွေ့ရသလို အရာမထင်ဘဲ ပျက်စီးလာခဲ့သည်။

ဤအချိန်ကာလမှာ သဘာဝယုတ္တိနှင့် မညီညွတ်သော နိုင်ငံရေး ကစားမှုများကို ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့က ဦးဆောင်ပြုလုပ်နေချိန်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန် အစိုးရနှင့် ၎င်း၏ဆရာရင်းဗိယက်နမ်တို့အပေါ် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝန်း၏ ဆန့်ကျင်သည့်သဘောထားများ ရှိနေစေရန် ဖန်တီးသည့်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယား၏ ကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ခမာနီအဖွဲ့ကို ခွင့်ပြုတက်ရောက် စေခဲ့သည်။ ခမာနီကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် သေဆုံးခဲ့ရသော ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုး ၁.၇ သန်းတို့၏သွေးများ ၎င်းတို့၏လက်ပေါ်တွင် မခြောက်သွေ့မီတွင် ပင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

နောင်သောအခါ ၎င်းတို့ထောက်ခံသော ခမာနီပြောက်ကျားများက ခြိတ်နံ၊ ပြင်သစ်နှင့် သြစတြေးလျလူမျိုး နိုင်ငံခြားခရီးသည် သုံးဦးတို့ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသောအခါ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ အံ့သြတုန်လှုပ်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုခရီးသည် သုံးဦးသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဖန္ဒမ်းပင်မှ တောင်ပိုင်း ဆိပ်ကမ်းမြို့ သီဟာနုဗီလီသို့ မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားစဉ် ၎င်းတို့မီးရထား ကို ပြောက်ကျားများက စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပြီး ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းတို့ပြန်လည်လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့သော ဓနုစပ် ညှိနှိုင်းမှုများမှာ အကိုင်အတွယ် မသေသပ်မှုကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် အောင်မြင်မှုမရဘဲပျက်ပြားခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားစစ်တပ်က ပြောက်ကျားစခန်းကို ဝင်ရောက်စီးနင်း တိုက်ခိုက်ကာယ်တင်မှုမှာလည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ နိုဝင်ဘာလ တွင် ထိုနိုင်ငံခြားခရီးသည် သုံးဦး၏ ရုပ်အလောင်းများအား ကျေးလက်ဒေသ တွင် မြေကျင်းတိမ်တိမ်၌ မြှုပ်နှံထားသည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်အဖိုးရသည် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ နိုင်ငံခြား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ တိုးပွားရောက်ရှိလာမှုအပေါ် အမြတ်ထုတ်ခဲ့သည်။ ကြက်ပျံမကျစည်ကား နေသော ၁၉၉၀ ခုနှစ်က ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်မှာ ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့် ပင် မတူချင်တော့ပေ။ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားခဲ့သော နိုင်ငံနှင့်လည်း မတူဘဲ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ်ရှိ မဲခေါင်စားသောက်ဆိုင်၌ နိုင်ငံခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ သံတမန်များ၊ သတင်းစာဆရာများ၊ ဂျပန်နှင့် ဥရောပတိုက်သား နိုင်ငံခြားခရီးသွားများ ပြင်သစ်ပုံစံ ဘူဖေး ညစာပိုင်းကို ဝိုင်းရံစားသောက်နေကြသည်မှာ ပွဲလမ်းသဘင်တစ်ခု ကျင်းပနေ ကြသည့်အလား ခံစားရပေသည်။ မြို့တော်တစ်ခွင် အသေးစားစီးပွားရေး စန်းပွင့်လာမှုမှာ ဆက်လက်ပွင့်လန်းနေဦးမည့် အသွင်ရှိလေသည်။ ဟိုတယ် ၏ ပြင်သစ်လူမျိုးအထွေထွေမန်နေဂျာ မီရှဲလ်ဟွန်း (Michel Horn) က ၎င်း၏ကုမ္ပဏီသည် ဤဟိုတယ်၌ ငွေကြေးပိုမိုရင်းနှီးမြှုပ်နှံဦးမည် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်မှာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို အမှန်လုပ်ဆောင်တော့မည့် ပုံရှိပြီး၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၂၆ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ဤသို့ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းမှာ အခြားအာရှနိုင်ငံများစွာ ထက် စောလေသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၀၀ ခန့် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ကိုကာကိုလာကုမ္ပဏီ သည် ဖန္ဒမ်းပင်၌ ပုလင်းသွတ်စက်ရုံတစ်ရုံ တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဩစတြေးလျ လုပ်ငန်းရှင်များက တောင်ပိုင်းဆိပ်ကမ်းမြို့ သီဟာနုဗီလီ၌ အန်ကောတံဆိပ် ဖြင့် ဘီယာထုတ်လုပ်ရန် စက်ရုံတည်ဆောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံ၏ သပွတ်အူ လိုက်နေသော စီးပွားရေးမှာ သမ္မတဟင်ဆမ်ရင် လက်မှတ်တံဆိပ်ထုထား သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ၏ ကျေးဇူးဖြင့် ကောင်းမွန်တည့်မတ် အခြေကျ လာခဲ့သည်။ ဤဥပဒေက နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားတစ်နည်းနည်းနှင့်သော် လည်းကောင်း သိမ်းယူခြင်းမပြုလုပ်ဟု အာမခံချက်ပေးထားသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရသည် တရားဝင်အယူခံရုံးများ ထူထောင်ထားခြင်း မရှိသော်လည်း နိုင်ငံခြားသား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် အငြင်းပွားဖွယ် ပြဿနာ

ပေါ်ခဲ့လျှင် အစိုးရထံတင်ပြပြီး အဆုံးအဖြတ်ခံယူနိုင်ကြောင်း ကတိပေးထားသည်။ ဥပဒေက နိုင်ငံခြားသားကုမ္ပဏီများ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်ပမာဏကို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ထားသော်လည်း အချို့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ ၎င်းတို့ ကြိုက်သလို အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းဖြင့် ဥပဒေကို ရှောင်တိမ်းခဲ့ကြသည်။

စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ခံရမှုမှ လွတ်မြောက်ရာလွတ်မြောက်ကြောင်း ကြရာမရ လုပ်ဆောင်သည့်အနေဖြင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် နိုင်ငံရှိသယံဇာတ ပစ္စည်းများကို နိုင်ငံတကာသို့ စတင်ရောင်းချခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၌ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် မချုပ်ဆိုမီကပင် နိုင်ငံခြားစီးပွားရေးကုမ္ပဏီများသို့ ထိုင်းပင်လယ်ကွေ့အနီးရှိ ရေနံလုပ်ကွက် ၆ ခုကို လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ ကုမ္ပဏီများက ကမ္ဘောဒီးယား ကမ်းလွန်ရေပြင်၌ ရေနံရှာဖွေတူးဖော်ရန် ငွေကြေးအရင်းအနှီး မြောက်များစွာ မြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ဤနေရာမှာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ရေနံလိုအပ်ချက် အများစုကို ဖြည့်ဆည်းထောက်ပံ့ပေးနေသည့် ထိုင်းနိုင်ငံပိုင် ပတ္တာနီရေလက်ကြားနှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဤ လုပ်ငန်းမှ အသားတင်ဝင်ငွေ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆ သန်းရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၂၀ ရရှိခဲ့သည်။ အစောပိုင်းကပင် ဂျပန်သစ်ခွဲစက်လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီ အိုကာဒါသည် သစ်ခွဲစက်များထူထောင်မည့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၆ သိန်းတန် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု သဘောတူညီချက် တစ်ခုကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ ပြုန်းတီးပျောက်ကွယ်မည့် အန္တရာယ်အောက် ရောက်ရှိနေသော သစ်တောများကို ပို၍ပြောင်းသလင်းခါအောင် ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်သည်။

အစိုးရအရာရှိများနှင့် ၎င်းတို့၏ စီးပွားဖက်နိုင်ငံခြားသား စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၏ သစ်ခတ်လှဲမှုများကြောင့် ကန်ဒါးလ်နှင့် ဖန္ဒမ်းပင်အနီးရှိ တာကီအိုပြည်နယ်များအတွင်းရှိ သစ်တောဧရိယာများမှာ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် အစောပိုင်းတွင် ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် သုညရာခိုင်နှုန်း အထိ လျော့နည်းလာခဲ့သည်။ ခမာနီတို့သည် ထိုင်းစစ်တပ်နှင့် အဆက်အသွယ် ရှိသော ထိုင်းကုန်သည်များအား သစ်ထုတ်လုပ်ခွင့် ပါမစ်များကိုပင် ရောင်းချခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအကျိုးဆောင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော

ဘေကာအင်မက္ကင်းဇီး (Baker & Mckenzie)က ခမာနီများနှင့် ကုန်သွယ်မှု ပြုလုပ်ရန် စိတ်အားထက်သန်သော စီးပွားရေးသမားများကို ပြောက်ကျား များထုတ်ပေးထားသည့် သတ်မှတ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းပုံစံ စာရွက်များတွင် ဖြည့်စွက်လုပ်ကိုင်ကြပါရန် အသိပေးခဲ့သည်။

ဩစတြေးလျနိုင်ငံပိုင် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း OTC International ကုမ္ပဏီသည် မှန်းထားသည့်အတိုင်းပင် ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့်လုပ်ငန်း သဘောတူ စာချုပ် တစ်ရပ်ကို ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် သူ၏နိုင်ငံကို အထီးကျန် ဝိုင်းပယ်ဆွဲယူ လွှတ်မြောက်အောင် ဤကုမ္ပဏီက ဆွဲဆောင်သည့်အတွက် ဤသဘော တူ စာချုပ်သည် ဟွန်ဆန်အတွက် အောင်မြင်မှုကြီး တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

ဖန္ဒမ်းပင်ရှိ OTC ကုမ္ပဏီ၏ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းမန်နေဂျာ လင်ဆေး ဟာရာဒင်း (Lindsay Harradine) က “ကျွန်တော်တို့ ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကိုရောက်တော့ ဒီမှာ မော်စကိုကတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်ရတဲ့ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ပေးသူ အကူအညီနဲ့ ပြောဆိုရတဲ့ လိုင်း ၁၀ ခု တောင်မရှိသေးပါဘူး”ဟု ပြောပြသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ သင်သည် လန်ဒန်သို့ တယ်လီဖုန်းခေါ်ဆိုလိုပါက သင့်ခေါ်ဆိုမှုသည် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ပေးသူ သုံးဦးတို့မှတစ်ဆင့် ဆက်သွယ် မှုပြုလုပ်နိုင်သည့် သဘောဖြစ်သည်။

“ပထမဦးစွာ သင်ဟာ ဖန္ဒမ်းပင်က ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ပေးသူထံ ဆက်သွယ်ရပါတယ်။ အဲဒီလူက မော်စကိုက ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ပေးသူ ကို ဆက်သွယ်ပါတယ်။ တစ်ခါ သူကလန်ဒန်မှာရှိတဲ့ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင် သူကိုခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီလူက နောက်ဆုံးမှာ သင့်ကို ဆက်သွယ်ပေးပါလိမ့် မယ်”ဟု ဟာရာဒင်းက ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သော အပြုံးဖြင့်ပြောပြသည်။

သံတမန်များသည် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရန်အတွက် အချိန်နာရီ များစွာ စောင့်ဆိုင်းနေကြရသည်။ နံနက်တိုင်း အနောက်နိုင်ငံ သံတမန်များ မှာ ကမ္ဘောဒီးယားကို မော်စကိုမှတစ်ဆင့် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးနေ သော ဆိုဗီယက်အစိုးရက ထောက်ပံ့ထားသည့် အင်တာစပူးနစ်ဂြိုဟ်တု စလောင်း ပုံမှန်လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေဖို့ ဆုတောင်းနေကြရသည်။ ကမ္ဘော ဒီးယားအပေါ် စီးပွားရေးပိုင်းဝန်း ပိတ်ဆို့ထားမှုကို အမှုမထား၊ ဂရုမစိုက်ဘဲ

စွန့်စား၍ OTC သည် ၁၉၉၀ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလတွင် ၁၀ နှစ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသဘောတူ စာချုပ်တစ်ရပ်ကို ကမ္ဘောဒီးယားစာတိုက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနနှင့် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ စင်စစ်အားဖြင့် OTC ကဲ့သို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ဒါဇင်ပေါင်းများစွာသော အခြား နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသော ဟွန်ဆန်အစိုးရ အထီးကျန်ဖြစ်စေသည့် အပြုသဘောမဆောင်သည့် မူဝါဒများထက် အပြုသဘောဆောင်သော ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးမူဝါဒများကို ပိုမိုလိုက်နာဆောင်ရွက်ကြသည်။ များစွာသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များက ဟွန်ဆန်အစိုးရအား ကြောက်မက်ဖွယ်လှူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုမှ လူ့အပေါင်းကို လွတ်မြောက်စေသူများအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။

ဩစတြေးလျကုမ္ပဏီကြီးမှာ နှေးကွေးလေးလံသော ကမ္ဘောဒီးယားဗျူရိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်တော့ပေ။ ထိုအချိန်က နိုင်ငံ၏ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးလိုင်း များ အစဉ်အမြဲ အလုပ်မလုပ်တော့သည်မှာ လျှို့ဝှက်ကိစ္စမဟုတ်ခဲ့ပေ။ စင်စစ် တွင် ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးက ဆက်သွယ်ရေးစနစ်များကို ရပ်စဲစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို လူအများက မသိရှိခဲ့ကြပေ။ အချိန်ကြာလာသည်နှင့် အမျှ ဆက်သွယ်ရေးကွန်ယက်တစ်ခုလုံးကို အုပ်ချုပ်စီမံနေသည့် စာတိုက် နှင့်ဆက်သွယ်ရေးဌာနသည် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများအတွင်း စားခွက်လှူများ ကြောင့် ထိရောက်စွာအလုပ်မလုပ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေရသည်ကို ထင်ရှားစွာမြင်တွေ့ လာခဲ့ရသည်။

ထူးဆန်းစွာပင် ဤဌာနသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် အမြတ်ငွေ ရီရယ်လ် ၁၅၀ သန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၆,၀၀၀)ရရှိခဲ့သော်လည်း ဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်းနှင့် ကြုံတွေ့နေရဆဲဖြစ်သည်။ ဤပြဿနာ၏ အဓိက အကြောင်းရင်းမှာ ဖုန်းခွန်ဆောင်လူဦးရေ၏ ၈၀%ရှိသော အစိုးရရုံးများနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ ၎င်းတို့၏ ဖုန်းသုံးစွဲခများကို ပေး ဆောင်ရန် တွန့်ဆုတ်နေကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရေပေးဝေရေးနှင့် လျှပ် ဝစ်ဓာတ်အား ဖြန့်ချိရေးကဲ့သို့သော အစိုးရလုပ်ငန်းဌာနများတွင်လည်း အလားတူပြဿနာမျိုးရှိနေသည်။

ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် ပြစ်တင်ဝေဖန်နေကြသူများသည် ၎င်းအစိုးရ

၏ စီးပွားရေးတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ကြိုးပမ်းခဲ့မှုများကို မျက်ကွယ်ပြုနေကြသည်။ ခမာနီတို့ ချန်ထားပေးခဲ့သော တောင်ပုံရာပုံအပျက်အစီးဘဝမှ နိုင်ငံပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းတာဝန်မှာ ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် ကျရောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးကဏ္ဍကို အပထား၊ အစိုးရတွင် မြတ်နိုးတွယ်တာရသူများ ကွယ်လွန်ခဲ့မှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သူတို့၏ ပစ္စည်းဥစ္စာဆုံးရှုံးခဲ့မှု၊ ပြောက်ကျားများ၏ ပိတ်သိမ်းလိုက်သော စီးပွားရေးကြောင့်သော်လည်းကောင်း စိတ်နှလုံးကြေကွဲနေကြရသည့် ပြည်သူသန်းပေါင်းများစွာတို့ကို စိတ်ဓာတ်မြင့်မားလာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရမည့် တာဝန်လည်း ရှိနေသည်။ နိုင်ငံများစွာ၏ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ဒဏ်ခတ်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် အစိုးရတစ်ရပ်အဖို့မှာ မလွယ်ကူသော အလုပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏အဖွဲ့တို့မှာ ဤအလုပ်ကိုလုပ်ဆောင်ရန် နောက်တွန့်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် ခမာနီတို့က ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများအပေါ် ဖျက်သိမ်းခဲ့သော၊ ပိုင်ဆိုင်မှုအထောက်အထားများကို ဖီးရှို့ဖျက်ဆီးခဲ့သော၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အသိပညာ၊ အတတ်ပညာရှင်များအား သတ်ဖြတ်ခဲ့သော၊ စက်ရုံများ၊ ဘဏ်များကို ပိတ်သိမ်းခဲ့သော နိုင်ငံတစ်ခုကို နေသားတကျဖြစ်အောင် ထိန်းချုပ်စီမံခဲ့သည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် အရေးဆိုတင်ပြခြင်းကိစ္စမှာ လူထုအဖို့ အိပ်မက်ဆိုးတစ်ခုကို မြင်မက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မကြာခဏဆိုသလိုပင် မိသားစုနှစ်စု သို့မဟုတ် သုံးစုတို့က ပိုင်ရှင်သေဆုံး (သို့မဟုတ်) ပြည်ပ၌ရောက်ရှိနေသော လူတစ်ဦးပိုင် အိမ်တစ်လုံးအပေါ် ပိုင်ဆိုင်မှုအငြင်းပွားတတ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကွန်မြူနစ်အစိုးရသည် မြေယာများနှင့် စက်ရုံများကို နိုင်ငံပိုင်သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့် အငြင်းပွားမှုပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာရောက်ကြောင်း တွေ့မြင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပေမည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အစိုးရသည် ယင်းသို့ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုကို ခိုက်မဲမှုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိမြင်လာခဲ့ပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးမြေပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကိုခွင့်ပြုခဲ့သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် အစိုးရသည် မြို့ကြီးများရှိ စက်ရုံများနှင့် မြေနေရာများကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများထံ စတင်ငှားရမ်းခဲ့သည်။ နောင်အခါတွင် မင်းသားကြီးသီဟာနုက ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ အရာရှိများသည် ငှားရမ်းခြင်းမှ

ရရှိသည့် ဝင်ငွေများကို ကိုယ်ကျိုးအတွက် အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံခြားသားများထံ ရောင်းချနေပြီဟု စွပ်စွဲပြောကြားခဲ့သည်။ ဤစွပ်စွဲချက်များကို ကြုံရသည့်အပြင် ဟွန်ဆန်၏ စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှာ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ ထိုင်းနယ်စပ်တစ်လျှောက်ရှိ ခမာနီများနှင့် သီဟာနု၊ ဆွန်ဆန်တို့၏ ခုခံရေးတပ်ဖွဲ့များကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် အစိုးရဘက်ဂျက် အသုံးစရိတ်များကို တိုးချဲ့သုံးစွဲရန် ဖိအားပေးမှုများကြောင့် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ငွေကြေးပြတ်လပ်နေသော နိုင်ငံကို မပြိုကွဲအောင် မည်သည့်အရာက ထိန်းထားပေးနေပါသနည်း။ ဆင်းရဲသားပြည်သူများအား ဟွန်ဆန်၏ အစိုးရအဖွဲ့ရုံး တည်ရှိရာ ဝန်ကြီးများကောင်စီရုံး အဆောက်အဦသို့ ချီတက်ပြီး ၎င်းတို့၏ဒေါသများကို ထုတ်ဖော်ခြင်းမပြုအောင် မည်သည့်အရာက တားဆီးပေးထားပါသနည်း။ စင်စစ် ကျေးရွာအနံ့တွင် သစ်သားတဲအိမ် အစီအစဉ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ် မြို့ပြများပေါ်ရှိ ဆင်ခြေဖုံးဒေသများ၌ ကျပ်ကျပ်တည်းတည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထုမှာ မကျေနပ်ချက်များစွာ ရှိနေကြသည်။ အဖြေမှာ ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် သောက်သုံးရေး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် အခြေခံနေစရာအိမ်များကိုပင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မှု မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်လယ် ကာလများအတွင်း လူထုအတွက် ဆန်ဖူလုံမှုရှိစေရန် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွက် ကံမကောင်းသောနှစ်ဖြစ်သည်။ ခမာနီတို့ ဖြုတ်ချခံရပြီး ပြည်သူလူထုမှာ ခမာနီတို့ လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ပြီးချိန်ဖြစ်၍ လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်များမှာ ကသောင်းကနင်းဖြစ်လျက် ဆန်စပါးသီးနှံများကို ရိတ်သိမ်းခြင်းမပြုနိုင်ခဲ့ကြပေ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ထိုနှစ်တွင် ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရသည်။ ခမာနီတို့ စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားခဲ့သော ဆန်စပါးများမှာ လျှင်မြန်စွာပင် စားသုံးကုန်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြီးမှာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ခိုးခေါင်မှုကြောင့် ပို၍အခြေအနေ ဆိုးဝါးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လယ်သမားများမှာ မဖြစ်နိုင်သည်ကို ဖြစ်အောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ သူတို့သည်

နောက်နှစ်တွင် ဆန်စပါး နှစ်သီးရိတ်သိမ်းနိုင်အောင် စီမံလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပြည်သူလူထုမှာ ကြက်သား၊ ဝက်သား မစားသုံးနိုင်ခြင်း ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း ဈေးနှုန်းချိုသာသော သို့မဟုတ် အခမဲ့ရနိုင်သော ဆန်ကို အလုံအလောက် ရရှိနိုင်ကြသည်။ တစ်ခါတရံ ပြည်ပမှ ဆန်အနည်းငယ် တင်သွင်းထောက်ပံ့မှု ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ အစိုးရကသာ မရိုးမဖြောင့်သော ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေး သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ကုန်သွယ်ဖက်ထိုင်းစီးပွားရေးသမားများ၏ ဆက်သွယ်မှုကို ဖြတ်တောက်ခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့လျှင် ဆန်သီးနှံသည် ပေါက်ကွဲနိုင်သော ချိန်ကိုက်ဗုံးတစ်လုံးဖြစ်သည်။ အစဉ်အလာအရ ထိုင်းကုန်သည်များနှင့် တစ်ကြိတ်တည်းတစ်ဉာဏ်တည်းဖြစ်သော ဒေသခံစီးပွားရေးသမားများမှာ ဆန်စပါးပြတ်လပ်မှု ဖြစ်ပေါ်ရခြင်းအတွက် တာဝန်မကင်းပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းဒေသခံကုန်သည်များသည် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရ သတ်မှတ်ဈေးနှုန်းထက် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုမိုရရှိသော ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း၌ ဆန်စပါးများကို သွားရောက်ရောင်းချနေသည့် အတွက်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဆန်စပါးပြတ်လပ်မှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုအဖြစ် ကမ္ဘောဒီးယား၌ ဆန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်စေကာ လူထုအဖို့ ဈေးကြီးပေးဝယ်စားရသည့် ဒုက္ခကို ကြုံကြရသည်။ ဤသို့ဖြစ်လေ့ရှိသည်မှာ အာရှနိုင်ငံများအတွက် အထူးအဆန်းတော့မဟုတ်ပေ။ မော်စီတုန်းခေတ်ကုန်ပိုင်း ကာလများမှ တိန်ရှောက်ဖိန်ခေတ်အထိ ဆန်စပါးမှာ တရုတ်ပြည်မှခိုးထုတ်ပြီး ဈေးနှုန်းပိုရသော ဒေသများ၌ သွားရောက်ရောင်းချလေ့ရှိခဲ့သည်။

မိုးနတ်မင်းများကသာ တောင်သူလယ်သမားများအပေါ် သနားညှာတာမှုမရှိခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ မိုးခေါင်မှုဖြစ်ပွားခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဂရဲတမျှ ဆင်းရဲဒုက္ခများမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးအပေါ် ကျရောက်ဖွယ်ရှိပေသည်။ စိုက်ပျိုးသီးနှံ ကောင်းစွာမရိတ်သိမ်းရပါက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို မည်သည့်အစိုးရပင် အုပ်ချုပ်စေကာမူ ၎င်းနိုင်ငံသည် နိုင်ငံရေးဘေးဒုက္ခကျရောက်မည်မှာ သေချာသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ဖြစ်ပွားသည့် ဆန်လှပွဲတစ်ခုကြောင့် လက်ရှိအာဏာရပါတီသည် နောက်လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြန်လည်အရွေးမခံရဖို့ သေချာပေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား

နိုင်ငံ ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်းမှု ထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ တပ်မှူးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော သြစတြေးလျ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂျွန်ဆန်ဒါဆင် (John Sanderson) က နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှု ရရှိရေးအတွက် ကမ္ဘောဒီးယား ဆန်ကုန်သည်များနှင့် ထိုင်းကုန်သည်တို့အကြား ဆက်နွယ်နေမှုကို အပြီး အပြတ် ဖြတ်တောက်သင့်သည်ဟု ပြောပြခဲ့ဖူးသည်။ ယင်းသို့ အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ရန် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဆက်သွယ်နေသော အဝေးပြေးလမ်းမကြီးပေါ်တွင် စစ်ဆေးတားဆီးရေးစခန်းများ ထားရှိခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်ဆေးတားဆီးရေးစခန်းများ ထားရှိရန် အထူးလိုအပ်သည်။ သို့ရာ တွင် အခြားမော်တော်ကား မောင်းနှင်သွားလာနိုင်သော လမ်းများရှိနေသည်။ ဖခွမ်းပင်မှ နာရီဝက်ခန့်သာ မော်တော်ကားမောင်းနှင်ရသော အကွာအဝေး တွင်ရှိသည့် လူသတ်ကွင်းများရှိရာ ချိုယန်အက်က်သို့သွားသော ကတ္တရာလမ်း ဟူ၍ မရှိသေးပေ။ မြေသားလမ်းတစ်ခုသာရှိပြီး ခွားလှည်းများ၊ ကုန်တင် ထရပ်ကားများနှင့် မော်တော်ကားများမှာ တစ်စီးနှင့်တစ်စီး အလှူအယက် ကျော်ဖြတ်သွားလာနေကြရာ မော်တော်ကားမှန်များပေါ်တွင် ဖုန်မှုန့်များ တင်ကျန်လျက်ရှိနေသည်။

စင်စစ် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် နောက်ပိုင်းမှစ၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် မော်တော်ကားလမ်း ဖောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ လမ်းဟောင်းများမှာလည်း ခမာနီတို့၏ အဆက်မပြတ် ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ခမာနီပြောက်ကျား များမှာ လမ်းများကို မော်တော်ကား မောင်းနှင်သွားလာ၍မရအောင် ဖျက်ဆီး ဖြတ်တောက်သည့် နည်းလမ်းအား စစ်ရေးရည်မှန်းချက်အတွက် ရည်ရွယ် အသုံးပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားလာနိုင်သော်လည်း လုံခြုံရေး အတွက် စိတ်မချရပေ။ ကျောပိုးအိတ်ဖြင့် ခရီးသွားလာနေကြသည့် နိုင်ငံခြား ခရီးသည် အုပ်စုများအနက်မှ စွန့်စားခရီးသွားလိုသူများအဖို့မူ မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားခြင်းကို ရွေးချယ်ကြသည်။ မီးရထားခရီးတွင် မည်သည့်အရာမဆို ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။ ဓားပြများ၏ တိုက်ခိုက်လုယက်မှု၊ ခမာနီတို့၏ တိုက်ခိုက်မှု၊ သို့တည်းမဟုတ် မြေမြှုပ်ပိုင်းပေါက်ကွဲမှု စသည်တို့နှင့် ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ သို့စဉ်က ကမ္ဘောဒီးယားတွင် သံလမ်းအကျယ် တစ်မီတာရှိ မီးရထားလမ်း ကြောင်း ၂ ခုသာရှိသည်။ တစ်ခုမှာ ၁၉၄၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ပြင်သစ်ကိုလိုနီ

အစိုးရဖောက်လုပ်ခဲ့သည့် ဖခွမ်းပင်မှ ထိုင်းနယ်စပ်မြို့ ပျိုပက် သို့သွားသော ၃၈၅ ကီလိုမီတာရှိ မီးရထားလမ်းနှင့် အခြားတစ်ခုမှာ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ အတွင်း ကမ္ဘောဒီးယားလွတ်လပ်ရေးရပြီး ဖောက်လုပ်ခဲ့သည့် ဖခွမ်းပင်မှ သီဟာနုဗီလီဆိပ်ကမ်းမြို့သို့ သွားသော ၂၆၃ ကီလိုမီတာရှိ မီးရထားလမ်းတို့ ဖြစ်သည်။ သီဟာနုဗီလီလမ်းတွင် မီးရထားကို အင်ဂျင်ဖြင့် မမောင်းနှင်ဘဲ ပေါက်ကွဲတွန်းကန်အားပြု ရထားပက်လက်တွဲ တစ်တွဲ၏ နောက်မှချိတ်ဆက် မောင်းနှင်သည်။ သံတမန်တစ်ဦးက ပက်လက်တွဲတစ်တွဲ တွဲချိတ်မောင်းနှင် သော မီးရထားဖြင့် ခရီးသွားကြသူများမှာ အရဲစွန့်သွားလာမှုအား အခမဲ့ လိုက်လျောလျက် ခရီးသွားကြသူများ ဖြစ်သည်ဟု ပြက်ရယ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ရထားတွဲများပေါ်တွင် ငေးငိုင်လျက် ဟိုလျှောက်ဒီလျှောက် လိုက်ပါ လာကြသည့် လက်နက်အပြည့်အစုံ တပ်ဆင်ထားသော အစောင့်စစ်သားများ မှာ စိတ်ချလက်ချအားကိုးရမည့်ပုံ မပေါ်သည့်အပြင် ခရီးသည်များက ၎င်းတို့ ကို မယုံကြည်စိတ်ဖြင့်ပင် ကြည့်လျက်ရှိကြသည်။

၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ လေကြောင်းခရီး သွားလာရေးကဏ္ဍမှာလည်း မီးရထားလုပ်ငန်းကဲ့သို့ပင် အန္တရာယ်များလှပေ သည်။ ဆီရင်ရီ(ပ်)မြို့သို့ ဆင်းသက်မည့် ရုရှားလုပ်လေယာဉ်ကို ရန်သူ့ လက်ဖြောင့်တပ်သားများက သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မည့်အရေး စိုးရိမ် ကြောက်လန့်စရာ ရှိနေသည့်အပြင် ပိန္နဲကြောက်စရာကောင်းသည့် အန္တရာယ် အစစ်မှာ လေယာဉ်ပျံ၏ စက်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံစိတ်ချရမှု မရှိခြင်းပင်ဖြစ် သည်။ လေယာဉ်စင်းရေ အနည်းငယ်သာရှိသည့် ကမ္ဘောဒီးယားလေကြောင်း လိုင်း၏ လေယာဉ်များကို ဝန်ထမ်းများအား လုပ်ခလစာနည်းပါးစွာ ပေးခြင်း အတွက် နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသည့် ပေါ့ပေါ့တန်တန် အလုပ်လုပ် တတ်သော ရုရှားများက ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းမှု ဆောင်ရွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသား အလံတင်လေကြောင်းလိုင်းဖြစ်သော ကမ်ပူးချား လေကြောင်း ဌာနသည် ရုရှားအန်တိုနော့ဗ်-၂၄ ပန်ကာတပ်လေယာဉ်သုံးစင်း တူပိုလက်စ်- ၁၃၄ ဂျက်လေယာဉ်နှစ်စင်းနှင့် အမ်အိုင်-၈ ရဟတ်ယာဉ်သုံးစင်း ပါ လေယာဉ်အုပ်ဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးခဲ့သည်။ ဖခွမ်းပင်ရှိ လေဆိပ်ငယ် လေးတစ်ခုတွင် အခြေပြုလျက် လေကြောင်းဌာနသည် ဆီရင်ရီ(ပ်)နှင့်

စတန်ထရင်းမြို့များသို့ ပုံမှန်နှင့် ဟိုဘီမင်းစီးတီးသို့ ရက်သတ္တတစ်ပတ်လျှင် ၂ ကြိမ် ရဲဝံ့စွာပျံသန်းပေးသည်။ ဟိုဘီမင်းမှ ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ခရီးသွားခြင်းမှာ အဆင် ပြေချောမွေ့မှု မရှိပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်ပတ်နှစ်ကြိမ် လေယာဉ်ခရီးစဉ်မှာ အစဉ်အမြဲလိုလို ခရီးသည်ပြည့်နေခြင်း၊ ခရီးသည်များမှာ တက္ကစီအငှားယာဉ်ဖြင့် ၈ နာရီကြာ ခရီးသွားရခြင်း၊ ဘာဗက်၌ နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်မောင်းနှင်ခြင်း၊ မြစ်ဖြတ်ကူးရသည်မှာ အန္တရာယ်ရှိခြင်း၊ လက်နက် ကိုင်အစောင့်များနှင့် မျက်နှာစုအောင့်ပုပ်သိုးနေသော လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး အရာရှိများ၏ စစ်ဆေးမှုကို ခံရခြင်းစသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားသည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး နယ်ပယ်တွင် ခွားလှည်း များကိုသာ အဓိကအသုံးပြုသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်ဟု လူအများက မှတ်ယူထားခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာနေပြည်သူလူထု အများအပြားမှာ ခွား၊ သို့မဟုတ် လှည်းကိုပင် မဝယ်ယူနိုင်ကြတော့ပေ။ ယခုအခါ စက်ဘီး နှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်များကို ပို၍မြင်တွေ့လာနေရသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားမြို့များတွင် မော်တော်ကားစီးရေ ၅,၀၀၀ ကျော်ရှိခဲ့ပြီး မော် တော်ဆိုင်ကယ်စီးရေမှာ ၆၀,၀၀၀ မျှရှိသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် မော်တော် ကားစီးရေမှာ ၄၀,၀၀၀ အထိများပြားလာခဲ့ပြီး ယင်းတို့အနက် အများစုမှာ ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့အင်အား ၂၂,၀၀၀ တို့နှင့် ကြားဝါလိုသည့် ခေတ်ပျက်သူဌေး တို့က နိုင်ငံအတွင်း တင်သွင်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း မနှစ်မြို့စရာအကောင်းဆုံး လူနေမှုဘဝ အခြေအနေတစ်ခုမှာ ၎င်းနိုင်ငံ၏ ညစ်ပတ်ဆိုးညစ်သော ရေကို သုံးစွဲရခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု နိုင်ငံခြားခရီးသည်များနှင့် ဒေသခံများက လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ကြယ်ငါးပွင့်အဆင့်ရှိ ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ် သည် ဟိုတယ်ရှိအခန်းများအား သောက်သုံးနိုင်သောရေကို မဖြည့်ဆည်းပေး နိုင်ခဲ့ပေ။ မဲခေါင်မြစ်မှ စုပ်တင်သောရေမှာ အနီရောင်ရှိပြီး အစိုးရ၏ အရောင် ပင်မဟုတ်ပါလော။

ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်အတွက် သောက်သုံးရေကို တုန်လီဆပ်ရေကန်နှင့် တုန်လီဘဆပ်မြစ်များမှ ရယူသည်။ မြို့တော်နေလူထု သောက်သုံးသောရေ တွင် အညစ်အကြေးများမှာ လွန်ကဲစွာပါရှိနေတတ်သည်။ မြစ်ရေကိုသန့်စင်ရန်

အိုမင်းနေပြီဖြစ်သော ပြင်သစ်လုပ် ရေဆိုးသန့်စင်စက်ရုံ ၃ ရုံရှိသည်။ ထို စက်ရုံတို့မှာ မကြာခဏ စက်ရုံသုံးစာတုပစ္စည်းများ ပြတ်လပ်လေ့ရှိသည်။ ယင်းသို့ ပြတ်လပ်သည့်အခါ ရေကို သန့်စင်မှုမပြုလုပ်တော့ဘဲ ပကတိ ရေအတိုင်းပင် ဖြန့်ဝေသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်လယ်ကာလများတိုင်အောင် မြို့ပြ လူဦးရေ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကသာ ရေပိုက်မှလာသော သန့်စင်ပြီးရေ ကို သုံးစွဲနိုင်သည်။ ကျန်လူများမှာ ကျန်းမာရေးထိခိုက်မည့် အန္တရာယ်ရှိသော ရေတွင်း၊ ရေကန်နှင့်ချောင်းများကို အသုံးပြုကြရသည်။ ကလေးသူငယ် များသည် ပျမ်းမျှတစ်နှစ်လျှင် ၈ ကြိမ်ခန့် အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရသော ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောရောဂါများနှင့် ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိသည်။ တယ်လီဖုန်းကုမ္ပဏီ ကဲ့သို့ပင် ရေပေးဝေရေးနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ဖြန့်ချိရေးဌာနများမှာလည်း အစိုးရရုံးများနှင့် ကုမ္ပဏီများက ရေနှင့်မီးသုံးစွဲပေးရန် ပျက်ကွက်နေကြခြင်း ကြောင့် ဘတ်ဂျက်ငွေ မလုံလောက်မှု၊ ပြတ်လပ်မှုတို့ ဖြစ်ပေါ်ကြရသည်။

မာနီတို့၏ နိုင်ငံဖျက်ဆီးရေးလုပ်ငန်းများအနက် အဓိပ္ပာယ်မရှိဆုံး လုပ်ရပ်တစ်ခုမှာ ၁၉၇၅ မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်အကြားကာလတွင် ကျောင်းများကို ဖျက်ဆီးပြီး ကျောင်းဆရာများ၊ တက္ကသိုလ်ပညာတတ်များ၊ အနုပညာရှင် များအား စနစ်တကျရက်စက်စွာ သုတ်သင်ရှင်းလင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းစီမံချက် ကြောင့် လူပေါင်းများစွာ သေကြေခဲ့ရသည်။ ကံကောင်းသူအချို့သာလျှင် ဗီယက်နမ် သို့မဟုတ် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှတစ်ဆင့် အနောက်နိုင်ငံများသို့ ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်ကာ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်သောဘဝတွင် နေထိုင်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရ တက်လာသောအခါ ၎င်းတို့သည် သတ်ဖြတ်ခံ ကျောင်းဆရာများ၏ အုတ်ဂူများမှ ပညာရေးစနစ်သစ်တစ်ခု ပြန်လည်ရှင် သန်လာအောင် ထူထောင်ရသည့်လုပ်ငန်းကို ခက်ခက်ခဲခဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရ သည်။ ကျောင်းသားများမှာ ၄ နှစ်ကြာမျှ ပညာမသင်ဘဲ နေခဲ့ကြရသည်။ အကျိုးမရှိသော စနစ်တစ်ခုလုံးကြောင့် ထို့ထက်မက ပိုဆိုးသောအကျိုးဆက် များကိုလည်း ခံစားခဲ့ကြရသည်။

မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် ဆိုရှယ်လစ်အုပ်စုဝင် နိုင်ငံများသည် ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ကျောင်းသစ်ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ကျောင်းဟောင်းများ ပြုပြင်ရေးတို့အတွက် ငွေကြေးအကူအညီ၊ နည်းပညာအကူအညီများ ယူ

ဆောင်လျက် လျင်မြန်စွာရောက်ရှိလာကြသည်။ အကူအညီအချို့မှာ ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရ အရာရှိများကို မော်စကိုရှိအဆင့်မြင့် တက္ကသိုလ်များ၌ ပညာသင်ယူသည့်ပုံစံဖြင့် ထောက်ပံ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အကျိုးရလဒ်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းဌာန အရာရှိများမှာ ခေတ်မပီတော့သည့် ဗဟိုမှတင်းကျပ်စွာချုပ်ကိုင်အမိန့်ပေးသော စီးပွားရေးစနစ် မော်ဆောင်ရေး အတွေးအခေါ်ဟောင်းများကို သင်ယူပြီး ပြန်လာခဲ့ကြတော့သည်။ ထိုအချိန်ကာလ၌ ကား အိမ်နီးချင်းထိုင်းနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံများမှာ ၎င်းတို့၏ဈေးကွက်များကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အကြီးအကျယ်ဝင်လာစေရန် တံခါးဖွင့်ပေးနေသည့် အချိန်ဖြစ်သည်။

စာတတ်မြောက်သူဦးရေ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် လူတစ်ဦး၏ ပျမ်းမျှသက်တမ်း ၅၀ နှစ်မျှသာရှိသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် တိုးတက်မှုဆိတ်သုဉ်းသော နွံအိုင်အတွင်းသို့ ပို၍နိမ့်ကျစွာ ကျဆင်းနိုင်ဖွယ်မရှိပေ။ တရုတ်၊ ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်တို့နှင့် ပိုမိုကြာရှည်စွာ စစ်မက်ခင်းကျင်းခဲ့ရသော ဗီယက်နမ်သည် စာတတ်မြောက်သူဦးရေ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်နှင့် လူတစ်ဦး၏ ပျမ်းမျှသက်တမ်း ၆၅ နှစ်ရှိ အခြေအနေနှင့် ပိုမိုတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားအတိုင်းအတာနှင့်ကြည့်လျှင် ၎င်း၏ ၅ နှစ်ကျောင်းစာမသင်မနေရ ပြဌာန်းချက်မှာ အံ့ဩဖွယ်အလုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ဆီရင်ရီ(ပ်)မှ ကလေးငယ်တစ်စုမှာ ဒေသရှိကျောင်းမှ သင်ယူခဲ့သည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားကို ကျွမ်းကျင်စွာပြောဆိုနိုင်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားခရီးသည်များကို အံ့ဩစေခဲ့သည်။ ၎င်းကလေးငယ်များသည် အတော်အတန်ပြည့်စုံသော အန်ကောဝပ်သမိုင်းကို ၆ မိနစ်အတွင်း ပြောဆိုရှင်းပြနိုင်စွမ်းရှိသည်။ ယင်းသို့ ပြောဆိုရှင်းပြသည့်အလုပ်မှ ဒေါ်လာဝင်ငွေများစွာ ရရှိနိုင်ကြသည်။

မော်စကို၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သော အရာရှိများမှာ ကြိုတင်ဟောကိန်းထုတ်ထားသလိုပင် နိုင်ငံ၏လိုအပ်နေသော အခြေအနေမှန်နှင့် အံ့မဝင်ဘဲ တစ်လွဲတစ်ချော်ဖြစ်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံသည် အနောက်နိုင်ငံများ၌ ပညာသင်ခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားပညာတတ်များကို ကြိုဆိုခဲ့ပြီး ၎င်းတို့သည်လည်း နိုင်ငံသို့ ပြန်လာကြကာ ပညာရေးအဆင့်အတန်း မြင့်မားလာ

အောင် ကြိုးပမ်းမြှင့်တင်ပေးခဲ့ကြသည်။

အစိုးရအဖွဲ့တွင် တွဲဘက်တာဝန်ပေးထားသော ကမ္ဘောဒီးယား ကျောင်းဆရာတစ်ဦးက “နိုင်ငံခြားကျောင်းသားတွေ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ယေးလ်တက္ကသိုလ်ဆီသွားပြီး ပညာမသင်တော့ဘဲ ဖခွမ်းပင်တက္ကသိုလ်မှာ လာပြီး ခမာသမိုင်းကို လေ့လာကြမယ့်အချိန်ဟာ မဝေးတော့ပါဘူး”ဟု မှတ်ချက်ချသည်။

ဆိုဗီယက်တို့၏ အကူအညီများ ဖြတ်တောက်ပစ်ခဲ့မှု၏ အကျိုးဆက် အနေဖြင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက်ကျောင်းဆရာများ ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း သွားခဲ့ရာ ဆရာလစ်လစ်မှုများစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ယင်းလစ်လစ်နေရာများ ကို ဝင်ရောက်ဖြည့်ဆည်းခဲ့ကြသူများမှာ ငွေကြေးချမ်းသာကြွယ်ဝသည့် ကမ္ဘော ဒီးယားလူမျိုးများပင် ဖြစ်ကြသည်။ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေသည့်ကိစ္စမှာ ဆရာများ က ကျောင်းပြေးနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ လစာရရှိမှု ပုံမှန်မဟုတ်တော့သည့်အခါ ကျောင်းဆရာများစွာမှာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် အချိန်ပိုင်းအလုပ် များကို လုပ်ဆောင်လာကြရသည်။

ခမာနီတို့သည် ပညာရေးဌာနနှင့်အပြိုင် ကျန်းမာရေးဌာနကိုလည်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ နှိပ်ကွပ်အစတုံးခဲ့သည်။ ဆရာဝန်ဘဝမှ သတင်းစာ ဆရာအဖြစ် ကူးပြောင်းလုပ်ကိုင်နေသူ မီးစ်ကင်ဆူအွန်က ခမာနီတို့ ကျန်းမာ ရေးကဏ္ဍကို ဖျက်ဆီးပြီးနောက် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဆရာဝန်ဦးရေမှာ ၅၀ အောက်၌သာရှိတော့သည်ဟု ပြောပြသည်။ စီးပွားရေးခေတ်မီတိုးတက်မှုကို လူဦးရေအလိုက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ပေးနေသည့် ဆရာဝန်ဦးရေနှင့် တိုင်းတာသည့်အခါ သမယတွင် ခမာနီတို့မှာ ကျန်းမာရေးလောကကို ဖျက်ဆီးပစ်ရန် အချိန်ကုန် ခံကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ခမာနီတို့ မြို့တော်အား ဝင်ရောက်သိမ်းပိုက် ပြီး ဆေးရုံများ၌ စုဝေးနေရာ ယူခဲ့ကြသည်။ ဆရာဝန်များနှင့် သူနာပြုများကို ကျေးလက်ဒေသများသို့ အတင်းအကျပ် ခေါ်ဆောင်အလုပ်လုပ်စေခဲ့ရာ ၎င်းတို့မှာ သေကြေပျက်စီးခဲ့ကြရသည်။

မျက်မြင်သက်သေများ၏ ပြောကြားချက်များအပေါ် ဟင်ဆမ်ရင် အစိုးရက အခြေခံပြုစုထားသော မှတ်တမ်းများအရ သိရသည်မှာ ပရိခက်မီလီး

ဆေးရုံရှိ အထူးကုသမားတော် ဆရာဝန်ကြီး ဒေါက်တာဖလက်ချတ်သည် ကမ်ပူမ်သွန်ပြည်နယ်၌ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် ခမာနီတို့က သူ၏ ပါးစပ်အတွင်းသို့ မီးစွဲနေသော မီးတုတ်ကိုထည့်သွင်းပြီး ကွပ်မျက်ခဲ့လေသည်။ ဒေါက်တာဖလက်ကဲ့သို့ပင် ဆရာဝန်ရာပေါင်းများစွာတို့သည် ခမာနီတို့၏ လာရောက်ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံရပြီးနောက် တစ်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ၎င်းတို့၏မိသားစုများအား မည်သည့်အခါတွင်မှ ထပ်မံတွေ့ခွင့်မရရှိခဲ့ကြ တော့ပေ။ ဆေးရုံများပိတ်လိုက်ခြင်းနှင့်အတူ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတို့၏ သက်တမ်းကာလမှာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဟင်ဆမ်ရင်အစိုးရ တက်လာသည့်အချိန် တွင် ၃၁ နှစ်သို့ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ ဆရာဝန်များ လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ရေး ကို ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်လာခဲ့ရာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဆေးပညာသင်ကောလိပ် များမှ ဆရာဝန်ဦးရေ ၇၀၀ ကျော်ကို စက်ဖြင့်ရိုက်ထုတ်သကဲ့သို့ မွေးထုတ် ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

မိစ်ကင်ဆုအွန်သည်လည်း ၎င်းအစုလိုက်အပြုံလိုက် မွေးထုတ်လိုက် သော ဆရာဝန်များအနက်မှ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအလယ် ခန့်တွင် ဆရာဘွဲ့ရရှိခဲ့ပြီး မကြာမီတွင် သူသည် ထိုင်းနယ်စပ်တစ်လျှောက် ခမာနီများနှင့် သီဟာနုလိုလားသည့် ပြောက်ကျားသူပုန်များနှင့် တိုက်ပွဲဝင် နေသော ကမ္ဘောဒီးယားစစ်တပ်၌ စစ်မြေပြင်ဆရာဝန်တစ်ဦးအဖြစ် တွဲဘက် ခန့်အပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ကင်ဆုအွန်သည် ၎င်းတို့များရောဂါ၏ ဖိစီးနှိပ်စက်မှု အောက်တွင် စစ်သားများ၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှ ကျည်ဆံများ၊ ဗုံးဆံ၊ အမြောက်ဆံအစအနများကို ဖယ်ထုတ်ယူခြင်း၊ ခြေလက်များကို ဖြတ်တောက် ကုသခြင်း၊ ဒဏ်ရာအကွဲအပြဲများကို ချုပ်ပေးခြင်းစသည်တို့ကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ ရသည်။

သူသည် တောတွင်းဘဝကို ငြီးငွေ့လာသည့်တိုင် နေ့ရောညပါ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သတင်းစာဆရာအလုပ်ကို ရွေးချယ်ခဲ့ သည်။ သူသည် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၌ နိုင်ငံခြားသတင်းစာ ဆရာများ အတွက် ဧည့်လမ်းညွှန်အဖြစ် ပုံမှန်လခစားအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွေးကောက်ပွဲကာလတွင် သူသည် ဂျပန်နေ့စဉ်ထုတ် သတင်း စာဖြစ်သော မိုင်နိုချီနေ့စဉ်သတင်းစာ (Mainichi Daily News) ၏ သတင်း

ထောက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကင်ဆူအွန်သည် သူ့တိုင်းပြည်အတွက် သူ့စွမ်းဆောင်နိုင်သည်များကို လုပ်ဆောင်ပေးနေပြီး ယခုအခါ သူနှစ်သက် သဘောကျသည့်အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဌာနမှ သူ၏ အကြီးအကဲ လင်ဆိုချီးကပြောပြသည်။ မီးစိမိသားစုဝင်မျိုးဆက် ၂ ခုဖြစ်သော ကင်ဆူအွန်နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် အကြီးတန်းအရာရှိ အဖြစ် အမှုထမ်းဆောင်နေသည့် သူ၏အစ်ကိုကြီး မီးစိမိကင်းတို့မှာ နိုင်ငံအတွက် အလုပ်လုပ်ဆောင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ သူတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အခက်အခဲများကြားမှ ပြည်တွင်းပါရမီရင် ထူးချွန်သူများကို မွေးထုတ်ပေးနိုင် စွမ်းရှိမှုကို သိနားလည်ထားပြီးဖြစ်သည်။

သူ၏ အောက်အရာရှိကဲ့သို့ပင် လင်းဆိုချီသည်လည်း ဝန်ကြီးဌာန တွင် အောင်မြင်နေသူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ) သည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ဆိုချီကိုနှင့် သူ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၌ ဧည့်လမ်းညွှန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ပထမဆုံး တွေ့ခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မြို့တော် တစ်ခွင်နှင့် ပြည်နယ်များတွင် သူ၏အဆက်အသွယ်များ၊ သူ၏ ကိုယ်ပိုင် စဉ်းစားတွေးခေါ် လုပ်ဆောင်နိုင်မှု အကူအညီများဖြင့် အလုပ်အတူလုပ်ဆောင် ခဲ့ကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဆိုချီသည် ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်သို့ ရာထူး တက်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ရာထူးသို့ တစ်ဆင့် ထပ်မံမြင့်တက်ခဲ့ပြန်သည်။

ကင်ဆူအွန်နှင့် ဆိုချီတို့နှစ်ဦးစလုံးမှာ တရုတ်သွေးပါသူများဖြစ်၍ အသားဖြူကြသည်။ “ကျွန်တော်က ကပြားတစ်ယောက်ပါ”ဟု ကင်ဆူအွန် က ပြုံးလျက်ပြောပြသည်။

ဆေးကုသရေးအင်အားစုများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းမှာ အောင်မြင်သည်ဟု ပြောဆိုနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံလူဦးရေ၏ တစ်ဝက်လျော့ လျော့ကသာ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ခံယူရရှိနိုင်ပေသေးသည်။ ထို့အပြင် လိုအပ်သည့်ဆေးဝါးပမာဏ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ပြည်တွင်း၌ ထုတ်လုပ် နိုင်သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ အလယ်လောက်တွင် အစိုးရသည် အခြေခံမရှိမဖြစ် ဆေးဝါးများကို စတင်တင်သွင်းခဲ့သော်လည်း ၎င်း ဆေးဝါး

များကို ပြည်တွင်းရေးကွက်အတွင်း အဆမတန်ဖောင်းပွနေသော ဈေးနှုန်းများ ဖြင့် ရောင်းချခဲ့ကြသဖြင့် ကာလရှည်ကြာ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရသော ပြည်သူလူထု မှာ ထပ်မံ၍အထိနာစရာ ကြုံရသည်။ ထိုအချိန်က ကျန်းမာရေး ကုသစောင့် ရှောက်ပေးခြင်းမှာ မူအားဖြင့် အခမဲ့ဖြစ်သော်လည်း အစိုးရဆရာဝန်များက အဆင်အခြင်မဲ့စွာ အခကြေးငွေယူခဲ့ကြသည်။ အနှစ် ၂၀ ကြာ ပြည်တွင်း စစ်ကြောင့် မိသားစုများမှာ ဆုံးရှုံးမှုကြီးမားစွာ ခံစားခဲ့ရသည်။ ခြေလက်ကိုယ် အင်္ဂါ ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည့် ယောက်ျားဦးရေမှာ ၄၁,၀၀၀ ကျော်ရှိပြီး ယောက်ျား- မိန်းမ လူဦးရေအချိုးညီမှု ပျက်ယွင်းခဲ့ရသည်။ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်သော အရွယ်ရောက်လူဦးရေ၏ ၆၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၎င်းတို့မိသားစု စားဝတ်နေရေး တာဝန်ကို တစ်ဦးတည်းထမ်းဆောင်နေကြရသည်ဟု ယုံကြည်ယူဆရသည်။

အသစ်စက်စက် ကမ္ဘောဒီးယား သူဌေးများအဖို့မူ ပုံရိပ်မြင်ကွင်းမှာ လူအများဖော်ပြနေကြသလို အဆိုးကြီးမဟုတ်ပါပေ။ ခမာနီများကို ကန်ထုတ် ပြီး နောက် ၁၀ နှစ်အကြာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်း ၂.၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိလာသည့်အခါ ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်သည် မှန်ကန်သော လမ်းကြောင်းကို ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်ပြီး ဖြစ်ပေမည်။ ထိုအချိန်ကာလက ဗန္ဓမ်းပင် သည် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်တတ်သော နိုင်ငံခြားလုပ်ငန်းရှင်များအဖို့ လသာတုန်း ခိုင်းငင်၍ ကောင်းသောငြိမ်းချမ်းသည့် နေရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မပြုလုပ်မီ သတိရှိရန်လိုအပ်ပုံကို ကျွန်ုပ်တို့က စင်ကာပူ စီးပွားရေးသမားတစ်ဦးအားပြောပြရာ သူ့ထံမှ တုံ့ပြန်လာသော အဖြေကို ယနေ့အထိ မမေ့သေးပေ။

“အန္တရာယ်များတဲ့ နေရာဖြစ်လေလေ၊ စီးပွားရေးလုပ်လို့ ကောင်း လေလေပါပဲ”ဟု သူက ဤအရာများကို သိပါသည်ဟူသော အပြုံးဖြင့် ပြောခဲ့သည်။ “၁၉၉၁၊ အောက်တိုဘာလ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် မချုပ်ဆိုခင် အန္တရာယ်အရှိဆုံး အချိန်တွေမှာ ကျွန်တော်ငွေကြေး အကျိုး အမြတ်အများဆုံး ရခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ကုလသမဂ္ဂ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ ဆိုဗီယက်တို့၏အကြွေးဖြင့် ကုန်သွယ်မှုပြုလုပ်ခြင်းကို ဖြတ်တောက် ခဲ့ခြင်း၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ၁၉၉၀ ခုတွင် အနှုတ်လက္ခဏာ

ပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၌ ၁၃.၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ အံ့ဩဖွယ်တက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုတွင် ၆.၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ပြန်လျော့ကျခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ၈ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ပြန်တက်လာခဲ့ပြီး ဤရာစုနှစ်ကုန်အထိ ၇ ရာခိုင်နှုန်း၌ ဆက်လက်ရှိနေလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အာရှစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းက ကမ္ဘောဒီးယား၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအလားအလာများကို ဆိုးဝါးစေခဲ့သည်။

သတင်းစာများသည် ကမ္ဘောဒီးယားအပေါ် အဆိုးမြင်ရှုထောင့်မှ ကြည့်ရှုသုံးသပ်နေသည်မှာ အံ့ဩစရာဖြစ်ဖွယ် ကောင်းရုံမက မျှတမှုလည်း မရှိပေ။ သတင်းထောက်များသည် ယတိပြတ်ပြောင်းလဲနေသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထဲထဲဝင်ဝင် လေ့လာကြည့်ရှုရမည့်အစား ဘောလုံးကစားရာတွင် လူချင်းလိုက်တိုက်သကဲ့သို့ ပြုမူနေကြသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှုန်း ၆.၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့သည့်သတင်းကို ကမ္ဘာ့သတင်းဌာနများက ယေဘုယျအားဖြင့် မသိကျိုးကျွံ ပြုနေခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့သည် အခြေခံအားဖြင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် တိုက်ခိုက်ရန်အတွက်သာ အားအင်များကို သုံးစွဲနေကြသည်။ နိုင်ငံ၏အောင်မြင်မှုအပေါ် ချီးကျူးထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုမှာ ၁၉၉၁ မှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိ ကာလတစ်လျှောက်လုံး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ရန် အခွင့်အာဏာရရှိခဲ့သည့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်း သိသိသာသာ တိုးတက်လာခဲ့ကြောင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်း ၆.၅% နှင့် ၃.၅% ဆိုသည့် ကိန်းဂဏန်းတို့မှာ မထင်ပေါ်ဘဲ တိမ်မြုပ်နေခဲ့ရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု အလားအလာအပေါ် ကုလသမဂ္ဂ၏ အကောင်းမြင်မှုကို မည်သို့ပင်ဖော်ပြစေကာမူ သတင်းစာဆရာများက ယုံကြည်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်အစိုးရက အလားတူအပေါင်း လက္ခဏာဆောင်သည့် ၎င်း၏စွမ်းဆောင်မှုများကို တစ်နှစ်ကြို၍ပြောခဲ့သော်လည်း ၎င်းအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိကြပေ။

ထိုအချိန်က ဖခွမ်းပင်နှင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော နိုင်ငံ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ နှိုင်းယှဉ်ပြောရလျှင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်နိုင်လောက်အောင် လုံခြုံစိတ်ချရမှု ရှိခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဘော့စ်နီးယားထက်ပို၍ ညှဉ်းဝတ်ကျေပြန်ဖော်ရွေသည်။ ကျေးလက်ဒေသတွင် တရုတ် (တိုင်ပေ)လူမျိုးစီးပွားရေး သမားများအပေါ် ဓားပြများ တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုမျိုး ရှိခဲ့ဖူးသည်မှလွဲ၍ မည်သည့်နိုင်ငံခြား စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်မှ ကမ္ဘောဒီးယား၌ သတ်ဖြတ်ခံရခြင်းမရှိပေ။ သို့ရာတွင် ပြန်ပေးဆွဲ ခံရမှုများမှာ စိုးရိမ်ရသည့်ကိစ္စဖြစ်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွှေ့ကောက်ပွဲများ မတိုင်မီ ဖြစ်ပွားခဲ့သော နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုများမှာ ပြိုင်ဘက်နိုင်ငံရေး အုပ်စုများ အကြားတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဖက်ပြိုင်ခဲ့ကြခြင်းသာဖြစ်ပြီး နိုင်ငံခြားသား များကို ထိခိုက်မှုမရှိစေခဲ့ပေ။

ကမ္ဘောဒီးယားတိုင်း (Cambodia Times) အပတ်စဉ် သတင်းစဉ်၏ မလေးရှားလူမျိုးအယ်ဒီတာ ကမာရာလ်ဇေန်တမ်ဘူက ကမ္ဘောဒီးယားပြည် တွင်း အခြေအနေများကို ၁၉၅၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်းက မာလာယာကွန် မြူနစ်သောင်းကျန်းမှုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြခဲ့သည်။ ထိုသောင်းကျန်းမှုကာလများ တွင် စင်ကာပူနိုင်ငံသားများသည် မလေးရှားကျွန်းဆွယ်ရှိ ၎င်းတို့၏ဆွေမျိုး များထံ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ အဆိုပါ စင်ကာပူလူမျိုး များမှာ ယခုအခါ ကမ္ဘောဒီးယား၏ လူဦးရေအများဆုံး ကုန်သွယ်ဖက်များ ဖြစ်နေကြသည်။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့ရှိ ငွေစာရင်းသွင်းသည့်အသံမှာ ခပ်လှမ်းလှမ်း မှ သေနတ်သံထက်ပင် ပို၍ကျယ်လောင်နေပေတော့သည်။

စနစ်တကျမရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်က ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် ၎င်း၏ ပြည်နယ် ၁၉ ခုနှင့် မြူနီစီပယ်ဒေသနှစ်ခုရှိ အင်အား ၁၅၀,၀၀၀ရှိ အရပ် ဘက်ဝန်ထမ်းများအား လှိုက်စားလျက်ရှိသည်။ ပြည်နယ်များသည် ဘဏ္ဍာငွေ ရှာဖွေခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်းတို့ကဲ့သို့သော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းလုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကို ကြီးကြီးမားမား ရရှိထားသည်။ ၎င်းတို့၏ ဘဏ္ဍာငွေစာရင်းများကို မြို့တော်အစိုးရထံ တင်ပြခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြစ်နေသည် မှာ ထူးဆန်းသည်တော့မဟုတ်ပေ။ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယနှစ်နိုင်ငံစလုံးတွင် လည်း ဗဟိုအစိုးရတို့သည် ပြည်နယ်များ၏ အာခံမှုမျိုးကို ကြုံတွေ့ရတတ် ပေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများအပေါ် ချုပ်ကိုင်ထားပြီး အခွန်ငွေရှာဖွေ သုံးစွဲခြင်းတို့ကို ဖန္ဒမ်းပင် မှ နိုင်ငံရေးအကြီးအကဲများ၏ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှု အနည်းငယ်ဖြင့် ၎င်းတို့

ကြိုက်သလို စီမံဆောင်ရွက်နေကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားဗဟိုအစိုးရအပေါ် သစ္စာစောင့်သိမှုအတွက် အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဤသို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာကို ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများက တောင်းဆိုခြင်းဖြစ်မည်ဟု အများ က ယုံကြည်ထားကြသည်။ အဓိကပြဿနာအခက်အခဲမှာ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ် ရေးမှူးများအဖို့ တယ်လီဖုန်းလိုင်းများ လုံးဝနီးပါးမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဝေးလံသည့်ဒေသများတွင် ဖက်စ်(Fax)ဆက်သွယ်ရေး စနစ်ကို မကြားဘူးလောက်အောင်ပင် ဆက်သွယ်ရေးညှိဖျင်းမှုကြောင့်လည်း ကောင်း ဗဟိုအစိုးရနှင့် ပုံမှန်ဆက်သွယ်မှုပြုရန် အလွန်ခက်ခဲခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာငွေကောက်ခံရှာဖွေမှုမှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပသည့်အချိန်အထိ ထင်သာမြင်သာ မရှိခဲ့ပေ။ အစိုးရသစ်သည် ပြည်နယ်များ၏ဝင်ငွေကို ဖခွမ်းပင်ရှိ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာ တိုက်အတွင်း တိုက်ရိုက်ရောက်ရှိစေမည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ် ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်လယ်တွင် ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်ရာနာရစ် သည် ဤဥပဒေအပေါ် ဆန့်ကျင်နေမှုကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ရန်တူသည်။

ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုရာတွင် ရာနာရစ်က ယခင် စနစ်ဟောင်းအရ ပြည်နယ်များတွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာပိုမိုရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ယခု ပြောင်းလဲသွားသော သဘော ထားအမြင်အရ ရာနာရစ်သည် ပြည်နယ်များ၏ အကျိုးစီးပွားအပေါ် ချုပ်ကိုင် ထားမှုကို ချိုးဖျက်ရန်ကြိုးစားမှု မအောင်မြင်ခဲ့သည့် သဘောရှိသည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ်က နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာတိုက်တွင် ငွေကြေးလုံးဝမရှိခဲ့ ပေ။ အစိုးရ၏ အခွန်ကောက်ခံရရှိငွေမှာ ထိုနှစ်အတွက် ဘတ်ဂျက်အသုံးစရိတ် ၏ တစ်ဝက်ကိုသာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည်။ အစိုးရ၏ အစောပိုင်းကာလ များတွင် စနစ်တကျရေးဆွဲထားသော အခွန်ကောက်ခံသည့် စနစ်မရှိခဲ့ပေ။ နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ၎င်းတို့၏ဝင်ငွေများကို နိုင်ငံ တော် ဘဏ္ဍာတိုက်တော်အတွင်းသို့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း လွှဲပြောင်းထည့်ပေးရုံမျှ သာဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးကဏ္ဍများ ပေါ်ပေါက်လာသည်နှင့်အတူ အခွန်ကောက်ခံသည့် စနစ်တစ်ခုကို ပြုစုရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ဤပုဂ္ဂလိက ပိုင်ဆိုင်မှုကဏ္ဍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအတွက် ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ အမိနိုင်ငံသို့

ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့် လင်းအင်ချင်းကဲ့သို့သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရှင်များအပေါ် များစွာကျေးဇူးတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအခွန်စနစ် မှာလည်း အလွဲသုံးစားပြုခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ကုမ္ပဏီများသည် အခွန်အရာရှိ များနှင့် အခွန်နှုန်းထားများကို ဈေးဆစ်ညှိနှိုင်းပြီး ပေးဆောင်ရမည့် အခွန် ငွေများကို ပရမ်းပတာ သတ်မှတ်ပေးဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် အခွန်ဌာနကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခြင်းနှင့် ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် အခွန်ကောက်ခံမှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခြင်းတို့က ရဲဝံ့သောကမ္ဘောဒီးယား စွန့်ဦး တီထွင်လုပ်ငန်းရှင်သစ်များ ရောက်ရှိလာပြီဆိုသည်ကို အချက်ပေးလိုက်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။

လင်းအင်ချင်းသည် သီဟာနုဖြုတ်ချခံရသည့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ထွက်ခွာခဲ့ပြီး ထိုစဉ်က သူ၏အသက်မှာ ၃၀ နှစ်ရှိပြီဖြစ် သည်။ သူသည် စင်ကာပူ၌ ကုမ္ပဏီတစ်ခု တည်ထောင်သည်။ ငွေအရင်းအနှီး စုဆောင်းပြီး ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်တွင် အချာမင်းလမ်းမကြီးပေါ်ရှိ ပျက်စီးအိုမင်းနေသော ဂိုက်ဟိုတယ် (White Hotel) အား အသစ်ပြန်လည် ဖွမ်းမံတည်ဆောက်ရန် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၁ သန်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ဟိုတယ်အမည်ကို ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ အနောက်မြောက်ဖက်ရှိ နာမည်ကျော် ပတ္တမြားထွက်ရှိရာ ပိုင်လင်းမြို့ ကို အစွဲပြုလျက် ပိုင်လင်းဟိုတယ်ဟု ပြောင်းလဲမည်ခေါ်ခဲ့သည်။

“ဒီငွေတွေအားလုံးဟာ ကျွန်တော်ငွေတွေပါပဲ”ဟု သူကဆိုသည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးပြန်ရပါမလား ဆိုတာ စောင့်ကြည့်ရပါလိမ့်မယ်”ဟု သူက ၎င်း၏အမြင်ကို ပြောပြသည်။

ချင်းသည် ထူးဆန်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သူသည် ထရိုင်စတားစင်ကာပူ ကုမ္ပဏီ၏ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ ပြင်သစ် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိုင်ဆောင်ထားသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် မွေးဖွားသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားတစ်လုံးမျှပင် မပြောဆိုနိုင်ပေ။

ဖွံ့ဖြိုးလာသော ပုဂ္ဂလိက အရင်းရှင်စီးပွားရေးနောက်တွင် အသစ် ပေါ်ပေါက်လာသော ကမ္ဘောဒီးယားစီးပွားရေး အသိုင်းအဝန်းတစ်ခုရှိလေ သည်။ ဤအသိုင်းအဝန်းသည် ခမာနီတို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးနောက်

၁၂ နှစ်ခန့်အကြာတွင် ပုဂ္ဂလိကပိုင် ကုမ္ပဏီပေါင်း ၇၀ ခုတည်ထောင်ပြီးဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယား၌ သန်းကြွယ်သူဌေးအနည်းဆုံးအယောက် ၁၀၀ ခန့်ရှိပြီး မာစီဒီးစ်ကားများစွာရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ဦးဖြစ်သော ကင်ချိန်းတွင် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်၌ စူပါမားကတ်ကြီးတစ်ခုနှင့် ဟိုတယ်တစ်လုံးဆောက်လုပ်ရန် အစီအစဉ်များရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ အစီအစဉ်အချို့မှာ ပျက်ပြားခဲ့သည်။ ပြင်သစ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သော အဆောက်အဦ ဒီဇိုင်းနာချိန်းသည် အခြေအနေပြန်လည်ကောင်းလာပြီး မကြာမီတွင် စီးပွားရေးလောကအတွင်း ပြန်လည်ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဆိုဗီယက်သံတမန် လိုဂီယာနော့စ်ကမူ ကမ္ဘောဒီးယား သန်းကြွယ်သူဌေးများအကြောင်း ပုတ်ခတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ဒီမှာ သန်းကြွယ်သူဌေးအယောက် ၁၀၀ လောက်ရှိတယ်ဆိုတာကို လက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့တွေဟာ မှန်ကန်တဲ့ဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းတွေမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံတာ ၁ ရာခိုင်နှုန်းမရှိပါဘူး။ သူတို့က နိုင်ငံခြားဖြစ်ကားတွေ၊ အိမ်ယာတွေ၊ အဝတ်အစားတွေကိုပဲ ဝယ်ကြတာပါ” ဟု သူကပြောပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားသည် တရားမဝင်သည့်အရာဟူ၍ ဘာမျှမရှိသည့် ပရမ်းပတာ ထင်ရာစိုင်းလုပ်ဆောင်နိုင်သည့် စီးပွားရေးစနစ်ရှိသော နိုင်ငံနှင့် တူလာသည်။ အစိုးရပိုင်လုပ်ငန်းများက စီးပွားရေးလောကထဲ ဝင်ရောက်လာခြင်းနှင့်အတူ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောတူညီချက်မရှိဘဲ မြေယာနှင့် ပြည်သူပိုင် အဆောက်အဦများကို နိုင်ငံခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များထံသို့ ငှားစားနေသည့် အကျင့်ပျက်အရာရှိများအကြောင်း စွပ်စွဲမှုသတင်းမှာ သတင်းစာများ၌ ပါရှိလာသည်။ ဤစွပ်စွဲချက်များမှာ ၁၉၉၂-၉၃ ခုနှစ်တွင် ကုလသမဂ္ဂအရာရှိများက ဤကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ တီးတိုးပြောဆိုဖို့ရန် လူမသိသော အကြောင်း အရာတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သက်သေခိုင်လုံမှုမရှိသောကြောင့် ဖြေရှင်းချက်တောင်းဆိုခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ ကုလသမဂ္ဂ၏ ချီးကျူးဖွယ် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုမှာ နိုင်ငံတော်ပိုင်ပစ္စည်းများ စာရင်းပြုစုထားရှိရေးအတွက် အစိုးရအား အကြံပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ငွေကြေးအသစ်၊ မော်တော်ကားသစ်၊ စံအိမ်အသစ်များမှာ ပန်းလှည့်ညှိုးငယ်နေသော မြို့တော်အား အရောင်အဝါ တောက်ပလာအောင် အားဖြည့်

ပေးနေသည်။ မြို့တော်အတွင်း ပုပ်ပွနေသော အမှိုက်သမိုက် အညစ်အကြေး များနှင့် အဖုံးအကာမဲ့ ရေမြောင်းများမှာကား အခြားအဆင်တန်ဆာများအဖြစ် တည်ရှိနေပေသည်။

ဩစတြေးလျ ဆက်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီ၏ ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးဖြစ်သူ စတီဂ်အင်စ်ထရူန်း (Stig Engstrom) က ဖခွမ်းပင်၏ လျင်မြန် သော ပြောင်းလဲလာမှုအပေါ် အံ့ဩမိပါသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

“၁၉၈၈ ခုနှစ်တုန်းက ဖခွမ်းပင်မှာ နိုင်ငံခြားသား အယောက် ၈၀ လောက်ပဲရှိပါတယ်။ ယနေ့မှာတော့ အယောက် ၅၀၀ လောက်ရှိနေပါပြီ” ဟု သူက ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပြောပြသည်။

၁၉၉၁၊ ဩဂုတ်လတွင် အစိုးရသည် တန်ဘိုးအမေရိကန် ဒေါ်လာ သန်း ၄၀ ရှိ ဟိုတယ်များဆောက်လုပ်ရန် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများအား အလျင် အမြန် ခွင့်ပြုချက်များ ချပေးခဲ့သည်။

ဝေဖန်သူများကမူ ဤလုပ်ဆောင်ချက်ကို အရေးပေါ်ပရမ်းပတာ အစီအစဉ်မဲ့ပြုလုပ်မှုဟု ခေါ်ဆိုရှုတ်ချခဲ့ကြသည်။ မည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများမှာ စတင်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်မှာ ဟွန်ဆန်မျက်စိထဲတွင် ဝင်းလက်တောက်ပမှုတစ်ခုမျှ သာဖြစ်သည်။

အခန်း ၇

လယ်သမားနှင့် မင်းသားများအကြား နိုင်ငံရေးကစားပွဲ

အပြောင်းအလဲမြန်လာစိတ်

ဟွန်ဆန်သည် သူ့အပေါ် ဆဲရေးတိုင်းထွာပြီး အရှက်ခွဲခဲ့သော သီဟာနုအား ငွေမယူဘဲ ခွင့်လွှတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ဂုနစ်၊ အောက်တိုဘာလ ပဲရစ်မြို့၌ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူ စာချုပ်ချုပ်ဆိုပြီးချိန်တွင် သူသည် သီဟာနုနှင့် သဘောကွဲလွဲနေခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းပစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန် သည် သီဟာနုက သူ့အား “ဗီယက်နမ်လက်ပါးစေ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ငါ့ရဲ့သားဆိုးလေး” ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့ခြင်းအပေါ် နာကျည်း ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ထိုမကျေနပ်ချက်များကို စိတ်ထဲ၌ အခဲမကျေ သို့လှောင်ထားခြင်းမပြုတော့ဘဲ သူ၏အစိုးရအဖွဲ့အား နိုဝင်ဘာလအတွင်း သီဟာနု ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်မလာမီ ကြိုတင်၍ မြို့တော်သန့်ရှင်း သာယာ လှပရေးကို မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရန် အမိန့်ပေးညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော အိမ်အပြန်ကြိုဆိုပွဲ ဖြစ်စေရန်ဖြစ်သည်။

ဗီယက်နမ်လေကြောင်းလိုင်းပိုင် အသက်အန္တရာယ် စိုးရိမ်ရသော ပန်ကာတပ်လေယာဉ်၏ ဟောင်းနွမ်းနေသည့် ဘီးအုံသည် ပိုချင်တုန်လေဆိပ် ပြေးလမ်းပေါ် ခြေချလိုက်သည့်အချိန်တွင် အပြောင်းအလဲများကို မြင်တွေ့ နိုင်လေသည်။ ပျက်စီးယိုယွင်းနေသော လေကြောင်းထိန်းသိမ်းရေး မျှော်စင်

ဟောင်းမှာ ဗီယက်နမ်စစ်ပွဲ၏ အမွေအနှစ်တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိနေပြီး ယင်းနှင့်ယှဉ်တွဲလျက် အသစ်တည်ဆောက်ထားသော အဆောက်အဦမှာ နေရောင်အောက်တွင် ဝင်းလက်တောက်ပနေသည်။ ဤအဆောက်အဦမှာ သစ်သီးကိတ်ဖုန်ကဲ့သို့ ဖဲကြီးများဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားပြီး သီဟာနုရုပ်ပုံ အမှတ်တံဆိပ်တပ်ဆင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် လေကြောင်းထိန်းသိမ်းရေး မျှော်စင်အတွင်းရှိ ပစ္စည်းကိရိယာများမှာ ရှေးယခင်က ပစ္စည်းဟောင်းများသာ ဖြစ်သည်။

အံ့ဩစရာများစွာ ရှိနေသေးသည်။ လေဆိပ်အတွင်းပိုင်းမှာ အဖြူရောင်သင်္ဘောဆေးဖြင့် တောက်ပနေသည်။ မျက်နှာကြက်၌ တပ်ဆင်ထားသော ပန်ကာ၏ကျေးဇူးကြောင့် လူတန်းရှည်ကြီးဖြင့် ပြည်ဝင်ခွင့်မီစာ စစ်ဆေးမှုခံယူနေသော ခရီးသည်များမှာ ပူအိုက်ခြင်းကို မခံစားရတော့ပေ။ ခရီးသည်များ၏ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များမှာလည်း မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း တံဆိပ်တုံးထုပြီးသားဖြစ်ကာ အကောက်ခွန်အရာရှိများကလည်း ရှာဖွေစစ်ဆေးမှုများကို ယခင်ကကဲ့သို့ မပြုလုပ်ကြတော့ပေ။ အစိုးရ၏ ဗျူရိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတစ်ခုလုံးမှာ အများပြည်သူနှင့် ကောင်းမွန်စွာဆက်ဆံမှု ပြုလုပ်ရေးအတွက် လေ့ကျင့်ခန်းဆင်းနေဟန်တူသည်။ သီဟာနုပြန်ရောက်ချိန်ကတည်းက များစွာပြောင်းလဲခဲ့လေပြီတည်း။

လမ်းများမှာ အလွန်သန့်ရှင်းတောက်ပြောင်အောင် လှဲကျင်းထားသဖြင့် သဘာဝကျသည့်ပုံ ပေါ်နေသည်။ ဆိုက်ကားများကိုလည်း ကမ်းချား-ဗီယက်နမ်အဓိက လမ်းမကြီးပေါ်တွင် သွားလာခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ထားပုံရသည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့က ၎င်းတို့ကို လမ်းမကြီးများပေါ်မှ ဝေးရာရှောင်ရှားနေစေပြီး လမ်းသွယ်လမ်းမြောင်းများပေါ်တွင်သာ မောင်းနှင်ခွင့်ပေးထားကြောင်း သိသာထင်ရှားပေသည်။ ဤအခြင်းအရာမှာ ဒေသ၏ မူလအရောင်အသွေးကို လူယက်ဖျက်ဆီးသည့်အတွက် ဒေသခံများစွာက သဘောမကျသည့် အပြောင်းအလဲတစ်ခုဖြစ်သည်။

ဆေးသုတ်မှုမရှိဘဲ ပျက်စီးခဲ့ပြန်သော အိမ်ကြီးအိမ်ဟောင်းများနှင့် အိမ်ငယ်များမှာ အဓိကလမ်းမကြီး၏ ကျက်သရေဆောင်သဖွယ်ရှိနေရာမှ ယခုအခါ ၎င်းတို့ကို ဆေးအသစ်သုတ်လိမ်းခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်။ ပန်းဥယျာဉ်ငယ်များကိုလည်း လမ်းဘေးနေရာကောင်းများ၌ စိုက်ပျိုးထားကြသည်။

ဖန္ဒမ်းပင်မြို့မှာ ညတွင်းချင်းပင် ၁၉၇၀ ခုနှစ်တိုင်အောင် သီဟာနုနိုင်ငံအကြီးအကဲဖြစ်ခဲ့စဉ်က မြို့တော်ပုံစံအသွင်သို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က မြို့တော်မှာ စားသောက်ဆိုင်ငယ်များ၊ ကပွဲခန်းမများနှင့် စည်စည်ကားကားရှိသည်။ အရှေ့တောင်အာရှ မြို့တော်တစ်ခုထက် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ကျေးလက်ပြည်နယ်ဒေသရှိ မြို့ငယ်လေးနှင့် ပို၍တူပေသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့အများစုအဖို့ မင်းသားကြီးအား တွေ့မြင်ခွင့်မရနိုင်သော်လည်း ၎င်းရှိနေမှုကို ခံစားသိရှိနိုင်ကြသည်။ မင်းသားကြီးမှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ လုံးဝမရှိသည့်အတွက် သူ့အဖို့ များများစားစား လုပ်ဆောင်စရာ မရှိပေ။ ဘုရင့်နန်းခေတ် မြို့ရိုးများပေါ်တွင် အဝါရောင်သင်္ဘောဆေးသစ်များကို တစ်ကြိမ်ထပ်၍ တွေ့မြင်ခဲ့ကြရပြန်သည်။ မြို့ရိုးပေါ်တွင်လည်း ဘုရင့်အလံ လွှင့်ထူထားသည်။ မင်းသားကြီးသည် မမြင်ကွယ်ရာမှ လူထုရှေ့မှောက်သို့ မကြာခဏထွက်လာပြီး လူထုမိန့်ခွန်းများ ခြွေတတ်သည်။ ဤနေရာ၌ ကျောင်းသစ်ဖွင့်လှစ်ပေးသည်။ တစ်ဖန် ထိုနေရာ၌ ဆေးပေးခန်းသစ် ဖွင့်လှစ်ပေးပြန်သည်။ သူသည် အရင်ကနှင့်မတူတော့ဘဲ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပေပြီ။ သူနှင့်နီးစပ်မှုရှိသည့် လူများက သီဟာနု၏ညောင်မင်းများအား ပါတီပွဲများဖြင့် ညှဉ်းခံပြီး ဆက်ဆံဖုန်းတူရိယာကို တီးမှုတ်ဖြေဖျော်သည့် နေ့ရက်များမှာ ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ပြီဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ ပါတီပွဲများမှာ မရှိသလောက် ရှားပါးသွားပြီဖြစ်ကာ သီဟာနုမှာ ပို၍အနေအထိုင် တည်ကြည်လေးနက်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် သံတမန်များ၊ ပြည်ပနိုင်ငံရေးသမားများကို ပုံမှန်လက်ခံတွေ့ဆုံလျက် သူ့ရှိနေကြောင်း လူအများကိုသိစေခဲ့သည်။ ထိုသို့ မင်းသားကြီး၏ အပျော်အပါး ကင်းရှင်းပြီး ဣန္ဒြေရှိလာခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ယခုအခါ သူသည် ဝါရင့်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်နေပြီဖြစ်သည့်အပြင် စိတ်မချရသော လေးပါတီညွန့်ပေါင်း အမျိုးသားဥသျှောင်ကောင်စီ (SNC)၏ အကြီးအကဲလည်း ဖြစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် သီဟာနု၏ လူတစ်ဘက်သားကျအောင် ပြောဆိုနိုင်မှုနှင့် ပက်ပက်စက်စက် ပြောဆိုတတ်မှုတို့ကို တွေ့မြင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမေရိကန်သံအမတ်ကြီး ချားလ်စ်တွင်နင်း (Charles

Twining) နှင့် တွေ့ဆုံရာ၌ မင်းသားကြီးက အမေရိကန်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်တွင်းရေးတွင် အတိတ်ကဝင်ရောက် စွက်ဖက်ခဲ့သလို ယခုမပြုလုပ်ရန် သတိပေးပြောကြားခဲ့သည်။ သူ့အား ဖြုတ်ချခဲ့သည့် အာဏာသိမ်းပွဲကို ထောက်ခံကူညီခဲ့သည့် အမေရိကန်တို့ကို သီဟာနုသည် ခွင့်မလွှတ်ခဲ့ပေ။ မင်းသားကြီးတွင် အခြားပြောင်းလဲမှုတစ်ခုကို တွေ့မြင်နိုင်သေးသည်။ ယခုအခါ သူသည် ယခင်ကကဲ့သို့ ဘက်လိုက်သောလူစားမျိုး မဟုတ်တော့ပေ။ ယခင်က သူသည် ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးသမားအချို့ကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ဝေဖန်ရှုတ်ချပြီး တစ်ချိန်တည်းတွင် အခြားနိုင်ငံရေးသမားများကိုမူ ချီးကျူး ပြောဆိုခဲ့သည်။ SNC ဥက္ကဋ္ဌတစ်ယောက်အနေဖြင့် သီဟာနုသည် တစ်ဘက် သတ်ဘက်လိုက်မှု ကင်းရှင်းရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် သူ၏ကြိုက် နှစ်သက်မှုနှင့် မကြိုက်နှစ်သက်မှုများကို ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ထုတ်ဖော်ပြောဆို နေမှုမှာ အလွန်သိသာထင်ရှားလျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု ရရှိရေး အတွက် သူသည် တစ်ခါတစ်ရံ လှောင်ပြောင်သရော်မှုမျိုး ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း SNC အဖွဲ့၏ ဟန်ချက်ကို အလွန်အမင်း ပျက်ပြားစေမည့် ပြုမူပြောဆိုမှု များကို ရှောင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားနိုင်ငံရေး၌ အဓိကအရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍ မှ ပြန်လည်ပါဝင်လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်၍ သူ၏အပြုအမူ အပြောအဆိုများ သည် ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ မူဝါဒများအပေါ် ပြင်းထန်စွာအကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိခဲ့သည်။

ပြည်သူလူထု၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် လစ်လျူရှုပစ်ပယ် ခံနေရမှုများ ကို မြင်တွေ့ရသောအခါ တုန်လှုပ်မိလာပြီး သီဟာနုသည် ဝေဖန်ပြောဆိုမှု များကို မပြုလုပ်ဘဲနေရန် သူ့ကိုယ်သူ မထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့ပေ။ သူသည် သွား လေရာနေရာတိုင်း၌ လပေါင်းများစွာအတွက် လခမရရှိကြသေးသော နိုင်ငံ ဝန်ထမ်းများ၏ မကျေနပ်မှုများကို ကြားခဲ့ရသည်။ ဖွတ်ဖွတ်ညက်ညက်ကြေ နေသော ကျေးလက်ဒေသများမှ မြို့တော်သို့ပြန်ရောက်သည့်အခါ သူသည် အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ၏ လူနေမှုဘဝ ဟန်ပန်ကိုကြည့်ပြီး ဒေါသထွက်မိလေ သည်။ ဝန်ကြီးများမှာ အလွန်အမင်း ကြီးမားထည်ဝါသည့် အိမ်ကြီးအိမ် ကောင်းများတွင် ခေတ်ပေါ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ ဖြစ်သော မော်တော် ကား၊ ရေခဲသေတ္တာ၊ အဝတ်လျှော်စက်များနှင့် ထိုအချိန်က ချမ်းသာကြွယ်ဝ

မူ၏ ပြယုဂ်ဖြစ်သော ရုပ်မြင်သံကြားဖမ်း ဧရိယာတိုင်များနှင့် နေထိုင်လျက် ရှိကြသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် အစောပိုင်းကပင် သီဟာနုသည် ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများကို လူသိရှင်ကြား စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပြောဆိုခဲ့မှုများအကြောင်းကို ကမ္ဘာ့တစ်ဝန်းလုံးရှိ သတင်းစာများက ဖော်ပြ ပေးခဲ့ကြပြီး သူ၏ရည်မှန်းချက်မှာ အလုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် သတင်းမီဒီယာ များနှင့် ထိတွေ့မှုရှိနေပြီး ၎င်းတို့ကို ကောင်းစွာအသုံးချနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူ့တွင် အနောက်တိုင်းနှင့် အာရှဒေသ သတင်းလောက၌ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေအများအပြား ရှိနေခဲ့ခြင်းကား ၎င်းတို့နှင့်ပုံမှန် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု များ ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိသည့်အတွက် သီဟာနု အား ကျေးဇူးတုံ့ပြန်သောအားဖြင့် သတင်းမီဒီယာများက သူ့အကြောင်းကို အမွမ်းတင်ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ ၎င်းတို့အစိုးရ အပေါ် ပျစ်ပျစ်နှစ်နှစ် ဝေဖန်လိုမှုကို ခိုင်စားမိသည်။ သို့ရာတွင် မင်းသားကြီးနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုအပေါ် ပြည်သူလူထုက ဘုရင့်ထီးနန်းကို စော်ကားမှုပြု ခြင်းဟု ရှုမြင်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် တုံ့ပြန်မှုမပြုလုပ်ခဲ့ပေ။

သီဟာနုသည် ၎င်း၏ ဝါရင့်နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်အဆင့်အတန်း ကို အပြည့်အဝ အသုံးချခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခမာနီများက ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်တွင် ပါရှိသည့်အတိုင်း ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များ ဖျက်သိမ်းရေး ကို ငြင်းဆန်နေကြောင်း သိရှိသောအခါ သူသည်ပြောကံကျားများကို ရှုတ်ချ ပြောဆိုသည့် ကြေညာချက်များကို ဆက်တိုက်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) မေးမြန်းခဲ့သည့် မေးခွန်းကို ပြန်လည်ဖြေဆိုရာ၌ ခမာနီများအပေါ် သီဟာနု၏ သဘောထားအမှန်ကို ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ ဤပြောဆိုချက်သည် ခမာနီများအပေါ် သူ၏အပွင့်လင်းဆုံး သဘောထား ထုတ်ပြန်ချက်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်၏ စီပီပီပါတီ၊ ဆွန်ဆန်၏ ကေပီအင်အယ် အက်မ် ပါတီ၊ နိုဂိုဒွန်နာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီတို့အကြား သုံးပါတီရွေးကောက် ပွဲ ကျင်းပပေးရန် UNTAC အဖွဲ့အား အကြံပေးရန် သင့်ပါသလားဟူသော မေးခွန်းကို သီဟာနုက “အဲဒါဟာ အကောင်းဆုံးအဖြေပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ခမာနီတို့က UNTAC ကို အခြားရွေးချယ်စရာ မပေးခဲ့ကြဘူး”ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့သည်။

ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေရမည့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ တစ်ယောက် အဖို့ ဤသည်မှာ အစွန်းရောက်သော ရပ်တည်မှုဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံအတွက်ကြီးမားသော အကျိုးစီးပွားကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိသော ခမာနီပြောက်ကျားတို့ကြောင့် စတေးပစ်ရန် မသင့်ဟု သူကခံယူထားသည်။ ထိုအချိန်က သီဟာနုသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော နိုင်ငံရေးအကြောင်း ရင်းများ ရှိနေဟန်တူသောကြောင့် ကြားနေသော နိုင်ငံတော် အကြီးအကဲ တစ်ယောက်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူ စာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း မပြုမီကပင် သီဟာနုသည် သူ၏အနာဂတ် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်ကို အလုပ်အကျွေးပြုစေမည့်ရာထူးမှာ သူဖြုတ်ချခံရပြီး နောက် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သော ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်ရာထူး မဟုတ်သည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ ခဲတစ်လုံးဖြင့် ငှက်နှစ် ကောင်ကို ထိမှန်အောင်ပစ်ပေါက်နိုင်သည့် သဘောပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေး ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုနေရာတွင် သူနှင့်ရုပ်ချင်း ချွတ်စွပ်တူသော သားဖြစ်သူ ရာနာရစ်ကို အစားထိုးတာဝန်ပေးခြင်းအားဖြင့် သီဟာနုသည် ရွေးကောက်ပွဲ ၌ သူ့သားသည် ပါတီအားအောင်ပွဲရအောင် ဦးဆောင်နိုင်ပြီး သူ့အတွက် အာဏာပြန်လည်ရယူရေး လမ်းခင်းပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု အလောင်းအစား ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းမပြုရဘဲ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း ခံရပြီးနောက် သီဟာနုသည် သူ၏အနက်ရှိုင်းဆုံးဆန္ဒဖြစ်သော ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကို အစောဆုံးထား၍ နိုင်ငံသမ္မတအဖြစ် အရွေးခံရရေးအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ် ကိုချခဲ့လေသည်။ နိုင်ငံရေးအာဏာကို မိသားစုအတွင်းထားရှိရန် သီဟာနု က ရည်ရွယ်ထားသည့် မဟာဗျူဟာပင်ဖြစ်သည်။

သီဟာနုကိုယ်တိုင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောဆိုနေသည့် ဘက်လိုက် မှုမရှိ၊ ကြားနေသည်ဆိုသော ပြောဆိုချက်မှာ မြင်တွေ့ကြားသိရသည်ထက် ပိုမိုကျယ်လောင်နေသည်။ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်က သူ့အား ဘက်လိုက်မှုကင်းသော နိုင်ငံအကြီးအကဲအဖြစ် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ကန့်သတ် ထားသောကြောင့် သူသည်ဘက်မလိုက်ဘဲ နေခြင်းလော။ သူ၏ နိုင်ငံရေး ရန်သူများကို တိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုဘဲ ရှောင်ရှားနေသည်မှာ သူ့အား အာဏာ မက်မောသူအဖြစ် လူအများက ရှုမြင်ကြမည်ကို မလိုလား၍ပေလော။ ယတိ

ပြတ်ပြော၍မရသော အကြောင်းရင်းများစွာရှိပေသည်။ သူ ဆောင်ရွက်လိုသော နောက်ဆုံးအရာမှာ နိုင်ငံရေးဟန်ချက် ပျက်ပြားအောင် လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သီဟာနုသည် သူ့သားရာနာရစ်၏ ပါတီအပေါ် ထောက်ခံအားပေးမှု မပြုခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် သူ့သားအပေါ် သူ၏ထောက်ခံမှုမှာ လျော့နည်းခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လတွင် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)သည် ဘုရင့်နန်းတော်သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြပြီး သီဟာနု၏ ကက်ဘီနက်အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော ကီအိုပတ်ရစ်မေးနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သူသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် သံတမန်တစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့သည်။ ကျွန်ုပ်တို့က သူ့အား သီဟာနုသည် ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိမလာမီ ဆယ်လကြာ ကာလကတည်းက အဘယ့်ကြောင့် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် မနေခဲ့သည်ကို မေးမြန်းကြည့်သည်။ ဘုရင့်နန်းတော်အရပ်လေးမျက်နှာကို လေ့လာကြည့်မိရာ တောက်တောက်ပြောင်ပြောင် မရှိလှပေ။ နံရံပေါ်သုတ်ထားသော သဘောဆေးမှာလည်း ကွာကျနေကြပြီဖြစ်သည်။ ဥယျာဉ်မှူးတစ်ဦးသည် ကံကြမ္မာဆိုးညံ့သောနိုင်ငံ၌ ငြိမ်းချမ်းရေးတရားဝင် ရောက်ရှိလာပြီးချိန်မှစ၍ ပထမဆုံးပန်းများ ပွင့်လန်းလာစေလိုဟန်ရှိပေသည်။ စကားပြောနူးညံ့သိမ်မွေ့ပြီး သီဟာနုထံတွင် သစ္စာရှိရှိ အမှုထမ်းဆောင်နေသော ရိပ်မေးက ကျွန်ုပ်တို့ထံမှစာကို မင်းသားကြီးထံပို့ပေးရန် သဘောတူသည်။ နောက်နေ့တွင် သီဟာနု ဖြေကြားပေးရန် မေးခွန်းအချို့ ရေးသားထားသော စာတစ်စောင်ကိုယူဆောင်လျက် နန်းတော်သို့ပြန်သွားခဲ့ကြသည်။

“သူက စာပြန်ကြားရေးသားတာ သိပ်မြန်ပါတယ်”ဟု ရိပ်မေးက ကတိပြုပြောကြားသည်။ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်နေကျ ကိစ္စတစ်ခုအနေဖြင့် သီဟာနုသည် သူ့ထံပေးစာများကို သူ့ကိုယ်တိုင်ဖြေကြားလေ့ရှိသည်။ ပြန်ကြားစာကို ပြင်သစ်ဘာသာစကားဖြင့် ရှိရှိရှင်းရှင်း တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးသားသည်။ ရိပ်မေးက ကျွန်ုပ်တို့အား နှစ်ရက်အကြာတွင် ပြန်လာခဲ့ရန်ပြောသည်။ သူပြောသည့် အတိုင်း အတိအကျပင် သီဟာနုသည် မေးခွန်းများကို ဖြေကြားပေးထားသည်။

သူ၏ ပြင်သစ်လိုရေးသားထားသော သဘောထားမှတ်ချက်များမှာ ကျွန်ုပ်တို့ပေးလိုက်သော စာပေါ်တွင် ဘေးဖျဉ်းအတွင်း စာကြောင်းများအကြား

၌ ပြတ်သိပ်ရေးထားသည်။ ကျန်ကိစ္စမှာ စိုက်ပေး၏တာဝန်ဖြစ်ပြီး သူက ထိုပြန်ကြားချက်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးသားပေးရသည်။ ရက်သတ္တပါတ်တစ်ပတ်မပြည့်မီ ဘုရင့်နန်းတော် ရုံးတံဆိပ်ပါ စာရွက်ပေါ်၌ သီဟာနုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ရုံးလုပ်ထုံးနှင့်အညီ ရေးသားထားသည့် ပြန်ကြားစာကို လက်ခံရရှိခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် သူ့နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးအပေါ် သူ၏အတွေးအမြင်များ ပါဝင်သော စာတမ်း တစ်စောင်ကိုလည်း ဒုက္ခခံ၍ စာအိတ်အတွင်း ထည့်ပေးလိုက်သေးသည်။

ခမာနီများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သူ၏ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု များက မည်သည့်အဓိပ္ပာယ်ဆောင်ပါသနည်း။ သူကိုယ်တိုင်ကပင် ခမာနီတို့ အပေါ် စိတ်ကုန်နေပြီဖြစ်၍ပေလော။ သူ၏ နိုင်ငံရေးနာရီလက်တံမှာ တချောက်ချောက်နှင့် လှည့်ပတ်သွားနေ၍ သူ့တွင်အချိန်များစွာ မကျန်တော့ သည်ကို သိနေ၍ပေလော။ မင်းသားကြီးသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၃၁ ရက်နေ့တွင် အသက် ၇၀ ပြည့်မည်ဖြစ်သည်။ သူသည် လူထုကို လှုံ့ဆော်နိုင်သည့် မိန့်ခွန်းများကို ပြောကြားနိုင်သည့် လူငယ်တစ်ဦးမဟုတ် တော့ပေ။ ထို့အပြင် ခမာနီတို့သည် သီဟာနု၏ ယခုတစ်ဖန် ရွေးချယ် တင်မြှောက်ခံ သမ္မတတစ်ဦးအဖြစ် အာဏာပြန်လည် ရယူရေးရည်မှန်းချက်ကို ဖျက်ဆီးမည့် အဓိကအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ သီဟာနုက ခမာနီတို့ကို ရွေးကောက်ပွဲမှ ချန်လှပ်ထားခဲ့ခြင်းသည် မော်ဝါဒီအုပ်စုများ ခေါင်းဆောင် သည့် နိုင်ငံရေးအုပ်စုကို ပိုမိုအထီးကျန်ဖြစ်စေပြီး စစ်ရေးအရ တုန့်ပြန်မှု ပြုလာစေကာ လုံခြုံရေးအခြေအနေများကို ပိုမိုဆိုးဝါးစေနိုင်သည်ကို သိရှိပေသည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုအဖို့ ဤနောက်ဆုံးကာလ၌ လှုပ်ရှားရန် အခန်းကဏ္ဍ အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ရှိတော့သည်။ ခမာနီတို့က ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များ ကို တဖြည်းဖြည်းဖျက်သိမ်းရန် ငြင်းဆန်နေမှုကြောင့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်ပါဦးမည်လောဟူသော မေးခွန်းများဖြင့် မြို့တော် တစ်ခွင်၌ မရေရာမသေချာမှုများ အုံ့ပိုင်းလျက်ရှိသည်။ မင်းသားကြီးက သူ၏ပြန်ကြားစာတွင် ဤကောလာဟလများကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။

“ရွေးကောက်ပွဲတွေက သတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း ကျင်းပနိုင်မှာဖြစ် ပါတယ်။ ဒီရွေးကောက်ပွဲတွေကို ခမာနီတွေ ထိန်းချုပ်မှုမရှိတဲ့ ဒေသတွေ မှာပဲ ကျင်းပပါလိမ့်မယ်”ဟု သူက ရှင်းပြသည်။

သီဟာနုသည် ကြိုတင်ဟောကိန်းထုတ်နိုင်စွမ်းရှိ သည်။ သူသည် ထိုစကားများကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုနှစ်နိုဝင်ဘာလအထိ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံး ချောမွေ့အဆင်ပြေအောင် ပြုလုပ်နိုင်မည့် အပြောင်းအလဲဟူ၍ တစ်ခုမျှမဖြစ်ခဲ့ပေ။ ခမာနီတို့သည် ၎င်းတို့နယ်မြေ၌ ဆက်လက်ကြံ့ကြံ့ခံလျက် ရှိသည်။ မင်းသားကြီး၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ကလည်း ခမာနီတို့က ကုလသမဂ္ဂငြိမ်းချမ်းမှု ထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့များကို ၎င်းတို့နယ်မြေအတွင်း ဝင်ရောက်၍ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်ကိစ္စကို ခွင့်မပြုသဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲများမှာ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ကျင်းပနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟူသော ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံထားသောအမြင်ကို အတည်ပြုရာရောက်ခဲ့သည်။ အကယ်၍ ရွေးကောက်ပွဲများကို ခမာနီတို့မပါဝင်ဘဲ ကျင်းပခဲ့ပါက နိုင်ငံကွဲပြားသွားနိုင်ကြောင်း ကြီးမားသည့် ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုသည်လည်း ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။

အခြေအနေမည်သို့ ဖြစ်လာလိမ့်မည်နည်းဟူသော မေးခွန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိမိတ်မကောင်းသော အရိပ်အမြွက်ကို သီဟာနု၏ ပြန်ကြားစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။ သူက ခမာနီတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါဝင်မည်မဟုတ်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ခမာနီတို့က ကုလသမဂ္ဂ ငြိမ်းချမ်းမှုထိန်းသိမ်းရေး တပ်ဖွဲ့များ၏ ချို့ယွင်းချက်၊ မူမမှန်ချက်များကို စွပ်စွဲပြောဆိုထားသည်။ ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် မဟာမိတ်ပြုနေမှု၊ အရပ်ဘက် ဝန်ထမ်းများ ဟန်ဆောင်၍ နိုင်ငံအတွင်းရှိနေသော ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များကို မဖော်ထုတ်နိုင်မှု၊ ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအဆောက်အဦကို တဖြည်းဖြည်းဖျက်သိမ်းရန် ငြင်းဆန်မှုတို့ကို ထောက်ပြကြသည်။ အဆိုပါ ခမာနီတို့၏ စွပ်စွဲချက်များကို UNTAC အဖွဲ့က ၎င်းတို့သည် မည်သည့်အုပ်စုနှင့်မှ မိတ်ဖွဲ့ထားခြင်းမရှိကြောင်း၊ နိုင်ငံအတွင်း ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကျန်ရှိနေသည့် ခိုင်လုံသောအထောက်အထား မရှိကြောင်း၊ ဟွန်ဆန်အစိုးရအဖွဲ့အား ဖျက်သိမ်းရမည်ဆိုသည့် အချက်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်၌ မပါရှိကြောင်း ပြောဆိုလျက်ငြင်းဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနု၏အမြင်မှာ ခမာနီတို့၏ လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှုများထက်ပင် ပို၍ရှေ့သို့ရောက်နေသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ အလွန်ကာလအခြေအနေများကို ကြိုရှုရှုမြင်ထားသည်။ တစ်ခါထပ်မံ၍ သီဟာနုသည် သူ့ကိုယ်သူ ဘုရင်တစ်ပါး

အဖြစ် တွေ့မြင်လိုပြန်သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံရေးသမားအမျိုးမျိုးတို့က သီဟာနအား ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန် တောင်းဆိုမှုများကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ သီဟာနအား ယှဉ်ပြိုင် အနိုင်ယူနိုင်မည့် ပြိုင်ဘက်မှာ သမ္မတလောင်းဖြစ်နိုင်သူများ စာရင်းတွင် မတွေ့ရသဖြင့် သူသည် သမ္မတအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရမည်မှာ သေချာနေပေ သည်။

ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့ကဲ့သို့သော စီပီပီပါတီခေါင်းဆောင်များ ကသာ သူနှင့်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံကြမည်ဆိုလျှင် သူတို့သည် မင်းသားကြီး၏ လက်ထဲတွင် အရှက်တကွဲရှုံးနိမ့်ကြမည်ဖြစ်သည်။ မင်းသားကြီးသီဟာန၏ နာမည်မှာ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက နိုင်ငံအတွင်း မဲအားလုံး ရရှိနိုင်သည့်အထိ တန်ဖိုးဩဇာညောင်းခဲ့လေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကြည်ညိုမှုကို ရရှိနေဆဲဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် သီဟာနသည် ခက်ခဲသော အခြေအနေတစ်ရပ်ကို အဆိုပြုခဲ့သည်။ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလ ရွေးကောက်ပွဲ များမတိုင်မီ ကျင်းပပြုလုပ်မှသာလျှင် သူသည် သမ္မတရွေးပွဲသို့ ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်မည်ဟု ပြောဆိုလာသည်။ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို အထွေထွေရွေး ကောက်ပွဲများနှင့် တစ်ပြိုင်တည်း သို့မဟုတ် ယင်းရွေးကောက်ပွဲများအပြီး၌ ကျင်းပမည်ဆိုပါက သူသည် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာန၏ ရည်ရွယ်ချက်များကား အဘယ်အရာများနည်း။ အထွေ ထွေရွေးကောက်ပွဲများမတိုင်မီ သူတစ်ဦးတည်း အာဏာကိုဆုပ်ကိုင်ထားရန် ကြိုးပမ်းနေခြင်းလော။ သီဟာနတွင် စိုးရိမ်ပူပန်စရာအချက် နှစ်ချက်ရှိနေသည်။ ပထမအချက်မှာ အကယ်၍ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ နှင့်အတူ တစ်ပြိုင်နက်ကျင်းပပြုလုပ်ပါက ခမာနီတို့က ထိုရွေးကောက်ပွဲ နှစ်ခုစလုံးကို ပျက်ဆီးလာသည်နိုင်ကို စိုးရိမ်မိခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် သူ၏သမ္မတဖြစ်ရေး မျှော်လင့်ချက်မှာ ပျက်ပြားသွားနိုင်သည်။ ဒုတိယအချက် မှာ သူသည် နိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုအပေါ် အမှန်တကယ် စိုးရိမ် ပူပန်နေခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်သည် ပရမ်းပတာ မင်းမဲ့တိုင်းပြည်အခြေအနေ သို့ ပြောင်းလဲသွားမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်နေမှုက သမ္မတရွေးကောက်ပွဲအား ဦးစွာအမြန်ဆုံး ကျင်းပရေးကို လှုံ့ဆော်နေခြင်းဖြစ်သည်။

ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အခါတွင် သီဟာနုသည် မြို့တော်ကို ၎င်း၏ရွှေခေတ်ကကဲ့သို့ ဖြစ်လာအောင် လျှင်မြန်စွာအသက်သွင်းခဲ့သည်။ ဘုရင့်နန်းတော်သည်လည်း ပါတီပွဲများဖြင့် ပြန်လည်စည်ကားလာကာ ထိုပါတီပွဲများသို့ သံတမန်များနှင့် ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားများကို ဖိတ်ကြားခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် ဘေကျင်းမြို့၌ လည်ချောင်းအကြိတ်ရောင်ရောဂါကုသခံယူမှုပြုခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိကာစသာ ရှိသေးသော်လည်း သူ၏နန်းတော်ရှိ စံအိမ်တော်၌ကျင်းပသော ပါတီပွဲများ၌ မမောနိုင်မပန်းနိုင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ သူ၏ မူပိုင်အသံဝါဝါကြီးဖြင့် သီဆိုသော သီချင်းများကို ဘာသာစကား ၈ မျိုးဖြင့် နာရီပေါင်းများစွာ သီဆိုဖြေဖျော်လျက်ရှိသည်။ အစိုးရက သူ၏ အသက် ၇၀ နှစ်ပြည့်မွေးနေ့ရက်မြတ်ကို အများပြည်သူရုံးပိတ်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ကြေညာပေးခဲ့သည်။

ပြည်တွင်းသတင်းစာများကလည်း ၎င်း၏ဓာတ်ပုံရာပေါင်းများစွာကို အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ လမ်းများကိုလည်း အရောင်များခြယ်သထားပြီး ငယ်စဉ်က ရိုက်ယူခဲ့သော အနက်ရောင်ဆံပင်ထူထူနှင့် ဓာတ်ပုံကြီးများကို နေရာအနှံ့တွေ့မြင်ရသည်။ ယခု အသက်ကြီးကြီး မီးခိုးရောင်ဆံပင်ပိုင်ရှင်အဘိုးအို သီဟာနုနှင့်ကား တစ်ခြားစီဖြစ်နေပေသည်။ မည်သို့ရှိစေကာမူ သီဟာနုကား အသစ်တစ်ဖန် နုပျိုလန်းဆန်းခဲ့ပြန်လေပြီ။

သူ့အား စိန်ခေါ်မည့်သူ ဖြစ်လာနိုင်သည့် ဟွန်ဆန်မှာ ထိုအချိန်အထိ သူ၏ပြိုင်ဘက်တစ်ဦး လုံးဝမဟုတ်သေးပေ။ သို့ရာတွင် အသက်ငယ်ငယ် ဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ ဟန်ပန်အပြုအမူများကို ဂရုတစိုက်လေ့လာလျက်ရှိပြီး သီဟာနုလိုလားတောင့်တသည့် ရှိသေးလေးစားမှုကို ပြသလျက်ရှိသည်။ ဤတွင် မြို့တော်ရှိသံတမန် အသိုင်းအဝန်း၌ အနည်းဆုံးအကြောင်းအရာတစ်ခုအပေါ်၌ အများသဘောတူ လက်ခံမှုတစ်ခု ရှိလာခဲ့သည်။ ၎င်းမှာ သီဟာနုမပါဝင်ဘဲ နိုင်ငံကိုပြန်လည် တည်ဆောက်၍ မဖြစ်နိုင်ဆိုသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သီဟာနုသည် အုပ်စုကွဲများအကြား entente cordiale ခေါ် ရင်းနှီးသည့်ဆက်ဆံမှုကို သေချာခိုင်မြဲစေနိုင်သည့် တစ်ဦးတည်းသော ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေ၍ပင်ဖြစ်သည်။

လူများစွာကမူ ဤပကတိအမှန်တရားအပေါ် ကျေးဇူးရှင်နပ် လက်မခံလိုကြပေ။ သီဟာနု၏ အပြောင်းအလဲမြန်သော စိတ်သဘောထားကို သည်းမခံနိုင်၍ဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် သူ၏ပြည်သူများကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းချစ်မြတ်နိုးသော ပညာတတ်လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သော်ငြားလည်း သူ့အပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိကြပေ။ ဥပမာပြရလျှင် သူ၏မွေးနေ့ပွဲ မကျင်းပမီ ရက်သတ္တပတ်တစ်ပတ်မတိုင်မီက သူသည် စိတ်သဘောထားပြောင်းလဲကာ သူသည် သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း မပြုတော့ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွေးကောက်ပွဲများအပြီး အထိအခိုက်မခံသော ကာလတွင် သူ့အား သမ္မတအဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက်မည့် နိုင်ငံတကာ၏ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေမှုကို အဆုံးသတ်စေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ နောက်ပြန်ဆုတ်ရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ခမာနီတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ပြန်လည်ပါဝင်လာအောင် ဂျပန်နှင့်ထိုင်းနိုင်ငံတို့၏ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုတွင် သူ့အားချန်လှုပ်ထားခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု သီဟာနုက ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနု၏ အပြောင်းအလဲ မြန်ဆန်စွာ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုများကို ကမ္ဘာကသည်းခံနေကြရသည်။ ပြင်သစ်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးများက ၎င်းတို့သည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား နှောင့်ယှက်ဟန့်တားနေသော အရာများကို ဖယ်ရှားနိုင်ရေးအတွက် သီဟာနုနှင့် နိုဝင်ဘာလအစောပိုင်းတွင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးလိုကြောင်း ကမ်းလှမ်းပြောဆိုခဲ့ရာ သီဟာနုက သူ၏ တရုတ်မိတ်ဆွေများအတွက် စီစဉ်ထားသော သူ၏မွေးနေ့ပါတီပွဲကျင်းပမည့် ဘေဂျင်းမြို့၌ အဆိုပါတွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကို ကျင်းပမှသာလျှင် သဘောတူနိုင်မည်ဟု ပြန်ကြားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

သူ၏ စကားအတိုင်းပင် သီဟာနုသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်ပွဲများ စတင်သည့်အခါ နိုင်ငံရေးအတွင်း မပါဝင်ဘဲ ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်က သူ၏နာမည်ကို ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း ဆွဲသွင်းခဲ့သည်။ ရာနာရစ်သည် သီဟာနုဘက်တော်သားများတပ်ဦးကို စိတ်တူသဘောတူပါတီများနှင့် ဖွဲ့စည်းလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ဧပြီလ ၆ ရက်နေ့တွင် ကြေညာခဲ့သည်။

“တပ်ဦးအဖွဲ့ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ ပါတီအားလုံးရဲ့ ဝါဒသဘောတရား တွေက တူညီကြပါတယ်”ဟု ရာနာရစ်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ရွေးကောက်ပွဲ နည်းဗျူဟာများကို ညှိနှိုင်းချမှတ်ရာတွင် ပါဝင်ရမည့် ပါတီများ၏အမည်များကိုမူ သူကပြောပြခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

ရာနာရစ်၏ တပ်ဦးဖွဲ့စည်းရန် ကမ်းလှမ်းဆောင်ရွက်ခြင်းက ဘုရင် လိုလားသူများပါတီ (ဖန်စင်ပက်ပါတီ)သည် ၎င်းတို့အင်အားဖြင့် ရွေးကောက် ပွဲ၌ အောင်ပွဲခံနိုင်မည်ဟူသော ယုံကြည်မှုပျောက်ကွယ်နေပြီး သီဟာနု၏ နာမည်အပေါ် မှီခိုအားထားရန် လိုအပ်လာပြီဆိုသည်ကို အချက်ပြလိုက်ခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။

ဤသို့သုံးသပ်ပြောဆိုမှုကို ရာနာရစ်က ငြင်းဆိုသည်။ “ကျွန်တော် တို့အနိုင်ရမယ်လို့ အနိုင်အမာယုံကြည်ထားပါတယ်”ဟု ရာနာရစ်က သီဟာနု မျက်နှာပုံပါ ဖန်စင်ပက်ပါတီဦးထုပ်နှင့် တီရှပ်အင်္ကျီများ ဝတ်ဆင်ပြီး အော်ဟစ် ဩဘာပေးနေကြသော သူ၏ပါတီဝင် အမျိုးသား အမျိုးသမီးများ၏ အလယ် တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။

ရက်အနည်းငယ်ခန့်အကြာတွင် အင်အားနည်းပါးသော ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်လပ်သော ဒီမိုကရေစီပါတီ၏ ခေါင်းဆောင် ဒေါက်တာလောင်းဘိုရာက ရာနာရစ်သည် လွန်ခဲ့သောအပတ်က သူ့ထံ စာရေးသားပေးပို့ပြီး သီဟာနု လိုလားသူများ တပ်ဦးအလံတော်အောက်တွင် ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရန် ပြောကြား ခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) အား ပြောပြသည်။ ရာနာရစ်၏ လျှို့ဝှက် လုပ်ဆောင်မှုမှာ ဗူးပေါ်သလိုပေါ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဒေါက်တာဘိုရာ၏ ပါဝင်မှုမှာ သီဟာနုလိုလားသူများအကြိုက် ချိန်ခွင်လျှာပြောင်းလဲလာရန် အကြောင်းမရှိပေ။ သူတို့၏အဓိကပြိုင်ဘက်မှာ ဟွန်ဆန်၏ စီပီပီပါတီသာ ဖြစ်သည်။

သီဟာနုသည် “ယခုပင်ပြန်စ၊ တစ်ဖန်ပြန်ရပ်”ပြုလုပ်နေသည့် SNC စည်းဝေးပွဲများတက်ရောက်ရန် ဘုရင့်နန်းတော်မှ လွန်းပုံခရီးသွား လာလျက်ရှိသည်။ သူ့အစီအစဉ်နှင့်သူ ခရီးသွားရန် အခြေအနေဖြစ်ပေါ်လာ တိုင်း သူသည် ဘေဂျင်းသို့မဟုတ် ပဲရစ်မြို့များသို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် သွားလေ့ရှိသည်။ လက်တွေ့လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအစစ်အမှန် မရှိဘဲ ပဲရစ်

ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူ စာချုပ်အရ ကြားနေပုဂ္ဂိုလ်အသွင်ဖြင့် ရပ်တည်နေ လေရကား သီဟာနသည် မလှုပ်နိုင်မရှားနိုင်ဖြစ်ကာ သူ၏အားလပ်ချိန်များ ကို အခမ်းအနားများ၌ ဖဲကြိုးဖြတ်ခြင်း၊ ကလေးသူငယ်များကို ဖွဖွနမ်းနှုတ် ဆက်ခြင်း၊ ဝါသနာပါရာ ဂီတနှင့် ရုပ်ရှင်အနုပညာ ခံစားခြင်းစသည်တို့ဖြင့် အချိန်ကုန်စေခဲ့ရသည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် ကာလများကို ပြန်စဉ်းစားလျက် သီဟာနက “ကမ္ဘော ဒီးယားရဲ့ ပထမဆုံးနိုင်ငံသား တစ်ယောက်အနေနဲ့ရော၊ နိုင်ငံရဲ့စိတ်ဓာတ်နဲ့ အကျင့်စာရိတ္တ မြင့်မားအောင် ထိန်းကျောင်းပေးဖို့ ပြည်သူတွေက ရွေးကောက် ထားတဲ့လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ပါ ကျွန်တော်ဟာ အလုပ်မျိုးစုံ လုပ်တတ်ပါ တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ သတင်းစာဆရာ၊ သတင်းစာတွေနဲ့ သတင်း သုံးသပ်ချက်တွေ ထုပ်လုပ်သူစသဖြင့် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရဲ့ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးရေးပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးမှာလည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့ ပါတယ်။ “ဒီလုပ်ငန်းနယ်ပယ်မှာ ကျွန်တော်ဟာ ဦးဆောင်သူတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သီဟာနက ဂုဏ်ယူလျက်ပြောပြခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်ရဲ့ခမည်းတော် ဘုရင်ကြီးသာလျှင် ဂီတလှလင်ကောင်း တစ်ယောက်ဖြစ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်ရဲ့ မယ်တော်ဟာလည်း ဘုရင့် တော်ဝင် ဘဲလေးအကအဖွဲ့ရဲ့ ကကွက်စီစဉ် ဖန်တီးမှုအတတ်ပညာကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေသူ တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်း ပြောပြသည်။

ခမာနီတို့သည် ၎င်းတို့နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်စိုးမိုးခဲ့စဉ်ကာလ တစ် လျှောက်တွင် နန်းတော်က ကြီးမှူးမြှောက်စား ချီးမြှင့်ခဲ့သော အနုပညာနယ် ပယ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြသည်။ သုခုမပညာသည်များကို စနစ်တကျ ဖမ်းဆီး သုတ်သင်ခဲ့သည်။ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးပင်ယက်က ခမာ ရိုးရာကဗျေသည် တစ်ဒါဇင်ခန့်မှလွဲ၍ ကျန်အနုပညာသည်အားလုံးမှာ ကွပ်မျက်ခံခဲ့ကြရသည်။ သီဟာနသည် ရုပ်ရှင်ကားထုတ်လုပ်မှုကို ရုပ်ရှင်လောက အတွက် သို့မဟုတ် သူ၏အနုပညာခံစားချက်များကို ထုတ်ဖော်ရန်တို့အတွက် သာ ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ အနောက်တိုင်း ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ များသည် ကမ္ဘောဒီးယားဆန်ကျင်ရေးဝါဒ ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်

ဆောင်နေကြသည်ဟု သိဟာနုက ခံစားရသည့်အတွက် ထိုကမ္ဘောဒီးယား ဆန်ကျင်ရေးဝါဒ ဖြန့်ချိနေမှုများကို တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ရန် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ရိုက်ကူးပြီးစီးခဲ့သည့် သူ၏ “အက်ပ်ဆာရာ” ရုပ်ရှင်ကားတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား သာယာလှပသော မြို့တော်၊ ကောင်းမွန်စနစ်ကျသော လမ်းဖောက်လုပ်မှုစနစ်၊ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်နိုင်သော သေးငယ်သော်လည်း စည်းကမ်းရှိသည့် ကြည်းတပ်၊ လေတပ်စသည်တို့ ပိုင်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံအဖြစ် ဖော်ကျူးတင်ပြထားသည်။ သိဟာနု ဒါရိုက်တာအဖြစ် စီစဉ်ရိုက်ကူးခဲ့သည့် “စိတ်နှလုံးကို ညှို့ယူဆွဲဆောင်နေသော တောအုပ်” (The Enchanted Forest) အမည်ရှိ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားသည် ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် မော်စကိုမြို့၌ ကျင်းပသော ပဉ္စမအကြိမ်မြောက် နိုင်ငံတကာရုပ်ရှင်ပွဲတော်၌ လူအများ၏ စိတ်ဝင်စား အာရုံစိုက်မှုခံခဲ့ရသည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားရဲ့ ကဗျာဆန်တဲ့ သွင်ပြင်လက္ခဏာအမျိုးမျိုးကို ဖော်ပြတဲ့ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်တွေကို ကြိုးစားတင်ပြထားပါတယ်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားရဲ့ နောက်ခံစိတ်ကူးကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနုပညာတွေ၊ ရိုးရာအစဉ်အလာတွေ၊ ဓလေ့ထုံးစံတွေ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစေလေတွေကို နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေ ပိုမိုသိရှိလာစေဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သိဟာနုက ပြောပြသည်။

ရုပ်ရှင်စတင်ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကမှစ၍ သိဟာနုသည် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ၊ ရုပ်ရှင်ထုတ်လုပ်သူနှင့် ဂီတသီချင်းများကို ရေးဖွဲ့သူအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ကိုယ်တိုင်သရုပ်ဆောင်သည့် နေရာမှ မကြာခဏပါဝင်ခဲ့သည်။ “အပြုံးလေးမျိုး၊ ဒါပေမယ့် စိတ်သဘောထားကတော့ တစ်ခုတည်း” (Four Smiles But One Soul) နှင့် “မင်းသားလေး” (The Little Prince) ဇာတ်ကားများသည် မာဆေးရုပ်ရှင်ပွဲတော်၌ ဆုရရှိခဲ့သော ရုပ်ရှင်ကားများဖြစ်သည်။ သူ၏သား နိုရိုဒွန်ဆီဟာမိုနီသည် အန်ကောဝပ်၌ ရိုက်ကူးခဲ့သော “မင်းသားလေး” ဇာတ်ကားတွင် အဓိကဇာတ်ကောင်အဖြစ် ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သိဟာနုသည် ၎င်း၏ဘဝဇာတ်လမ်းကို ထူးဆန်းစွာ ပုံတူကူးရိုက်ထားသည့် ဇာတ်ကားပေါင်း ၂၀ မှ အချို့ဇာတ်ကားများတွင်

သူကိုယ်တိုင် *စိတ်ကူးယဉ်ဆန်သော သူရဲကောင်း အဖြစ် သရုပ်ဆောင်ထားသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ကြက်ခေါင်းဆိတ်မခံသော၊ ဂရုစိုက်စောင့်ရှောက်တတ်သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးပုံ ပေါ်လွင်စေရန် ရည်ရွယ်ရိုက်ကူးသည့် ဇာတ်ကားများကို သံတမန်များနှင့် UNTAC အရာရှိများပါဝင်သော ၎င်း၏အထူးဧည့်သည်များအား ပုံမှန်ပြသလေ့ရှိသည်။ ဘေဂျင်းမှ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလလယ် ရွေးကောက်ပွဲများ မစတင်မီတွင် သီဟာနုသည် သူ၏ရုပ်ရှင်ကားများကို ပြသရန် လူများကို မကြာမီဖိတ်ကြားတော့မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ပြောသော တစ်ဆင့်စကားများမှာ သံတမန်လောကအတွင်း ပျံ့နှံ့လာခဲ့သည်။ ယင်းနောက် လှပစွာမီးထွန်းထားသော နန်းတော်တွင် ကြက်မြီးပါတီများ၊ ညစာစားပွဲများဖြင့် စည်ကားလာသည်။ နန်းတော်၏ အဝါရောင်လင်းလက်နေသော မီးရောင်များမှာ နိုင်ငံရေးချိန်ကိုက်ဖွဲ့၏ နာရီလက်တံတစ်ချက်ချက်ပြည်သံကို ဖွဲ့ကွယ်ပေးထားသည်နှင့် တူတော့သည်။

UNTAC အဖွဲ့၏ ဒုတိယတပ်မှူးချုပ် ပြင်သစ်ဗိုလ်မှူးချုပ် ရောဘတ်ရီဒေါ (Robert Rideau) သည် သီဟာနု၏ ရုပ်ရှင်များကို ကြည့်ရှုအားပေးရန် မကြာခဏ ဖိတ်ကြားခံရသူများထဲမှ တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဧည့်သည်များအား ဇာတ်ကားနှစ်ကားဖြင့် ဧည့်ခံတတ်သည်ဟု ရီဒေါက ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)အား ပြောပြသည်။ တစ်ခုမှာ ကမ္ဘောဒီးယားဘဲလေးအကအကြောင်း ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားဖြစ်ပြီး ကျွန်တစ်ခုမှာ ကင်အီဆွန်၏ မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံအကြောင်းဇာတ်ကားဖြစ်သည်။ ကင်အီဆွန်မှာ သီဟာနုအား ငွေကြေးရက်ရောစွာ ကူညီထောက်ပံ့နေသည့် ကိုရီးယားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် ၎င်း၏လူနေမှုဘဝပုံစံကို ထိန်းကျောင်းထားနိုင်ရန် ကင်အီဆွန်၏ အကူအညီများအပေါ် မှီခိုအားထားနေရသည်။

“ကမ္ဘောဒီးယား ဘဲလေးအကအကြောင်း ဇိုက်ထားတဲ့ဇာတ်ကားကို ကျွန်တော်အလွန်ပဲ သဘောကျမိပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သီဟာနုက သူ့ကိုယ်တိုင် အဲဒီဇာတ်ကားအကြောင်း ရှင်းပြလို့ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ရီဒေါကပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့်ဗျာ ကိုရီးယားအကြောင်း ဝါဒဖြန့်ထားတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားကိုတော့ မကြိုက်ပါဘူး” ဟု သူကထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

သီဟာနုနှင့် ရာနာရစ်တို့သည် ကင်အီဆွန်၏ အားပေးထောက်ခံမှုကို ရရှိထားကြသည်။ ရာနာရစ်၏ ရွေးကောက်ပွဲအကြိုကာလ ရေဒီယိုမှ မဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများတွင် အကယ်၍ ၎င်း၏ပါတီအနိုင်ရပြီး အစိုးရဖွဲ့နိုင်ခဲ့လျှင် မြောက်ကိုရီးယားက ၎င်းတို့၏အနာဂတ် အစိုးရကို အသိအမှတ်ပြုမည်ဟူသော “သတင်းကောင်း”ကို ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။ နီရိုဒွန်မိသားစုနှင့် မြောက်ကိုရီးယားတို့ နီးနီးစပ်စပ် ရင်းနှီးမှုရိပ်ကို “ကွန်မြူနစ်ဟောင်းများ၏ မဟာမိတ်”အဖြစ် သံတမန်တစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။ တစ်ချိန်က ကွန်မြူနစ်ဗီယက်နမ်နှင့် မော်ဝါဒီခမာနီများ၏ မဟာမိတ်ဖြစ်ခဲ့သော သီဟာနုတွင် ကွန်မြူနစ်တစ်ဦး၏ နှလုံးသားရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ကင်အီဆွန်ကွယ်လွန်သည့်အခါ ရာနာရစ်သည် မြို့တော်ရှိ လမ်းတစ်လမ်းကို ကိုရီးယားခေါင်းဆောင်၏နာမည်ဖြင့် မှည့်ခေါ်စေခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးအရ ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေရမည်ဟူသော ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်ပါ ကန့်သတ်ချက်ဖြင့် ထိန်းချုပ်ခံထားရသည့် သီဟာနုသည် နိုင်ငံရေးကစားခြင်း၏ အထက်တွင် သူ့ကိုယ်သူမြှင့်တင်ထားခဲ့ပြီး သူ၏ သဘောထားအမြင်များကို ဖော်ပြနိုင်မည့် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးထုတ်လုပ်ရေးဘက်သို့ တစ်ဖန်ဦးလှည့်ခဲ့ပြန်သည်။ “အန်ကောကို တွေ့မြင်ပြီးမှ သေပျော်မယ်” (Revoir Angkor, et Mourir) ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားမှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်အတွင်း အချို့အပိုင်းများကို ဆီယင်ရီ(ပ်)နှင့် အန်ကောဝပ်တို့တွင် ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိဆန်ပြီး သီဟာနု၏ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံ အများစုကို အခြေခံရိုက်ကူးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဇာတ်ကားတွင် ကမ္ဘောဒီးယား သံအမတ်ကြီးများဖြစ်သော ရိုလန်အင်းနှင့် ထရန်မီလီတို့နှစ်ဦး ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ထားကြသည်။ ထို့အပြင် သီဟာနု၏လက်ထောက် ဆီနာသန်နှင့် ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်များဖြစ်ကြသော မန်ကနီကာ၊ ဆန်ချာရီရာနှင့် မိမဲယန်တို့လည်း ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ထားကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား လူတစ်စုသည် ဤဇာတ်ကားကိုပင် ဇာတ်ကွက်အသစ်ပြောင်း၍ ရိုက်ကူးထုတ်လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ရိုလန်အင်းက သရုပ်ဆောင်တစ်ဦးအနေနှင့် ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် သီဟာနုရဲ့စိတ်ထဲမှာ ဘာတွေရှိနေသည်ကို နားလည်ရန် အလွန်ခက်ခဲကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် သီဟာနုသည် သူ၏သရုပ်ဆောင်များအား သူ့အနေဖြင့် ၎င်းတို့ကို မည်သို့သရုပ်ဆောင်စေလိုမည်ဆိုသည်ကို ၎င်းတို့ဘာသာ

စဉ်းစားတွေးတောစေဟန်တူပေသည်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှာ လက်ဆုပ်
လက်ကိုင်ပြုစရာ မရှိသေးသော်လည်း မြို့တော်၌ကျင်းပနေသော ဧည့်ခံ
ဖြေဖျော်မှုများမှာ ရပ်စဲသွားခြင်းမရှိခဲ့ပေ။

ဆက်ဆိုဖုန်း လေမှုတ်တူရိယာသမား မင်းသားကြီးသီဟာနုသည်
ထိုင်းဘုရင်ဘူမိဘော အဒူလာယက်နှင့် စုံတွဲတီးမှုတ် သီဆိုဖြေဖျော်ခဲ့ကြသည်။
သို့ရာတွင် ယခုအခါ၌မူ သီဟာနုမှာ အခြားသံစဉ်တစ်ခုကို ပြောင်း၍တီး
မှုတ်နေပြီဖြစ်သည်။ သီဟာနုမှာ အာဏာကို တောင့်တနေသည်။ ဒေသတွင်း
ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် လူအများအပြားက ၎င်းအား အာဏာရရှိစေလိုပုံရ
သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုအား သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်
မြိုင်စေလိုသည်။ UNTAC အကြီးအကဲ ယာဆူရှိအကာရှိ (Yasushi Akashi)
ကလည်း အလားတူလိုလားသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၂ ရက်နေ့က သီဟာနုနှင့် တံခါးပိတ်
စည်းဝေးပွဲပြုလုပ်ပြီးနောက် အကာရှိက “သီဟာနုဟာ အလွန်အလွန် အရေး
ပါတဲ့အခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်လှုပ်ရှားလိမ့်မယ်ဆိုတာ သံသယဖြစ်စရာ မလို
ပါဘူး” ဟု ပြောကြားသည်။

ရာနာရစ်ကမူ ထိုထက်ပို၍ပင် ပြောဆိုခဲ့သည်။ မေလ၊ ၂၃ ရက်နေ့
က ဖခွမ်းပင်မြို့၌ သူ၏မဲပြားကို မဲပုံးထဲသို့ထည့်ပြီးနောက် သူက “ကျွန်တော်
အဖေဟာ နိုင်ငံတော်အာဏာ အပြည့်အဝ အပ်နှင်းခံရမှာဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ
ရုပ်ပြခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်မျှသာ မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံကို တကယ်ပဲ အုပ်ချုပ်
သွားမှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု လူထုပရိသတ်ကို ပြောကြားခဲ့သည်။

လာမည့်နေ့ရက်များတွင် ရာနာရစ်သည် သီဟာနု၏အာဏာရယူရေး
ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုများကို တိမ်းစောင်းချွတ်ချော်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။
နိရိုဒွန်မိသားစုအတွင်း အာဏာရရှိရေးပြိုင်ဆိုင်မှုမှာ သီဟာနုအပေါ် ထိခိုက်
ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် စာများကိုရေးသား၍ ကမ္ဘာ့အနှံ့ဖြန့်ချိသည်။ သူ့
အစီအစဉ်အတိုင်း နေထိုင်သော ဘေဂျင်း၊ ပြူးယမ်းနှင့် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်
၃ ခုမှနေ၍ နေ့စဉ်သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များကို သတင်းဌာနများထံပို့သည်။
၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၈ ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်သော ကြေညာချက်
တစ်ခုတွင် သူ၏အာဏာလိုလားမှု ဆန္ဒအသစ်တစ်ခုကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ သမ္မတ

ရာထူးမှာ အမေရိကန်သမ္မတကဲ့သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပြည့်အဝ ရရှိမှသာ သူသည် လာမည့်သမ္မတရွေးကောက်ပွဲကို ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်မည်ဟု ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

“ကွန်တော်နိုင်ငံမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အလွန်နက်နဲတဲ့ အခြေအနေ တွေကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားသမ္မတမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ သမ္မတလို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိဖို့ဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်”ဟု သီဟာနုက ပြော ဆိုသည်။

ဖန္ဒမ်းပင်သို့ သီဟာနုရောက်ရှိသည့် ဖေဖော်ဝါရီလ ၉ ရက်နေ့ မတိုင်မီတွင် သီဟာနုက သူသည် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးနှင့် အာဏာကို ခွဲဝေ ယူရန် ဆန္ဒမရှိကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

သူ့အား ဆိုးညစ်သော အာဏာရှင်အဖြစ် ပြောင်းလဲသွားမည်ကို စိုးရိမ်နေမှုများအား ဖြေသိမ့်သည့်အနေဖြင့် သီဟာနုက “တကယ်တော့ သမ္မတနဲ့အတူ ပါလီမန်လွှတ်တော်တို့ ဒါမှမဟုတ် အမျိုးသားလွှတ်တော်တို့ ဆိုတာ ရှိနေတာပါ”ဟု ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ စီပီပီပါတီနှင့် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီ ခေါင်းဆောင် များအတွင်း၌ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ သူတို့နှစ်ဦးမှာလည်း သီဟာနုက ၎င်းတို့ကိုချောင်ထိုးထားမည်ကို စိုးရိမ်နေကြသည်။ သီဟာနု သာ သမ္မတရွေးပွဲ ဝင်ပြိုင်မည်ဆိုပါက သူသည် သေချာပေါက်အနိုင်ရမည် ဆိုသည်မှာ သံသယရှိစရာမလိုပေ။

အနည်းငယ်ခန့်အကြာတွင် သီဟာနုသည် စိတ်ပြောင်းသွားခဲ့ပြန်သည်။ သူသည် အမေရိကန်ပုံစံ သမ္မတကဲ့သို့ အာဏာအပြည့်အဝရှိသည့် သမ္မတ မဖြစ်လိုဟု ဆိုလာသည်။ ပြင်သစ်သမ္မတကဲ့သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အချို့ရှိ သော ဖခင်သဖွယ် ဥသျှောင်ရာထူးမျိုးကို ပိုလိုလားသည်ဟုဆိုသည်။ အငြိမ်း စား ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်အချို့ကဲ့သို့ပင် သီဟာနုသည် ရံဖန်ရံခါ၌ အဓိကနိုင်ငံရေး ပါတီ ၄ ခုကိုရမ်းသမ်းတိုက်ခိုက်မှု ပြုလုပ်တတ်သည်။ သူသည် ထို ၄ ပါတီ ခေါင်းဆောင်များ၏ အမှားများကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်လျက် သူ သမ္မတ ဖြစ်ရေး ပြင်ဆင်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သူ၏အနေအထား ခိုင်မာတောင့်တင်းစေရန် လုပ်ဆောင်နေခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် သူ၏အချိန်အတော်များများကို ဘေဂျင်းနှင့်ပြုယမ်း မြို့တို့ကဲ့သို့ ပြည်ပနိုင်ငံများ၌ နေထိုင်ဖြုန်းတီးခဲ့ခြင်းအတွက် ဝေဖန်ပြစ်တင် ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုနိုင်ငံများ၏ အစိုးရတို့က သူ့အားနေစရာအိမ် ပေးထား သည်။ ဘေဂျင်းအစိုးရသည် သူ့အားများပြားသော နှစ်စဉ်ထောက်ပံ့ကြေး များကို ပေးကမ်းခဲ့သည်။ ပြုယမ်းအစိုးရသည် သူ့အားဂျက်လေယာဉ်တစ်စီး အသုံးပြုခွင့်ပေးထားသည့်အပြင် မြောက်ကိုရီးယားလူမျိုး ကိုယ်ရံတော် တပ်ဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ကိုလည်း လုံခြုံရေးအစောင့် ချထားပေးသည်။ သီဟာနုသည် ၎င်း ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ကို သူ၏ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး သက်တော်စောင့်များထက်ပင် ပို၍ယုံကြည်မှုရှိလာသည်။ သီဟာနု၏ ဖအေတူမအေကွဲ ညီအစ်ကိုတော်စပ် သူ မင်းသားနိုရိုဒွန်ဆီရီဗုဒ်အား သီဟာနုသည် တရုတ်နှင့် မြောက်ကိုရီးယား နိုင်ငံတို့တွင် အဘယ်ကြောင့် အနေပိုများရသနည်းဟု မေးကြည့်ရာ ၎င်းက အကြောင်းရင်းကို ဖွင့်လင်းစွာပြောပြသည်။

“မင်းသားကြီးဟာ တရုတ်နဲ့ အထူးကောင်းမွန်တဲ့ ဆက်ဆံမှုတစ်ရပ် ရှိနေခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။ “တရုတ်က သူ့ကို ၁၉၇၀ ပြည့်လွန် နှစ်များကတည်းက ကြိုဆိုလက်ခံလာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တရုတ်တို့က သူ့ဆီက ဘာငွေကြေးမှလည်း မတောင်းကြဘူး။ သူ့ကို တမင်သက်သက် ဧည့်ဝတ် ပြုနေကြတာပါ။ ၁၉၇၀ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပွဲမှာ သူဖြုတ်ချခံရပြီး နောက်ပိုင်းမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက သူ့ကို လက်ခံပို့ငြင်းဆိုခဲ့ကြတယ်။ ပြင်သစ်က သူ့ကို လာခဲ့ဖို့ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့နိုင်ငံအတွင်းကနေ နိုင်ငံရေးကိစ္စတွေမှာ ပါဝင်ပတ်သက်တာမျိုး မပြုလုပ်ဖို့၊ ရှောင်ရှားဖို့ပြောဆို ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရုတ်က သူ့ကိုကြိုဆိုခဲ့ပါတယ်။ မြောက်ကိုရီးယား ကလည်း သူ့ကိုကြိုဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကိုရီးယားကျွန်းဆွယ် နှစ်ခြမ်းကွဲတော့ မြောက်ကိုရီးယားကို ကျွန်တော်တို့ ထောက်ခံခဲ့လို့ဖြစ်ပါ တယ်”ဟု ဆီရီဗုဒ်က အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြသည်။

ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာမှာ သီဟာနုသည် စစ်မက်ဖက်ပြိုင်နေကြသော အုပ်စုများအကြား ညီညွတ်ရေးရရှိအောင် တည်ဆောက်ပေးနိုင်မည့် အရေးပါ သည့် တစ်ဦးတည်းသော ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးဖြစ်သော်လည်း SNCအဖွဲ့၏ အကြီးအကဲအဖြစ် သူလုပ်ဆောင်ရမည့်အလုပ်မှာ ပျက်စီးကိန်းဆိုက်နေသည့်

အလုပ်တာဝန်တစ်ခု ဖြစ်နေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်မှုများ စတင်ပြုလုပ်သည့် ၁၉၉၃ ခု၊ မေလလယ်ခန့်တွင် သီဟာနုသည် ဘေဂျင်းသို့ထွက်ခွာသွားခဲ့ပြီး ထိုမှနေ၍ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော အဖြစ်အပျက်များကို စောင့်ကြည့်နေခဲ့သည်။ ယင်းနောက် သူသည် လိမ္မာပါးနပ်မှုမရှိသော နိုင်ငံရေးကစားကွက်ကို စတင်ခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ အခုတစ်မျိုး တော်ကြာတစ်မျိုး မကြာခဏ ပြုမူပြောဆိုမှု၏ အကြောင်းရင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသမှာ သူ့တွင် ရန်သူများ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေ၍ဖြစ်သည်။ ထိုရန်သူများအကြား ရှင်သန်ရပ်တည်နေနိုင်ဖို့အတွက် သူသည် ၎င်းတို့ကို သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်အစစ်အမှန်မှာ မည်သို့ဖြစ်လိမ့်မည်နည်းဟု အမြဲစဉ်းစားတွေးတောနေကြစေရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်မှ ရွေးကောက်ပွဲထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်အနံ့ရှိ ပါတီရုံးများတွင် ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရရှိရေးအတွက် မဲဆွယ်ရေးနည်းလမ်းများ ချမှတ်ရေးဆွဲပြီး အောင်ပွဲခံနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်နေကြသည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီခံ အများဆုံးရရှိလျှင် ဖြစ်လာနိုင်သည့် အစိုးရအဖွဲ့ (ကက်ဘီနက်)ကို ခန့်မှန်းပုံဖော်ကြည့်ရာတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ရာနာရစ် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်ဟူ၍ ပုံပေါ်လာသည်။

အခြားဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ အခြေအနေတစ်ခုမှာ ဧက္ကရာဇ် သီဟာနု သမ္မတရာနာရစ်နှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန် ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဤအစိုးရအဖွဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ လူတိုင်းလက်ခံကျေနပ်စရာအဖြစ် ဖန်တီးခန့်မှန်းကြည့်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ တတိယမြောက် ဖြစ်နိုင်ခြေပုံစံတစ်ခုမှာ သမ္မတနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် သီဟာနု၊ အကြီးတန်း ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်များအဖြစ် ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ဦးဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ သီဟာနုအဖို့ အစိုးရအဖွဲ့အကြီးအကဲရာထူးနှင့် နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲရာထူး နှစ်ခုစလုံး ရရှိမည်ကို အကြိုက်တွေ့ဖွယ်မည်ဖြစ်သော်လည်း ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ကမူ မျှတမှုမရှိသည့် အဆိုပါအစီအစဉ်ကို လက်ခံနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်များ အတည်မဖြစ်မီ ဇွန်လအစောပိုင်းကပင် သီဟာနုသည် သူ၏အာဏာရယူရေး အစီအစဉ်ကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ဘေဂျင်း၌ နေထိုင်လျက်ရှိသော်လည်း သူသည် လုပ်ငန်း

အစီအစဉ်များကို အဝေးထိန်းစနစ်ဖြင့် ထိန်းချုပ်ညွှန်ကြား လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ စီပီပီပါတီ အကြီးအကဲချီဆင်က ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့အား သီဟာနု၏ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်များအဖြစ် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရန် အဆိုပြုလိုက်သည့်အခါ သီဟာနုအား ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်ရေးလှုပ်ရှားမှု စတင်ခဲ့သည်။ ရက်ပိုင်းအတွင်း ဖန်စင်ပက်ပါတီ အနိုင်ရရှိကြောင်း ကြေညာချက် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်ရန် သီဟာနုဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည့် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီသည် ဟွန်ဆန်၏ပါတီကို ပွတ်ကာသီကာဖြင့် အနိုင်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင် အနိုင်ရရှိစေကာမူ အောင်ပွဲကား အောင်ပွဲပင်ဖြစ်လေသည်။ သီဟာနုအတွက် အကြီးအကျယ်ဆုံးနေ့ တစ်နေ့ပင်ဖြစ်တော့သည်။ သီဟာနုအား ထောက်ခံသည့် နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခဲ့သည့် ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် အောင်ပွဲဆင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီ အနိုင်ရရှိခဲ့ခြင်းမှာ အခြေခံအားဖြင့် သီဟာနုအပေါ် ပြည်သူလူထု၏ နှစ်သက်လိုလားမှုကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်ဆိုသည်မှာ ထင်ရှားနေပေသည်။ ရာနာရစ်သည် ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်ကာလအတွင်း သီဟာနုအမည်ကို မရှက်မကြောက် တွင်တွင်သုံးခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ သီဟာနု၏ ဖအေတူမအေတူ ညီအစ်ကို မင်းသားနိုရိုဒွန်ဆီရီဗုဒ် က “ကျွန်တော်တို့ နိုင်မှာပါ။ ကျွန်တော်တို့က ဘုရင်လိုလားသူတွေရဲ့ ပါတီပဲလေ” ဟု ပြောပြခဲ့သည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် သဘာဝယုတ္တိနှင့် မကိုက်ညီသည့်ဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ မဲများအားလုံး ရေတွက်မပြီးစီးမီကပင် သီဟာနုသည် နန်းတော်အာဏာသိမ်းမှု (Palace Coup) တစ်ရပ်ကို ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ သူသည် သူ့ကိုယ်သူ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်ခန့်အပ်ထားသည့် ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည့် ကြေညာချက်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ နာရီအနည်းငယ်ခန့်အကြာတွင် ဟွန်ဆန်၏ ပါတီက သီဟာနုအား ထောက်ခံကြောင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာသည်။ စင်စစ် သီဟာနုသည် ရာနာရစ်ကို ပစ်မှတ်ထား၍ အာဏာသိမ်းမှုကို စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အနိုင်ရပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်အနေဖြင့် အစိုးရဖွဲ့စည်းခွင့်ရရှိမည့် အခွင့်အလမ်းကို ရာနာရစ်အား မပေးလို၍ဖြစ်သည်။

ထိုနေ့ညနေပိုင်း၌ပင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသမိုင်း၏ အခန်းကဏ္ဍ သစ်ကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ သီဟာနုက သူ့ကိုယ်သူ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် လက်နက် ကိုင်တပ်ပေါင်းစု၏ စစ်သေနာပတိချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ကို ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်များ အဖြစ်လည်းကောင်း ခန့်အပ်လိုက် သည်။ ခန့်အပ်လိုက်သော ရာထူးတာဝန်များကို ချက်ချင်းအာဏာသက် ရောက်မှုရှိစေသည်။ ဤတွင် ပြဿနာမှာ ထိုသို့ အစိုးရဖွဲ့စည်းမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ရာနာရစ်မှာ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် ရာနာရစ်အား ဖြစ်သည့်နည်းဖြင့် သပ်လျှိုလိုသော စီပီပီပါတီအကူအညီဖြင့် ဖွဲ့စည်း ပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အာဏာသိမ်းမှု (Constitutional Coup) တစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟူသော ပြင်းထန်သည့် စွပ်စွဲချက်များမှာ မြို့တော်တစ်ဝန်း ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ စီပီပီပါတီခေါင်းဆောင်များက သီဟာနုကို ရာနာရစ် အား လှုပ်မရအောင် ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်သည့် တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တွေ့မြင်ထားကြသည်။ ညနေပိုင်း၌ သီဟာနုနှင့် စီပီပီပါတီတို့ ကမန်းကတန်း ထုတ်ပြန်ခဲ့သော ကြေညာချက်နှစ်စောင်ဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသား အစိုးရ * (NGC) ဟု အမည်ပေးထားသော ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့သည် အမျိုးသား လွှတ်တော်က ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပြီး အစိုးရသစ်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပြီးသည့် အချိန်အထိ ၃ လကြာ အာဏာထိန်းသိမ်း ထားမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ နန်းတော်အရာရှိများက သီဟာနုသည် ရာနာရစ်က သူ၏အစီအစဉ်ကို ထောက်ခံလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်ဟုဆို သည်။ စီပီပီပါတီ၏ ကြေညာချက်တွင် “နိုင်ငံသားများအားလုံး၊ ပြည်သူ့ ဝန်ထမ်းများနှင့် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဝင်အားလုံး တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ကြံ့ခိုင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ မဟာခေါင်းဆောင်ကြီး ဆမ်ဒက်ပရီနိုဒွန်သီဟာနု၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် ကျေနပ်နှစ်သက်ဖို့နှင့် အကောင်းမြင်ကြစေဖို့ စီပီပီပါတီက တောင်းဆိုဆန္ဒပြုလိုက်ပါသည်” ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။

ထိုနေ့ညနေခင်းမှ စတင်အာဏာသက်ရောက်ကာ ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၈၅ ခုနှစ် ရာထူးခန့်အပ်ခံရသည့်အချိန်မှစ၍ တစ်ဆက်တည်းတာဝန်

ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်ပေးခဲ့ပြီး ဗီယက်နမ်တို့၏ အကူအညီဖြင့် ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းတင်မြောက်ခဲ့သော SCO* အစိုးရ အဖွဲ့ကိုလည်း ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးမှ ဆင်းပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မေးခွန်းပေါင်းများစွာမှာ အဖြေမရှိဘဲ တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ သီဟာနု၏ အာဏာဆုတ်ကိုင်ရယူရေး ကြိုးပမ်းမှုအတွင်း သရုပ်မှန်မှာ အဘယ်သို့ရှိပါသနည်း။ ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးမှ ဆင်းပေးရသည်ကို ဟွန်ဆန်စိတ်မပျက်မိပေဘူးလား။

ဟွန်ဆန်က “လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အခြေအနေကို ကယ်တင်ဖို့ ယာယီအစိုးရတစ်ရပ် ချက်ချင်းဖွဲ့စည်းပေးပါရန် သီဟာနုကို ချီဆင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ တောင်းပန်ခဲ့ကြပါတယ်။ အာဏာလက်ရှိတဝကနေ ဆင်းပေး ရလို့ ကျွန်တော့်မှာ စိတ်ပျက်စရာအကြောင်း ဘာတစ်ခုမှမရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီလိုလုပ်ဖို့ ကျွန်တော်အဆိုပြုခဲ့လို့ပါပဲ။ အစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းတဲ့အကြောင်း ကြေညာချက်ကို ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားဌာနကို ထုတ်လွှင့်ဖို့ ကျွန်တော်ပဲပို့လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောပြသည်။

ထိုနေ့ညနေတွင် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) သည် *SOC ပြောရေးဆို ခွင့်ရှိသူနှင့် နိုင်ငံတော်ပိုင် ကမ်ပူချား (Kampuchea) သတင်းဂျာနယ်၏ အယ်ဒီတာဟောင်းဖြစ်သူ ဒီယူကန်ဟရစ်အား ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်ပေးခဲ့ရသည်ကို စိတ်ပျက်မှုဖြစ်ခဲ့ပါသလားဟု မေးမြန်းခဲ့ သည်။

သူက “ဟွန်ဆန်ဟာ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်တွေ ကြေညာပြီးနောက် ဘာပဋိပက္ခမှမရှိလို့ ပျော်ရွှင်နေပါတယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကန်ဟရစ်သည် လိမ္မာပါးနပ်စွာပင် မေးခွန်းကိုဖြေကြားခြင်း မပြုခဲ့ ပေ။

ဖွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ဘုရင့်နန်းတော်၌ သီဟာနုနှင့်ချီဆင်တို့ အကြား ၃ ရက်ကြာလျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲ အောင်မြင်စွာပြုလုပ်ပြီးနောက်တွင်

* State of Cambodia

ကြားဖြတ်အစိုးရ (NGC) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဆော့ခ်အန်းက ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများမှာ သဘောမတူညီမှု မရှိဘဲ ချောချောမွေ့မွေ့နှင့် ပြီးစီးသွားခဲ့သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ထူးဆန်းသည်မှာ ဘန်တေးမင်းချီးပြည်နယ်သို့ ခရီးလှည့်လည်နေသော ရာနာရစ်ကို ဤအစည်းအဝေးများအကြောင်း အသိမပေးခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်၏နောက်ကွယ်တွင် သဘောတူညီချက်များကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။ ထိုနေ့ညက ဖန်ဆင်ပက်ပါတီ၏ အောင်မြင်ကျော်ကြားလာသူ တစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆမ်ဂိန်ဆီက အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း သတင်းကြားရသည့်အတွက် အလွန်တရာ အံ့ဩမိခဲ့ရသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)ကို ပြောပြခဲ့သည်။

ဇွန်လ၊ ၃ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုသည် ရာနာရစ်ထံ တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်၍ ၎င်းအား အစိုးရအဖွဲ့တွင်ပါဝင်ရန် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်က လက်မခံခဲ့ပေ။ ရာနာရစ်က သူ၏အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပါဝင်ထမ်းဆောင်နိုင်ခြင်း မပြုနိုင်ကြောင်း ကြားသိရပြီးနောက် သီဟာနုမှာ တစ်ညလုံးအိပ်မပျော်နိုင်ဘဲ စိတ်သောကပွားခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်သည် တဖြည်းဖြည်းနှင့် နားလည်လက်ခံလာလိမ့်မည်ဟု သီဟာနုက ယုံကြည်နေမိသည်။ သီဟာနုက သူ့သားသည် ကြားဖြတ်အစိုးရ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ယူမည့် သူ့ဖခင်အား ကန့်ကွက်စရာ အကြောင်းမရှိဟု ခံယူသည်။ အကြောင်းမှာ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ ပါတီသည် သီဟာနု၏နာမည်အားကိုးဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါလော။ သီဟာနု၏ သူ့သားနှင့် ဆန်ဂိန်ဆီကဲ့သို့သော ဖန်ဆင်ပက် ပါတီထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်များအပေါ် အကဲဖြတ်ချက်မှာ လုံးဝမှားယွင်းခဲ့လေသည်။

သီဟာနုသည် ဟွန်ဆန်အား ၎င်း၏ပြိုင်ဘက် ရာနာရစ်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း တူညီသော ရာထူးအဆင့်တစ်ခုကို ပေးအပ်ထားသည်။ ဤသို့ ပေးထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သီဟာနုသည် စစ်တပ်နှင့် အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုလုံးကို စီပီပီပါတီက ထိန်းချုပ်ထားသဖြင့် ၎င်းတို့ကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း၌ အဓိကအခန်းကဏ္ဍတစ်ခု ပေးရမည်ဆိုသည့် နိုင်ငံရေးအနေအထားမှန်ကို နားလည်လက်ခံခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ယာယီကြားဖြတ်အစိုးရ (NGC) ဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းသည် ဟွန်ဆန်တို့က အာဏာလွှဲပြောင်းပေးရန်

ငြင်းဆန်မှုနှင့် ဖန်စင်ပက်အစိုးရကို အာဏာသိမ်းဖြုတ်ချမှုမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေနိုင် သည့် ပေါက်ကွဲမည့်အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ထိန်းသိမ်းလိုက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သိဟာနုကယုံကြည်ထားသည်။ သိဟာနုအဖို့ ဤရာထူးသည် ၁၉၇၀ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပွဲတွင် ဖယ်ရှားခံခဲ့ရပြီးချိန်မှစ၍ ပထမဦးဆုံး အာဏာရှိရာထူး လက်ခံရရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤရာထူးမှာလည်း အလွန်တိုတောင်းသော သက်တမ်းသာရှိခဲ့သည်။

စီပီပီပါတီသည် အကယ်၍ ၎င်းတို့ကို ဖန်စင်ပက်တို့နှင့် အာဏာ အညီအမျှ ခွဲဝေပေးပါက စစ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းမည်ဟု ခြိမ်းခြောက် ခဲ့သည်ဟု လူအများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ယုံကြည်ထားကြသည်။ ဟွန်ဆန် သို့မဟုတ် အခြားစီပီပီပါတီ ခေါင်းဆောင်များက ယင်းသို့သောဆိုးဝါးသည့် သတိပေးမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဆိုသည်မှာ အမှန်ပင်လော။

“ဒါမမှန်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။“ဒါဟာ မဟုတ် မှန် လီဆည်လုပ်ကြံပြောဆိုမှုတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ဖန်စင်ပက် ပါတီက ကိုယ်စားလှယ် ၁၂၀ ရှိတဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်မှာ ၅၈ နေရာပဲ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဥပဒေအရ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ စုစုပေါင်းရဲ့ ၃ ပုံ ၂ ပုံ အများစု၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ၈၀ နေရာရရှိမှသာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ အသစ်ကို အတည်ပြုနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအချိန်မှာ စီပီပီပါတီ က ယာယီအစိုးရ ဖွဲ့စည်းဖို့နဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုဖို့ငြင်း ဆိုခဲ့ရင် သူတို့ဘာတတ်နိုင်မှာမို့လဲ။ ဒီလိုဖြစ်ရင် UNTAC ရဲ့ လုပ်ငန်းကျဆုံးမှု ပဲဖြစ်မှာမို့ အတော်ရှုပ်ထွေးတဲ့ကိစ္စပါ။ ဆိုလိုတာက ကုလသမဂ္ဂဟာ UNTAC အဖွဲ့ကို ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ဒီထက်ပိုကြာတဲ့အထိ ထားရှိရပါတော့မယ်။ ဒါဟာ ကုလသမဂ္ဂအဖို့ ငွေပိုကုန်ကျဖို့ ဖြစ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး ကမ္ဘော ဒီးယားနိုင်ငံအစိုးရ (ဟွန်ဆန်ခေါင်းဆောင်သည့်အစိုးရ)ဟာလည်း ဆက်လက် အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ထားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအခြေအနေမှာ သူတို့ဟာ စီပီပီ ပါတီရဲ့ ကောင်းမွန်တဲ့ရည်ရွယ်ချက်တွေကို သိမြင်ဖို့ကောင်းပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းရှင်းပြသည်။

စွန့်လဲ၊ ၄ ရက်နေ့တွင် ကမန်းကတန်း ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် သိဟာနု ၏ ကြားဖြတ်အစိုးရမှာ အာဏာကို ၁ ရက်မျှ မပြည့်မီ ထိန်းချုပ်ခဲ့ပြီးနောက်

ပြိုကွဲသွားခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြစ်ရသည်မှာ ရာနာရစ်နှင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီအတွင်း မှ သဘောထားတင်းမာသူများကြောင့်ဖြစ်သည်။

သီဟာနု၏လက်ထောက်တစ်ဦးက “အစိုးရပြိုကွဲခဲ့ခြင်းရဲ့ နောက် ကွယ်မှာ ဆမ်ရိန်ဆီရိုနေခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ သူတစ်ယောက်တည်း အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ချုပ်ကိုင်လိုတဲ့ ဖန်စင်ပက် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ခါးခါးသီးသီး စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းစွာ ပြောဆိုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်သည် ဟွန်ဆန်နှင့် ရာထူးအဆင့်တူ ထားရှိခြင်းကို လက် မခံနိုင်ဘဲ ပို၍မြင့်သော ရာထူးကိုတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ် များ၏ နှောင်းပိုင်းကာလက ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော သီဟာနုနှင့် ဟွန်ဆန်တို့ အကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း အလုပ်သင်နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ် စတင်ခဲ့ရာမှ ရာနာရစ်သည် နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ရန် အခွင့်အာဏာကို ပြည်သူတို့ ထံမှ ရရှိခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ သူသည် ဟွန်ဆန်အထက် အဆင့်တစ်ဆင့် ရှိနေပြီဟု သူ့ကိုယ်သူထင်မှတ်ထားသည်။ ဟွန်ဆန်၏ ပါတီထက် ၆ ရာခိုင်နှုန်း မဲ အသာရရှိခဲ့သော ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် သီဟာနုအား အာဏာကိုလည်စင်း ခံလျက် လွှဲပြောင်းပေးလိုက်မည်ဆိုလျှင် ဖန်စင်ပက်ပါတီအတွက် ကိုယ့်ကို ကိုယ် နိုင်ငံရေးအရသတ်သေရာ ရောက်လိမ့်မည်ဟု ရာနာရစ်၏ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် များက သူ့အားအကြံပေးကြသည်။ SOC အဖွဲ့၏ ဒုတိယဝန်ကြီးတစ်ဦးဖြစ် သော အုချိုကီမန်က ရာနာရစ်သည် သူ့ဖခင်ထံ အာဏာပြန်လည်လွှဲပြောင်း ပေးမည်ဟူသော သူ၏ကတိစကားကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းလိုဟန်ရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူက ရာနာရစ်သည် သီဟာနုအစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်းကို လက်မခံ ရန် ခမာနီတို့၏ နည်းပေးလမ်းပြခိုင်းစေခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်ဟုပင် ဆိုးယုတ်စွာ အရိပ်အမြွက်ပြောကြားခဲ့သည်။

“ဒါပေမယ့် ဒါဟာကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံပါ”ဟု SOC အဖွဲ့ ဒုတိယ ဝန်ကြီးအဆင့်ဖြင့် ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသူ ဒီယူကန်ဟရစ် က ပြောဆိုပြီး “ဒီနိုင်ငံမှာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အရာဆိုလို့ ဘာတစ်ခုမှမရှိပါဘူး”ဟု ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲအသာဖြင့် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း ၎င်း၏အောင်မြင်မှု ပမာဏ (၀၂)အသာရသည် ပမာဏမှာ သိုကာသီကာမျှသာဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ စီပီပီ

နှင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီတို့သည် အာဏာကို ခွဲဝေယူရန်မှတစ်ပါး အခြားရွေးချယ် စရာမရှိဟု သူကပြောဆိုခဲ့သည်။

သူ၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီက သူ့အား သစ္စာဖောက်သောအခါ သီဟာနု သည် သူ့အားထောက်ခံမည့် အင်အားစုအသစ်များကို ဟွန်ဆန်၏ပါတီဝင် များအတွင်း ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ဤပါတီသည် သူဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အနာဂတ် တွင် သမ္မတဖြစ်လာရေး ကြိုးပမ်းမှုများအပေါ် ထောက်ခံခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် သီဟာနုသည် ခမာနီတို့အား ဟွန်ဆန်၏ တပ်ဖွဲ့များမှာ သူ၏တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်၍ ၎င်းတို့ကို တိုက် ခိုက်ခြင်းမပြုရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပြီး အကယ်၍တိုက်ခိုက်ပါက သီဟာနုအပေါ် တိုက်ခိုက်သည်ဟု မှတ်ယူမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကာ စေ့စပ်ဖျန်ဖြေပေးသူ နေရာမှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် သူ့သား၏ရွေးကောက်ပွဲ အောင်နိုင်သူတစ်ဦးအနေ ဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်အပေါ် သစ္စာဖောက်ခဲ့ပါသလား။

“ဘုရင်ရဲ့လုပ်ဆောင်မှုဟာ လုံးဝမှန်ကန်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။ “ရာနာရစ်ဟာ ဘုရင့်အပေါ် ကျေးဇူးသိတတ်ဖို့လိုပါတယ်။ မဲအရေအတွက် စုစုပေါင်းရဲ့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမကျော်ဘဲနဲ့ ရာနာရစ်ဟာ နိုင်ငံကိုဘယ်လိုအုပ်ချုပ်နိုင်မှာတဲ့လဲ”ဟု သူကထပ်လောင်းပြောဆိုသည်။

လာမည့်ရက်သတ္တပတ်များတွင် နိဂိုဒွန်မိသားစုအတွင်း အကွဲအပြဲ များမှာ ပို၍ကျယ်ပြန့် ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ ဟွန်ဆန်၏ပါတီအတွက် ပိုမိုအကျိုးများစရာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် သီဟာနုသည် ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာစွာ ပြောဆိုမှုများကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီး ရာနာရစ်အား ဗြောင်ကျကျဆန်ကျင်မှု ပြုလာခဲ့သည်။ အစိုးရရပ်မြင်သံကြားပေါ်မှတစ်ဆင့် သီဟာနုက ရာနာရစ်သည် ရွေးကောက်ပွဲ အောင်ပွဲခံအပြီး ၂၄ နာရီအတွင်း သူ့ထံအာဏာလွှဲပြောင်းပေးမည်ဟုသော ၎င်း၏ကတိစကားကို ချိုးဖောက်ခဲ့သည်ဟု ပြည်သူလူထုထံ ပြောကြားခဲ့သည်။ သူသည် သူ့သား၏သစ္စာမဲ့မှုအပေါ် ကြေကွဲဝမ်းနည်းခဲ့ရသည်။

ဤဖြစ်ရပ်က သီဟာနုတွင် သူ့သားအပေါ် ယုံကြည်မှု နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်း ကင်းမဲ့နေခြင်းကို ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ သူ၏ ဇနီးမိုးနစ်၏ ဩဇာ

လွမ်းမိုးမှုအောက်တွင် သီဟာနုသည် သူမ၏ သားသမီးများအပေါ် မျက်နှာ သာပေးခဲ့ပြီး သူ၏အခြားဖခီးများ၏ သားများကိုမူ ထိုသို့မဟုတ်ခဲ့ပေ။ ရာနာရစ် သည် မိုနစ်၏သားမဟုတ်ပေ။ သူသည် တော်ဝင်ဘဲလေးကချေသည် တစ်ဦး ၏ သားတစ်ဦးသာဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် ရာနာရစ်အား ဖခင်မေတ္တာကို ပြသခဲ့လှသည်။ သူတို့နှစ်ဦးအကြား တော်ဝင်ဆက်ဆံမှု အနေအထားမှာ အလွမ်းကွာလျက်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ သီဟာနုသည် အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းရန် တရားဝင်အခွင့်အရေးရှိသည့် သူ့သားအား ငြင်းပယ်သည့် ပထမဦးဆုံး အခွင့်အလမ်းကို အမိအရချုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ မထူးဆန်းသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်ခဲ့ သည်။ နောက်ဆုံးတွင် သီဟာနုသည် သူ၏ကြိုးပမ်းမှုများကို ရုပ်သိမ်းခဲ့ပြီး ရာနာရစ်မှာ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဟွန်ဆန်မှာ ဒုတိယ ပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း ပူးတွဲတာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် မဟာမိတ်ဖွဲ့ နိုင်ခဲ့ကြသည်။

အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့်သတင်းကို ကြားသိရချိန်၌ ရာနာရစ် သည် ဘန်တေးမင်းချီးဒေသရှိ စပါးခင်းများသို့ ရောက်ရှိနေချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုဒေသမှနေ၍ ရာနာရစ်သည် သူ့ဖခင်ထံ ဖက်စ်ဖြင့် စာတစ်စောင်ပို့လိုက် သည်။ ယင်းစာတွင် ကြားဖြတ်အစိုးရဖွဲ့စည်းရန် ဥပဒေကခွင့်ပြုထားခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် အဆိုပါအစိုးရသစ်အနေဖြင့် မည်သည့်ဥပဒေဘောင်အောက်တွင် အစိုးရတာဝန်များကို မည်သို့လုပ်ဆောင်ရမည်တို့ကို ရှင်းပြပေးရန် တောင်းဆို ထားသည်။ ထို့အပြင် ရာနာရစ်က သူ၏ဖခေတူ မအေကွဲ ညီအစ်ကိုတော်စပ် သူ ချက္ကရာပွန်အား အနာဂတ်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပါဝင်ခွင့်မပြုရန်ကိုလည်း တောင်းဆိုထားသေးသည်။ ရာနာရစ်နှင့် ချက္ကရာပွန်တို့မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကြည့်မရအောင် သဘောထားကွဲနေကြသည်။ သီဟာနုသည် အစိုးရသစ်ဖွဲ့ စည်းရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေခွင့်ပြုချက်နှင့်ပတ်သက်၍ ရာနာရစ်၏မေးမြန်းထားမှု ကို ယုတ္တိရှိရှိ ကျိုးကြောင်းညီညွတ်စွာ ပြောဆိုနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် သူသည် ချက္ကရာပွန်အား NGC အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ထည့်သွင်းခြင်း ပြုလိမ့် မည်မဟုတ်ကြောင်း အတည်ပြုပြန်ကြားခဲ့သည်။

NGC အစိုးရအဖွဲ့သစ်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား များကို ခွင့်ပြုထားသည့် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းမှုမျိုး မရှိသည့်

အတွက် သီဟာနုသည် ပြိုင်ပွဲ၌အနိုင်ရအောင် စည်းခိုး၍ခြေတစ်လှမ်း အသာ ရအောင်ပြုလုပ်ခဲ့ဟန်တူသည်။ သူ၏ အမှန်ရည်ရွယ်ချက်များကား အဘယ် အရာများဖြစ်ပါသနည်း။ သူသည် ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ကို သူ၏ခေါင်းဆောင် မှုအောက်၌ အဖွဲ့ကွဲအသီးသီးကို ပြန်လည်သင့်မြတ်စေရေး ဆောင်ရွက်ပေး မည့် ဟစ်တိုင်အဖြစ် အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ခဲ့ပုံရသည်။ ဟွန်ဆန်၏ အာဏာလွှဲ ပြောင်းပေးရန် ငြင်းဆန်နိုင်မှုကို ကြိုတင်ဟန်တားသည့် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခု လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ရာနာရစ်ထံ သီဟာနု၏ အကြောင်းပြန်ကြားချက်မှာ ကြားဖြတ်အစိုးရ ပြိုကွဲသည့်သတင်းကို လူသိရှင်ကြား ဖြစ်စေခဲ့သည်။

သီဟာနုက သူ၏အကြောင်းပြန်ကြားချက်တွင် “ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး အချို့နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်အချို့တို့က NGC အစိုးရအဖွဲ့သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အာဏာသိမ်းမှုမှ ပေါက်ဖွားလာသည်ဟု ပြောဆိုချက်များအရ ကျွန်ုပ်တို့သည် NGC အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ဦးစီးကွပ်ကဲခြင်းကို စွန့်လွှတ်လိုက် ပါသည်။ ဤအစိုးရဖွဲ့စည်းရန် ကမ်းလှမ်းချက်ကို မိမိလက်ခံ ဆောင်ရွက်ခဲ့ ခြင်း၏ တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဟွန်ဆန်က မိမိအား ဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်သည်ဟု သဘောပေါက်နားလည်စေသည့် သွေးထွက်သံယို ပဋိပက္ခကို ရှောင်လွှဲရန်ဖြစ်ပါသည်။ NGC ဖွဲ့စည်းခြင်းကို စွန့်လွှတ်သည်ဆိုရာ၌ ကျွန်ုပ် တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီနှင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီတို့အား ဖြစ်ပေါ်လာ မည့် အခြေအနေအရပ်ရပ်အတွက် တာဝန်ကိုယူကြရန် လွှဲအပ်ခဲ့ပါသည်”ဟူ၍ ဖော်ပြပါရှိသည်။

စင်စစ် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများက အာဏာခွဲဝေပေးရန် သဘော မတူညီခဲ့ပါက စီပီပီပါတီအတွင်းမှ ဩဇာရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များသည် အစိုးရသစ်ထံသို့ အာဏာလွှဲပြောင်းရန် သဘောတူညီကြမည် မဟုတ်ဟု ချီဆင်က သီဟာနုအား သတိပေးခဲ့သည်။ သွေးထွက်သံယို ပဋိပက္ခများပင် ဖြစ်ပွားနိုင်သည့် အခြေအနေရှိခဲ့သည်။

ထိုနေ့တွင် ဘုရင့်နန်းတော် အရာရှိများက သီဟာနုသည် ကုလသမဂ္ဂ အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့၏ ကန့်ကွက်မှုကြောင့် NGC ဖွဲ့စည်းခြင်းကို စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီဟူသော သတင်းစကားကို ပျံ့နှံ့စေခဲ့သည်။ ထိုကန့်ကွက်သည့် နိုင်ငံများတွင် အမေရိကန်သည်လည်း ပါဝင်သည်ဟု ယုံကြည်ရသည်။

အကောင်အထည်ဖော်သင့်သည့် အရာတစ်ခုအဖြစ် UNTAC အဖွဲ့ အကြီးအကဲ အကာရီသည် ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ပြုလုပ်သော သီဟာနုနှင့် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးပွဲတွင် NGC ဖွဲ့စည်းခြင်းအပေါ် ထောက်ခံခဲ့သည်။ နန်းတော် အရာရှိများကမူ လာမည့် SNC စည်းဝေးပွဲ၌ NGC ကို ပြန်လည်အသက်သွင်း ဖွဲ့ စည်းနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဇွန်လ၊ ၅ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပရန် လျာထားသော SNC စည်းဝေးပွဲကို သီဟာနု နေထိုင်မကောင်း၍ သဘာပတိအဖြစ် မဆောင်ရွက်နိုင်ဟု ပြောဆိုလာသဖြင့် ဖျက်သိမ်းခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့ဖခင်၏ အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ရာနာရစ် သည် သီဟာနုကို ကသိကအောက်ဖြစ်စေခဲ့သည့်အပြင် ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်လာ ပြီး စီပီပီပါတီနှင့် အာဏာခွဲဝေရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် မျက်နှာပျက်စရာဖြစ်ခဲ့ရသည်။

နောက်မကြာမီတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များက မည်သည့်ပါတီမဆို အစိုးရဖွဲ့စည်းရန် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ စုစုပေါင်း၏ အများစုဖြစ်သော ၃ ပုံ ၂ ပုံအရေအတွက်ရရှိရန် လိုအပ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ရာနာရစ်အား မည်သည့်အခြေအနေ၌မဆို သူ့ပါတီတစ်ခုတည်းဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းနိုင် ခြင်းမရှိအောင် အခိုင်အမာ ပြဋ္ဌာန်းကန့်သတ်နိုင်ခဲ့သည်။ သူသည် စီပီပီပါတီ အား လိုအပ်သလို စီပီပီပါတီကလည်း သူ့အားလိုအပ်သည့် သဘောအဓိပ္ပာယ် ဖြစ်သည်။

တစ်ကြိမ်ထပ်မံ၍ ဟွန်ဆန်၏ ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင်သော ခန့်မှန်း တွက်ချက်မှုများမှာ မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေထူနိုင်ခဲ့သည်။ သီဟာနုအစိုးရ ပြိုကွဲမှုကြောင့် ဟွန်ဆန်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် နောက်အစိုးရအသစ် တင်မြှောက် ပြီးသည့်အချိန်အထိ ဆက်လက်တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်။

ထိုနေ့နံနက်တွင် သက်တမ်းအတိုဆုံး ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ကမ္ဘာ့စံချိန် တင်နိုင်ဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သော သီဟာနုသည် နန်းတော်အာဏာသိမ်းပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည် ဟု သံတမန်များ၏ စွပ်စွဲခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။ အထက်တန်း UNTAC အရာရှိကြီး တစ်ဦးက နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်တစ်ဦးရှေ့တွင် သီဟာနုဖွဲ့စည်းခဲ့သော အစိုးရအား ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အာဏာသိမ်း၍ ဖွဲ့စည်းသည့် အစိုးရဟု အမည်တပ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ UNTAC အဖွဲ့က ဤသို့သောပြောဆိုမှု

များမှာ တရားဝင်မဟုတ်ကြောင်း၊ ကြားဖြတ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းမှုကို ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်ရန် UNTAC အဖွဲ့ဝင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမှ လှုံ့ဆော်မှု မရှိကြောင်း ငြင်းဆိုချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စင်စစ် ယင်းငြင်းဆိုချက်နှင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်ခဲ့သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတစ်ဒါဇင်ခန့်မှလာ သော UNTAC အရာရှိများသည် ကမ္ဘောဒီးယား၏ အကျိုးစီးပွားထက် ၎င်းတို့ နိုင်ငံအသီးသီး၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အမျိုးမျိုးလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်မှာ ဖုံးကွယ်ထားသော်လည်း အားလုံးသိနားလည်ပြီးသားဖြစ်သော လျှို့ဝှက်ချက် တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။

သူ့ဖခင်က ကြိုတင်မခန့်မှန်းနိုင်လောက်အောင် ပြုမူလုပ်ဆောင် သကဲ့သို့ ရာနာရစ်သည် ဇွန်လ၊ ၇ ရက်နေ့တွင် သူ၏သဘောထား မူဝါဒ နှင့် ဆန့်ကျင်နေသော လမ်းစဉ်တစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သူသည် သီဟာနု၏ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းရေး စိတ်ကူးအကြံများအပေါ် ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်မှုများအားလုံးကို ပယ်ချလိုက်ပြီဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ရာနာရစ်က “ကျွန်တော့်ဖခင်ရဲ့ ကြီးကြပ်မှုအောက်မှာရှိမယ့် ကမ္ဘောဒီးယားအမျိုးသား အစိုးရဖွဲ့စည်းရေး အကြံအစည်ကို ကျွန်တော်လက်ခံပါတယ်”ဟု ရေဒီယို ဖရန်စ်အင်တာနေရှင်နယ်သို့ ပြောကြားခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ရာနာရစ်က သူ၏ ကန့်ကွက်မှုများမှာ သာမန်အရေးမကြီးသည့် အချက်များအပေါ်တွင်သာ အကျိုးဝင်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ပြန်သည်။ “ကျွန်တော်ဟာ ဒီအစိုးရ တိုးတက် ကောင်းမွန်ဖို့ အသေးစိတ်အချက်အလက် အချို့ကိုသာ အဆိုပြုခဲ့တာဖြစ် ပါတယ်။ အစိုးရဖွဲ့စည်းမယ်ဆိုရင် လွတ်လပ်တဲ့ပြည်သူလူထုရဲ့ ဆန္ဒကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့ လိုမယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုသာ ပြောခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူက ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ မဲအရေအတွက် စုစုပေါင်း၏ ၆ ရာခိုင်နှုန်းမျှသာ ဟွန်ဆန်၏ပါတီထက် သာလွန်ခဲ့သော်လည်း ရာနာရစ်သည် နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှန်ကို လက်ခံရန် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းရှိခဲ့ သည်။ “ကျွန်တော့်ဖခင်ရဲ့ ဦးဆောင်မှုအောက်မှာရှိတဲ့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပါဝင်တဲ့ အမျိုးသားအစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးဟာ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ဖြစ်ပေါ် နေတဲ့ အခြေအနေအရ လိုအပ်နေတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို လူတိုင်းနားလည် ဝန်ခံရမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူကပြောဆိုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်၏ ပြောဆိုချက်များက အဖေနှင့်သားအကြား ဖြစ်ပေါ်နေသော တင်းမာမှုများကို ပြေလျော့စေခဲ့သည်။ နိရိဒ္ဓန်မိသားစုအတွင်း အားအင်လျော့ပါးစေသည့် သဘောထားကွဲလွဲမှုများကို ပြန်ပေါင်းထုပ်စေခဲ့သည်။ ချက္ကရာပွန်၏ သားတစ်ဦးဖြစ်သူ မင်းသားနီရီဒ္ဓန် ဗုဒ္ဓပွန်က ထိုရက်သတ္တပတ်အတွင်း ညစာစားကြစဉ် ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)အား “ဒါဟာ ကောင်းတဲ့တိုးတက်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ရှေ့ဆက်သွားနိုင်ပါတော့မယ်။ ဒါဟာ လွဲချော်မှုတွေ အများကြီး တွေ့ကြုံရပြီးနောက်မှာ ကောင်းတဲ့အရာတွေရဲ့ အစပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

သီဟာနု၏ လက်ထောက် ဆီနသန်က “ဒီသတင်းကို ကျွန်တော်တို့ မျှော်လင့်နေခဲ့တာပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ရက်အနည်းငယ်ကပဲ မင်းသားရာနာရစ်က သူ့ရဲ့ရပ်တည်မှုကို ပြန်စဉ်းစားမယ့် အရိပ်လက္ခဏာတွေ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့နောင်းပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့(စာရေးသူ)သည် ဘန်ကောက်မြို့ရှိ ဆမ်ရိန်ဆီထံ တယ်လီဖုန်းဆက်လိုက်သောအခါ သူက အမေရိကန်ဗွီအိုအေသတင်းဌာနက ထုတ်လွှင့်သွားသည့် သတင်းကို သူသည်လည်း ယခုပင် ကြားသိရကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။ ရိန်ဆီမှာ ရာနာရစ်၏ ရပ်တည်မှုအသစ်ကို ကျေနပ်ဟန်မပေါ်ခဲ့ပေ။

ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ သီဟာနု၏ ဘုရင့်အမျက်ဒေါသတို့ ထကြွသောင်းကျန်းရမည့် အလှည့်ဖြစ်သည်။ သူ၏ ခံစားချက်ဒေါသတို့ကို ရင်ဖွင့်သည့်အနေဖြင့် UNTAC အရာရှိများ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် သူ့အပေါ်မလိုနိုးထားသော သတင်းစာဆရာများအား သူ၏ကြားဖြတ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးကြိုးပမ်းမှုကို ကဖျက်ယဖျက် လုပ်သူများအဖြစ် စွပ်စွဲပြောဆိုခဲ့ သည်။ ဇွန်လ ၉ ရက်နေ့တွင် သူသည် ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို ထုံးစံအတိုင်း ပြင်သစ်ဘာသာစကားဖြင့် ခမ်းခမ်းနားနား ရေးသားလျက် သူ၏ မရင့်ကျက်သော အာဏာရယူရေး ကြိုးပမ်းမှုအကြောင်း သာသာထိုးထိုး ဖော်ပြထားသည်။

“ပစ္စုပ္ပန်မှာရော အနာဂတ်မှာပါ ဒီလိုအလားတူ အတွေ့အကြုံမျိုးကို ကျွန်တော်လုံးဝ လက်ခံတော့မှာ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု သီဟာနုကပြောဆိုခဲ့သည်။ “ကျွန်တော် သင်ခန်းစာရခဲ့ပါပြီ။ ဘယ်လိုပဲ တန်ဖိုးကြီးပေးရပေးရ

ကျွန်တော်ကတော့ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်ပါ စာသားတွေကို လေးစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အာဏာသိမ်းမှု တွေကိုလည်း ရှောင်ရှားရမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။ အမြဲတမ်း အားမန်တက်ကြွနေသည့် လူတစ်ဦးကဲ့သို့ သီဟာနုက “အခုအချိန် မှာ အခြားလူတွေဖြစ်တဲ့ UNTAC တို့၊ ကုလသမဂ္ဂ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နဲ့ အခြားအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ တာဝန်အလှည့်ရောက်ပါပြီ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အာဏာသိမ်းမှုဆိုတာကိုလုပ်ဖို့ သူတို့သဘောကျတယ်ဆိုရင် လုပ်ကြပေါ့ဗျာ”ဟု ထပ်လောင်း၍ ပျစ်ပျစ်နှစ်နှစ်ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် ၎င်းအပေါ် မလိုမှန်းထားသော သတင်းစာတစ်စောင် ၏ သတင်းတစ်ပုဒ်တွင် သီဟာနု၊ သူ၏ဇနီး မင်းသမီးမိုနစ်နှင့် သူ၏သား ချက္ကရာပွန်တို့သည် “ရာနာရစ်ထံမှအာဏာကို ခိုးယူရန်”စီစဉ်နေကြသည် ဟူသော ရေးသားဖော်ပြမှုကြောင့် အကြီးအကျယ် စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ခဲ့ရသည်ဟု နန်းတော်အရာရှိတစ်ဦးက ထိုနေ့ညနေပိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)အား ပြောပြခဲ့သည်။

ထိုအတောအတွင်း ဖခွမ်းပင်၌ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာလုပွဲများ ပြင်းထန် စွာဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ပါတီသည် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့အတွင်း အရေးပါသည့် ဝန်ကြီးဌာနများကို ၎င်းတို့ကိုင်တွယ် အုပ်ချုပ်ခွင့် ရစေမည့် စည်းကမ်းချက်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည်စစ်တပ်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့ကို အမိန့်ပေးကွပ်ကဲနေသူများဖြစ်၍ စီပီပီပါတီ၏ တောင်းဆိုချက်များကို လက်ခံ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်ဟူသော ပြောဆိုချက်များမှာ ချောစာအိတ်အတွင်း ထည့်၍ ပို့လိုက်သည့် လက်သီးဆုပ်များအလား ထင်ရှားလာသည်။ တစ်ချိန် တည်းတွင် စီပီပီပါတီသည် အခြားဇာတ်ကွက်တစ်ခုကို စီစဉ်ဖန်တီးခဲ့သည်။ စစ်တပ်နှင့်ရဲတပ်ဖွဲ့အဆင့်မြင့် အရာရှိကြီးများကို သီဟာနုထံစေလွှတ်၍ ရိုသေ ဝါရဝပြုစေပြီး သူ့အပေါ် သစ္စာစောင့်သိမည်ဆိုသည်ကို ယုံကြည်အောင် ချောလုံးမြှောက်လုံးများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ ပြောဆိုစေခဲ့သည်။ ဤသို့ပြု လုပ်ခြင်းအားဖြင့် သီဟာနုနှင့် ရာနာရစ်တို့အကြား ဖြစ်ပေါ်လာသော ကွဲပြားမှု မှ စီပီပီသည် အခွင့်အရေးများ ရယူနိုင်ခဲ့သည်။ သီဟာနုထံမှ အလွန်လိုအပ် နေသော ထောက်ခံမှုကို အောင်မြင်စွာရယူနိုင်ခဲ့သည်။

၎င်းတို့အကြား နိုင်ငံရေးကတောက်ကဆများ ရှိသော်လည်း အဖေ နှင့်သားမှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အကွာကြီးကွာသွားခြင်းမျိုး မရှိခဲ့ကြပေ။ သို့ရာ တွင် ရာနာရစ်ကမူ သူ့ပိုင်နက်ကို အပိုင်စားယူခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် များကိုကြေညာပြီး ဖန်စင်ပက်ပါတီ အနိုင်ရကြောင်း ကြေညာပြီးနောက် မကြာမီတွင် အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော ကိုယ်စားလှယ် ၁၂၀ ဦးအင်အားရှိ အမျိုးသားလွှတ်တော်သည် ပထမဆုံးအကြိမ် တွေ့ဆုံစည်းဝေး ကြပြီး သီဟာနုအား နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲအဖြစ် နိုင်ငံတော်အာဏာ အပြည့် အဝပေးအပ်ကာ ရက်ပေါင်း ၉၀ ကြာ တာဝန်ယူ အုပ်ချုပ်ရန် မဲပေးရွေးချယ်ခဲ့ ကြသည်။ ထိုကာလအတွင်း လွှတ်တော်သည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ သစ်တစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲအတည်ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားလွှတ်တော် အဆောက်အဦသို့ မဝင်ရောက်မီ လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များက ဗုဒ္ဓရုပ် ပွားတော် ရှေ့တွင် နေ့စဉ်တွေ့ဆုံကြပြီး “၎င်းတို့သည် လိမ်ညာပြောဆိုမှုကို သေချာပေါက်မပြုလုပ်ကြရန်” တိုင်တည်ကြမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်ဟု ကုလသမဂ္ဂအရာရှိတစ်ဦးက အရွန်းဖောက်ခဲ့သည်။

ဘုရင်၏ သာမန်လုပ်ငန်းဆောင်တာအဖြစ် သီဟာနုသည် နိုင်ငံ၏ တပ်မတော်အတွင်း အမြင့်ဆုံးရာထူးဖြစ်သော ကြယ်ငါးပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရာထူးများကို ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်၊ ဟွန်ဆန်နှင့် ရာနာရစ်တို့အား ချီးမြှင့် ခဲ့သည်။ ဤရာထူးမှာ စစ်ရေးအာဏာရှိမှုထက် နိုင်ငံရေးသမ္မာရင့်မှုကို ဖော်ညွှန်းသည့်ပြယုဂ်အသွင်ကို ပို၍ဆောင်ကျဉ်းပေးသည်။ အမိန့်ပြန်တမ်းတွင် သီဟာနုက ဤရာထူးခန့်အပ် ချီးမြှင့်ခြင်းများမှာ ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့် လက်နက်ကိုင် တပ်ပေါင်းစုနှင့်သက်ဆိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဤတပ် မတော်အမည်မှာ သီဟာနုအုပ်စိုးစဉ်ကာလက သုံးနှုန်းခေါ်ဝေါ်ခဲ့သော အမည် ပင်ဖြစ်သည်။ ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုသည် နိုင်ငံ၏ အမည်ကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတော် (State of Cambodia) မှ ကမ္ဘောဒီးယားဟု ပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်စေခဲ့သည်။ သူ၏ အုပ်စိုးမှု ပြန်လည်စတင်ပြီဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရ၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကို အဆုံးသတ်ပြီဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘာကို သိရှိစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လက်ရှိနိုင်ငံတော်အလံအား အခြားတစ်ခုနှင့် အစားထိုးလဲလှယ်ခဲ့သည်။

“ယခုအခါ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတော်ကို ပြင်သစ်လို ကမ်ဘုတ်ကို၊ ခမာလိုကမ်ပူးများဟု ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ခေါ်တွင်စေလိုက်သည်”ဟု သီဟာနုက ဘုရင့်အမိန့်တော် ပြန်တမ်းတွင် ဖော်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်ကတည်းက အသုံးမပြုဘဲ ပစ်ထားခဲ့သော နိုင်ငံတော် သီချင်းကို ပြန်လည်အသုံးပြုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုသည် ဘုရင်ကို အမွမ်းတင်ထားသည့် သီချင်းစာသားများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ် သော အစဉ်အလာ ဘုရင့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ် တည်ရှိသည်ကို မလိုလား တော့၍ဖြစ်သည်။

အသစ်စက်စက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသော ဗုဒ္ဓလစ်ဘရယ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (BLDP)၏ ပါလီမန်အမတ် အီယင်မိုလိုက “မင်းသားကြီး ဟာ အစိုးရသစ်ကို အသွင်သစ်နဲ့ စတင်လိုတဲ့အတွက် ဒီအပြောင်းအလဲတွေ ကို ပြုလုပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အစိုးရသစ်ကို ယခင်က တော်ဝင်ဘုရင့်အလံ တော်နဲ့ နိုင်ငံတော်သီချင်းတွေက ကိုယ်စားပြုမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သီဟာနုဟာ တရားဝင်ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ အကြီးအကဲ ဖြစ်လာတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူ၏နေအိမ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)အားပြောပြသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ်ရေးဆွဲပြီးစီးသည့်အချိန်တွင် ကမ္ဘော ဒီးယားနိုင်ငံသည် ဘုရင့်နိုင်ငံအဖြစ် တစ်ဖန်ပေါ်ပေါက်လာပေဦးမည် ဖြစ်သည်။ ဤဘုရင့်နိုင်ငံတော်တွင် ဘုရင်သည် အခမ်းအနားများတွင်သာ တက်ရောက် ချီးမြှင့်ခွင့်ရှိသည့် အဆင့်သို့ အာဏာလျှော့ချခြင်းခံထားရပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာအစစ်အမှန်မှာ ပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် နှစ်ဦးဖြစ်သော ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန် တို့အား အပ်နှင်းထားပေသည်။ “ဒါဟာ ကမ္ဘောဒီးယားပါ။ ဒီမှာ ဘာမဆို ဖြစ်နိုင်ပါတယ်”ဟူသော ဒီယူကန်ဟရစ်၏ စကားများမှာ ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ) ၏ နားထဲတွင် ပြန်လည်ကြားယောင်နေမိပါတော့သည်။

ဤအချိန်တွင် သီဟာနုသည် ပြုယမ်းရှိ သူ၏နေအိမ်သို့ ပြန်သွား ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၌ သူရှိမနေသည့်အတွက် အစိုးရအတွက် အဆင်မပြေ မှုများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ အဖွဲ့ဝင် ၁၂ ဦးပါ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်က အနာဂတ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါဝင်သည့် ဘုရင်စနစ်နှင့်ပတ်သက်သောမူ

နှစ်ခုကို အကြမ်းရေးဆွဲပြီးနောက် ဤဘုရင်စနစ်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအပေါ် သီဟာနု၏ အမြင်သဘောထားကို မေးမြန်းရန်အခြေအနေ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုမှာ မြောက်ကိုရီးယားသို့ ရောက်ရှိနေသည်။ ဤတွင် ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့နှစ်ဦးမှာ မူကြမ်းနှစ်ရပ်ကို သယ်ဆောင်လျက် ပြုယမ်းသို့ ၁၉၉၃ စက်တင်ဘာလတွင် သီဟာနုနှင့်တွေ့ဆုံရန် ခရီးထွက်ခွာသွားကြရသည်။ မူကြမ်းတစ်ခုမှာ စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ်ထားရှိသည့် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ခုမှာ စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ် မထားရှိသော ဖွဲ့စည်းပုံဖြစ်သည်။

ရာနာရစ်က ဘုရင်စနစ် ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ကျင့်သုံးမှုကို ထောက်ခံသည်။ သီဟာနုကမူ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အများအပြားရှိသော အုပ်ချုပ်ရေး အခန်းကဏ္ဍ၌ နေရယူလိုပြီး အာဏာကို စွဲလမ်းတောင့်တလျက် ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ထို့နောက် သီဟာနုသည် စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ် ဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို အမျိုးသားလွှတ်တော်က အတည်ပြုနိုင်ရန် သဘောတူခဲ့သည်။ ပြုယမ်း၌ပင် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းခဲ့ပြီးပြီဟု မှတ်ယူရန်ရှိသည်။

သို့ရာတွင် ယင်းသို့မဟုတ်လေပြီ။ ပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦး ဖခွမ်းပင်သို့ စက်တင်ဘာ ၃ ရက်နေ့တွင် ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီးနောက် နာရီပိုင်းအကြာတွင် သီဟာနုက ၎င်းတို့ထံ ဖက်စ်ပေးပို့ပြီး သူသည် ဘုရင်မလုပ်လိုတော့ကြောင့် အကြောင်းကြားခဲ့သည်။ သူက မကျေမလည် အငြင်းပွားဖွယ်ရာများ ပေါ်ပေါက်လာမည်ကို ရှောင်ရှားလိုသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ သူက “ဘုရင်စနစ်ထားရှိရေးနှင့် နိုင်ငံတော်ပြဿနာကို ဆွေးနွေးရမည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် နိုင်ငံအတွင်း ကွဲပြားမှုအသစ် ဖန်တီးမှုအတွက် တာဝန်ရှိလိမ့်မည်ဖြစ်သည်”ဟု ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

နောင်နှစ်ရက်ခန့်အကြာ စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုသည် အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ သူ့အားဘုရင်အဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ခြင်းကို ပယ်ချကြောင်းအကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ဘုရင်စနစ်နှင့် သမ္မတစနစ် နှစ်ခုစလုံးကို ကျင့်သုံးခြင်းမရှိသော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပုံစံအတိုင်း ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်းက ပို၍ကောင်းမွန်လိမ့်မည်ဟု သူကပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုအချိန်

က သီဟာနုသည် ဘေဂျင်း၌ ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှု ခံယူနေချိန်ဖြစ်ပြီး ထိုမှနေ၍ UNTAC အဖွဲ့ အကြီးအကဲ အကာရိုထံ စာတစ်စောင်ပေးပို့ပြီး သူသည် UNTAC အဖွဲ့နှင့် အဆက်အသွယ် မလုပ်တော့ရန် ဆုံးဖြတ်ထား ပြီးဖြစ်ကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ UNTAC အဖွဲ့အတွင်း အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ သီဟာနုဘက်တော်သား ဆန့်ကျင်သူများဖြစ်သောကြောင့်ဟုပြောဆိုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်မှာ ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ပုံ ပြတ်သားမှုမရှိသော မိဘတို့ကြောင့် စိတ်ရှုပ်ရသည့်အပြင် စိတ်အနှောင့်အယှက်လည်း ဖြစ်ရပေသည်။ သို့ရာတွင် နန်းတော်အရာရှိများက သီဟာနုသည် ဘုရင်တစ်ဦးအဖြစ် နောက်ထပ်တစ်ခါ ပြန်လည်ဖြစ်လာရန် မည်သည့်အခါကမျှ ဆန္ဒမရှိခဲ့ဟု ခုခံပြောဆိုခဲ့ကြပြီး ပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် နှစ်ဦးတို့ကသာ သီဟာနုအား ဘုရင်စနစ်ကို အတင်းအကျပ် လက်ခံရန်တိုက်တွန်းနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ဖန္ဒမ်းပင်ရှိ ဇေဇေဝါအဖြစ်ရဆုံး လူတစ်စုမှာ နိုင်ငံခြားသတင်း ထောက်များပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ ယနေ့ရေးသား ဖော်ပြလိုက်သော သတင်း များမှာ နောက်တစ်နေ့တွင် အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်မလာသော သတင်းများ ဖြစ်နေလေ့ရှိသည်။ ဤသည်မှာ သူ၏နောက်တစ်ဆင့် လှမ်းမည့်ခြေလှမ်း များကို အခြားလူများအား တွေးတောစဉ်းစားနေစေသည့် သီဟာနု၏ လုပ် နည်းလုပ်ဟန်တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားအကြောင်း ရေးသား ပေးပို့နေသော သတင်းထောက်အချို့က ၎င်းတို့၏ သတင်းစာ တိုက်များထံ သတင်းများကို နိုင်ငံရေးသမားများ၏ ဟန်လုပ်ဂိုက်ပေးနေမှု ရပ်စဲသည့်အချိန်တွင်မှ ပေးပို့တော့မည်ဟု ပြောဆိုလာခဲ့ကြသည်။

သတင်းထောက်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အမြော်အမြင်ရှိကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့ညတွင် သီဟာနုသည် ဘုရင်နန်းတော်၌ ထည်ဝါခမ်းနားသော အခမ်းအနားဖြင့် ဘုရင်ဘိသိက်ခံယူပွဲတစ်ရပ်ကို ကျင်းပပြီး သူ၏နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများကို အံ့အားသင့်စေခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့နံနက် အစော ပိုင်းတွင် သီဟာနုသည် သူ့အားဘုရင်အဖြစ် နန်းတင်ခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် လွန်ခဲ့ သော ၂၃ နှစ်က စစ်အာဏာသိမ်းပွဲဖြင့် သူ့ထံမှ လုယူသွားခဲ့ကြသည့်

အာဏာများအနက်မှ အနည်းငယ်သာ ပြန်လည်အပ်နှင်းခြင်း ခံရတော့သည်။ တော်ဝင်ခမာဗေါင်း နားတောင်းကိုဝတ်ဆင်ထားပြီး ရွှေကြယ်သီးများ တပ်ဆင်ထားသော တင်ပါးအထိ ရှည်လျားသော သင်တိုင်းဝတ်ရုံပွပွ၊ ဒူးခေါင်းအထိ ရှည်လျားသော ခရမ်းရောင် ပိုးထည်ဘောင်းဘီတို့ကို ဝတ်ဆင်လျက် ကိုယ်ခန္ဓာကျစ်လျစ် သွက်လက်မှုရှိသော အသက် ၇၁ နှစ်အရွယ် သီဟာနုနှင့် သူ၏ကြင်ရာတော် မိုနစ်တို့သည် ဝါရင့်နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများကောင်စီ၏ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရပြီးနောက် ဘုရင်နှင့် မိဖုရားအဖြစ် ဘွဲ့နာမည်ပေးခြင်းကို ခံယူခဲ့ကြသည်။ သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာမျိုး အလိုရှိခဲ့သောသူမှာ စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ်အဖြစ် အဆင့်နိမ့်ကျသော ရာထူးတာဝန်ဖြင့်သာ ကျေနပ်ခဲ့ရသည်။ ဤစည်းမျဉ်းခံ ဘုရင်စနစ်အရ ဘုရင် သီဟာနုတွင် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်ခွင့်၊ အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးများကို ခန့်အပ်ခြင်း၊ ထုတ်ပယ်ခြင်း ပြုနိုင်ခွင့်အာဏာများ ရရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဤလုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာများမှာ မည်သည့်အခါမျှ ကျင့်သုံးလုပ်ဆောင်ခွင့် ရရှိမည်မဟုတ်ပေ။

သီဟာနုအဖို့ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၏ ပြင်ပတွင်ရှိနေသည်က အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံသည် ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦး၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိနေသည်။ တတိယအင်အားစုဖြစ်သော ဘုရင်ကသာ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်မှုတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လျှင် အာဏာပဟိုချက်များအကြား ပဋိပက္ခများ ဖြစ်လာနိုင်သည်ဖြစ်၍ အခြေအနေမှာ ပို၍ဆိုးဝါးလာမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့နေ့လည်တွင် သူတို့၏ချစ်ခင်လေးစားရပါသော ဘုရင်မင်းမြတ်အား ရိုသေဂါရဝပြုရန် နန်းတော်အဝင်ဝသို့ ရောက်ရှိစုရုံးနေကြသည့် ပြည်သူလူထုထောင်ပေါင်းများစွာကို သီဟာနုက နှုတ်ခွန်းဆက်သသည်။ အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့နိုင်သည့် အနေအထားတွင် ခန္ဓာကိုယ် သေးသေးကွေးကွေးနှင့် တစ်ဦးတည်း နန်းတော်လသာဆောင်ပေါ်တွင် မတ်တပ်ရပ်နေသော သီဟာနုကို အမှုထမ်းတစ်ဦးက တော်ဝင်ထီးတစ်လက်မိုးလျက် ပူပြင်းသောနေရောင်မှ အကာအကွယ်ပေးနေသည်။

နန်းတက်ပြီး ရက်သတ္တပတ် နှစ်ပတ်ခန့်အကြာတွင် သီဟာနုသည် ဘေဂျင်းသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။ ဘေဂျင်းတွင် သီဟာနုသည်

အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့၌ တရုတ်ဆရာဝန်များ၏ ခွဲစိတ်ကုသမှုကို ခံယူခဲ့ပြီး အသက်အန္တရာယ်ပေးနိုင်သော အကြိတ်တစ်ခုကို သူ၏ဆီးသွားလမ်းကြောင်း ပရိုစတိတ်အနီးမှ ဖယ်ထုတ်ခဲ့ရသည်။ သီဟာနုသည် သူ၏ခွဲစိတ်ခံယူမှုသတင်းကို ပြည်သူများအား ရက်အတန်ကြာ အသိပေးပေးဘဲ ထားခဲ့သည်။

အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုသည် ဘေဂျင်းမြို့မှနေ၍ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်၍ သူသည် လွန်ခဲ့သောအပတ်က ကင်ဆာဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြိတ်တစ်ခုကို ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်းမှ ဖယ်ရှားခဲ့ပြီး အဆိုပါအကြိတ်မှာ အခြားနေရာများသို့ ပြန့်နှံ့ခြင်းမရှိသေးကြောင်း အသိပေးကြေညာလိုက်ရာ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူလူထုမှ အံ့အားသင့်ခဲ့ကြရသည်။

သွေးဖြူဥတွင် ဖြစ်ပွားသော ကင်ဆာအဖြစ် စမ်းသပ်တွေ့ရှိရပြီး သီဟာနုက “ဤအကြိတ်ကို နှစ်လ သို့မဟုတ် သုံးလအတွင်း မတွေ့ရှိခဲ့ရပါက အကြိတ်ဟာ ကျွန်တော့်ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အခြားအစိတ်အပိုင်းတွေထိ ပျံ့နှံ့သွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုရှင်းပြခဲ့သည်။

ဆီးကြိတ်ရောဂါ ကုသခံယူနေရမှုကြောင့် သူ၏ ဖခင်ပင်သို့အပြန်ခရီးမှာ နောင်နှေးခဲ့ရသည်။ သူ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ပါက နိုင်ငံ၏ တည်ငြိမ်မှုကို ထိခိုက်တုန်လှုပ်စေမည့်အရေး စိုးရိမ်ပူပန်မှုများရှိခဲ့သည်။ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ အဖွဲ့အတွင်း နိုင်ငံရေးပါတီအုပ်စုများ စုစည်းညီညွတ်စွာ ယှဉ်တွဲနေနိုင်ရေးကို လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သူမှာ သီဟာနုတစ်ဦးတည်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ရှုမြင်ထားကြ၍ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေတွင် ဘုရင်သီဟာနု ကွယ်လွန် သို့မဟုတ် အပြင်းအထန် နာမကျန်းဖြစ်ပါက ၎င်းအား မည်သူက ဆက်ခံ၍ နန်းတက်ရမည်ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြထားခြင်း မရှိရလေကား သူကွယ်လွန် သို့မဟုတ် အပြင်းအထန် နာမကျန်းဖြစ်ပွားမှုက ၎င်းအား ဆက်ခံရေးအငြင်းအခုံ တိုက်ပွဲတစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်စရာရှိလေသည်။ ရာနာရစ်နှင့် ချက္ကရာဇ်တို့သည် ဘုရင်ဖြစ်ရေးကြိုးပမ်းအားထုတ်လာကြဖွယ် ရှိနေသည်။ ထို့အတူ သီဟာနု၏ အခြားသားတော်များကလည်း ဘုရင်ရာထူးကို မျက်စေကျကြမည်ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်ဘုရင်ရွေးချယ်ရေးစနစ်မှာ ဝါရင့်ကမ္ဘောဒီးယားတိုင်းကျိုးပြည်ပြု ပုဂ္ဂိုလ်များ (Statesmen) နှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဘုရင်တော်ဝင်

ကောင်စီမှ မဲပေးရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

သူ၏ အသက် ၇၁ နှစ်မြောက်မွေးနေ့မတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်တွင် သီဟာနုသည် သူ၏ ကင်ဆာရောဂါကို ဓာတုကုထုံးနှင့် ရေဒီယိုဓာတ်ရောင်ခြည်ကုထုံးတို့ဖြင့် ဆေးကုသခဲ့ရသည်အထိပင် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ အသက်အန္တရာယ်နှင့် ကြုံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရထံ ကွယ်လွန်မည့်အချိန်မှာ နီးကပ်နေပြီဟု စာရေးသားပြောကြားခဲ့သည်။ သူသည် သူကွယ်လွန်ပြီးနောက် သူ၏ကြင်ရာတော်၏ နေထိုင်အသက်ရှင်ရေးအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်နေခဲ့မိသည်။

“ကျွန်တော်သေဆုံးသွားပြီးနောက်မှာ ဒါဟာ ကြိုမြင်လို့မရပါဘူး။ ကမ္ဘောဒီးယားဘုရင့် အစိုးရနဲ့ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကို ကျွန်တော့်ရဲ့ မုဆိုးမကြင်ရာတော်မိဖုရား ဒိုနစ်သီဟာနုကို သူမ မသေခင်ကာလတစ်လျှောက်လုံး ဘုရင့်နန်းတော်မှာ နေထိုင်ခွင့်ပြုဖို့ မေတ္တာရပ်ခံလိုပါတယ်။ လက်ရှိ ကျွန်တော့်အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ရုံး ဖွင့်လှစ်ထားတဲ့ အိမ်မှာနေခွင့်ပြုကြပါ။ အဲဒီအိမ်မှာ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့်မယ်တော် မိဖုရား ဆီဆိုဝတ်ကိုဆိုမတ်ဟာ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့ လုံနီးရဲ့ မောင်းထုတ်ခြင်းမခံရမီအထိ နေသွားခဲ့တာပါ”ဟု သီဟာနုက ပြောဆိုခဲ့သည်။

အကယ်၍ ထိုအိမ်တွင် နေထိုင်ခွင့်မရရှိခဲ့လျှင် သူမအား ယခု သူ၏အတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့ဝင်များ နေထိုင်သောအိမ်တွင် နေခွင့်ပြုပါရန် ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ဒီအိမ်ဟာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်က နန်းတော်ကို ကျွန်တော် ပထမဆုံးအကြိမ် သွားလည်တုန်းကတည်းက ရင်းနှီးမှုရှိခဲ့တဲ့ နေအိမ်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သီဟာနုက သူ၏အိမ်ပြန်ခရီးကို ရည်ညွှန်း၍ပြောဆိုခဲ့သည်။

သူ၏မွေးနေ့တွင် သီဟာနုထံ တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ကျန်ကျီချင်ကိုယ်တိုင် ဘေကျင်းဆေးရုံသို့ လာရောက်တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ် မေလ သို့မဟုတ် ဇွန်လအထိ ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ပြန်လိမ့်ဦးမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သူ၏ကင်ဆာရောဂါမှာ ယခင်ထင်မှတ်ထားသည်ထက် အခြေအနေ ပိုမိုဆိုးဝါးလာသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် သူသည် တရုတ်ရိုးရာ ဆေးဝါးကုသမှုနည်းလမ်းများဖြင့်

ဆေးဝါးကုသမှု ခံယူနေရသောကြောင့်လည်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

နောက်ဆုံး ဖခွမ်းပင်သို့ သီဟာနုပြန်လည် ရောက်ရှိသည့်အခါ သူသည် သူ၏အသက်ကို အန္တရာယ်ပြုမည့်အကြောင်း သတိပေးချက်ကို ရရှိခဲ့သည်။ ကင်ဆာရောဂါ၏ သတိပေးချက်မဟုတ်ဘဲ၊ ဤတစ်ကြိမ်တွင်မူ ခမာနီတို့က သတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထူးဆန်းစွာပင် သတိပေးချက်မှာ ဒီယူဆန်ဖန်ထံမှ လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဒီယူဆန်ဖန်က သီဟာနုအား ၎င်း၏ အသက်အန္တရာယ် လုံခြုံမှုအတွက် နိုင်ငံမှထွက်ခွာသွားရန်နှင့် ၎င်းတို့အဖွဲ့ သည် “ဖခွမ်းပင်နှင့် နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် မငြိမ်မသက်မှုကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပွား အောင်ပြုလုပ်ရန်”စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ သီဟာနုက သူသည် ဆန်ဖန်ထံမှ “လျှို့ဝှက်စာတစ်စောင်”ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် လက်ခံရရှိခဲ့ပြီး စာထဲတွင် ပြောက်ကျားခေါင်းဆောင်က သူ့အား နိုင်ငံမှထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရန် ပြောဆိုထားသည်။ ဆန်ဖန်သည် သီဟာနုအား သီးသန့်လေယာဉ် စောင့်မနေဘဲ ဘန်ကောက်သို့ ခရီးသည် လေယာဉ်ဖြင့် ထွက်ခွာရန်ပြောကြားခဲ့သည်။

“သူက ကျွန်တော့်ကို ဘန်ကောက်ကိုသွားတဲ့ ခရီးသည်တင် လေယာဉ်နဲ့ လိုက်သွားဖို့ အကြံပြုပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူက ကျွန်တော့်ကို အန္တရာယ်နဲ့ မကြုံရစေချင်လို့ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သီဟာနုက ပြောဆိုသည်။ “သူက ကျွန်တော် အသက်ရှင်နေချင်သေးတယ်ဆိုရင် အမြန် ပြေးရလိမ့်မယ်”ဟု ဒီယူဆန်ဖန်က သူ့အားပြောပြကြောင်း သီဟာနုက ထပ်လောင်းပြောပြသည်။

ဘုရင်က သူသည် ကမ္ဘောဒီးယား၌ပင် ဆက်လက်နေထိုင်သွား မည်ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခအကျပ်အတည်းအတွင်း ကျရောက်နေစဉ် သူ၏ပြည်သူများ ကို ထားရစ်ခဲ့ပြီး မည်သည့်အခါတွင်မျှ ထွက်ခွာသွားမည်မဟုတ်ဟု ပြောကြား ခဲ့သည်။ ဆန်ဖန်က သူ၏ပေးစာပါအကြောင်းအရာများကို အခြားသူများအား ဖွင့်ဟပြောကြားခြင်း မပြုလုပ်ပါရန် သီဟာနုအား ပြောကြားခဲ့သော်လည်း သီဟာနုသည် နှုတ်ပိတ်မနေဘဲ ဖွင့်ဟပြောကြားခဲ့သည်။

“ဒီယူဆန်ဖန်ကို ရုပ်မြင်သံကြားနဲ့ ရေဒီယိုကနေ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တော့မှထွက်ပြေးမှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်

ဟာ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက အန္တရာယ်ကနေ ဘယ်တော့မှ ထွက်ပြေးတဲ့လူ မဟုတ်ပါဘူး"ဟု သီဟာနုကပြောပြသည်။

ထိုစဉ်အတောအတွင်း ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်၏တိုက်ရိုက် အမိန့်အရအစိုးရသည် ခမာနီအဖွဲ့အား မတရားသင်းကြေညာရန် ဥပဒေ မူကြမ်းတစ်ရပ် ရေးဆွဲခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် မကြာမီ၌ ဘုရင်သီဟာနုသည် သူ့အားဘုရင်အဖြစ် နန်းတက်နိုင်ရေး ကူညီထောက်ခံခဲ့ကြသည့် အဓိကပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဦးဖြစ်သော ရာနာရစ်၊ ဟွန်ဆန်တို့နှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်တိုးအောင် သူ့ဘာသာသူ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၄၊ မေလ ၇ ရက်နေ့တွင် သီဟာနုက ခမာနီအဖွဲ့အပါအဝင် နိုင်ငံရေးပါတီအားလုံး ပါဝင်သည့် ရွေးကောက်ပွဲအသစ်တစ်ရပ်ကို ကမ္ဘောဒီးယား၌ကျင်းပရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ခမာနီတို့ကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ကဏ္ဍတစ်ခုမှ ပါဝင်ခွင့်ပေးပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ထားသော နယ်မြေများကို စွန့်လွှတ်ရမည်ဟု သူက ပြောကြားခဲ့သည်။ များစွာမကြာသေးသော ရက်သတ္တပတ်များအတွင်း ပြောက်ကျားများက ပတ္တမြားထွက်ရှိရာ ပိုင်လင်းမြို့ကို အစိုးရထံမှ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် ခမာနီနှင့် အစိုးရတပ်ဖွဲ့များအကြား တိုက်ခိုက်မှုအရှိန်မှာ ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကျဉ်းထဲကျပ်ထဲရောက်ရှိနေသော ပြောက်ကျားများနှင့် တိုက်ခိုက်နေသည့် အစိုးရသည် ဘုရင်၏စိတ်ကူးအကြံအစည်အား ချက်ခြင်းပယ်ချခဲ့သည်။

အစိုးရတွင် နောက်ထပ်ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခု ကျင်းပပြုလုပ်ရန် ငွေကြေးမရှိတော့။ ရွေးကောက်ပွဲ အောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် လုံခြုံမှုလည်း မပေးနိုင်သည့်အပြင် ခမာနီအပါအဝင် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများအား လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းရေး လမ်းစဉ်ကို အတိအကျ လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်အောင် လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ် ဘင်နီဝီဂျိုနို (Benny Widiono) က ကုလသမဂ္ဂသည် လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်ခန့်က ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပမှုအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂ ဘီလီယံ (သန်းနှစ်ထောင်)သုံးစွဲခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ ထိုငွေကြေးများအပေါ် ရလဒ်ကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာအောင် လိုလားမှုများစွာနှင့် ကုလသမဂ္ဂမှာ အလုပ်

အကြွေးတင်လျက်ရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင်နှင့်နီးစပ်မှု ရှိလာသည် နိဂိုဒွန်ဆီရိုဗ်နှင့် ဆမ်ရိုန်ဆီတို့ကဲ့သို့သော အစိုးရခေါင်းဆောင် များမှာ သီဟာနုအား ဩဇာအာဏာမရှိသူအဖြစ် ချောင်ထိုးထားခြင်းအပေါ် ကျေနပ်မှုမရှိကြပေ။ ထိုလအတွင်း၌ပင် ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့၏ ပါတီ အတွင်းမှ သီဟာနုအား ထောက်ခံကြသူများက သက်တမ်းတစ်နှစ်ခန့်မျှပင် မရှိသေးသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်မှုပြု၍ သီဟာနုအား အာဏာ အပြည့်အဝပေးရန် လျှို့ဝှက်စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ် မအောင် မြင်သည့်အခါ ဤလှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ခံခဲ့ကြသူများမှာ လူအများ၏ ပျက်ရယ် ပြုစရာဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် သီဟာနုကိုယ်တိုင်ကပင် သူ အာဏာရရှိရေးအတွက် နောက်ထပ် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုကို စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြန်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခန်းတစ်ခု၌ ဘုရင်က သူသည် တိုင်းပြည်အား ဝရန်းသုန်းကား ဖြစ်ပေါ်နေ သည့်အခြေအနေမှ ကယ်တင်ရန် နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို “တစ်နှစ် သို့မဟုတ် နှစ်နှစ်” ကြာမျှ ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရယူရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီ ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဤတွင် ဟွန်ဆန်မှာ အထိတ်တလန့်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ချက်ချင်းပင် သူသည် ဘုရင့်ထံစာတစ်စောင် ရေးသားပေးပို့ပြီး ၎င်း၏ ပြောဆိုချက်အပေါ် ရှင်းလင်းပြန်ကြားပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။

“ယခု ကျွန်တော် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိလိုသည့်အချက်မှာ ဘုရင် မင်းမြတ်သည် ဝန်ကြီးချုပ်တာဝန် ထမ်းဆောင်ရန် ဆန္ဒရှိမရှိဆိုသည့် အချက် ပင်ဖြစ်ပါသည်”ဟူ၍ ဟွန်ဆန်က သီဟာနုအားမေးမြန်းခဲ့သည်။

သီဟာနုက ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီများကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း နေရာ မပေးလိုသည့်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ဆူးညှောင့်ကန်သင်း တစ်ခု ဖြစ်နေသည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့သည်။ ယင်းစွပ်စွဲမှုအပေါ် ဟွန်ဆန်သည် ယမ်းပုံမီးကျဒေါသထွက်ခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အတားအဆီး တစ်ခုအဖြစ် ထင်မြင်ခံရမှုအပေါ် အလွန်စိတ်ပျက်မိသည့်အတွက် ဟွန်ဆန် သည် ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ရန်အထိပင် စဉ်းစားခဲ့မိသည်။

ဘုရင့်ထံပေးပို့သည့်စာထဲတွင် ဟွန်ဆန်က “သီဟာနုက ၎င်း သည် ဟွန်ဆန် သို့မဟုတ် စီပီပီပါတီ၏ ထောက်ခံမှုမရရှိဘဲ အာဏာကို

ပြန်လည်ရယူမည်မဟုတ်ကြောင်း၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဟွန်ဆန်ခေါင်းဆောင်ပြီး ခွဲထွက်သွားပါက သွေးချောင်းစီးတိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာမည်ကို မလိုလား၍ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့မှုအပေါ် ကျွန်တော်သည် အံ့ဩတုန်လှုပ်မိရပါသည်။ ဤစာကြောင်းသည် သူ့အားများစွာ စိုးရိမ်ပူပန်စေပါသည်။ ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဤစာမိတ္တူကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံထုတ် သတင်းစာများစွာ၌ စာမျက်နှာတစ်မျက်နှာအပြည့် ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်အား ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ကြသူများတွင် သီဟာနုတစ်ဦးတည်းသာမဟုတ်ပေ။ ဆမ်ရိန်ဆီသည်လည်း ခမာနီများအား မတရားသင်းအဖြစ် ကြေညာခြင်းကို ဆန့်ကျင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဝေဖန်မှုများကို ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ခမာနီအဖွဲ့အား မတရားသင်းအဖြစ် ကြေညာသည့်ဥပဒေကို အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ထောက်ခံမဲအများစုဖြင့် မဲခွဲအတည်ပြုခဲ့သည်။

ခမာနီပြောက်ကျားများက ပိုင်လင်းဒေသ၌ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်နေခြင်းနှင့် အနောက်နိုင်ငံသားသုံးဦးကို ဓားစာခံအဖြစ် ပြန်ပေးဆွဲခေါ်သွားခြင်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ သဘောထားအမှန်ကို ဖော်ပြနေချိန်တွင် သီဟာနုက ဒီယူဆန်ဖန်အား ဒုတိယသမ္မတအဖြစ် တင်မြှောက်ရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့ခြင်းကို ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများစွာက သဘောမတူ ကန့်ကွက်ရမည့်အရာအဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။

ဘုရင်သီဟာနုက ဟွန်ဆန်ထံ ဇွန်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် စာရေးသားပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာတွင် “ကျွန်တော်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိကြောင်း အဆွေတော်ထံ ရှင်းလင်းတင်ပြလိုပါသည်။ ကျွန်တော်မှာ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သော အဘိုးအိုတစ်ဦးဖြစ်နေပြီး ကျန်းမာရေးမှာလည်း ဆိုးရွားလျက်ရှိပါသည်”ဟု ဖော်ပြထားသည်။

အစောပိုင်းရက်အနည်းငယ်ကပင် သီဟာနုသည် အစိုးရအဖွဲ့အား ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန်ကိစ္စကို ထောက်ခံပြောဆိုခဲ့သေးသည်။ သူ၏ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက အစိုးရအဖွဲ့ပုံစံအတိုင်း ဝန်ကြီး ၁၆ ဦးခန့်ရှိသော အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းရန် ထောက်ခံခဲ့သည်။ သူ၏ အရေးကိစ္စကို အကောင်

အထည်ဖော်ရန် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ပေးမည့် အခိုင်အမာ ထောက်ခံသူများ အဖွဲ့တစ်ခုကို တည်ထောင်သည့် စက်တင်ဘာလတွင် ဘုရင်၏ကြိုးပမ်းနေမှု များမှာ သိသာထင်ရှားလာခဲ့သည်။ သူ့အား အခိုင်အမာ ထောက်ခံနေသူများ အနက် တစ်ဦးမှာ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် သူ၏ဖခင်အတူ မအေကွဲညီအစ်ကို ဆီရိုဗုဒ်ပင်ဖြစ်သည်။ အောက်တိုဘာလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)သည် ဖခွမ်းပင်ရှိ သူ၏နေအိမ်၌ရှိနေ သည့် ဆီရိုဗုဒ်ထံ ဖုန်းဖြင့်ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ သူက ကျွန်ုပ်တို့အား သူ့ထံ လာရောက်တွေ့ဆုံရန်ပြောသည်။ သို့ဖြင့်ပထမထပ်ရှိ စာကြည့်ခန်းသို့ လှေကား အတိုင်း တက်သွားရာ ဆီရိုဗုဒ်အား စားပွဲတစ်လုံး၌ထိုင်လျက် သူ၏ဆရာ ရာနာရစ်ထံတင်ပြမည့် အလုပ်နှုတ်ထွက်စာတစ်စောင်ကို လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်နေသည်ကိုတွေ့ရသည်။ အခန်းထောင့်တစ်နေရာ၌ တပ်ဆင်ထားသော ရုပ်မြင်သံကြားဖန်သားပြင်မှတစ်ဆင့် ဆီရိုဗုဒ်သည် ၎င်း၏အိမ်ဝင်းတံခါး ဝင် ပေါက်ကို လှမ်းကြည့်နိုင်လေသည်။

ရာထူးတာဝန် ထမ်းဆောင်သည်မှာ ၁၅ လခန့်မျှသာ ရှိပါသေး လျက် အဘယ့်ကြောင့်နှုတ်ထွက်လိုရပါသနည်းဟု ကျွန်ုပ်တို့က သူ့ကိုမေးမြန်း ကြည့်သည်။

မှားယွင်းစွာ လက်နှိပ်စက်ရိုက်မိသော စကားလုံးတစ်လုံးကို ပယ် ဖျက်ယင်း သူက “ကိစ္စအတော်များများမှာ သဘောမတူညီမှုတွေ ရှိနေလို့ ကျွန်တော် ရာထူးကနေ နှုတ်ထွက်ပါတော့မယ်။ ဘုရင်မင်းမြတ် သီဟာနုရဲ့ အစိုးရနဲ့ ခမာနီအကြား အမျိုးသားပြန်လည် ပေါင်းစည်းရေးကောင်စီ ပွဲ့စည်းမယ့် စိတ်ကူးအကြံအစည်ကို လက်မခံခဲ့ကြပါဘူး။ ဒါ့အပြင် ဘုရင်က အစိုးရနဲ့ ထိုင်းကုမ္ပဏီတို့အကြား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းနိုင် မယ့်နည်းလမ်းအချို့ကို အဆိုပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ဘုရင်တင် ပြချက်တွေကို လက်မခံခဲ့ကြပါဘူး”ဟု ပြောပြသည်။

သူ၏ ဟောင်းခွမ်းနေသော လက်နှိပ်စက်၏ စာရိုက်ခလုတ်များကို ရိုက်ရင်း ဆီရိုဗုဒ်က “ငိုးငိုးသားသား ပြောရမယ်ဆိုရင် အထူးသဖြင့် ကျွန်တော် နဲ့ ဟွန်ဆန်အကြားမှာ ပြဿနာတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ အထက် အရာရှိလည်း ဖြစ်၊ ဖန်စင်ပက်ပါတီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်တဲ့ ရာနာရစ်နဲ့တော့

ဘာပြဿနာမှမရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ဟွန်ဆန်နဲ့တွဲပြီး အလုပ်လုပ် လို့မရနိုင်တော့ပါဘူး။ သူဟာ ဘုရင့်ဆီကို စာမျက်နှာ ၆ မျက်နှာပါ စာ တစ်စောင်ရေးပြီး ဇော်ကားမှုပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်ဘာမှ မလုပ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော် အလွန်ပဲ စိတ်ပျက်မိပါတယ်”ဟု ထပ်လောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

သူသည် အစိုးရအပေါ်ထက် ဘုရင့်အပေါ် ပိုမို၍သစ္စာစောင့်သိနေ ပါသလော။

“အစိုးရဟာ ဘုရင့်အပေါ် သစ္စာရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနိုင်ငံဟာ ဘုရင့်နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရင်သီဟာနုရဲ့ အကြံပေးချက်တွေကို လည်း လုံးဝထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းမပြုကြတာကို တွေ့ရပါတယ်”ဟု ဆီရိုဖဒ် က ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်ရှိသည့် နိုင်ငံအကြီးအကဲ ဖြစ်လာရန် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေဆဲဟု ပြောဆိုနိုင်ပါမည်လား။

“သူဟာ အာဏာကို ရယူဖို့ဆန္ဒမရှိကြောင်း ကြေညာပြီးသားဖြစ် ပါတယ်”ဟု ဆီရိုဖဒ်က ပြောကြားသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)သူ့အိမ်မှ ပြန်အထွက်တွင် သူက သူ၏နှုတ်ထွက် စာတင်မှုမှာ သူ၏ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆမ်ရိန်ဆီအား ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးရာထူးမှ နှုတ်ပယ်ခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့်အနေဖြင့် ပြုလုပ် ခြင်းမဟုတ်ပါဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနုသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်၌ မဲအများစုဖြင့် ဝန်ကြီးရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခြင်းခံရသော ဆမ်ရိန်ဆီအား ကယ်တင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ရိန်ဆီသည် သူ၏အထက် အကြီးအကဲများဖြစ်သော ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦးအား ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လှုံ့ ဆော်ခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦးက သူ၏အနာဂတ်ကို မဲခွဲဆုံးဖြတ်စေခဲ့သည်။ လွှတ်တော်အမတ် ၉၀ ဦးက သူ့အားထုတ်ပယ်ခြင်းကို ထောက်ခံ မဲပေး ခဲ့ကြပြီး အမတ် ၇၀ ဦးတို့ကသာ ဆန့်ကျင်မဲပေးခဲ့သည်။ ယင်းသို့ မဲခွဲဆုံးဖြတ် ခြင်းမပြုမီ ရိန်ဆီသည် စကားပြောမိုက်ခွက်ကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌထံ ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံခြင်းမပြုဘဲ ဆွဲကိုင်ကာ သီဟာနုက သူ့ထံပေးပို့ခဲ့သော သဘော

ထား ကြေညာချက်ကို စတင်ဖတ်ကြားပြခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဖန်စင်ပက်ပါတီ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဖြစ်သူ ယူဟော့ခရီက ဆမ်ရိန်ဆီအား ဖတ်ကြားခြင်းမပြုရန် တားဆီးခဲ့သည်။ ဟော့ခရီက ရိန်ဆီသည် နိုင်ငံတော်အခမ်းအနားများတွင် လိုက်နာစောင့်ထိန်းအပ်သော ကျင့်ဝတ်ကို ချိုးဖောက်ရာ ရောက်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

“ရိန်ဆီဟာ မဲခွဲဆုံးဖြတ်မှုအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးက စောဒကတက်ခဲ့သည်။

လွှတ်တော်ဝင်း၏ အပြင်ဘက်တွင်မူ ရိန်ဆီသည် သီဟာနု၏ စာမိတ္တူများစွာကို ဝေငှခဲ့သည်။

“ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးအဖြစ် သင်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပြည်သူများနှင့် အမိနိုင်ငံတော်ကို များစွာအလုပ်အကျွေးပြုခဲ့ပြီဖြစ်သည်”ဟု သီဟာနုက ရိန်ဆီထံပေးပို့သော သူ၏ အောက်တိုဘာ ၁၇ ရက်နေ့ရက်စွဲပါစာတွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ “အခြားဌာနများကို ဦးဆောင်ရန်ရည်ရွယ်လျက် သင်သည် သင်၏လက်ရှိဝန်ကြီးရာထူးမှ နှုတ်ထွက်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် အမျိုးသားစီးပွားရေးတစ်ခုလုံးသည် အန္တရာယ်များစွာနှင့် ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အခက်အခဲပေါင်းများစွာ ပေါ်ပေါက်လာပေတော့မည်။ ကျွန်ုပ်သည် အစိုးရ၏ အရေးအရာကိစ္စများတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ပိုင်ခွင့် မရှိသော်ငြားလည်း သင့်အား အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း နေမြဲအတိုင်း ဆက်လက်ရှိနေစေချင်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ပြည်သူများက သင်၏နိုင်ငံ အကျိုးဆောင်ရွက်မှု၊ သင်၏ မြင့်မားသော မျိုးချစ်စိတ်နှင့် ကျွမ်းကျင်သော ပညာအရည်အချင်းများကို လိုအပ်နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှုများစွာဖြင့် နိရိုဒ္ဓန် သီဟာနု”ဟူ၍ သူ၏စာတွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

အမည်မဖော်လိုသူ ရာနာရစ်နှင့် နီးနီးကပ်ကပ် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော အစိုးရအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက “ရာနာရစ်မှာ သူ့ဖခင်ကြောင့် များစွာ စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်နေရပါတယ်။ ဒီမှာ သူက အစိုးရအဖွဲ့ကို သန့်ရှင်းကောင်းမွန်လာအောင် ကြိုးစားနေချိန်မှာ သီဟာနုက အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ဖို့ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်နေပါတယ်”ဟု ကျွန်ုပ်တို့အား (စာရေးသူ)ပြောပြသည်။

ဘေဂျင်းမှနေ၍ သီဟာနုသည် သူ၏စာရေးသား တိုက်ပွဲဆင်မှုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ရိန်ဆီထံ စာရေးသားပြီး ရက်အနည်းငယ် ခန့်အကြာတွင် သူသည် ဘီယာချက်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီတစ်ခုနှင့် ပြဿနာ တက်စေမည့် ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ စင်ကာပူစီးပွား ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုက ဖခွမ်းပင်၌ ၎င်းတို့တည်ဆောက်ရန် အဆိုပြုတင်ပြ ထားသော ဘီယာချက်စက်ရုံမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံ တကာဘီယာချက် စက်ရုံတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့မှုအပေါ် သီဟာနုသည် စိတ်ဆိုးဒေါသထွက်ခဲ့သည်။

“ဒီလို ဟိတ်ဟန်ထုတ်ပြောဆိုတာဟာ လုံးဝလက်မခံနိုင်စရာအချက် ပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဆန်ကုန်ရိရက်စတာနီယမ် (SRN) အစိုးရ လက်ထက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ပြင်သစ်စက်ပစ္စည်း၊ ပြင်သစ်နည်းပညာနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ ဘီယာစက်ရုံတစ်ခုဟာ ၁၉၆၈-၆၉ ခုနှစ်တုန်းက သီဟာနု ဗီလီမှာ တည်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲလဲဆတ်အမျိုးအစားဘီယာကို ထုတ်လုပ်တဲ့ စက်ရုံဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဒေါသပေါက်ကွဲနေသော သီဟာနုက ပြောကြားသည်။ “အကူအညီတွေပေးဖို့ ကမ္ဘောဒီးယားကို ရောက်လာကြတဲ့ နိုင်ငံခြားသား တွေက ကျွန်တော့် SRN အစိုးရ (၁၉၅၅-၆၇)ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက် စက်ပစ္စည်းကိရိယာတွေ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံတွေ ကို မဖြည့်ဆည်းခဲ့ဘူးလို့ လိမ်ညာပြောဆိုနေကြပါတယ်။ သူတို့တွေဟာပဲ ရှေ့ဆောင်သူတွေလိုလို လူတွေယုံကြည်လာအောင် ပြောဆိုနေကြပါတယ်။ သူတို့က ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတွေကို နိုင်ငံတစ်ခုကို ဘယ်လိုတည်ဆောက်ရ တယ်၊ ခေတ်မီနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဆိုတာ ဘယ်လိုဆိုတာတွေကို သင်ကြားဖို့ ရောက်လာကြတယ်လို့ လူတွေယုံကြည်လာအောင် ပြောဆိုနေကြပါတယ်” ဟု သီဟာနုက ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။

“အမှန်တကယ်ရှိခဲ့သည်ဆိုသည်ကို ပြည်သူလူထုအား သက်သေ အဖြစ် ပြနိုင်သည့် ဓာတ်ပုံများ၊ ရုပ်ရှင်ကားများ အများအပြားရှိပြီး၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ပတ်သက်သော အခြားအဖြစ်မှန်များကိုလည်း မည်သည့် အချိန်၌မဆို သက်သေပြနိုင်ပါသည်။ အန်ကောခေတ်ကာလ အချိန်ကို ထုတ် ဖော်ပြောဆိုရန် မလိုသေးဘဲ SRN အစိုးရ လက်ထက်တွင်ပင် ကမ္ဘောဒီးယား

နိုင်ငံသည် ခေတ်မီနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နိုင်ငံသည် လူအရိုင်းအစိုင်းများ နေထိုင်သည့်နိုင်ငံမဟုတ်ပါ”ဟု သီဟာနုက ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

စင်ကာပူဘီယာ ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီက ၎င်းတို့သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၅၀ တန်သုံးရှိ ဘီယာချက်စက်ရုံတစ်ခုကို ဖခွမ်းပင်မြို့တော်နှင့် ၁၅ ကီလိုမီတာအကွာအဝေးတွင်ရှိသော ကန်ဒါလ်ပြည်နယ်၌ တည်ဆောက်မည်ဟု အောက်တိုဘာလ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ကျေးလက်စံအိမ်နှင့်လည်း သိပ်မဝေးလှပေ။ “စီးပွားရေးဖက်စပ်သဘောတူစာချုပ်ကို ယနေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ ဤဘီယာချက်စက်ရုံသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ပထမဦးဆုံး နိုင်ငံတကာဘီယာချက် စက်ရုံတစ်ရုံဖြစ်လာတော့မည်”ဟု အဆိုပါ ကုမ္ပဏီက ပြောကြားခဲ့သည်။

သီဟာနုလက်ထက် ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအချို့ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများမှာ ဟိုတစ်ကွက်သည်တစ်ကွက် လုပ်ဆောင်လျက် အစီအစဉ်ကျနမှု မရှိခဲ့ပေ။ အကောင်းဘက်မှကြည့်၍ ပြောရမည်ဆိုသော် သူ၏ “ဗုဒ္ဓအလိုကျ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ”အခြေခံ မူဝါဒများကြောင့် နိုင်ငံအသုံးစရိတ်၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပညာရေးကဏ္ဍတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။ သူ၏ အခြားဆုံးဖြတ် လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ အမြော်အမြင်နည်းပါးမှုရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ တရုတ်လူမျိုး စီးပွားရေးအသိုင်းအဝိုင်း၏ ကျောရိုးကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းပိုက်ခြင်းအားဖြင့် ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့သည်။ ဤ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖောက်ပြန်လုပ်ဆောင်မှုမှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် အစိုးရက ပြန်လည်တည်မတ် အသက်သွင်းခဲ့သည့် အချိန်အထိ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်ကြာ တည်ရှိခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ စီးပွားရေး ပိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုများမှာ ကုန်သည်များအား ငွေကြေးအမြတ်အစွန်း ပိုမိုရရှိသော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ ဆန်စပါးများကို မှောင်ခိုရောင်းချရန် တွန်းပို့ပေးရာရောက်ခဲ့သည်။ ကုန်သည်များမှာ မှောင်ခိုရောင်းချသည့်နည်းလမ်းကို ထိုအချိန်ကတည်းကပင် ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြသည်။

ထာဝရရန်စနေသူတစ်ဦးအဖြစ် သီဟာနုသည် သူ၏အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်သည့် အနေအထား၌ အမြဲရှိနေခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ရာနာရစ်သည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ဆွဲဆောင်သည့် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုအဖြစ် ကမ္ဘာမြို့တော်ကြီးများသို့ သွားရောက်ဟောပြော စည်းရုံးမှုများ ပြုလုပ်သည့်အခါတွင် သီဟာနုသည် နိုင်ငံခြားသားများအား ကမ္ဘောဒီးယားသို့ မလာကြရန်သတိပေးခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ယင်းသို့ ပြောဆိုမှုများက ဖခွမ်းပင်လမ်းမများမှာ နယူးယောက်၊ သို့မဟုတ် ဘဲလ်ဖတ်စ်မြို့များရှိ လမ်းများထက် အန္တရာယ် ပိုမိုနည်းပါးကြောင်း ပြောဆိုလျက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၊ ခရီးသည်များအား မအားလပ်နိုင်အောင် ကြိုးစားပမ်းစား စည်းရုံးနေသော ရာနာရစ်ကို ကျွဲပြီးတိုစေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ခမာနီတို့က အနောက်နိုင်ငံသား ဓားစာခံ သုံးဦးဖြစ်သော အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ် ဗြိတိန်လူမျိုး မာ့ခ်ဆလိတ်တာ၊ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ် ပြင်သစ်လူမျိုး ဂျိန်းမီရှဲလ်ဘရက်ကက်နှင့် အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ် သြစတြေးလျလူမျိုး ဒေးဗစ်ဝီလ်ဆင်တို့အား သတ်ဖြတ်လိုက်ပြီးနောက် သီဟာနုသည် နိုင်ငံခြားသားများအား သူ၏နိုင်ငံသည် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသော အခြေအနေတွင်ရှိပြီး လုံခြုံမှုမရှိသည်မှာ ထင်ရှားနေပါသည်ဟု သတိပေးခဲ့သည်။

သူ၏ သေသပ်ပိရီမူမရှိသော နည်းလမ်းဖြင့် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲ ခေတ္တဝင်ရောက်လှုပ်ရှားမှုမှာ အကျိုးမရှိကြောင်း ဆင်ခြင်မိသဖြင့် သီဟာနုက သူသည် ဝါသနာဟောင်းဖြစ်သော ရုပ်ရှင်ထုတ်လုပ်ရေးအလုပ်ကို မကြာမီ ပြန်လည် စတင်လုပ်ဆောင်တော့မည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

“ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲမှ နက်နက်နဲနဲရှိနေတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အစီအစဉ်ကတော့ နိုင်ငံရေးအာဏာ ပြန်လည်ရရှိရေးမဟုတ်ဘဲ ၃၅ မီလီမီတာ ပလင်နဲ့ “အကြမ်းမဖက်တဲ့ တမန်တော်တစ်ပါး” (An Apostle of Non-Violence) ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတစ်ကား ရိုက်ကူးရေးပဲဖြစ်ပါတယ်။ အာဏာဆိုတာကို လိုလည်းမလိုချင်ဘူး။ ဒါဟာ လိုလားအပ်တဲ့ အရာလည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီရုပ်ရှင်ကားအတွက် ဇာတ်လမ်းပြကွက် အခင်းအကျင်းနဲ့ စကားပြောခန်းတွေအတွက် စတင်ရေးသားနေပါပြီ”ဟု သီဟာနုပြောကြားခဲ့သည်။

ဤရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး နိဘယ် ဆုအတွက် အဆိုပြုလျာထားခံရသူ ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီး ဆမ်ဒက်ပရီဂို ဆနန္ဒ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ စေ့ဆော်မှုကြောင့် ရိုက်ကူးခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိဟာနုက ပြောဆိုသည်။

အစိုးရအဖွဲ့၏ ဂရုမစိုက်ဘဲ ချောင်ထိုးခြင်းခံထားရသည်ကို စိတ်ခု လျက် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သိဟာနုသည် သူ့နေရာအား ဆက်ခံမည့်သူအဖြစ် ရွေးချယ်ထားသူကို အနာဂတ်ဘုရင် ဖြစ်လာအောင်ပြုလုပ်ရန် စိတ်အားထက် သန်လာခဲ့သည်။ ထိုရည်မှန်းချက်သို့ ရောက်ရှိရန် သိဟာနုသည် သူ၏သား သိဟာမိုနီအား သူ့အားဆက်ခံ နန်းတက်မည့်သူအဖြစ် ပြုစုပျိုးထောင်ရန် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို စတင်ခဲ့သည်။ သူ့သားအား အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား နိုင်ငံများသို့ ပြည်ပချစ်ကြည်ရေး ခရီးထွက်ရာ၌ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များ၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု အတွေ့အကြုံ ရရှိစေသည်။ သူ့သားအား နန်းတော်နှင့် နီးစပ်စွာ တန်းတူသဘောထားခဲ့ သည်။ ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာမှာ မိဖုရားမိုနစ်မှ ဖွားမြင်သော သိဟာမိုနီသည် နိုင်ငံရေးဗိမေပိလာခဲ့ခြင်းပင်။ နိုင်ငံရေး၌လည်း စိတ်မဝင်စားပေ။ သူသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာလိုက်စားခြင်းဖြင့်သာ သူ၏အချိန်များကို ကုန်လွန် စေလျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သိဟာနုသည် ကျန်းမာရေး ယိုယွင်းလာ နေမှုနှင့် သူ့ကွယ်လွန်ပြီးနောက် မိဖုရား၏နေရေးထိုင်ရေးအတွက် စိုးရိမ်ပူပန် မှုတို့ကြောင့် သူ့အားဆက်ခံမည့်သူကို အမြန်လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရန် ဆန္ဒပြင်းပြနေခဲ့သည်။ သူ့ကွယ်လွန်ပြီးနောက် မိဖုရားသည် သူ၏မိခင်ကြီးအား လုံနီးအစိုးရက နှင်ထုတ်ခဲ့သကဲ့သို့ နန်းတော်မှနှင်ထုတ်ခံရမည်ကို ပူပန်နေခဲ့ သည်။ ဤစိုးရိမ်မှုများကို ဖြေသိမ့်နိုင်ရန်အတွက် သိဟာနုသည် သိဟာမိုနီ အား သူ့မိခင်ကို စောင့်ရှောက်နိုင်မည့်သူအဖြစ် မျှော်လင့်လျက် ရွေးချယ်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင်စနစ်မှာ မျိုးရိုးအလိုက် ဆက်ခံသော စနစ်မဟုတ်ပေ။ ဘုရင်ကို လူအများကြည်ညိုလေးစားခြင်းခံရသော ဘုန်း တော်ကြီးနှစ်ပါးနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ဝါရင့်ခေါင်းဆောင်နှစ်ဦးတို့ ပါဝင် သော ဘုရင့်တော်ဝင်ကောင်စီက ရွေးချယ်တင်မြှောက်ရသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား အနာဂတ်ဘုရင်စနစ်ကိုယ်၌သည်ပင်လျှင် မင်းဆက် ပြတ်တောက်မည့် အန္တရာယ်နှင့် ကြုံတွေ့နေရသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်သော လူထုသဘောထားစစ်တမ်း ကောက်ခံမှုတစ်ခုအရ ကမ္ဘောဒီးယား လူမျိုး ၃ ပုံ ၁ ပုံကျော်က ၎င်းတို့အနေဖြင့် သီဟာနုဘုရင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အခြားမည်သူမှ ဘုရင်အဖြစ် နန်းတက်ရန် လိုအပ်တော့မည်မဟုတ်ဟု ဆန္ဒသဘောထားပေးခဲ့ကြသည်။ ခမာသတင်းစာဆရာများအသင်းက ကြီးမှူးပြီး လူ ၇၀၀ အား သဘောထားမေးမြန်းခဲ့ရာ ၂၄ ရာခိုင်နှုန်းက ရာနာရစ်အား အနာဂတ်ဘုရင်အဖြစ် လိုလားကြပြီး ၆ ရာခိုင်နှုန်းက ရာနာရစ်၏ အဖေတူ မအေကွညီအစ်ကို ချက္ကရာပုန်အား လိုလားကာ ၃၆ ရာခိုင်နှုန်းကမူ မည်သူ့ကိုမျှ ဘုရင်ဖြစ်လာရန် မလိုလားဟု ဆန္ဒသဘောထား ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ သဘောစစ်တမ်းကောက်ယူမှု စာရင်းတွင် သီဟာနု၏ အမည်မှာပါဝင်ခြင်း မရှိသည့်အတွက် သူ၏နိုင်ငံရေးနှင့် အလှမ်းကွာဝေးမှုကို ဖော်ပြနေပေတော့သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သူသည် ဘုရင်ဖြစ်လာရန် ခြေလှံလက်လှံ လျှို့ဝှက်စွာလေ့ကျင့် သင်ယူနေသည့် လက္ခဏာရှိသည်။

ဘေဂျင်းဆေးရုံ၌ ကင်ဆာရောဂါမှ ပြန်လည်သက်သာကျန်းမာလာပြီးနောက် သီဟာနုသည် သူ၏ဗီဇအတိုင်း လုပ်ဆောင်ဖွယ်ရာများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်လယ်ခန့်တွင် သီဟာနုသည် သူ၏နောက်ဆုံး ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား “ရည်မှန်းချက်တို့ ပျက်သုဉ်းခြင်း” (Ambition Reduced to Ashes) ကို အပြီးသတ်ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ အဆိုအရ ဤ ရုပ်ရှင်ကား၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ “ကံကြမ္မာကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်မည့် မည်သည့် ရည်မှန်းချက်မဆို အကျိုးဖြစ်ထွန်းလိမ့်မည်မဟုတ်ပေ။ အကန့်အသတ်မရှိသော ရည်မှန်းချက်သည် သင့်ကို ထိန်းကျောင်းပဲ့ကိုင်သူအဆင့်သို့ မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် သင့်ကို ဝမ်းနည်းကြေကွဲဖွယ် နိဂုံးအဆုံးတစ်ခုဆီသို့သာ ကေန့်မုချ ဆွဲချသွားပေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ချစ်ခြင်းမေတ္တာဟူသည် နိုင်ငံရေးတွက်ဆမှုထက် အင်အားသာလွန်ကြီးမားလေ့ရှိသည်” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဤရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားမှာ သီဟာနု၏ ခါးသီးဖွယ်ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံများ၏ ပုံရိပ်ကို ထင်ဟပ်စေလိုပုံရပေသည်။

အောက်တိုဘာလတွင် အသက် ၇၃ နှစ်ပြည့်တော့မည့် သီဟာနုသည် နိုင်ငံရေးနှင့် ထိတွေ့မှုကင်းမဲ့လာဟန်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ကင်မရာအပေါ်တွင်ကား စိတ်ဝင်စားမှုရှိနေဆဲပင်။

သီဟာနု၏ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှ ပထုတ်ခြင်းခံရမှုမှာ ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးဇာတာ မြင့်တက်လာမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူလူထုအပေါ်နှင့် ပြည်ပ၌ပါ ဟွန်ဆန်၏ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ကြီးထွားလာသည်နှင့်အမျှ သီဟာနု၏ ကံဇာတာမှာ မှေးမှိန်ခဲ့ရတော့သည်။

မင်းသားများအကြား အားပြိုင်မှု

ဟွန်ဆန်၏ တန်ခိုးဩဇာမှာ မြို့တော်မှသည် ပြည်နယ်များအထိတိုင် ကျယ်ပြန့်သက်ရောက်လာခဲ့သည်။ သူ၏ပါတီသည် အစိုးရအဖွဲ့နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတစ်ခုလုံးကို လုံးဝထိန်းချုပ်ထားနိုင်သည့် အနေအထားတွင် ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် သူ၏အနေအထားမှာ အနည်းငယ် လုံခြုံစိတ်ချမှုမရှိသည့် သဘောဆောင်လာသည်။

သီဟာနုနှင့် သူ၏သား ရာနာရစ်တို့ နိုင်ငံသို့ပြန်လာကြတော့မည် ဟူသော သတင်းက ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများကို မျှော်လင့်ချက်များစွာပေးခဲ့သည်။ ကမ္ဘာနှင့်အဆက်ပြတ်နေပြီး ဆင်းရဲချို့တဲ့မှုဒုက္ခအတွင်း ကျရောက်နေကြရသော ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများမှာ ယခုအခါ သူတို့၏နိုင်ငံကို သူတို့ မျက်စိစုံမှိတ်ယုံကြည်မှုရှိသည့် ဘုရင့်မိသားစုကို ပုံအပ်ပေးလိုစိတ် ပြင်းပြနေကြသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏ပါတီသည် ယင်းသို့ ဘုရင့်မိသားစုအပေါ် တစ်ဟုန်ထိုးဖြစ်ပေါ်လာသော လူထု၏ထောက်ခံမှုကို တန်ပြန်နိုင်ရန် တစ်စုံတစ်ခုကို အမြန်လုပ်ဆောင်ရတော့မည်ဆိုသည်ကို သိရှိခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်တို့လူစုသည် သီဟာနု၏ပျော့ကွက်ကို တွေ့မြင်ထားကြသည်။ ၎င်းတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ်မှာ မင်းသားနီရီဒွန်ချက္ကရာပွန် အသွင်ဖြင့်တံခါးဝသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ မင်းသား ချက္ကရာပွန်ဆိုသည်မှာ သီဟာနု၏ သားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သူ၏ဖခင်တည်ထောင်ခဲ့သော ဖန်စင်ပက်ပါတီ မှ ခွဲထွက်လာသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူသည် ဖန်စင်ပက်ပါတီအား ကိုင်တွယ်မောင်းနှင်နေမှုကို သဘောကျသူမဟုတ်ဘဲ သူ၏ နိုင်ငံရေး အနာဂတ်

ဘဝအတွက် စကားစမြည် ပြောဆိုကြည့်ရန် ဟွန်ဆန်နှင့်အခြား စိပီပီခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများမှာ တိုးတက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ *(SOC) အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရန်တစ်နှစ်ခန့်အလိုတွင် ချက္ကရာပွန်၏ ဘက်ပြောင်းမှု မှာ သူနှင့်သူ၏ ဖအေတူမအေကွဲ အစ်ကိုတော်စပ်သူ ရာနာရစ်တို့အကြား ဆက်ဆံရေးကို ပိုမိုဆိုးဝါးစေခဲ့သည်။

တော်ဝင်မင်းမျိုး အဆက်အနွယ် မှတ်တမ်းအရကြည့်လျှင် ချက္ကရာပွန်မှာ ရာနာရစ်ထက်ပို၍ မင်းသွေးပါသူ၊ မင်းမျိုးစစ်သူဖြစ်သည်။ ချက္ကရာပွန်၏ မိခင်မင်းသမီး ဆီဆိုဝတ်ပွန်ဆန်မိုနီမှာ တော်ဝင်မိသားစုဝင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်သာမကဘဲ သူမသည် သီဟာနု၏အဒေါ် တော်စပ်သူလည်းဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်၏ မိခင်နိမ်မိုနန်းဖတ်ကန်သိုလ်မှာ သာမန်အရပ်သူတစ်ဦးသာဖြစ်သည်။

သီဟာနုတွင် မိဖုရား ပွန်ဆန်မိုနီနှင့် ကန်သိုလ်တို့အပြင် အခြား မိဖုရားလေးဦးလည်း ရှိသေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ မင်းသားနာရာဒီပိုအား ဖွားမြင်ပေးသည့် မင်းသမီးဆီဆိုဝတ်မိုနီကီဆန်၊ တော်ဝင်မိသားစုဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ သီဟာနုနှင့် သားသမီးမရရှိသည့် ကနီတာနိုရိဒွန်နိုလိမ်၊ မင်းသမီးစုချိတ်ဗာတီယာနှင့် မင်းသမီးအာရွန်ရာစ်မေးတို့အား ဖွားမြင်ပေးသည့် မန်မန်ဗန်အမည် ရှိသော နိုင်ငံသူနှင့် ဥရောပ-အာရှ ကပြားအလှမယ် မိုနစ်အစ်စီတို့ဖြစ်ကြသည်။ မိုနစ်အစ်စီသည် သီဟာနုအတွက် သားနှစ်ဦးဖြစ်သည့် မင်းသားဆီဟာမိုနီနှင့် နရင်ဒရာပွန်တို့ကို ဖွားမြင်ပေးခဲ့သည်။ ချက္ကရာပွန်တွင် မွေးချင်းငါးဦးရှိရာ ၎င်းတို့အနက် အချို့မှာ ခမာနီတို့၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်၏ တစ်ဦးတည်းသော အစ်မဖြစ်သူ မင်းသမီးဘိုဖဒေဝီမှာ အသက်မသေဘဲ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။

ပြင်သစ်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သော ဖန်စင်ပက်ပါတီ အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ အက်ဆီရိုဝတ်က မင်းသားများအကြောင်းကို “ရာနာရစ်က ပါရဂူဘွဲ့ရ

ပညာတတ်တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ချက္ကရာပွန်ကတော့ လေတပ်လေယာဉ် မောင်းတစ်ဦးမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်ဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် သင့်မြတ်မှုမရှိကြပါဘူး။”ဟု ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ပေါ်အောင် ရှင်းလင်းပြောပြခဲ့သည်။

သူတို့နှစ်ဦးသည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အကြိတ်အနယ် အားပြိုင်ခဲ့ကြ သည်။ ချက္ကရာပွန် (၄၇ နှစ်) နှင့် ရာနာရစ် (၄၈ နှစ်)တို့မှာ အဝေးရောက် နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား ငြိမ်းချမ်း ရေးဆွေးခွေးပွဲများ၌ ပါဝင်လျက် နိုင်ငံတကာ၌ ၎င်း၏အထင်ကြီးဖွယ် ဂုဏ် သတင်းကို ကျော်ကြားလှသိများအောင် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးနောက် ရာနာရစ် သည် သူ၏ဖခင်ထံမှ ဖန်စင်ပက်ပါတီခေါင်းဆောင်မှုကို လွှဲပြောင်းရယူခဲ့သည်။ ဤဖန်စင်ပက်ပါတီ ခေါင်းဆောင်မှုရာထူးမှာ ချက္ကရာပွန် မျက်စိကျသော ရာထူးတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤရာထူးကို မရရှိသည့်အခါ သူသည် သီဟာနုအား ပုန်ကန်၍ ဟွန်ဆန်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပါဝင်သွားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က သူ့အား ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး ခန့်အပ်ပြီးနောက် တွင် ချက္ကရာပွန်၏နာမည်မှာ ချက်ချင်းပင် ရပ်သိရွာသိ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း နောက်ဆုံးမှအသစ်ဝင်ရောက်လာသူနှင့် အမြန် ဆုံးရှုံးခြင်းဖြင့် တိုးတက်အောင်မြင်မှု ရရှိနေသည့် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာ သော ချက္ကရာပွန်သည် စီပီပီပါတီ၏ ကွန်မြူနစ်ပုံစံ ပေါ်လစီဗျူရီအဖွဲ့တွင် မြင့်မားသော ရာထူးတစ်နေရာကိုလည်း ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်။ ဤပေါ်လစီ ဗျူရီအဖွဲ့မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို စီမံအုပ်ချုပ်နေသည့် စီပီပီပါတီ၏ အတွင်း လူယုံများအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ တွေ့မြင်ကြားသိရမှုများအပေါ် အခြေခံလျက် ပြော ရသော် စီပီပီပါတီသည် ချက္ကရာပွန်အား ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွေးကောက်ပွဲ တွင် မဲရရှိရေးအတွက် အသုံးပြုအမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားလေသည်။ ချက္ကရာပွန်အားဖြင့်သာ ၎င်း၏တော်ဝင်ပြိုင်ဘက် ရာနာရစ်အား တန်ပြန်ယှဉ် ပြိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ချက္ကရာပွန်မှာ စီပီပီပါတီအဖို့ အားထားနိုင်သည့် တစ်ဦးတည်းသော တော်ဝင်မိသားစုဝင်ဖြစ်သည်။ ချက္ကရာပွန်၏ ဆွဲဆောင် နိုင်အားကို အသုံးပြု၍ နိရိုဒွန်မိသားစုအပေါ် ကြည်ညိုလေးစားကြသော မဲဆန္ဒရှင်များ၏ ထောက်ခံမှုကို ရယူနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ဖအေတူ မအေကွဲညီအစ်ကိုနှစ်ဦးမှာ ကြီးမားသော သဘောထားကွဲပြားမှုများဖြင့် ပြိုင်ဘက်ဖြစ်နေခဲ့ကြသည်မှာ နှစ်ကာလကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ချက္ကရာပွန်နှင့် ရာနာရစ်တို့နှစ်ဦးသည် ဖန်စင်ပက်ပါတီအနေဖြင့် ပြောက်ကျားများကို မည်သို့မည်ပုံ ရပ်တည်ဆက်ဆံသင့်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အမြင်ချင်းမတူညီခဲ့ကြပေ။ တူညီမှုဆိုရာတွင် နှစ်ဦးစလုံးမှာ သူတို့ဖခင်ကဲ့သို့ ပေါ်လွင်သော မျက်နှာသွင်ပြင်ရှိကြခြင်းသာဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့သားအဖသုံးဦးစလုံးသည် အလွန်မြင့်သောအသံဖြင့် သီချင်းဆိုမှု၌လည်း တူညီကြသည်။ ဖအေတူ မအေကွဲညီအစ်ကိုများအကြား သဘောထားကွဲလွဲနေမှုများက ဖန်စင်ပက်ပါတီနှင့် စီပီပါတီတို့ သီဟာနု၏ မူဝါဒများအပေါ်ထောက်ခံသည့်အနေဖြင့် ၁၉၉၁ နိုဝင်ဘာလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသော သဘောတူညီချက်ကို ဆိုးဝါးစွာ ထိခိုက်စေခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားတောမီးအဖြစ် အလှုံ့တည်းညီး လောင်ကျွမ်းနေသော တော်ဝင်မိသားစုတွင်း ရန်မီး၏အတွင်းသဘောကို သိရှိနိုင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)သည် ချက္ကရာပွန်၏ရုံးသို့ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လလယ်တွင် ဖုန်းဆက်ခဲ့ကြသည်။ သူ၏လက်ထောက်အဖြစ် ပူးတွဲထမ်းဆောင်ပေးနေသော သူ၏သားလူငယ်မင်းသား နိုရိုဒွန်ဗုဒ္ဓပွန်က အဆင်သင့်ပင် သူ၏ဖခင်နှင့် နောက်တစ်နေ့နံနက်တွင် ဝန်ကြီးများကောင်စီရုံး အဆောက်အဦရှိ သူ၏ရုံးခန်းသို့ လာရောက်တွေ့ဆုံရန် စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။

အနက်ရောင်ဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသော အသားညိုညို ချက္ကရာပွန်သည် အခန်းတွင်းသို့ လမ်းလျှောက်ဝင်လာပြီး ကျွန်ုပ်တို့ကို မိတ်ဆွေဟောင်းများပမာ လှိုက်လှဲပျူငှာစွာ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သည်။ ရာနာရစ်မှာ သူ၏ဤမွေးချင်းညီအစ်ကိုထက် များစွာအရပ်ပုပြီး သေးသွယ်လှပေသည်။ ချက္ကရာပွန်မှာ အရပ်မြင့်မြင့်၊ တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်ရှိသည်။ ကုလားထိုင်၌ ထိုင်လျှင် ထိုင်ချင်းပင် ချက္ကရာပွန်က သူသည် သူ့ဖခင်၏ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ ပါတီမှ အဘယ့်ကြောင့်ခွဲထွက်ခဲ့ရသည်ကို စတင်ရှင်းလင်းပြောကြားသည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ဘုရင့်လိုလားသူများပါတီအတွင်း ပင်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့် ဝင်ရသလဲဆိုတော့ ဒီပါတီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌက ကျွန်တော့်အဖေ ဖြစ်လို့ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဗီယက်နမ်တွေကို ကမ္ဘောဒီးယားကနေ မောင်းထုတ်ချင်

လိုဖြစ်ပါတယ်”ဟု ချက္ကရာပွန်က အသံမြင့်မြင့် အသံသာသာဖြင့်ပြောပြသည်။ “ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသား တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော့်ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်ဟာ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှာ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူ စာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့တဲ့နေ့မှာပဲ ရရှိခဲ့ပါပြီ။ ဒီစာချုပ်အားဖြင့် အုပ်စုအချင်းချင်း တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်နေတာတွေ ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေဟာ နိုင်ငံအကြီးအကဲ ဖြစ်လာခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော့်ရဲ့တာဝန်လည်း ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပါပြီ”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း မပါဝင်မီက ချက္ကရာပွန်သည် ဖန်စင်ပက် ပါတီအား သီဟာနုဦးဆောင်နေစဉ် ကာလများအတွင်း သီဟာနု၏ လွတ် လပ်သောကမ်းပူးချား အမျိုးသားတပ်မတော်၏ ဒုတိယစစ်ဦးစီးချုပ်နှင့် အထူး တပ်မဟာ၏ တပ်မှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုပြီးနောက်တွင် သီဟာနုသည် နိုင်ငံအကြီးအကဲ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြားနေရမည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာမဲ့ အမျိုးသားဥသျှောင်ကောင်စီ (SNC) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း ရွေး ကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည်။ ချက္ကရာပွန်သည် သူ့ဖခင်ပါတီမှ ခွဲထွက်လာ ခဲ့ပြီးနောက် မကြာမီတွင် သူသည် ခမာနီအဖွဲ့သို့ဝင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြောင်း သို့ရာတွင် ခမာနီတို့က သူ့အားနေရာပေးရေး ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သဘော တူညီမှုမရရှိခဲ့ပေ။ ထို့နောက် သူသည် စီပီပီပါတီသို့ ဒုတိယရွေးချယ်စရာ အဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဟွန်ဆန်အစိုးရအဖွဲ့မှ ဝါရင့်ဝန်ကြီးတစ်ဦး က ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)ကို ပြောပြခဲ့သည်။

“ဖန်စင်ပက်ပါတီထဲမှာ ကျွန်တော်က နံပါတ် ၂ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တစ်နာရီကြာ တွေ့ဆုံစကားပြောမှုတွင် ပြောပြခဲ့သည်။ သူ့ဖခင်မှာ နံပါတ် ၁ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကိုမူ ထုတ် ဖော်ပြောကြားခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

SOC အတွင်းရှိ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် ငါးဦးအနက် တစ်ဦးအပါအဝင် အဖြစ် ချက္ကရာပွန်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများမှာ ဝန်ကြီးဌာန ၆ ခုကို ကိုင်တွယ် အုပ်ချုပ်ရသည်။ ၎င်းတို့မှာ မြို့ပြလေကြောင်းဌာန၊ ပြည်ပခရီးသွားလုပ်ငန်း ဌာန၊ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုမှုလုံခြုံရေးလုပ်ငန်းတို့

ဖြစ်သည်။ မင်းသားအတွက် အလွန်များပြားသော အလုပ်တာဝန်များဖြစ်လေရာ သူ့တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသော မြို့ပြလေကြောင်းဌာနမှလွဲ၍ ကျန် ဝန်ကြီးဌာနများတွင် ရုပ်ပြအခန်းကဏ္ဍမှသာ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်လေသည်။ သူသည် အမျိုးလေကြောင်းဌာနကို တိုးချဲ့ရန် ကြိုးမားသော စီမံကိန်းများဖြင့် အလုပ်ရှုပ်လျက် မအားလပ်နိုင်အောင်ပင် ဖြစ်သည်။ လေကြောင်းလုပ်ငန်း၌ စိတ်ဝင်စားရသည့် အကြောင်းရင်း တစ်စိတ်တစ်ဒေသမှာ သူသည် ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်လေတပ်၌ တိုက်လေယာဉ်မောင်း လေသူရဲအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သူ့ဖခင်မှာ နိုင်ငံအကြီးအကဲဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သီဟာနသည် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုအား မစ်-၂၁ (MIG-21) တိုက်လေယာဉ်များ ထောက်ပံ့ပေးရေး မေတ္တာရပ်ခံရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် စစ်အာဏာသိမ်းပွဲဖြင့် ဖြုတ်ချခံရ၍ ထိုအစီအစဉ် အထမမြောက်ခဲ့ပေ။ ချက္ကရာပွန်က သူသည် ခရီးသည်တင်ဘိုအင်းဂျက်လေယာဉ်ကြီးများ ငှားရမ်းခြင်း၊ အခြားလေယာဉ်ခရီးစဉ်များ ပိုမိုတိုးချဲ့ခြင်းများ ပြုလုပ်လျက် ကမ္ဘောဒီးယား အမျိုးသားလေကြောင်းဌာနကို တိုးချဲ့မြှင့်တင်မည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

သူသည် ကွန်မြူနစ်ပုံစံ စီပီပီတီသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သဖြင့် လက်ဝဲဝါဒီတစ်ဦးဖြစ်သွားခဲ့ပါသလား။

“ဘုရင့်တော်ဝင်မိသားစုဝင် တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ လိုလားတဲ့ ပါတီတစ်ခုမှာ ဝင်ရောက်မှာမဟုတ်ပါဘူး”ဟု ချက္ကရာပွန်က ဒေါသတကြီးပြောဆိုခဲ့သည်။

စီပီပီပီတီသည် ၎င်း၏ကွန်မြူနစ်အရေကို လဲလိုက်ပြီဆိုသည်မှာ ထင်ရှားနေပြီဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ချက္ကရာပွန်၏ တွေးခေါ်ဆင်ခြင်ပုံမှာလည်း ကျိုးကြောင်းညီညွတ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

မကြာခဏဆိုသလို ချက္ကရာပွန်သည် သူ့ဖခင်၏အမည်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီး သူ၏လုပ်ရပ် အတော်များများနှင့်ပတ်သက်၍ သူ့ဖခင်၏ ခွင့်ပြုသဘောတူညီမှု ရရှိခဲ့သည်ဆိုသည့်အချက်ကို ခိုင်မာစေခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နိုင်ငံအကြီးအကဲဖြစ်တဲ့ အဖေက ရွေးကောက်ပွဲပြီးသွားတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ စီးပွားရေးမူဝါဒတွေကို စွန့်

ပယ်မှာမဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော်တို့ကို အာမခံပြောကြားထားပါတယ်”ဟု သူကပြောဆိုသည်။

အစိုးရသစ်က ဟွန်ဆန်အစိုးရ (régime) ၏ မူဝါဒများကို အဘယ်ကြောင့်ဆက်လက်ကျင့်သုံးရပါသနည်း။

ချက္ကရာပွန်၏မျက်နှာမှာ စိတ်ဆိုးသဖြင့် မုန်လာဥနီကဲ့သို့ နီမြန်းသွားသည်။ သူ၏ အောက်နှုတ်ခမ်းလွှာမှာလည်း တုန်လှုပ်နေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ) သည် သူ့အား စိတ်ထိခိုက်အောင် ပြုလုပ်ခဲ့မိပြီဆိုသည်ကို သိလိုက်ကြသည်။

“အစိုးရ (régime) လို့ ခင်ဗျားတို့သုံးနှုန်းတာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ” ဟု သူကကျွန်ုပ်တို့ကို အသံကျယ်လောင်စွာဖြင့် မေးသည်။ “ခင်ဗျားတို့က ကျွန်တော်တို့ကို (régime) အဖွဲ့လို့ ပြောနေတာလား။ (régime) ဆိုတာ ဘာလဲ။ ဒါဟာ အစိုးရ (government) ဆိုတဲ့ဟာထက် နိမ့်ကျတဲ့အဖွဲ့မျိုးကို ခေါ်တာမဟုတ်ဘူးလား။ ကျွန်တော်တို့ဟာ (government) အောက် ဘာများလျှော့နေတာရှိလို့လဲ” ဟူ၍ သူက မေးခွန်းများ ဆက်တိုက်ထုတ်မေးသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤကိစ္စအပေါ် မပြောဆိုတော့ဘဲ အခြားအကြောင်း အရာတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြောဆိုရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။

“ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရဖြစ်ပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ဟိန်းဟောက်ပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော်တို့နောက် တက်လာမယ့် အစိုးရဟာ ကျွန်တော်တို့လောက် လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေသစ်တစ်ရပ်ကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးပါပြီ။ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေကနေ အကောင်းဆုံး စီးပွားရေးစနစ်တွေကိုလည်း အတုယူအသုံးပြုထားပါပြီ။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့ အနိုင်ရမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ တကယ်လို့ ကျွန်တော်တို့နိုင်လျှင် ဒီစီးပွားရေး မူဝါဒတွေကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော် ကျင့်သုံးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ပါတီဟာ ဒီနိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံးနိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်လို့ ကျွန်တော်တို့ အနိုင်ရလိမ့်မယ်လို့ အကောင်းဘက်က မြင်ထားပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး ရယူပြီးနောက် မကြာမီတွင် ချက္ကရာပွန်သည် သူ၏ ဩဇာအရှိန်အဝါကို အသုံးချခဲ့သည်။ ရာနာရစ်က သူ၏သီးသန့်လေယာဉ်ဖြင့် ပိုချင်တုန်လေဆိပ်သို့ ဆင်းသက်လို သည့်အခါ ချက္ကရာပွန်သည် သူ၏မြို့ပြလေကြောင်းဌာန ဝန်ကြီးရာထူး လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုအသုံးပြု၍ ခွင့်ပြုချက်ပေးရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ ရာနာရစ်က အကြိမ်ကြိမ် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သော်လည်း လက်မခံပယ်ချခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်ကို ရာနာရစ်သည် မေ့ဖျောက်၍မရနိုင်ဘဲရှိကာ အခွင့်အရေးပေါ်သည်နှင့် လက်တုံ့ ပြန်ရန်ရှိလေသည်။

ချက္ကရာပွန်သည် သူ့ကိုယ်သူ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်နှင့် ကင်းကင်း ဝေးဝေး နေထိုင်လာစေပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေးလောကမှ နောက် ထပ် ကမ္ဘောဒီးယားမင်းသားတစ်ဦး ထွက်ပေါ်လာသည်။ ၎င်းမင်းသားမှာ သီဟာနု ၏ ဖအေတူမအေကွဲညီတော်စပ်ပြီး ရာနာရစ်နှင့် ချက္ကရာပွန်တို့၏ ဦးလေးတော်စပ်သူ နိရိဒွန်ဆီရီဗုဒ်ပင်ဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲပြုလုပ်ရန် နီးကပ်လာသည်နှင့်အမျှ ၁၉၉၃ ဇန်နဝါရီ လတွင် တင်းမာမှုများမှာလည်း မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ရုတ်တရက်မမျှော်လင့် ဘဲ အရောင်အသွေးစုံရှိသော မင်းညီမင်းသားများသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ် အတွင်း ဝင်ရောက်လာကြသည်။ သူ၏နာမည်ရေးထိုးထားသော တံဆိပ်ကို ရှုပ်အင်္ကျီအိတ်ကပ်ပေါ်တွင် တွယ်ချိတ်ထားသည့် ဆီရီဗုဒ်မှာ ရည်ရွယ်ချက် ကြီးမားသော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးထက် ကုမ္ပဏီအမှုဆောင် အရာရှိတစ်ဦး နှင့် ပိုတူနေသည်။ ဤမင်းသားသည်လည်း ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင်စွာ လုပ်ကိုင်တတ် မှုမရှိဘဲ သူ၏ဖအေတူမအေကွဲ အစ်ကိုတော်စပ်သူ သီဟာနု၏ ဟိတ်ဟန် အမူအရာများစွာကို ပိုင်ဆိုင်ထားသူဖြစ်သည်။ ဆီရီဗုဒ်သည် စကားပြောလျှင် အသံမြင့်မြင့်ဖြင့်ပြောဆိုပြီး အငြင်းအခုံပြဿနာဖြစ်ပေါ်အောင် ပြုလုပ်ရမည် ကို ခုံမင်နှစ်သက်နေသူဖြစ်သည်။

ဆီရီဗုဒ်၏ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်အကျဉ်းချုပ်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ သူ သည် ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်း အင်ဒိုချိုင်းနားဒေသတွင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့များကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်ဟု သူကပြောဆိုသည်။ ပြင်သစ် နိုင်ငံသို့ သွားရောက်ခိုလှုံနေထိုင်ပြီး အလုပ်လုပ်နေခဲ့သည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင်

ကမ္ဘောဒီးယားသို့ပြန်ရန် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်က ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ခမာနီတို့၏ လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်နေမှုများအကြောင်းကို မသိရှိခဲ့ပေ။ ၃ နှစ်ခန့်စောင့်ဆိုင်းနေခဲ့ရပြီး ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် သီဟာနု၏ လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်တွင် ခမာနီတို့ အာဏာမှဖြုတ်ချခံရသည်။ ထိုအချိန်က ဆီရီဗုဒ်သည် သူ၏တူတော်မောင်များဖြစ်သည့် ရာနာရစ်၊ ချက္ကရာပွန်တို့နှင့်အတူ တောတောင်ထဲ၌ တိုက်ပွဲများဆင်နွှဲနေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ရာနာရစ်နှင့် ချက္ကရာပွန်တို့မှာ ညီညွတ်မှုရှိခဲ့ကြသည်။

ဆီရီဗုဒ်က သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားတောတွင်းမှ ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြသည့် နိရိုဒွန်မိသားစုဝင် မင်းညီမင်းသားများအနက် ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအတွင်း ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တစ်လခန့်အကြာတွင် ပထမဦးဆုံး ပြန်လာသူဖြစ်ကြောင်း အလေးပေးပြောကြားခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ များစွာသော ပုန်ကန်မှုများအကြောင်းပြောသောအခါ သူ၏မျက်နှာအမူအရာမှာ တင်းမာသွားသည်။ UNTAC အဖွဲ့သည် သူ၏ပြည်သူလူထုအား အကာအကွယ်ပေးရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်ဟု သူကပြောဆိုသည်။ သူ၏ ပါတီဝင်အနည်းဆုံး ၂၀ ခန့်သည် နိုင်ငံရေးမြှင်ဘက်များ၏ သေနတ်ဖြင့် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ကြရသည်ဟုဆိုသည်။

ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)က ဆီရီဗုဒ်အား ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ ပါတီမှ ချက္ကရာပွန် ခွဲထွက်သွားခြင်းအပေါ် ဘုရင့်တော်ဝင်မိသားစုက မည်ကဲ့သို့ရှုမြင်ပါသနည်းဟု မေးမြန်းကြည့်ခဲ့သည်။

“မင်းသားချက္ကရာပွန် ကျွန်တော်တို့နဲ့ လမ်းခွဲထွက်သွားပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန် အစိုးရထံဝင်သွားတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး စိတ်ပျက်မိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မင်းသားချက္ကရာပွန်ကလည်း ဖန်စင်ပက်ပါတီကို စိတ်ပျက်နေတာပါပဲ”ဟု သူကပြောကြားသည်။

ထို့နောက် သူက လူငယ်မင်းသားများကို ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီမှ ခွဲထွက်လာအောင် သွေးဆောင်စည်းရုံးခဲ့သည့် ဟွန်ဆန်၏ နည်းလမ်းများကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

“၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလမှာ ကျွန်တော် ဖခွမ်းပင်ကို ပြန်ရောက်
 တော့၊ ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော့်အိမ် ပြန်ရရှိအောင် စီစဉ်ပေးမယ်လို့ ကမ်း
 လှမ်းလာပါတယ်။ မော်တော်ကားတစ်စီးလည်းပေးဖို့ ကမ်းလှမ်းပါတယ်။
 ဒါတွေကို ကျွန်တော်လက်မခံခဲ့ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်က
 ရွေးကောက်ပွဲအနိုင်ရချင်လို့ပါပဲ။ အဲဒီအချိန်ကျရင် ကျွန်တော့်ဥစ္စာပစ္စည်းတွေ
 ကို ပြန်ရနိုင်ပြီလေ”ဟု သူကရှင်းပြသည်။

ဤတွင် ဆီရိုဗုဒ်က ချက္ကရာပွန်သည် ဟွန်ဆန်ကမ်းလှမ်းသည့်
 အဆင့်မြင့်ရာထူးနှင့် အခွင့်ထူးများကို ကျေနပ်စွာလက်ခံရယူခဲ့သည်ဟု သွယ်
 ဝိုက်ညွှန်းဆိုခဲ့သည်။

နီရိုဒွန်မိသားစုဝင် မင်းညီမင်းသားများကဲ့သို့ပင် ဖန်စင်ပက်ပါတီ
 ခေါင်းဆောင် အတော်များများသည် ပြည်ပတိုင်းပြည်များမှ ထုတ်ပေးထား
 သော နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များကို ကိုင်ဆောင်ထားကြသည်။ အဓိကအားဖြင့်
 ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဩစတြေးလျ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များ
 ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပိုင်ဆိုင်ထားမှုကြောင့် ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ်
 ကေနစ်စင်စစ် သစ္စာရှိကြသူများမဟုတ်ဟူသော စွပ်စွဲပြောဆိုမှုများကို ခံကြရ
 သည်။ ပြည်ပနိုင်ငံများ၌ သက်သောင့်သက်သာ နေထိုင်ရသော လူနေမှု
 ဘဝကို ခုံမင်နှစ်သက်ကြသူများဟူ၍ စွပ်စွဲပြောဆိုခံကြရလေသည်။ ဟွန်ဆန်၏
 အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ အရာရှိများမှာ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များ ကိုင်ဆောင်ထား
 ခြင်းမရှိကြောင်း၊ ထို့အပြင် အကယ်၍ခမာနီတို့ အာဏာပြန်လည်ရရှိခဲ့
 လျှင်ပင် ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားကိုစွန့်၍ အခြားမည်သည့် တိုင်းပြည်သို့
 မှ ထွက်ပြေးရန် စိတ်ကူးမရှိကြကြောင်း ကြွေးကြော်လျက် အကျင့်သိက္ခာ
 မြင့်မားသူများအဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ ဝေဖန်ခံရမှုများအပေါ် နာသာခံခက်ဖြစ်ရသည့်အတွက်
 ဆီရိုဗုဒ်က “ပြည်ပနိုင်ငံသွား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကိစ္စဟာ ပေါပေါပဲပဲနဲ့ ရနိုင်
 တဲ့ အသေးအမွှားပြဿနာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟွန်ဆန်ရဲ့လူတွေမှာ ဗီယက်နမ်
 နိုင်ငံသွားနိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေ ရှိမနေဘူးလို့ ဘယ်သူပြောနိုင်လဲ”ဟု
 ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆီရိုဗုဒ်သည် SOC ၏ ဗီယက်နမ်နှင့် ဆက်သွယ်နေမှုများကို ဒေါသတကြီး ထိုးနှက်တိုက်ခိုက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

“SOC ဟာ ဗီယက်နမ်တို့နဲ့ နယ်စပ်သဘောတူစာချုပ် ၃ ခု ချုပ်ဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့က နယ်မြေအချို့ကို ဗီယက်နမ်တို့ကို ပေးခဲ့ကြပါတယ်” ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ထိုင်းတို့ကို ဘာနယ်မြေမှ မပေးခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ နိုင်ငံအပေါ် သစ္စာစောင့်သိကြပါတယ်။ SOC အဖွဲ့ဟာ မင်းသားကြီးသီဟာနုကို ၁၀ နှစ်ကြာ စော်ကားဖော်ကား ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုအချိန်မှာတော့ အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေးက အရေးအကြီးဆုံးကိစ္စပါ။ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်တွေတုန်းက ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန်ဆင်တဲ့ အကွက်အတိုင်း ဝင်ခဲ့မိကြပါတယ်။ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရတာပါပဲ။ ၁၉၇၅ မှာ တရုတ်တို့ရဲ့ အကွက်အတိုင်း လိုက်လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါလည်း မစွဲခဲ့ပါဘူး။ ၁၉၇၉ မှာကျတော့ ဆိုဗီယက်တို့ရဲ့ အကွက်ထဲဝင်ခဲ့ကြပြန်တယ်။ ဒီတစ်ခါလည်း ပျက်စီးကိန်းကြုံရပြန်တာပါပဲ။ ကဲ... အခု ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားအကွက်အတိုင်း ကစားကြရတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ကမ္ဘောဒီးယားကို ပြန်လည်ထူထောင်ကြမှ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်” ဟု ဆီရိုဗုဒ်က ပြောဆိုသည်။

ဆီရိုဗုဒ်က အာဏာရ SOC အစိုးရအား ခြိမ်းခြောက်မှုအဖြစ် စွပ်စွဲခဲ့သည်။ “သတ်ဖြတ်မှုတွေအားလုံးကို ဒေသခံအာဏာပိုင်တွေ စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ပါတီလုပ်သားတွေကို အမြဲအနှောင့်အယှက် ပေးခဲ့ကြပါတယ်” ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာရှိကြတဲ့ အကဲကြည့်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက SOC လိုလားသူတွေဟာ သူတို့ကို ဆဲရေးတိုင်းထွာခဲ့ကြတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ မင်းတို့တွေဟာ လူစုတ်တွေဖြစ်တယ်။ ငါတို့ကို နှောင့်ယှက်ဖို့လာကြတဲ့ လူတွေပဲ။ အရင်နှစ်တွေတုန်းက မင်းတို့ကို ဒီနိုင်ငံမှာမတွေ့ရပါဘူး။ အခုမှ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ဖို့ ရောက်လာကြတဲ့ ကောင်တွေပဲ။ မင်းတို့ဟာ ဒုက္ခဖန်တီးတဲ့ ပြဿနာကောင်တွေ။ နောက်တစ်ခါဆို မင်းတို့ကို ပစ်သတ်ပစ်မယ် စသဖြင့် ကျွန်တော်တို့လူတွေဟာ ဆဲဆိုခံကြရပါတယ်။ UNTAC အဖွဲ့ဟာလည်း ကျွန်တော်တို့ကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်တဲ့ အနေအထားမှာ မရှိပါဘူး။”

စော်ကားမှုတွေကို တုန့်ပြန်အရေးယူနိုင်ခြင်းမရှိပါဘူး။ စုံစမ်းဖော်ထုတ်နိုင်တဲ့ အနေအထားလည်း မရှိပါဘူး။ UNTAC ရော SOC ပါ ဒီနှစ်ဖွဲ့စလုံးဟာ ဘက်လိုက်မှုကင်းပြီး ကြားနေတဲ့နိုင်ငံရေး ဝန်းကျင်အခြေအနေမျိုးတစ်ခုကို ဖန်တီးနိုင်တဲ့ အနေအထားမှာ မရှိဘူးလို့ သီဟာနုကပြောခဲ့ပါတယ်”ဟု ဆီရီဗုဒိက အကျယ်တဝင့်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ထိုစွပ်စွဲချက်များမှာ UNTAC အဖွဲ့ မအောင်မြင်ရခြင်း၏ အရင်းခံ အကြောင်းတရားများဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အာရှစောင့်ကြည့်ရေး အဖွဲ့ (Asia Watch) ကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများက UNTAC အဖွဲ့အပေါ် သတ်ဖြတ်မှုများအား မတားဆီးနိုင်ခဲ့ခြင်းအတွက် ဝေဖန် နေကြသော်လည်း ဤမကောင်းပြောခံနေရသော UNTAC အဖွဲ့မှာ ပြည်သူ လူထုအဖို့ အကောင်းဆုံးမျှော်လင့်ချက်တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ UNTAC အဖွဲ့၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုသာ မရှိခဲ့ပါက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ချက္ကရာပွန်နှင့် ၎င်း၏မိသားစုတို့ စင်ကာပူသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အလည် အပတ်ခရီးဖြင့် ရောက်ရှိလာကြသည့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအထိ ၎င်းတို့၌ ကြီးကြီးမားမား ပြောင်းလဲမှုဟူ၍ မတွေ့ရှိရသေးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ) သည် ချက္ကရာပွန်အား ဟိုတယ်တစ်ခု၌ သွားရောက်တွေ့ဆုံစဉ် သူ့ဖခင်၏ နိုင်ငံရေး အနာဂတ်အလားအလာမှာ သူ့စိတ်အတွင်း ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာ သည်ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။

“ကျွန်တော်တို့ မင်းသားကြီးသီဟာနုကို ထောက်ခံလျက်ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ပဲ သူ့အမည်ကို သမ္မတရာထူးအတွက် အဆိုပြုခဲ့ကြတာပါ”ဟု သူကပြောဆိုခဲ့သည်။

ဗြိုင်ဘက်အုပ်စုများတွင် ရာနာရစ်သည်လည်း သီဟာနု၏ နာမည် ကို သေချာပေါက်မဲရရှိစေသည့် လက်နက်အဖြစ် ဗြောင်အသုံးချ၍ အမြတ် ထုတ်လျက်ရှိသည်။ သူသည် ပြည်သူလူထုအား သူ့ပါတီသည် ဘုရင်လိုလား သော ပါတီဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင်မူ ချက္ကရာပွန် မှာ သူ၏ပါတီသည် ပင်ကိုယ်စရိုက်အရ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီဟု

မကြွေးကြော်နိုင်ရှာဘဲ ရှိနေသည်။ သူ့ပါတီမှာ ခမာနီမှ ဘက်ပြောင်းလာကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် စီပီပီ ပါတီအား သီဟာနုနှင့် ဆက်စပ်၍ရနိုင်သရွေ့ ဆက်စပ်ပြီး စည်းရုံးခဲ့သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် နိုင်ငံရေးအကျိုးအမြတ် ကြီးမားစွာရရှိကြသည် ကိုတွေ့ရသည်။ အကယ်၍ ချက္ကရာပွန်၊ ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့က သူတို့ ကိုယ်သူတို့ သီဟာနု၏ နိုင်ငံရေးဆန်ကျင်ဘက်များအဖြစ် ပုံဖော်ရပ် တည်ကြမည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် သီဟာနု၏ နိုင်ငံရေးဟာရာကိုရီ (မိမိကိုယ်မိမိ အဆုံးစီရင်ခြင်း) ပြုလုပ်ရာရောက်မည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံပိုင် ရုပ်မြင်သံကြားပေါ်မှ ထုတ်လွှင့်လိုက်သော သီဟာနု၏ မလိုတမာ စကားတစ်ခွန်းသည် ၎င်းတို့၏ မျှော်လင့်ချက် အလားအလာများကို ထိခိုက်စေမည်ဖြစ်သည်။ ရလဒ်ကား ၎င်းအခြေအနေများက အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသော သီဟာနု၏ အတ္တနှင့် မာနတို့ကို ဖြေလျော့ပေးခဲ့သည်။

သူ၏သားနှစ်ဦးမှာ ပြိုင်ဘက်များသာ မဟုတ်တော့ဘဲ နိုင်ငံရေး ရန်သူများအသွင် ပြောင်းလဲရပ်တည်လာမှုအပေါ် သီဟာနုက မည်သို့ တုံ့ပြန် သဘောထားပါသနည်း။

“ကျွန်တော်အဖေရဲ့ စိတ်နှလုံးသားအတွင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ရှိနေပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က စိုးရိမ်မှုကင်းမဲ့စွာဖြင့် ပြောဆိုသည်။ “ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ ပြောရရင် သူ့သားနှစ်ယောက်စလုံးဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသားတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒုတိယအနေနဲ့ သူဟာ *လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက် တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ အနောက်တိုင်း ပုံစံ ဒီမိုကရေစီရဲ့ ပုံသွင်းမှုကို ခံယူခဲ့ကြရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တတွေဟာ အသက် ၁၈ နှစ်အရွယ်ကစလို့ လွတ်လပ်မှုကိုရခဲ့ပါတယ်။ ယခုဆို ကျွန်တော် အသက် ၄၇ နှစ်ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော်အစ်ကို (ရာနာရစ်)က ၄၈ နှစ်ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့တွေအားလုံးဟာ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်တွေပါပဲ။ ဒါ့အပြင် နိုင်ငံ အတော်များများမှာ တစ်မိသားစုထဲက သားသမီးတွေဟာ သူတို့ကြိုက်တဲ့ ပါတီကိုလွတ်လပ်စွာ ဝင်ရောက်ပါဝင်နိုင်ကြပါတယ်” ဟု သူကရှင်းပြသည်။

လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက် = (အလယ်အလတ်သဘောထားရှိသည့် ဒီမိုကရေစီလို လားသူ)

သူက အဘယ့်ကြောင့် နိရိစ္ဆန်မိသားစု ပြိုကွဲရသည်ကို ရှင်းပြသည်။

“ကျွန်တော့်အပေသာ ပါတီဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆက်ရှိနေပြီး ကျွန်တော်တို့ အားလုံးဟာ ကျွန်တော့်အဖေနဲ့ တစ်ပါတီတည်းမှာ ရှိမနေဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကွဲနေကြတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျား ပြန်ပြီးသတိရလိုက်စမ်းပါ။ ဘာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော့်အဖေ ပါတီဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်နေစဉ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ ပါတီတစ်ခုတည်းမှာ ရှိနေခဲ့ကြ ပါတယ်” ဟု သူကပြောပြခဲ့သည်။

ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိပြီး မကြာမီတွင် ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ) သည် အစိုးရက အထူးခံစားခွင့်အဖြစ်ပေးထားသော ချက္ကရာပွန်၏နေအိမ်သို့ အလည်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ သံတံခါးပေါက်အပြင်ဘက်တွင် အစောင့်နှစ်ဦး ရပ်စောင့်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့က ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောဆိုသည့်စကားတစ်ခွန်း မှာ အိမ်အတွင်းမဝင်ရောက်မီ ဖိနပ်ချွတ်ရန်ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား ဧည့်ခန်းမသို့ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။ ဧည့်ခန်းမနံရံများတွင် အလွန်ရှားပါးသော ကမ္ဘောဒီးယား အနုပညာလက်ရာများနှင့် ပန်းချီကားများကို ချိတ်ဆွဲထား သည်။ ထိုအနုပညာလက်ရာများမှာ မူရင်းနီးပါး တူညီကောင်းမွန်ကြပေသည်။ ဆယ်မိနစ်ခန့် မျှအကြာတွင် ချက္ကရာပွန်သည် သူ၏မူပိုင်ဆာဗာရီဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်လျက်ထွက် ပေါ်လာသည်။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ပြီးလျက်နှုတ်ဆက် လိုက်ပြီးနောက် ဖော်ဖော်ရွေရွေ ရယ်မောလျက်ရှိသည်။ သူက ကျွန်ုပ်တို့အား လက်ဘက်ရည် ကြမ်းသောက်ရန် အတင်းမေတ္တာရပ်ခံသည်။ လက်ဘက်ရည် ကြမ်း ရောက်ရှိလာပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် စကားလက်ဆုံကျပေတော့သည်။

ထိုအချိန်က သီဟာနုသည် SOC အစိုးရအဖွဲ့ကို ဆန့်ကျင်မှုပြုလာ သည့်အခါသမယဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ SOC အစိုးရက ရာနာရစ်၏ ပါတီဝင်များအား အနှောင့်အယှက် ပြုနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သီဟာနုက သူသည် SOC အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း မပြုတော့ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

“အဲသလိုပြောတာဟာ တစ်ဝက်ကိုပဲ ပြောတာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ကြားဖြတ်ဝင်ရောက်ပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တစ်ဝက်ကတော့ သူဟာ SOC အဖွဲ့နဲ့ အရင်လိုပဲ ဆက်ဆံမှုရှိနေဆဲဖြစ်ပါတယ်၊ တကယ်ပါ

ကျွန်တော်ဟာ သူ့ရဲ့သားတစ်ယောက်ပါ။ ဒါပေမယ့် SOC အစိုးရကိုယ်စား ကျွန်တော်ဟာ ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အစ်ကို ရာနာရစ်ဟာ အဖေ ဘေဂျင်းမှာနေထိုင်မကောင်းဖြစ်တော့ လူနာမေးဖို့သွား ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ SOC အဖွဲ့က ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင်တွေကို နှောင့်ယှက်နေတဲ့အကြောင်း သတင်းမှားတွေ ပေးပါတော့တယ်။ မင်းသား ရာနာရစ်ဟာ အဖေ ကို သွေးထိုးခဲ့တဲ့သူပါ။ ဒါနဲ့ အဖေကလည်း သူဟာ SOC နဲ့ UNTAC အဖွဲ့တို့နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မလုပ်တော့ဘူးဆိုပြီး ကြေညာချက်ထုတ်ပါတော့တယ်။ ခင်ဗျားတို့သိပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေဟာ လည်း လူသားပဲလေ။ နောက်ပြီး သူဟာ စိတ်ထိခိုက်ခံစားရပြီး အလွန် စိတ်ပျက်ခဲ့ရပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ခန့်မှန်းထားသည့်အတိုင်းပင် ချက္ကရာဇ်သည် ရာနာရစ်မကောင်းကြောင်း ကို တဖျစ်တောက်တောက် ပြောဆိုခဲ့သည်။

“မင်းသားရာနာရစ်က သူ့ဖခွမ်းပင်မှာ မနေချင်ဘူးလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ အစကတည်းကပဲ သူဟာ ဖခွမ်းပင်မှာ တစ်ခါမျှမနေခဲ့ဖူးပါဘူး။ ဖခွမ်းပင်မှာ ရုံးစိုက်တဲ့ SNC အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပေမယ့် သူဟာ ဘန်ကောက်မှာပဲနေပါတယ်။ ပြင်သစ်မှာသွားပြီး ပါမောက္ခအဖြစ် သင်ကြားပို့ချခဲ့ပါတယ်။ ဖခွမ်းပင်က လုံခြုံမှုမရှိလို့ သူ့ဖခွမ်းပင်မှာ မနေတာ ဖြစ်တယ်လို့ သူကဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်က ဘာလို့ချင်လို့ အဲဒီလိုလုပ်ခဲ့ပါသလဲ၊ ကျွန်တော့်အထင်ကတော့ ဒါဟာ ကျွန်တော့်အဖေကို ကမ္ဘောဒီးယားနဲ့ အဆက်ဖြတ်ထားချင်လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖေကို နိုင်ငံ အပြင်ပမှာဘဲ ပို့ကြာသည်ထက် ကြာရှည်စွာနေထိုင်ရအောင် ပြုလုပ်တာပါ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တကယ်လို့ အဖေဟာ ကမ္ဘောဒီးယားမှာနေတယ်ဆို ရင် တကယ့်အခြေအနေမှန်ကို တွေ့နေရမှာမို့လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အစောပိုင်းက တော့ ရာနာရစ်က သူဟာ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရတယ်လို့ ထင်ခဲ့တာပါ။ ဒါပေမယ့် အခုတော့ သူ မနိုင်နိုင်တော့ပါဘူး” ဟု သူက ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ဗီယက်နမ်အခြေချ နေထိုင်သူများအပေါ် ဆက်ဆံမှုဆိုးရွားပုံများ အကြောင်းပြောသောအခါ ချက္ကရာဇ်၏ မျက်နှာ အနေအထားမှာ ပိန်ရှုံ့သွားလေသည်။ ဤနေရာတွင်လည်း သူသည်

ရာနာရစ်အား ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ရန် အခွင့်အရေးတွေ့ရှိခဲ့ပြန်သည်။

“အဲဒီမှာ အခြားပြဿနာ တစ်ခုရှိပါသေးတယ်။ ဒါက ဗီယက်နမ် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ လူသားနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပြဿနာတစ်ခု ပါ”ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “သမိုင်းကို လျစ်လျူရှုထားလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်အဖေ လက်ထက်တုန်းက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းမှာ မွေးဖွားကြီး ပြင်းလာခဲ့တဲ့ ဗီယက်နမ်လူဦးရေဟာ ၅၀၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ သူတို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ လူနည်းစုအဖြစ် နေလာတာ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဥပမာအနေနဲ့ မင်းသားရာနာရစ်ကိုကြည့်ပါ။ သူဟာ ပြင်သစ်နိုင်ငံသားတစ်ဦး ပါ။ ပြင်သစ်တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှာ ပါမောက္ခအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေပါ တယ်။ အခြားပါတီတွေရဲ့ ခေါင်းဆောင်အများစုဟာ ဩစတြေးလျ၊ အမေရိက သို့မဟုတ် ပြင်သစ်နိုင်ငံသား ခံယူထားကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပါတီတွေ က သူတို့ဟာ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ လိုလားသူတွေနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးတွေ ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ကြွေးကြော်နေကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗီယက်နမ်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူတွေကို အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးလေး တွေကိုတောင် ခွင့်မပြုနိုင်တဲ့ လူတွေဟာ ဘယ်လိုလစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ လိုလားသူတွေလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်”ဟု သူက ဝေဖန်ပြောကြားသည်။

ချက္ကရာပွန်က ရာနာရစ်နှင့် သူ၏ပါတီဝင်များအား ၎င်းတို့ကိုင် ဆောင်ထားသော နိုင်ငံကူးလက်မှတ်များ စွန့်လွှတ်ရန်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများနှင့် တစ်သားတည်းနေထိုင်ရန် စိန်ခေါ်ခဲ့သည်။

“နိုင်ငံအများအပြားမှာ ပြည်ပနိုင်ငံကူးလက်မှတ် ကိုင်ဆောင်ထားသူ တွေကို ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခွင့် မပြုပါဘူး”ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “ဒီက အချို့ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးသမားတွေဟာ နှစ်နိုင်ငံသား သို့မဟုတ် သုံးနိုင်ငံ သားအဖြစ်တောင် ခံယူထားကြပါတယ်။ ဒီလိုရှိကြပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ သူတို့တွေရွေးကောက်ပွဲမှာ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ကြတာကို စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုမှဖြစ်မနေပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့တွေက ဗီယက်နမ်ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်သူတွေကို တန်းတူအခွင့်အရေးပေးရမှာကို ဘာကြောင့်ငြင်းဆန်နေကြ ရပါသလဲ။ ဒီလို သုံးနိုင်ငံသား ခံယူထားတဲ့လူကြီးမင်းတွေသာ ဝန်ကြီးတွေဖြစ် လာရင်တော့ တော်တော်ကြီးမားတဲ့ ပြဿနာတွေရှိလာနိုင်ပါတယ်။ သူတို့က

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်နေပါတယ်လို့ အသံကောင်း ဟစ်နေကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အခြားနိုင်ငံတွေအပေါ် သစ္စာခံ နေကြပါတယ်။ ဒီလူတွေဟာ အာဏာရခဲ့လျှင်တော့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဟာ သူ့ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာ ဆုံးရှုံးရတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆို တော့ ဒီနိုင်ငံကို နိုင်ငံခြားသားတွေက အုပ်ချုပ်တော့မှာဖြစ်လို့ပါပဲ။ တကယ် လို့ ဒီအခွင့်အရေးသမားတွေကသာ သူတို့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ် မှာ ဧကန်အမှန် သစ္စာစောင့်သိတယ်ဆိုလျှင် သူတို့က ဘာကြောင့် အခြား နိုင်ငံသားခံယူမှုကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ရတာလဲ။ ဒီလို စာရွက်အပိုင်းအစလေး တစ်ခုကိုတောင် မစွန့်လွှတ်နိုင်ဘူးဆိုရင် သူတို့ပြည်သူတွေအတွက် ဘယ်လို လုပ်စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံမှုတွေကို ပြုလုပ်နိုင်မှာတဲ့လဲ။ သူတို့တွေဟာ ဘာကြောင့် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေ ကိုင်ဆောင်ထားရသလဲဆိုတာကို ကျွန်တော် သိပါတယ်။ သူတို့ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရတယ်ဆိုရင် ဒီကိုလာပြီး ဒီနိုင်ငံ ကို အုပ်ချုပ်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်လို့ သူတို့ရွေးကောက်ပွဲမှာ ရှုံးခဲ့ရင် ဒါမှမဟုတ် ခမာနီတို့ အာဏာပြန်ရရှိသွားခဲ့ရင် ဒီနိုင်ငံခြားသား လူကြီးလူကောင်းတွေဟာ ပြည်ပကိုထွက်သွားလိုက်ရုံပါပဲ။ ပြည်ပနိုင်ငံကူး လက်မှတ်မရှိတဲ့ ပါတီဆိုလို့ ကျွန်တော်တို့ SOC အဖွဲ့တစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်” ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း တပ်စွဲထားခြင်း မှာ ဟွန်ဆန်အစိုးရအား ကူညီထောက်ပံ့ရန်ဖြစ်သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို ချေပပြောဆိုယင်း ချက္ကရာပွန်၏အသံမှာ အလွန်မြင့်မားကျယ်လောင်သွားသည်။

“ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့တွေသာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံထဲမှာ ရှိနေရင် ကျွန်တော့်အဖေဟာ ဖခွမ်းပင်ကိုပြန်ရောက်လာမှာ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု သူက ပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော့်အဖေမှာ ကိုလိုနီစနစ်နဲ့ နယ်ချဲ့အရင်းရှင်စနစ်တွေ ကို ဆန့်ကျင်တဲ့အယူအဆတွေရှိပါတယ်။ သူဟာ လွတ်လပ်တဲ့ အစိုးရအုပ် ချုပ်မှုနဲ့ ပြည်သူတွေအတွက် ရပ်တည်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့တွေ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ရှိနေတာဟာ သူ့ရဲ့ခံယူချက်မူတွေနဲ့ ဆန့်ကျင်နေ တဲ့အတွက် သူဟာ ခုခံရေးအင်အားစုအဖွဲ့တွေရဲ့ အကြီးအကဲဖြစ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်အထိ ဗီယက်နမ်တွေ ကမ္ဘောဒီးယားမှာ ရှိနေသေး

လို့ သူဟာ ဒီကိုပြန်လာချင်စိတ် မရှိခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ဗီယက်နမ်တွေကို တိုက်ခိုက်ဖို့ တောထဲရောက်ခဲ့ပါသေးတယ်ဆိုတာ မမေ့ကြပါနဲ့။ ကျွန်တော်ဟာ အလွန်ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ ဘဝကို ကြုံခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် ဒီမှာနေတာ ကျွန်တော့်အစ်ကို ရာနာရစ်လို မဟုတ်ပါဘူး။ ဆွန်ဆန်လိုလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့တွေက ရွေးကောက်ပွဲဝင်ဖို့ မှတ်ပုံတော့တင်ထားကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့နေနေတာက ဘန်ကောက်မှာပါ။ ၁၂ နှစ်ကြာတိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီးနောက်မှာ ဗီယက်နမ်တပ်တွေ ရှိနေတဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို ကျွန်တော်ပြန်လာမယ်လို့ ခင်ဗျားတို့ထင်ပါသလား”ဟု သူကပြောဆိုသည်။

မြို့ပြလေကြောင်းဌာန ဝန်ကြီးတစ်ဦးအနေဖြင့် ချက္ကရာပွန်သည် အရှေ့တောင်အာရှ မြို့တော်ကြီးများသို့ အလုပ်ကိစ္စဖြင့် ခရီးထွက်ခဲ့ရသည်။ ယင်းသို့ ခရီးသွားလာရင်း သူသည် မလေးရှားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦး၏ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ဖြင့် ပျံသန်းပြေးဆွဲနေသော နိုင်ငံပိုင်ကမ်ပူများ လေကြောင်းအား လူသိများလာအောင်နှင့် လုပ်ငန်းများအောင်မြင်မှု ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မကြာမီကာလ၌ ချက္ကရာပွန်၏ အောင်မြင်မှု ဇာတာစန်းလက်မှာ မှေးမှိန်ခဲ့ရသည်။ သူ၏ ရုတ်တရက်ကျဆုံးခန်းမှာ သူကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ဖြစ်ရလေသည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ထုတ်ပြန်ကြေညာပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်း၌ ချက္ကရာပွန်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဆင်ဆောင်း (Sin Song) ကဲ့သို့သော စီပီပီခေါင်းဆောင်အချို့နှင့် နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းရှိ ပြည်နယ် ၇ ခုတို့၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ချက္ကရာပွန်၏ အဓိကပြိုင်ဘက် ရာနာရစ်ခေါင်းဆောင်သော ဘုရင်လိုလားသူ များပါတီက ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပွတ်ကာသီကာဖြင့် အနိုင်ရရှိကြောင်း အတည်ပြုခဲ့သည့် အဆုံးအဖြတ်ကို လက်ခံရန်ငြင်းဆန်ခဲ့ကြသည်။ ချက္ကရာပွန် ခေါင်းဆောင်သည့် ပုန်ကန်သူများသည် သီးခြားခွဲထွက်သော နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် ဆမ်ဒက်ယုမ်ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေ * (SEAZ) ကို တရားဝင်မဟုတ်ဘဲ မိမိဘာသာ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့ကြသည်။

SEAZ = Samdech Euv Autonomous Zone

အဖဘုရင် (Papa King) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော ဆမ်ဒက်ယုန်အမည်ကို မကြာခဏသုံးစွဲလျက် သီဟာနုအား ရည်ညွှန်းဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ပုန်ကန်သူများက ၎င်းတို့အဖွဲ့အမည်ကို ဆမ်ဒက်ယုန်ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် တလေးတစား အစွဲပြုမှည့်ခေါ်ထားသော်လည်း ၎င်းတို့၏လှုပ်ရှားမှုအပေါ် သီဟာနု၏ သဘောတူထောက်ခံမှုမရရှိခြင်းမှာ ထူးဆန်းနေပေသည်။ ချက္ကရာပွန်သည် SEAZ နယ်မြေတရားဝင်ဖြစ်စေရေး မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် သူ၏ဖခင်အမည်ကို အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပြည်သူလူထုကမူ ဥပါယ်တံမျှင်ဖြင့် လုပ်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ပြည်သူလူထုက ပုန်ကန်သူများသည် ၎င်းတို့တစ်ခဲနက်မဲပေးခဲ့ကြသော ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို ဖျက်ဆီးရန် ကြိုးစားနေခြင်းသာဖြစ်သည်ဟု ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပင် နားလည်ထားကြသည်။ ဇွန်လအတွင်း၌ ပြည်နယ်တစ်ချို့တစ်ခု ခွဲထွက်လာကြသောအခါ နိုင်ငံမှာ နှစ်ခြမ်းကွဲမည့် ပုံပေါ်လာသည်။ ခွဲထွက်ပုန်ကန်သည့် ပြည်နယ်များမှာ ကမ်ပူမ်ချန်၊ ကရာတီး၊ ပရေဗန်း၊ ဆဗေရီရန်း၊ မွန်ဒူလ်ကီရီ၊ ရာတနာကီရီနှင့် စတန်ထရင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤပြည်နယ်များမှာ စီပီပီ၏အာဏာ မြစ်ဖျားခံရာ အဓိကကျေးလက်ဒေသများဖြစ်သည်။

ဤခွဲထွက်မှုပြဿနာမှာ ဟွန်ဆန်အတွက် မျက်နှာပူစရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ပုန်ကန်သူခေါင်းဆောင်များအနက် တစ်ဦးဖြစ်သော ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟွန်နင်မှာ ဟွန်ဆန်၏အစ်ကိုကြီးဖြစ်သောကြောင့် ပုန်ကန်သူများသည် ဟွန်ဆန်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ယင်းသို့ပြုမူလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်ဟု ထင်မြင်ယူဆစရာရှိခဲ့သည်။ ဤကောလာဟလ ထင်မြင်ချက်များကို ချေဖျက်ရန်နှင့် ပြဿနာကိုထိန်းချုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏လက်ထောက်အချိန်ကီမန် လိုက်ပါလျက် ကမ်ပူမ်ချန်သို့ မော်တော်ကားဖြင့် သွားရောက်ပြီး သူ၏အစ်ကိုအား နိုင်ငံပြိုကွဲစေမည့် လုပ်ရပ်များကို စွန့်လွှတ်ရန် ဖျောင်းဖျစည်းရုံးခဲ့သည်။ အစောပိုင်းတွင် ဟွန်နင်းသည် UNTAC တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီ အရာရှိများကို သူ့ပြည်နယ်မှ မောင်းထုတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မကြာမီ သူ၏လုပ်ရပ်များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ ခရီးစဉ်မှာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်သည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ၌ ပါဝင်မှုကိုစွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။

ဘာဖြစ်မည်ကို အပြတ်မပြောနိုင်ဘဲ ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်ခန့် ကြာပြီးနောက် ဤသို့ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၏ တုံ့ပြန်လုပ်ဆောင်မှုသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ စတင်ပြိုကွဲလာမှု၏ ပထမဆုံးလက္ခဏာရပ်ဖြစ်သည်။ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ် ဥပဒေဘောင်အတွင်း ပြန်လည်ဝင်ရောက်ခဲ့ခြင်းနှင့်အတူ ပရေဗန်းနှင့် ဆဗေရီရန်းပြည်နယ်တို့သည်လည်း ၎င်းတို့၏ခွဲထွက်မှုကို စွန့်လွှတ်ကြရန်ရှိသည်။ ကြိုတင်ခန့်မှန်းသည့်အတိုင်းပင် ထိုပြည်နယ် ၂ ခုတို့သည် နောက် ၂ ရက်ခန့်အကြာတွင် ပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေး ကြိုးပမ်းမှုကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြသည်။ ကျန်ပြည်နယ်များကလည်း လိုက်ပါစွန့်လွှတ်လာကြရာ ရက်ပိုင်းအတွင်း ချက္ကရာပွန်၏ လှုပ်ရှားမှုမှာ အဆုံးသတ်သွားခဲ့သည်။ ချက္ကရာပွန်၏ ပိရီသေချာမှုမရှိသော စီစဉ်လုပ်ဆောင်မှုများမှာ ဝေဖန်ရှုတ်ချစရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ပုန်ကန်သူများမှာ ဟွန်ဆန်၏ပါတီမှ လူများဖြစ်၍ သူ့အဖို့ မျက်နှာပျက်စရာအကြီးအကျယ် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဟွန်ဆန်က သူတို့သည် “လမ်းလွဲစည်းရုံးခံခဲ့ကြရသည့် လူတစ်စု”ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပြောကြားခဲ့သည်။

ဇွန်လ၊ ၁၀ ရက်နေ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေဖွဲ့စည်းပြီး နောက် နာရီပိုင်းအကြာတွင် UNTAC ငြိမ်းချမ်းမှုထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော အဆင့်မြင့်စစ်တပ်အရာရှိတစ်ဦးက ချက္ကရာပွန်သည် အဖမ်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်၍ ဗီယက်နမ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရန် စီစဉ်ခဲ့သည်ဟူသော ထောက်လှမ်းရေးသတင်းတစ်ရပ်ကို ရရှိခဲ့သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)အားပြောပြသည်။ ဇွန်လ၊ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ချက္ကရာပွန်သည် ဗီယက်နမ်သို့ ထွက်ပြေးခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့ဘက်ကကြည့်လျှင် သူတို့အဖို့ ချက္ကရာပွန်အား ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်လာမှုကို ဟန့်တားရန်မဖြစ်နိုင်ဟုဆိုသည်။ ချက္ကရာပွန်သည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံအတွင်း မည်သည့်နေရာ၌ ရောက်ရှိနေသည်ဆိုသည့်သတင်းကို မိမိတို့မရရှိကြောင်း ဟန့်တားရန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတောအတွင်း ချက္ကရာပွန်နှင့် ဆင်ဆောင်းတို့သည် ၎င်းတို့၏အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်ပေးခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ ပြဿနာနှင့် မချီတင်ကဲဖြစ်နေသော အခြေအနေတွင် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းအပေးအယူ ပြုလုပ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ရန်ရှိနေသည်။

စီပီပီပါတီသည် စိတ်မပါသော်ငြားလည်း အာဏာလွှဲပြောင်းပေးလိမ့်မည်ဟု အများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မျှော်လင့်ထားကြသည်။ ကာကွယ်ရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဌာနကဲ့သို့သော ဝန်ကြီးဌာနများအား ချုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်နှင့် အခြားစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးမည်ဟု ယူဆထားကြသည်။ ထို့အပြင် စီပီပီပါတီသည် ဟွန်ဆန်အား ရာနာရစ်နှင့် ရာထူးအဆင့်အတူ ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် လက်ခံခွင့်ပြုရန်ကိုလည်း တောင်းဆိုမည်ဟု မျှော်လင့်နေကြသည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်ကမူ သဘောထားတင်းမာလျက် သူသည် ဟွန်ဆန်အား အလွန်ဆုံး ဝန်ကြီးရာထူးအဆင့်သာ ပေးနိုင်မည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် တကယ့်ဖြစ်ရပ်မှန်နှင့်မူ များစွာခြားနားလေသည်။ ရာနာရစ်သည် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတစ်ခုလုံးကို ပိုင်နိုင်စွာ ထိန်းချုပ်ထားသော စီပီပီပါတီအား စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ပေးနိုင်သည့် အနေအထားတွင်မရှိပေ။ နောက်ဆုံးတွင် အဓိကပါတီနှစ်ခုတို့သည် အာဏာကို အညီအမျှ ခွဲဝေလျက် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သွားကြရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

အထူးဆန်းဆုံး ဖြစ်ရပ်များမှာ ဘာမျှအဆန်းတကြယ် မဟုတ်သည့် အရာများဖြစ်လာကြသည်။ နိုင်ငံအစိတ်စိတ် အမွှာမွှာဖြစ်အောင် ကရော်ကမည်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသည်မှာ ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်မျှသာရှိပြီးနောက် သီဟာနုသည် ချက္ကရာပွန်အား ကြယ် ၄ ပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူး ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ချက္ကရာပွန်မှာ ယခင်ကကဲ့သို့ ဩဇာအာဏာ ပြန်လည်ရရှိနိုင်ခြင်းမရှိတော့ပေ။ ဖန္ဒမ်းပင်နိုင်ငံရေးမှာ သီဟာနုအား ကြိုတင်ခန့်မှန်းရခက်သကဲ့သို့ပင် ရှိလေသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဟွန်ဆန်၊ ရာနာရစ်၊ ချီဆင်နှင့် ဟင်ဆမ်ရင်တို့ကိုလည်း ကြယ် ၅ ပွင့်တပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ရာထူးများ ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ချက္ကရာပွန်၏ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား နှစ်ခြမ်းခွဲရန် ကြိုးပမ်းမှုကိုလည်း မေ့ဖျောက်ပစ်ခဲ့ကြသည်။

ဤပုန်ကန်မှုဖြစ်ရပ်မှာ သီဟာနုအဖို့ လက်လွှတ်မခံဝံ့အောင် အလွန်စွဲမက်စရာကောင်းသော ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်မျှသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သီဟာနုသည် “အရေးနိမ့်ခဲ့ရသော ခွဲထွက်ရေးသမားတစ်ဦး၏ အမွေခံ” (Heir of Defeated Secessionist) အမည်ရှိ ၂၅ မိနစ်စာ ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားကို ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ဤရုပ်ရှင်ကားမှာ ချက္ကရာပွန်၏ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု

များအကြောင်း အခြေခံရိုက်ကူးထားကြောင်း အထင်အရှားတွေ့ရသည်။ သီဟာနုက “အလွန်သေးငယ်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးသမား လူတစ်စုက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကနေ လက်တစ်ဆုပ်စာ ပြည်နယ်များကို ခွဲထုတ်ဖို့ကြိုးစား ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ သူတို့ကို ရပ်တန်းကရပ်ပြီး ဗဟိုအစိုးရနဲ့ ပြန်လည်သင့်မြတ်ဖို့ သဘောတူတယ်ဆိုရင် လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးမယ်လို့ ပြောဆိုစည်းရုံးခဲ့ပါတယ်။ ဒီအပျော်တမ်း ခွဲထွက်ရေး ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင် သူတွေဟာ ကျွန်တော်ပြောသလို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလို့ သွေးထွက် သံယိုမရှိဘဲ မူလအခြေအနေကို ပြန်ရောက်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဤရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားမှာ လွန်ခဲ့သော ရာစုနှစ်များစွာက ကမ္ဘောဒီးယား၌ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ခွဲထွက်ရေးကြိုးပမ်းမှုအကြောင်းကိုလည်း သွယ်ဝိုက်ရည်ညွှန်း ဖော်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ “အဲဒီအချိန်တွေတုန်းက ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရဟာ ခွဲထွက်ရေးကြိုးပမ်းမှုတွေကို ရက်ရက်စက်စက် နှိမ်နင်းခဲ့ကြရပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောပြသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအစောပိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ) ချက္ကရာပွန်၏နေအိမ်၌ သူနှင့်တွေ့ဆုံသောအခါ ၎င်း၏ပုန်ကန်လှုပ်ရှားမှု အတွင်းဇာတ်လမ်းမှာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဆာမာရီတစ်စုံကို ဝတ်ဆင်လျက် ချက္ကရာပွန်က ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ၂ နာရီကြာမျှ မျက်ရည်ဝဲလျက် စကားပြောဆို ခဲ့သည်။ စီပီပီပါတီက သူ့အပေါ် ဆက်ဆံခဲ့ပုံများကို နာကျည်းစွာပြောပြခဲ့ သည်။

“ကျွန်တော့်ပါတီက ကျွန်တော့်ကို သစ္စာဖောက်ပြီး စတေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါ တယ်”ဟု ချက္ကရာပွန်က စိတ်လှုပ်ရှားခံစားနေသည့်အသံဖြင့် ပြောဆိုသည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေထူထောင်ရန် ချက္ကရာပွန်၏ ကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်မှုက မေးခွန်းများစွာ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ စီပီပီသည် အဓိကအရေး ပါသော ဝန်ကြီးဌာနများအား ထိန်းချုပ်ခွင့်ရရှိရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရာတွင် ၎င်း၏ *ဈေးဆစ်ညှိနှိုင်းနိုင်သည့်အနေအထားတွင် ရှိနေစေရန်ရည်ရွယ်လျက် ချက္ကရာပွန်အား ပုန်ကန်မှုပြုလုပ်စေခြင်းပေလော။ သီးခြားခွဲထွက်နယ်မြေ

ထူထောင်မှုအကြောင်းကို သိဟာနအား အသိပေးခဲ့ပါသလော။ နောက်ဆုံးတွင် ချက္ကရာပွန်မှာ ကျသမျှအပြစ်ဒဏ်အားလုံးကို ခံယူရမည့် ငဝက်ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။

စီပီပီပါတီပေါ်လစ် ဗျူရိုအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ရာထူးတာဝန်ပေးထားခြင်း ခံနေရဆဲဖြစ်သော်လည်း ချက္ကရာပွန်၏ အနေအထားမှာ နိမ့်ကျသွားခဲ့သည်။

ချက္ကရာပွန်သည် မငိုမိအောင် အောင့်အည်းထိန်းချုပ်လျက် “ကျွန်တော်ပါတီကနေ ထွက်ကောင်းထွက်ပါတော့မယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ပါတီအပေါ် သစ္စာစောင့်သိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ပါတီဟာ စည်းလုံးမှုမရှိတဲ့အတွက် ဝမ်းနည်းစရာကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော့်ပါတီဝင်တွေအပေါ် ကျွန်တော် စိတ်ရောကိုယ်ပါ ပေးဆပ်လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သစ္စာဖောက်ခံရတာကိုတော့ ကျွန်တော်မကြိုက်ပါဘူး။ စီပီပီအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ပါတီဝင်တွေကို အကာအကွယ်ပြုပေးတာကို ကျွန်တော်မြင်ချင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိလို့ပါပဲ။ ဘာကြောင့် ချက္ကရာပွန်နဲ့ ဆင်ဆောင်းတို့ကသာ အမျိုးသားပြန်လည် ပေါင်းစည်းရေးလို့ သူတို့ပြောကြတဲ့ကိစ္စအတွက် စတေးခံရမှာလဲ။ ဖန်စင်ပက်ပါတီ ကျေနပ်စေဖို့ ကျွန်တော်တို့ကိုပဲ ဘာကြောင့်စတေးရတာလဲ။ ဒီပါတီထဲမှာ ကျွန်တော် ဆက်ရှိနေမယ်၊ မနေဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်မပြောနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ပါတီဟာ သူ့ရဲ့ရပ်တည်ချက်ကို အလျင်အမြန် ပြောင်းလဲပစ်နေလို့ ကျွန်တော်စိတ်ပျက်ရပါတယ်။ သူတို့မှာ ခိုင်မာတဲ့ ရပ်တည်ချက်မျိုး မရှိကြပါဘူး” ဟု ပြောဆိုရှင်းပြခဲ့သည်။

သစ္စာဖောက်ဖျက်မှုက ချက္ကရာပွန်အား အလွန်ထိခိုက် နာကျင်စေခဲ့သည်။

“စီပီပီပါတီက ကျွန်တော့်ဘက်က ရပ်တည်မပေးတာကို ကျွန်တော် အလွန်ပဲ အံ့သြခဲ့ရပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော် စီပီပီပါတီထဲဝင်တော့ သူတို့ဟာ ညီညွတ်တဲ့သူတွေနဲ့ ကျွေးကြောင်းဆီလျော်စွာ ဆင်ခြင်ပြုမူတတ်တဲ့ သူတွေလို့ ထင်ခဲ့မိပါတယ်။ နောက်ပြီး တစ်ဦးကို တစ်ဦး ကူညီကြလိမ့်မယ်လို့ ယူဆခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုတော့ စီပီပီပါတီထဲက လူအချို့ဟာ ဘယ်လိုလူတွေဆိုတာ သဘောပေါက်ခဲ့ပါပြီ။ တစ်နေ့

မှာ ကျွန်တော် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲ အချိန်ပြည့် အင်တိုက်အားတိုက် ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာနိုင်တဲ့နေ့ကျရင် ခင်ဗျားတို့ကို ဇာတ်လမ်းအစုံ ပြောပြမယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

ချက္ကရာပွန်သည် နိုင်ငံရေးပြန်လုပ်ရန် စဉ်းစားထားပြီး ဖြစ်လေသည်။

“ကျွန်တော့်နိုင်ငံကို ကျွန်တော်ချစ်တယ်ဆိုတာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက သိကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် သူတို့က ကျွန်တော့်အပေါ် မျှမျှတတ နားလည်ပေးကြပါတယ်။ လူအများစုက ကျွန်တော်ဟာ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လို့ ပြောကြပါတယ်။ သူတို့က တိုင်းပြည်အတွင်း ကျွန်တော်ဘာတွေလုပ်နေတယ်ဆိုတာကို သိကြပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေထူထောင်ခြင်းဖြင့် မည်သည့်အရာများကို ရရှိရန် ချက္ကရာပွန် မျှော်လင့်ခဲ့ပါသနည်း။

“ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်တွေမှာ ပုံမှန်မဟုတ်တဲ့ လက္ခဏာတွေ ပြည့်နက်နေပါတယ်”ဟု သူကစိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြင့် ပြောပြသည်။

သူ့အား စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စေသည့်အရာမှာ သူ၏အစ်ကို ရာနာရစ်က အာဏာခွဲဝေပေးရန် ငြင်းဆန်နေမှုပင်ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော့်အဖေက သူ့ကိုယ်သူ သမ္မတအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဟွန်ဆန်နဲ့ရာနာရစ်တို့က ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်များအဖြစ် သူ့ကိုထောက်ခံကြတဲ့ ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းဖို့ အဆိုပြုခဲ့ပါတယ်”ဟု ချက္ကရာပွန်ကပြောပြသည်။ “ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်ရဲ့ ပါတီကရွေးကောက်ပွဲမှာ သူတို့ပါတီအနိုင်ရတဲ့အတွက် သူတို့ချည်းပဲ အာဏာကိုရယူသင့်တယ်လို့ ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်အဖေက ရာနာရစ်ကို သူ့ရဲ့ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်တဲ့နည်းဗျူဟာ “ဖန်စင်ပက်ကို မဲပေးခြင်းသည် သီဟာနကို မဲပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်” ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပြီး သတိပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတိုင်းက သူတို့ရဲ့ ရပ်တည်ချက်မှာပဲ အခိုင်အမာ ရပ်တည်နေခဲ့ကြတယ်။ အကာရို (UNTAC အဖွဲ့၏ ဂျပန်အကြီးအကဲ)က ရွေးကောက်ပွဲဟာ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှု ရှိတယ်လို့ပြောပြီး ပုံမှန်မဟုတ်တဲ့ဖြစ်ရပ်တွေကို သာမန်အသေးအဖွဲ့ကိစ္စတွေအဖြစ် ပယ်ချခဲ့ပါတယ်။ အကယ်၍ ဒီလိုအလားတူ မူမမှန်တဲ့ ဖြစ်ရပ်အချို့ ဂျပန်မှာဖြစ်ပွားတယ်ဆိုရင် အဲဒီဖြစ်ရပ်ဟာ အသေးအဖွဲ့ဖြစ်ရပ်လို့ ပြောကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး”ဟု သူကရှင်းပြသည်။

ကျေးရွာများ၌ နေထိုင်ကြသော ပြည်သူလူထုတို့မှာ ထွက်ပေါ်လာသော ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် ကျေနပ်မှုမရှိကြဟု ချက္ကရာပွန်က ပြောဆိုသည်။

“ပြည်နယ်များစွာက လူထုက ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း မှုမမှန်တဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို ဒေါသဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု သူကဆိုသည်။ “ကျွန်တော့်ရဲ့လုပ်ရပ်ကို မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ လူတိုင်းက ထင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခေါင်းဆောင်အားလုံးဟာ အခြေအနေကို မထိန်းနိုင်ကြတော့ပါဘူး။ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်သူ တစ်ဦးပဲရှိခဲ့ပါတယ်။ သူက မင်းသားကြီးသီဟာနုပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

သူ့ရှေ့က လေဟာနယ်သို့ သူ၏လက်ညှိုးဖြင့် ထိုးပြရင်း ချက္ကရာပွန်က “ကျွန်တော် တကယ့်အဖြစ်မှန်ကို သိမြင်စေချင်ပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေထူထောင်မယ်လို့ ကျွန်တော်ပြောတော့ လူတွေက ဒါကိုသီးခြား နိုင်ငံတစ်ခုလို့ ထင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနယ်မြေကို ကျွန်တော့်အဖေရဲ့နာမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်နဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆင်ဆောင်း (Sin Song) တို့ကို နိုင်ငံကနေ ခွဲထွက်ဖို့ ကြိုးစားတယ်လို့ စွပ်စွဲလို့ရပါ့မလား”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ချက္ကရာပွန်သည် သူ့ပါတီ၏ စွန့်ပယ်ခြင်းကို ခံရသည့်အပြင် ရာနာရစ်ကလည်း သီဟာနုအား မကြာမီ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာမည့် အစိုးရအဖွဲ့တွင် ချက္ကရာပွန်အား ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်း မပြုရန် သဘောတူလာအောင် ပြောဆိုတိုက်တွန်းနိုင်ခဲ့သဖြင့် ချက္ကရာပွန်အတွက် နိုင်ငံရေးအခွင့်အလမ်း တံခါးများမှာ ပိတ်သွားခဲ့သည်။

“အမျိုးသား ပြန်လည်ရင်ကြားစေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေချိန်မှာ ကျွန်တော့်အစ်ကိုမို့လို့ အဲသလိုပြောဆိုလုပ်ကိုင်နိုင်တာ အံ့ဩမိပါတယ်”ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “အမျိုးသားပြန်လည် ပေါင်းစည်းရေးဆိုတာ ဘယ်လိုဟာပါလိမ့်လို့ မေးစရာပါပဲ။ မင်းသားရာနာရစ်က အဲသလိုမတောင်းဆိုခင်မှာပဲ ကျွန်တော် အဖေကို လာမယ့်အစိုးရအဖွဲ့မှာ မပါချင်ပါဘူးဆိုတာကို ပြောပြပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရာနာရစ်က ဟွန်ဆန်ကိုလည်း အစိုးရအဖွဲ့ထဲ မပါဝင်စေဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုတော့

ဟွန်ဆန်ဟာ အစိုးရအဖွဲ့ထဲမှာ ရှိနေပါတယ်”ဟု ချက္ကရာပွန်က ပြောဆိုသည်။

ချက္ကရာပွန်သည် အရှေ့ပိုင်းပြည်နယ် ၇ ခု၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ ထောက်ခံမှုရရှိအောင်နှင့် ပြည်နယ်ခွဲထွက်ရေးမူကို လက်ခံလာအောင် မည်သို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသနည်း။

“ကျွန်တော်က ပြည်သူတွေကိုချစ်ပါတယ်။ သူတို့ကလည်း ကျွန်တော်အကြောင်း ကောင်းကောင်းသိကြပါတယ်။ ကျွန်တော်ကို ယုံကြည်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်ရက်ထပ်တိုးပြီး စည်းရုံးလိုက်ရင် နောက်ထပ်ပြည်နယ်တွေ အများကြီး ကျွန်တော်ဘက်ပါလာကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူကရှင်းပြသည်။ သူသည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေဖွဲ့စည်းမှုကို အဘယ့်ကြောင့် စွန့်လွှတ်ခဲ့သနည်း။

“ကျွန်တော်မှာ လူထုဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်း (mass media) တွေကို အသုံးမပြုနိုင်တာကြောင့် ကျွန်တော်လှုပ်ရှားမှုကို ရပ်လိုက်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ရှင်းပြသည်။ “ကျွန်တော်အမှားက ကျွန်တော်ဘာတွေ လုပ်နေပါတယ်ဆိုတာကို ပြည်သူတွေကို ရှင်းလင်းတင်ပြနေနိုင်တဲ့ ရေဒီယို၊ ဒါမဟုတ် ရုပ်မြင်သံကြား ထုတ်လွှင့်ဌာနမျိုး စီစဉ်မထားရှိတာပါပဲ။ ဖခင်ပင် က ပြဿနာကို မင်းသားကြီးသီဟာနုကတစ်ဆင့် ဖြေရှင်းနိုင်မယ်လို့ လူတိုင်းက သဘောတူတာကို တွေ့မြင်ရလို့ ကျွန်တော်ရပ်ဆိုင်းခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူကထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေ ဖွဲ့စည်းထူထောင်မည့် ရည်မှန်းချက် အပေါ် သီဟာနု၏ သဘောတူထောက်ခံမှု ရရှိခဲ့ပါသလား။

“ဒီကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေဖွဲ့စည်းမယ့်ကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော်အဖေက ဘာမှမသိရှိခဲ့ပါဘူး”ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဆင်ဆောင်းတစ်ယောက်ပဲရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်အဖေက ရေဒီယိုကနေ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေဆိုတာ ဘာမှထူးဆန်းတဲ့အရာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ ခမာနီအဖွဲ့တောင် သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေဆိုပြီး ရှိပါသေးတယ်။ သူတို့ဆိုရင် UNTAC အဖွဲ့ကိုလည်း သူတို့နယ်မြေထဲ ဝင်ခွင့်မပြုပါဘူး။ သူ ကျွန်တော်ကိုတောင်းဆိုတာ တစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ အကြမ်းဖက်နည်းကို အသုံးမပြုဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။”

ကျွန်တော်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာဟာ အရမ်းငြိမ်းချမ်းပါတယ်။ ကျွန်တော့် လှုပ်ရှားမှုမှာ စစ်တပ်လည်းမပါဘူး။ ရဲတပ်ဖွဲ့လည်းမပါပါဘူး။ ပြည်သူလူထုရဲ့ ထောက်ခံမှုပဲ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ UNTAC ဝန်ထမ်းတစ်ယောက်ကိုမျှ မသတ်ဖြတ် ခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ခမာနီတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေထဲမှာ UNTAC ဝန်ထမ်း ၂၀ ကျော် သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော့် လုပ်ဆောင်နည်းက မဟတ္တမနန္ဒီလို အကြမ်းမဖက်တဲ့နည်းပါ။ ကျွန်တော်ဟာ ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒနောက် လိုက်ခဲ့တာပါ” ဟု သူကဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေပြိုကွဲသွားပြီးနောက် သူသည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟိုချီမင်းမြို့တော်သို့ အဘယ့်ကြောင့် ထွက်ခွာသွားရပါ သနည်း။ သူ၏ ရုတ်တရက်ထွက်ခွာသွားမှုမှာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုအဖြစ် ရှုမြင်ခံရသဖြင့် သူ၏ ပုံရိပ် ကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။

“စစ်သားတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျွန်တော်ဟာ လှုပ်ရှားမှုတွေကို လျှို့ဝှက်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူကပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော်နဲ့ အတူ ကျွန်တော့်ရဲ့အသက် ၉၀ အရွယ် အဘွားကိုလည်း ဟိုချီမင်းမြို့တော် ကို ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလောက်ပါပဲ။ သူမဟာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ရေးနယ်မြေထူထောင်နေစဉ် ကာလတစ်လျှောက်မှာ ကျွန်တော်နဲ့အတူ ဆပေး ရိယန် ပြည်နယ်နဲ့ ပရေဗန်းပြည်နယ်တွေမှာ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်မှာ ကျွန်တော် ၂ နာရီလောက်ပဲ နေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါပါပဲ။ လူတိုင်းက ကျွန်တော် ဗီယက်နမ်ကို ထွက်ပြေးပြီးလို့ ပြောဆိုနေကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ရုပ်မြင်သံကြားပေါ်မှာ အဖေနဲ့အတူ ရှိနေတာတွေမြင်ကြပါ တယ်။ ဒီလိုမှတ်ချက်ပြုပြောဆိုမှုတွေကို ကျွန်တော် ရယ်ချင်ပါတယ်။ သတင်း တွေမှာ ဖော်ပြသလို ကျွန်တော် ဗီယက်နမ်ကို “ဘယ်တုန်းကမှ” ထွက်မပြေး ခဲ့ပါဘူး။ ကျွန်တော် ဗီယက်နမ်ကို ဘာလိုလို့သွားရမှာလဲ။ ကမ္ဘောဒီးယားဟာ နိုင်ငံကြီးတစ်ခုပါ။ တောထဲတောင်ထဲမှာ ၁၀ နှစ်ကျော်နေခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဘယ်လို ရှင်သန်နေထိုင်ရမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြ သည်။

ဗီယက်နမ်မှ ပြန်လာပြီးနောက် ချက္ကရာဇ်သည် ဟွန်ဆန်နှင့်တွေ့ဆုံ ရန် ပရေဗန်းမြို့၌ တစ်ရက်ခန့် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုထံမှ

သတင်းစကားတစ်ခုကို ယူဆောင်လျက် ချက္ကရာပွန်ထံ အမြန်ပြေးလာခဲ့သည်။

“အဲဒီနောက် ကျွန်တော်ပြန်ရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဆီက သတင်းစကားမရရှိတဲ့ ကျွန်တော်ပြန်လာမှာ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု ချက္ကရာပွန်က ပြောဆိုသည်။

သီဟာနု၏ သတင်းစကားမှာ အဘယ်သို့ရှိပါသနည်း။

“အမျိုးသား ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးအတွက် ပြန်လာဖို့ပြောတာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

အကယ်၍ ဟွန်ဆန်သည် အရှေ့ပိုင်းပြည်နယ်များသို့ သွားရောက်၍ ပုန်ကန်သူများအား ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်များကို စွန့်လွှတ်ရန် ဖျောင်းဖျစည်းခုံးခြင်းမပြုခဲ့ပါက ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဦးမည့် ပုန်ကန်မှုမှာ အမျိုးသားညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းရေးကို နှောင့်ယှက်ဟန့်တား စေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ချက္ကရာပွန်သည် စီပီပီ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုစွဲတစ်ခုအဖြစ်မှ ပေးဆပ်ရန်ပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် သို့ ပြောင်းလဲခဲ့လေပြီ။

ဟွန်ဆန်က “မင်းသား ချက္ကရာပွန်နဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆင်ဆောင်းတို့ ဟာ ဒီလှုပ်ရှားမှုကို သူတို့ဘာသာသူတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ယောက်က ကျွန်တော့်ကို ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့မှာ ဖမ်းဆီးခဲ့ကြပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးက နှုတ်ထွက်ပေးဖို့ အတင်းအကျပ်ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ သူတို့က အာဏာကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့နဲ့ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်တွေကို လက်မခံဆန့်ကျင်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် သူတို့က ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းခဲ့တာကကျွန်တော်ပါ။ တိုက်ခိုက်မှုတွေနဲ့ သွေးထွက်သံယိုမှုတွေကို ကျွန်တော်ပဲ တားဆီးခဲ့ပါတယ်။

ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ နယ်မြေထူထောင်မည့် စိတ်ကူးအကြံအစည်မှာ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပိုမိုကြီးမား အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခွင့်ရရှိရေး အပေးအယူပြုလုပ်ရာ၌ တောင့်တင်းခိုင်မာသော အနေအထားတစ်ခုမှ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရန် ချက္ကရာပွန်အား အင်အားပြလုပ်ဆောင်စေလိုသည့် စီပီပီခေါင်းဆောင်များ၏ အကြံအစည်ပေလော။

ချက္ကရာပွန်က ရယ်မောလျက် “ဒီအကြောင်း ကျွန်တော်ကြားပါ

တယ်။ အဲဒီအကြောင်းတွေကို အခုအချိန်မှာ ကျွန်တော် မပြောနိုင်သေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော် ပြောပြကောင်း ပြောပြနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော် ဘာတွေဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ပြောပြပါမယ်။ ကျွန်တော့် ရဲ့လုပ်ဆောင်မှုအပေါ် ကျွန်တော်တာဝန်ယူပါတယ်” ဟု ပြောဆိုသည်။

ပြဿနာအငြင်းပွားမှုများ ပြီးဆုံးသွားသည့်အခါ ချက္ကရာပွန်သည် သူ့ဖခင်နှင့်တွေ့ဆုံရန် မြို့တော်သို့ ဇွန်လ၊ ၁၈ ရက်နေ့တွင် သွားရောက်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော်နဲ့ ဆင်ဆောင်းတို့ကို တွေ့ရတော့ အရမ်းပျော်ရွှင်နေပါတယ်။ အဲဒီနောက် သူက ကျွန်တော့်ကို ကြယ်လေးပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူး ချီးမြှင့်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ချက္ကရာပွန်က ပြောဆိုသည်။

ချက္ကရာပွန်က သူသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် ပြန်လည်ဝင်ရောက် ပြီး နိုင်ငံပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် သူ့အား ကူညီထောက်ပံ့နေသူများနှင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

တစ်နှစ်ခန့်အကြာတွင် ပုန်ကန်လိုစိတ်ရှိသည့် မင်းသားမှာ ဒုက္ခ တစ်ဖန် ရောက်ခဲ့ပြန်သည်။ စီပီပီပါတီဝင်များ ဖြစ်ကြသည့် ချက္ကရာပွန်၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဟောင်း ဆင်ဆောင်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆင်ဆင်း (Sin Sen) တို့ သုံးဦးမှာ ပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦးဖြစ်သည့် ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့ထံမှ ၁၉၉၄ ဇူလိုင်လ အစောပိုင်းတွင် အာဏာသိမ်းရန် ကြံစည်ခဲ့ကြသည်ဟု စွပ်စွဲခံရသည်။ ပုန်ကန်သူများအပြည့် တင်ဆောင်လာသော ထရပ်ကားတစ်စီး သည် ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်အတွင်း ဝင်ရောက်သွားသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ကြရသည်။ သို့ရာတွင် အာဏာသိမ်းမည့် အစီအစဉ် လက်တွေ့အကောင်အထည် မဖော်မီ ၎င်းတို့မှာ လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းခြင်းခံလိုက်ရသည်။ မိနစ်ပိုင်းအတွင်း၌ပင် ထိုအာဏာသိမ်းမည့် အစီအစဉ်မှာ ပြီးဆုံးသွားခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုမှာ အပျော်တမ်းဆန်ဆန် ကြံစည်ခဲ့ကြပြီး ပိုင်နိုင်ကျွမ်းကျင် စွာ အကောင် အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ခဲ့ပေ။

ချက္ကရာပွန်သည် စီပီပီပါတီက သူ့အား အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးအဖြစ်မှ ဖြုတ်ချခဲ့ပြီးနောက် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအာဏာသိမ်းမှုသည် မူလထင်မြင် ယူဆထားသည်ထက် ပို၍ စိတ်ဝင်စား

ဖွယ်ကောင်းနေသည်။ ချက္ကရာပွန်မှာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော နိုင်ငံရေးကစားကွက် တစ်ခုတွင် ထိုးကြွေးခံရသည့် နယ်ရပ်တစ်ရပ်သဖွယ် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဖအေတူ မအေကွဲ ညီတော်သူအပေါ် မေတ္တာအကြင်နာ ခေါင်းပါးလှသော ရာနာရစ် သည် ချက္ကရာပွန်အား မည်သို့သင်ခန်းစာ ပေးရမည်ဆိုသည်ကို အမြဲစဉ်းစား ရှာကြံလျက် ရှိနေခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ဟွန်ဆန်၏ စီပီပီပါတီသည် လည်း ခမာနီအဖွဲ့အား မတရားသင်းကြေညာနိုင်မည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို အမျိုးသားလွှတ်တော်တွင် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုနိုင်ရန် ထောက်ခံမဲရှာဖွေနေချိန် ဖြစ်သည်။ ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့တွင် ထောင်ထားခြားနားလိုစိတ်ရှိသည့် ချက္ကရာပွန်အား မည်သို့ကိုင်တွယ် ရှင်းလင်းရမည်ဆိုသည့် နည်းလမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ တူညီသောအမြင်သဘောထား ရှိကြသည်ဟု ယုံကြည်ရပေသည်။ သူတို့နှစ်ဦး သဘောတူညီမှုတစ်ခု ရရှိခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ချက္ကရာပွန် အား ပြင်းထန်စွာ အရေးယူမှုအပေါ် ထောက်ခံမည်ဖြစ်သည်။ အပြန်အလှန် အားဖြင့် ရာနာရစ်က ခမာနီပြောက်ကျားများအား မတရားသင်းအဖြစ် ကြေညာမည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရန် လိုအပ်သည့် ထောက်ခံမှုကို ဟွန်ဆန်၏ စီပီပီပါတီအား ပေးမည်ဖြစ်သည်။ စီပီပီပါတီက ဦးဆောင်ပြင်ဆင် ရေးဆွဲထား သော ဥပဒေကြမ်းမှာ ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ ထောက်ခံမှုမရရှိသည့်အတွက် အမျိုးသားလွှတ်တော်၌ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းနိုင်ခြင်းမရှိသည်မှာ လပေါင်း အတော်ကြာပြီဖြစ်သည်။

သူ၏ မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ချက္ကရာပွန်မှာ ရာနာရစ်၏လက်တွင်း သက်ဆင်းခဲ့ရတော့သည်။ စီပီပီပါတီ အတွင်း အုပ်စုတစ်စုမှာ ချက္ကရာပွန်အား ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူမည့် ကိစ္စကို မူလကဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အတွင်းကြိတ် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် အလွန်စည်းကမ်းကြီးပြီး လျှို့ဝှက်မှုရှိသော စီပီပီပါတီသည် ချက္ကရာပွန်အား နိုင်ငံရေးပေးဆပ်မှု ပစ္စည်းတစ်ခုအဖြစ် စတေးရန် သဘောတူညီမှု ရရှိလွှားခဲ့ကြသည်။ ခမာနီအဖွဲ့အား နိုင်ငံရေးလှုပ် ရှားမှုပြုလုပ်ခွင့် ပိတ်ပင်နိုင်ရန် ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ ထောက်ခံမှုကို ရရှိခဲ့ခြင်း မှာ စီပီပီပါတီအဖို့ ချက္ကရာပွန်၏ အနာဂတ်အရေးထက် ပို၍အရေးပါပေ သည်။ ခမာနီတို့၏ စစ်ရေးမဟာမိတ်ဟောင်းဖြစ်သည့် ဖန်စင်ပက်ပါတီက

ခမာနီပြောက်ကျားများအား မတရားသင်းအဖြစ် ကြေညာခြင်းအပေါ် ထောက်ခံရန် တွန့်ဆုတ်နေမည်ကို စိပီပီတီက ဝိုးရိုပုံပန်းခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက် ပါတီ၏ အမျိုးသားလွှတ်တော် အမတ်များစွာမှာလည်း ခမာနီတို့၏ မိတ်ဆွေ ကောင်းများ ဖြစ်နေကြသည်။ ခမာနီတို့အား နိုင်ငံရေးပြုလုပ်ခွင့် ပိတ်ပင်ရေး သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့သည့်အချိန်မှာ ပြောက်ကျားများက ကမ္ဘောဒီးယား ဘုရင့်တပ်ဖွဲ့များအား ရှက်ဖွယ်လိလိ စစ်ရေးရုံးနိမ့်မှု ဖြစ်စေပြီး ပိုင်လင်းနှင့် အန်လောင်ဗန်းမြို့တို့အား ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရေး ဘုရင့်တပ်ဖွဲ့များ၏ ကြိုးပမ်းမှု ကိုပျက်ပြားအောင် လုပ်ဆောင်သည့်အခါတွင် ခမာနီတို့အား နိုင်ငံရေးပြုလုပ် ခွင့် ပိတ်ပင်ရေးသဘောတူညီမှုရရှိရန် ချိန်ခါသင့်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အာဏာသိမ်းခေါင်းဆောင်များအား ဖမ်းဆီးပြီးနောက် မကြာမီ တွင် ဟွန်ဆန်က ခေါင်းဆောင်သုံးဦးတို့သည် အစိုးရသစ်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပြီး ဘုရင်သီဟာနုနေရာတွင် အခြားနိုင်ငံအကြီးအကဲသစ်တစ်ဦးအား အစားထိုး ခန့်ထားလိုကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က “ဆင်ဆောင်းရဲ့ ပထမဦးဆုံး စာရေးသားဝန်ခံထွက်ဆို ချက်မှာ သူက အာဏာသိမ်းမှုရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဟာ ယာယီအမျိုးသားလွတ် မြောက်ရေး အစိုးရဖွဲ့စည်းရေးအတွက် လက်ရှိအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖျက်ဆီးဖို့ဖြစ်ပါ တယ်လို့ ပြောဆိုထားပါတယ်။ လက်ရှိအစိုးရကို သူက မင်းမဲ့စိုက် ကျင့်သုံးလို တဲ့ အစိုးရလို့ခေါ်ဆိုခဲ့ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ချက္ကရာဇ်ကမူ ယင်းသို့ပြောဆိုမှုကို သဘောမတူခဲ့ပေ။ အာဏာသိမ်းပွဲဆိုသည်မှာ စိတ်ကူးယဉ်ဖန်တီးမှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး အစိုးရက ၎င်းအား ရှင်းလင်းဖယ်ရှားရန် အဆင်ပြေအောင် လုပ်ဇာတ်ခင်းထားသည့် အကြောင်းပြချက်တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်ဟု ချက္ကရာဇ်က ပြောဆိုခဲ့သည်။ “စစ်သားအင်အား ၂၀၀-၃၀၀ လောက်နဲ့ ခက်ခဲတဲ့အာဏာသိမ်းပွဲတစ်ခုကို အောင်မြင်အောင် ဘယ်လိုလုပ် ဆင်နွှဲနိုင်မှာလဲ၊ ဖခွမ်းပင်မြို့ဆိုတာကလည်း အိုင်အမာ အကာအကွယ်ပေးထားတဲ့ မြို့တစ်မြို့ပဲ မဟုတ်လား”ဟု သူက ပြန်လည်မေးမြန်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ပူးတွဲပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး ဆာခင်းအစီရင် ခံတင်ပြခဲ့သလို သွေးထွက်သံယိုဖြစ်မှုနှင့် အပြန်အလှန် ပစ်ခတ်မှုများ လုံးဝ မရှိခဲ့ဟု သူကပြောဆိုသည်။ အာဏာသိမ်းမှု ကျူးလွန်ခဲ့သည်ဟူသော အဆို

သီအိုရီမှာ အဓိပ္ပာယ်မရှိ ရယ်ဖွယ်သက်သက်ပင် ဖြစ်ကြောင်း ပြည့်စုံသည့် အချက်မှာ ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သည့် စစ်သားများအားလုံး တစ်ဦးတစ်ယောက် မျှ အပြစ်ပေးအရေးယူခံရမှု မရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု သူကဆိုသည်။

ချက္ကရာပွန်၏ ကာလတိုတောင်းပြီး ဟိတ်ဟန်များလွန်းသော နိုင်ငံရေးသမားဘဝမှာ သူ့အား မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးလိုက်သည့် အချိန်တွင် နိဂုံးကမ္ဘတ်အဆုံးသတ်ခဲ့ရလေသည်။ ဆင်ဆောင်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမြို့တော်၌ပင် အိမ်အကျယ်ချုပ်ချခံရသည်။ ချက်ချင်းဆိုသလိုပင် ရာနာရစ်အဖို့ ဘုရင့်မိသားစုအတွင်း ကြောက်ရမည့်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိတော့ဘဲ ခြိမ်းခြောက်ခံရမည့် အန္တရာယ်များ ကင်းစင်သွားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က “ချက္ကရာပွန်ကို ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့ခြင်းဟာ ဘုရင်သီဟာနုရဲ့ အဆိုပြုချက်အရ လုပ်ဆောင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ရာနာရစ်အတွက်လည်း အလွန်အဖိုးတန်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီမင်းသားနှစ်ပါးဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတည့်ကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

မလေးရှားသို့သွားရာ ခရီးလမ်းတစ်လျှောက် ချက္ကရာပွန်သည် ဒုက္ခများစွာရောက်ခဲ့ရသည်။ သူနှင့် သူ့မိသားစုတို့ မလေးရှားနိုင်ငံမြို့တော် ကွာလာလမ်ပူမြို့သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြပြီး ထိုမြို့တွင် သူ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ခင်မင်ရင်းနှီးသူတစ်ဦးနှင့်အတူ နေထိုင်သည်။ မလေးရှားအစိုးရသည် သီဟာနု၏ ဝေတ္တာရပ်ခံချက်အပေါ် ထောက်ထား၍ ချက္ကရာပွန်အား နိုင်ငံအတွင်း ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် ချက္ကရာပွန်အား မလေးရှားနိုင်ငံ၌ နေထိုင်ခွင့်ပြုပါရန် ခွဲထွက်နယ်မြေ ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုအပြီးတွင် မလေးရှားအစိုးရထံ တင်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဇူလိုင်လ၊ ၆ ရက်နေ့တွင် ချက္ကရာပွန်သည် မလေးရှားနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ခွင့်ရရှိရန် မလေးရှားအစိုးရအား တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ပြီးခဲ့သည့် ရက်သတ္တပတ်အတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော မအောင်မြင်သည့် အာဏာသိမ်းပွဲတွင် သူသည် ပါဝင်ပတ်သက်မှုမရှိခဲ့ဟု ငြင်းဆိုပြောကြားခဲ့သည်။ ချက္ကရာပွန်သည် သူ၏ အသနားခံစာကို မလေးရှားဒုတိယဝန်ကြီးချုပ် အန္တဝါအိဘရာဟင်ထံ တင်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အန္တဝါက မလေးရှားအစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရနှင့် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှု မပြုလုပ်မီ ချက္ကရာပွန်အား နေထိုင်ခွင့်ပြုနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

နောက် ရက်သတ္တပတ် တစ်ပတ်ခန့်ကြာပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရက ချက္ကရာပွန်အား မလေးရှား၌ ဆက်လက်နေထိုင်လျက်ရှိမှုအပေါ် မနှစ်မြို့ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။ မျှော်လင့်ထားသလိုပင် ရာနာရစ်၊ ဟွန်ဆန် တို့နှင့် ဆက်ဆံရေးဆက်လက် ကောင်းမွန်ရန်လိုလားသော မလေးရှားအစိုးရသည် ချက္ကရာပွန်အား နိုင်ငံမှထွက်ခွာရန် ပြောဆိုခဲ့သည်။ မလေးရှားအစိုးရက သူ့အား တတိယနိုင်ငံတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ရေးစီစဉ်လုပ်ဆောင်ရန် ပြောဆိုပြီး ယင်းအတွက် လုံလောက်သော အချိန်ပေးခဲ့သည်။

ပြင်သစ်နှင့် အခြားနိုင်ငံ နှစ်ခုတို့ထံ သူ့အားနေထိုင်ခွင့်ပြုရေး တောင်းဆိုတင်ပြထားစဉ် ကွာလာလမ်ပူမြို့တော် ဆင်ခြေပုံးအရပ်ရှိ အသင့်စား အစားအစာရောင်းဆိုင်တစ်ခုတွင် ပီဇာမုန့်စားနေကြသည့် ချက္ကရာပွန်အား သူ၏ဇနီး၊ သားနှင့် မိတ်ဆွေနှစ်ဦးတို့နှင့်အတူ တွေ့ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏ဘဝမှာ သာမန်အခြေအနေ၌ပင် မရှိတော့ပေ။ မလေးရှားအစိုးရက ချက္ကရာပွန်သည် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ရာနာရစ်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့နှစ်ဦး လာရောက်လည်ပတ်မည့် သြဂုတ်လမတိုင်မီ ထွက်ခွာသွားရန် မျှော်လင့်ထားသည်။

ချက္ကရာပွန်မှာ ယူကြိုးမရ ကြေကွဲဝမ်းနည်းနေပြီး သူ့အား “ဖန္ဒမ်းပင်မှ အတင်းအဓမ္မ မောင်းထုတ်ခံခဲ့ရပုံ” နှင့် ယင်းနောက် မလေးရှားသို့ ထွက်ခွာလာရပုံတို့ကို နာကျည်းစွာ ပြောဆိုလေသည်။ သူသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ခိုလှုံခွင့်ရရန် တောင်းဆိုခဲ့သေးသည်။ သို့ရာတွင် ဤတစ်ကြိမ်တွင်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာရန် ဖိအားပေးခံခဲ့ရပြန်သည်။ သူ့ဇနီးနှင့် သားသမီးများမှာ ထိုင်းနိုင်ငံသားအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံထားရသူများဖြစ်သည်။ ဖန္ဒမ်းပင်အစိုးရ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် ထိုင်းတို့ကပင် သူ့အားနေထိုင်ခွင့်မပြုခဲ့ကြပေ။

“ဖန္ဒမ်းပင်ကနေ ထွက်လာကတည်းက ကျွန်တော်ဟာ မိသားစုနှင့်အတူ အေးငြိမ်းတဲ့ ဘဝတစ်ခုကို အခြေတည်ပြီးနေဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကမ္ဘောဒီးယား အာဏာပိုင်တွေက အဲသလိုမနေရအောင် ရောက်တဲ့နေရာမှာ ခိုလှုံသူအဖြစ်ကနေ နှင်ထုတ်ခံရအောင် နည်းလမ်းရှာလုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်” ဟု သူကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်ဟာ သာမန်ရိုးရိုး အိမ်ထောင်သည်ဘဝ၊ သားသမီးတွေရဲ့ ဖခင်ဘဝကိုတောင် မရရှိနိုင်တော့ပါဘူး” ဟု သူကထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လကုန်တွင် ပြင်သစ်ကချွတ်ရာပွန်အား လာ
ရောက်နေထိုင်ရန် တံခါးဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ မလေးရှားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့အဖို့
စိတ်မသက်သာဖွယ် သံတမန်အကျပ်အတည်းမှ လွတ်မြောက်ခွင့်ရခဲ့သည်။

သတင်းမီဒီယာများ၏ ချောင်းမြောင်းချဉ်းကပ်မှု ခံရခြင်းအပေါ်
ဒေါသထွက်လျက် ချွတ်ရာပွန်က သတင်းမီဒီယာသမားများသည် သူ့နောက်သို့
ရာဇဝတ်သားတစ်ဦး၊ သို့တည်းမဟုတ် အကြမ်းဖက်သမားတစ်ဦးနောက်
တကောက်ကောက်လိုက်နေသကဲ့သို့ လိုက်နေကြသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။
“ကျွန်တော့်ဘာသာ အေးအေးလူလူ ထမင်းစားဖို့တောင် မဖြစ်နိုင်အောင်
ဖြစ်ရပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ လမ်းမပေါ် အပန်းဖြေထွက်လျှောက်ရင်တောင်
သတင်းသမားတွေရဲ့ သားရဲတိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်က သူ့ရဲ့သားကောင်ကို
လိုက်ချောင်းသလိုများ အချောင်းခံနေရပြီလားဆိုတဲ့ စိုးရိမ်စိတ်နဲ့ လျှောက်ခဲ့ရ
ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ပုန်ကန်ခြားနားလိုစိတ်ရှိသည့် ချွတ်ရာပွန်သည် ခမာနီခေါင်းဆောင်
တစ်ဦးဖြစ်သူ ချန်ရိယန်ခေါင်းဆောင်သော သူပုန်အုပ်စု အသစ်တစ်ခုနှင့်
ဆက်သွယ်မှုပြုခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ခံထားရသည်။ ခမာနီအဖွဲ့က ဤအုပ်စု
အသစ်တွင် သီဟာနုနှင့်ဆွန်ဆန်တို့ ခေါင်းဆောင်ခဲ့သည့် ပါတီများမှ ပါတီ
ဝင်ဟောင်းအချို့ပါဝင်သည်ဟု ပြောဆိုသည်။ ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း သဘော
ထားကွဲပြားမှုတစ်ခု ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဤအုပ်စုတွင် အဖွဲ့ဝင်
အင်အား ၂,၃၀၀ ရှိပြီး “လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်”ဟု လူသိများသည်
ဟု ခမာနီရေဒီယိုက အသံလွှင့်ပြောကြားခဲ့သည်။ ချွတ်ရာပွန်က ခမာနီ
ရေဒီယို၏သတင်းကြေညာချက်ကို ဒေါသတကြီး ငြင်းဆိုခဲ့သည်။

“ဒီလိုခမာနီတွေနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရတို့ရဲ့ လျှို့ဝှက်နိုင်ငံရေး
လှည့်ကွက်ဟာ တကယ်ဆိုရင် အောက်တန်းကျတဲ့ နိုင်ငံရေးကစားကွက်
တစ်ခုရဲ့ လက္ခဏာရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလှည့်ကွက်ကြောင့် ကျွန်တော့်နိုင်ငံ
ဟာ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ပြိုကွဲရပါတော့မယ်”ဟု ချွတ်ရာပွန် ကပြောဆိုသည်။

ချွတ်ရာပွန်ကား ကမ္ဘောဒီးယားမှ ထွက်ခွာခဲ့ရပေပြီ။ သို့ရာတွင်
သူ၏ မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းပွဲ၏ ပဲ့တင်ရိုက်ခတ်သံမှာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့၌
ရှိနေဆဲပင်တည်း။ အစိုးရသည် လူကြိုက်များ ထင်ရှားသော ခမာဘာသာဖြင့်

ထုတ်ဝေသည့် မောနင်းနယူးစ် (Morning News) သတင်းစာကို ဇူလိုင်လ အစောပိုင်းတွင် ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ ပိတ်ပင်ရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ စီပီပီပါတီ အဓိကခေါင်းဆောင်ချီဆင်၏ မယားညီအစ်ကိုဖြစ်သူ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဆာခင်း နှင့် အာဏာသိမ်းရန် ကြံစည်သူများအကြား ဆက်သွယ်မှု ပြုလုပ်ပေးသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။ မောနင်းနယူးစ်သတင်းစာအယ်ဒီတာ ငုအွန်နွန်းအား ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန်နေစဉ် အစိုးရသည် ဝန်ကြီးများအား အာဏာသိမ်းပွဲ ပြုလုပ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများအကြောင်း သတင်းမီဒီယာများသို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု တစ်စုံတရာ မပြုလုပ်ရန် တားမြစ် ခဲ့သည်။ သတင်းပေါက်ကြားနေမှုကို တားဆီးရမည်ဖြစ်ရာ အစိုးရ၏ ပိုက်ပြင် သမားများမှာ ပို၍အလုပ်ကြိုးစား ပြင်ဆင်ရပေတော့မည်။

ကမ္ဘောဒီးယားသည် လူအချင်းချင်း အပြစ်ကျူးလွန်မှု၊ မှားယွင်း လုပ်ကိုင်မှုများကို အပြစ်မှခွင့်လွှတ်တတ်သော နိုင်ငံဖြစ်လေသည်။ ဟွန်ဆန်၊ ချီဆင်နှင့် ဟင်ဆမ်ရင်တို့ကဲ့သို့သော ခမာနီပြောက်ကျား ရင့်မာကြီးများကို နိုင်ငံ၏လက်ရှိ ခေါင်းဆောင်များအဖြစ် ကြိုဆိုခဲ့ကြသည်။ အလားတူ အမျိုးသား ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးနှင့် ခွင့်လွှတ်သင်ပုန်းချေသည့် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ချက္ကရာပွန် သည်လည်း အဆုံးတစ်နေ့၌ ပြန်လည်ခေါင်းမထောင်လာနိုင်ဟု ယူဆရန် အကြောင်းမရှိပါပေ။

သီဟာနုက ချက္ကရာပွန်အား အပြစ်မှခွင့်လွှတ်သည့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလအထိတိုင်အောင် ၎င်းမှာ အပယ်ခံလူတစ်ယောက်အဖြစ် ရပ်တည် နေခဲ့ရသည်။ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု ၏ သူ၏သားမိုက်အား ပြန်လည်နုလန်ထူလာအောင် ဖေးမကူညီရန် အဆိုပြု မှုကို သဘောတူခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်သည် ချက္ကရာပွန်အား အမြဲသတိဖြင့် ဆက်ဆံ ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏ စီပီပီပါတီ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် ချက္ကရာပွန် အား နိုင်ဖဲအဖြစ် အသုံးချရန် ပါတီအတွင်း ဝင်ရောက်ခွင့်ပြုကာ ရာထူးအဆင့် တစ်ခု ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ဤ ချက္ကရာပွန်ဟူသော နိုင်ဖဲကား ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေး ဘဝတစ်ခုလုံးကိုပင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေလှနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။

အခန်း ၈

ဟွန်နီ မိသားစုအကြောင်း တရားစာစောင်

ဟွန်နီအိမ်ထောင်ဟွန်နီ

ဟွန်နီသည် ကမ္ဘောဒီးယားကို ချုပ်ကိုင်ထားသူဆိုလျှင် သူ၏ အိမ်ထောင်ဟွန်နီမှာ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၏ သရဖူမဆောင်းသည် ဘုရင်ဖြစ် သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်သည် နိုင်ငံ၏ဆန်အိုးဖြစ် သည်။ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဟွန်နီသည် အများနှင့်ရော ယှက်မှုမရှိဘဲ တစ်ကိုယ်တည်း အေးအေးလူလူ နေတတ်သူဖြစ်သည်။ သူ၏ ဘဝမှာ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်မှုများ၊ ပဟေဠိများဖြင့် ဖုံးကွယ်လျက်ရှိသည်။ သူညီ၏ ရုပ်ပုံကို ပြည်တွင်းသတင်းစာများ၌ မကြာခဏတွေ့မြင်နိုင်သော် လည်း ဟွန်နီမှာမူ သတင်းစာများ၌ ဖော်ပြခံလေ့မရှိပေ။

ဟွန်နီ၏ လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်မှုများကို ဖော်ထုတ်ကြည့်ရှုကြရန် ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးဆရာ)သည် သူ၏ပြည်နယ်သို့ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၂၅ ရက်နေ့ နေ့မွန်းမတည့်မီတွင် ကုလသမဂ္ဂရဟတ်ယာဉ်ဖြင့် ခရီးထွက်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့(စာရေးသူ)ရောက်ရှိသွားသော အချိန်တွင် ဆန္ဒမဲပေးသူများသည် ၎င်းတို့၏ အသည်းကြားမှ မဲပြားများကို မဲရုံများ၌ မဲထည့်လျက်ရှိသည်။ ပထမဦးဆုံး ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ဆောင်သည့်အရာမှာ တက္ကစီမော်တော်ဆိုင်ကယ် နှစ်စီးငှားရမ်းခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းနောက် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ(စီပီပီ)

၏ ပါတီဌာနချုပ်သို့ သွားခဲ့ကြသည်။ ဌာနချုပ်တွင် ဟွန်ဆန်အား ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးနေသည့် ဒုတိယအုပ်ချုပ်ရေးမှူး လေးဆော့ခါနှင့် တွေ့ရသည်။

“ရွေးကောက်ပွဲမှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်မှာပဲ”ဟု ဆော့ခါကပြောဆိုသည်။ “ကျွန်တော်တို့မှာ ပါတီအဖွဲ့ “အေ”နဲ့ အရန်အဖြစ်အဖွဲ့ “ဘီ”ဆိုပြီးရှိပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းရှင်းပြသည်။

အဘယ်ကြောင့် အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ထားရှိရပါသနည်း။ အကယ်၍ အဖွဲ့တစ်ခုသည် ချေမှုန်းခံရခဲ့သည်ရှိသော် ကျန်အဖွဲ့က ရွေးကောက်ပွဲ၌ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဦးမည်ဖြစ်သည်ဟု ၁၉၈၅ ခုနှစ်ကတည်းက ဒုတိယအုပ်ချုပ်ရေးမှူး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဆော့ခါက ပြောပြသည်။ ၎င်းက ဟွန်ဆန်သည် ဤနှစ်အတွင်း ကပ်ပုံချန်သို့ ၄ ကြိမ်ရောက် လာခဲ့ခြင်းကြောင့် စီပီအိုင်ရရန် သေချာနေပြီဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ဤသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခြင်းမှာ ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ ကောင်းသောလုပ်ဆောင်မှု ၏ ပြယုဂ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်ဟု ၎င်းက ဆက်လက်ပြောဆိုသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ (စာရေးသူ)က သူ့ဆရာဟွန်ဆန်နှင့် တွေ့ဆုံလိုကြောင်း ပြောပြသည်။

“ဒါမဖြစ်နိုင်ပါဘူး”ဟု သူက ထိတ်ထိတ်ပြာပြာဖြင့်ပြောသည်။ “သူက စာရေးဆရာတွေနဲ့ မတွေ့တတ်ပါဘူး”ဟု သူကဆက်ပြောသည်။

ဟွန်ဆန်အား လွှမ်းခြုံကာဆီးထားသော လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်မှုကို ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်၍ မရနိုင်သည့် သဘောရှိပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ သူနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိမည့် မျှော်လင့်ချက်ကို လက်လျှော့လုနီးပါး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

လမ်းမပေါ်ပြန်အရောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်နယ်အတွင်း တပ်ခွဲထားသော UNTAC ၏ အိန္ဒိယတပ်မတော် ခြေလျင်တပ်ရင်းတစ်ရင်းအား ဣဗေဒရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ မဲခေါင်မြစ်ကမ်းနံဘေးရှိ သစ်ပင်တစ်ပင်အောက်တွင် ဝင်ရောက်အရိပ်ခိုသည်။ မိနစ်အနည်းငယ်အကြာတွင် ဦးခေါင်းတွင် ကုလသမဂ္ဂ အပြာနုရောင် လည်စည်းပဝါများ ခြုံထားသော အိန္ဒိယစစ်သားသုံးဦးအား တင်ဆောင်မောင်းနှင်လာသော ကင်းလှည့်ဂျစ်ကားတစ်စီး ချဉ်းကပ်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဂျစ်ကားကို လက်ပြတားလိုက်ပြီး ဘယ်သွားရမည်ကို လမ်းညွှန်ပေးရန် ပြောလိုက်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား သူတို့နှင့်အတူ

လိုက်ခဲ့ရန်ခေါ်သည်။ ထူထပ်သော သစ်ကိုင်းသစ်ရွက်များ ပိတ်ဖုံးကာဆီး နေသော လမ်းကျဉ်းလေးအတိုင်း ၁၀ မိနစ်ကြာ မောင်းနှင်သွားပြီးနောက် တောအုပ်အလယ်တွင် သစ်ပင်များကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းထားသော ကွင်း တစ်ခုသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုကွင်းအတွင်း အသင့်ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်း ကိရိယာများဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသည့် လူနေအိမ်ခြေ တစ်ဒါဇင်ခန့် တည်ရှိ ပြီး မျက်နှာစာ ၃ ဘက်မှာ အကာအကွယ်မဲ့လျက် ခမာနီတို့၏ တိုက်ခိုက် မှုကို ခံရနိုင်ဖွယ်ရှိသည်။ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်သည် ခမာနီပြောက်ကျားတို့ ၏ ခြေကုပ်စခန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ခရိုင် ၁၅ ခုရှိသည့်အနက် ၁၄ ခုအတွင်း ၎င်းတို့၏ အခြေခံစခန်းများရှိသည်။

ထိုနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် တပ်ရင်းမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး အေ၊ အင်၊ ဘဟုဂုနားနှင့် တွေ့ရသည်။ ၎င်းက ကျွန်ုပ်တို့အား အိန္ဒိယလက်ဖက်ရည် တိုက်ကျွေးပြီး အာလူးပူရီဖြင့် နံနက်စာညှော်ခံသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ခရီးထွက် ခွာလာခြင်း၏ ရည်မှန်းချက်မှာ ဟွန်ဆန်၏ အစ်ကိုဟွန်နင်နှင့် တွေ့ဆုံရန် ဖြစ်ကြောင်း တပ်ရင်းမှူးအားပြောပြသည်။ ကံကောင်းသည်မှာ ဗိုလ်မှူးကြီး သည် ဟွန်နင်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ရင်းနှီးစွာ သိကျွမ်းလေသည်။ ၎င်းက သူ၏ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိအား ဆင့်ခေါ်ပြီး ထိုနေ့ နေ့လည်ပိုင်းတွင် ဟွန်နင်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်တောင်းခံရန် ဟွန်နင်းနေအိမ်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ တစ်နာရီခန့်အကြာတွင် ဆက်သွယ်ရေးအရာရှိ ပြန်ရောက် လာပြီး ဟွန်နင်၏အတွင်းရေးမှူးက အုပ်ချုပ်ရေးမှူးသည် အလွန်အလုပ်များ နေ၍ တွေ့ဆုံခွင့်တောင်းခံခြင်းကို ငြင်းဆိုခဲ့သည်ဟု ပြောပြသည်။

အလွန်အကျွံ စိတ်အားထက်သန်လွန်းသော အတွင်းရေးမှူး၏ တွေ့ ဆုံရန် ပယ်ချမှုကို မဖြူဘဲ ကျွန်ုပ်တို့သည် အိန္ဒိယစစ်တပ် စားဖိုဆောင် တွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက် ဟင်းလျာများဖြင့် နေ့လည်စာ စားသောက် ကြပြီးနောက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ နေအိမ်သို့ ထပ်မံသွားရောက်ခဲ့ကြပြန်သည်။ ဗိုလ်မှူးကြီးက သက်သတ်လွတ်ဟင်းလျာများဖြင့် ကျွေးမွေးညှော်ခံလိုက်ရသည့် အတွက် တောင်းပန်စကားဆိုသည်။ ဤနေ့ရက်မှာ အိန္ဒိယလူမျိုးများ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ နေ့ရက်တစ်ရက်ဖြစ်သဖြင့် အသားဟင်းနှင့် လွဲချော်ခဲ့ ရခြင်းဖြစ်သည်ဟု ၎င်းကဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

စစ်သုံးဂျစ်ကားသည် ကျွန်ုပ်တို့အား အနီရောင်အုပ်ကြွပ်မိုးများ မိုးထားပြီး လက်တင်အမေရိကဒေသရှိ ခြံဝင်းကျယ်အိမ်ပုံစံ ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ကြီးတစ်လုံး၏ ခြံဝင်းအပြင်၌ချထားပေးခဲ့သည်။ အိမ်ကြီး၏ အပြင်နှင့်အတွင်း နှစ်ဌာနစလုံး၌ လက်နက်ကိုင်အစောင့်များ စောင့်ကြပ်နေသည်။ အပေါ်ထပ်ရှိ အလွန်ထည်ဝါခမ်းနားသော ဧည့်ခန်းသို့ လမ်းလျှောက်တက်ခဲ့ကြသည်။ ဧည့်ခန်းအတွင်း အနက်ရောင်အပျံစားဆိုဖာကုလားထိုင်များ အစီအရီချထားသည်။ အကြီးစား ရုပ်မြင်သံကြားစက်တစ်လုံးကိုလည်း အခန့်သားတွေ့ရသည်။ နံရံများပေါ်တွင် ခမာလက်ရာပန်းချီကားများ ချိတ်ဆွဲထားသည်။ ထိုဧည့်ခန်းအတွင်း တစ်ယောက်တည်း ထိုင်နေသော ဟွန်နင်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။

ညီအစ်ကိုနှစ်ဦးမှာ သိသိသာသာ ရုပ်ချင်းဆင်တူကြသည်။ ဟွန်နင်က အနည်းငယ်အရပ်ရှည်ပြီး မျက်မှန်မတပ်သည်ကလွဲ၍ အမွှာညီအစ်ကိုကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ အသက်အားဖြင့် ငယ်ရွယ်ကြသည်။ ဟွန်ဆန်မှာ အသက် ၄၁ နှစ်နှင့် ဟွန်နင်မှာ ၄၄ နှစ်သာ ရှိကြသေးသည်။ သေသပ်ကျနစွာ ချုပ်လုပ်ထားသော မီးခိုးရောင်ဆာဖာရီဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ထားသည့် ဟွန်နင်မှာ မြို့ငယ်လေးတစ်မြို့မှ ပြည်နယ်အကြီးအကဲတစ်ယောက်နှင့်ပင် မတူပေ။ ဟွန်နင် စတင်စကားပြောလိုက်သည်နှင့် ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ မွေးချင်းပေါက်ဖော်မျှသာမဟုတ်ဘဲ စီပီပီပါတီ ဆက်လက်အာဏာရရှိ နေစေရေးအတွက် ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရရန် အပြင်းအထန် ကြိုးပမ်းနေကြသည် လက်ရုံးညီအစ်ကိုများဖြစ်ကြောင်း ပိုမိုထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရသည်။

ဟွန်ညီနောင်နှစ်ဦးအဖို့ ကမ်ပုန်ချန်ရွေးကောက်ပွဲတိုက်ပွဲမှာ သာမန် မြိုင်ပွဲတစ်ခု မဟုတ်ပါပေ။ ၎င်းတို့မွေးဖွားရာဒေသအပေါ် ဆက်လက်ချုပ်ကိုင်လွှမ်းမိုးထားနိုင်ရေးအတွက် သေမြေကြီးရှင်ရွှေထီးထုံး နှလုံးမူ၍ အားထုတ်လုပ်ကိုင်ရမည့် အရေးကိစ္စတစ်ခုဖြစ်သည်။ အဓိကအင်အားကြီး နိုင်ငံရေး ပြိုင်ဘက်များအကြား ယှဉ်ပြိုင်ရမည့် တိုက်ပွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်၊ ဟွန်နင်နှင့် မင်းသားနိရိဒွန်ချက္ကရာပွန်တို့ကဲ့သို့သော အကြီးမားဆုံး နိုင်ငံရေး ဇာတ်လိုက်ကျော်များ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။ ဤစီပီပီအမာခံခေါင်းဆောင်များကို ဖန်စင်ပက်ပါတီ ခေါင်းဆောင်မင်းသား နိရိဒွန်ဆီရီဗုဒ္ဓက

ယှဉ်ပြိုင်ရွေးကောက်ခံမည်ဖြစ်သည်။

သူ၏ လက်မောင်းကို ဝှေ့ရမ်းလျက် ဟွန်နင်က “ဒီနယ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရမယ်လို့ ဘာကြောင့် ပြောရသလဲဆိုရင် လူထုက ခမာနီတွေကို မယုံကြည်ကြတော့လို့ပါပဲ။ ကမ်ပုမ်ချန်ဟာ သူတို့ရဲ့ အဆိုးဝါးဆုံး လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုတွေ ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုက အဲဒီလုပ်ရပ်တွေကို မမေ့ကြပါဘူး” ဟု ပြောဆိုသည်။

ဟွန်နင်က သူ၏ပြောဆိုချက် မှန်ကန်ကြောင်း ထောက်ခံနေသည့် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုအကြောင်း ပြောပြသည်။

“ဖခွမ်းပင်က မော်တော်ကား အရောင်းအဝယ်သမား တစ်ဦးဟာ ကျွန်တော်တို့ပါတီ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ရှုံးနိုင်ခဲ့ရင် သူ့ကားတွေကို အလကား ပေးပစ်လိုက်မယ်ဆိုပြီး လောင်းကြေးထပ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အောင်ပွဲခံမယ်ဆိုတာ အဲဒီလောက်အထိ သူတို့ယုံကြည်နေကြတာပါ။ ပြည်သူလူထုက ကျွန်တော်တို့ကို မဲထည့်ကြမယ့်အကြောင်းရင်းက သူတို့တွေဟာ ခမာနီတွေကိုရော၊ ခမာနီတွေနဲ့ ဆက်စပ်ပတ်သက်မှု ရှိနေတဲ့ ပါတီတွေကိုရော မယုံသင်္ကာရှိနေကြလို့ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

အစောပိုင်း ရက်အနည်းငယ်ကပင် ရာနာရစ်၏ နိုင်ငံရေးအကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်အန်ဟိုက ဖော်ပြပါ စီပီပီအနိုင်ရမည်ဟူသော အဆိုနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူက ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်၌ အနိုင်ရမည်ဟုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဤသဘောထား အမြင်မှာ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်ထက်မက ပိုမိုကျယ်ဝန်းသော နယ်မြေများကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော ဟွန်ဆန်ညီနောင်တို့ကိုသာ လူကြိုက်အများဆုံးဖြစ်သည်ဟူသော အစဉ်အလာ လက်ခံထားသည့် အယူအဆကို ဆန့်ကျင်မှု ပြုခြင်း၊ ကဏ္ဍကောစလုပ်ခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

၎င်းတို့ညီအစ်ကိုနှစ်ဦး၏ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုမှာ အိမ်နီးချင်း ပရေဗန်းနှင့် ဆဗေးရီရန်ပြည်နယ်များအထိ ယုံနုံ့ရောက်ရှိပေသည်။ ဤပြည်နယ်နှစ်ခုသည် ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်နှင့်အတူ ပူးတွဲလျက် အမျိုးသားလွှတ်တော်သို့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၃၄ ဦး စေလွှတ်နိုင်သည်။ ဤပြည်နယ်သုံးခုပေါင်း

သည် တစ်နိုင်လုံးရှိ မှတ်ပုံတင်ထားသော မဲပေးမည့်သူဦးရေ စုစုပေါင်း၏ ၃၃ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုလျက်ရှိသည်။ ဤပြည်နယ်သုံးခုအတွင်းရှိ အခြေခံအင်အားစုများနှင့် အဆက်အသွယ်များအပေါ် ယုံကြည်လျက် ဟွန်ညီနောင်တို့သည် မဲအရေအတွက် အများစုရယူရန် ရည်ရွယ်ထားကြလေသည်။

“အဲဒါဟာ ဒီပြည်နယ် ၃ ခုရဲ့ နိုင်ငံရေးအားသာချက်ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဗိုလ်မှူးကြီး ဘာဟူဂူနာက ပြောဆိုသည်။

ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်၏ နိုင်ငံရေးအရ အရေးပါမှုမှာ ၎င်း၏မဲခေါင်နှင့် တုန်လီဆပ်မြစ်ကြီးနှစ်ခု ပေါင်းဆုံရာအရပ်၌ ဗျူဟာမြောက်တည်ရှိနေမှုပင်ဖြစ်သည်။ ဤမြစ်ကြီးနှစ်စင်း၏ ကျေးဇူးကြောင့် အဓိကဆန်စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရာ ပြည်နယ်အဖြစ် တည်ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ တုန်လီဆပ်မြစ်သည် ကမ်ပူမ်ချန်မြို့အနီး ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်၏ နယ်စပ်တစ်လျှောက် ဖြတ်သန်းစီးဆင်းနေပြီး မဲခေါင်မြစ်မှာ ကမ်ပူမ်ချန်ကို ဖြတ်၍စီးဆင်းနေသည်။ ဗီယက်နမ်နှင့် ဆက်သွယ်နေသော အစဉ်အလာ ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းမှာ ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်မှ ဖြတ်သန်းသွားရသဖြင့် ကုန်သွယ်ရေးအရလည်း အရေးပါလျက်ရှိသည်။ ထိုအချိန်က ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်အား စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ပြီး စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးသည့် ပြည်နယ်အဖြစ် ပြောင်းလဲမည့် ဟွန်နင်၏ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသော စီးပွားရေးစီမံကိန်းကို အနှောင့်အယှက်ပေးမည့်အရာမှာ ခမာနီများ တည်ရှိနေမှုပင် ဖြစ်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဗိုလ်မှူးကြီး ဘာဟူဂူနာကမူ မကြာသေးမီက အိန္ဒိယစစ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်မှုအပြီး အထိနာသွားကြသော ပြောက်ကျားများအနေဖြင့် ဟွန်နင်အား ထိခိုက်နစ်နာအောင် ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း ရှိတော့မည် မဟုတ်ဟုပြောဆိုသည်။ ထိုသို့ အိန္ဒိယစစ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် တိုက်ခိုက်မှုအပြီးတွင် ခမာနီတို့သည် လှုပ်လှုပ်ရှားရှား မပြုလုပ်ကြတော့ဘဲ တိတ်ဆိတ်နေခဲ့ ကြသည်ဟုဆိုသည်။

ဟွန်နင်၏ နိုင်ငံရေးဇာတာ မြင့်မားလာမှုမှာ သူ၏ညီဟွန်ဆန်၏ တစ်ရှိန်ထိုးဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားလာမှုနှင့် တိုက်ဆိုင်နေလေသည်။ ဟွန်နင်သည် ခမာနီတို့၏လက်အတွင်း ကြမ်းတမ်းရက်စက်သော နှိပ်စက်မှုများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူးသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ၏ အလယ်ခန့်တွင် ခမာနီတို့၏

အကျဉ်းချခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ အပြစ်ပေးခံရသည်။ ကမ်ပုမ်သွန်တောင်တန်း ဒေသသို့ ၉ လကြာ နယ်နှင့်ဒဏ်ကျခံခဲ့ရသည်။ သူ ကျူးလွန်သော ပြစ်မှု မှာ ခမာနီတို့အပေါ် သစ္စာဖောက်သွားသော ဟွန်ဆန်၏အစ်ကိုဖြစ်သော ကြောင့် ဟူသတည်း။ ၎င်း၏ မိသားစုဝင်တစ်ဦး ပြောကြားချက်အရ ခမာနီတို့ သည် ဟွန်နှင့်အား ၎င်းတို့တည်ဆောက်သော တာတမံကြီးတစ်ခု တည်ရှိရာ ကမ်ပုမ်သွန် အလုပ်စခန်း၌ ပြင်းထန်သော အလုပ်ကြမ်းများကို အတင်း အကျပ် လုပ်ဆောင်စေခဲ့သည်ဟုသိရသည်။

“ခမာနီတွေက သူ့ကို အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရင်း သေစေချင်တာဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကို အစားအစာလည်း မပေးဘဲ အလုပ်တွေကို ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်စေခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ အရိုးနဲ့အရေပဲ ကျန်တော့တဲ့အထိ ပိန်လှီသွားခဲ့ပါတယ်”ဟု ၎င်း၏မိသားစုဝင်က ပြောဆိုသည်။

သူ၏ညီကဲ့သို့ပင် ဟွန်နှင့်သည် တော်လှန်လိုစိတ် ရှိသူဖြစ်သည်။ သူသည် ဟွန်ဆန်အား ကမ္ဘောဒီးယား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရာ၌ ကူညီခဲ့သည်။ ထိုတပ်ဖွဲ့များမှာ ဗီယက်နမ်တပ်များနှင့်အတူ လက်တွဲ၍ ခမာနီများအား ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့သည်။ ကမ်ပုမ်ချွန်း ပြည်နယ်၌ စစ်တပ်ဖွဲ့များအား စည်းရုံးဖွဲ့စည်းမှုတွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ လုပ်ဆောင်နေစဉ် ဟွန်ဆန်သည် တောင်ဗီယက်နမ်သို့ ပြေးဝင်ခိုလှုံကာ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့် တောင်းခံခဲ့သည်။

ဟွန်နှင့်သည် အတိတ်ကဖြစ်ရပ်များအပေါ် ပြန်လည်စဉ်းစားရင်း အတွေးရေယာဉ်ကြောဝယ် မျောပါလျက် ခမာနီတို့လက်တွင်းမှ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားမှုများအကြောင်း စတင်ပြောပြသည်။

“၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ ဟွန်ဆန်ရဲ့တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ ကျွန်တော့်တပ်ဖွဲ့တွေဟာ မဲခေါင်မြစ်ရဲ့ လက်ဝဲဘက်နဲ့ လက်ယာဘက်တွေမှာ မျက်နှာချင်းဆိုင် ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ခမာနီတွေကို ပူးပေါင်းစစ်ဆင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

သူ၏ညီနှင့် စီပီပီလုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်များအပေါ် ထိုအချိန်က ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များက ဝေဖန်အပုပ်ချနေမှုကို ကာကွယ်ပြောကြားခဲ့သည်။

“ရာနာရစ်က ဟွန်ဆန်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နဲ့ ချီဆင်တို့ဟာ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ခမာနီတွေနဲ့ တစ်ဖွဲ့တည်းဖြစ်ခဲ့ကြတယ်လို့ စွပ်စွဲခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အဲဒီ ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်တွေအတွင်း ခမာနီတွေရဲ့ ဖမ်းဆီးထောင်ချခြင်းကို ခံနေရတဲ့အတွက် ပြောက်ကျားလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ တစ်ခါမျှမပါဝင်ခဲ့ကြပါဘူး” ဟု သူက ရှင်းပြသည်။

ဟွန်နင်၏ ဤအဆိုမှာ ဟွန်ဆန်သည် သူ့မျှော်လင့်သလို ဖြစ်မလာဘဲ ခမာနီတို့၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံများအပေါ် စိတ်ပျက်လာပြီး ဇီယက်နမ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့သည်ဆိုသော အဆိုနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲနေပေသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များမှာ ခမာနီတို့၏ ဖမ်းဆီးထောင်ချမှု ခံရန်အချိန်ပင် ရှိမည်မဟုတ်ပေ။ သို့ရာတွင် ဟွန်နင်က ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း ဆက်လက်ပါဝင်ရန် ဆန္ဒမရှိပါဘဲနှင့် အတင်းအဓမ္မနေစေ၍ နေရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ သူသည် ခမာနီအဖွဲ့မှ ထွက်ခွာရန် အင်အားနှင့်သတ္တိတို့ စုစည်းရရှိခြင်းမရှိမီ ကာလအတန်ကြာကတည်းကပင် စီစဉ်နေခဲ့ကြောင်း ပြောဆိုလိုဟန်ရှိသည်။

နောင်တွင် ဟွန်နင်သည် ဖခွမ်းပင်၌ ဘောဂဗေဒဘာသာရပ်ကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ပြီးနောက် ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ စီးပွားရေး အကြံပေးယူဂျိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ သူသည် ခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဆင့်သို့ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူသည် ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ် ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ခန့်အပ်ခံရသည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ စီးပွားရေးပညာရပ် အခြေခံရှိသဖြင့် ဟွန်နင်သည် ပြည်နယ်စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းတွင် နက်နက်နဲနဲစိတ်ဝင်တစားရှိသည်။ ထို့အပြင် သူသည် စီပီပီပါတီ၏ ဩဇာကြီးမားသည့် ဗဟိုကော်မတီအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထိုနေ့ မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ဖန်စင်ပက်ပါတီ၏ ၎င်းတို့ပါတီရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရပါက ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် ချုပ်ဆိုထားသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သဘောတူစာချုပ်များအားလုံးကို ပယ်ဖျက်ပစ်မည်ဟု ဆန့်ကျင်ဝါဒဖြန့် တိုက်ခိုက်နေမှုအပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်မိကြောင်း ဟွန်နင်က ဖွင့်ဟပြောဆိုခဲ့သည်။

“အမေရိကန်အသံ (VOA) က ဒီသတိပေးချက်ကို ထုတ်လွှင့်ခဲ့

ပါတယ်”ဟု ဟွန်နင်က ပြောဆိုသည်။ “အချို့လူတွေက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့်သူ တွေ ကမ္ဘောဒီးယားကို မလာချင်အောင် ဝါဒဖြန့်လုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်” ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အေးမြသောခြံဝင်းကျယ်ကြီးအတွင်း လက်ဖက်ရည် ကို တဖြည်းဖြည်းသောက်ရင်း လုံခြုံရေးအခြေအနေများအကြောင်း ပြောဆိုနေ ကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က ပြန်ပါဦးမည်ဟု ခုတ်ဆက်သည့်အခါ ဟွန်နင်က တစ်နေ့နေ့တွင် သူ့ပြည်နယ်သို့ တစ်ခေါက်ပြန်လာခဲ့ပါရန်နှင့် သူ့ပြည်နယ်၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော စီးပွားရေးအကြောင်း ရေးသားပါရန် ပြောဆိုသည်။

မေလ ၂၉ ရက်၊ စနေနေ့တွင် ဟွန်နင်၏ယုံကြည်မှုမှာ ကိုင်လှုပ်ခံ ခဲ့ရသည်။ အစောပိုင်း ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအရ ပြည်နယ် ၄ ခုတွင် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် မဲအသာဖြင့် ဦးဆောင်နေပြီး ယင်းနောက် မှ စီပီပီသည် ကပ်လိုက်နေကြောင်း သိရသည်။ မဲများကို ရေတွက်လျက်ရှိ ရာ ရာနာရစ်၏ ပါတီသည် ဖန္ဒမ်းပင်၊ ပါဆတ်၊ သီဟာနုဗီလီနှင့် ကရာတီးမဲ ဆန္ဒနယ်များတွင် ထိပ်မှဦးဆောင်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် တနင်္ဂနွေနေ့၊ နေ့ဝက်ခန့်တွင် ဟွန်ဆန်၏ပါတီသည် မြင့်တစ်ခါ-နိမ့်တစ် လှည့်တိုက်ပွဲတွင် အခြေအနေ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့ကာ မဲဆန္ဒနယ် ၇ ခုတွင် ဖန်စင်ပက်ပါတီထက် မဲအသာရရှိပြီး ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ မဲဆန္ဒ နယ် ၅ ခုတွင် ဦးဆောင်လျက်ရှိသည်။ နောက်ဆုံးရွေးကောက်ပွဲရလဒ် ထွက်ပေါ်လာသောအခါ ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် စီပီပီပါတီအား မဲအရေအတွက် ၆ ရာခိုင်နှုန်းအသာမျှဖြင့် အနိုင်ရခဲ့သည်။

အမည်မဖော်လိုသူ သံတမန်တစ်ဦးက “ဒီရလဒ်ဟာ ရာနာရစ် အပေါ် ထောက်ခံတဲ့မဲပေးမှုအဖြစ်ထက် ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် ဆန့်ကျင်တဲ့ မဲပေးမှုအဖြစ် တွေ့ရပါတယ်။ ဒါဟာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်ကတည်းက နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ် လာခဲ့တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအစိုးရ (SOC) ကို စွဲချက်တင်လိုက်တာဖြစ်ပါ တယ်”ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

ရာနာရစ်၏ နိုင်ငံရေးအကြံပေး အန်ဟိုက “လူတွေဒီလောက် အများ အပြားမဲပေးဖို့ထွက်လာကြတာက သူတို့ဟာ အပြောင်းအလဲကို လိုချင်နေ တယ်ဆိုတာ အချက်ပြနေတာပဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောဆိုသည်။

စိုးရိမ်ကြောက်လန့်နေသည့် သွေးထွက်သံယို တိုက်ခိုက်မှုများမှာ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပေ။ ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များကတည်းက ယခုကျင်းပပြုလုပ်သည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးအကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲသည် သီရိလင်္ကာ ရွေးကောက်ပွဲများထက် အကြမ်းဖက်မှု လျော့နည်းကြောင်း တွေ့ရသည်။ သီရိလင်္ကာရွေးကောက်ပွဲတွင် လူရာပေါင်းများစွာ သေကြေခဲ့ရသည်။ ဟွန်ဆန် သည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရသူများကို ထောင်သွင်းအကျဉ်းချသည့် ပြဿနာဖြေရှင်းနည်းကိုလည်း အသုံးမပြုခဲ့ပေ။ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏ပါတီသည် လက်တွေ့ကျသည့် ရာနာရစ်နှင့်အာဏာကို ခွဲဝေယူရေးနည်းလမ်းကို ရွေးချယ် ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မည်သူက နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်မည်ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက် ၍ သံသယရှိသူတစ်ဦးမျှပင် မရှိပေ။ ရာနာရစ်မှာ ပြည်သူလူထု၏အမြင်၌ အစိုးရကိုယ်စားပြု ပြယုဂ်အဖြစ် တည်ရှိနေကာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အစစ် အမှန်မှာ ဟွန်ဆန်၊ ချီဆင်နှင့် ဟင်ဆမ်ရင်တို့၏ လက်တွင်း၌သာ တည်ရှိ နေမည်ဖြစ်သည်။

ကပ်ပင်ချန်နှင့် ပတ်သက်၍မူ ဟွန်ဆန်သည် သူ့ပြည်နယ်၏ အကြီး အကဲအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိသွားမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့အများအပြားက သူ့ကိုအာဏာရှင်ဆန်သူအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ဂရုမစိုက်ဘဲ လျစ်လျူရှုထားသည်ဟု မြင်ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့ညီဟွန်ဆန်ကဲ့သို့ ဩဇာအာဏာမရှိသော ပြည်နယ်အဆင့်အရေးပါသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်သာ ရပ်တည်နေတော့မည်ဖြစ်သည်။

ဟွန်အိမ်ထောင်စုအကြောင်း

ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူးက ဟွန်ဆန်၏ အကြိုက်များကို ပြောင်းလဲစေခဲ့ ပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ သူသည် အလွန်ခမ်းနားထည်ဝါစွာ ဆောက်လုပ် ထားသော နန်းတော်တမျှ အိမ်ကြီးတစ်လုံး၌ နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ စည်းဝေးပွဲများကို ဤအိမ်ကြီး၌ပင် ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ နိုင်ငံခြား အစိုးရအရာရှိများကို ဤအိမ်၌ပင် ကျွေးမွေးညှိခံသည်။ ညှိသည်များကို ဤအိမ်၌ပင် ညှိခံသည်။ ဤအိမ်ခြံဝင်းအတွင်း၌ပင် ဂေါက်သီးကစားသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် မိသားစုနှင့်အတူ သူ၏ကိုယ်ပိုင် သီးသန့်တည်ဆောက်

ထားသော ရေကန်၌ကျက်စားနေသည့် ငှက်ကြီးဝန်ပိုများအား အစာကျွေးခြင်း၊ ဘော်လီဘောကစားခြင်း၊ ခွီဒီယိုရုပ်ရှင်ကားကြည့်ခြင်း စသည့် သာမန်ရိုးရိုးရှင်းရှင်းဘဝ၌ အပန်းဖြေအနားယူရန် အားထုတ်လုပ်ဆောင်နေဆဲဖြစ်သည်။ သူ့အကြိုက် အစားအစာများမှာ ခမာရိုးရာ အစားအစာ များသာဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။ သူ့ဇနီး ပြင်ဆင်ချက်ပြုတ်သည့် ဟင်းလျာများကိုသာ ခံတွင်းတွေ့လေသည်။

“သူ့လျှာအရသာက ဘယ်လောက်အထိ ခွဲခြားသိနိုင်သလဲဆိုရင် သူဟာ (သူ့ဇနီး)ဘန်ရာနီချက်ပြုတ်တဲ့ ဟင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်ဆိုတာကို ချက်ချင်းပြောနိုင်ပါတယ်”ဟု မိသားစုဝင်တစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုပြောကြားသည်။ သူမ၏ ချက်ပြုတ်နေကျ အစားအသောက်စာရင်းမှာ ရှုပ်ထွေးများမြောင်ခြင်းမရှိပေ။ ဟွန်ဆန်၏နေ့စဉ် နံနက်စာမှာ ထမင်း၊ ငါးခြောက်၊ ငါးပိရည်နှင့် ကော်ဖီကြမ်းတစ်ခွက်ဖြစ်သည်။ နေ့လည်စာနှင့် ညစာအဖြစ် ဝက်သားနှင့်မျှစ်ရောချက်ထားသည့် ဟင်းတစ်ခွက်၊ သို့တည်းမဟုတ် ငှက်ပျောသီးနှင့်ရောချက်ထားသည့် *ပရာဟော့ ဟင်းကို စားသောက်လေ့ရှိသည်။ သူ၏အကြိုက်သစ်သီးမှာ နှင်းသီးဖြစ်သည်။ ညနေခင်းများတွင် ကိုကာကိုလာ အချိုရည်ရောစပ်ထားသော ဟင်နက်ဆီကော့ညက်အရက်တစ်ခွက်၊ နှစ်ခွက်မျှ သောက်သုံး အပန်းဖြေသည်။

ဘန်ရာနီသည် ထမင်းချက်စားဖိုမှူး အနည်းငယ်ကို ဝန်ကြီးချုပ်နေအိမ်၌ ငှားရမ်းခန့်ထားသည်။ ထိုထမင်းချက်များက ဟင်းချက်ရန်လိုအပ်သည်များကို ခုတ်ထစ်လှီးဖြတ်ပြင်ဆင်ပေးရပြီး မီးဖိုချောင်အတွင်း သူမအလာကိုစောင့်နေကြရသည်။ သူမရောက်လာသည့်အခါ သူမကိုယ်တိုင် ဟင်းလျာကို အမြန်ချက်ပြုတ်လေသည်။ ဟွန်မိသားစုသည် သကြားကို ဆားနှင့်ရော၍ အသုံးပြုခြင်းကို မကြိုက်နှစ်သက်ပေ။ ထိုင်းလူမျိုးတို့ကမူ ထိုအစားအစာနှစ်မျိုးကို ရောနှောသုံးစွဲခြင်းကို အလွန်ခုံမင်နှစ်သက်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ထိုင်းတို့သည် ငရုတ်သီးစပ်စပ် ခေါက်ဆွဲပြုတ်ထဲသို့ သကြားများကို ဇွန်းဖြင့်ခပ်ထည့်ကာ စားသောက်ကြသည်။

မိသားစုအတွင်း ပေါက်ကွဲတတ်သည့် အခြေအနေတစ်ခုမှာ ဟွန်ဆန် ဆေးလိပ်သောက်သည့် ကိစ္စဖြစ်သည်။ သူသည် ပြောက်ကျားတော်လှန်ရေး သမားဘဝကတည်းကပင် တစ်နေ့လျှင် စီးကရက်အလိပ်ရေ ၄၀ ခန့် ဖွာရှိုက် လေသည်။ ယနေ့အထိ ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ရန်အကြောင်း မတွေ့ရသေးပေ။ သူ၏သားသမီးများက သူ့ကိုဆေးလိပ်ဖြတ်ရန် စည်းရုံးပြော ဆိုကြသည်။ သူ့ဘာသာ ဆေးလိပ်ဖြတ်မည့် နောက်ဆုံးရက်များကို အကြိမ် ကြိမ်သတ်မှတ်မြဲ သတ်မှတ်နေသော်လည်း အကြိမ်တိုင်းတွင် မအောင်မြင်ခဲ့ ပေ။

“သူဟာ ဆေးလိပ်သောက်ရင် အများကြီးဖွာရှိုက်တာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ အများဆုံးတစ်လိပ်ကို ၄-၅ ခါပဲ ဖွာရှိုက်ပါတယ်။ အဲဒါပြီးရင် လွင့်ပစ် လိုက်တော့တာပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်၏ယောက်ဖ နင်(မ်)ချန်ဒရာက ပြောပြသည်။

အခြားစွဲလန်းမှုတစ်ခုမှာ မိတ်ဆွေဟောင်းများပင်ဖြစ်သည်။ ပြောက်ကျား တော်လှန်ရေးသမားဘဝတွင် သူ့ကိုထောက်ခံကူညီခဲ့ကြသည့် ပြည်သူလူထု အပေါ် ဟွန်ဆန်၏သစ္စာစောင့်သိစိတ်မှာ အခိုင်အမာရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ တစ်ခါ တစ်ရံတွင် ဤမိတ်ဆွေဟောင်းများနှင့် ဆက်ဆံမှုက ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်မှုကို ဝင်ရောက်ကျူးကျော် နှောင့်ယှက်မှုဖြစ်စေခဲ့သည်။ တောတွင်း၌နေခဲ့စဉ် ကာလ အတွင်း ဟွန်ဆန်မှာ လူချစ်လူခင် ပေါများသူဖြစ်သည့်အလျောက် မိခင် အများအပြားက သူ့ကိုမွေးစားသားအဖြစ် မွေးစားကြသည်။ ပျိုရွယ်သော အမျိုးသမီးများစွာကလည်း သူ့ကို အစ်ကိုတော်ခဲ့ကြသည်။ ဤမွေးစားမိခင် နှင့် ညီမများ တစ်စုတစ်ဝေးဖြင့် တပ်(၆)မောရို သူတို့နေအိမ်သို့ ရောက်ရှိ လာသည့်အခါ ဟွန်ဆန်သည် ၎င်းတို့အား နွေးထွေးပျူငှာစွာ ကြိုဆိုညှိခံ ပြီး ရှေးဟောင်းနောင်းဖြစ်များ ပြောကြသည်။ အစားအစာနှင့် စီးကရက်များ ကို အတူသုံးဆောင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဘန်ရာနီကမူ ဧည့်သည်မပြတ် လာရောက်မှုသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ချိန်ကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက် ခြင်းဖြစ်ပြီး မိသားစုနှင့်အတူနေရန် အချိန်များကို ကုန်ဆုံးစေသည်ဟု ခံစား မိသည်။ သူမသည် ဟွန်ဆန်အား ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကန့်ကွက်ပြောဆို လေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က ပြောက်ကျားတော်လှန်ရေးသမားဘဝ တစ်လျှောက် သူမီဒိုအားထားခဲ့ရသည့် ပြည်သူလူထုကို ကျေနပ်ရန်မဖြစ်

နိုင်ကြောင်း သူမအားပြောဆိုခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်၌ညွှတ်သည်များနှင့် ပြည့်လျှံနေသည့်အခါတွင် ဟွန်ဆန်က ဘန်ရာနီအား ကလေးများကို သူ့အစ်မ ဟွန်ဆီနတ်၏အိမ်သို့ ပို့ထားရန် ပြောလေ့ရှိသည်။ သူ့အစ်မ ဟွန်ဆီနတ်မှာ သူ့ကလေးများအပေါ် အလွန်အရေးပေး ဂရုစိုက်ရသည်ကို နှစ်သက်သဘော ကျသူဖြစ်သည်။

ဘန်ရာနီနှင့် ဟွန်ဆန်တို့နှစ်ဦးမှာ ကောလိပ်ကျောင်းတက်နေကြ သော သားသမီးများ ကျောင်းပိတ်သည့်အခါ ပြန်လာ၊ ပြန်ထွက်ပြုလုပ်နေ သည့်အိမ်တွင် သာမန်ရိုးရှင်းသော ဘဝ၌သာ နေထိုင်လျက်ရှိကြသည်။

သားသမီးတစ်အုပ်ကို ဂုဏ်ယူမှု၊ အောင်မြင်မှုများဖြင့် စောင့်ရှောက် ကြည့်ရှုနေသော ကြက်မကြီးတစ်ကောင်ကဲ့သို့ ဘန်ရာနီသည် သူမ၏ သားသမီးများနှင့် ၎င်းတို့၏ဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားသည့် ဖခင်အကြောင်းကို ပြောပြခဲ့သည်။

“သူ(ဟွန်ဆန်)ဟာ ကလေးတွေအပေါ် အလွန်ပျော့ပျောင်းညင်သာ စွာ ဆက်ဆံတတ်ပါတယ်”ဟု သူမကပြောဆိုသည်။ “ကလေးတွေ ငယ်ငယ် တုန်းက သူ့အိမ်ရာထဲ သူတို့တွေ ဝင်လာကြတယ်ဆိုရင် သူကလည်း ကလေး တွေနဲ့ ဝုန်းဒိုင်းကြဆော့ကစားတော့တာပါပဲ”ဟု သူမက ထပ်လောင်းပြောဆို သည်။

သားသမီးများသည် သူတို့ဖခင်၏ လုံခြုံမှုအတွက် အမြဲစိုးရိမ် ပူပန်နေခဲ့ကြသည်။

“သူတို့တွေက သူ့အဖေ ပြည်ပခရီးသွားပြီဆိုရင် ပူပန်လေ့ရှိကြပါ တယ်။ အထူးသဖြင့် သူတို့သိပ်ငယ်သေးတဲ့ အချိန်ကဆိုရင် သူနဲ့ခွဲနေရတဲ့ အခါ လွမ်းဖျားဖျားလေ့ရှိကြတယ်”ဟု သူမကပြောပြသည်။

မိသားစုသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲကွာနေကြရမှုများ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံစားရမှုများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြပြီးနောက် မိသားစုအတွင်း နီးစပ်ချစ်ခင်မှုကို တန်ဖိုးထားကြသည်။

“ကလေးတွေ ငယ်ငယ်တုန်းကဆိုရင် သူတို့ဟာ သီးခြားအခန်း တစ်ခုစီမှာ မနေခဲ့ကြပါဘူး”ဟု သူမက ပြောပြသည်။ “သူတို့တွေက ကျွန်မ တို့နဲ့ လာအိပ်ကြပါတယ်။ သူတို့ ကြီးပြင်းလာတဲ့အခါကျမှပဲ ကိုယ့်အခန်းနဲ့

ကိုယ်အိပ်ကြပါတယ်။ အငယ်ဆုံးသုံးယောက်ကတော့ ယခုထိ ကျွန်မတို့ အိပ်ယာထဲ အတင်းဝင်အိပ်နေကြတုန်းပါပဲ” ဟု သူမက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဘန်ရာနီသည် သားသမီးများအား ပြုစုပျိုးထောင်ရာ တွင် လိုအပ်သည်စည်းကမ်းအချို့ကိုမူ လက်တွေ့ကျကျ ကျင့်သုံးခဲ့သည်။

“လိုအပ်ရင် ကျွန်မတို့က ရိုက်နှက်ဆုံးမပါတယ်” ဟု သူမကပြောဆို သည်။ “ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ကံကောင်းပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကလေးတွေက များသောအားဖြင့် ဆုံးမတဲ့အတိုင်း လိုက်နာတတ်ကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူမက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

“ကလေးတွေကို ကျောင်းအစောကြီး ထားခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ အသက် ၅ နှစ်အရွယ်မှာပဲ ကျောင်းတက်စေခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းမှာ တခြား ကလေးတွေနဲ့ ဘယ်လိုဆက်ဆံ နေထိုင်ရမယ်ဆိုတာ သူတို့တကယ်ပဲ မသိရှိ ခဲ့ကြပါဘူး။ ကျွန်မတို့က သူတို့ကို အိမ်မှာ ငယ်ငယ်ကလေးတည်းက စည်းကမ်းနဲ့ နေထိုင်စေခဲ့လို့ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူမကရှင်းပြသည်။

“သူ့အဖေက မနက်နဲ့ မနစ်တို့ကို ရိုက်ဆုံးမခဲ့တာ တစ်ခုတော့မှတ် မိတယ်။ သူတို့အတူ ခရီးတစ်ခု သွားကြတုန်းကဖြစ်ပါတယ်။ များသောအား ဖြင့်တော့ ကျွန်မတို့ဟာ ကလေးတွေကို သွန်သင်လမ်းပြဆုံးမခဲ့တာပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ကို အပြစ်ပေးဆုံးမရတာမျိုး မရှိခဲ့ပါဘူး” ဟု သူမကပြောပြသည်။

သူမ၏သားဦး ဟွန်မနက်နှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခအကျပ်အတည်းများအကြား အတူရုန်းကန်ရှင်သန်လာခဲ့ရသော နှစ်များစွာက မိခင်နှင့်သားသမီးများအကြား ချိုးဖျက်၍မရသော သံယောဇဉ်ကြီးတစ်ချောင်းကို ပေါက်ဖွားစေခဲ့သည်။

“ဟွန်မနက်ဟာ အတန်းထဲမှာ အမြဲတမ်းနံပါတ်(၁)အဆင့် ရခဲ့ပါ တယ်။ အဆိုးဆုံးဆိုရင် နံပါတ် (၂) နဲ့ (၃) ပေါ့။ ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်ပေမယ့် သူ့ဟာသူလိုချင်စိတ်နဲ့ ကြိုးစားခဲ့သူ တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဂုဏ်ယူနေသော မိဘနှစ်ပါးက ပြောပြသည်။

“ဟွန်မနက်ဟာ တကယ်ထူးခြားတဲ့ ကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်ပါ တယ်။ အင်္ကျီအသစ်ဝယ်ပေးရင် ကျွန်မကလေးတွေထဲမှာ သူတစ်ယောက်ပဲ ငိုပါတယ်” ဟု သူမကပြောပြသည်။

ဤကလေးငယ်သည် သူ၏မိဘများ ကြီးစွာသောဆင်းရဲဒုက္ခရောက်

ခဲ့ကြရသည်ကို မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးသည်ဖြစ်၍ ယင်းသို့ချုံးပွဲချ ပိုကြေးလေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်သန္နိဋ္ဌာန်ချထားသည့် ကလေးပီပီ ဟွန်မနက်သည် သူ၏ပုံမှန် ကျောင်းစာများအပြင် ကွန်ပျူတာသင်တန်းနှင့် ထိုင်းဘာသာစကား သင်တန်းတို့ ကိုလည်း အချိန်ပိုသင်ယူသည့်အခါ မိဘများမှာ အံ့အားသင့်ခဲ့ကြရသည်။

“မနက်ဟာ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲသွားတာမျိုး တစ်ခါမှ မရှိပါဘူး။ သုံးဖို့ငွေတောင်းတာလည်း မရှိဘူး”ဟု သူမက သူ့သားအကြောင်း ပြောပြသည်။ “နယူးယော့ကို မသွားခင် ကမ္ဘောဒီးယားမှာပဲ စာမေးပွဲဖြေရ ပါတယ်။ သင်္ချာဘာသာရပ်မှာ အမှတ်အများဆုံး ရခဲ့ပါတယ်”ဟု သူမက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအလယ်က နယူးယော့ပြည် နယ်ရှိ ဝက်စ်ပျိုင့်စစ်တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်ကြားရန် ထောက်ပံ့စရိတ် ချီးမြှင့် ခံရသည့် သားဟွန်မနက်အတွက် ဂုဏ်ယူခဲ့သည်။ မနက်သည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ မေလတွင် စစ်တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရခဲ့သည်။ အလွန်နှစ်ထောင်းအားရ ဖြစ်နေ သော ဟွန်ဆန်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ လေကြောင်းခရီးဖြင့် ထွက်ခွာသွားပြီး စစ်တက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင့်သဘင်သို့ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

ဟွန်မနက်အပေါ် ပို၍ချစ်ခြင်းမေတ္တာရှိရသည့် အကြောင်းကို ပြောပြ ရာတွင် ဘန်ရာနီက “ဟွန်မနက်အဖို့ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ ဘဝတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်။ သူ့ကို ကျွန်မကိုယ်ဝန်လွယ်ထားရတဲ့အချိန်မှာ ကျွန်မတို့မှာ စားစရာ ဆိုလို့ ငါးပိနဲ့ဆန်ပြုတ်ပဲရှိပါတယ်။ အကောင်းဆုံးဆိုတဲ့ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ဒါမှမဟုတ် အသားဆိုတာ အတော်ကြုံရခဲ့လှပါတယ်။ ကျွန်မ သူ့အပေါ် သနားကြင်နာစိတ်အဖြစ်ဆုံးပါပဲ။ ကျွန်မ သားသမီးတွေအားလုံးကို ညီတူညီမျှ ချစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မတို့ အတူကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရမှုတွေကြောင့် သူ့ အပေါ်မှာထားရှိတဲ့ သံယောဇဉ်က ပိုထူးခြားပါတယ်”ဟု ရှင်းပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးသမားဘဝမှာ မိသားစုနှင့် အတူနေရမည့် အချိန်များကို ဆုံးရှုံးစေခဲ့သည်။

“ကျွန်မတို့မှာ ကလေးတွေနဲ့ အတူနေဖို့ အချိန်အများကြီး မရခဲ့ ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ကလေးတွေဟာ လိမ္မာတဲ့ကလေးတွေ ဖြစ်လာခဲ့ကြပါတယ်” ဟု သူမကပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဘန်ရာနီသည် စင်ကာပူ၌ ပညာသင်ကြားနေသော သမီးမေလီအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုရှိခဲ့သည်။

“အဲဒီသမီးက ကျွန်မတို့နဲ့ အတူမနေလို့ သူ့အပေါ် မကြာမကြာ စိုးရိမ်မှုဖြစ်ရပါတယ်။ သမီးဟာ ကျွန်မထက်စဉ်းကမ်းပိုကြီးတဲ့ သူမဦးလေးရဲ့ တင်းကျပ်တဲ့ထိန်းကျောင်းမှုအောက်မှာ နေရတယ်ဆိုတာ ကျွန်မသိပါတယ်” ဟု သူမကရှင်းပြသည်။

ခမာနီတို့၏ ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်မှုအောက်မှ လွတ်မြောက်လာခဲ့သူ အမျိုး သမီးက “ကျွန်မတို့ဟာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ခွဲခွာနေရမှုတွေ၊ ကြီးမား တဲ့စိတ်ဖိစီးမှုတွေ ကြုံခဲ့ရပေမယ့် ကျွန်မတို့ဘဝဟာ အသင့်အတင့် ပျော်စရာ ကောင်းပြီး မိသားစုဘဝမှာ ပြန်လည်ရှင်သန်နေနိုင်တာဟာ ကံကောင်းတယ် လို့ ထင်ပါတယ်” ဟု ကောက်ချက်ချပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ ကြီးမားလာသော မိသားစုတွင် လူတစ်ကိုယ်ကံကြမ္မာ တစ်မျိုးနှင့် ကံကြမ္မာအမျိုးပေါင်း စုံလင်လှသည်။ သူ၏အစ်ကို ဟွန်ဆင်သည် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဌာနတွင် ညွှန်ကြား ရေးမှူးအဖြစ် ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှ မတော်တဆ ယာဉ်တိုက်မှုဖြစ်ခဲ့သည့် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်အစောပိုင်းအထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆင်သည် မော်တော်ဆိုင်ကယ် သူရဲဖြစ်ပြီး မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့် ခရီးဝေးသွားခြင်းကို နှစ်သက်သဘောကျသူဖြစ်သည်။ မြို့တော်တွင် မော်တော်ဆိုင်ကယ် စီးသွား နေစဉ် မော်တော်ကားတစ်စီးက သူ့အားဝင်တိုက်မိခဲ့သည်။ ဦးခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာပြင်းထန်စွာ ရရှိခဲ့ပြီး အလုပ်မလုပ်နိုင်တော့ဘဲ ရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ညီမ ဆင်နီးသည် နယ်ခြားစောင့်ရဲတပ်ဖွဲ့တွင် ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော မိစ်ဆိုဗန်ဒီနှင့် လက်ထပ် ခဲ့သည်။ ဆိုဗန်ဒီမှာ အစောပိုင်းက နက်ဟွန်ထံတွင် ယာဉ်မောင်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ နက်ဟွန်မှာ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ဟွန်ဆန်နှင့်အတူ ဗီယက်နမ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့သည့် လူလေးဦးအနက် တစ်ဦးဖြစ်သည်။

အခြားညီမတစ်ဦးဖြစ်သော ဆင်နတ်သည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန တွင် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးနှင့် ကိုယ်ရံတော်တပ်ဖွဲ့ဌာန၏ တာဝန်ခံ နင်(မ်)ချန်ဒရာနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ အငယ်ဆုံးညီမဖြစ်သူ သိုယွန်မှာ သူမ၏

ခင်ပွန်းဟောင်း ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အိမ်ထောင်သစ်ထူခဲ့သည်။ သူမ၏ ဒုတိယခင်ပွန်း ကိုအိုဆော့လင်းသည် စီးပွားရေးရဲတပ်ဖွဲ့ဌာန၏ ဗျူရိုအကြီးအကဲ အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။

ဟွန်ဆန်၏ဖခင်ဟွန်နင်းသည် သူ့သားအပေါ် အလွန်ချစ်ခင် သဘောကျလေသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ၌ ဟွန်ဆန်နှင့် သဘောကွဲလွဲမှု များရှိသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာသည်အထိ ဟွန်နင်းသည် ကျေးလက်ဒေသ တစ်ခု၌ အထက်တန်းကျောင်းဆောက်လုပ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ့သားဟွန်ဆန်က ကျောင်း၏အမည်ကို ဘုရင်သီဟာနုအမည် မှည့်ခေါ်ရမည်ဟု အကြံပြုခဲ့မှုအပေါ် စိတ်ပျက်ခဲ့ရသည်။ ဟွန်နင်းက ဤ ကျောင်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် များစွာအားထုတ် ကြိုးပမ်းခဲ့ရုံကို ပြောပြ လျက် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ဤအကြောင်းကို အစမဖော်ဘဲ ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်ခန့် စောင့်ဆိုင်းနေခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က သူ့ပြော သည့်အတိုင်း အမည်ပေးရန် ဖိအားပေးပြောသောအခါ ဟွန်နင်းမှာ အလျှော့ ပေးလိုက်ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကျောင်းကို သီဟာနုအမည်ပေးခဲ့သည်။ မိသားစုဝင်တစ်ဦးက ဟွန်နင်းသည် သူ့သား၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မနှစ်မြို့ ခဲ့ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ညီမထယ်နှင့်သူမ၏ခင်ပွန်း

ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ် စတုန်ထရန်ခရိုင်အတွင်းရှိ ကြားလေမသွေးနိုင် အောင် ပူးကပ်စွာစိုက်ပျိုးထားသော စပါးခင်းများအလယ်တွင် ဟွန်ဆန်အား ဖွားမြင်ခဲ့ရာ ပင်းခိုဆနာဆိုသည့် ရွာငယ်လေးတစ်ရွာ တည်ရှိလေသည်။ ဤရွာကလေးသည် ဟွန်ဆန်၏ညီမ ဟွန်ဆီနတ်မွှေးဖွားရာ နေရာလည်းဖြစ် သည်။ သတ္တိရှိသော ဤမိန်းမပျိုလေးသည် ရေရှာငါးကဲ့သို့ ပညာကိုဆည်းပူး ရှာဖွေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူမ၏ပညာရေးမှာ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ရပ်တန့် ခဲ့ရသည်။

သူမသည် ၁၉၇၁ ခုနှစ်တွင် ခမာနီတို့ဦးဆောင်သော မာကွီးစ် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ သူမကို ဆေးရုံတစ်ခု၌ သူနာပြု အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ သူမ အလုပ်လုပ်သည့် ဆေးရုံမှာ နောင်

တွင် ဟွန်ဆန်အုပ်ချုပ်သော ပြောက်ကျားတပ်ရင်းတာဝန်ယူရာ နယ်မြေအတွင်း တည်ရှိခဲ့သည်။ သူမ၏ ဆေးတပ်ဖွဲ့သည် လုံခြုံအစိုးရတပ်များအား တပ်ဖြန့် တိုက်ခိုက်နေသော ဟွန်ဆန်၏ တပ်ဖွဲ့များနောက်သို့ လိုက်ပါကုသပေးရသည်။ ဤခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ကာလတွင် အစ်ကိုနှင့်ညီမ နှစ်ဦးတို့မှာ နီးကပ်စွာ ထိတွေ့ဆက်သွယ်မှု ရှိနေခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန် ဗီယက်နမ်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားပြီးနောက် မကြာမီ တွင် ခမာနီအန်ကာဦးစီးအဖွဲ့က သူမကိုဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ခက်ခဲပင်ပန်းသော အလုပ်ကြမ်းများကို အတင်းအဓမ္မ လုပ်ဆောင်စေခဲ့သည်။ သူမအား စောင့်ကြပ် ခိုင်းစေနေကြသည့် ကြီးကြပ်ရေးမှူးများက သူမကို ရန်သူဟုလက်ညှိုးငေါက် ငေါက်ထိုးပြီး ခေါ်ဆိုဆက်ဆံခြင်းအားဖြင့် သူမ၏စိတ်ဓာတ်ကို ရိုက်ချိုးခဲ့ကြ သည်။ သူမ၏အစ်ကိုကိုလည်း ဗီယက်နမ်သွေးတစ်ဝက်ပါသူ၊ ဗီယက်နမ် ကပြားဟု စွပ်စွဲနိုင်ခဲ့သောအထိ ဆိုခဲ့ကြသည်။

ဗီယက်နမ်သို့ ရောက်ရှိနေသော ဟွန်ဆန်မှာ သူ၏မိသားစု အသက် အန္တရာယ်အတွက် စိုးရိမ်သောက ရောက်လျက်ရှိသည်။ သူ့မိသားစုအား လျှို့ဝှက်ရှာဖွေကယ်တင်ရန် အစီအစဉ်တစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်သည် အထူးတပ်ဖွဲ့တစ်ခုကို ဦးဆောင်လျက် ဗီယက်နမ်မှ သူ့မိသားစုနေထိုင်ရာ ကမ်ပုမ်ချန်သို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ့မိသားစု မည်သည့်နေရာ၌ ရောက်ရှိနေသည်ကို ရှာဖွေဖော် ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

“တစ်ယောက်မှမတွေ့တော့ သူဟာ အိမ်ကို မီးတင်ရှို့ထားခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်သူမှ အသက်ရှင်ကျန်နေကြတော့မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ သူထင်ခဲ့မိပါတယ်” ဟု နင်(မ်)ချန်ဒရာကပြောပြသည်။ နင်(မ်)ချန်ဒရာသည် နောင်တွင် ဟွန်ဆန်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ရန်သူများလက်အတွင်းသို့ သူတို့မိသားစု နေအိမ်ကျရောက်မသွားစေရန် မီးရှို့ပစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။

ကမ်ပုမ်ချန်နှင့် သိပ်မဝေးလှသော အရပ်ဒေသ၌ နင်(မ်)ချန်ဒရာဆိုသော ယောက်ျားငယ်လေးတစ်ဦးသည် ပညာသင်ကြားမှုကို အားပေးသော မိသားစု အိမ်တစ်အိမ်၌ လူလားမြောက်ကြီးပြင်းလာနေလျက်ရှိသည်။ သူ့ကို တာကီအို ပြည်နယ်၌မွေးဖွားခဲ့သည်။ ထိုပြည်နယ်တွင် သူ၏ဖခင်မှာ ကျောင်းဆရာတစ်ဦး

ဖြစ်သည်။ ၁၁ နှစ်သားအရွယ်တွင် သူ့ဖခင်သည် ဗိယက်နမ်နယ်စပ်နှင့် နီးကပ်စွာတည်ရှိသော ဆပေးရီရန်ပြည်နယ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားခဲ့သည်။ နောင်တွင် ဤပြည်နယ်၌ စာသင်ကျောင်းမရှိသောကြောင့် မိသားစုသည် အခြားအရပ်သို့ပြောင်းရွှေ့ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ သားသမီးများ ကျောင်းနှင့် တက္ကသိုလ်များသို့ ကိုယ်တိုင်တက်ရောက် ပညာသင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြသည်။

ချန်ဒရာသည် ဖခွမ်းပင်ရှိ ဆေးပညာသင်ကျောင်း၌ ပညာသင်ယူခဲ့ သည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ဆေးပညာ ဒုတိယနှစ်သင်တန်း ပြီးဆုံးအောင်မြင် ခဲ့သည်။ ကြောက်မက်ဖွယ် အခြေအနေဆိုးဝါးသော ပိုပေါ့အစိုးရ အုပ်စိုးမှု ကာလတွင် မိသားစုသည် တာကီအိုပြည်နယ်သို့ ပြန်လည်ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြရ သည်။ သူ့ဖခင်နှင့် သူ့အစ်ကို ဆရာဝန်တို့မှာ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ခမာနီတို့၏ လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ပြီးနောက် ချန်ဒရာသည် ဆပေးရီရန်၌ ပင် ဆက်လက်နေထိုင်သည်။ ဆပေးရီရန်တွင် သူငယ်ချင်းများစွာရှိပြီး သူ့အတွက် ပျော်ရွှင်ဖွယ်အမှတ်တရ ဖြစ်ရပ်များစွာ ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မြို့တော်မှ သူငယ်ချင်းများက ဖခွမ်းပင်သို့ ပြန်လာရန်ခေါ်ဆိုနေကြသဖြင့် ပြန်သွားခဲ့ သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် အမှတ် (၆) တပ်ရင်းသို့ ဝင်ရောက် အမှုထမ်းခဲ့သည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂ ရက်နေ့။ ချန်ဒရာ၏တပ်ဖွဲ့သို့ ဟွန်ဆန်လာရောက် ကြည့်ရှုသည့်အချိန်တွင် သူ၏ဘဝအခြေအနေမှာ ရုတ်တရက်ပြောင်းလဲဖို့ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ရဲဘော်အားလုံး၏ ပညာရေးမှတ်တမ်းများကို တောင်းယူကြည့်ရှုသည်။ ချန်ဒရာ၏ ပညာရေး အောင်လက်မှတ်များကို မြင်တွေ့ရသောအခါ သူသည် အဆင့်မြင့်ပညာတတ် တစ်ဦးဖြစ်သည်ကို ဟွန်ဆန်က သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ချက်ချင်း ပင် ဟွန်ဆန်က သူ့အားခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ ချန်ဒရာအား ယာဉ်မောင်းရာထူး သစ်နှင့် ဟွန်ဆန်၏ညီမ ဆင်နီးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သော အစိုးရအရာရှိတစ်ဦးဖြစ် သူ မီးစ်ဆိုးဗန်ဒီ၏ ကိုယ်ရံတော်အဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က ဟွန်ဆန်သည် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်၊ လွတ်လပ်ရေးအထိမ်း အမှတ်ကျောက်တိုင်အနီး တည်ရှိသော သူ၏အိမ်သစ်တွင် တစ်ဦးတည်းနေ

ထိုင်လျက်ရှိသည်။ သူ၏မိသားစုမှာ ပျောက်ဆုံးနေဆဲဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ချန်ဒရာနှင့် ရဲဘော်တစ်စုကို သူ၏မိဘများ၊ သူ၏ညီမများဖြစ်သော ဆီနတ်၊ သိုယမ်နှင့် ဆင်နီးတို့အား ရှာဖွေကြရန် မှာကြားထားသည်။

“ပထမဆုံး ကျွန်တော်တို့ သူ့ဖခင်နဲ့ ညီမတို့ကို စတန်ထရန်နယ် မှာ တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ခက်တာက သူတို့မိသားစုဝင်တွေဟာ တစ်ယောက် တစ်နေရာစီ ကွဲနေကြတာပါပဲ။ အဲဒီနောက် သိုယမ်နဲ့ဆင်နီးတို့ကို တွေ့ပါ တယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်တော်တို့ သူ့ဖခီးဘန်ရာနီကို တွေ့ပါတယ်”ဟု ချန်ဒရာကပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏မိဘနှစ်ပါးသည် သူတို့၏ဇာစ်မြစ်ကို ဖုံးကွယ်ထားပြီး မထင်မရှားနေခဲ့ကြသည်။

“သူ့ဖခင်ဟာ သွက်လက်ထက်မြက်ပါတယ်။ သူ့ဇာတိဇာစ်မြစ်ကို လျှို့ဝှက်ထားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဟွန်ဆန်ရဲ့အမေဟာလည်း ထက်မြက်တဲ့သူ တစ်ယောက်ပါပဲ။ သူမမှာ မူဆလင်နဲ့တရုတ်မိတ်ဆွေတွေ အများကြီးရှိပါ တယ်။ သူမလည်းပဲ စတန်ထရန်ဒေသတစ်ဝိုက်မှာပဲ နေခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သီးခြားစီနေကြပါတယ်”ဟု ချန်ဒရာကရှင်းပြသည်။

ဟွန်ဆန်၏အစ်ကို ဟွန်ဆင်အား ခမာနီများက ကပ်ပုပ်ချန်တွင် နေအိမ်များဆောက်လုပ်ခိုင်းခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ညီမဖြစ်သူ ဆင်နီးမှာလည်း တိုပြည်နယ်ထဲ၌ပင် ခမာနီများအတွက် အဝတ်အစားများကို ဖာထေးချုပ်လုပ် ပေးရသည်။

လွတ်မြောက်ပြီးနောက် ဆီနတ်သည် ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်း သူမ၏ပညာရေးကို ဆုံးခန်းတိုင်အောင် သင်ကြားနိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ထိုင်းဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆက်လက် လေ့လာခဲ့သည်။

ချန်ဒရာသည် ဟွန်ဆန်အတွက် အားကြီးမာန်တက် ကြိုးပမ်းလုပ် ကိုင်ပေးသည်။ သို့နှင့် ဟွန်ဆန်သည် ၎င်းအပေါ် ယုံကြည်မှုရှိလာခဲ့သည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ဟွန်ဆန်က နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနအရာ ရှိများအား ချန်ဒရာနှင့် သူ့ညီမဆီနတ်တို့ကို လက်ထပ်ပေးရေး စီစဉ်ရန် ပြောကြားခဲ့သည်။

“၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့မှာ ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်ကို လက်ထပ်ကြဖို့ပြောပါတယ်။ အဲသလိုပြောပြီး ၆ ရက်အကြာ၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ မင်္ဂလာဆောင်ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ချန်ဒရာ ကပြောပြသည်။

“ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော့်ကို သံတမန်တစ်ဦး ဖြစ်စေချင်တာပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က အဲဒီအလုပ်မျိုးကို မလုပ်ချင်ဘူး”ဟု ချန်ဒရာက ထပ်လောင်းပြောဆိုသည်။

“ကျွန်တော် လေယာဉ်မောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ပါတယ်လို့ သူ့ကို ပြောပြခဲ့ပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဂျာမနီနိုင်ငံမှအပြန်တွင် ချန်ဒရာသည် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အောက်မှ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနသို့ မပြောင်းရွှေ့မီ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဌာန၌ ခဏမျှဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၌ ချန်ဒရာ သည် ဟွန်ဆန်၏လုံခြုံရေးကို တာဝန်ယူပေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ အတွင်း ချက္ကရာပွန်၏ မအောင်မြင်သော အာဏာသိမ်းပွဲအပြီး မကြာမီတွင် ဟွန်ဆန်သည် ချန်ဒရာအား သူ၏ကိုယ်ရံတော် တပ်ဖွဲ့ဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ဤဌာနသည် ကမ္ဘောဒီးယားခေါင်းဆောင်များ၏ လုံခြုံ ရေးကို တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်ရသော အထူးကျွမ်းကျင်သည့် တပ်ဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ဝိတ်အောင်အယုတ်ဖြစ်ရသည့် ဝိတ်ဆွေများ

ဟွန်ဆန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာပြီးနောက် သူသည် သူ့အပေါ် သစ္စာရှိသူများကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည့် ရာထူးနေရာများ၌ ခန့်ထားခြင်းဖြင့် ဩဇာအာဏာ ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင် စတင်လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။ သူ့ကိုထောက်ခံသည့် အုပ်စုကွန်ယက်တစ်ခုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖွဲ့စည်းထူထောင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနက် သယ်ယူပို့ဆောင် ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် စာတိုက်ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသော အန်ဖန်တစ် ယောက်လည်းပါဝင်သည်။

သို့ရာတွင် အန်ဖန်မှာ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားလာပြီး အာဏာရ ကမ်းပူးချားပြည်သူ့ တော်လှန်ရေးပါတီ (ကေပီအာပီ)*အား စိန်ခေါ်သည့်အနေ

Kampuchean People's Revolutionary Party

ဖြင့် သူ၏ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေးပါတီကို ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ၎င်းသည် ကေပီအာပီပါတီမှ ထုတ်ပယ်ခံရပြီး ၁၉၉၀၊ မေလတွင် ဖခွမ်းပင်မြို့၏ နာမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားသော တီ-၃ (T-3) အကျဉ်းထောင်၌ ၁၇ လကြာ အကျဉ်းချခံခဲ့ရသည်။ ၎င်းကျူးလွန်သည့် ပြစ်မှုမှာ အာဏာရပါတီ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဖြစ်နေစဉ် တစ်ချိန်တည်းတွင် ပြေအောက်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ထူထောင်မှုဖြစ်သည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် အစိုးရသည် ရေဒီယိုမှ တစ်ဆင့် အန်ဖန်အပေါ် အရေးယူမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မယုံနိုင်ဖွယ် ဖွင့်ဟကြေညာခဲ့သည်။ “ပါတီဗဟိုကော်မတီသည် အန်ဖန်အား ပါတီဗဟိုကော်မတီနှင့် ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ထုတ်ပယ်ရန်ဆုံးဖြတ်ရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ သူသည် ပါတီနှင့် သမိုင်းဝင်အမျိုးသားရေး တာဝန်များအပေါ် သစ္စာဖောက်ဖျက်ခဲ့၍ဖြစ်သည်။” ယင်းကြေညာချက်တွင် သူ၏ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုများသည် ထိုင်းနယ်စပ်တစ်လျှောက် အစိုးရအား တိုက်ခိုက်နေသော ခမာနီများကို ဆန့်ကျင်သည့် အင်အားစုများအကြား ကွဲပြားမှုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်ဟု ထပ်လောင်းဖော်ပြထားသည်။ ဇူလိုင်လ၊ ၂၃ ရက်မှ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့သော အဖွဲ့ဝင် ၆၅ ဦးပါ ဗဟိုကော်မတီ အစည်းအဝေး၌ ထုတ်ပယ်မှုကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အန်ဖန်နှင့်အတူ အခြားအစိုးရနှင့် စစ်တပ်အရာရှိ အနည်းဆုံးငါးဦးတို့မှာ ဒီမိုကရေစီလိုလားသော သင်းခွဲပါတီတစ်ခု ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုဖြင့် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ရေဒီယိုသတင်းကြေညာချက်တွင် အစိုးရသည် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုကို ဖော်ထုတ်စားဆီးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဆက်လက်ဖော်ပြခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသူများမှာ မည်သူမည်ဝါတို့ ဖြစ်ကြသည်ကိုမူ ဖော်ပြထားပေ။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေက လွတ်လပ်စွာသင်းဖွဲ့ခွင့် ပေးထားသည်။ သို့ရာတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် နိုင်ငံ၏ဦးဆောင် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်ဟု သတင်းကြေညာချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

အန်ဖန် ထောင်မှပြန်ထွက်လာသည့်အခါ ဟွန်ဆန်သည် ၎င်းကို သူငယ်ချင်းတစ်ဦးကဲ့သို့ပင် သဘောထားဆဲဖြစ်သည်။ ခွင့်လွှတ်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်သည် အန်ဖန်အား ငွေရောင်တိုးယိုတာ

ခရောင်းဆလွန်းကား တစ်စီးကို လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးခဲ့သေးသည်။

သို့ရာတွင် အန်ဖန်သည် ခေါင်းငုံ့ခံမနေဘဲ အစိုးရအပေါ် နောက်ထပ် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြန်သည်။ ဤအချိန်တွင်မူ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်မှာ အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ တင်းကျပ်သော တစ်ပါတီစနစ် ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံတွင် ပါတီစုံနိုင်ငံရေးစနစ်က တဖြည်းဖြည်း အစားထိုးနေရာ ယူလာခဲ့သည်။ *လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရက်တစ် နိုင်ငံရေးစနစ် သစ်တစ်ရပ်ကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂအသွင်ကူးပြောင်းရေး အာဏာပိုင်အဖွဲ့ UNTACက ဖော်ဆောင်ပေးခဲ့သည်။ ဤ UNTACအဖွဲ့သည် အမျိုးအမည်မသိရသော လူသတ်သမားများ၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်မှုများ ပိုမိုများပြားလာနေသည့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ရွှေ့ကောက် ပွဲများ စီစဉ်ကျင်းပရန် အခွင့်အာဏာရရှိထားသည့် အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ ဒီမိုကရေစီ အဖြစ်တွယ်ပြီဟု မှားယွင်းစွာ စဉ်းစားမိပြီး အန်ဖန်သည် လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံးလွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုကို ထူထောင်ဖွဲ့စည်းကြောင်း ရဲဝံ့စွာကြေညာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဩဇာကြီးမားသည့် လူ့အချို့က သူ၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို သဘောမကျ ကြပေ။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအတွင်း တပ်(၁)မောမှ ဖခွမ်းပင်သို့ သူ၏ငွေရောင်းဆလွန်းကားဖြင့် လူလားမြောက်ကာစ သားငယ်လေးနှင့်အတူ ပြန်လာစဉ် မည်သူမည်ဝါမှန်း မသိနိုင်သော သေနတ်သမားများ၏ သေနတ်ဖြင့် ၃ ကြိမ်ပစ်ခတ်မှုကြောင့် သူ၏လည်ပင်းနှင့် ပခုံးနှစ်ဖက်တို့တွင် ဒဏ်ရာ ပြင်းထန်စွာရရှိခဲ့သည်။

ကံကောင်းထောက်မစွာပင် ကျည်ဆံများမှာ ကလေးငယ်နှင့် သီသီလေးလွဲချော်သွားခဲ့သည်။ ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာရရှိသွားသော အန်ဖန်ကို ဒေသဆေးရုံတစ်ခုသို့ အမြန်သယ်ဆောင်သွားပြီး ဆေးကုသမှုခံယူခဲ့ရာ တဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်သက်သာလာခဲ့သည်။ အန်ဖန်အား ခွဲစိတ်ကုသပေးခဲ့သော ဆရာဝန်ကြီးက သူ့လူနာက ၎င်းသည် ဤတိုက်ခိုက်ခံရမှုနှင့် ပတ်သက်

Liberal-democratic system = အလယ်အလတ်သဘောထား ရှိသည့် ဒီမိုကရေစီစနစ်

၍ အစိုးရ၌တာဝန်ရှိသည်ဟု မပြောလိုကြောင်း သူ့ကိုပြောပြခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဤတိုက်ခိုက်မှု၏ နောက်ကွယ်တွင် အစိုးရအတွင်းမှ လူအချို့သော်လည်းကောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် အစိုးရနှင့်နီးစပ်သည့် လူအချို့သော်လည်းကောင်း ရှိနိုင်သည်ဟူသော သင်္ကာမကင်းမှုများ ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

ဆေးရုံမှဆင်းလာပြီးနောက် အန်ဖန်ကို ဟွန်ဆန်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကာကွယ်မှုအောက်တွင် ထားရှိခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် အလွန်သိုးရွားစွာ ဟန်ပျက်နေပြီဖြစ်သော အသက် ၄၁ နှစ်အရွယ် အန်ဖန်အား စာနာထောက်ထားကြင်နာမှုဖြင့် သူ၏ဖခွမ်းပင်နေအိမ်သို့ ခေါ်ဆောင်လာသည့်အခါ ဟွန်ဆန်မှာ သူ့ပါတီဝင်ရဲဘော်အချို့၏ ဤပါတီအပေါ် သစ္စာဖောက်သူအား ကူညီစောင့်ရှောက်နေမှုအတွက် ဝေဖန်မှုကို ခံခဲ့ရသည်။

ထို့နောက် စိတ်မချုပ်တည်းနိုင်သော အန်ဖန်သည် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီ အင်အားစုများနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ ဤလုပ်ဆောင်မှုက သူနှင့်ဟွန်ဆန်၊ အာဏာရပါတီတို့အကြား ဆက်သွယ်မှုကို ပြတ်တောက်စေခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ဇွန်လတွင် ကြားဖြတ်ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းသောအခါ သူသည် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ မလေးရှားနှင့် စင်ကာပူနိုင်ငံများသို့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ လာရောက်ပြုလုပ်ရန် စည်းရုံးရေးခရီးထွက်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ရာနာရစ်နှင့် အန်ဖန်၏ ပျားရည်ဆမ်းခရီးမှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ၎င်းက ရာနာရစ်အား အရည်အချင်းမပြည့်ဝသူ၊ ဖန်စင်ပက်ပါတီကိုသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဦးဆောင်ရန် မသင့်လျော်သူအဖြစ် စွပ်စွဲပြောဆိုလာသည့်အခါ အဆုံးသတ်သွားခဲ့ရသည်။ ဤတွင် ဟွန်ဆန်၏ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ (စီပီပီ) သည် ရာနာရစ်အား ရာထူးမှထုတ်ပယ်ရန် အန်ဖန်၏ တောင်းဆိုမှုကို ထောက်ခံကြောင်းပြောဆိုလျက် ရာနာရစ်အပေါ် အခွင့်ကောင်းယူတိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ဤပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှုက အဓိကညွှန်ပေါင်းအစိုးရ အုပ်စုနှစ်ခုဖြစ်သော ဖန်စင်ပက်နှင့် စီပီပီတို့အကြား တအံ့အေးခွေးခွေးနှင့် ပိုမိုကြီးထွားလာသော ပဋိပက္ခကို လူသိရှင်ကြားဖြစ်စေခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် အန်ဖန်သည် ဟွန်ဆန်အား ကြည်ညိုလေးစားလျက် ပင်ရှိသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မင်းသားနိုရိုဒွန်ဆီရီဗုဒ်

စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသော ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကသတင်းအချက်အလက်ကို ဟွန်ဆန်အား ပေးခြင်းအားဖြင့် အန်ဖန်သည် ဟွန်ဆန်အပေါ် သစ္စာရှိမှုကို သက်သေပြခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် အန်ဖန်သည် ဖန်စင်ပက်ပါတီမှ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ခွဲထွက်ခဲ့သည်။

အန်ဖန်သည် ဟွန်ဆန်နှင့်တစ်ဖန်ပြန်၍ အလွမ်းသင့်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ စီပီပီသည် အန်ဖန်ကို အချင်းချင်းရန်လိုနေကြပြီးသားဖြစ်သည့် ဖန်စင်ပက်ခေါင်းဆောင်များအား သွေးကွဲအောင် ပြုလုပ်သည့်လက်နက်အဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခံခဲ့ရသော မင်းသားဆီရီဗုဒ်ကို စွဲချက်တင်သည့် အမှုတည်ဆောက်ရာတွင် အန်ဖန်သည် အဓိကနေရာမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဖန္ဒမ်းပင် တရားရုံးတော်တွင် ဆီရီဗုဒ်အား စွဲချက်တင်သော အမှုကိုကြားနာရာ၌ အန်ဖန်၏ သက်သေထွက်ဆိုချက်မှာ အကြီးမားဆုံး သက်သေအထောက်အထားဖြစ်ခဲ့သည်။ သက်သေထွက်ဆိုချက်တွင် အန်ဖန်က ဆီရီဗုဒ်သည် ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မည်ဟု သူ့အားပြောပြခဲ့သည်ဟု ထွက်ဆိုခဲ့သည်။

ဤအချိန်တွင် အန်ဖန်သည် ရာနာရစ်နှင့် သဘောထားကွဲလွဲခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ အန်ဖန်က ရာနာရစ်သည် ဖန်စင်ပက်ပါတီအား စီပီပီပါတီနှင့် စစ်ရေးအင်အား တန်းတူအနေအထား ရှိလာစေရန် အမိန့်ပေးလုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံအတွင်း မတည်မငြိမ်ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်နေသည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီ ဦးဆောင်သော *အမျိုးသား မဟာမိတ်တပ်ဦး ကို အထွေထွေရွှေ့ကောက်ပွဲမတိုင်မီ ဖွဲ့စည်းခြင်းသည် **အကြောင်းခြင်းရာအရ အာဏာသိမ်းမှုပင် ဖြစ်သည်ဟူ၍ စွပ်စွဲခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ ယောက်ဖနှင့်(မ်)ချန်ဒရာ၏ အဆိုအရ အန်ဖန်နှင့် ဟွန်ဆန်တို့သည် မိတ်ဆွေကောင်းများအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေခဲ့ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ၄င်းတို့နှစ်ဦးသည် ဆပေးရီရန်ပြည်နယ်၌

*National Front Alliance
**de facto coup d'etat

အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းကို ပူးပေါင်းဆောက်လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်း
ကျောင်းကို “ဟွန်ဆန်-အန်ဖန်အထက်တန်းကျောင်း”ဟု ဇိုးဇိုးရှင်းရှင်း အမည်
ပေးခဲ့သည်။

“ဟွန်ဆန်ဟာ အလွန်ခွင့်လွှတ်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်
ပါတယ်။ သူ့မှာ နူးညံ့ပြီး သဘောထားကြီးတဲ့ စိတ်နှလုံးရှိပါတယ်”ဟု
နင်(မ်)ချန်ဒရာက ချီးမွမ်းပြောဆိုသည်။

၁၁

မြန်မာ့နိုင်ငံရေး နှစ်ပတ်စပိတ်

ကျမ်းဂန်အရပ်ရပ်ကို ဖတ်ရှုပါ။

၁။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၂။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၃။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၄။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၅။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၆။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၇။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၈။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၉။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။
၁၀။ နှစ်ပတ်စပိတ်ကို ဖတ်ရှုပါ။

အခန်း ၉

နိုင်းငံတည်ငြိမ်မှု၏ အရင်းအမြစ်

တုန်လှုပ်ဆင်ခြင်မှုတစ်ခုလျောက် စကားလက်ဆုံပြောဆိုမှုများ

ဟွန်ဆန်က သူ၏ငါးသုံးလုံးတံဆိပ် စီးကရက်ဘူးကို ကျွန်တော်တို့ (စာရေးသူ)ထံ ကမ်းပေးသည်။ ကျွန်တော်တို့က ငြင်းဆိုလိုက်သည်။ ဤတွင် ကမ္ဘာဒီးယားဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သည့် ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့အပေါ် ဆေးလိပ် သောက်သူများက ဆေးလိပ်သောက်သူများကို ပြီးသည့်အပြုမျိုးဖြင့်ကြည့်ပြီး စီးကရက်မီးညှိလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန်နှင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်၊ နှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် ဖခွမ်းပင်မြို့တော်ရှိ ဝန်ကြီးများ အဖွဲ့ရုံးအဆောက်အအုံ၌ တွေ့ဆုံစကားပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်၏ အသား ညိုညို မထုံတက်သေး မျက်နှာနှင့် တိုးညှင်းပျော့ပြောင်းသော ခမာလေသံ တို့တွင် ယမန်နေ့ညက နှစ်သစ်ကူးပွဲဆင်နွှဲထားသော ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှု အရိပ်လက္ခဏာ စိုးစဉ်းမျှပင် မတွေ့ရှိရပေ။

ဖခွမ်းပင်မြို့တော်၌ ဖျော်ပွဲရွှင်ပွဲ ရှိသည်ဆိုသည်မှာ လက်တွေ့ဘဝ နှင့် လုံးဝမအပ်စပ်သော အရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ် (၁၉၉၁ ခုနှစ်) အောက်တိုဘာလတွင် ပဲရစ်မြို့၌ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ် တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့သော်ငြားလည်း ရန်ငြိုးရန်ဟောင်းများနှင့် အမုန်းတရားများမှာ အမြစ်တွယ်လျက် ရှင်သန်နေဆဲဖြစ်သည်။ ယာယီ

ငြိမ်းချမ်းရေးတစ်ရပ် ပြန်လည်ရရှိထားသော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများ မှာ ကမ်းကုန်အောင် ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲလျက်ပင်ရှိသည်။ ဤမဟာ သဘောတူ စာချုပ်သည် ၎င်းတို့၏ လူနေမှုဘဝတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးဘဲ UNTAC အဖွဲ့လက်အောက်ခံအင်အား ၂၂,၀၀၀ နီးပါးရှိ ငြိမ်းချမ်းမှုထိန်းသိမ်းရေး တပ်ဖွဲ့များ၏ သာမန်အရပ်သားများ မဝယ်နိုင်သော ဈေးနှုန်းဖြင့် ဆန်နှင့်အာလူးများ ဝယ်ယူနေမှုကြောင့် နိုင်ငံအတွင်း ငွေကြေး ဖောင်းပွမှုကိုသာ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အဘယ်သို့သော နှစ်သစ်ကူးလက်ဆောင် ပါလီမံဟု တွေးမိစရာပင်ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိဆိုသည်မှာ လွယ်ကူသောကိစ္စမဟုတ် ပေ။ သူ့တွင် တစ်နေ့တာဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်များမှာ ပြည့်စုံကုန် နေလျက်ရှိသည်။ ပထမဦးစွာ ကမ္ဘောဒီးယားသို့ အလည်ရောက်ရှိနေသော အမေရိကန်ကွန်ဂရက်အမတ် စတီဖင်ဆိုလာ့စ် (Stephen Solarz) နှင့် တွေ့ဆုံရန်ရှိသည်။ ဧည့်လမ်းညွှန်လင်ဆိုချီက ဝန်ကြီးချုပ်၏ ထိပ်တန်းအကြံပေး ချန်ပံပရာဆစ်အားချဉ်းကပ်ရန် ကျွန်တော်တို့ကို ဖိအားပေးသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် နှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောလိုပါကြောင်း ပရာဆစ်အား ပြောပြသည်။ ပရာဆစ်မှာ ယဉ်ကျေးပျူငှာသူဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့၏ တောင်းဆိုချက်ကို ဝန်ကြီးချုပ်ထံ တင်ပြပေးမည်ဟုပြောသည်။ တွေ့ဆုံရမည်ဟု မျှော်လင့်နေမိသည်။

ထိုစဉ် ဆိုလာ့စ်ရောက်ရှိလာပြီး ဟွန်ဆန်၏အခန်းသို့ ဦးတည်သွား သော ဝန်ကြီးများရုံး၏ လှေကားအတိုင်း တက်သွားစဉ် သူ၏ပုံကို ဓာတ်ပုံရိုက် ယူလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် ကင်မရာမီးမပွင့်၍ ဓာတ်ပုံမရရှိခဲ့ပေ။

“ဟေး...ခင်ဗျားကင်မရာ မီးမလင်းဘူးဗျ”ဟု ဆိုလာ့စ်က ဝန်ကြီး ချုပ်အားတွေ့ရန် အသွားတွင်လှမ်းပြောသည်။

မိနစ် ၄၀ ခန့်အကြာတွင် အရာရှိတစ်ဦး ကျွန်တော့်တို့ထံ ပြေး လာပြီး ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့အားတွေ့ရန် သဘောတူကြောင်း၊ သို့ရာ တွင် အချိန်များစွာ ပေးနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ အချိန်မည်မျှ ပေးနိုင်ပါမည်နည်းဟု ကျွန်တော်တို့က မေးကြည့်သည်။

“အင်း ၄၅ မိနစ်လောက်ပေါ့”ဟု သူက ပြန်ဖြေကြားသည်။ အခန်းအတွင်း၌ အစိုးရအရာရှိ လေးဦးရှိနေသည်။ အားလုံးမှာ

ဆေးလိပ်သောက်သူများဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့၏နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ရှေ့တွင် ဆေးလိပ်မီးညှိရန် မျှော်လင့်ချက်များကို ဖယ် ထုတ်ပစ်ကြရသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဗိယက်နမ်တို့၏ ဖန်တီးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ် လာရသည်ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ယုံကြည်ထားကြသည်။ ထိုအမြင်ရှုထောင့် မှာ မှန်သည်ဟု ယူဆစရာအချို့ရှိသည်။ ကမ်းကုန်အောင်ဆင်းရဲသောဘဝ မျိုးကိုသာသိရှိကြသော ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ သန်းပေါင်းများစွာမှာ ဟွန်ဆန် နှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်းအဆိုး နှစ်မျိုးဒွန်တွဲ၍ ခံစားမိနေကြသည်။ လူများ စွာက သူ့ကို၎င်းတို့၏ တစ်ခုတည်းသော မျှော်လင့်အားထားရာအဖြစ် ရှုမြင် ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ၎င်းတို့သည် သူတို့၏ခေါင်းဆောင်များနှင့် ထိုက်တန်သည်ဟု သံသယပွားလျက် ယုံကြည်နေကြသည်။

လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့်အတူ အောင်ပွဲခံလျက် ကမ္ဘောဒီးယား သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသည့် အချိန်ကတည်းကပင် ဟွန်ဆန်သည် ၎င်း၏ အဖွဲ့ကို နိုင်ငံရေးအရ တရားဝင်ဖြစ်လာအောင် ရုန်းကန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲမှာ သူ့အားမျက်လုံးတစ်ဖက်ထက်ပင် ပိုမိုသော ဆုံးရှုံး နှစ်နာမှုများကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ သူ၏ ကျန်းမာရေးမှာလည်း ဆိုးရွားလာခဲ့ သည်ဟု သူ၏လက်ထောက်များက ပြောကြားသည်။ နိုင်ငံရေးအုပ်စုလေးခု နှင့် ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ အမြဲတမ်းအဖွဲ့ဝင် ၅ နိုင်ငံတို့အကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်သည့် ကာလအတွင်း၌ ဟွန်ဆန် သည် တစ်ကြိမ်မက မူးမေ့လဲကျခဲ့သည်။ လေ့လာသူအချို့ကမူ သူ၏မူးမေ့ လဲကျခဲ့မှုမှာ သူ့အပေါ်သနားကြင်နာလာအောင် အာရုံလွှဲပြောင်းသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုသာဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကာ လက်မခံခဲ့ကြပေ။ သူနှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာ အတော်များများကဲ့သို့ပင် မူးမေ့လဲကျသည့် ဖြစ်ရပ်မှာလည်း သံသယဖြစ်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ ပြည်တွင်းစစ်ပွဲကာလအတွင်း ဝမ်းနည်းဖွယ် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအသွင်မှာ ပို၍ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာရှိ သော လူတစ်ဦးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရင့်ကျက်သည့် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး ကဲ့သို့လည်းကောင်း ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတည်းဟူသော နိုင်ငံရေးတောနက်အတွင်း နောက်ဆုံးရှင်သန် ကျန်ရစ်အောင် ခက်ခက်ခဲခဲ ကြိုးပမ်းအားထုတ်နိုင်ခဲ့သူတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့ပေပြီ။ သူသည် ရန်လိုသော

ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင် ရှင်သန်ကျန်ရစ်နိုင်ခဲ့သည်။ သူသည် မိတ်ဆွေများစွာ ရရှိလာခဲ့သည့်အပြင် အနောက်ကမ္ဘာတွင်သာမက သူ့အား ဟန့်အစိုးရ၏ ခိုင်းဖတ်အဖြစ် သဘောထားသော ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သည့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၌ပါ ရန်သူများစွာ ရရှိလာခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဟွန်ဆန်တွင် သူ၏အစိုးရအဖွဲ့တွင်း၌လည်း ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူများရှိသည်။ ဤသို့သော အခက်အခဲများရှိသော်ငြားလည်း သူ၏အောင်မြင်မှုမှာ တစ်ရှိန်ထိုး မြင့်မားလာခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံအရေးအရာကိစ္စများတွင် အတွေ့အကြုံ မရှိခဲ့သူတစ်ဦးအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအမြော်အမြင် ကြီးကြီးမားမား ရှိကြောင်းပြသနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအစောပိုင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်လက်မှတ် ရေးထိုးပြီးနောက် နှစ်လမပြည့်မီတွင် သူက ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီနှင့် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းနိုင်လိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်ခန့်မှန်းပြောကြားခဲ့သည်။ ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်သို့ သီဟာနုလာရောက်လည်ပတ်စဉ် ဟွန်ဆန်က ယင်းသို့ပြောကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ သူ၏ ပြည်သူ့ရေးရာ ဆက်ဆံမှုတွင် ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်မှုကို ထုတ်ဖော်ပြသလိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီး သီဟာနုအား ဝှင်း၏ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီသည် အနာဂတ်ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရအဖွဲ့တွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ရလိမ့်မည် ဖြစ်သည်ကို အာမခံရန်ရည်ရွယ်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုခရီးစဉ်တွင် သီဟာနုက ကမ်ပူမ်ချန်ပြည်နယ်မှ ပြည်သူ့လူထုကို ဤသို့ပြောကြားခဲ့သည်။ “ဒီပြည်နယ်ကို နောက်ဆုံး ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့တဲ့ အချိန်က ၁၉၇၆ ခုနှစ်ဖြစ်ပါတယ်။ ခမာနီတွေက ကျွန်တော့်ကိုခေါ်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လွတ်လပ်မှု များများစားစား မရခဲ့ပါဘူး။”

ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုကျေနပ်သဘောကျမည့် အရာအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သည်။ မြို့တော်မှ ပြည်နယ်သို့သွားသော အရှည် ၁၂၅ ကီလိုမီတာရှိ လမ်းဘေးဝဲယာ၌ အမျိုးသားအလံ ရာပေါင်းများစွာကို စိုက်ထူအလှဆင်ထားသည်။ ဒေသခံပြည်သူလူထုများကိုလည်း သီဟာနုအား ဝါရဝပြုကြည့်ရှုနိုင်ရန် သူ့လာမည့်သတင်းကို ကြိုတင်အသိပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်

အများပြည်သူတို့နှင့်ပတ်သက်၍ နာကျင်ဖွယ်ပကတိ အခြေအနေမှန်ကို သိဟာနုက သိရှိထားသည်။ လွန်ခဲ့သောတစ်နှစ်ခန့်က သိဟာနုသည် “နေဝင် ဆည်းဆာအချိန်၌ မြင်ရသောကျွန်တော်ရွာ” (My Village at Dusk) အမည်ရှိ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတစ်ကား ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ခမာကျေးရွာတစ်ရွာ၏ ခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းသောဘဝကို ဖော်ကျူးချယ်မှုန်းထားသော ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်။ သိဟာနုက “ခမာကျေးရွာတစ်ရွာရဲ့ ပကတိအဖြစ်မှန်၊ အခြေအနေမှန်တွေ၊ ပျော်ရွှင်မှုနဲ့ ကြမ္မာဆိုးတွေအကြောင်း ပြသလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီရွာရဲ့ လယ်ကွင်းတွေ၊ ဆန်စပါးပင်တွေ ပါဝင်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ဝိုက်မှာတော့ မြေမြှုပ်မိုင်းတွေ ပြည့်နှက်နေပါတယ်။ လူအချို့ရဲ့ သတ္တိတွေ၊ စွန့်ပယ်ခံရမှု တွေ၊ စွန့်လွှတ်စတေးခံရမှုတွေနဲ့ တချို့လူတွေရဲ့ မျှော်လင့်ချက်ပျက်သုဉ်း မှုတွေအကြောင်း ဖော်ပြလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ မြို့တော်နဲ့ ကျေးလက်ဒေသရဲ့ လက်ရှိလူနေမှုဘဝ ကွာခြားချက်တွေနဲ့ ပြည်တွင်းပြန်လည် ရင်ကြားစေ့ရေး ကြိုးပမ်းမှုဟာ ပြိုပျက်လုနီးနီး အခြေအနေမှာ ရှိနေဆဲဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရဲ့ မရေရာတဲ့ အနာဂတ်တို့ကို ဖော်ပြချင်တာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောဆို ခဲ့သည်။

ထိုနေ့ နှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် ကျွန်တော်တို့နားထောင်နေသော ပုဂ္ဂိုလ် မှာ စိတ်၌ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်ဖြစ်စေသော အတိတ်ကို သယ်ဆောင်လာခဲ့ဟန် မတူပေ။ ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန် ဧည့်သည်များကို လက်ခံတွေ့ဆုံရာ အလွန်ခမ်းနားထည်ဝါသည့် အခန်းအတွင်း၌ ထိုင်နေကြသည်။ ကျွန်တော် တို့အား လက်ခံမတွေ့ဆုံမီ ဟွန်ဆန်သည် အမေရိကန် ကွန်ဂရက်အမတ် ဆိုလာ့စ်နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ မည်သည့်အကျိုးရလဒ်မျှ ထွက်ပေါ်လာသည့် တွေ့ဆုံမှုမဟုတ်ပေ။ အမေရိကန်တို့သည် မည်သည့်လိုက်လျောမှုမျှ ပြုလုပ် ရန် အလားအလာမရှိသလို ကုန်သွယ်ရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုကိုလည်း ရုပ် သိမ်းမည့်ပုံပေါ်ပေ။ ကျွန်တော်တို့သည် ခုံညားလှသော ကုလားထိုင်များပေါ် တွင် ထိုင်ကြသည်။ ကုလားထိုင်များမှာ လှပခမ်းနားစွာ ထွင်းထုတန်ဆာဆင် ထားပြီး ရွှေရောင်ဆေးသုတ်ထားသည်။ သပ်သပ်ရပ်ရပ် နက်(ခါ)တိုင်လည်စီး နှင့် အနက်ရောင်ဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသော ဟွန်ဆန်က သူ၏စကားပြန်မှ တစ်ဆင့် ခမာဘာသာဖြင့် နှုတ်ဆက်သည်။ စကားပြန် အုချိုကီမန်မှာ ဒုတိယ

ဝန်ကြီးရာထူးအဆင့် ရယူထားသူဖြစ်သည်။ သူ၏ပညာရေးမှာ လမ်းခုလတ်တွင် ပြတ်တောက်ရပ်နားခဲ့ရသော်လည်း ဟွန်ဆန်သည် အင်္ဂလိပ်လိုရာပြင်သစ်နှင့် ရုရှားလိုပါ အနည်းငယ်ပြောဆိုနိုင်အောင် လေ့လာသင်ယူထားပေသည်။

ဤနှစ်များကား ဟွန်ဆန်အတွက် ဘာမျှထူးခြားမှုမရှိသော အချိန်ကာလများဖြစ်သည်။ နူးညံ့တောက်ပြောင်နေသော ဆံပင်ကို သပ်ယပ်စွာ ဘေးခွဲထားပြီး ပန်းနုရောင်အသားအရေနှင့် ဟွန်ဆန်မှာ သူ၏အသက် ၄၀ အရွယ်ထက်ပင် ပိုမိုနုပျိုသည့် အသွင်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ ခွဲစိတ်မှုခံယူပြီး တပ်ဆင်ခဲ့ရသော မျက်မှန်တပ်မျက်လုံးမှာ အာရုံကြောတုံ့ဆွဲမှု ဖြစ်ပေါ်လျက် အာရုံခံစားမှုမရဟန်ရှိပါ။ သူသည် ဆေးလိပ်အဆက်မပြတ် သောက်သည်။ စကားမပြောမီ ဖွာရွိုက်ပြီး သူ၏ပါးစပ်မှ စကားလုံးများနှင့် ဆေးလိပ်မီးခိုးများကို ရောနှောမှုတ်ထုတ်သည်။

သူ့နိုင်ငံ ကြုံတွေ့နေရသည့် အကြီးမားဆုံး ပြဿနာမှာ အဘယ်အရာများပါနည်းဟု မေးမြန်းကြည့်သည်။ သူ့ပါတီသည် ခမာနီခေါင်းဆောင်များကို ခုံရုံးတင်စစ်ဆေးမည့် အကြံအစည်ကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါပြီလား။ ပြည်သူလူထုသည် တစ်နေ့နေ့တွင် ထိုခမာနီခေါင်းဆောင်များအား လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခဲ့မှုအတွက် ရုံးတင်စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုလာကြမည်ဟု သူ ထင်မြင်ယူဆမိပါသလား။

“ခမာနီတွေကို ခုံရုံးတင်စစ်ဆေး အပြစ်ပေးရေးဆိုတဲ့ အကြံအစည်ကို စွန့်ပစ်ကြမှာမဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တရားသဖြင့် စီရင်အပြစ်ပေးရေးကို မြင်တွေ့ချင်တဲ့လူတွေ အများကြီးရှိနေကြလို့ပါပဲ”ဟု သူက စိတ်အားထက်သန်နေသည့် လေသံဖြင့်ပြောဆိုသည်။ “ခမာနီတွေအပေါ်မှာရှိတဲ့ လူထုရဲ့ဒေါသကို လျော့နည်းသွားအောင် လုပ်လို့မရပါဘူး”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

စီးကရက်သောက်ရန် ခေတ္တရပ်နားပြီးနောက် ဟွန်ဆန်က “နိုင်ငံအတော်များများက ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်ကို လက်ခံခဲ့ကြပေမယ့် သူတို့အားလုံးက ခမာနီတွေကို ရုံးတင်စစ်ဆေးမှုမှာကို လိုလားကြပါတယ်။ ဒီကိစ္စကို နောက်ရွေးကောက်ခံတက်လာမယ့် အစိုးရက ဆုံးဖြတ်

တာကောင်းမယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်”ဟု ဆက်လက်ပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို ဖျက်သိမ်းရန်နှင့် တရုတ်တို့ ထောက်ပံ့ခဲ့သော လက်နက်များကို အပ်နှံရန် ငြင်းဆန်နေခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်နေသော ခမာနီများ အပေါ် ဟွန်ဆန်သည် သည်းခံနိုင်စွမ်း လျော့ပါးလာခဲ့သည်။ ခမာနီတို့က UNTAC အဖွဲ့အား ၎င်းတို့၏ လက်နက်များနှင့် တပ်ဖွဲ့များကို ဖြုတ်သိမ်းခြင်းနှင့် ဖျက်သိမ်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်ငြင်းဆန်ခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်မှ နှုတ်ထွက်ခြင်းမပြုမီ ဤနှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် ဟွန်ဆန်က တင်းမာသော သတိပေးမှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

“ဒီငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တွေကို အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရာခိုင်နှုန်းအပြည့်ပါပဲ။ နည်းနည်းမှလျှော့ပေးလို့မဖြစ်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုခဲ့သည်။

“အခက်အခဲတွေ ရှိမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ခမာနီတွေဟာ သူတို့ရဲ့ လက်နက်တွေနဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေကို တောတောင်တွေထဲမှာ ဝှက်ထားမယ်ဆိုတာ အသေအချာပါပဲ။ UNTAC အဖွဲ့ဟာ ဒီအလုပ်တွေကို ပြီးစီးအောင် လုပ်ဆောင်ဖို့တာဝန် ရှိပါတယ်”ဟု သူကဆက်လက်ပြောဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်၌ တပ်ဖွဲ့အင်အား ၅၅,၀၀၀ ရှိကြောင်း UNTAC အဖွဲ့က အတည်ပြုပြောဆိုသည်။ ၎င်းတို့အနက် အချို့ကို တဖြည်းဖြည်း အင်အားလျှော့ဖျက်သိမ်းရန် သီးခြားနယ်မြေတစ်ခု၌ ထားရှိမည်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်က ခမာနီတို့အနေဖြင့် ၎င်းတို့တပ်ဖွဲ့များ ဖျက်သိမ်းရေးနှင့်ပတ်သက်၍ မလိုက်နာဘဲ မရေမရာလုပ်လိမ့်မည်ဆိုသည်ကို နားလည်သဘောပေါက်ထားလေသည်။

ဟွန်ဆန်သည် များစွာရင့်ကျက်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ယခင်က သူသည် မေးခွန်းများကို တစ်ကြိမ်မျှပင် ရှောင်တိမ်းခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းပြောဆိုမှုများတွင် သူ၏လက်ပတ်နာရီကို တစ်ချက်မျှမကြည့်ခဲ့။ သူ၏လက်ထောက်များကလည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အဆုံးသတ်ရန် အချိန်တန်ပြီဖြစ်ကြောင်း ဟန်ပန်အမူအရာအားဖြင့်ပင် လျှို့ဝှက်စွာမပြသခဲ့ကြပေ။ ယခုအခါ ယင်းသို့သော အပြုအမူများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေပေပြီ။ သူ မပြောလိုသည့် နိုင်ငံ့အရေးကိစ္စများ အကြောင်းမေးသည့် မေးခွန်းမျိုးဆိုလျှင် စီးကရက်

၃ လိပ်ခန့်သောက်လျက် အချိန်ဆွဲတတ်နေပြီဖြစ်သည်။ ထိုရက်သတ္တပတ် နောင်းပိုင်းတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု သမ္မတဂျော့ချ်ဘုရင်က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ် ကုန်သွယ်ရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့သဖြင့် ဟွန်ဆန်အစိုးရအတွက် အားတက်ဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန်တို့၏ အပြုအမူမှာ ဟွန်ဆန်အစိုးရအား ထောက်ခံမှုပြုကြောင်း သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြုကြောင်း အချက်ပြရန် ရည်ရွယ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။

ကုန်သွယ်ရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှု ရုပ်သိမ်းခြင်းမှာ ဖခွမ်းပင်သို့ သီဟာနုပြန်လည်ရောက်ရှိလာပြီ ဆိုသည်ကို ဝါရှင်တန်အစိုးရက ကမ္ဘာသို့ အသိပေးပြောကြားလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဝိုင်းပယ်ခံနိုင်ငံ မဟုတ်တော့ကြောင်း ပြသခြင်းသာဖြစ်သည်။ ဤရုပ်သိမ်းမှုက စီးပွားရေး တစ်ခုလုံးအပေါ် ဟွန်ဆန်၏ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်ထားခြင်း ခံနေရ ဆဲဖြစ်သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရန် အဆင်ပြေပြီဟူသော အချက်နှင့်ပတ်သက်၍ စီးပွားရေးအသိုင်းအဝန်းအား မရေမရာဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဘုရ်အစိုးရသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ပကတိစီးပွားရေး အခြေအနေကို ကောင်းစွာသိရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားအား အဆုံးမဲ့ဒဏ်ခတ် အရေးယူနေခြင်း မှာ မှားယွင်းကြောင်း သိနားလည်ခဲ့သည့်အတွက် ဘုရ်အစိုးရက ကုန်သွယ်ရေး ပိတ်ဆို့အရေးယူမှုကို ရုပ်သိမ်းရန် အချိန်တန်ပြီဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဟွန်ဆန်အဖို့ အားတက်ဖွယ်အကြောင်းရင်း တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြန်သည်။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ သူ့အတွက် သာမန်အောင်မြင်မှု မျှမဟုတ်ဘဲ ကြီးမားသောအောင်မြင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ဝင်ရောက်လာခြင်းကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရနှင့် အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ခဲ့သည့် စင်ကာပူအစိုးရက ၎င်း၏ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပိတ်ပင် အရေးယူ ဒဏ်ခတ်မှုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဝမ်းသာအားရ ဆေးလိပ်ဖွာရှိုက်ပြီး ဟွန်ဆန်က “ဒါဟာ သတင်းကောင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာလာပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို အားပေးတဲ့စင်ကာပူရဲ့ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသွားတာကို ကြားရတော့ အရမ်းအားတက်မိပါတယ်။ ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ အမြန်ရောက်လာမှ

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဟာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာနိုင်မယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် ယုံကြည်မိပါတယ်” ဟု ပြောကြားသည်။

စင်ကာပူနိုင်ငံသည် ကမ္ဘောဒီးယား၏ အကြီးမားဆုံး ကုန်သွယ်ဖက် နိုင်ငံဖြစ်လာပြီး အချို့စင်ကာပူ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များမှာ အဆိုပါ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှု မရပ်သိမ်းမီ အချိန်ကပင် ဟိုတယ်နှင့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းတို့၌ နိုင်ငံခြားငွေဖြင့် လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ နေခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်။ ဤအချိန်ကာလများမှာ ဟွန်ဆန်အဖို့ မျှော်ရှင်ဖွယ်နေ့ရက်များပင်ဖြစ်သည်။ ဤစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခွင့်များကို မျှော်လင့်ထားသည်ထက် ပိုမိုခွင့်ပြုပေးနေသော ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်အကုန်တွင် ဟွန်ဆန်အစိုးရသည် ထိုင်း၊ စင်ကာပူ၊ ပြင်သစ်၊ မလေးရှားနှင့် ဩစတြေးလျကဲ့သို့သော နိုင်ငံပေါင်း ၂၂ နိုင်ငံမှ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များထံမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၅၀ တန်ဘိုးရှိ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို လက်ခံရရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် သဘောတူညီမှု တောင်းခံသကဲ့သို့ ကျွန်တော်တို့အား တစ်လှည့်၊ အခန်းပတ်ဝန်းကျင်သို့ တစ်လှည့်ကြည့်ကာ “ကျွန်တော်တို့ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲပြီးတဲ့အထိ စောင့်လို့မဖြစ်ဘူး၊ အခုကို စလုပ်ဖို့ သင့်ပြီလို့ထင်ပါတယ်။ အလွန်ရည်ကြာလှတဲ့ စစ်ပွဲတစ်ခုအပြီးမှာ ကမ္ဘောဒီးယားဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် မကြာသေးမီကမှ ပြုလုပ်နိုင်တဲ့အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး အပြည့်အဝ မရသေးပေမယ့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ဖို့ကောင်းတဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ ဈေးကွက်တစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ” ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ လမ်းညွှန်မှုမှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု များများလက်ခံရရှိရုံသာမဟုတ်ဘဲ သူ၏အစိုးရအဖွဲ့ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုခံ လာရရေးအတွက်ပါဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မပြုဘဲ ချန်လှပ်ထားသည့်အရာမှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည်လည်း သူ၏အစိုးရ တရားဝင်ဖြစ်မှုအပေါ် အထောက်အကူ ပြုနိုင်သည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် အကျိုးအမြတ်မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များသည် သူ၏အစိုးရအဖွဲ့အား သစ္စာရှိရှိလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့ကြသည်ဆိုသည့် အချက်တို့ပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးသမားဘဝ

အခက်အခဲဆုံးအချိန်ဖြစ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲကာလတွင် အရေးပါသော အမှတ်သင်္ကေတများဖြစ်ခဲ့သည်။

ပြင်ပကမ္ဘာက ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် ဇွတ်မှိတ်ကာ ပြစ်ဒဏ်ပေးနေသည့်အတွက် ဒုက္ခခံစားရသော ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ ၉ သန်းတို့ကို တွေ့မြင်ရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဖွယ်ဖြစ်သည်။ စင်စစ်တွင် ထိရောက်မှုမရှိသော စီးပွားရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုကြောင့် အပြစ်ဒဏ်ခတ်ခံရသော သူများမှာ တဲကုပ်များ၌ ကြောက်ခမန်းလိလိ ဆင်းရဲခြင်းကြီးစွာ နေထိုင်နေကြရသည့် ပြည်သူလူထုများသာ ဖြစ်လေသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ့နိုင်ငံ အထီးကျန်ဖြစ်စေမည့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ခါထုတ်ခဲ့သည်။ သူ့ကို ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကျူးဘားကဲ့သို့သော မိတ်ဆွေနိုင်ငံများက ကျားကန်ပေးထားကြသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုက အကြွေးဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းရောင်းချပေးခြင်းနှင့် လောင်စာဆီ ထောက်ပံ့ကူညီကာ ကျူးဘားက ဟာမားနားသကြားများကို အလုံအပယ် ပံ့ပိုးပေးခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်အစိုးရတွင် အဓိကဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာငွေမှာပြတ်လပ်လျက်ရှိသည်။ သူသည် စီးကရက်ကို စိတ်ဆိုးဆိုးဖြင့် ဖွာရှိုက်လိုက်သည်။ ပြီးနောက် နိုင်ငံ၏တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများမှာ ၁ လက်မမျှပင် ရွှေ့ရှားမှုမရှိသေးဟု မကျေမနပ် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလေသည်။

“ခင်ဗျားလို့ပဲ ကျွန်တော်လည်း ဒီလိုအယူအဆ သဘောတရားတွေ ကြားဖူးပါတယ်။ စိုးရိမ်မှုအချို့ကိုလည်း ကျွန်တော် ထုတ်ဖော်ပြောပြခဲ့ပါတယ်။ အခုထိတော့ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့မယ်ဆိုတဲ့ ကတိကဝတ်တွေအတိုင်း ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုတွေကို လက်ခံရရှိမှု မရှိသေးပါဘူး။ UNTACအဖွဲ့ရဲ့ လုပ်ငန်းကြီးဟာ ငွေကြေးပြတ်လပ်မှု ပြဿနာနဲ့ ကြုံတွေ့ရဖို့ရှိပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်ပြောသည်မှာ မှန်သည်။ နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ယခုမှ စတင်ခါစဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်မှာ ယခုမှ အသက်ဝင်လှုပ်ရှားရုံမျှ ရှိသေးပြီး နိုင်ငံ ၃ နိုင်ငံကသာ ၎င်းတို့ကတိအတိုင်း ငွေကြေးထောက်ပံ့သည်။

“ပြင်သစ်တို့က ဖခွမ်းပင်မှာ ရေနဲ့လျှပ်စစ်မီး ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် ကူညီခဲ့ပါတယ်။ ထိုင်းတို့ကတော့ ပွိုင်ပက်နယ်စပ်မြို့ကနေ ဆီဆိုဖွန်

မြို့သွားလမ်းကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါတွေအပြင် အခြားစီမံကိန်းတွေကိုလည်း ကူညီခဲ့ပါတယ်။ ဂျပန်တို့က စစ်အတွင်းမှာ ဗုံးခွဲဖျက်ဆီးခံခဲ့ရတဲ့ တုန်လှုပ်ဆိပ်မြစ်ကူးတံတားကို ပြန်ဆောက်ပေးဖို့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးနေဆဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

ချမ်းသာသည့်နိုင်ငံများမှ အကူအညီအထောက်အပံ့များမှာ မျှော်လင့်သလို မရရှိသဖြင့် စိတ်ပျက်နေသော ဟွန်ဆန်က “အဲဒါကြောင့် စီးပွားရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်းမှာ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍက အရေးပါတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်နိုင်မယ်လို့ ကျွန်တော်ယုံကြည်နေမိတာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောကြားသည်။

သူ၏ မဟာစီးပွားရေးစီမံကိန်းများကို ချပြရင်း ဟွန်ဆန်က “ကျွန်တော်တို့ စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာနရဲ့ ကနဦးခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုအရ အခြေခံအဆောက်အအုံ ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁.၂ ဘီလီယံလိုအပ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းတွေအနက် အဓိကဦးစားပေး ၃ ခုကို အရင်ဦးဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံလူဦးရေရဲ့ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ဟာ တောင်သူလယ်သမားတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်နိုင်ငံရေးပါတီပဲ အာဏာရသည်ဖြစ်စေ သူတို့ဟာ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍက ပြဿနာတွေကို လစ်လျူရှုလို့ မဖြစ်ပါဘူး”ဟု ပြောပြသည်။

ဒုတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်းမှာ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် လိုအပ်နေသော အရာများနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၎င်း၏လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးကောင်းမွန်လာအောင် လျင်မြန်စွာ လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိပါက နိုင်ငံ၏စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ မူလအတိုင်း တည်တံ့နေဦးမည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။ တတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်းမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား လုံလောက်စွာ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါက စက်မှုထုတ်ကုန်များမှာ မည်သို့မျှ မြင့်မားလာနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ဟွန်ဆန်၏ လက်ရှိရာထူးမှာ အားကျစရာ ဘာတစ်ခုမျှမရှိပေ။

သူ၏ အစိုးရမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် စင်ကာပူကဲ့သို့သော နိုင်ငံများ ၏ ကုန်သွယ်ရေးပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည့် အချိန်တွင် ဟွန်ဆန်၏ အကြီးဆုံးမဟာမိတ် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှာ သူ့ဘာသာ ပြိုကွဲစပြုနေပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသည် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် နှစ်စဉ်အကြွေးကုန်သွယ်မှု ပမာဏ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ မှ ဒေါ်လာ ၁၂ သန်းအထိ လျော့ချခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၏ သစ္စာရှိအခြားနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သော ကျူးဘားကလည်း ၎င်းရရှိနေသော ဆိုဗီယက်အကူအညီများ သိသိသာသာ လျော့ကျလာသဖြင့် ယခင်ကကဲ့သို့ ဖောဖောသီသီ မထောက်ပံ့နိုင်တော့ပေ။ ဆိုဗီယက်ရေနံများ ဝယ်ယူရန် ဆိုဗီယက်တို့၏ အကြွေးရောင်းချမှုကို အားထားလာခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယား သည် ၎င်း၏ရေနံလိုအပ်ချက်ကိုဖြည့်ဆည်းရန် စင်ကာပူနိုင်ငံဘက်သို့ ဦးလှည့် ခဲ့ရသည်။ စင်ကာပူရေနံရောင်းချသူများကလည်း ဤအခွင့်အရေးကို အမိအရ ယူခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ပြိုကွဲသောအခါ အပေါ်မှခေါင်မိုးမှာ ဟွန်ဆန်အပေါ် ပြိုကျလာခဲ့တော့သည်။

“နောက်ဆုံးနှစ်မှာဆိုရင် ကျွန်တော်တို့နဲ့ ဆိုဗီယက်တို့ရဲ့ ကုန်သွယ် မှုဆက်ဆံရေးဟာ ဘာမှလောက်လောက်လားလား မရှိတော့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ “ကျွန်တော်တို့ စေလွှတ်ထားတဲ့ကျောင်းသားတွေကို ရုရှားကနေ ပြန်ပို့ခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားကိုရောက်နေတဲ့ ရုရှားနည်းပြ ဆရာတွေလည်း သူတို့နိုင်ငံကို ပြန်သွားကြပါတယ်။ သဘောတူညီချက် အတော်များများဟာ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ခက်ကုန်ပါတယ်။ ဒီပြဿနာ တွေဟာ ကျွန်တော်တို့နှစ်နိုင်ငံအကြား နိုင်ငံရေးပြဿနာရှိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာ တာမဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်တော့ ရုရှားပြည်သူတွေနဲ့ အခြားလွတ်လပ်ရေး ရသွားကြတဲ့ နိုင်ငံတွေက ကျွန်တော်တို့အပေါ် စိတ်ကောင်းစေတနာကောင်း ရှိနေကြဆဲဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးနေသည့် အကူအညီများ ကို လျော့ချဖြတ်တောက်မည့် ဗီယက်နမ်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ထက် ဟွန်ဆန် အစိုးရကို ပို၍အထိနာစေသည့်အရာမရှိပေ။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ဟန့်ရှင်အစိုးရ က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းရှိ ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း

ခဲ့ပြီးချိန်မှစ၍ အကူအညီများကို ဖြည်းဖြည်းချင်းလျှော့ချလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဆိုဗီယက်တို့က ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသို့ ထောက်ပံ့နေသော ၎င်းတို့၏ အကူအညီများကို ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် လျှော့ချခဲ့ပြီးနောက် ဟန့်တင်အစိုးရသည်လည်း အထိနာခဲ့ပေသည်။ ပဲရစ်ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်က ဗီယက်နမ်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားနှစ်နိုင်ငံအကြား အင်ဒိုချိုင်းနားစိတ်ဓာတ် ပြည်လည်ရှင်သန်ခေါင်းထောင်လာမည့် အခွင့်အရေးမှန်သမျှကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ဤသဘောတူစာချုပ်အရ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တွင်းစစ်တွင် အဓိက ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြသည့် ဗီယက်နမ်နှင့် တရုတ်တို့ကို ကမ္ဘောဒီးယားအရေးကိစ္စတွင် ပါဝင်စွက်ဖက်ခွင့် မရှိတော့သည့်အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဤအချက်ကိုစဉ်းစားလျက် “ဗီယက်နမ်တို့နဲ့ ဘယ်သဘောတူညီချက်၊ ဒါမှမဟုတ် ဘယ်စာချုပ်ဖြစ်ဖြစ် ပဲရစ်သဘောတူစာချုပ်နဲ့ ဆန့်ကျင်နေတယ်ဆိုရင် တရားဝင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ပဲရစ်သဘောတူစာချုပ်နဲ့ ကိုက်ညီတယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီသဘောတူထားတဲ့ ဟာတွေကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် နည်းပညာ၊ သိပ္ပံပညာနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဗီယက်နမ်နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေကိုသာ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရုံမက အခြားနိုင်ငံတွေနဲ့လည်း ဆက်လုပ်မှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က သူ၏ သဘောထားကိုပြောပြသည်။

အရေးပါသည့် ဗီယက်နမ်နှင့် ကာကွယ်ရေးသဘောတူစာချုပ်မှာ ပဲရစ်သဘောတူစာချုပ်နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့်အတွက် ယာယီရပ်ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ ဗီယက်နမ်တို့သည် ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များကို ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ပြန်လည်ရပ်သိမ်းခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့်ကား ဟွန်ဆန်မှာ တဖြည်းဖြည်း နာမည်ကောင်းရလာခဲ့သည်။ သူသည် ဗီယက်နမ်၏ ချုပ်ကိုင်မှုမှ ပို၍လွတ်လပ်မှုရှိလာပြီဟု နိုင်ငံတကာက မြင်လာသည်။

နောက်ဆုံး၌ ဟွန်ဆန်သည် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်း၏ လက်ခံမှုကိုရရှိလာခဲ့သည့်ဟန်တူသည့် အချိန်တွင်မှ သူသည် အငြင်းပွားဖွယ် ပြဿနာကြီးတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်ခဲ့ရသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးမည့် ၁၉၉၁ ခု နိုဝင်ဘာလမတိုင်မီ ဟွန်ဆန်၏ဝန်ကြီးများမှာ

အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများ ကျူးလွန်နေကြကြောင်း လူထု၏ပြောဆိုနေကြသံများမှာ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တော်တစ်ခွင် ညံညံ့လျက်ရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းပြောဆိုမှုများမှာ ကြားစကားများသာဖြစ်ပြီး မည်သူမျှ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြု၍ တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ကျွန်တော်တို့(စာရေးသူ)အား ဖန္ဒမ်းပင်မြို့တွင် လှည့်ပတ်ပို့ဆောင်ပေးခဲ့သော တက္ကစီအငှားမောင်းသမားသည်ပင်လျှင် ဝန်ကြီးများနေထိုင်နေကြသော အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းများကိုကြည့်၍ မဝေဖန်ဘဲ မနေနိုင်ခဲ့ပေ။

“သူတို့ရတဲ့လခတွေက နည်းနည်းကလေးပါ။ သူတို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဒီလောက်ချမ်းသာလာကြတယ်ဆိုတာ မေးစရာပါပဲဗျာ” ဟု လှပသေသပ်စွာ ဆေးသုတ်ချယ်သထားသော ဝန်ကြီးများ၏ အိမ်တန်းများကို လက်ညှိုးထိုး၍ မေးခွန်းထုတ်ပြောဆိုနေသည်။

ဟွန်ဆန်အစိုးရအဖွဲ့မှ အရာရှိတစ်ဦးက “၁၉၇၉ ခုနှစ်တုန်းကဆိုရင် သူတို့ဝန်ကြီးတွေမှာ ဘာချမ်းသာကြွယ်ဝမှုမှ မရှိကြဘူး။ ဘယ်သူမှ အိမ်လည်းမရှိ၊ မော်တော်ကားလည်း မရှိကြပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ၁၀ နှစ်အတောအတွင်းမှာပဲ သူတို့ဟာ အလွန်အလွန်ကို ကြွယ်ဝချမ်းသာလာခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အများစုက ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲနေပြီး ဒီဝန်ကြီးတွေကျတော့ ဘာကြောင့်ဒီလောက် ချမ်းသာလာကြတာလဲဆိုပြီး အံ့သြကြရပါတယ်” ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းကာလ၊ သီဟာနု ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည့်အချိန်တွင် သူ ပထမဆုံး သတိပြုမိသည့်အချက်တစ်ခုမှာ ပြည်သူလူထု၏ လူနေမှုဘဝပုံစံမှာ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာစရာ ဖြစ်နေသည်ဆိုသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ အဆိုးဆုံးတစ်ခုမှာ ဝန်ကြီးများနှင့် အစိုးရအရာရှိများမှာ ၎င်းတို့၏ ပြင်သစ်ပုံစံ ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ကြီးအိမ်ကောင်းများ၌ နေထိုင်လျက်ရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်ဘက်တွင်မူ ဆင်းရဲသား နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများမှာ စက်ဘီးတစ်စီးမျှပင် ကိုယ်ပိုင်မရှိကြချေ။ အသက်နှင့်ကိုယ်မြဲရုံစားသောက်ရန် ဝင်ငွေတစ်ပဲခြောက်ပြားခန့်သာ ရရှိနေကြသည်။ သီဟာနုအဖို့ သည်းခံနိုင်ဖွယ်မရှိသော အရာများပါပေ။ သို့နှင့် သီဟာနု၏ ရုံးတော်မှ ဟွန်ဆန်အစိုးရအား အဂတိလိုက်စားမှုကျူးလွန်နေကြသည်ဟု စွပ်စွဲသည့်

ကြေညာချက်တစ်ရပ်ကို ပြည်သူ့လူထု သိရှိအောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဂျူလီယိုဂျဲလ်ဒရက်စ်က အစိုးရအပေါ် အကြီးစားခိုးယူမှုမှသည် အသေးစားခိုးယူမှုအထိ ကျူးလွန်နေမှုများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် စွပ်စွဲမှုပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၎င်းက အစိုးရအရာရှိများသည် အစိုးရပိုင် အဆောက်အဦများနှင့် မြေယာများမှသည် စက်ရုံနှင့် ရုံးပိုင်လျှပ်စစ်မီးသီး၊ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်စသည်များအထိ ရောင်းစားနေကြသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင့်နန်းတော်မှ အရေးယူရန် အာဏာမရှိသဖြင့် စွပ်စွဲပြောဆိုရုံမျှသာ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဤစွပ်စွဲမှုများ ပထမဦးဆုံး ပြုလုပ်သည့်အချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ (စာရေးသူ)မှာ ဖခွမ်းပင်မြို့တော်၌ ရှိနေကြသည်။ သို့ရာတွင် အလွဲသုံးစားလုပ်ဆောင်နေကြကြောင်း ခိုင်လုံသည့် သက်သေများကိုမူ မတွေ့ခဲ့ရပေ။ အစိုးရသည် ၎င်းပိုင်စက်ရုံများကို ကိုယ်တိုင်လည်ပတ်နိုင်စေသည့် အခြေအနေမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့ကို နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီများထံ လစဉ်ငှားရမ်းခယူ၍ လုပ်ဆောင်စေခဲ့သည်။ စီမံကိန်းဝန်ကြီးဌာနမှ အရာရှိတစ်ဦးက အနည်းဆုံး စက်ရုံ ၆၀ ခန့်ကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများထံ ငှားရမ်းထားကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့ရာတွင် စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီနှိုင်းမှုများမှာ ရိုးရိုးသားသား လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ငှားရမ်းခများကို အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများက ကောက်ခံကြသည်ဟုဆိုသည်။

ဟွန်ဆန်က အကျင့်ပျက်ခြစားမှု (ဝါ) လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများကို တိုက်ဖျက်ရန် အထက်မြက်ဆုံး လက်နက်မှာ နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပင်ဖြစ်သည်ဟု သူ၏သဘောထားအမြင်ကို ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ဟွန်ဆန်တို့၏ တွေ့ဆုံပြောဆိုမှု အဆုံးသတ်ပြီးစီးသည့်အခါတွင် ဝန်ကြီးချုပ်၏ နှုတ်မှထွက်လာသော စကားလုံးတိုင်းကို လိုက်လံရေးမှတ်နေကြရသည့် လက်ထောက်အရာရှိများမှာ သက်ပြင်းချနိုင်ခဲ့ကြတော့သည်။ ကျွန်တော်တို့ခွဲခွာခါနီး နှုတ်ဆက်သည့်အခါ ဟွန်ဆန်၏မျက်နှာမှာ အပြုံးဖြင့်ပြည့်ကားသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ လမ်းညွှန်ပုဂ္ဂိုလ် လင်ဆိုချီမှာ သူ၏ခေါင်းဆောင်အား ကျွန်တော်တို့(စာရေးသူ)အနေဖြင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရရှိခဲ့ခြင်းကြောင့် ကျေနပ်နေသည်ကို ထင်ရှားစွာတွေ့ရသည်။

နောင်တွင် ဆိုချီက “ဒီလိုတွေ့ဆုံခွင့်ရတာဟာ မယုံနိုင်စရာပါပဲ။ ဟွန်ဆန်ဟာ စာရေးဆရာတွေနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်” ဟု ပြောပြသည်။ ယင်းနောက် သူက “ကဲ ကျွန်တော်တို့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအကြောင်းကို သေသေချာချာ လေ့လာမှဖြစ်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်အသစ်တွေပါတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို သူ့အများကြီး ပြောသွားခဲ့လို့ပါပဲ” ဟု မှတ်ချက်ပြုအကြံပေးခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့် ကျွန်တော်တို့မှာ နောင်နှစ် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ အတွင်း ဖခွမ်းပင်မြို့၌ နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်မံတွေ့ဆုံခွင့်ရခဲ့ကြသည်။ နှစ်သစ်၏ ပထမဦးဆုံးအင်္ဂါနေ့တစ်နေ့တွင်ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ခမာပုံစံ တည်ဆောက်ထားသော “ပိုးလွင်ပြင်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည့် ချန်ကာမွန်နန်းတော်၌ လူမှုကူညီစောင့်ရှောက်ရေး လုပ်သားတစ်စုနှင့် စကားပြောဆိုနေသည်။ ဤ“ပိုးလွင်ပြင်” နန်းတော်မှာ နိုင်ငံခြားသား ဂုဏ်သရေရှိဧည့်သည်များ လာရောက်လည်ပတ်သည့်အခါ ဧည့်ခံသည့်နေရာဖြစ်သည်။ နန်းတော်တွင် ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံရရန် ချဉ်းကပ်နေကြသည့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (NGOs) များမှ ဝန်ထမ်းလုပ်သားများ၊ ကုလသမဂ္ဂမှ အရာရှိများ၊ သတင်းမီဒီယာသမားများ ခြေချင်းလိမ်နေသည်။ ယင်းနောက် ဟွန်ဆန်ထံ ချဉ်းကပ်သွားသည့်အခါ သူက ကျွန်တော်တို့ကို ချက်ချင်းမှတ်မိလေသည်။

“ဟေ့...ခင်ဗျားတို့နှစ်ယောက် ဘယ်လိုလဲ၊ နေကောင်းကြလား” ဟု ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့အား နှုတ်ဆက်မေးမြန်းသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် ကျွန်တော်တို့အား အချိန်ပေးနိုင်ပါသလားဟု ကျွန်တော်တို့က အခွင့်တောင်းရာ ၎င်းက အချိန်ပေးနိုင်ကြောင်း မဆိုင်းမတွ အဖြေပေးသည်။

“လာကြပါ၊ ကျုပ်တို့ တခြားအခန်းတစ်ခုဆီသွားပြီး သီးသန့်ပြောဆိုကြရအောင်” ဟု သူကပြောသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ မည်သူနှင့်တွေ့ဆုံမည်ဆိုသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ သူ၏လက်ထောက်များနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရန် မလိုအပ်သော လူစားမျိုးဖြစ်သည်။ သူသည် အစည်းဝေးခန်းမအတွင်းမှ ခပ်သွက်သွက် လမ်းလျှောက်ထွက်လာပြီး သံတမန်များ၊ သတင်းသမားများနှင့် ပြည့်ကျပ်နေသော စင်္ကြန်လမ်းအတိုင်း ဖြတ်လျှောက်ကာ ခန်းမကြီးတစ်ခုအတွင်းသို့ ဝင်သွားသည်။ သူ့နောက်မှ

သူ၏စကားပြန် အချိန်မန်နှင့် သူ့စစ်တပ်မှ ထိပ်တန်းဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦး လိုက်ပါလာသည်။ ထိုစစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမှာ ရွှေဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ရိုးလက်နာရီ ဝတ်ဆင်ထားပြီး ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုအတွင်း တိတ်ဆိတ်စွာ ထိုင်လျက် နားထောင်နေခဲ့သည်။

ဤအခန်းမှာ သားသားနားနား ပြင်ဆင်ထားသော အခန်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပြင်ဆင်မွမ်းမံထားမှုများမှာ ကမ္ဘောဒီးယားလက်ရာ မဟုတ်ချေ။ ကြမ်းပြင်ကို ဗီယက်နမ်ပုံစံ ထူထဲသော ကော်ဇောတစ်ချပ် ခင်းထားသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် ဟန့်ရှိုင်အစိုးရတို့၏ ရင်းနှီးသောဆက်ဆံမှုကို သတိရစေသော အခင်းအကျင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ နံရံများပေါ်တွင်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားကျေးရွာတစ်ရွာ၏ လူနေမှုဘဝကို ဖော်ကျူးထားသည့် ပန်းချီကား များချိတ်ဆွဲထားသည်။ ရိုးလက်ရွှေနာရီဝတ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမှာ တိုင်ပင်ခံရန် ဟွန်ဆန်၏အနီး၌ အဆင်သင့်စောင့်နေသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်အတွက် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်မှု ပြုလုပ်ပေးရန် မလိုအပ်ပေ။ အသက် ၄၁ နှစ်ကျော်လာ ပြီဖြစ်သော ဤကျေးရွာသားလူငယ်မှာ သမ္ဘာ့ရင့်ဝါရင့် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦး အဖြစ် ရင့်ကျက်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်၌ နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်များအပေါ် အားသာချက်တစ်ခုရှိသည်။ ယင်းမှာ သူ၏အသက်အရွယ်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်က အကယ်၍ ရွေးကောက်ပွဲဆန္ဒပေးမှုများကို မေလအတွင်း မကျင်းပနိုင်ပါက ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင်မှသာ ထိုရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိမည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရန် သတ်မှတ်ရက်မှာ ၅ လမျှသာလိုပေတော့သည်။

“အဲဒီအချိန်ဆိုရင် ကျွန်တော့်အသက်က ၄၈ နှစ်ရှိပါတော့မယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်ကတော့ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်ကြပြီဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံရေး သမားတွေထက်ပိုပြီး နိုင်ငံရေးအသက် ရှည်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန် ကပြောပြသည်။

ယခုအချိန်သည် သူ့အဖို့ ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော နံနက်ခင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သီဟာနုက ၎င်းသည် ဟွန်ဆန်အစိုးရနှင့်ဖြစ်စေ၊ UNTAC အဖွဲ့နှင့်ဖြစ်စေ မည်သူနှင့်မှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည် မဟုတ်ဟု ခြိမ်းခြောက်

ပြောဆိုကြောင်း ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာနမှ သတင်းကြေညာချက်ကို ကြားသိခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ သီဟာနု၏ ပြုမူပြောဆိုမှုမှာ စီပီပီပါတီဝင် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ များ၏ လုပ်ကြံမှုအဖြစ် စွပ်စွဲထားသော ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင်များ သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ ရမှုကို ဒေါသတကြီးတုံ့ပြန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအခင်းဖြစ်ပွားမှုတွင် ဟွန်ဆန် သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ပါဝင်ပတ်သက်မှုမရှိဟု သံတမန်များက ပြောဆိုသည်။ ဆက်လက်၍ ၎င်းတို့က အကြမ်းဖက်လှုပ်ရှားမှုများကို ဟွန်ဆန်၏ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးသဘောထားအပေါ် မကျေနပ်မကြိုက်နှစ်သက်ကြသည့် စီပီပီ ပါတီအတွင်းမှ သဘောထားတင်းမာသူ လူအချို့က စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်ဟုပြောဆိုကြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းမှာ ပါတီ၏အကျိုးစီးပွားကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးစေခြင်းဖြစ်သည်ဟု သဘောထားနေ ကြသည့်လူများမှာ စီပီပီပါတီအတွင်း များစွာရှိလေသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့ သည် မဲပုံးအန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသော ၎င်းတို့၏နိုင်ငံရေးအာဏာကို လုံခြုံမှုရှိရေးအတွက် ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်လိုကြသူများဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် နိုင်ငံရေးမုန်တိုင်းများစွာကို ကျော်လွှားဖြတ်သန်းလာနိုင် ခဲ့သူ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ အခြေအနေ မတည်မငြိမ်ဖြစ်အောင် လုပ် ဆောင်သည့်သတင်းကို ကြားရသည့်အခါ တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားခြင်း မရှိပေ။ အပြာရောင်ဆာဖာရီဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသော ဟွန်ဆန်မှာ လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်ကျော်က သူ့ရုံးခန်း၌ တွေ့ခဲ့စဉ်ကထက်ပို၍ သက်သောင့်သက်သာ အနေအထား၌ ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ မိနစ်အစောပိုင်းတွင် ကူညီထောက်ပံ့ ရေးလုပ်သားများနှင့် စကားပြောဆိုရင်း ဟွန်ဆန်က ခမာနီအဖွဲ့အား ငြိမ်းချမ်း ရေးသဘောတူစာချုပ်မှ ထုတ်ပယ်ရန် တောင်းဆိုခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အဖွဲ့ကို ဆူပူ သောင်းကျန်းသူနှင့် ဥပဒေပြင်ပမှ အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ပြောကြား ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ဟွန်ဆန်၏ပါတီအုပ်ချုပ်မှုအောက် ၌ မရှိတော့ပေ။ ယခုအခါ UNTACအဖွဲ့က နိုင်ငံကို စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့်ကား ဟွန်ဆန်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်မှ နှုတ်ထွက်သွားခဲ့ပြီး လက်နက်ဖြုတ်သိမ်း၍ တပ်ဖွဲ့များအား ဖျက်သိမ်းရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သော ခမာနီပြောက်ကျားအဖွဲ့ကို မတရားသင်းအဖြစ် သတ်မှတ် အရေးယူခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ ဟွန်ဆန်၏ တောင်းဆိုချက်ကို ကုလသမဂ္ဂက

အလေးဂရုမပြုခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ မေလရွေးကောက်ပွဲများ အပြီးတွင် အာဏာရလာသော အစိုးရသစ်က ခမာနီအဖွဲ့ကို မတရားသင်း အဖြစ် ကြေညာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်၏ပါတီမှာ ခမာနီတို့ကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်ကို အပြည့်အဝလိုက်နာခဲ့သည်။ သဘောတူ စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်အတိုင်း UNTAC အဖွဲ့သို့ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာကို လွှဲပြောင်းပေးခဲ့သည်။ ဤသို့ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ဟွန်ဆန်မှာ အမှတ် ပေးဂုဏ်ပြုမှုအချို့ ရရှိခဲ့သည်။

UNTAC အဖွဲ့၏ ဒေါ်လာစားငိုလ်ချုပ်ကြီးများ၊ ထိပ်တန်းအရာရှိ များနှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် ဟွန်ဆန်၌ မည်သို့သောအတွေ့အကြုံ များ ရရှိခဲ့ပါသနည်း။

“ဒါဟာ ပဲရစ်သဘောတူညီချက် မူဘောင်အတွင်းမှာ လိုက်နာဖြည့် ဆည်းလုပ်ဆောင်ပေးရမယ့် တာဝန်ဝတ္တရားတွေပဲလို့ ကျွန်တော်တို့မှတ်ယူ ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က မပွင့်တပွင့် ပြောကြားသည်။ “ဘဏ္ဍာငွေကြေးကိစ္စ နဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောရမယ်ဆိုရင် UNTAC ရဲ့ထိန်းချုပ်မှုကို နည်းပညာအကူ အညီအဖြစ် မှတ်ယူခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ UNTAC ရဲ့ထိန်းချုပ်မှုကို ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကို ဘယ်လိုတိုက်ဖျက်ရမယ်ဆိုတဲ့ နည်းလမ်းအဖြစ် သင်ယူ မှတ်သားခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ အစိုးရဝန်ထမ်းတွေအနေနဲ့ ဥပဒေနဲ့မညီတဲ့ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုတွေကို ဘယ်လိုဟန့်တား ကာကွယ်ရမယ် ဆိုတဲ့ နည်းလမ်းတွေ သင်ယူလေ့လာနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။

သူသည် စီးကရက်ကို အားပါးတရ ဖွာရှိုက်လိုက်သည်။ နောက်ထပ် မေးခွန်းကိုစောင့်ရင်း သူ၏ စီးကရက်အရသာကို ကြိုက်နှစ်သက်စွာ ခံစားနေ ပုံမှာ သိသာလှသည်။

စိပီပီပါတီသည် ၎င်းတို့ချုပ်ကိုင်ထားသော ဝန်ကြီးဌာန ၅ ခုကို UNTAC တို့၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်း ရေးသဘောတူစာချုပ်ကို လေးစားလိုက်နာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ခမာနီတို့မှာ UNTAC အဖွဲ့ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ကပင်လျှင် လိုလားမှုမရှိခဲ့ချေ။ ဤမူမမှန် ချက်က ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်အပေါ် မည်သို့ဂယက်ရိုက်ခဲ့ပါသနည်း။

ချက်ချင်းပင် စိတ်လှုပ်ရှားပုံပေါ်လျက် ဟွန်ဆန်က “ယခု ကျွန်တော်

တို့က UNTAC အဖွဲ့ကို အလားတူထိန်းချုပ်မှုမျိုးတွေကို ငြိမ်းချမ်းရေးသဘော တူစာချုပ်မှာ ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ အခြားပါတီတွေအပေါ်မှာလည်း ချမှတ်ကျင့်သုံးဖို့ တောင်းဆိုထားပါတယ်။ ခမာနီတွေက လိုက်နာမှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော်တို့သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခမာနီတွေက မလိုက်နာလို့ ကျွန်တော်တို့လည်း မလိုက်နာဘူးဆိုပြီး စောဒကတက်မယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ခမာနီတွေရဲ့ ထောင်ချောက်ထဲ ဝင်သွားသလို ဖြစ်မှာသေချာတယ်။ ဒါကြောင့် ခမာနီတွေကို ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်ကနေ ဖယ်ထုတ်အရေးယူဖို့ တောင်းဆိုနေတာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကရှင်းပြသည်။

ထို့နောက် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏အမျက်ဒေါသတို့ကို ရာနာရစ်နှင့် မွန်ဆန်တို့အပေါ် ဦးတည်လိုက်ပြန်သည်။

“ဒီပါတီနှစ်ခုနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောရမယ်ဆိုရင် UNTAC အဖွဲ့ဟာ သူတို့အပေါ်မှာလည်း အလားတူထိန်းချုပ်မှုတွေ လုပ်ပါလို့တောင်းဆိုပါ တယ်။ အထူးသဖြင့် သူတို့ရဲ့ ဘဏ္ဍာရေးအပိုင်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ရွေးကောက်ပွဲကို ငွေကြေးအင်အားနဲ့ လွှမ်းမိုးခွင့်မရှိလို့ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။ “အခုနေအခါမှာတော့ မေးရမယ့်မေးခွန်းက ဒီပါတီတွေဟာ သူတို့ရဲ့နိုင်ငံရေး စည်းရုံးမှုလုပ်ငန်းတွေမှာ သုံးစွဲနေကြတဲ့ ငွေတွေကို ဘယ်ကနေရသလဲဆိုတာပါပဲ။ သူတို့ဟာ ဒီငွေတွေကို ဥပမာ အားဖြင့် ရာဘာခြံတွေ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေ၊ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေ ဒါမှမဟုတ် အခွန်အကောက်တွေကနေ ရစရာအကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့တွေဟာ နိုင်ငံခြားသားတွေဆီက ရနေကြသလား၊ အဲသလို သူတို့ရရှိနေကြတယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ပဲရစ်သဘောတူစာချုပ်နဲ့ ကိုက်ညီမှုရှိပါရဲ့လား။ ဒါ့အပြင် ဒါဟာ ကုလသမဂ္ဂက ဖန်တီးလိုတဲ့ အနှောင့်အယှက်ကင်းတဲ့ နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်နဲ့ရော ကိုက်ညီမှုရှိပါသလား”ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်မေးခွန်းထုတ်သည်။

ထိုအင်္ဂါနေ့နံနက်တွင် ဟွန်ဆန်၏အကြီးမားဆုံး စိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာ ခမာနီတို့က ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ နယ်မြေများကို တိုးချဲ့သွတ်သွင်းနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့နံနက် အစောပိုင်းကပင် စီပီပီပါတီ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များမှ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦးက ပြောက်ကျားများသည် ယင်းသို့

နယ်မြေတိုးချဲ့မှုကို အဘယ်သို့ ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း ရှိခဲ့ကြပုံကို ရှင်းပြခဲ့သေးသည်။ ဤသည်မှာ ကျေးလက်ဒေသနေ သာမန်ပြည်သူများအား ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ရုံ မျှမကတော့ဘဲ ခမာနီတို့သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ မဲထည့်မည့်လူထု၏ လက်များကိုပင် အမှန်တကယ် ဖြတ်တောက်ပစ်နိုင်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဝေးလံခေါင်ဖျား ပြည်နယ်များ၌ အခြေပြုလုပ်ကိုင်နေကြသော UNTAC အဖွဲ့၏ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိများမှာလည်း စိုးရိမ်ကြောက်လန့်စွာ နေထိုင်နေကြရသည်။

ဟွန်ဆန်က “ခမာနီတွေ နောက်ထပ်နယ်မြေ ချဲ့ထွင်မှုမလုပ်နိုင်အောင် အခုချက်ချင်း သင့်လျော်တဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ အရေးယူမှု လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်”ဟု သတိပေးပြောကြားခဲ့သည်။

ခက်နေသည်မှာ UNTAC အဖွဲ့သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၂,၀၀၀ သုံးစွဲထားပြီးဖြစ်သည့်တိုင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် ၅ လသာလိုတော့သည့်အချိန်တွင် မဲပေးနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အခြေအနေမျိုးကို ပြင်ဆင်ထားနိုင်ခြင်း မရှိသေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ခမာနီတို့အား ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပါဝင်လာအောင် မစည်းရုံးနိုင်မှုအတွက် UNTAC အဖွဲ့ကို ဝေဖန်နေကြသူများမှာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများနှင့် နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနများသာမကဘဲ ဟွန်ဆန်သည်လည်း စိတ်ပျက်လျက်ရှိသည်။

“တကယ်လို့ UNTAC ဟာ သူ့ကိုအပ်နှင်းထားတဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ဘူးဆိုရင်၊ နောက်ပြီး အကယ်၍ UNTAC အဖွဲ့က (ခမာနီတို့က ခြိမ်းခြောက်လိုက်တိုင်း)တစ်ချိန်လုံး နောက်ဆုတ်နေမယ်ဆိုရင်၊ ဒါ့အပြင် အကယ်၍ UNTAC အဖွဲ့က ကျွန်တော်တို့ကို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့် (အကယ်၍ ခမာနီတို့က တိုက်ခိုက်လာလျှင်) မပေးဘူးဆိုရင် ရွေးကောက်ပွဲဟာ ဒုက္ခအများကြီးနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲကိုတောင် ကျင်းပဖြစ်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။

အတန်ကြာ စဉ်းစားပြီးနောက် ဟွန်ဆန်က “သိပ်နောက်ကျနေပြီလို့တော့ မပြောနိုင်သေးပါဘူး။ မှန်ကန်တဲ့နည်းလမ်းတွေကို ရှာဖွေနိုင်ပါ

သေးတယ်”ဟု ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

ထို ငြိမ်သက်အေးချမ်းသည့် နံနက်ခင်းတွင် ပြောက်ကျားများ၏ အန္တရာယ်မှာ ပို၍ကြီးကျယ်လာပုံရခဲ့သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံကို နှစ်ခြမ်းခွဲရုံမှ တစ်ပါး အခြားရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းမရှိတော့လျှင် ခမာနီတို့အား ကမ္ဘောဒီးယားနယ်မြေ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ပေးပါမည်လောဟု ကျွန်တော်တို့ (စာရေးသူ)က ဟွန်ဆန်အား မေးမြန်းကြည့်သည်။

“ကမ္ဘောဒီးယားကို နှစ်ခြမ်းခွဲဖို့ဆိုတာကို ဘယ်လိုမှလက်မခံနိုင်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ညင်သာစွာပြောကြားသည်။ ယင်းနောက် သူက “ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ဆူပူသောင်းကျန်းမှုတွေကိုလည်း ခွင့်မပြုနိုင်ပါဘူး။ ထိုင်းနဲ့မလေးရှားတို့မှာ ဒီလိုပြဿနာမျိုး ရှိကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အများလက်ခံတဲ့ အဖြေတစ်ခုကို ရှာတွေ့ခဲ့ကြပါတယ်”ဟု ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

အကယ်၍ ခမာနီတို့က စစ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် အာဏာပြန်လည် သိမ်းပိုက်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လာခဲ့သည်ရှိသော် သူ့အစိုးရအနေဖြင့် ခမာနီတို့ကို လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ခိုက်ရန် အစီအစဉ်ရှိပါသလားဟု ဟွန်ဆန်အား မေးကြည့်သည်။ ဟွန်ဆန်က “အခုအချိန်မှာတော့ ခမာနီတွေရဲ့ အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်နိုင်တဲ့ အင်အားစုဆိုလို့ ကျွန်တော်တို့ပဲရှိပါတယ်။ အခြားအဖွဲ့အစည်းတွေက မရင်ဆိုင်နိုင်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ခုခံကာကွယ်ခွင့်ကို မကျင့်သုံးနိုင်ဘူးဆိုရင် UNTAC အဖွဲ့ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားကနေ ထွက်ပြေးပြီးနေလောက်ပါပြီ။ အခြားပါတီတွေက ခမာနီတွေရဲ့ ပြုမူပုံတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပူညံ့ပူညံ့လုပ်နိုင်ရုံလောက်သာ အင်အားရှိကြပါတယ်။ တကယ်ရင်ဆိုင်နိုင်တဲ့ အစွမ်းအစမရှိကြပါဘူး။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ (SOC) တည်ရှိနေသရွေ့ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူ့ပါတီ(စီပီပီ)တည်ရှိနေသရွေ့၊ ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်နဲ့ ဟွန်ဆန်တို့တည်ရှိနေသရွေ့ ခမာနီတွေဟာ ဘယ်တော့မှ အာဏာပြန်မရနိုင်ပါဘူး။ ပြည်သူလူထုက ကျွန်တော်တို့ပါတီကိုပဲ အစစ်အမှန်ယုံကြည်မှု ရှိကြတာပါ။ တခြား ဘယ်ပါတီကိုမှ ယုံကြည်မှုမရှိကြပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။

ပြီးရယ်လျက် ဟွန်ဆန်က “ကမ္ဘောဒီးယားလူထုက ရယ်စရာအဖြစ်

ပြောနေကြပါပြီ။ UNTAC ဟာ ခမာနီတွေရဲ့ရန်ကို ကြောက်လို့ထွက်ပြေးတာ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူတွေထက်တောင် မြန်ဆန်ပါသတဲ့။ ဘာကြောင့် မြန်ရ သလဲဆို သူတို့မှာ မော်တော်ကားတွေ၊ လေယာဉ်တွေကို သူတို့စိတ်ကြိုက် သုံးစွဲနိုင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူတွေမှာတော့ စက်ဘီးနဲ့ နွားလှည်းတွေပဲရှိပါတယ်လို့ ဟာသလုပ်နေကြပါပြီ” ဟု ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်အား * “ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ စီးပွားရေးအပေါ် UNTAC အဖွဲ့၏ ရေတိုဂယက်ရိုက်ခတ်မှု” ဟူသော UNTAC အစီရင်ခံစာ၏ ဝေဖန် စွပ်စွဲထားမှုများကို လက်ခံပါသလားဟု မေးကြည့်သည့်အခါ သူ၏မကျေနပ် ချက် အစစ်အမှန်တို့ ပေါ်ထွက်လာသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာတွင် ငွေကြေး ဖောင်းပွမှု ၁၅၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းမှာ UNTAC အဖွဲ့ကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ဟွန်ဆန် အစိုးရကြောင့်သာ ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ UNTAC အဖွဲ့က ဘတ်ဂျက်လိုငွေပြုမှုကို ငွေစက္ကူများ ရိုက်နှိပ်ဖြည့်ဆည်းခဲ့ ခြင်းကြောင့် ငွေကြေးဖောင်းပွမှု ဖြစ်ရသည်ဟု ဟွန်ဆန်အစိုးရအပေါ် အပြစ် တင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် လွတ်လပ်သော စီးပွားရေးပညာရှင်များက UNTAC အား ၎င်း၏အင်အား ၂၂၀၀၀ ရှိ တပ်ဖွဲ့များက အမေရိကန်ဒေါ်လာသန်းနှစ် ထောင်ကို ကမ္ဘောဒီးယား စီးပွားရေးဘဝအတွင်း ရောက်ရှိလည်ပတ်စေသဖြင့် အစားအသောက်နှင့် နေအိမ်ဈေးနှုန်းများမှာ သာမန်လက်လုပ်လက်စား ပြည် သူများ လက်လှမ်းမမီနိုင်သော အခြေအနေအထိ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်ဟု ဝေဖန် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။ ငွေစက္ကူများကို မဆင်မခြင် ရိုက်နှိပ်သုံးစွဲခဲ့ခြင်းကြောင့် ငွေကြေးဖောင်းပွမှု ဖြစ်ပေါ်ရသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို ဟွန်ဆန်ကငြင်းဆိုခဲ့သည်။

“တည်ငြိမ်တဲ့ စီးပွားရေးမူဝါဒကို ဖော်ဆောင်ဖို့အတွက် ကျွန်တော် တို့ဝင်ငွေအတိုင်းအတာအတွင်းမှာပဲ သုံးစွဲလုပ်ကိုင်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီမှု ကို ကျွန်တော်တို့အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှာ ထားရှိခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောဆိုသည်။ “ပြီးခဲ့တဲ့ ၄ လအတွင်းမှာ ငွေစက္ကူရိုက်နှိပ်သုံးစွဲတာမျိုး မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ နောက်ထပ် ငွေစက္ကူတွေ ရိုက်နှိပ်ထုတ်မသုံးရအောင် ကြိုးစား နေပါတယ်” ဟု သူက ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်က “UNTAC ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းက ပြဿနာ တွေအတွက် တာဝန်မယူချင်လို့ ရှောင်တိမ်းဖို့ကြိုးစားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်တွေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က UNTAC အဖွဲ့ကို စီးပွားရေးမတည်ငြိမ်မှုနဲ့ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုတွေရဲ့ အဓိက အရင်းခံအကြောင်းတရားလို့ မသတ်မှတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် UNTAC ဟာ စီးပွားရေးတည်ငြိမ်မှု ရရှိအောင် အထောက်အကူမပြုခဲ့ဘူးဆိုတာကိုတော့ အသိအမှတ်ပြုသင့်ပါတယ်။ သူတို့တွေ ဒီမှာရှိနေတဲ့အတွက် ဒေသတွင်း စားသုံးမှု ပမာဏ မြင့်တက်ခဲ့ပြီး ကုန်ဈေးနှုန်းမြင့်တက်လာတဲ့ ပြဿနာကို ပေါ်ပေါက်စေ ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ထုတ်လုပ်မှုက အရင်အတိုင်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စားမယ့်ပါးစပ်ပေါက်အရေအတွက်က တိုးပွားများပြားလာခဲ့ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ရှင်းလင်း ပြောဆိုသည်။

“ငွေကြေးဖောင်းပွရခြင်းရဲ့ အခြားအကြောင်းအရင်း တစ်ရပ်က တော့ UNTAC တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေနဲ့ အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းတွေဟာ ဝယ်ယူသုံးစွဲမှု မလုပ်ခင်မှာ သူတို့ရဲ့ အမေရိကန်ဒေါ်လာတွေကို ကမ္ဘောဒီးယားငွေကြေးနဲ့ လဲလှယ်ဖို့ကို ငြင်းဆိုနေကြတာပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော်တို့ ငွေကြေးအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိရာရောက်ပါ တယ်။ ဒါဟာ နိုင်ငံရေးအရ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ဘာ ကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ငွေကြေးအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိတာဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မူဝါဒတွေကို မယုံကြည်တာဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဟာရဲ့ ဂယက်ဟာကြီးမားလှပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောကြားသည်။

ဟွန်ဆန်သည် UNTAC အကြီးအကဲ အကာရှိအား ၎င်း၏အင်အား ၂၂,၀၀၀ ရှိ ဝန်ထမ်းများကို အမေရိကန်ဒေါ်လာအစား ကမ္ဘောဒီးယားရိရယ် ငွေကြေးကို သုံးစွဲရေးညွှန်ကြားပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံမည်လော။

“မစ္စတာအကာရှိကို ဒီကိစ္စတင်ပြတာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ကတည်းက နှစ်ကြိမ်တောင်ရှိပါပြီ။ သူက စဉ်းစားပေးမယ်လို့ ကတိပေးခဲ့ ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။ “လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ရက်ကပဲ ကျွန်တော် ကိုယ်တိုင်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး UNTAC ဝန်ထမ်းတွေအနေနဲ့ သူတို့လစာ သို့မဟုတ် ဝင်ငွေရဲ့ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ဒေသတွင်းသုံးစွဲဖို့အတွက် ငွေလဲလှယ်

စေဖို့ မေတ္တာရပ်ခံတဲ့ စာတစ်စောင်ကို ပေးပို့ခဲ့ပါတယ်။ အခုထိတော့ ပြန်ကြားချက်တစ်စုံတရာ မရရှိသေးပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်က ဆက်လက်ပြောပြသည်။

ဟွန်ဆန်သည် အကာရိုထံမှ ပြန်ကြားချက်တစ်ခု ရရှိခဲ့သည်။ လေ့လာကြည့်ရသည်မှာ UNTAC အဖွဲ့သည် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများအား ထိခိုက်စေသည့်အတွက် တာဝန်ရှိမှုကို ၎င်းတို့ဘာသာ ဖြေလွှတ်ခဲ့ပုံရလေသည်။ UNTAC အဖွဲ့၏ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ဝယ်ယူမှုကြောင့် အာလူးဈေးနှုန်းမှာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် တစ်ကီလိုဂရမ်လျှင် ၂၀၀ ရီရယ်လ်ရှိရာမှ ၄၅၀ ရီရယ်လ်သို့ မြင့်တက်ခဲ့သည်။ ကုန်သည်များကလည်း စတင်ဈေးကစားလာမှုကြောင့် ဆန်ဈေးနှုန်းမှာ ၅ ဆမျှအထိ မြင့်မားခဲ့သည်။ ထိုအရေးပေါ်အခြေအနေကို အကာရိုသည် မတုံ့ပြန်ဘဲ နှုတ်ဆိတ်နေဆဲဖြစ်သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်မှ သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားများအား UNTAC အဖွဲ့သည် ဈေးကွက်အတွင်းသို့ အပိုဆန်များ တင်သွင်းဖြန့်ဖြူးပေးရန် စဉ်းစားနေသည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏စိတ်အတွင်း၌ ကြီးမားသောအကျပ်ရိုက်မှုကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လှုပ်ရှားနေသည်။ အစိုးရ၌ အသုံးစရိတ်လိုငွေ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေပြီ ဟု သူကထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။ သာမန်ဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်အတွက် ထောက်ပံ့ရန် ငွေကြေးမရှိတော့ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

“ကမ္ဘာ့ဘဏ်ရဲ့ ကတိအရဆိုရင် ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅ သန်း အကူအညီရရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအကူအညီငွေတွေထဲက ၃၅ သန်းကို ပြည်တွင်းစားသုံးဖို့အတွက် စားသုံးကုန်တွေ တင်သွင်းဖို့ဖယ်ထားရမှာပါ” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။

တစ်ဖန် ပြုံးလျက် ဟွန်ဆန်က “ဒီလိုအကူအညီမျိုးတွေ လာဦးမယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လိုငွေပြမူဟာ လျော့နည်းလာပါလိမ့်မယ်” ဟု ပြောဆိုသည်။

ထိုစဉ်အတောအတွင်း အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်သည်လည်း လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ဆည်မြောင်းတာဝန်များ တည်ဆောက်ရန် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၇၀ ကျော်ကို ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရအား ချေးငှားရန် အလျင်အမြန်အတည်ပြုခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၌လည်း အခြားအစီအစဉ်

များရှိသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ငွေချေးငှားလိမ့်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ကို ဟွန်ဆန်ကထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သော်ငြားလည်း ထိုချေးငှားမည့်အစီအစဉ် မှာ ပျက်ပြားသွားခဲ့ရသည်။ ရက်အနည်းငယ်အကြာတွင် UNTAC အဖွဲ့၏ ဒုတိယစီးပွားရေး အတိုင်ပင်ခံအဖြစ် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော ကမ္ဘာ့ဘဏ် အရာရှိ မိုက်ကယ်ဝပ်ဒ် (Michael Ward) က အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅ သန်းချေးငှားမည့်ကိစ္စမှာ မူအားဖြင့် အတည်ပြုထားပြီးဖြစ်သော်လည်း နောက်ဆုံးအချိန်တွင် တားဆီးခံခဲ့ရသည်ဟု ဆိုသည်။

“ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅ သန်းချပေးမယ်ဆိုတဲ့သတင်း ငွေအရင်းအနှီးဈေးကွက်အတွင်း ရောက်သွားခဲ့မယ်ဆိုရင်၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေ ပိုမိုဆိုးရွားလာတယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ဈေးကွက်အတွင်းမှာ ဘေးဒုက္ခကြီးတစ်ခု ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါလိမ့်မယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က အေးဆေးစွာပြောဆိုခဲ့သည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ သွားရောက်ရန်ရှိသည့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်ထိပ်တန်းအရာရှိတစ်ဦးသည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ကမ္ဘောဒီးယားသို့ ငွေထုတ်ချေးခြင်းမှာ ယခုအခါ အလွန်အန္တရာယ်များသည်ဟု မှတ်ယူခဲ့သဖြင့် ၎င်း၏ခရီးစဉ်ကို ရုတ်တရက်ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ ချေးငွေမထုတ်ချေးတော့ခြင်း ၏ အခြားအကြောင်းရင်းတစ်ရပ်မှာ UNTAC အတွက် သီဟာနုနှင့် ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးရန်မှာ ပိုမိုခဲယဉ်းလာသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သီဟာနုမှာ ဘေဂျင်းသို့ ကင်ဆာရောဂါကုသရန် ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။ ချေးငွေကို ခွင့်မပြုမီ မင်းသားကြီး ၏ သဘောတူကြောင်း တံဆိပ်ခတ်နှိပ်မှု လိုအပ်လေသည်။ သို့ရာတွင် သီဟာနုက ထိုအခြေအနေတွင် သူ၏ဘုရင့်နန်းတော်၏ ထောက်ခံမှုကိုပေးရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ ဤအချက်က သူ၏ပြည်သူလူထု ကြုံတွေ့နေရသော ဒုက္ခ အကျပ်အတည်းကို စိတ်ဝင်စားမှုမရှိကြောင်း ပြသလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သူ၏ ပြည်သူလူထုမှာ အနည်းငယ်ပိုမိုကြာရှည်စွာ ဆင်းရဲဒုက္ခခံရပေဦးတော့မည်။

တစ်နာရီကြာ တွေ့ဆုံပြောဆိုမှုမှာ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန်အား လက်ဆွဲနှုတ်ထုတ်ခွင့်ခံကြသည်။ ဟွန်ဆန်နှင့် ရိုးလက်ရွှေ့နာရီဝတ်ဆင်ချုပ်ကြီးတို့မှာ ခမာနီပြောက်ကျားများလက်တွင်း ကူးရောက် ခဲ့ရသော နယ်မြေများ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်နိုင်ရေးစဉ်းစားရန် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။

မေလ၊ ၃ ရက်နေ့တွင် ခမာနီပြောက်ကျားများက အန်ကောဝတ်သို့ သွားရာမြို့တော် ဆီရင်ရီ(ပ်)ကို လျှပ်တစ်ပြက် ဝင်ရောက်စီးနင်းတိုက်ခိုက် သည့်အခါ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ လာရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည့် (သို့) လာရောက် လည်ပတ်မည့် နိုင်ငံခြားသားများ၏ စီးပွားရေးယုံကြည်မှုမှာ အနိမ့်ဆုံးအဆင့် သို့ ထိုးကျသွားခဲ့သည်။ ပြောက်ကျားများသည် လမ်းမကြီးများတစ်လျှောက် ခုံးပစ်လောင်ချာများဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သည်။ စီးပွားရေးပျက်ပြားစေရန်နှင့် လကုန်ပိုင်းတွင် ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲပျက်ပြားစေရန် လက်ပစ်ဗုံးများဖြင့် ပစ်ခတ်သည်။ UNTAC ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ အဲရစ်ဖော့ (Eric Falt) က ဤတိုက်ခိုက်မှုမှာ နှစ်နှစ်အတွင်း အကြီးမားဆုံး တိုက်ခိုက်မှုဖြစ်သည်ဟုဆို သည်။ ပြောက်ကျားအင်အား ၃၀၀ ခန့်က ဆီရင်ရီ(ပ်)လေဆိပ်၊ လျှပ်စစ်တတ်အားပေးစက်ရုံ၊ ဈေးနှင့် အစိုးရ၏ ပြည်နယ်စစ်တပ်ဌာနချုပ်တို့ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဟွန်ဆန်အစိုးရက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။ အစိုးရက ပြောက်ကျား ၁၄ ဦးကို သုတ်သင်နိုင်ခဲ့ပြီး နှစ်ဦးကို အရှင်ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်ဟု ကြေညာခဲ့သည်။ အဆိုပါ ၅ နာရီကြာ တိုက်ခိုက်မှုတွင် ဘုရင့်ဘက်တော်သား များနှင့် အစိုးရဘက်တို့မှ တစ်ဦးစီကျဆုံးခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ဖော့ကမူ ခမာနီအဖွဲ့မှ လေးဦး၊ အစိုးရတပ်သားတစ်ဦးနှင့်၊ ကမ္ဘောဒီးယားအရပ်သား နှစ်ဦး စုစုပေါင်း ၇ ဦး သေဆုံးခဲ့သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

နယူးဇီလန်တပ်ရင်းမှ ကုလသမဂ္ဂတပ်ဖွဲ့များက ပြောက်ကျားများကို ပြန်လည်ပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပြောက်ကျားများမှာ ဆုတ်ခွာထွက် ပြေးသွားကြသည်။ ဆီရင်ရီ(ပ်)မှာ နောက်မကြာမီ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များလက်တွင်း ပြန်လည်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် နိုင်ငံခြားခရီးသွားဧည့်သည် များမှာ နိုင်ငံ၏အကြီးမားဆုံး ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဝင်ငွေရရှိရာ အန်ကောဝတ် ဘုရားပုထိုးများသို့ မသွားရောက်ဝံ့ကြတော့သဖြင့် စီးပွားရေးအပေါ် များစွာ ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ ဤတိုက်ခိုက်မှုမဖြစ်ပွားမီကတည်းကပင် နိုင်ငံခြားခရီးသွား လုပ်ငန်းမှာ ကျဆင်းလာနေပြီးဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သောတစ်နှစ်က ဟိုတယ်များ၌ တည်းခိုသူဦးရေ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ရာမှ ယခုအခါ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းလာခဲ့သည်ဟု အစီရင်ခံစာများက ဖော်ပြနေသည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက်စောစောတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ်၌

အိပ်နေကြစဉ် အစိုးရအရာရှိတစ်ဦးက ကျွန်တော်တို့ကို လာခိုးသည်။ သူက ကျွန်တော်တို့အား လအနည်းငယ်ခန့်ကမှ ဆွန်ဆန်၏ ခမာပြည်သူ့အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KPNLAF) မှ ခွဲထွက်ပြီး ဟွန်ဆန်၏စစ်တပ်သို့ ဘက်ပြောင်းဝင်ရောက်လာခဲ့သည့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးပန်းထေးနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်မည့် သတင်းကိုလာပေးသည်။ ပန်းဖွားပခုံးဒေါက်နှင့် ဆုတံဆိပ်များ ချိတ်ဆွဲဆင် ယင်ထားသော ကာကီယူနီဖောင်းဝတ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးက ဆီယင်ရီ(ပ်)မြို့တွင်း ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုတွင် ရာနာရစ်စစ်တပ်မှ စစ်သားများသည် ခမာနီများ နှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုသည်။ ရာနာရစ်၏ လွတ်လပ်သော ကမ်းပူးချား အမျိုးသားတပ်မတော် [National Army of Independent Kampuchea (Anki)] မှ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ဦးနှင့် စစ်သားတစ်ဦးတို့ကို ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်ဟု ဗိုလ်ချုပ်ကြီးကပြောဆိုသည်။ ယင်းသို့တိုက်ခိုက်မှုတွင် ပါဝင်မှုမှာ မှန်ကန်ပါက ဘုရင့်ဘက်တော်သားများသည် ခမာနီပြောက်ကျားများ နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားဆဲဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို အတည်ပြုနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ UNTAC အဖွဲ့၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူဖော့က ငြင်းဆိုနေကျအတိုင်း “ဒီစွပ်စွဲချက် တွေကို ကျွန်တော်အတည်မပြုနိုင်ပါဘူး”ဟု ပြောဆိုသည်။ သို့ရာတွင် UNTAC တပ်မတော်အရာရှိတစ်ဦးက ယခုနှစ်အစောပိုင်းက ကပ်ပုန်ချန် ပြည်နယ်၌ ပစ်သတ်ခံခဲ့ရသော ခမာနီပြောက်ကျားအချို့တွင် ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင် အသိအမှတ်ပြုကဒ်ပြားများ ကိုင်ဆောင်ထားကြသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်ဟု ကျွန်တော်တို့အားပြောပြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကြီးထေးက “ဖန်စင်ပက်အရာရှိတစ်ယောက် ဆီရင်ရီ(ပ်) မြို့ထဲမှာ လက်ပစ်ဗုံးပစ်ခွဲလိုက်တာကို ကျွန်တော်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ နောက် မြို့ထဲမှာ မော်တော်ဆိုင်ကယ်လျှောက်စီးနေတဲ့ ဖန်စင်ပက်ပါတီအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီလူကိုတော့ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့က ပစ်ချနိုင်ခဲ့ ပါတယ်။ နောက်တော့ ဖန်စင်ပက်ပါတီက ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ဦးဟာ တရုတ်လုပ်စစ်ဂျစ်ကားတစ်စီးနဲ့ မြင်မြင်ကရာသေဆုတ်နဲ့ ပစ်ခတ်နေပါတယ်။ အဲဒီလူကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ ဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့ပါတယ်”ဟု ပြောပြသည်။

သို့ရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးထေးက ထိုဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးအမည်ကို မသိရှိပေ။ မည်သည့်အချိန်တွင် ထိုသူအား ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်ကိုလည်း မပြော

နိုင်ခဲ့ပေ။ သူက ထိုဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးအား မေးမြန်းစစ်ဆေးရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပင်
သို့ခေါ်ယူခွင့်ပြုရန် ဟွန်ဆန်အား မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်ဟု ပြောကြားသည်။

“ကျွန်တော်တို့ သူ့ကိုနှစ်ရက် (သို့) သုံးရက်လောက် ထိန်းသိမ်း
ထားမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူကပြောပြသည်။

တွေ့ဆုံပြောဆိုမှု၌ ပါဝင်တက်ရောက်နေသော ဟွန်ဆန်၏ စကားပြန်
ဒုတိယဝန်ကြီးအုချိုကီမန်က “ဟိုအရင်တုန်းကလည်းပဲ ကျွန်တော်တို့
ဖန်စင်ပက်အရာရှိတွေကို လက်ပူးလက်ကြပ် ဖမ်းဆီးရမိဖူးပါတယ်။ ခမာနီနဲ့
ဖန်စင်ပက်တို့ဟာ ပူးပေါင်းလိမ်လည်မှုကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့
အနေနဲ့ ကောက်ချက်ဆွဲလိုပါတယ်”ဟု ပြောဆိုသည်။

ဆက်လက်၍သူက ဖန်စင်ပက်စစ်သားများသည် (ဆီရင်ရိ(ပ်)တိုက်
ခိုက်မှုအတောအတွင်း)၎င်း၏စစ်တပ် ရေဒီယိုဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းကို ခမာနီပိုင်
လမ်းလျှောက်စကားပြောစက်များကို အသုံးပြု၍ အနှောင့်အယှက်ပေးခဲ့ကြ
သည်ဟု ပြောကြားသည်။

နိုင်ငံရေးအကြမ်းဖက်မှုမီးများသည် တောရောမြို့ပါ တောက်လောင်
လျက်ရှိသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနားဟိုတယ်အတွင်းမှပင် သေနတ်သံများကို
ပီပီပြင်ပြင် ကြားနေရသည်။ လမ်းမများပေါ်၌ ဟွန်ဆန်၏စစ်တပ်မှ စစ်သား
များသည် ၎င်းတို့၏ဒေါသချုပ်တည်းမှုကို ဖြေလျှော့ထွက်ပေါက်ပေးသည့်
အနေနှင့် လေထဲသို့သေနတ် ပစ်ဖောက်မှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် နီးကပ်လာသည့်အတွက် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊
မတ်လ ၁ ရက်မှ မေလ ၁၄ ရက်အတွင်းကာလမှာ အကြမ်းဖက်မှုများ
အထူးပင်ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ပရိဗီဟီးယားပြည်နယ်၊ ချိုအန်ခမန်
ဒေသ၌ အခြေပြုထားသော ပါကစ္စတန်တပ်ရင်းတစ်ရင်းသည် မေလ ၇
ရက်နေ့တွင် ခမာနီတို့၏ စိန်ပြောင်းလက်နက်ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရ
သည်။ ပါကစ္စတန်စစ်သားတစ်ဦး၏ ကျောဘက်တွင် စိန်ပြောင်းကျည်ဆံ
အစအနများ ထိမှန်ဒဏ်ရာရခဲ့သည်။ အစောပိုင်းတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော စက်ဆုပ်
ရွံရှာဖွယ်ရာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခု၌ ခမာနီတို့၏ အကြောင်းမဲ့ရန်စတိုက်ခိုက်မှုကြောင့်
ကမ်ပူပ်ချန်ပြည်နယ်အတွင်း တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ကိုလံဘီယာအရပ်
ဖက် ရဲသားတစ်ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ထိုသူသည် သူ၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်

ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို ဆေးကုသမှုခံယူရန် ပြည်နယ်ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင်ပေးနေစဉ် တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လနှင့် ၁၉၉၃ မေလလယ်အထိ ကာလအတောအတွင်း UNTAC အဖွဲ့၏ ငြိမ်းချမ်းမှုထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ဝင် ၁၃ ဦးကျဆုံးခဲ့ရပြီး အခြား ၅၄ ဦးတို့မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ခမာနီတို့နှင့်ဖြစ်ပွားသော တိုက်ခိုက်မှုများတွင် ဒဏ်ရာများရရှိခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သောဖြစ်ရပ်များ၌ ပြောက်ကျားတို့ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိကြောင်း ထင်ထင်ရှားရှားမတွေ့ရပေ။ သေဆုံးကြသူများမှာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ ဘူးလ်ဂေးရီးယား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ကိုလံဘီယာ၊ ဂျပန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတို့မှ တပ်ဖွဲ့ဝင်နှင့် ဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်။

ကျေးဇူးတင်မခံရဘဲ လုပ်ကိုင်ပေးနေကြရသော UNTAC ငြိမ်းချမ်းမှုထိန်းသိမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များသာ ကျဆုံးထိခိုက်မှု ခံရသူများမဟုတ်ပေ။ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံး၌ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများက ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများကို နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုအဖြစ် အတုံးအရုန်းသတ်ဖြတ်နေခဲ့ကြသည်။ မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ကမ်ပုန်ချန်ပြည်နယ်၊ တဘွန်ခမ္မန်ခရိုင် ဖန်စင်ပက်ပါတီရုံးလုပ်သားတစ်ဦး၏ ရုပ်အလောင်းကို ရေတွင်းတစ်တွင်းအတွင်း၌ တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထိုလုပ်သားမှာ ဟွန်ဆန်၏ SOC အစိုးရအဖွဲ့သားများက ပြန်ပေးဆွဲခေါ်ဆောင်သွားပြီးနောက် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင် ၈ ဦးသည် SOC အစိုးရအဖွဲ့၏ ပါတီလုပ်သားများ၏ နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်ဟု UNTAC လေ့လာမှုတစ်ခုက ဖော်ပြထားသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ခမာနီတို့က SOC အစိုးရအဖွဲ့လုပ်သားသုံးဦးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတောအတွင်း ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင်တစ်ဦးက SOC အစိုးရအဖွဲ့ဘက်မှ လူတစ်ဦးကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရန်ငြိုးကို အခြေခံ၍ ပစ်သတ်ခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများက နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကို ကျဆင်းစေခဲ့ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမည့်သူများကို ကြောက်လန့်ထွက်ပြေးစေခဲ့သည်။ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်သည့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ အမြတ်ငွေမှာ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမျှကျဆင်းခဲ့သည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ရစ်ချတ်တိုးက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေကြသည့် စင်ကာပူနိုင်ငံသား ၅၀ ကျော်အနက်မှ တစ်ဝက်ခန့်သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ပမာဏကို

လျှော့ချခဲ့ကြပြီး စင်ကာပူသို့ ပြန်သွားခဲ့ကြသည်ဟု ပြောဆိုသည်။ တိုးကမူ သူသည် အကြမ်းဖက်မှုရှိသော်ငြားလည်း ကမ္ဘောဒီးယား၌ နေထိုင်လုပ်ကိုင် သွားမည်ဟု ဆက်လက်ပြောကြားသည်။ သူက “သတ္တိမရှိလျှင် ရွှေထီးဆောင်း ရဖွယ်မရှိ”ဟုပြောဆိုသည်။

ခရီးသွားလုပ်ငန်းမှာ ဆက်တိုက်အထိနာခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ သို့ ခရီးသွားရန်မှာ လုံခြုံစိတ်ချရမှု မရှိတော့ကြောင်း အမေရိကန်အစိုးရ၏ ထုတ်ပြန်သတိပေးချက် ထွက်ပေါ်လာပြီးနောက် အမေရိကန်နိုင်ငံခြား ခရီး သည်အဝင်မှာ သိသိသာသာ ရပ်စဲသွားခဲ့သည်။ ဂျပန်ခရီးသွားအုပ်စုများက ၎င်းတို့၏ ကမ္ဘောဒီးယားခရီးစဉ်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်သောအခါ ဂျပန်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ ပိုင်ဆိုင်သော ခရီးသွားလုပ်ငန်း အေဂျင်စီများမှာ ပိတ်ပစ်ရသည့်အခြေသို့ ဆိုက်ခဲ့သည်။ အခြားဂျပန်ကုမ္ပဏီ တစ်ခုကလည်း ၎င်း၏လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေမှုများ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သို့ လျှော့ချခဲ့ပြီး ဂျပန်လူမျိုးဌာနခွဲ မန်နေဂျာမှာ တိုကျိုသို့ပြန်သွားခဲ့သည်။

စိတ်သောကရောက်နေသော မြို့ပြလေကြောင်းဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး လည်းဖြစ်၊ ကမ်ပူချားလေကြောင်းလိုင်း၏ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာလည်းဖြစ် သည့် တက်(ပ်)ဟင်းက ဖန္ဒမ်းပင်မှ ဆီရင်ရိ(ပ်)သို့ နေ့စဉ်ပျံသန်းပြေးဆွဲ နေသော လေယာဉ်အခေါက်ရေကို ၇ ခေါက်မှ ၂ ခေါက်သို့ လျှော့ချခဲ့ရ သည်ဟုပြောဆိုသည်။

“ဝင်ငွေဘယ်လောက် ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ရတယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားသာစဉ်း စားကြည့်ပေတော့ဗျာ”ဟု သူကပြောဆိုသည်။

အမေရိကန်စီးပွားရေး ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုဖြစ်သည့် Otis Elevator ၌ အင်ဂျင်နီယာအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသော ခန်းချန်ဒရာက သူ၏ကုမ္ပဏီ သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ကုန်သွယ်ရေး ပိတ်ဆို့အရေးယူမှု ပြန် လည်ရပ်သိမ်းပြီးနောက် ဓာတ်လှေကား ၅ စင်းရောင်းချခဲ့ရသော်လည်း နောက်နှစ်တွင်မူ ဓာတ်လှေကားတစ်စင်းမျှပင် မရောင်းရတော့ဟု ဆိုသည်။

စင်ကာပူနိုင်ငံသားတစ်ဦးက စစ်မက်နှင့်ပတ်သက်၍ ထိတ်လန့်မှု အကြောင်းကို “နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေက သူတို့ရဲ့ကုန်ပစ္စည်း သို့လှောင်မှုကို လျှော့ချလိုက်ကြပါပြီ။ အခြေအနေဆိုးဝါးလာရင် ငွေသားအဖြစ် အလွယ်တကူ

ပြောင်းလဲနိုင်မယ့် ပမာဏကိုပဲ ကိုင်ထားကြပါတယ်။ အလွယ်တကူရွှေ့ပြောင်း သွားနိုင်ဖို့အတွက်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု အကျဉ်းချုပ်၍ ပြောကြားသည်။

ဤအလန့်တကြားဖြစ်မှုကြီးက ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများအပေါ်၌ လည်း သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ဇီရယ်လ်ငွေကြေးကို စွန့်ပစ် လိုက်ကြပြီး ကြိုတင်ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် ရွှေနှင့်အမေရိကန်ဒေါ်လာများ ကို ဝယ်ယူနေကြသည်။ သို့ရာတွင် အဓိကဂျပန်ကုန်သွယ်ရေး ကုမ္ပဏီကြီး များမှာ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားခြင်း မရှိကြ ပေ။ ထိုကုမ္ပဏီများစွာတို့သည် ဖခွမ်းပင်၌ ကုမ္ပဏီရုံးခန်းများ ဖွင့်လှစ်ထားကြ သူများဖြစ်သည်။ ဂျပန်ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ အထွေထွေမန်နေဂျာ ဆူဂီယိုကိုဘူရိုက အမြတ်အစွန်း မြန်ဆန်စွာရရှိရေးအတွက် တရုတ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ ကမ္ဘောဒီးယား၌ ရှိနေကြစဉ် ဂျပန်ကုမ္ပဏီ ၁၇ ခုသည်လည်း ကမ္ဘောဒီးယား ၌ နေထိုင်ကြရမည်ဖြစ်ပြီး ဂျပန်အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ငွေဖြင့် အကောင်အထည် ဖော်လုပ်ဆောင်မည့် အဓိကအခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခွင့် ရရှိရေးအတွက် ပြိုင်ဆိုင်ကြရမည်ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ခမာနီတို့သည် ၎င်းတို့၏အပြုအမူများအားဖြင့်သာ နိုင်ငံအတွင်း ထိတ်လန့်ခြောက်ခြားအောင် ဖန်တီးနေသည်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့၏စကားလုံး များဖြင့်ပါ ရုတ်ရုတ်သံသံဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်နေကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင် ဒီယူဆန်ဖန်က ငွေကြေးတန်ဖိုးကျဆင်းရခြင်းမှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အကုန်တွင် UNTAC အဖွဲ့ ထွက်ခွာသွားမှုနှင့် နိုင်ငံခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားကြ ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ပြစ်တင် ဝေဖန်ထားသည့် ကြေညာချက်တစ်စောင်ကို မြို့တော်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ဆန်ဖန်က “နိုင်ငံငွေကြေးတန်ဖိုး ကျဆင်းမှုဟာ ဖြစ်ပေါ်နေဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဖခွမ်းပင်မှာ ဈေးတွေပိတ်ကုန်တယ်။ ကုန်စုံဆိုင်တွေ၊ ဈေးဆိုင်တွေ လုယက်ခံခဲ့ရတယ်။ လက်ပစ်ဗုံးနဲ့ တိုက်ခိုက်မှု တွေ တိုးပွားလာခဲ့တယ်။ လူတိုင်းက တန်ဖိုးမရှိတော့တဲ့ ဇီရယ်လ်ငွေအပေါ် ကိုပဲ အပြစ်ပုံချကြတယ်။ ဖခွမ်းပင်ရုပ်သေးအစိုးရဟာ တကယ့်ကို အခြေအနေ မဟန်တဲ့အနေအထားမှာ ရောက်နေတယ်ဆိုတာ ကြည့်တဲ့သူတိုင်း မြင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအစိုးရဟာ ဒေါ်လာငွေအရေးပေါ် လိုအပ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့်

တရားဥပဒေဆိုင်ရာ အတားအဆီးတွေကိုတော့ ကျော်လွှားရပါလိမ့်မယ်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဆန်ဖန်က ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ထောက်ပံ့ချေးငွားမည့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၅ သန်း ပိတ်ဆို့တားဆီးခံရမှုကို ရည်ညွှန်းပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။

“ဘယ်နိုင်ငံတကာ ငွေကြေးအဖွဲ့အစည်းမှ ဖခွမ်းပင်အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ တိုက်ရိုက်ညှိနှိုင်းလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အနိုင်ရမှသာဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်”ဟု ဆန်ဖန်ကပြောဆိုသည်။

ဦးယူဆန်ဖန်သည် UNTAC အဖွဲ့အား ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ချေးငွေထုတ်ပေးရန် မရပ်မနား အားထုတ်နေမှုအတွက် ပြစ်တင်ရှုတ်ချခဲ့သည်။ ဤသို့ ကြိုးပမ်းပေးနေခြင်းမှာ ငွေကြေးအခက်အခဲကြောင့် စီးပွားရေးပြိုလဲမည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသော ဖခွမ်းပင်အစိုးရကို UNTAC အဖွဲ့က ကယ်တင်ရန် အပူတပြင်း လုပ်ဆောင်နေမှုကို ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်စေသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ချေးငွေမှာ ဖခွမ်းပင်အစိုးရ အသက်ဆက်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုရန် အရေးတကြီးလိုအပ်နေမှု၏ သက်သေပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆန်ဖန်ကပြောကြားသည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားမှုနှင့် မျှော်လင့်ခြင်းပျက်သုဉ်းခြင်းတို့က ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ မြို့တော်တစ်ခုလုံးရှိ ပြည်သူလူထု၏ စိတ်အာရုံအပေါ် လွှမ်းမိုးဖိစီးထားမှုတို့ကြောင့် စိုးရိမ်ပူပန်နေသော အခြေအနေတွင် ဟွန်ဆန်သည် ဖခွမ်းပင်သို့ အလည်အပတ်ရောက်ရှိလာသော ထိုင်းနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ပရာဆွန်ဆွန်းသီရိအား မေလ ၇ ရက်နေ့တွင် အာမခံချက်ပေးခဲ့သည်။ အကယ်၍ သူ၏ပါတီရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရခဲ့ပါက ထိုင်းကုမ္ပဏီများနှင့် အားလုံးသော ကမ္ဘောဒီးယားပါတီ လေးခုစလုံးတို့အကြား စီးပွားရေးသဘောတူညီချက်များကို လေးစားလိုက်နာမည်ဖြစ်ကြောင်း အာမခံပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုင်းနှင့်ခမာနီတို့အကြား သဘောတူထားသည့် စီးပွားရေးကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းများကိုပါ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခွင့် ပေးမည်ဟု အာမခံခဲ့သည်။ ထိုင်းစီးပွားရေးကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးမည်ဟု သော သူ၏ကတိစကားအတွက် အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ၎င်းတို့

အာဏာရရှိလာသည်အခါတွင် ၎င်း၏အစိုးရကို ထိုင်းနိုင်ငံက အသိအမှတ်ပြု ထောက်ခံရန် အာမခံချက်တောင်းခံခဲ့သည်။

စီးပွားရေးသဘောတူစာချုပ်များအတွက် အာမခံချက်နှင့် နိုင်ငံရေးအရ အသိအမှတ်ပြုခံရရေးကို သဘောတူလဲလှယ်နိုင်ခဲ့ခြင်းမှာ ဟွန်ဆန်၏ပိုင်နိုင် ကျွမ်းကျင်သော စီစဉ်လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ၏ သစ္စာခံမှုအရွှေ့အပြောင်းကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုင်းတို့သည် ရာနာရစ်၏ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီနှင့် ခမာနီတို့နှင့် ရင်းနှီးစွာမဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ပြီး နောက် ယခုအခါ ဟွန်ဆန်အား လက်ကမ်းကူညီရန် ခြေလှမ်းလှမ်းနေပြီဖြစ် သည်။ ရာနာရစ်၏ လူများက ဤသဘောတူညီမှုကို သံသယဖြင့် ရှုမြင်ခဲ့ကြ သည်။ ၎င်းတို့က ထိုင်းနိုင်ငံသည် ထိုင်းစီးပွားရေးအကျိုးစီးပွားကို မိတ်ဆွေ ဟောင်းတို့ ထက်ပို၍ ဦးစားပေးအလေးထားခဲ့သည်ဟု သဘောထားကြ သည်။ ဒေါ်လာသန်းရာပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးရှိသည့် စီးပွားရေးသဘော တူညီချက်များအပြင် ထိုင်းတို့က ဘန်ကောက်နှင့် ဆီရင်ရီ(ပ်)အကြား လေကြောင်းလိုင်းသစ်ဖွင့်လှစ် ပြေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို တိုးမြှင့် ရန်မျှော်လင့်ထားသည်။ ဤလေကြောင်းဆက်သွယ်ရေး သဘောတူညီချက် မှာ ထိုင်းတို့အတွက် အရေးပါသော အဓိကစီးပွားရေးအာဏာသိမ်းမှုဟု မှတ်ယူခဲ့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ဟိုတယ်များ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း နှင့် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းတို့တွင် အနည်းဆုံး အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၀၀ တန်ဖိုးရှိ ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးလုပ်ငန်း စီမံချက်များ၏ ကံကြမ္မာ အပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်နေခဲ့ရသည်။

ဟွန်ဆန်နှင့်အတူ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်သည့်အပြင် ထိုင်းတို့သည် ခမာနီတို့နှင့် လျှို့ဝှက်လုပ်ကိုင်နေသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှလည်း ဒေါ်လာ ငွေအမြောက်အမြား ရရှိနေပေသည်။ ခမာနီတို့အနေဖြင့်လည်း အကယ်၍ ထိုင်းကုမ္ပဏီများနှင့် သဘောတူစာချုပ်များအတိုင်း သစ်ခုတ်လှဲထုတ်ယူခြင်း နှင့် ရတနာသတ္တုတူးဖော်ခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်နိုင်မည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့အဖို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းတစ်ထောင်မျှ ဝင်ငွေရရှိနိုင်ပေသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအစိုးရ (SOC) နှင့် တရားဝင်စီးပွားရေး လုပ်ကိုင် နေမှုအပြင် ထိုင်းသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြဋ္ဌာန်းထား

သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ သစ်ခုတ်လှဲတင်ပို့ခြင်း မပြုရဟူသော ကုလသမဂ္ဂ၏ ပိတ်ပင်မှုကို အကြီးမားဆုံးချိုးဖောက်သည့် နိုင်ငံလည်းဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့အထိ ထိုင်းကုမ္ပဏီများက ကုလသမဂ္ဂ၏ ပိတ်ပင်တားမြစ်ချက်ကို ချိုးဖောက်သည့် ဥပမာဖြစ်ရပ် ၂၁ ခုရှိခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်အထိ ၎င်းတို့ခုတ်လှဲသယ်ယူသွားခဲ့ကြသည့် သစ်လုံးပမာဏမှာ ၂၁,၈၀၀ ကုဗမီတာဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် မော်ဝါဒီလူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်သည့်အစိုးရတစ်ဖန် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံနှင့် နောက်ဆုံးယခုအခါ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးသောနိုင်ငံအဖြစ် အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲလာခဲ့သည်မှာ စက်ဝိုင်းတစ်ပတ်ပြည့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ရက်သတ္တ ၆ ပတ်ကြာ ကျင်းပပြုလုပ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးမှုများမှာ ပြေလလယ်တွင် စတင်ရန်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်၊ ရာနာရစ်နှင့် ဆွန်ဆန်တို့မှာ ဇန်နဝါရီလမှစ၍ ပြည်နယ်များသို့ ဖြန့်ကျက်စည်းရုံးရေး ဆင်းခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ မိမိပါတီအား ထောက်ခံမဲပေးရန် မဲဆွယ်ခဲ့ကြပြီဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ မဲဆွယ်ဟောပြောမှုများက နိုင်ငံရေးဇာတ်လိုက်ကျော်များကို ထိခိုက်နာကျင်စေခဲ့သည်။ ရာနာရစ်က ဟွန်ဆန်အစိုးရအား အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများ ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုသည်။ ဟွန်ဆန်ကလည်း နိုင်ငံပိုင်ရုပ်မြင်သံကြားမှတစ်ဆင့် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများသည် ခမာနီတို့၏ ကျွေးမွေးထောက်ပံ့မှုကို ရယူနေကြသည်ဟု ပြန်လှန်စွပ်စွဲတုံ့ပြန်ခဲ့သည်။ ခမာနီတို့ကမူ မဲထည့်မည့် ပြည်သူများကို မဲထည့်အောင် စတင်ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။

UNTAC အဖွဲ့၏ ရွေးကောက်ပွဲအရာရှိချုပ် ရယ်နီနယ်လ်ဩစတင် (Reginald Austin) က “ခမာနီတွေက မဲပေးမယ့်သူတွေရဲ့ မှတ်ပုံတင်ကတ်တွေကို ဆုတ်ဖြုတ်ပစ်ခဲ့တဲ့အမှု ၂၀ လောက်ကိုပဲ ကျွန်တော်တို့သိခဲ့ရပါတယ်” ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ပြောက်ကျားတို့၏ နည်းဗျူဟာမှာ မှတ်ပုံတင်ကတ်များကို ဆွဲဆုတ်ပြီး မဲပေးသူအမည်ပါ ကျွန်တစ်ဝက်ကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က ရွာသားများအား ၎င်းတို့သည် မကြာမီပြန်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အကယ်၍ မဲထည့်ကြောင်းတွေ့ရလျှင် မဲပေးသူများကို သတ်ဖြတ်ပစ်မည်ဟု သတိပေး

ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ မဲပေးကြောင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိပြီး နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်လန့်မှုက ကျေးရွာသားများကို တုန်လှုပ်ခြောက်ခြားစေခဲ့သည်။

ခမာနီတို့က ယင်းသို့ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သော်လည်း အကြောင်းမထူးခဲ့ပေ။ မေလ၊ ၂၃ မှ ၂၈ ရက်နေ့အထိ ၆ရက်ကြာ မဲပေးပွဲကာလအတွင်း မဲထည့်ရန် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြသော လူဦးရေ ၄.၇ သန်းအနက် ၄.၂ သန်းက မဲထည့်ခဲ့ကြသည်။

သီဟာနု၏ ဂန္ထဝင်မြောက် သရုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘုရင့်နန်းတော်ရှိ ရာဇပလ္လင်ပေါ်တွင် မင်းသားကြီးသည် ခမာရိုးရာ အခမ်းအနားဘောင်းဘီဝတ်စုံကိုဝတ်ဆင်လျက် ခုံခုံညားညားထိုင်လျက် ထွက်ပေါက်မရှိသော ဧည့်ပရိသတ်များဖြစ်သည့် အစိုးရအဖွဲ့သစ်နှင့် ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမှစ၍ ပထမဦးဆုံးလွတ်လပ်မှုရှိသော ရွေးကောက်ပွဲဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသည့် အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ၁၂၀ ဦးတို့ကို မိန့်ခွန်းဖြေနေ၏။ ဤနေ့ကား ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၂ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ သီဟာနုသည် သူ၏ဘဝအကြောင်း၊ သူ၏ပြင်းပြသော ဆန္ဒများ၊ သူသည် သူ့ဝန်ကြီးများအား မည်သို့ဆုတ်ဆိပ်များ ချီးမြှင့်ဂုဏ်ပြုခဲ့ပုံ၊ အချို့ကို ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူးများ ခန့်အပ်ခဲ့ရပုံတို့ကို ၄ နာရီကြာမရပ်မနားဘဲ ပြောကြားနေခဲ့သည်။ သီဟာနုက သူသည် သူ၏သားချက်္ကရာပွန်အား လွန်ခဲ့သောတစ်လခန့်က အရှေ့ပိုင်းပြည်နယ် ၃ ခုပါဝင်သော ခွဲထွက်နယ်မြေ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီးနောက် ကြယ်လေးပွင့်တပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူးသို့ တိုးမြှင့်ပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ဟု ပြောဆိုသည်။

“ကြယ်နစ်ပွင့်တပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အဆင့်ပဲရှိသေးတဲ့ ချက်္ကရာပွန်က သူ ကြယ်လေးပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူးလိုချင်ကြောင်း ကျွန်တော့်ကိုပြောပြပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူရာထူးမတိုးတာ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာပြီဖြစ်လို့ပါပဲ”ဟု သီဟာနုကပြောဆိုသည်။ “ဒါနဲ့ ကျွန်တော်က သူစိတ်ချမ်းသာအောင် ကြယ်လေးပွင့်တပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရာထူး တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော့်မှာ ချီးမြှင့်နိုင်တာဆိုလို့ ကြယ်ပွင့်တွေပဲရှိပါတယ်။ ငွေကြေးတော့ မရှိဘူး”ဟု သီဟာနုကရှင်းပြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အခမ်းအနားကျင်းပရာ ခန်းမကြီး၏ စကြန်လမ်းပေါ်မှ ငိုက်မျဉ်းဖွယ် ဘုရင့်နန်းတွင်းခေလေထုံးစံအတိုင်း ပြုလုပ်နေသော အခမ်းအနားကို ကြည့်ရှုနေကြသည်။ အသစ်ချပ်ချွတ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ကြသည့် လွှတ်တော်အမတ်များမှာ ၎င်းတို့၏ဝတ်စုံသစ်များဖြင့် မသက်မသာ ထိုင်နေရင်း တစ်မေးခန့်အိပ်ပျော်ကုန်ကြသည်။ အခမ်းအနားပြီးဆုံးသောအခါ ၎င်းတို့မှာ ပျော်ရွှင်သွားကြပြီး သီဟာနုမှာ နန်းတွင်းသုံးထီးအမိုးအောက်တွင် နေရိပ်ခိုလျက် နေ့လည်စာသုံးဆောင်ကြမည့် အမိုးဖွင့်ခန်းမကြီးဆီသို့ လွှတ်တော်အမတ်များကို ဦးဆောင်ခေါ်ဆောင် လာခဲ့သည်။

ထိုနေရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန်ထံချဉ်းကပ် သွားခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံရေးရှုံးနိမ့်မှုနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီးနောက် ၎င်း၏အခြေအနေအကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ သူ၏ပါတီသည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ဒုတိယနေရာသာ ချိတ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးဩဇာမှာ ဆုံးရှုံးပွန်းပဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ နိုင်ငံအဝှန်းမှ ပြည်သူများက ဟွန်ဆန်အား ၎င်းတို့ယုံကြည်အားထားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် လေးစားမြဲလေးစားလျက်ရှိကြသည်။ လေယူရာမယိမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် အားကိုးနေကြဆဲဖြစ်သည်။ ထို့အတူ သူ၏ကြီးထွားလာသော တန်ခိုးဩဇာကို သတိဖြင့်စောင့်ကြည့်ဝေဖန် နေသူများလည်းရှိလေသည်။ ရာနာရစ်နှင့် တစ်မူထူးခြားစွာ တွဲဘက်လျက် ဟွန်ဆန်မှာ သူ၏ ယာယီကမ္ဘောဒီးယား အမျိုးသားအစိုးရအဖွဲ့ (Provisional National Government of Cambodia) ၏ ပူးတွဲသမ္မတရာထူးသစ်၌ အဆင်ပြေစပြုလာပြီ ဖြစ်သည်။ ဤယာယီအစိုးရအဖွဲ့သည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအကုန်တွင် ဘုရင့်အစိုးရသစ်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာသည့်အထိ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

နေ့လည်စာ သုံးဆောင်မည့် ခန်းမကြီးသို့ လမ်းလျှောက်သွားကြရင်း ဟွန်ဆန်သည် “ကျွန်တော်တို့ပါတီနဲ့ ဖန်စင်ပက်ပါတီတို့ဟာ အတူလက်တွဲပြီး အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြပါတော့မယ်။ ဒါဟာ အခုအချိန်မှာ အလွန်ကောင်းတဲ့ ဆက်ဆံမှုတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်” ဟု အင်္ဂလိပ်လို ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အစောပိုင်း ရက်သတ္တတစ်ပတ်ခန့်ကပင် ရာနာရစ်ကလည်း အလားတူသဘောထား မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဟွန်ဆန်နှင့် ရာနာရစ်တို့

နှုတ်ဖျားမှ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သော စကားများမှာ ၂၃ နှစ်ကြာ ပြည်တွင်း စစ်ချုပ်ငြိမ်းရေးကို အချက်ပြလိုက်ပြီဟု မှတ်ယူရန်ရှိလေသည်။ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးညွှန်ပေါင်းအစိုးရ အဖွဲ့တစ်ရပ် အမြန်ပေါ်ပေါက်လာတော့မည့် လက္ခဏာတစ်ရပ်လည်းဖြစ်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေးသည် အမှန်ပင်ထူးဆန်းသော သဗ္ဗရန် ပေါင်းစုံ ရောပြွမ်းပါဝင်နေသည့် အရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရသည့် ရာနာရစ်မှာ သူ့ဘာသာစိတ်ကြိုက် အစိုးရဖွဲ့ရန် အတိအလင်း တောင်းဆိုနိုင် ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ တစ်ဦးတည်းအစိုးရ ဖွဲ့နိုင်သည့် စုစုပေါင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်အရေအတွက်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ မရရှိခဲ့သည့်အတွက် အစိုးရဖွဲ့ရန်အခက်အခဲရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၏ ပကတိနိုင်ငံရေး အခြေ အနေမှန်ကို သိမြင်နားလည်မှုမြန်ဆန်သည့်အလျောက် ရာနာရစ်က သူ့နိုင်ငံ၌ နိုင်သူအကုန်ယူ ပုံသေနည်း (Winner-takes-all formula)ဖြင့် စခန်းသွားလျှင် ပြည်တွင်းစစ်ခွဲအတွင်း တစ်ဖန်ပြန်ဆင်းရမည်ကို ကောင်းစွာသိရှိခဲ့သည်။ အမျိုးသားပြန်လည် သင့်မြတ်ရေး၏ အဓိပ္ပာယ်အမှန်ကား အာဏာကို ခွဲဝေကူညီသုံးခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကို ရာနာရစ်က သဘောပေါက်ထားပေသည်။

PNGC ယာယီအစိုးရသည် လက်ရှိတည်ဆဲ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးသွားပါမည်လားဟု ဟွန်ဆန်အား နန်းတော် မြက်ခင်းပြင်ပေါ်တွင် ကျွန်တော်တို့က မေးမြန်းကြည့်ရာ ၎င်းက “တည်ဆဲ နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ ဘဏ်လုပ်ငန်းဥပဒေတွေကို ဆက်လက် ကျင့်သုံးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံဥပဒေတွေကို ပြောင်းလဲမှုတစ်စုံတရာ လုပ်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အချို့ဥပဒေတွေကိုတော့ ပြန်လည်မွမ်းမံမှု ပြုလုပ်ကောင်းပြုလုပ်နိုင်ပါတယ်”ဟု ပြောကြားသည်။

ဟွန်ဆန်အစိုးရ အထွတ်အထိပ်ရောက်ခဲ့စဉ် သူကိုယ်တိုင် စတင်ဖွဲ့ စည်းခဲ့သော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ အမျိုးသားကော်မတီသည် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုလုပ်ကိုင်ခွင့် လျှောက်ထားခြင်းများကို စိစစ်အတည်ပြုပေးသည့် အဖွဲ့ အစည်းအဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ရာနာရစ်ကမူ အစိုးရသစ်ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင်ပြီးချင်း ကြီးမားသောအပြောင်းအလဲများကို ပြုလုပ် မည်ဟု လေသံပစ်ထားသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ရှုံးနိမ့်ခဲ့သည့် ပါတီအနေဖြင့်

စီပီပီသည် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ စီပီပီပါတီသည် ဝန်ကြီးဌာန ၁၁ ခုကို ကိုင်တွယ်စီမံခွင့်ရရှိပြီး ဖန်စင်ပက်ပါတီက ဝန်ကြီးဌာန ၁၀ခု၊ ဆွန်ဆန်၏ပါတီက ၃ ခုနှင့် ပါတီငယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် မိုလီနာကာက ၁ ခု၊ အသီးသီး စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိကြသည်။

ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် စီပီပီပါတီထက် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခု လျော့နည်းကိုင်တွယ်ခွင့်ရရှိသည်မှာ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟု မေးမြန်းကြည့်ရာ ရာနာရစ်က “ကျွန်တော်တို့ နှစ်ပါတီအကြား ဝန်ကြီးဌာန ၁၂ ခုစီ ခွဲဝေယူကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့က မိုလီနာကာပါတီကိုလည်း ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုပေးဖို့ သဘောတူခဲ့ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှေ့ရှုပြီးဒီလိုလုပ်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ပြောပြသည်။

ရာနာရစ်၏လူများသည် အရေးကြီးဝန်ကြီးဌာနများဖြစ်သည့် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာနများ၌ တာဝန်ပေးခံခဲ့ရသည်။ ပဲရစ်၌ ပညာသင်ခဲ့သော စာရင်းကိုင်ပညာရှင် ဆမ်ရိန်ဆီသည် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနကိုလည်းကောင်း၊ အမေရိကန်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သော ပိုဆိုသီရတ်မှာ စက်မှုဝန်ကြီးဌာနကိုလည်းကောင်း အသီးသီးကိုင်တွယ် အုပ်ချုပ်ရသည်။ ဟွန်ဆန်၏လူများဖြစ်သော ချီချန်တို၊ ဗာဟိုနှင့် ကွန်ဆန်အိုလ်တို့မှာ စီမံကိန်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနများကို အသီးသီးစီမံအုပ်ချုပ်ရန် တာဝန်ပေးခံရသည်။

ဟွန်ဆန်သည် လက်ဝှေ့ရမ်းလျက် သီဟာနုတည်ခင်းဧည့်ခံသည့် နေ့လည်စာစားပွဲကျင်းပရာ ခန်းမကြီးဆီသို့ လျှောက်သွားသည်ကိုကြည့်လျှင် ရန်လိုမုန်းတီးမှုများ၊ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကာလအတွင်း တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး၊ တစ်ပါတီနှင့်တစ်ပါတီ မဆင်မခြင် ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုများမှာ အတိတ်တွင်ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီဆိုသည်မှာ ထင်ရှားနေပေသည်။ ကိတ်မုန်းကိုခွဲဝေယူခဲ့ကြလေပြီ။ ဟွန်ဆန်၏ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို “စီးပွားရေးကဏ္ဍအပေါ် တင်းကျပ်စွာ ချုပ်ကိုင်ထားမှုများကို အစိမ်းလိုက်ဖြေလျှော့ပေးရန်ကြိုးပမ်းမှု”အဖြစ် ဝေဖန်ရှုတ်ချခဲ့သော ရာနာရစ်မှာ ယခုအခါ ဟွန်ဆန်နှင့်အတူတူ၍ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရသည်ကို ကျေနပ်သဘောကျနေပေသည်။

အစိုးရသစ်၏ အမျိုးသားစီမံကိန်း (ဤစီမံကိန်းပါ စိတ်ကူးအကြံ ဉာဏ်အများစုမှာ SOC ဖွဲ့စည်းပင်အစိုးရ၏ မူဝါဒဟောင်းများမှ ကောက်နှုတ် ရယူထားသည်)က ဟွန်ဆန်၏ သြဇာလွှမ်းမိုးမှုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေမှု ကို ဖော်ပြနေသည်။ ကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ (PNGC) ၏ အဓိကပြည်တွင်းရေး မူဝါဒမှာ နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှုကို အာမခံနိုင်မည့် အမျိုးသားတပ်မတော်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းရန်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ လွတ်လပ်သောတရားစီရင်မှုစနစ် ဖြစ်ပေါ်ရေး ကိုလည်း ကတိပြုခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ပြဿနာ ကိုထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနည်းကို အသုံးမပြုသည့် မူဝါဒများအတွက် အခြေခံ အုတ်မြစ်များ ချမှတ်သွားမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ပြောဆိုမှုအများစုမှာ နိုင်ငံတော်က ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် ဆည်မြောင်းတာဝန် များ စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ပေးမည်ဟူသော အပြောများဖြစ်သည်။ ဓာတ်မြေ သြဇာများ၊ ပိုးသတ်ဆေးများ တင်သွင်းမည်။ မျိုးစေ့များထောက်ပံ့မည်၊ သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မည်၊ မျိုးဥချိန်တွင် ငါးမဖမ်းရ ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပေးမည်၊ ထိုင်းနယ်စပ်သို့ ထွက်ပြေးခိုလှုံနေကြသူများ နေရပ်သို့ ပြန်လာသည့်အခါ နေရာချထားပေးမည် စသဖြင့် လေလုံးထွားနေ ကြသည်။ အတန်ကြာပြီးမှ အဆိုပါ ရည်မှန်းချက် ကြီးမားသော လုပ်ငန်းစဉ် များကို ရေးဆွဲခဲ့ကြသူများက အကယ်၍ ၎င်းတို့ပြောဆိုသလို မဖြစ်ဆည်း မလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်ပါက ကာကွယ်ပြောဆိုနိုင်ရန် အလို့ငှာ စဉ်းစားစရာ အချက်များကို နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန် သုံးသပ်သင့်သည်ဟု ယူဆမိခဲ့ကြသည်။ အထက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်များကို တင်ပြရာ၌ ယာယီအစိုးရ (PNGC) သည် သုံးလကြိမ်၍ လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်များကို သာ အာရုံပြုလုပ်ဆောင်ခဲ့လေသည်။

ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ဖို့ထက် ယာယီကြားဖြတ်အစိုးရ (PNGC) သည် နိုင်ငံမင်းမဲ့ အခြေအနေသို့ ဆိုက် ရောက်သွားမည်ကို ပို၍စိုးရိမ်နေမိလေသည်။ ဤအစိုးရအဖွဲ့က အရပ်ဘက် ဝန်ထမ်းများ၊ တပ်မတော်သားများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီဝင်များအား အစိုးရပိုင် ပစ္စည်းများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြရန်နှင့် ကုန်သည်စီးပွားရေးသမား

များ အနေနှင့် ဈေးကစားမှုများကို ရှောင်ရှားကြရန် မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။ အကယ်၍ မင်းမဲ့စရိုက်ဆန်ဆန် ကျူးလွန်မှုများကို တွေ့ရှိပါက ခွင့်လွှတ်မည် မဟုတ်ကြောင်း သတိပေးခဲ့သည်။ ထိုအချိန် စပ်ကူးမတ်ကူး ကာလအတွင်း အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား အင်အားချိနဲ့မှုကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ပြည်သူ လူထုက အစိုးရပိုင် ပစ္စည်းများ သိမ်းယူမည်ကို အမှန်တကယ် စိုးရိမ်ပူပန်ခဲ့ ကြသည်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် စင်ကာပူသို့ ဟွန်ဆန် အလည် အပတ် ခရီးထွက်သည့်အခါ သူ၏စိတ်အတွင်း၌ သံတမန်ရေးရာ ကိစ္စများထက် များစွာရှိသော အခြားစိတ်ကူးအကြံအစည်များ ရှိနေခဲ့သည်။ ပထမဦးဆုံးအနေ ဖြင့် သူသည် စင်ကာပူခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံလိုပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ၌ စက်ရုံဖွင့်လှစ်ရန် စိတ်အားထက်သန်နေသည်မှာ ကြားပြီဖြစ်သော ဘီယာ ချက်စက်ရုံသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ရန် ဆန္ဒရှိသည်။ ဒုတိယအနေဖြင့် သူသည် ကျန်းမာရေးစစ်ဆေးမှု ခံယူရန် လိုအပ်နေသည်။ စိတ်ဖိစီးမှု ခံရ သော နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးအဖို့ လိုအပ်သော ပုံမှန်စစ်ဆေးမှုဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ၌ မကြာ ခဏ မူးမေ့လဲကျလေ့ရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ထိုနှစ်တစ်နှစ်အတွင်း၌ပင် ရာထူး ၄ မျိုး၌ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအစိုးရ (SOC) ၏ ဝန်ကြီးချုပ် အဖြစ် မေလအထိလည်းကောင်း၊ ကံကြမ္မာငင်သော သီဟာနု၏ အစိုးရအဖွဲ့ တွင် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တစ်ရက်မျှပင် မကြာသော ကာလကိုလည်း ကောင်း၊ ယာယီကြားဖြတ်အစိုးရအဖွဲ့ (PNGC) ၌ ပူးတွဲသမ္မတအဖြစ် ဩဂုတ်လ အထိလည်းကောင်း ဆောင်ရွက်လာခဲ့ရာ ယခုစက်တင်ဘာလမှစ၍ သူသည် ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသည်မှာ အထိုင်ကျလာ ပြီဖြစ်သည်။

သူ၏နိုင်ငံကို ဒေသအတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန် ဖြစ် နိုင်ချေများစွာရှိသော နိုင်ငံအဖြစ် လူအများက သတိပြုမိလာကြသည်။ ဟွန်ဆန် စင်ကာပူသို့ မသွားမီ လအနည်းငယ်အလို ဩဂုတ်လ၌ ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ရာနာရစ်သည် သူ၏ စီးပွားရေးကျွမ်းကျင်မှုကို ပြသရန် စင်ကာပူသို့ အလည်

အပတ်သွားရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ရာနာရစ်သည် မည်သို့သော ဦးတည်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံကို ထိန်းကျောင်းပဲ့ကိုင်ဦးဆောင် သွားနေသည်ဆိုသည် ကို တိတိကျကျ မပြောနိုင်ဘဲ ရှိနေသည်။ ယခု စင်ကာပူသို့ ဟွန်ဆန် အလည်အပတ်သွားရောက်ခြင်းမှာ သူ့အဖို့ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ဖြစ်သော်လည်း သူ့ပါတီမှ ဝန်ကြီးအတော်များများသည် စင်ကာပူနှင့် အဆက်အသွယ်များ တည်ဆောက်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။ ချီဆင်၊ ချက္ကရာပွန်နှင့် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဟောင်း ဟော်နန်ဟွန်တို့သည် ဟွန်ဆန်ထက်စော၍ စင်ကာပူသို့ သွားရောက် ခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန်အား သူတည်းခိုရာ ဟော်တယ်သို့ ဒီဇင်ဘာ ၁၇ ရက်နေ့တွင် သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ရာ ဟွန်ဆန်က စကားပြန် မှတစ်ဆင့် စကားစမြည်ပြောဆိုပြီး ဤတစ်ကြိမ်တွင် သူ၏ စကားပြန်မှာ အချိန်မန်မဟုတ်တော့ပေ။ ကိမန်မှာ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ လက် ထောက်အတွင်းဝန်အဖြစ် ရာထူးတိုးကာ ပြောင်းရွှေ့သွားပြီ ဖြစ်သည်။ ယခု စကားပြန်အသစ်မှာ ဘန်ဆန်ဘိုဟု အမည်ရသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်မန် သည် စကားပြောဆိုမှု ကာလတစ်လျှောက် ထိုင်လျက်ပါဝင်ခဲ့ပြီး ရံဖန်ရံခါ ဌာသား ဟွန်ဆန်မေ့လျော့နေသည့် မသေချာသော အသေးအဖွဲ့အကြောင်း အရာများကို ဝင်ရောက်ဖြည့်စွက်ပေးခဲ့သည်။ အခန်းအတွင်းတွင် အမေရိကန်၌ ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီး စင်ကာပူ၌ အမြဲတမ်း အခြေကျနေထိုင်လျက်ရှိသူ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုး ဗိသုကာပညာရှင် မန်ဆိုဖနာလည်း ရှိနေသည်။ သူသည် နှစ်နိုင်ငံအစိုးရက ဖွဲ့စည်းထားသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မတီကို ဦးဆောင်နေသူဖြစ်သည်။

သတင်းအရင်းအမြစ်မှ ဇာတ်လမ်းစုံကို သိရှိနိုင်ရန် ကျွန်တော်တို့ သည် ဟွန်ဆန်အား “မည်သည့်ဝန်ကြီးဌာနများကို ကြီးကြပ်ကိုင်တွယ်ပါ သနည်း၊ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ ရာနာရစ်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများ ရှိ တတ်ပါသလား” စသည်ဖြင့် မေးမြန်းကြည့်သည်။

“ကျွန်တော်တို့မှာ ဒီလိုအစီအစဉ် လုပ်ဆောင်တာမျိုးတော့ မရှိပါ ဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်က ရင့်ကျက်သည့် သံတမန်တစ်ဦး၏ လေသံဖြင့် ပြောဆို သည်။ “ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ယောက်စလုံးမှာ နိုင်ငံတစ်ခု

လုံးနှင့် ပတ်သက်လို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။ နှစ်ဦးသဘောတူညီမှုနှင့် အလုပ်တွေကို လုပ်ဆောင်နေပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ရှင်းပြသည်။

မိခင်တစ်ဦး၏ ကျိုးကြောင်းရှင်းလင်းပြောဆိုမှုနှင့်တူသော ဟွန်ဆန်၏ ပြောကြားချက်ကို မကျေနပ်နိုင်၍ ကျွန်တော်တို့သည် ၎င်းအား ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့အတွင်း ပါဝင်နေသော ပါတီနှစ်ခုသည် အရေးနှင့်အမြန်ဆိုသလို မကြာမီတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ခွာပြနိုင်ရန် အလားအလာရှိပါသလားဟု ဖိအားပေးမေးမြန်းကြည့်သည်။

“ဒီကိစ္စတွေမှာ ပါဝင်ပတ်သက်နေတာ ကျွန်တော်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။ “သဘောထား ကွဲပြားမှုတွေ ရှိလာလိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်မထင်မိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သဘောထားတွေ၊ စိတ်ကူးအကြံအစည်တွေဟာ တူညီမှုရှိကြပါတယ်။ အတွေးအမြင်တွေဟာ တူညီလှနီးပါး ရှိကြပါတယ်။ ပြည်တွင်းရေး မူဝါဒတွေ၊ နိုင်ငံခြားရေး မူဝါဒတွေနဲ့ ခမာနီပြဿနာ အပါအဝင် ကျန်တဲ့ပြဿနာတွေအားလုံးအပေါ်မှာ ထားရှိတဲ့ မူဝါဒတွေဟာ အားလုံးအတူတူပါပဲဗျာ။ ဒါကြောင့် ဒီပါတီနှစ်ခုကို ကွဲပြားစေမယ့် အကြောင်းရင်းရှိမယ်လို့ မထင်မိပါဘူး။ နိုင်ငံအတွင်းမှာရော၊ ကမ္ဘာမှာပါ ဒီပါတီနှစ်ခုဟာ အတူလက်တွဲလုပ်နေကြတယ်လို့ မှတ်ယူနေကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေဟာ ဒီနေ့အတွက်သာမဟုတ်ဘဲ လာမယ့်နှစ်ပေါင်းများစွာအထိ ဆက်လက်လက်တွဲသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောကြားသည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင်လည်း အနိုင်ရသည့် ပါတီတစ်ခုတည်းက အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းရန် အလားအလာမှာ အလွန်နည်းပါးပေသည်။ တစ်ဦးတည်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်၏ ၃ ပုံ ၂ ပုံကို ရရှိရန် မည်သည့်ပါတီမှ မမျှော်လင့်နိုင်သည့် အတွက်ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အခြေအနေကို ပိုမိုရှုပ်ထွေးစေသည့်အရာမှာ အရပ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတစ်ခုလုံးသည် ပါတီအပေါ် အခြေခံလျက် ကွဲပြားနေခြင်းဖြစ်သည်။ ပါတီ၊ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းဌာနများအကြား ကွဲပြားနေမှုကို ပပျောက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်းများနှင့် ဝန်ကြီးများမှာ ပါတီဝင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဤသို့ပါတီဝင်

ဖြစ်ရန် လိုအပ်သည် စည်းကမ်းချက်မှာ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံရေးအသွင် ဆောင်စေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဆက်စပ်မှုမှာ ဖြိုခွင်းရန် မလွယ်ကူသည့်အရာတစ်ခု ဖြစ်နေသည်။

ဤအချိန်တွင် ဘုရင်စနစ်၏ အနာဂတ်ဆက်လက်တည်တံ့ရေးမှာ မရေမရာဖြစ်နေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ဘုရင်နိုင်ငံပြန်လည်ဖြစ်လာခဲ့သည့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ဘုရင်အဖြစ် ပြန်လည်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသော သီဟာနုသည် ဘေဂျင်းမြို့တော်၌ ကင်ဆာရောဂါကုသမှု ခံယူနေရသည်။ အသက် ၇၁ နှစ်အရွယ်ရှိပြီဖြစ်သော သီဟာနုသည် သူ့ကို ဆက်ခံမည့်သူကို ရွေးချယ်ထားခြင်း မရှိသေးပေ။ တစ်ခါက သူသည် ရာနာရစ်အား သူ့ကိုဆက်ခံရန် ပြောကြားဖူးသည်ဟုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ် တောက်ပနေသော အနာဂတ်ကိုလိုလားသူ ရာနာရစ်က သီဟာနုအားဆက်ခံရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် ဘုရင်အဖြစ်ဆက်ခံမည့်သူမှာ မည်သူဖြစ်မည်ဆိုသည်ကို မပြောနိုင်ဘဲ ရှေးဟောင်းခမာသမိုင်းမှ ရာဇဝင်ရေးရာအတွက် တိုက်ခိုက်မှုများကဲ့သို့သော နေရာလှပွဲများ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာဦးမည့် သဘောပေလောဟု ဟွန်ဆန်အား မေးမြန်းကြည့်သည်။

“ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ စည်းလုံးညီညွတ်မှုအတွက် ဘုရင်ကြီး သက်တော်ရာကျော်ရှည်စေဖို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မျှော်လင့်ချက်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။ “ကျွန်တော်တို့ သူ့ကို ဘစ်နစ်(သို့)နစ်နစ်အတွက် လိုအပ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ နစ်ပေါင်းများစွာကို လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျွန်တော်ဆန္ဒအမှန်ဖြစ်ပါတယ်”ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

မေးခွန်းကို ပြေဆိုခြင်းမပြုဘဲ ဟွန်ဆန်သည် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု အခြေအနေများအကြောင်း စတင်ပြောကြားသည်။ သူ့နိုင်ငံသည် အခမဲ့ထောက်ပံ့မှုများကို များများစားစား ရရှိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဆိုသည်ကို သိရှိနားလည်နိုင်သည့် ရင်ကျက်မှုမျိုး ဟွန်ဆန်၌ရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်ကို ပြန်ပြောင်းငဲ့စောင်းလျက် သူ့နိုင်ငံအနေဖြင့် နိုင်ငံခြားအကူအညီ ရရှိမှုနွေးကွေးနေမှုအပေါ် စိတ်မသက်မသာဖြစ်ရုံကို ပြောပြသည်။ ဤအကြောင်းအရာအပေါ်တွင် စိတ်အာရုံပြန်လည်လာကာ ပြန်လည်ပြောပြတတ်လေသည်။

“ကမ္ဘာမှာလည်း ဆိုမာလီယာ၊ ယူဂိုဆလာဗီးယား၊ အာဖဂန်နစ္စတန် နဲ့ အင်ဂိုလာတို့လို ပြဿနာဖြစ်နေတဲ့ နေရာက အများသားဗျ”ဟု သူက ပြောကြားသည်။ “ကမ္ဘာအခြားနေရာတွေမှာလည်း ပြဿနာတွေ ပိုပိုများလာ မှာပဲစိုးရိမ်မိပါတယ်။ အဲသလိုဖြစ်ရင် အကူအညီတွေဟာ အဲဒီနေရာတွေဆီ ရောက်ကုန်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့လိုချင်တာက အကူအညီပေးမယ်လို့ ကတိပေးထားတဲ့ နိုင်ငံတွေက မြန်မြန်ဆန်ဆန် အကူအညီတွေကို ပေးဖို့ပါပဲ။ ဂျပန်လိုအချို့နိုင်ငံတွေက သူတို့ကတိပေးထားတဲ့ ငွေကြေးအကူအညီတွေ ကို ပေးပြီးကြပါပြီ”ဟု သူက ဆက်လက်ပြောကြားသည်။

ဟွန်ဆန်သည် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ဆုနှစ်ခု သယ်ဆောင်လျက်ပြန်သွား ခဲ့သည်။ သူ၏သမားတော်ထံမှ ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြောင်း ဆေးလက် မှတ်နှင့် စင်ကာပူအစိုးရ၏ ကီလိုမီတာ ၃၁၀ ရှည်လျားသည့် အဝေးပြေးလမ်းမ ဖောက်လုပ်ရာတွင် အကူအညီပေးမည့် အစီအစဉ်တို့ပင်ဖြစ်သည်။ စင်ကာပူ က ကူညီဖောက်လုပ်ပေးမည့် အဝေးပြေးလမ်းမကြီးမှာ ဖန္ဒမ်းပင်နှင့် သီဟာနု ဗီလီမြို့ကို ဆက်သွယ်ပေးမည်ဖြစ်ပြီး “ဖွံ့ဖြိုးရေးစင်္ကြံလမ်းမကြီး”ဟု အမည် ပေးထားသည်။ ဤလမ်းမကြီးကို မဖောက်လုပ်မီကပင် ခမာနီတို့က ဤလမ်းမ ကြီးတစ်လျှောက် တိုက်ခိုက်နှောင့်ယှက်မှုများကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အနောက်နိုင်ငံသား သုံးဦးတို့မှာ မော်တော်ကားလမ်းနှင့် အပြိုင်တည်ရှိနေ သော မီးရထားလမ်းမှ ခရီးသွားနေစဉ် ခမာနီတို့၏ ပြန်ပေးဆွဲခံရကာ နောက်ဆုံးတွင် သွေးအေးအေးဖြင့် နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည်။

အမျိုးသားလွှတ်တော်ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ အစည်းအဝေး အစီအစဉ်များ၌ ဝန်ကြီးအဖွဲ့ အပြောင်းအလဲ ပြုလုပ်မည့်အစီအစဉ် တစ်ခုပါဝင်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဆမ်ရိန်ဆီမှာ အဓိကဆုံးရှုံးထိခိုက်ခံရမည့်သူဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်အမတ်များ က ဆမ်ရိန်ဆီနှင့် အခြားဝန်ကြီးအနည်းငယ်တို့ကို ၎င်းတို့၏ရာထူးတာဝန် များမှ ဖယ်ရှားရန် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း မဲပေးခဲ့ကြပြီးနောက် ဟွန်ဆန် နှင့် ရာနာရစ်တို့နှစ်ဦးက ရိန်ဆီအား နှစ်ကိုယ်ကြားတီးတိုးစကား ပြောဆို နေမှုကို တွေ့မြင်ကြရသည်။ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးအပြီးတွင် ကျွန်တော် တို့သည် ခန်းမကြီးကို ဖြတ်လျှောက်လျက် ဟွန်ဆန်ထံသွားရောက်တွေ့ဆုံ

ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့အား သူ့ဇနီးသည် စင်ကာပူ၌ အားလပ်ရက် အလည်အပတ် ခရီးသွားနေသည်ဟု သတင်းပေးသည်။

“အခုရက်ပိုင်းတွေမှာ ကျွန်တော်အလွန်အလုပ်များခဲ့ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။ “နောက်မကြာမီ တစ်ချိန်ချိန်ကျမှ အေးအေးဆေးဆေး တွေ့ကြရင်ကောင်းမယ်ထင်တယ်”ဟု သူကပြောဆိုသည်။

လပေါင်းအတန်ကြာပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့သည် ဟွန်ဆန်နှင့် ဖခွမ်းပင်မှ စင်ကာပူသွား လေယာဉ်ပေါ်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို ပြုံးပြသည်။ သူ၏ကျောဘက်တွင် အဖုငယ်တစ်ခုကို ဖယ်ရှားရန် စင်ကာပူဆေးရုံတစ်ရုံ၌ ခွဲစိတ်ကုသမှု ခံယူရန်ရှိသည်ဟု ပြောပြသည်။

“အသည်းအသန်ကြီးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အသေးအမွှားလေးပါ။ ကျွန်တော် အသက်ရှည်ရှည်နေရမှာပါ။ အကြာကြီးနေရမှာပါဗျာ”ဟု သူက ပြောဆိုပြီး လေယာဉ်ပထမတန်း အခန်းဘက်သို့ လှည့်ထွက်သွားသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် သူ့အစိုးရ၏ ဆီရိုဗက်စ်အပေါ် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပုံကြောင့် ဟွန်ဆန်၏ ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ကျင့်သုံးရန် သဒ္ဓါဌာန်ချထားမှုအပေါ် မေးခွန်းထုတ်စရာဖြစ်ခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ ဖအေတူမအေကဲ့ ညီအစ်ကိုတော်စပ်သူ ဆီရိုဗက်စ်သည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရာထူးမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ သူသည် ဟွန်ဆန်နှင့်ရော ရာနာရစ်နှင့်ပါ သဘောထားအကြီးအကျယ်ကွဲလွဲမှု ရှိခဲ့သည်ဟု အများက ယုံကြည်ထားကြသည်။ ထူးခြားဆန်းကြယ်သော အဖြစ်အပျက် အလှည့်အပြောင်းတစ်ခု၌ ဆီရိုဗက်စ်မှာ ဟွန်ဆန်အားလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်ခဲ့မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သည်ဟုသော စွပ်စွဲချက်ဖြင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ရုတ်ချည်း အိမ်အကျယ်ချုပ်ချခံခဲ့ရသည်။ ဆီရိုဗက်စ်က ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနက လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်မှုတွင် ပါဝင်သည့် သက်သေအထောက်အထား အခိုင်အမာရှိသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ပြည်ထဲရေးဌာနက ဆီရိုဗက်စ်နှင့် သတင်းစာဆရာတစ်ဦးတို့ ပြောဆိုခဲ့ကြမှုများကို အသံဖမ်းထားသည့်တိုင်ခွေကို ဖွင့်ပြခဲ့သည်။ ထိုသတင်းစာဆရာက ပြန်လည်စဉ်းစားလျက် ဆီရိုဗက်စ်ပြောဆိုမှုများမှာ ရယ်စရာအဖြစ် ပြောဆိုခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု

ပြောဆိုခဲ့သည်။ လူ့အခွင့်အရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သံတမန်များက ကမ္ဘောဒီးယားသည် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သော နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲနေပြီဟု သတိပေးပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ အပြစ်ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါက ဆီရီဗုဒ်သည် ပြစ်ဒဏ်အဖြစ် ထောင် ၁၀ နှစ်ချမှတ်ခံရနိုင်သည်ဟု ကမ္ဘောဒီးယားရှေ့နေများက ပြောဆိုသည်။

သီဟာနုအလိုရှိသည့် နောက်ဆုံးတစ်ခုမှာ ဆီရီဗုဒ်အနေနှင့် တရားရုံး၌ စစ်ဆေးမှုကို ရင်ဆိုင်ရန်ဖြစ်ပြီး သူ့အားဖမ်းဆီးပြီး ရက်သတ္တပတ် ၃ ပတ်ခန့်အကြာတွင် ဆီရီဗုဒ်အား ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ပြည်နယ်ဒဏ်ပေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့် သူ့ကိုသိက္ခာကျဖွယ် တရားစီရင်ခံရမှုမှ ကယ်တင်ရန် ပြဿနာဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းကို ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ အဆိုပြုချက်ကို ဟွန်ဆန်နှင့်ရာနာရစ်တို့က ချက်ချင်းပင် လက်ခံခဲ့ကြသည်။ နှစ်ဦးစလုံးက ဤဖြေရှင်းနည်းမှာ သူတို့၏နိုင်ငံရေးဆန်ကျင်ဘက်ကို နာကျင်ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ နိုင်ငံရေးမြင်ကွင်းမှ ဖယ်ရှားရန် အခွင့်အလမ်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ကြသည်။ ဝေဖန်သူများကမူ အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက်တစ်ဦးကို အကွက်ဆင်အပြစ်ရှာကာ စွဲချက်တင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲပြောဆိုကြသည်။ ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဆီရီဗုဒ်သည် ဥရောပနိုင်ငံများစွာ၌ ထောက်ခံမှုများ ရရှိခဲ့သည်။ အချို့ အမေရိကန် အထက်လွှတ်တော်အမတ်များက ဆီရီဗုဒ်အား ဖမ်းဆီးမှုကြောင့် ဦးစားပေးကုန်သွယ်မှုအဆင့် (Most-favoured-nation trading status) ရရှိရေးအတွက် ကမ္ဘောဒီးယားအစိုးရ၏ အားထုတ်ကြိုးပမ်းနေမှုများကို ထိခိုက်စေမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ ဤတွင် ဟွန်ဆန်သည် မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ကာ အမေရိကန်တို့အနေဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားအရေး၌ ပါဝင်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုရန် သတိပေးခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ၁၉၉၆ ခုနှစ်ခန့်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ကုန်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အကျိုးခံစားခွင့်များ ရရှိခဲ့ပြီး ဆီရီဗုဒ်အရေးကိစ္စမှာလည်း လုံးဝမေပျောက်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ထို့နောက်များမကြာမီဟွန်ဆန်သည် ရာနာရစ်နှင့် သဘောထားကွဲလွဲခဲ့သည်။ ပြဿနာမှာ ရာနာရစ်က ခရိုင်အဆင့် အစိုးရရာထူးနေရာများအတွက် သူ့ပါတီဘက်တော်သားများအား အချိုးကျခွဲဝေပေးရန် တောင်းဆို

ရာမှ စတင်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ပြတ်ပြတ်သားသား ငြင်းဆိုခဲ့သည်။ သူတို့၏ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ အဖွဲ့မှာလည်း ပြိုကွဲလုနီးပါး ထိခိုက်ခံရသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားတွင် တကယ့်အစစ်အမှန်အာဏာကို ချုပ်ကိုင်ပိုင်ဆိုင်ထားသူမှာ ဟွန်ဆန်သာဖြစ်သည်ဆိုသည့်အချက်ကို သံသယဖြစ်သူလုံးဝမရှိပေ။ ရာနာရစ်ကိုမူ ဟွန်ဆန်အား ထောက်ပံ့ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးရသူ အနေဖြင့်သာ အများက ရှုမြင်ထားသည်။

၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဟွန်ဆန်နှင့် သူ့ပါတီသည် နောက်တစ်ကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် ၈ လမျှ လိုသေးသည့်အချိန်တွင် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကြိုတင်ဆင်ပြင်ဆင်မှုများ စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ တပ်မတော်မြို့အနီးရှိ ခံတပ်ကဲ့သို့ တည်ဆောက်ထားသော သူ၏ နေအိမ်တွင် ထိုင်လျက်ဟွန်ဆန်က သူ၏နိုင်ငံသည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် ယခုတစ်ဖန်ပြန်လည် တံခါးဖွင့်ကြိုဆိုလိုက်ပါကြောင်း ကြေညာခဲ့သည်။ ဇူလိုင်လအတွင်း ရာနာရစ်အား လက်နက်ကိုင်ဖြုတ်ချခဲ့အပြီး ကြောက်လန့်တကြီး ဆုတ်ခွာသွားကြသော နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများမှာ ပြန်လာနေကြပြီဖြစ်သည်။ ရေနံတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုတည်း၌ပင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၆ သန်းရှိသည်။ ဟွန်ဆန်၏ခေါင်းဆောင်မှုကို နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှု၏ အရင်းအမြစ်အဖြစ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များက မှတ်ယူထားကြသည်ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတကာရေနံတူးဖော် ရှာဖွေရေးကုမ္ပဏီကြီး ၅ ခုသည် သီဟာနုဗီလီကမ်းလွန်ပင်လယ်ပြင်၌ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရန် သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ အားပါးတရ ပြုံးရယ်လျက် ဟွန်ဆန်က အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ကျော် တန်ဖိုးရှိသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ အတည်ပြုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်ဟု ပြောကြားသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင် ဆမ်ဂိန်ဆီက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြသူများကို ကမ္ဘောဒီးယားအား ရှောင်ရှားကြရန် သတိပေးခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်က "ကျွန်တော်တို့ကို အမေရိကန်တွေက လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားမှုမရှိဘူးလို့ စွပ်စွဲကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ လွတ်လပ်တဲ့ သတင်းဌာနတွေရှိတယ်။ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ စနစ်ရှိတယ်။ ဘယ်နိုင်ငံကမှ ကမ္ဘောဒီးယားကို လူ့အခွင့်အရေးအကြောင်း သင်ကြားပေးစရာ မလိုဘူးလို့

ထင်ပါတယ်။ သူတို့တွေဟာ စီးပွားရေးနဲ့ နည်းပညာပိုင်းမှာတော့ ဆရာလုပ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နိုင်ငံရေး၊ လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီရေးတွေမှာတော့ ဆရာလုပ်လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ယုံကြည်နေတာကတော့ ယနေ့ ကမ္ဘောဒီးယားရဲ့ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေဟာ အထွတ်အထိပ်မှာ ရောက်နေပြီဆိုတာပါပဲ။ အမေရိကန်ကလာပြီး လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီရေးတွေမှာ ဆရာလုပ်တာမျိုး၊ သူတို့ရဲ့ကျောင်းသားတပည့်လိုမျိုး အဖြစ်မခံနိုင်ပါဘူး” ဟု ပြန်လည်တိုက်ခိုက်ပြောကြားသည်။

ကမ္ဘောဒီးယား လူ့အခွင့်အရေးကို အကြီးကျယ်ဆုံး ဖျက်ဆီးခဲ့သူ ပိုပေါ့မှာ အမေရိကန်သတင်းစာဆရာ နေတယ်သေရာ (Nate Thayer) နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုလုပ်ပြီးနောက် ကမ္ဘာ့သတင်းမီဒီယာ ခေါင်းကြီးပိုင်း သတင်းများတွင် တစ်ဖန်ဖော်ပြခံရပြန်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ပိုပေါ့ကို ၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြုတ်ချခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ပိုပေါ့နှင့်သူ့အဖွဲ့ကို အပြီးသတ်သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ သူသည် ဤပြောက်ကျား အကြီးအကဲကို အဘယ်ကြောင့် မဖမ်းဆီးနိုင်ရပါသနည်း။

“လူထုက ပိုပေါ့ကို ဆက်လက်အသက်ရှင်စေ ချင်သေးတယ်ဆိုရင် သူဟာ အသက်ရှင်နေဦးမှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ပြောဆိုသည်။ “တကယ်လို့ လူထုက သူ့ကို နိဂုံးချုပ်စေချင်တယ်ဆိုရင် အဲဒါဟာ သူ့ရဲ့ နိဂုံးဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ပိုပေါ့ကို မုန်းတီးတဲ့လူတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က သူ့ကိုအသက်ရှင်စေချင်နေပါသေးတယ်။ ပိုပေါ့ဟာ ၁၉၇၉ ခုနှစ်မှာ နိဂုံးချုပ်ရဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူဟာ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဒီလောက်အထိ (နိုင်ငံရေးအရ) အသက်ရှင် နေနိုင်တာလဲ။ ဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူ့ကိုမုန်းတဲ့ လူတွေကပဲ သူ့ကိုထောက်ခံနေလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်သူကမှ သူ့ကို သုံးပွင့်ဆိုင် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ဖို့ မထောက်ခံ၊ မကူညီခဲ့ဘူးဆိုရင် အဲဒါဟာသူ့ရဲ့ နိဂုံးဖြစ်ခဲ့မှာပါပဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ပြောကြားသည်။

“ကျွန်တော်တို့ ပိုပေါ့ကို သုတ်သင်ရှင်းပစ်သင့်ပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အခြားအဖွဲ့တွေက ကျွန်တော်တို့နဲ့ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု မရှိဘူးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အဲဒီလို လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်ပြောဆိုသည်။ “ရာနာရစ်လည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ။ သူဟာ တိုက်ခိုက်ဖို့အတွက် ပိုပေါ့အပေါ်

မှီခိုနေရပါတယ်။ ပိုပေါ့ဟာ သူ့ကိုယ်သူ ရာနာရစ်နဲ့ချိတ်ဆက်ထားပါတယ်။
နောက်ပြီး ရာနာရစ်ကို အကာအကွယ်ပေးနေတဲ့သူတွေကလည်း ပိုပေါ့ကို
ကာကွယ်နေကြပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ထပ်လောင်းရှင်းပြသည်။

ပိုပေါ့သည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် မထင်မရှား၊
အရှက်တကွဲဖြင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။ အသက် ၇၃ နှစ်အရွယ် အကြမ်းဖက်
ရက်စက်သူသည် နှလုံးရောဂါ ပြင်းထန်စွာခံစားရပြီး သေဆုံးခဲ့ခြင်းဖြစ်
သည်။ သူ့ဇနီးက ညအိပ်ရာဝင်ခါနီး ခြင်ထောင်ချပေးရန် သူ့ကုတင်သို့
အလာတွင် ပိုပေါ့၏ရုပ်အလောင်းကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ အရိုးပေါ်အရေတင်
ခန္ဓာကိုယ်နှင့် လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှု၏ ဗိသုကာကြီးမှာ သူ
ကွယ်လွန်သည့်သတင်းကို လူအများအား မသိရှိစေဘဲ ရက်သတ္တပတ်ပေါင်း
များစွာ ဖုံးဖိထားခဲ့ကြသည်။ သူ့အပေါ် အယုံအကြည်မရှိတော့သော အမျက်
ဒေါသထွက်နေကြသော သူ၏ကေဒါများက ပိုပေါ့ကို သူ၏ယုံကြည်ရသော
လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များကို သတ်ဖြတ်မှုအတွက် ရုံးတင်စစ်ဆေး အပြစ်ပေး
ရန် စီစဉ်ခဲ့ကြသည်။ သူ၏ တွန့်ရှုံ့နေသော မျက်နှာပေါ်တွင် နာကျင်မှုဝေဒနာ
ခံစားရသည့်ပုံ ပေါ်လွင်လျက် အသက်ထွက်သွားပြီဖြစ်သည်။ သူ၏မျက်နှာ
မှာလည်း ဖောင်းပွလျက် နှာခေါင်းတွင် အဝတ်ဖြင့်ဆိုထားသေးသည်။ သေခြင်း
က အရှေ့တောင်အာရှသားများ သိမိကြသည့် အဆိုးဝါးဆုံး၊ အရက်စက်
အကြမ်းကြုတ်ဆုံး ရာဇဝတ်ကောင်များအနက် တစ်ဦးဖြစ်သည့် ပိုပေါ့ကို
၎င်း၏ပြစ်မှုများအတွက် ရုံးတင်စစ်ဆေးကွပ်မျက် အရေးယူခွင့်ကို ကမ္ဘော
ဒီးယားပြည်သူများထံမှ ခိုးယူသွားခဲ့လေပြီတည်း။

ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် တစ်လခန့်အလို ၁၉၉၈၊ ဇွန်လအစောပိုင်း
တွင် ဟွန်ဆန်နှင့်တွေ့ဆုံကြသည့်အခါ သူသည် ယုံကြည်မှုအပြည့်ဖြင့် စိတ်
အေးလက်အေးရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ တစ်ဘက်တွင် အတိုက်အခံများမှာ
၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်မှုများကို မဖုံးဖိနိုင်အောင်ပင် စိတ်သောကရောက်နေကြရ
သည်။ ဟွန်ဆန်က ရိုးရိုးသင်္ချာနည်းဖြင့် တွက်ချက်လျက် ရွေးကောက်ပွဲ၌
သူ၏ပါတီအနိုင်ရလိမ့်မည်ဖြစ်ပြီး ပြိုကွဲနေပြီဖြစ်သော ဖန်စင်ပက်ပါတီ အရေး
နိမ့်မည်ဟု ပြောဆိုသည်။

“အခု အမျိုးသားလွှတ်တော်မှာ ကျွန်တော်တို့ပါတီက ကိုယ်စားလှယ်အမတ်နေရာ ၅၁ နေရာ ရရှိထားပါတယ်။ ဒါကို ၁ နဲ့စားကြည့်။ အဖြေက ဘယ်လောက်ထွက်မလဲ။ အခြားပါတီ (ဖန်စင်ပက်ပါတီ)က ၅၈ နေရာရရှိထားတယ်။ ဒါကို ၉ နဲ့စားကြည့်။ ကဲ အဖြေဘယ်လောက်ထွက်မလဲ” ဟု ဟွန်ဆန်ကတွက်ချက်ပြသည်။

ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ အုပ်စုကွဲ ၉ ခုအထိ ကွဲထွက်သွားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၎င်း၏လွှတ်တော်အမတ်များမှာလည်း ပါတီအမျိုးမျိုးမှာ လာကြသူများဖြစ်သည်။ ဤသင်္ချာညီမျှခြင်းက ကိုယ်စားလှယ်အမတ် ၁၂၂ ဦးရှိသည့် အမျိုးသားလွှတ်တော်အတွက် ဇူလိုင်၊ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ၎င်းတို့ပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ် အမတ်နေရာ အများစုကို ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟု ဟွန်ဆန်အား ယုံကြည်မှုခိုင်မာစေခဲ့သည်။

အကယ်၍ ပါတီနှစ်ခုသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကကဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ်အမတ်နေရာ အရေအတွက် ဆတူနီးပါးစီ အနိုင်ရရှိကြမည်ဆိုလျှင် အခြေအနေမည်သို့ ဖြစ်လာနိုင်ပါသနည်း။ စီပီပီအနေဖြင့် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းရန် သဘောတူပါမည်လား။

ဟွန်ဆန်က သဘောတူမည်ဟု အဖြေပေးလျက် “အကယ်၍ ကျွန်တော်တို့အမတ် နေရာအများစု ရရှိတယ်ဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် အမတ်နေရာစုစုပေါင်းရဲ့ ၃ ပုံ ၂ ပုံ ရရှိတယ်ဆိုရင်တောင် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။

အထူးခြားဆုံး ပြောင်းလဲမှုမှာ ဝန်ကြီးချုပ်နှစ်ဦး ပူးတွဲထားရှိသည့် စနစ်မှာ ဇူလိုင်ရွေးကောက်ပွဲအပြီး၌ အဆုံးသတ်တော့မည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤရွေးကောက်ပွဲပြီးလျှင် တစ်ဦးတည်းသော ဝန်ကြီးချုပ်ကသာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းသကဲ့သို့ အာဏာရယူအုပ်ချုပ်တော့မည် ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ကိုယ်စားလှယ်အမတ်နေရာ အများစု အနိုင်ရရှိသောပါတီမှ ဝန်ကြီးချုပ်သစ်ကို ရွေးချယ်ရမည်ဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အမတ်နေရာ အများဆုံးရသည့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားသော ပါတီများမှ ရွေးချယ်ခွင့်မရှိချေ။ ဤနေရာတွင် ဟွန်ဆန်၌ စိုးရိမ်ကြောက်လန့်စရာ အလျဉ်းမရှိချေ။ စီပီပီပါတီအား စိန်ခေါ်နိုင်သည့် အင်အားအတောင့်တင်းဆုံး

အဖွဲ့မှာ ရာနာရစ်၊ ဆမ်ရိန်ဆီ၊ ဆွန်ဆန်နှင့် ပါတီငယ်တစ်ခုတို့ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော ညီညွတ်သော လေးပါတီအမျိုးသားတပ်ဦးပင်ဖြစ်သည်။

စိတ်ကောင်းစေတနာရှိသည့် သဘောထားကို ပြသည့်အနေဖြင့် ဟွန်ဆန်က “တကယ်လို့ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ လုံလောက်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ် အမတ်နေရာ မရခဲ့ရင်လည်း ကျွန်တော်တို့ ဝန်ကြီးချုပ်ကို အခြားပါတီတွေ ထဲကနေ ရှာဖွေရမှာပေါ့”ဟု ပြောဆိုသည်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ်က ရွေးကောက်ပွဲ ထက်ပို၍ ရှုပ်ထွေးသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်မည့် ပါတီအရေ အတွက်မှာ ပိုမိုများပြားလာပြီး ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံရမည့် ကိုယ်စားလှယ်အမတ် နေရာစီမှာလည်း တိုးပွားလာသည်။ သို့နှင့်တိုင် ရွေးကောက်ပွဲကုန်ကျစရိတ်မှာ ပိုမိုနည်းပါးခဲ့သည်။ UNTAC အဖွဲ့က ကြီးမှူးကျင်းပခဲ့သော ၂ နှစ်ကြာ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကုန်ကျစရိတ်မှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း၂,၀၀၀ ကျော်သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားတို့က ၎င်းတို့ဘာသာ ကျင်းပခဲ့သော ၁၉၉၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဂျပန်၊ တရုတ်နှင့် တောင်ကိုရီးယားတို့၏ ရန်ပုံငွေထည့်ဝင်မှုဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၂ သန်းမျှသာ ကုန်ကျခဲ့သည်။ ကုလသမဂ္ဂက အနည်းငယ်သာ ထည့်ဝင်ပံ့ပိုးခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံး ကျင်းပ ပြီးစီးခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါတီ ၂၀ မျှ ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၈ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ရန် မှတ်ပုံတင်ခဲ့သည့် ပါတီအရေ အတွက်မှာ ၃၉ ခုရှိသည်။ ပါတီအရေအတွက် မည်မျှတိုးပွားလာသည်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်စရာဖြစ်သည်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေအရေအတွက်မှာလည်း ယခင် ၁၂၀ မှ ၁၂၂ နယ်သို့ တိုးမြှင့်ခဲ့သည်။ ယခင် ခမာနီတို့ ထိန်းချုပ်ထားခဲ့သော ဒေသနှစ်ခုဖြစ်သည့် အန်လောင်ဗန်းနှင့် ကက်(ပ်)နယ်တို့ ပါဝင်လာခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်ကား မဲမထည့်မီကပင် အောင်ပွဲကို မျှော်မှန်းနေနိုင်ပြီတည်း။

အခန်း ၁၀

ဩဇာတိက္ကမကြီးမားသူတစ်ဦး၏
ဘာသာချုပ်ကျင့်ထားခဲ့မှု

အောင်ပွဲ

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြုလုပ်နေသည်။ တွက်ချက်လေတိုင်း ၁၉၉၈၊ ဇူလိုင်လတွင် ကျင်းပပြုလုပ်မည့် ငွေ့ကောက်ပွဲ၌ ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူ့ပါတီ(စီပီပီ)အနိုင်ရမည်ဟူသော အဖြေတစ်ခုတည်းသာ ထွက်ပေါ်သည်။ သို့နှင့်တိုင် သင်္ကြန်အမြောက်ကဲ့သို့သော သင်္ချာတွက်ချက်မှုအောက်တွင် ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ပါတီ ရုံးနိမ့်နိုင်သည်ဆိုသော စိုးရိမ်မှုကရှိနေပြန်သည်။ စိုးရိမ်မှုမှာ အလွန်ဖြစ်နိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ရှိသည်။ သဘောထား စစ်တမ်းများက ဖန်စင်ပက်နှင့်စီပီပီပါတီ၏ ပြိုင်ပွဲမှာ မည်သူအနိုင်ရသည်ဆိုသည်ကို သွေးစသွေးနုများစဉ်ကျနေသည့် ဓာတ်ပုံကင်မရာဖြင့် ရိုက်ယူဆုံးဖြတ်မှ အမှန်သိရမည့် အနေအထားတွင် ရှိသည်ဟု ဖော်ပြနေသည်။

ဟွန်ဆန်သည် သူ၏ခေတ်နောက်ကျနေသော ပါတီကို ခေတ်မီအောင် ပြုလုပ်ရန် ဆောင်ရွက်စရာရှိသည်များကို မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဩဇာတိက္ကမရှိသူ ဟွန်ဆန်၏ပါတီသည် ၎င်း၏အပေါ်ယံအမြင် ပျော့ပျောင်းမှု ရှိလာစေရန်နှင့် စည်းရုံးဆွဲဆောင်မှု ကျယ်ပြန့်လာစေရန် ရည်ရွယ်လျက် အင်တာနက်စာမျက်နှာထက် လွှင့်တင်ခဲ့သည့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင်

သူသည်ဆိုက်ဘာစပေ့စ်နယ်ပယ်အတွင်း ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်အစောပိုင်း
၌ ဖခွမ်းပင်မြို့တွင်း ရာနာရစ်အား ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ်မှ ဖြုတ်ချ
ခဲ့သည့် ပြင်းထန်သောတိုက်ခိုက်မှုများအပြီး ပါတီမဟိုကော်မတီက ပါတီဝက်ဘ်
ဆိုက်လွှင့်တင်ရန် အဆိုပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကွန်ပျူတာရှားပါးမှုကြောင့် ဝက်ဘ်
ဆိုက် ကြည့်ဖူးသူအရေအတွက်မှာ ကမ္ဘောဒီးယား၌ အလွန်နည်းပါးသည်။
သို့ရာတွင် ပါတီသည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ အင်တာနက်အသုံးပြုသူများအား
မိတ်ဆွေဖွဲ့နိုင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် ယင်းသို့အင်တာနက်ပေါ်တွင် ပါတီ၏
ဝက်ဘ်ဆိုက်ကို လွှင့်တင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်အား ဝေဖန်သူများက စီပီပီပါတီသည် မဲပေးသူများအား
ဦးစွာမြှောက်ပြီး အတိုက်အခံများအား တိုက်ခိုက်သည့်အပြင် အတိုက်အခံများအား
နိုင်ငံပိုင်သတင်းမီဒီယာများကို အသုံးပြုခွင့် မပေးခဲ့ဟု စွပ်စွဲပြောကြားခဲ့သည်။
မဲဆွယ်ပွဲများမှာ တရွေ့ရွေ့နှင့် အဆုံးသတ်ရမည့်နေ့သို့ ချဉ်းကပ်လာနေစဉ်
စီပီပီပါတီအဖို့ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်စရာ အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။
ဟွန်ဆန်သည်အရေးပေါ် အူအတက်ခွဲစိတ်ဖြတ်တောက်မှု ခံယူရန် ဖခွမ်းပင်
မြို့တော်ရှိ ဆေးရုံတစ်ရုံသို့ အမြန်တက်ရောက်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သူ၏
အူအတက်ကို ကမ္ဘောဒီးယားဆရာဝန်များက အောင်မြင်စွာ ခွဲစိတ်ဖြတ်တောက်
ကုသပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်စည်းရုံးမှု၏ အဓိကအရေးကြီးသည့်အဆင့်
တွင် ဟွန်ဆန်မှာ အရေးပေါ်ခွဲစိတ်ကုသ ခံယူရမှုကြောင့် မပါဝင်နိုင်ဘဲရှိခဲ့
သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် မဲရုံ၌ ကိုယ်တိုင်မဲထည့်နိုင်အောင် ရက်ပိုင်းအတွင်း
ပြန်လည်သက်သာကျန်းမာလာခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်က လမ်းဘေးဆံပင်ညှပ်ဆိုင်း၌
စစ်တုရင်ကစားခြင်း၏ အရှုပ်အထွေးအလိမ်အကောက်များကို သင်ယူတတ်မြောက်
ခဲ့သည့် စစ်တုရင်ကစားသမား ဟွန်ဆန်သည် ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်စဉ်ကို
စစ်တုရင်ကစားကွက်ကဲ့သို့ မှတ်ယူကြည့်ရှုနေသည်။ သူသည် ရွေးကောက်ပွဲကို
ပုံစံကျတိုက်ကွက် ၄ ခုပါဝင်သော ကစားပွဲတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ထားသည်။
ယင်းပုံစံကျတိုက်ကွက် ၄ ခုမှာ မဲပေးမည့်သူများ မှတ်ပုံတင် စာရင်းသွင်းခြင်း၊
မဲရုံ၌မဲပေးခြင်း၊ မဲရေတွက်ခြင်းနှင့် အစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်မှုမှာ ဟွန်ဆန်အဖို့ ချိုသက်သက်အရသာ ရှိလေသည်။ သူ၏ပါတီသည် သူ၏အခြေခံနယ်မြေ နှစ်ခုဖြစ်သည့် သူမွေးဖွား ရာနှင့် သူ့အစ်ကိုဟွန်နင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူအုပ်ချုပ်ရာ ကမ်ပုမ်ချန်ပြည်နယ်နှင့် သူ့နေထိုင်ခဲ့ရာ ကန်ဒါလ်ပြည်နယ်တို့တွင် အရေးနိမ့် ခဲ့သည်။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေများ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ခဲ့သည့်တိုင် သူ၏ ပြည်နယ်များ၏ ထောက်ခံမှုကို မရရှိခဲ့သည့်အတွက် ဟွန်ဆန်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အရ စိတ်ပျက်ဖွယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ပါတီ ကမ်ပုမ်ချန်နှင့် ကန်ဒါလ်ပြည်နယ်တို့တွင် အရှက်တကွဲ နှိုးနှိုးခဲ့ခြင်းက ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် ယုံကြည်မှုတိုးပွားစေသည်။ ရွေးကောက် ပွဲရလဒ်များမှာ အကြံအဖန်နှင့် အကွက်ဆင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမဟုတ် ဆိုသည် ကို ထောက်ခံသလိုဖြစ်ခဲ့သည်။ မဲပေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ ချောချောမွေ့မွေ့ ပြီးစီးခဲ့မှုက ခြိမ်းခြောက်မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိခဲ့သည်ဆိုသော စွပ်စွဲ ချက်များကို ရပ်တန့်စေခဲ့သည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ ဂျပန်၊ သြစတြေးလျနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတို့က ရွေးကောက်ပွဲမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် လွတ် လပ်ပြီးတရားမျှတမှုရှိသည်ဟု မှတ်ချက်ပြုခဲ့ကြသည်။

စီပီပီပါတီသည် ဂုဏ်ယူဖွယ်မဲအရေအတွက် ၄၁.၄ ရာခိုင်နှုန်းအနိုင် ရခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ၃၁.၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဆမ်ရိန်ဆီပါတီသည် ၁၄.၃ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးအနိုင်ရရှိခဲ့ကြသည်။ ပြိုင်မြင်း သုံးကောင်၏ အပြင်းအထန် ယှဉ်ပြိုင်ပွဲအဖြစ် ကြိုတင်ခန့်မှန်းခဲ့ကြသလိုပင် ရလဒ်မှာ အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် မဲပေးကြသူများက ဟွန်ဆန်အပေါ် ပို၍နှစ်သက်သဘောကျမှုကို ပြသခဲ့ကြသည်။ ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့အပေါ် လူထု၏ယုံကြည်မှုမှာ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်ရသည် ဆိုသည်ကို လွယ်ကူစွာသဘောပေါက် နားလည်နိုင်သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှစ၍ ဟွန်ဆန်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများ၏ *ရော်ဘင်ဟု (Robin Hood) ဖြစ်လာခဲ့သည်။ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် သူ့ပါတီ၏ ရန်ပုံငွေ

Robin Hood = ၁၆ ရာစု အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော သူဌေး သူကြွယ်များထံမှ တိုက်ခိုက်လုယက်ပြီး ဆင်းရဲသားများအား ဝေငှပေးသည့် သူရဲကောင်း။

များကို အသုံးပြုလျက် ကျောင်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ ဆည်မြောင်းတာဝန်များ ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည့် ပြည်သူလူထု၏ မင်းသားအသွင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ၏ ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံပုံမှာ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းဖြစ်သည်။ သို့နှင့်တိုင် ထိုသို့ ဆက်ဆံမှုက ပြည်သူလူထု၏ နှလုံးဟာဒယကို တို့ထိမိစေကာ ဟွန်ဆန်ကို ၎င်းတို့က သွေးသားရင်းခြာမမာ သဘောထားခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်သည် လယ်ကွင်းထဲ၌ လယ်သမားများနှင့် အတူထိုင်သည်။ စီးကရက်အတူသောက် သည်။ ၎င်းတို့၏ ပြဿနာအခက်အခဲများကို ရင်းနှီးပွင့်လင်းစွာ ဆွေးနွေး ခဲ့ကြသည်။ တစ်ဘက်တွင်မူ ရာနာရစ်၏ ပုံရိပ်မှာ လက်နက်ခိုးသွင်းရန် ကြံစည်မှု၊ ခမာနီတို့နှင့် အငြင်းပွားဖွယ် မဟာမိတ်ဖွဲ့မှုတို့ကြောင့် ထိခိုက် ခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ် ရိန်ဆီ၏ အလွန်အကျွံ အဆိုးမြင်လေသံဖြင့် ပြောဆိုနေ မှုများမှာ ပြည်သူလူထု၏ မျက်စိထဲနားထဲတွင် ထော်လော်ကန့်လန့်ဖြစ်နေ သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအား ကမ္ဘောဒီးယားသို့ လာရောက်စီးပွားရေး လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုရန် မကြာခဏ သတိပေးတားမြစ် နေခြင်းကြောင့် ခမာစီးပွားရေးအသိုင်းအဝန်းက စိတ်ပျက်နေကြသည်။

နိုင်ငံသည် မှားယွင်းသော မျှော်လင့်ချက်များကြောင့် အချိန်ကြာမြင့် စွာ ထိခိုက်နစ်နာခဲ့ရကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုကင်းမဲ့ခဲ့ရသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးခေတ်သစ် ပြန်လည်ရရှိရန်မှာ လက်တစ်ကမ်းအလို၌ အမြဲရောက်ရှိခဲ့သည်။ ကြွယ်ဝ ပေါများခြင်းခေတ်သစ်မှာလည်း ပေါ်ပေါက်ရန် အမြဲအခြေအနေပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကြောက်မက်ဖွယ်အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုမှာ အမြဲပေါ်ပေါက် လာတတ်ပြီး နိုင်ငံမှာ မျှော်လင့်ချက်ပျက်သုဉ်းသည့်ဘဝသို့ ပြန်လည်ရောက် ရှိသွားရပေသည်။

ရုလိုင်ရွှေကောက်ပွဲပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားသည့်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏အောက်တွင် ခေတ်သစ်တစ်ခု ထူထောင် ရန် အခွင့်အရေးသစ်တစ်ရပ်ကို ရရှိခဲ့ပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ဖျက်ဆီးနှောင့် ယှက်မည့်သူများကလည်း ဒုနဲ့ဒေးပင် ရှိနေသည်။ ရွှေကောက်ပွဲ၌ ရွှံ့နိမ့် ခဲ့ကြပြီးနောက် ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့သည် နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့် လေ့လာသူများအဖွဲ့က အစောပိုင်းတွင် အတည်ပြုထားပြီးဖြစ်သည့် မဲပေး ပွဲလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို အယုံအကြည်မရှိဟု ပြောဆိုကာ ရှုတ်ချခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်၏စီပီပီဝါတီသည် မျှော်လင့်ထားသည်ထက်ပို၍ စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရဖွဲ့နိုင်သည့် ၃ ပုံ ၂ ပုံမဲအများစုကို မရရှိခဲ့ပေ။ လွှတ်တော်တွင် အယုံအကြည်မရှိကြောင်း အဆိုပြုမဲခွဲမှုကို ကျော်လွှားနိုင်သည့် မဲအရေအတွက် မရခဲ့ကြပေ။ မဲအများစု မရရှိခဲ့သဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ရန် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ရသည်။ သူသည် ရာနာရစ်နှင့်အတူ အစိုးရဖွဲ့ရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် မင်းသားက ဟွန်ဆန်၏ကမ်းလှမ်းမှုကို ပစ်ပစ်ခါခါ ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲ၌ မသမာမှုများ၊ အကြံအဖန်များ၊ အကွက်ဆင်မှုများ ရှိခဲ့သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ အတိုက်အခံများ၏ မကျေနပ်မှုများကို ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေး အာဏာပိုင်များက စုံစမ်းစစ်ဆေးခဲ့ရာ ချို့ယွင်းမှုမတွေ့ရဟုဆိုသည်။

အဆုံးတွင် ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့၏ ကန့်ကွက်မှုများကို သံတမန်အများစုက စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိကြတော့ပေ။ နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၈၀၀ ဦးနှင့် ဒေသခံရွေးကောက်ပွဲအရာရှိပေါင်း ၂၀,၀၀၀ တို့က လက်ရှိအုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား တစ်ခုလုံးက စီပီပီအား လိုလားနှစ်သက်ကြသည်ဖြစ်ရာ ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း မသမာမှုများကို သက်သေအထောက်အထားဖြင့် ဖော်ထုတ်ပြသနိုင်ရန် မလွယ်ကူဟုပြောဆိုသည်။

၎င်းတို့က ရွေးကောက်ပွဲအတွင်း စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် မညီသော ပြုမူမှုများကို စစ်ဆေးဖော်ထုတ်နိုင်မည် မဟုတ်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ အမေရိကန် အရာရှိများက ရွေးကောက်ပွဲကို “မိမိဘာသာ စိတ်ပိုင်းဖြတ်မှုဖြင့် အောင်မြင်စွာလုပ်ဆောင်မှု”ဟု ကင်ပွန်းတပ်ခဲ့သည်။ မှတ်ပုံတင်ထားသော မဲပေးသူဦးရေ ၅.၄ သန်းအနက် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အမှန်တကယ် မဲပေးခဲ့ကြပြီး အများစုက ဟွန်ဆန်အား သဘောကျနှစ်သက်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။ မဲပေးပွဲရလဒ်မှာ ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့အဖို့ ထိုးနှက်ချက်တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးမှာ အခြားသူများ အောင်ပွဲခံသည့် ရလဒ်မှန်သမျှကို လက်ခံရန် ဆန္ဒရှိသူများမဟုတ်ဟု သံတမန်များက ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်မှုမှာ ကြီးမားသည့် အောင်ပွဲတစ်ခုအဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။ သူ၏ ပြည်သူလူထု၏အမြင်တွင် သူသည် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်၊ တရားဝင်အစိုးရအဖွဲ့ဖြစ်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ခွင့်ရရန် လက်တစ်ကမ်းသာလိုပေတော့သည်။
၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ရာနာရစ်အား စစ်ရေးနည်းလမ်းဖြင့် အာဏာသိမ်း
ဖြုတ်ချခဲ့ပြီးချိန်မှစ၍ နေရာလစ်လပ်ခဲ့ရသော ကုလသမဂ္ဂ ကိုယ်စားလှယ်
နေရာကို မကြာမီပြန်လည် ရရှိတော့မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်များမှာ
စီပီပီပါတီအတွင်း မြင့်သည်ထက်မြင့်မားလာသည်။

လမ်းဘေးစစ်တုရင်ခုံမှ ဘွဲ့ရလာခဲ့သော စိတ်ဆန္ဒပြင်းပြသည့် စစ်
တုရင်ကစားသမားသည် သူနှင့်သူ့ပါတီ၏အောင်မြင်မှုအတွက် အကောင်းဆုံး
နည်းဗျူဟာများခင်းကျင်း၍ အနိုင်ကစားခဲ့လေပြီတည်း။ ဝန်ကြီးချုပ်ရာနာရစ်
၏အောက်တွင် ရာထူးတစ်ဆင့်နိမ့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အဖြစ် ပါဝင်လျက်
အစိုးရဖွဲ့စည်းရန် သဘောတူခဲ့စဉ် ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ရွေးကောက်ပွဲ၌ သူသည်
အရေးပါသော စစ်တုရင်ကစားကွက်တစ်ခု၌ အစားခံခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်
မှစ၍ သူသည် သူ့ကိုယ်သူ့အင်အားတောင့်တင်း ခိုင်မာအောင် အမြန်လှုပ်ရှား
ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် သူ၏ပြိုင်ဘက်များကို အားအင်ချိနဲ့
အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ပထမဦးစွာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရကိုဝေဖန်
နေသော ဆမ်ရိန်ဆီအား အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးရာထူးမှ ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။
ထို့နောက် ဖန်စင်ပက်ပါတီ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဆီရိဗုဒ်အား ဟွန်ဆန်
ကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြံစည်သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ပြီး နောက်တစ်နှစ်တွင်
ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တစ်လျှောက်လုံးတွင် ဟွန်ဆန်သည်
ခမာနီအဖွဲ့ကို ထိထိရောက်ရောက် ဖြိုခွဲခဲ့သည်။ ခမာနီအဖွဲ့၏ ထိပ်တန်းခေါင်း
ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ခမာနီနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဟောင်း အိယင်ဆရီနှင့်
မဟာမိတ်ဖွဲ့နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် သူသည် ဇူလိုင်လ၌ စစ်ရေးနည်းလမ်း
ဖြင့် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများကို ဖြိုခွဲခဲ့သည်။ တစ်လခန့်အကြာတွင် ပိုပေါ့
သည် သူ၏ရဲဘော်ကေဒါများ၏ အန်လောင်ဗန်းတောတွင်း တစ်နေရာ၌
ခုံတိုင်စစ်ဆေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ သူ၏ရန်သူများကို တစ်ကွဲတစ်ပြားဖြစ်စေသည့်
ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးလှုပ်ရှားမှုကား အဘယ်အရာနည်း။ ရွေးကောက်ပွဲသည်
လွတ်လပ်၍တရားမျှတမှု ရှိစေရမည်။ သူသည် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ
ထက် လူကြိုက်ပိုများကြောင်း ကမ္ဘာကိုပြသရန်လိုအပ်နေသည်။

သီဟာနုတစ်ဦးတည်းသာ ဟွန်ဆန်အဖို့ ငြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်လာနိုင်စရာ ရှိတော့သည်။ သို့ရာတွင် ဤအန္တရာယ်မှာလည်း လျင်မြန်စွာလျော့ပါးလာ ပြီဖြစ်သည်။ နာမကျန်းဖြစ်နေသော ဘုရင်ကြီးသည် ဟွန်ဆန်အား ဩဇာ တိက္ကမကြီးမားလာသူအဖြစ် လူသိရှင်ကြား အသိအမှတ်ပြုလာသည်။ သူ့ကို တလေးတစား ဆက်ဆံမှုပြုလာသည်။ သူ၏သား ရာနာရစ်ကို ဖြုတ်ချလိုက် ပြီးနောက် သီဟာနုသည် ရာနာရစ်ကို ထောက်ခံခြင်းမပြုတော့ဘဲ ကုလသမဂ္ဂ ၌ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ပြန်လည်ရရှိရေး ဟွန်ဆန်၏တောင်းဆိုမှုကို ထောက် ခံခဲ့သည်။ တစ်ဖန် ဇူလိုင်လရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ကြေညာပြီးနောက် အစိုးရဖွဲ့ရန် ရာနာရစ်က ငြင်းဆန်သည့်အခါ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ ထောက်ခံမှုကို ရရှိခဲ့သည်။ ဘုရင်ကြီးက သူ့သားနှင့်ရိန်ဆီတို့ကို ဟွန်ဆန်နှင့် ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံအကျိုးအတွက် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ကြေညာသောအခါ ဟွန်ဆန်မှာ အလွန် ကျေနပ်အားရမှုဖြစ်ခဲ့ရသည်။ အခြေမလှဖြစ်နေသော ရီရယ်လ်ငွေကြေးတန်ဖိုး သည်ပင်လျှင် ဟွန်ဆန်အောင်ပွဲခံပြီးနောက် ပြန်လည်မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များက ကြွယ်ဝချမ်းသာသည့်ခေတ်မှာ နောက်ဆုံးတွင် ရောက်ရှိလာတော့မည်ဟု ဟောကိန်းထုတ်ကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီ က အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာလျှင် ရီရယ်လ်ငွေ ၄,၂၀၀ ဝန်းကျင်ရှိနေရာမှ ရီရယ်လ် ၃,၀၀၀ သို့ ငွေကြေးတန်ဖိုး ခိုင်မာလာခဲ့သည်။ အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှုရှိလာမည့် မျှော်လင့်ချက်အသစ်ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ရာနာရစ်၊ ရိန်ဆီနှင့် ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံသူများ၏ နောက်တစ်ကျော့ ကန့်ကွက်မှုများမှာ ပိုမိုပြင်းထန်လာသည်။ ပြန်လည်မရေတွက်ရေးနှင့် ဆန္ဒ မဲပေးပွဲပြန်လည်ပြုလုပ်ရေး တောင်းဆိုသံများမှာ မြို့တော်၏တိတ်ဆိတ်သော လမ်းမကြီးများပေါ်၌ ဆူညံစွာပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ထင်ရှားလာ သည့် ဩဇာတိက္ကမရှိသူသည် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်းက သူ့အားထောက်ခံ မှုပြုလာသည့်အတွက် စိတ်သက်သာရာရမှုနှင့် ယုံကြည်မှုတို့ ရရှိလာခဲ့သည်။ သူ့အား ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ပေးရန် အတိုက်အခံပါတီများ၏ ဖိအားပေးနေမှု များမှာ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်းက ၎င်းတို့အပေါ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကို အသိအမှတ်ပြုရန် ဖိအားပေးမှုဖြင့် တန်ပြန်တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ကြရသည်။ ဖိလစ်ပိုင်

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒိုမင်ဂိုဆီရာဇွန်က ဟွန်ဆန်နှင့် ရာနာရစ်တို့အား အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိရန် ပထမခြေလှမ်းအဖြစ် ညွှန်ပေါင်း အစိုးရဖွဲ့စည်းကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

“လူတစ်ဦးချင်းရဲ့ ရည်မှန်းချက်တွေအတွက်နဲ့ အစိုးရဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်းဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေအဖို့ လူကျင့်ဝတ်ကင်းမဲ့ရာ၊ တာဝန်ယူမှုကင်းမဲ့ရာ ရောက်မှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဆီရာဇွန် ပြောကြားသည်။

ပြင်သစ်သမ္မတဂျက်ရှီးယက် (Jaques Chirac)က “နိုင်ငံတကာစောင့်ကြည့်လေ့လာသူတွေက ရွေးကောက်ပွဲဟာ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတမှုရှိတယ်လို့သုံးသပ်ကြပါတယ်။ ဒီရွေးကောက်ပွဲဟာ ပထမအနေနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတွေအဖို့ အောင်မြင်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကနေ့မရှိမဖြစ် အရေးကြီးတဲ့အရာက ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတွေ ထုတ်ဖော်ပြသလိုက်တဲ့ ဆန္ဒကိုနိုင်ငံရဲ့အဓိက နိုင်ငံရေးအင်အားစုတွေက လေးလေးစားစားလုပ်ဆောင်ပေးကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်”ဟု ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့သည်။

ဤရှေ့မတိုး နောက်မဆုတ်ဖြစ်နေသော နိုင်ငံရေးအခြေအနေကို သီဟာနု၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုကသာ ပြီးဆုံးစေနိုင်သည်ကို ဟွန်ဆန် တဖြည်းဖြည်း သဘောပေါက်လာခဲ့သည်။ ရက်သတ္တပတ်ပေါင်းများစွာ ငြိမ်သက်နေပြီးနောက် ဩဂုတ်လအစောပိုင်းတွင် သီဟာနုသည် ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြစ်နေမှုကို အဓိကပါတီ ၃ ခုနှင့် ရွေးကောက်ပွဲကို ဦးစီးကျင်းပခဲ့သည့် အမျိုးသားရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် [National Election Commission (NEC)] တို့အကြား ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုတစ်ရပ် လက်ခံကျင်းပပေးမည်ဟူသော အကြံပြုချက်တစ်ခုဖြင့် ဖြိုခွင်းလိုက်သည်။ ဤအဆိုပြုချက်က ကမူးရှူးထိုးလုပ်တတ်သူ တစ်စောက်ကန်းများအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှု အနည်းငယ်ရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် မြို့တော်၏ လမ်းမများပေါ်၌ သူ့အားနှုတ်ထွက်ပေးရန် တောင်းဆိုနေကြသည့် ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြနေကြသူ ထောင်ပေါင်းများစွာကို မြင်တွေ့ရသောအခါ သူသည် ငြိမ်မနေနိုင်တော့ပေ။ သူက အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်မည်ဟုပြောဆိုသည်။ လိုအပ်လျှင် သူတစ်ဦးတည်း နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ခွင့်ပြုသည့် ပြင်ဆင်ချက်မျိုး ပြုလုပ်မည်ဟုပြောကြားလိုက်သည်။ ကိုယ်စားလှယ်

အရေအတွက် ၃ ပုံ ၂ ပုံ ရရှိရန်လိုအပ်သည်ဆိုသည့် ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ချက်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ပယ်ဖျက်ရန်လိုအပ်သော ထောက်ခံမှုအတွက် လွှတ်တော်သို့ အသစ်ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်အမတ်များထံမှ လုံလောက်သော သဘောတူလက်မှတ်များကို ဟွန်ဆန်၏ပါတီဝင်များက စုဆောင်းခဲ့ကြသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် (NEC)သည် ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရသူမှာ စီပီပီပါတီဖြစ်ကြောင်း စက်တင်ဘာ၊ ၁ ရက်နေ့တွင် တရားဝင်ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ အတိုက်အခံများကို ပြတ်ပြတ်သားသား စိန်ခေါ်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အမြင့်ဆုံးအယူခံ အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာကောင်စီက မသမာမှုများနှင့် မူမမှန်သည့် လုပ်ဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ တိုင်တန်းချက်များကို ပယ်ချခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်က စီပီပီပါတီသည် မဲအရေအတွက် ၂ သန်းကျော် အနိုင်ရရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး မဲထည့်သူ ၄.၉ သန်း၏ ၄၁%ကျော်မျှရှိသည်။ ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်အားဖြင့် စီပီပီပါတီသည် လွှတ်တော်၌ ၆၄ နေရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ဖန်စင်ပက်ပါတီမှာ မဲအရေအတွက် ၁.၅ သန်းဖြင့် ဒုတိယနေရာလိုက်ခဲ့သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၃၂%အနိုင်ရရှိခဲ့ပြီး လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၄၃ နေရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ဆမ်ရိန်ဆီပါတီမှာမူ မဲအရေအတွက် ၇၀၀,၀၀၀ ဖြင့် တတိယနေရာမှ လိုက်ခဲ့သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၁၄% ရရှိကာ လွှတ်တော်၌ ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ၁၅ နေရာအနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် ဆမ်ရိန်ဆီသည် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအပေါ် သဘောမတွေ့ခဲ့ပေ။ သူသည် ကမ္ဘောဒီးယား တပ်မတော်သားများအား ၎င်းတို့၏သေနတ်ပြောင်းများကို ဟွန်ဆန်ဘက်သို့လှည့်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ဟွန်ဆန်၏ ဌာနချုပ်ကို ဒုံးကျည်များ၊ စမတ်ဗုံး(ပဒေသာဗုံး)များဖြင့် တိုက်ခိုက်သင့်သည်ဟု အကြံပြုခဲ့သည်။ ဖခွမ်းပင်ရှိ အမေရိကန်သံရုံးမှ ၎င်း၏ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များကို ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။

သံတမန်များက ရိန်ဆီ၏ပြောဆိုမှုများကို ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ ပျက်ပြားသွားစေရေးအတွက် ဟွန်ဆန်အား အကြမ်းဖက်မှုများဖြင့် ပြန်လည်

တုံ့ပြန်လာအောင် နှိုးဆွပေးနေစဉ် ပရိယာယ်ဆင်မှုအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။

ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်မှုက ဟွန်ဆန်အပေါ် မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာမည်ကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်ပေသည်။ တရားဝင်ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် တင်မြှောက်မခံရမီကပင် ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်တစ်ဦးကဲ့သို့ တွေးတောစီစဉ်လျက်ရှိပြီဖြစ်သည်။ ငွေကြေးတန်ဖိုး တည်ငြိမ်မှုရှိစေရန်၊ ငွေဖောင်းပွမှု ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် အစိုးရအသုံးစရိတ်လိုငွေပြုမှု လျော့ချရန်အတွက် “**စီးပွားရေးအစိုးရ**” တစ်ရပ်ကို ခန့်ထားမည်ဟု ကတိပြုခဲ့သည်။ အာရှဝေါလ်စထရိဂျာနယ် (Asian Wall Street Journal) နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုတွင် ဟွန်ဆန်က အံ့သြဖွယ်ဝန်ခံမှုတစ်ခုကို ပြုခဲ့သည်။ သူသည် အလွန်အမင်း သစ်ခုတ်လှဲရောင်းချနေမှုများက နိုင်ငံကို ပျက်စီးထိခိုက်စေသည်ဟူသော ဝေဖန်မှုများကို လက်ခံခဲ့သည်။ နောင်တွင် သစ်ခုတ်လှဲခြင်းမှ ရရှိသော ဝင်ငွေအပေါ် မှီခိုအားထားခြင်း မပြုတော့ပါဟု ကတိပြုပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဟွန်ဆန်က ယခုအခါ ခမာနီတို့၏ အန္တရာယ်မှာ မရှိတော့ပြီဖြစ်၍ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၏အင်အားကို တစ်ဝက်အထိ လျော့ချပစ်မည့်အကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူ့နိုင်ငံသည် လုံခြုံရေးဝန်ထမ်း ၂၀၀,၀၀၀ ကျော်အတွက် လုပ်ခလစာပေးရသည့်ဝန်ကို မထမ်းနိုင်တော့ဟုပြောဆိုပြီး လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အင်အားကို အများဆုံး ၇၀၀၀၀ ခန့်သာ ထားရှိတော့မည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။

ပြောက်ကျားတော်လှန်ရေး သမားဟောင်းကြီးမှာ ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရရှိပြီးနောက် တရားဝင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့ချေပြီ။ ပို၍ချိုမြိန်မည့် ချယ်ရီသီးများကို မျက်စောင်းထိုးနိုင်ပြီဖြစ်သည်။ သူက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၁၉၉၈၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ထားသည်။

“ကျွန်တော် ဟန့်ရှိုင်ကို အချက်နှစ်ချက်နဲ့ သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပထမဆုံး ဖြစ်နိုင်တဲ့အချက်က ကျွန်တော်တို့ တရားဝင်ဝင်ခွင့်ရပြီးတာနဲ့ ထိပ်သီးစည်းဝေးပွဲမှာ တရားဝင်ပါဝင်တော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယက တရားဝင်

ဝင်ခွင့်ရဖို့ မျှော်လင့်ပြီး အဲဒီကိုသွားမှာဖြစ်ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။

ထိုးဖောက်ကျော်လွှားနိုင်မှုမှာ လက်တစ်ကမ်း၌ ရောက်ရှိနေပြီဟူသော အာရုံခံစားမှုရရှိလျက် ဟွန်ဆန်သည် ထိုင်းဝန်ကြီးချုပ် ချမ်လီပိုင်ထံ ဩဂုတ်လ ၃၁ ရက်နေ့တွင် စာရေးသားပြီး အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဝင်ခွင့်ရရှိရေး တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သူ၏စာထဲတွင် ဟွန်ဆန်က “အာဆီယံမိသားစုတစ်ခုအတွင်းရှိ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အာဆီယံမျှော်မှန်းချက်များကို ရရှိအောင်လုပ်ဆောင်ရေးအတွက် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအနေဖြင့် ကြိုးပမ်းသွားရန် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ ပြင်းပြခိုင်မာသော သန္နိဋ္ဌာန်တစ်ခု အမြဲရှိနေပါသည်”ဟု ဖော်ပြထားသည်။

အာဆီယံအဖွဲ့တွင် အဖွဲ့ဝင် ၉ နိုင်ငံရှိသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာပါက ၎င်းသည် ၁၀ နိုင်ငံမြောက် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာကာ အာဆီယံအဖွဲ့တွင် ၁၀ နိုင်ငံပါဝင်ရမည်ဟူသော အာဆီယံအဖွဲ့၏ မျှော်မှန်းချက်ကို အကောင်အထည် ဖော်နိုင်တော့မည်ဖြစ်သည်ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောကြားသည်။ ထိုစိတ်ဓာတ်ဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် ချမ်လီပိုင်အား ကမ္ဘောဒီးယားကိုစွဲကို ဩဂုတ်လကုန်ပိုင်းတွင် နယူးယော့၌ ကျင်းပမည့် အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများ အစည်းအဝေး၌ တင်ပြဆွေးနွေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဝါရင့်၊ သမ္မာရင့်စစ်မြင်းကြီးမှာ တစ်ကြိမ်စိတ်ပျက်စရာနှင့် ကြုံတွေ့ရပြန်သည်။ ဩဂုတ်လကုန်ပိုင်းတွင် အာဆီယံအဖွဲ့က ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အဖွဲ့ဝင်လျှောက်ထားချက်ကို ငြင်းပယ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် တရားဝင်အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခြင်းမပြုရသေးသည့်အတွက် ဝင်ခွင့်ကိုကြန့်ကြာစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု အာဆီယံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများက ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ဟွန်ဆန်အပေါ် ထောက်ခံသူများစွာပါဝင်သော အမြင့်ဆုံးအယူခံအဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာကောင်စီက အတိုက်အခံများ၏ မဲပြန်လည်ရေတွက်ရေး တောင်းဆိုချက်ကို လက်မခံပယ်ချလိုက်သောအခါ ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့ကို ထောက်ခံသူ လူ ၁၅,၀၀၀ ခန့်သည်

လမ်းများပေါ်ထွက်လာပြီး ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ရိန်ဆီ၏ ဗီယက်နမ်ဆန်ကျင်ရေးလူမျိုးရေးဝါဒဖြင့် သွေးထိုးလှုံ့ဆော်ပေးမှုကြောင့် ကန့်ကွက်သူ လူတစ်စုသည် ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဗီယက်နမ်အကူအညီဖြင့် နိုင်ငံလွတ်မြောက်ရေး ရရှိခဲ့မှု အထိမ်းအမှတ်ကို မီးတင်ရှို့ခဲ့ကြသည်။ အစိုးရသည် ဖခွမ်းပင်ပန်းခြံ အတွင်း ထိုင်သပိတ်ကျင်းပနေသော လူထုကို ဝင်ရောက်ဖြိုခွဲခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ဒီမိုကရေစီ ကျင့်စဉ်များကို ဖျက်ဆီးသည်ဟု စွပ်စွဲခံရမည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ဝင်ရောက်ဟန့်တားခဲ့ခြင်းမပြုဘဲ ခွင့်လွှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အမည်မသိ တိုက်ခိုက်သူတစ်ဦးက ဟွန်ဆန်၏ မြို့တော်နေအိမ်အတွင်းသို့ စက်တင်ဘာ ၇ ရက်နေ့တွင် လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်သည့်အခါ ဟွန်ဆန်မှာ လက်တုံ့ပြန်ရန် အခြေအနေသို့ရောက်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့ တိုက်ခိုက်ခံရစဉ် အိမ်၌သူ၏ဖခင်ရှိနေသည်။ သို့ရာတွင် မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်မှ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမရခဲ့ဘဲ အပျက်အစီးအနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ သူ့မိသားစု လုံခြုံရေးအတွက် ပို၍စိုးရိမ်ပူပန်လာရလေသည်။

အများပြည်သူ သွားလာရာနေရာများ၌ အခြေစိုက်၍ ကန့်ကွက်ဆန္ဒ ပြနေကြသူများကို လူစုခွဲရန် ချီတက်လာသော ရဲများနှင့်ကန့်ကွက်သူများ အကြား ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြသူများ စွာမှာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးမှာ သေဆုံး ခဲ့သည်ဟု ယုံကြည်ရသည်။ ဤဆန္ဒပြကန့်ကွက်မှုများမှာ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရသစ် ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရာတွင် အတိုက်အခံများဘက်မှ ဈေးဆစ် တောင်းဆိုမှုပြုလုပ်ရာ၌ အင်အားခိုင်မာစေရန် ရည်ရွယ်ပြုလုပ်သည့် ဟန်ပြု လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုသာဖြစ်သည်ကို သိရှိထားသော ဟွန်ဆန်သည် ယင်း ကန့်ကွက်မှုများကို အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာ ရင်ဆိုင်ခဲ့သည်။ ကန့်ကွက်မှုများ ဖြစ်ပွားနေစဉ်၌ပင် ဖန်စင်ပက်ပါတီဝင် အနည်းဆုံးလေးဦးခန့်တို့သည် ခရီး သွားလာရေးဝန်ကြီးနေရာ ရရှိရေးကို မျက်စောင်းထိုးလျက်ရှိလေသည်။

ဟွန်ဆန်၏အခြေအနေအပေါ် သုံးသပ်အကဲဖြတ်မှုမှာ အတိအကျ မှန်ကန်နေပေသည်။ အသေအချာပင်ဖြစ်သည်။ စက်တင်ဘာလလယ်ခန့်တွင် ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့သည်အသုံးပြုပြီး၊ အသုံးမပြုနှင့် အရန်အဖြစ်ချန်ထား သော မဲပြားများကို စာရင်းပြုလုပ်စိစစ်ရန်နှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ

သတ်မှတ်သည့် မတူကွဲပြားသည့် ပုံသေနည်းအသုံးပြုမှုစသည့် အချက် နှစ်ချက်မှလွဲ၍ ကျန်ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ တောင်းဆိုချက်များကို ရုပ်သိမ်းပေးခဲ့ သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာ သတ်မှတ်သည့် ပုံသေနည်းကို ဆန္ဒမဲပေးပွဲမတိုင်မီ တရားမဝင် ပြောင်းလဲခဲ့ခြင်းမှာ လက်ရှိအာဏာရပါတီကို အားပေးကူညီရာကျသည်ဟု အတိုက်အခံများက စွပ်စွဲခဲ့သည်။

ရွေးကောက်ပွဲ၌ အနိုင်ရရှိသူမှာ သူဖြစ်ကြောင်း အတိုက်အခံများကို သတိပေးသည့်အနေဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် စီပီပီပါတီ၌ လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အချက် ၃ ချက်ရှိကြောင်း သတိပေးခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ ရာနာရစ်၏ ဖန်စင်ပက်ပါတီနှင့်အတူ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ကို ပြင်ဆင်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက် ၃ ပုံ ၂ ပုံ အများစု အနိုင် ရရှိမှသာ တစ်ဦးတည်းအုပ်ချုပ်ခွင့်ရှိသည်ဆိုသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ပယ်ဖျက် ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဇာချဲ့မနောဘဲ ဟွန်ဆန်၏လက်ရှိတည်ဆဲ အစိုးရ၏ သက်တမ်းကို တိုးမြှင့်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်မှာ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များ၏ စောင့်ရှောက်မှုအောက် တွင် ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းမှ ကင်းဝေးလွတ်မြောက်လျက်ရှိသည်။ သူသည် ဆီရင်ရီ(ပ်)မြို့ရှိ သီဟာနု၏ နေအိမ်သို့ မော်တော်ကားဖြင့် ခရီးထွက်စဉ် စက်တင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့တွင် လုပ်ကြံခံခဲ့ရသော်လည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာမရဘဲ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဘီ ၄၀ ခုံးပစ်လောင်ချာဖြင့် ဟွန်ဆန်၏ မော်တော်ကား အားပစ်ခတ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ခုံးကျည်မှာမော်တော်ကားနဲ့ လွဲချော်သွားပြီး ဟွန်ဆန်၏မော်တော်ကားယာဉ်တန်းနှင့် ၁၀ မီတာခန့်သာ ကွာဝေးသည့် အိမ်တစ်အိမ်ကို ထိမှန်ခဲ့သည်။ ၁၂ နှစ်အရွယ် ယောက်ျားလေးတစ်ဦး သေဆုံး ကာ အခြား လူသုံးဦး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကြသည်။ မကြာမီ ဟွန်ဆန်သည် ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များတည်ရှိရာ အန်ကောဝတ်၌ ကျမ်းသစ္စာ ဆိုနေကြသည့် လွှတ်တော်အမတ်များနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။

“ဒါဟာ ကျွန်တော့်ကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ကြိုးစားတယ်ဆိုတာ ရှင်းနေ ပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောပြသည်။ ဤတိုက်ခိုက်မှုနောက်ကွယ်တွင် အတိုက်အခံများ ရှိနိုင်သည်ဟု ဟွန်ဆန်က အရိပ်အမြွက်ပြောကြားခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ဤတိုက်ခိုက်မှုတွင် ခမာနီပြောက်ကျား အကြွင်းအကျန်များ ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိသည်ဆိုသော အချက်ကိုမူ ပယ်ချခဲ့သည်။

“ဟွန်ဆန်ကိုသတ်လို့ ပြဿနာတွေ ပြီးဆုံးသွားမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ပိုလို့တောင် အခြေအနေတွေဟာ ဆိုးလာပါလိမ့်မယ်။ အကယ်၍ ဟွန်ဆန် သာ သေဆုံးခဲ့မယ်ဆိုရင် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ သေဆုံးမှုဟာ ကျွန်တော်နဲ့သိပ်ကွာမယ် မထင်ပါဘူး။ အတိုက်အခံ ခေါင်းဆောင်တွေက သူတို့လူတွေကို ဒီလိုပုံစံမျိုးလုပ်ဖို့ အားပေးနေကြတယ်ဆိုရင်တော့ သူတို့ရဲ့ အနာဂတ်ဟာ မကောင်းနိုင်ဘူးလို့ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်က ပြောသည်။

ရဲချုပ်ဟော့လန်ဒီကမူ ဤတိုက်ခိုက်မှုကို အတိုက်အခံများက ပြုလုပ် ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့သည်။

“ဖန်စင်ပက်နဲ့ ဆမ်ရိန်ဆီပါတီခေါင်းဆောင်တွေက စစ်တပ်နဲ့ရဲတပ် ဖွဲ့တွေကို ဟွန်ဆန်ကိုသတ်ဖြတ်ပစ်ဖို့ အမြဲပြောနေလေ့ရှိပါတယ်။ နောက် ပြီး သူတို့က ဟွန်ဆန်ရဲ့အိမ်ထဲကို လက်ပစ်ဗုံးနှစ်လုံး ပစ်သွင်းခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့တွေဟာ ဟွန်ဆန်ကိုသတ်ဖို့ နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး အသုံးပြုခဲ့ကြပါ တယ်။ သူတို့ရဲ့ခေါင်းဆောင်က ဆမ်ရိန်ဆီလို့ ယုံကြည်ရပါတယ်။ ဟုတ်ပါ တယ်၊ ဒီတိုက်ခိုက်မှုရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ အတိုက်အခံပါတီတွေ ရှိတယ်ဆို တာ ၁၀၀%ပြည့် သေချာပါတယ်။ ဟွန်ဆန်ကို သတ်ဖြတ်ဖို့ သူတို့ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့တာပါ” ဟု ဟော့ကပြောဆိုသည်။

ရိန်ဆီနှင့် ရာနာရစ်တို့နှစ်ဦးစလုံးက သူတို့သည် ထိုတိုက်ခိုက်မှု အကြောင်း ဘာမျှမသိရှိကြဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ မကြာမီတွင် ပေါက်ကွဲမှု ဖြစ်ပွားရာအနီးပတ်ဝန်းကျင်၌ လောင်ချာပစ်ခုံးကျည် ၃ ခုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိ ခဲ့သည်။ ခုံးကျည်များမှာ အဝေးထိန်းစနစ်ဖြင့် ပစ်ခတ်နိုင်သော လက်နက်များ ဖြစ်ပြီး အခင်းဖြစ်နေ့မတိုင်မီက မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခဲ့မှုကြောင့်သာ ခုံးကျည်တစ်လုံးတည်း ပေါက်ကွဲခဲ့သည်ဟု ရဲများကပြောဆိုသည်။ အဓိပ္ပာယ် ကိုသိနားလည်ရန် မလွယ်ကူသော စာသားတစ်ခုကို ဘက်ထရီဗူးခွံ၌ ရေးထိုး ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာသားမှာ “ပျားဘုရင်ကြီးသည် နိုင်ငံ၏အာဏာရှင် များကို တဖြည်းဖြည်းသုတ်သင် ရှင်းလင်းသွားမည်။ ယနေ့တွင် နိုင်ငံ၏အဓိက

အာဏာရှင်ကို ဇီဝိန်ခြွေရမည်”ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်က ယခုတိုက်ခိုက်ခံရမှုကို အစောပိုင်းလက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်နှင့်ဆက်စပ် ကြည့်ရှုခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်သူများအား အကယ်၍ ၎င်းတို့၏ ဂိုဏ်းခေါင်းဆောင်အမည်ကို ပြောပြနိုင်လျှင် ဆုငွေအမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၀၀,၀၀၀ ချီးမြှင့်မည်ဟု ကမ်းလှမ်းခဲ့သည်။

“တကယ်လို့ အတိုက်အခံ ခေါင်းဆောင်တွေအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေကို ကျွန်တော်အသက်ကို အန္တရာယ်ပြုမူတဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို ရပ်တန့်ဖို့ မညွှန်ကြားဘူးဆိုရင် သူတို့တွေဟာ အဆိုးရွားဆုံး ဒုက္ခတွေကို ခံစားပြီးသေကြရမယ်လို့ ပြောချင်ပါတယ်။ မြေသတ္တဝါကိုကြည့်ပါ။ မြေရဲ့ ဦးခေါင်းတည့်တည့်ကို မရိုက်ဘူးဆိုရင် အဲဒီမြေဟာ မသေသေးဘဲ ပြန်ကိုက်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကတော့ မြေကိုရိုက်ရင် ဦးခေါင်းတည့်တည့်ကိုပဲ ရိုက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ မြေရဲ့အမြီးပိုင်းကို ရိုက်မှာမဟုတ်ပါဘူး”ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။

လွှတ်တော်အမတ်များ၏ ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုပွဲအပြီး ကျင်းပသည့် တရားဝင်ညှိခွဲပွဲသို့ ဟွန်ဆန်သည် မတက်ရောက်တော့ဘဲ ရဟတ်ယာဉ်ဖြင့် ဖခွမ်းပင်သို့ပြန်လာခဲ့သည်။ နောက်နေ့တွင် ရာနာရစ်နှင့် ရိန်ဆီတို့သည် ဘန်ကောက်သို့ကသောကမျော ထွက်ခွာသွားကြသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးအပေါ် ဟွန်ဆန်အစိုးရက ပြင်းထန်စွာအရေးယူလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်လျက် စိုးရိမ်ကြောက်လန့်နေပြီး သတင်းနားစွင့်ရန် သူတို့၏ပါတီဝင်များကို ဖခွမ်းပင်၌ ထားခဲ့သည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့က ၎င်းတို့သည် သံသယရှိသူနှစ်ဦးကို အပူတပြင်း လိုက်လံရှာဖွေနေသည်ဟုဆိုသည်။ ယင်းတို့အနက် တစ်ဦးမှာ ဆမ်ရိန်ဆီပါတီနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသော ခမာနီတိုက်ခိုက်ရေးသမားဟောင်း တစ်ဦးဖြစ်သည်။

အစောပိုင်း ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင်လည်း ဟွန်ဆန်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ကန်ဒါလ်မြို့ရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံအနီး မော်တော်ကားဖြင့် ဖြတ်မောင်းသွားစဉ် လက်ဖြောင့်သေနတ်သမား နှစ်ဦးက သူ့မော်တော်ကားကို ပစ်ခတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေ့မှသွားနေသည့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်သမားမှာ ၎င်း၏ခမောက်ဦးထုပ်ကို ကျည်ဆံထိမှန်ကာ ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း မရှိခဲ့ဘဲ တပ်(၁)မောမြို့ရှိ သူ၏

နေအိမ်မှ ဖခွမ်းပင်ရှိ ချန်မိကာမွန်နန်းတော်သို့ ဆက်လက်ထွက်ခွာသွားခဲ့သည်။

ထိုင်းနိုင်ငံသို့ မထွက်ခွာမီကလေးတွင် ရာနာရစ်က သူ၏ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများ ပါတီသည် အစိုးရအဖွဲ့သစ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် သေချာပေါက်ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူ၏ပါတီအတွင်း ပုန်ကန်ဆန့်ကျင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာမည်ကို စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှုကြောင့် ရာနာရစ်သည် ဟွန်ဆန်နှင့်အတူ ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့စည်းရေးကမ်းလှမ်းချက်ကို လက်ခံခဲ့ရသည်။ ရာနာရစ်သည် သူ့ပါတီ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ပြိုကွဲသွားခဲ့ပြီကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပြီဖြစ်သည်။ သူ၏ ကျောင်းဆရာလေသံဖြင့် ပြောဆိုမှုများကို ပါတီတွင်း ဩဇာကြီးမားသည့်ခေါင်းဆောင်များက မနှစ်သက်ကြပေ။ ပါတီခေါင်းဆောင်အချို့သည် စီပီပီပါတီနှင့် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးမှုများကိုပင် ပြုလုပ်ပြီး အနာဂတ်အစိုးရအဖွဲ့၌ မည်သို့သော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ကို စူးစမ်းရှာဖွေနေကြသည်။

သီဟာနုကလည်း ရာနာရစ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပြစ်တင်ဝေဖန်ခဲ့သည်။ သီဟာနုက အကယ်၍ သူ့သားသည် ညွှန်ပေါင်းအစိုးရ မဖွဲ့စည်းခဲ့လျှင် သူသည် ဘုရင့်ဘက်တော်သားများပါတီကို ပို၍ပျက်စီးစေလိမ့်မည်ဟု သဘောပေါက်ခဲ့သည်။ သီဟာနု၏ စေ့ဆော်ပေးမှုကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ရာနာရစ်သည် မူအားဖြင့် သဘောတူညီခဲ့လေသည်။

ဟွန်ဆန်၏အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သူ ပရပ်ဆိုခွန်းက “ဒီနေ့မှာ ရာနာရစ်က ညွှန်ပေါင်းအစိုးရနဲ့ ပူးပေါင်းမယ်ပြောတယ်။ နောက်နေ့ကျတော့ မပူးပေါင်းဘူးလို့ ပြောပြန်ရော”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဘုရင့်ဘက်တော်သားများက ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုချက်များ မရမချင်း ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ရန် ငြင်းဆန်နေသည့်အတွက် အစိုးရ၏ အနာဂတ်မှာ ထိခိုက်နစ်နာဖွယ် အခြေအနေ၌ ရှိနေပေသည်။ အောက်တိုဘာ၊ ၇ ရက်နေ့တွင် ဟွန်ဆန်က သူ့အစိုးရအဖွဲ့သည် ရာနာရစ်နှင့် ပြေလည်အောင် ညှိနှိုင်းပြီးစီးသည့်အချိန်အထိတိုင်အောင် အာဏာကို ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်ထားမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ သူ၏ဝန်ကြီးများနှင့် အရပ်ဘက်ဝန်ထမ်း

များအား လူစားလဲလှယ်မှုများ ပြုလုပ်ပြီးသည့် အချိန်အထိ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေကြရန် ပြောကြားထားသည်။ သို့ရာတွင် ဆမ်ရိန်ဆီ၏ပါတီက ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပါလီမန်လွှတ်တော် အမတ် နေရာ ပြန်လည်အနိုင်မရရှိခဲ့သည့် ဝန်ကြီးများမှာ ၎င်းတို့၏ ရာထူးတာဝန် ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ခွင့်မရှိဟု ကန့်ကွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

သီဟာနု၏ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်မှုမှာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ စီပီပီနှင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီတို့သည် မဆုတ်သာမတိုးသာ အခြေအနေကို ဖောက်ထွက် နိုင်ခဲ့ကြသည်။ နိုဝင်ဘာ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အစိုးရဖွဲ့စည်းမည့် ရှုပ်ထွေးလှ သော သဘောတူညီချက်တစ်ခုကို ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤအစီ အစဉ်မှ ရိန်ဆီမှာချန်လှုပ်ထားခြင်းခံရသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ရာနာရစ်မှာ အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အသီးသီးတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဖြစ်သည်။ စီပီပီပါတီခေါင်းဆောင် ချိုဆင်အား ရာထူးနေရာပေးရန်အတွက် အထက်လွှတ်တော်တစ်ရပ်ကို အသစ် ဖွဲ့စည်း၍ သူ့ကိုဦးဆောင်စေခဲ့သည်။

သဘောတူညီချက်အရ စီပီပီပါတီသည် နိုင်ငံခြားရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စာတိုက်နှင့်ကြေးနန်း ဆက်သွယ် ရေးဝန်ကြီးဌာနများကို ရွေးချယ်တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် နိုင်ငံ တကာနှင့် စီးပွားရေးရာကိစ္စများကို တာဝန်ယူခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဖန်စင်ပက် ပါတီသည် တရားရေး၊ ပြန်ကြားရေး၊ မြို့ပြလေကြောင်းဌာနနှင့် အရေးမပါ လှသော ဝန်ကြီးဌာနအချို့ကို တာဝန်ယူရသည်။

လက်တွေ့နိုင်ငံရေးဘဝမှာ နိုင်ငံကိုဆက်လက် ခြောက်လှန့်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ရာနာရစ်၏ ပါတီဝင်များကို အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း စားသာသော ရာထူးများကို ပေးခြင်းအားဖြင့် ရာနာရစ်နှင့် သဘောတူညီမှု ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်မှာ သိသာထင်ရှားပေသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ဖန်စင်ပက်ပါတီသည် ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ကန့်ကွက်တတ်သည့် ပါတီ မဟုတ်တော့ဘဲ ဟွန်ဆန်နှင့် အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် မှုရှိလာခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ညွှန်ပေါင်း မဟာမိတ်များကို ကျေနပ်မှု ရရှိစေနိုင်ရန် ဟွန်ဆန်မှာ အစဉ်မပြတ် သတိထားနေခဲ့ရသည်။

ခေါင်းကြီးကိုယ်သေး အစိုးရအဖွဲ့ကြောင့် နိုင်ငံ့ဘဏ္ဍာငွေများစွာကို သုံးစွဲနေရသည်။ စီပီပီပါတီသည် လူများစွာကို နေရာပေးနိုင်ရန်နှင့် ပူးပေါင်းမှု ရရှိရန် ဝန်ကြီးနှင့်ဒုတိယဝန်ကြီး နေရာများကို နှစ်ဆတိုးခန့်အပ်တာဝန်ပေးထား ရသည်။ အစိုးရသည် ကုန်ကျစရိတ်လျော့ချရန်နှင့် အခွန်ဝင်ငွေ တိုးတက်များ ပြားစွာ ရရှိရန် နည်းလမ်းသစ်များ ရှာဖွေရတော့သည်။ အစိုးရ အရပ်ဘက် ဝန်ထမ်းများမှာ ယခင်ကလို မော်တော်ကားများကို အကောက်ခွန်မဲ့ တင်သွင်း ခြင်းမပြုနိုင်တော့ပေ။ ၎င်းတို့၏လစာဝင်ငွေများအပေါ် ဝင်ငွေခွန်ကောက်ခံ ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အသုံးပြုနေသော မိုဘိုင်းဖုန်းများကိုလည်း ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်ကိုယ်တိုင် စံနမူနာအဖြစ် ဦးဆောင်ပြုမူနေထိုင်ခဲ့သည်။ ယခင်အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ၁၀၀ ကျော်ခန့်ထားခဲ့ရာမှ ယခုအခါ ၁၀ ဦးခန့်မျှ သာ ထားရှိတော့သည်။

နိုင်ငံသည် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရရှိရန် တန်ဖိုးတစ်ခုကို ပေးဆပ်ခဲ့ ရသည်။ သို့ရာတွင် ရလဒ်ကောင်းပေါ်ထွက်ခဲ့ပါသလား။ နှစ်ပေါင်း ၃၀ အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် နိုင်ငံသည် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိခဲ့သည်။ ယင်းမှာ သေချာပေါက် ပေးဆပ်ရကျိုးနပ်သည့် အရာတစ်ခုပေလော။

မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏ ကိုင် တွယ်ရမလွယ်ကူသော ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့သစ်မှာ အမျိုးသားလွှတ်တော် အတွင်း နိုင်ငံဘာ ၃၀ ရက်နေ့က ပြုလုပ်သော *အယုံအကြည်ရှိကြောင်း အဆိုကို မဲခွဲဆုံးဖြတ်ရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။

ရက်ပိုင်းအတွင်း၌ပင် ကမ္ဘောဒီးယားကုလသမဂ္ဂက ဟွန်ဆန်အစိုးရအား ကုလသမဂ္ဂ၏ ကမ္ဘောဒီးယားကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် အာဆီယံအဖွဲ့အတွင်း အမြန်ဝင်ရောက်ခွင့်ရရှိရန် ကမ္ဘောဒီးယား၏ မျှော်လင့်ချက်မှာ ဒီဇင်ဘာလအစောပိုင်းတွင် စင်ကာပူ၊ ထိုင်းနှင့် ဖိလစ်ပိုင်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဟန့်တားမှုကြောင့် နောင်နှေးကြန့် ကြာခဲ့ရသည်။ ထို သုံးနိုင်ငံက ကမ္ဘောဒီးယား၌ ပထမဦးစွာ အထက်လွှတ် တော်သစ်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပြီးစီးခြင်းကို မြင်တွေ့လိုသည်။ တစ်ဘက်တွင်

ဗီယက်နမ်၊ မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှားနှင့် မြန်မာတို့ကမူ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အား အဖွဲ့ဝင်သစ်အဖြစ် ချက်ချင်းဝင်ခွင့်ပြုရန် အခိုင်အမာထောက်ခံခဲ့ကြ သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့၏ အများသဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်သည့်မှုမှာ ထိခိုက်ခံရမည့် အနေအထားသို့ ရောက်ရှိခဲ့ရသည်။

သို့ရာတွင် အာဆီယံအဖွဲ့သည် ဟွန်ဆန်အတွက် တံခါးဖွင့်ထားပေး လျက်ရှိသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဟနိုင်းမြို့၌ကျင်းပပြုလုပ်သော အာဆီယံထိပ်သီးစည်းဝေးပွဲသို့ ဟွန်ဆန်အား ဧည့်သည်တော်အဖြစ် ဖိတ် ကြားခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဤအခွင့်အရေးကို အကျိုးရှိစွာအသုံးပြုခဲ့သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအတွင်း သူ့နိုင်ငံ ဝင်ခွင့်ရရှိရေးအတွက် အထူးပြင်ဆင်ရေးသားထားသော မိန့်ခွန်းတစ်ရပ်ဖြင့် စည်းရုံးတင်ပြခဲ့သည်။ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော သူ့နိုင်ငံ၏အခြေအနေကို မိန့်ခွန်းထဲတွင် ထုတ် ဖော်ပြောကြားခဲ့ရာ ကြားရသူများအဖို့ မယုံကြည်နိုင်စရာ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကို နိုင်ငံရေးပါတီပေါင်း ၃၉ ခုပါဝင်လျက် အချိန်မီကျင်းပပြီးစီးနိုင်ခဲ့ပြီး ဆန္ဒမဲပေးသူဦးရေမှာ ဆန္ဒမဲပေး ခွင့်ရှိသူ လူဦးရေ၏ ၉၀%ကျော် ရှိခဲ့သည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာစောင့်ကြည့်လေ့လာသူ ၇၀၀ ကျော်က ရွေးကောက်ပွဲကို လွတ် လပ်၍ တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု ချီးကျူးမှတ်ချက်ပြုခဲ့သည့်အချက်ကို ဟွန်ဆန် က ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အချို့နိုင်ငံခြားသားများ က ကမ္ဘောဒီးယား ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်းကို “မဲခေါင် မြစ်ပေါ်မှ အံ့ဘာနန်းဖြစ်ရပ်”အဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ခြင်းကိုလည်း ဟွန်ဆန်က ထည့် သွင်းပြောကြားခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ဖန်စင်ပက်နှင့် စီပီပီပါတီတို့၏ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းနိုင်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု ခိုင်မြဲစေမည့် အများပါ ဝင်သည့် နိုင်ငံရေးအခြေခံတစ်ရပ် တည်ဆောက်ရန် ပါတီနှစ်ခုအကြား သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့မှုတို့အပေါ် ကျေနပ်ဝမ်းသာလျက်ရှိသည်။

နိုင်ငံ၏ အထွေထွေအခြေအနေကို တင်ပြရာ၌ ဟွန်ဆန်က ကမ္ဘော ဒီးယားနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်းသည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ၂%တိုးတက်ခဲ့ ရာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုနှုန်းများနှင့်အညီ ရှိခဲ့သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ အလားတူနှစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံစီးပွားရေးသည် *အာရှ

စီးပွားရေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်ရပ်ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်း ၁.၇%အထိ ကျုံ့သွားခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံခြားနှင့် ပြည်တွင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တန်ဖိုးမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ပထမ ၉ လပိုင်းအထိ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၈၀၀ ရှိခဲ့ပြီး ယခင်နှစ်က စံချိန်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။ ဟွန်ဆန်က ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော သွေးမြေကျခဲ့သည့် လက်နက်ကိုင်အာဏာသိမ်းပွဲအပြီးတွင် သူ့နိုင်ငံအပေါ် ယုံကြည်မှုများမှာ လျော့ပါးသွားခြင်းမရှိဟူသော အချက်ကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဟွန်ဆန်သည် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသော အာရှစီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကို အသုံးပြု၍ အရှေ့တောင်အာရှတိုက်သားများကို ဆင်းရဲတွင်းနစ်စေသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဝင်ရန်အတွက် အာဆီယံအဖွဲ့၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုအင်အားကို ခိုင်မာတောင့်တင်းအောင် လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်းဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့သို့ ဝင်ရောက်ရေးမှာ ဦးစားပေးကိစ္စဖြစ်၍ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ဈေးကွက်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တရားမျှတ၍ ထင်သာမြင်သာရှိသော တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ထူထောင်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ဟွန်ဆန်က ကတိပေးပြောကြားခဲ့သည်။ အာဆီယံ အဖိုးရခေါင်းဆောင်များသည် ဟွန်ဆန်၏မိန့်ခွန်းကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ နားထောင်ကြပြီး ဟွန်ဆန်၏ ပကတိရိုးသားမှုက ၎င်းခေါင်းဆောင်များ၏ စိတ်နှလုံးကို သိသာစွာတို့ထိ လှုပ်ရှားသွားစေခဲ့သည်။

နောင်လေးလခန့်ကြာသောအခါ ဟွန်ဆန်၏ မဟာအိပ်မက်မှာ သူ့ အလိုရှိသည့်အတိုင်း အမှန်တကယ်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသည် ၁၉၉၀၊ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်မှု အောင်မြင်တိုးတက်လာမှုအတွက် ကျေးဇူးတင်ရှိနေသည့် သူ၏အခိုင်မာဆုံး မဟာမိတ်နိုင်ငံ၏မြို့တော် ဟန္တီတွင် အာဆီယံ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၂ နှစ်ကြာ ကန့်ကွက်ခံခဲ့ရပြီးနောက် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဟော်နမ်ဟွန်နှင့် အခြားအာဆီယံ ၉ နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးများသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအား အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ်

ဝင်ခွင့်ပြုသည့် တရားဝင်ကြေညာစာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ ဟွန်ဆန်အဖို့ ဤသို့ဝင်ခွင့် ရရှိခဲ့ခြင်းမှာ တရားဝင်နိုင်ငံရေးအရ အသိအမှတ် ပြုခံရရေးအတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာ အခက်အခဲမျိုးစုံကို ရင်ဆိုင်လျက်ရှာဖွေခဲ့ပြီး နောက် ရရှိခဲ့သည့် ဆုဖလားကြီးပင်ဖြစ်သည်။ အာဆီယံအဖွဲ့အတွင်းမှ သူ၏ ရန်သူဟောင်းများမှာ ယခုအခါ ဟွန်ဆန်အား ကြိုဆိုလက်ခံနေကြသလို သူကလည်း ထိုသူများကို ကြိုဆိုခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်၏ နိုင်ငံရေးသမားဘဝတွင် အရိပ်မဲ့ကြီးတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိ နေသောအရာတစ်ခုမှာ ခမာနီတပ်မှူးတစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ခဲ့ စဉ်ကာလ၌ အပြစ်မဲ့ကမ္ဘောဒီးယား ပြည်သူများအား အထက်အမိန့်အရ သတ်ဖြတ်ခဲ့မှုတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်ဟူသော ခန့်မှန်းပြောဆိုခံနေရမှုပင်ဖြစ်သည်။ ခမာနီတို့အုပ်စိုးခဲ့သည့် ၁၉၇၅ မှ ၁၉၇၉ ခုနှစ်အထိ ကာလအတွင်း ၎င်းတို့သည် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက်ဒေသများရှိ အပြစ်မဲ့ပြည်သူလူထု ၁.၇ သန်းခန့်ကို အစာငတ်ထားခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း နည်းလမ်းအားဖြင့် သတ်ဖြတ်ခဲ့ ကြသည်။ ယင်းအစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ကြရသည့် ခမာနီတို့၏ သားကောင်များမှာ ကမ္ဘောဒီးယားဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် ဗိယက် နမ်၊ တရုတ်၊ ထိုင်းနှင့် ချန်(မ်)မူဆလင်များကဲ့သို့သော လူနည်းစုလူမျိုးစုများ ဖြစ်ကြသည်။

“(ဒီမေးခွန်းမျိုးမေးတဲ့ လူတွေအနေနဲ့)ကျွန်တော့်ကိုမေးဖို့ မကောင်း ဘူး၊ (သတ်ဖြတ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်နေရာ)အဲဒီဒေသတွေမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ လူတွေကို သွားမေးဖို့ကောင်းပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က သူ့လက်များ သွေး စွန်းခဲ့ခြင်းရှိမရှိ တုံ့ပြန်ရင်းပြောဆိုခဲ့သည်။ “ဘယ်စွပ်စွဲချက်တွေကိုမှ တုံ့ပြန်ပြီး မဖြေချင်ပါဘူး။ ပြည်သူလူထုက အမှန်တရားကို သိကြပါတယ်။ အဲဒီဒေသ တွေမှာနေကြတဲ့ လူတွေက သီဟာနုကို ဝေဖန်ရှုတ်ချခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဟွန်ဆန်ကိုတော့ မရှုတ်ချခဲ့ပါဘူး။ သူတို့က ဟွန်ဆန်ကိုထောက်ခံကြပါတယ်။ လူသတ်တဲ့လူတစ်ယောက်ကို ပြည်သူလူထုက ချစ်ခင်လေးစားဖို့ ဘာအ ကြောင်းမှမရှိပါဘူး။ လူသတ်တဲ့လူကို သူတို့က ချစ်ခင်လေးစားနိုင်ပါဦးမလား။ အဲဒီဒေသမှာ ကျွန်တော်နေထိုင်ခဲ့တာတွေကို လူထုကမှတ်မိနေဦးမှာပါ။ အဲဒီ ကိုသွားပြီး ကိုယ်တိုင်သာ သူတို့နဲ့သွားပြီးတွေ့လိုက်ပါလို့ ပြောချင်ပါတယ်”

ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောကြားသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှုနှင့် ယေးလ်တက္ကသိုလ် သုတေသီများက ကြီးမှူးပြုလုပ်သော လူ့အစုလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်မှုအပေါ် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု တစ်ရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ထိုသတ်ဖြတ်ပွဲများ၌ ဟွန်ဆန်ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သည့် သက်သေအထောက်အထား တစ်စုံတရာမတွေ့ခဲ့ရဟုဆိုသည်။ ထင်ရှားသည့် အချက်မှာ ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း ဟွန်ဆန်၏ဩဇာ လွှမ်းမိုးမှုမှာ စစ်တပ်အတွင်း ၌သာရှိသည်။ စစ်တပ်အရာရှိတစ်ဦးအနေဖြင့် ဟွန်ဆန်သည် အာဏာရနိုင်ငံ ရေးကေဒါများနှင့် ဆက်သွယ်မှုပြုလုပ်ရန် မလိုအပ်ခဲ့ပေ။ ထို့အပြင် သူသည် ပိုပေါ့၊ နွမ်ချို (ပိုပေါ့လက်ထက်တွင် ကမ်ပူးချားကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဒုတိယ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ)၊ သို့တည်းမဟုတ် ဒီယူဆန်ဖန် (ပိုပေါ့၏ ဒီမိုကရက်တစ်ကမ်ပူးချား၊ နိုင်ငံတော်ဦးဆောင်အဖွဲ့ကို ဦးဆောင် ခဲ့သူ)တို့နှင့် တစ်ခါမျှတွေ့ဆုံခဲ့ဖူးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် သူသည် ၁၉၇၂ ခုနှစ်နောင်းပိုင်းတွင် လွတ်မြောက်နယ်မြေအတွင်း ရောက်ရှိလာသော အီယင် ဆရီနှင့် တစ်ကြိမ်တွေ့ဆုံခဲ့ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က ဆရီသည် သီဟာနု၏ နိုင်ငံခြား သံတမန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေခဲ့သည်။

၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်လယ်များတစ်လျှောက်တွင် ဟွန်ဆန်သည် အငြင်းပွားဖွယ် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သော်လည်း အစိုးရဘက်သို့ ခမာနီ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင်များ ဘက်ပြောင်းလာအောင် အားပေးဆွဲဆောင်ခဲ့ခြင်း အားဖြင့် ခမာနီအဖွဲ့ ပြိုကွဲစေမည့် နည်းလမ်းအသစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ပိုပေါ့၏ အစိုးရအင်အား အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိစဉ်က ၎င်းတို့၏ တိုက်ခိုက်ရေးအင်အား ၅၀,၀၀၀ ရှိခဲ့ရာမှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် ၄,၀၀၀ အထိ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အင်အား ၁,၀၀၀ ခန့်သာ ကျန်ရှိတော့ သည်။ ခမာနီအဖွဲ့ပြိုကွဲမှုကို အီယင်ဆရီအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ ခွင့်ပေးခြင်းအားဖြင့် ပိုမိုမြန်ဆန်စေခဲ့သည်။ ထိုနည်းအားဖြင့် ပို၍သေးငယ်သော အုပ်စုကွဲများအဖြစ် ခွဲထွက်လာကာ အပြစ်ပေးခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်အောင် သဘောတူညီမှုများ ရှာဖွေလာခဲ့ကြသည်။ ဆရီအား လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးခဲ့ခြင်းမှာ တရားသေကွင်းလုံးကျွတ်ပေးခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘောဒီးယား

ပြည်သူများက ခမာနီခေါင်းဆောင်များကို တရားခုံရုံး၌ စစ်ဆေးအပြစ်ပေးရန် ကျယ်လောင်စွာတောင်းဆိုနေကြသည်ဖြစ်၍ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ပေးခြင်းမှာ ယာယီဆိုင်းငံ့ ပြစ်ဒဏ်သဘောမျှသာဖြစ်သည်။ ပြောက်ကျားများ ခွဲထွက်လာ အောင် ပြုလုပ်သော ဟွန်ဆန်၏ဟန်ပြုလုပ်ဆောင်မှုပုံစံဖြစ်သည်။

ဒီယူဆန်ဖန်နှင့် နွမ်ချီတို့ ၁၉၉၈၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ကမ္ဘောဒီးယား အစိုးရထံ လက်နက်ချသောအခါ အငြင်းပွားဖွယ် ခုံရုံးတင်စစ်ဆေး အပြစ်ပေး ရေးပြဿနာမှာ ပြန်လည်ခေါင်းထောင်လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးက လူသားမျိုး နွယ်များအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုများအတွက် “ဝမ်းနည်းပါတယ်”ဟု ပြောဆိုကာ ဖနွမ်းပင်မြို့ Le Royale Hotel ရှိ တစ်ညလျှင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၀၅ ဒေါ်လာကျသင့်သည့် ဒီလပ်စ်ဖိမ်ခံအခန်းသို့ ဝင်ရောက်သွားသောအခါ ပြည်သူလူထု၏ ခံစားချက်များအပေါ် စော်ကားရာရောက်သွားခဲ့သည်။ အမှန် မှာ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် ဖနွမ်းပင်မြို့ရှိ တီ ၃ အကျဉ်းထောင်၌ အကျဉ်းချခံရ သင့်သည်မဟုတ်ပါလော။

ဟွန်ဆန်သည် ထိုသူတို့အား ခုံရုံးတင်စစ်ဆေးရန် ဆက်လက်ပြင် ဆင်နေခြင်းအားဖြင့် သူ၏ ယုံကြည်ချက်အတိုင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်ခဲ့သည်။ အစိုးရအပေါ် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ရှုတ်ချနေသူ ဆမ်ရိန်ဆီသည်ပင်လျှင် ဟွန်ဆန်၏အဆိုပြုချက်အပေါ် ထောက်ခံခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် အခြား ခမာနီဗိုလ်ချုပ်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော “လူသတ်သမား”ဟု အမည်တွင်သည့် တာမော့မှာ လွတ်မြောက်နေဆဲဖြစ်သည်။ တောတွင်း၌ ယင်းသို့လွတ်မြောက် နေမည်ဆိုပါက ခမာနီတပ်ဖွဲ့သင်းကွဲအုပ်စုများကို ပြန်လည်စုစည်း၍ ကမ္ဘော ဒီးယားနိုင်ငံအတွင်း နယ်မြေတစ်ခုကို ထိန်းချုပ်ထားရန် ကြိုးပမ်းလာနိုင် သည့် အန္တရာယ်ရှိနေသည်။ ခမာနီသင်းကွဲကိုဏ်းအုပ်စုများမှာ တာမော့အနီး ၌ ခိုလှုံကောင်းခိုလှုံနေနိုင်ပြီး ပြည်သူလူထုကို ဓားပြများအသွင်ဖြင့် အကြမ်း ဖက်လုယက် နှိပ်စက်လာနိုင်ပေသည်။

အချို့သော ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများကမူ ဤပြဿနာကို ပြန်လည် ဖော်ထုတ်စစ်ဆေးခြင်းမှာ အကျိုးမဲ့သည့် လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏ အမှန်း တရားများကို ပပျောက်အောင်ကုစားရန် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းမှာ ခုံရုံးတင် စစ်ဆေးအပြစ်ပေးမည့် အကြံအစည်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု သိလျက်

နှင့်ချီ၍ ပြောဆိုနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့ပြုလုပ်ပါက လွန်လွန်ကဲကဲ ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုအတွက် အရေးယူမှု မရှိသည့်ထုံးတမ်းအစဉ်အလာ အဖြစ်တည်ရှိသွားနိုင်ပေသည်။ နိုင်ငံသည်လည်း အန္တရာယ်များသော လမ်းကြောင်းအတိုင်း လိုက်သွားနိုင်ပေသည်။ မည်သို့ပင်ရှိစေ ဒဏ်ရာအနာတရ ဖြစ်ခဲ့ရသော ပြည်သူလူထုကို အကောင်းဆုံးကုစားနည်းမှာ မြေမြှုပ်ခံရပြီးဖြစ် သည့်အတိတ်ကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ပြီး ရဲရဲရင့်ရင့် ရင်ဆိုင်စေကာ အပြစ်ကျူး လွန်မှုကို ပြစ်ဒဏ်ခတ်သည့် နမူနာကို ချန်ထားခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အရေး ယူမှုမရှိပါက ရာဇဝတ်ဂိုဏ်းသားများအနေဖြင့် ဥပဒေ၏အရေးယူမှုကို ကြောက်ရွံ့နေစရာမလိုဘဲ သေနတ်လက်နက်ကိုအသုံးချ၍ မိုက်မဲနိုင်သည် ဆိုသည့် နားလည်သဘောပေါက်မှုကို ရရှိသွားစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ခမာနီ တိုက်ခိုက်ရေးတပ်သား အကြွင်းအကျန်များကိုလည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ သဘောတရားရေး အယူဝါဒများကို ပြန်လည်အသက်သွင်း၍ တပ်ဖွဲ့များ ပြန်လည်စုစည်းကာ ဆက်လက်ရှင်သန်နိုင်သေးကြောင်း အချက်ပြရာရောက် မည်ဖြစ်သည်။

ထို့အတူ စစ်ဆေးအပြစ်ပေးမှုကို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းရှိ တရားရုံး၌ ပြုလုပ်ရေးမှာလည်း အလွန်အရေးကြီးသော အချက်တစ်ခုဖြစ် သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ်ဖြစ်ရပ်မှာ မင်းသားကြီး သီဟာနု၏ ဘက်မလိုက်အစိုးရအဖွဲ့အပေါ် အမေရိကန်တို့၏ တိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မှတ်ယူ ပြောဆိုနိုင်ပေသည်။ အမေရိကန် သမ္မတ ရစ်ချတ်နစ်ဆင် (Richard Nixon) ၏ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအပေါ် လျှို့ဝှက်ပုံကြဲတိုက်ခိုက်မှုက ခမာလူမျိုးတို့၏ ဒေါသကို မီးတောက်စေခဲ့ပြီး ပိုပေါ့နှင့် ခမာနီတို့ကဲ့သို့သော တစ်ယူသန် တစ်စောက်ကမ်း ပုဂ္ဂိုလ်၊ အဖွဲ့အစည်းများ ပေါ်ပေါက်လာအောင် အခြေအနေ ပေးခဲ့သည်။ ပိုပေါ့သည် သူ့နိုင်ငံကို ဖျက်ဆီးသည့် အနောက်နိုင်ငံများကို စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာလေသည်။ ခမာလူအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ အနောက်နိုင်ငံ အငွေ အသက်များကို အမြစ်ပါမကျန်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းလိုသည့်စောဖြင့် ပိုပေါ့သည် ပြည်သူလူထုတို့ကို ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် တက်ကြွပြီး တစ်ဖတ်သတ်ကျလွန်းသော ပါဝင်ပတ်

သက်သူတစ်ဦးအဖြစ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ဆင်းရဲသော နိုင်ငံတစ်ခု အပေါ် အဆက်မပြတ် ဖုံးမိုးရွာသွန်းနေမှုနှင့် သီဟာနုအစိုးရ မတည်မငြိမ် ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုများကြောင့် ဝါရှင်တန်အစိုးရသည် ခေတ်သစ် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ဆုံးဖြတ်ပေးနိုင်သည့် ဩဇာ အာဏာမျိုး လက်လွှတ်ခဲ့ရသည်။

ခမာနီခေါင်းဆောင်များအား စစ်ဆေးစီရင်မှုမှာ ပိုပေါ့အား လျှို့ဝှက် ထောက်ခံအားပေးနေကြသည့် နိုင်ငံများစွာတို့၏ တမင်ကြံရွယ်ဖျက်ဆီးခံရ မည့် အန္တရာယ်နှင့်ကြုံနေရသည်။ ပိုပေါ့အား ထောက်ခံကူညီခဲ့ကြဖူးသူများမှာ အများသိပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ဟွန်ဆန်အစိုးရအား ဖြုတ်ချရန် ကြိုးပမ်းမှုတွင် တရုတ်၊ အနောက်နှင့် အာဆီယံနိုင်ငံများက ခမာနီ များကို ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြသည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံသည်၎င်း၏ ယုံကြည်ကိုးစား၍မရသော အခန်းကဏ္ဍကို လူအများသိရှိလာကြမည် ဖြစ်၍ ထိုတရားစီရင်စစ်ဆေးမည့် အစီအစဉ်ကို လူသိရှင်ကြား ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။

အကယ်၍ နိုင်ငံအချို့အား ခမာနီတို့အပေါ် ၎င်းတို့၏ ပြစ်တင်ရှုတ်ချ ဖွယ်ကောင်းသည့် ထောက်ခံမှုပေးခဲ့ခြင်းများကို ဖုံးဖိထားနိုင်ရန် ဤတရား စီရင်စစ်ဆေးခြင်းကို လမ်းကြောင်းလွဲအောင် ပြုလုပ်ခွင့်ပေးမည်ဆိုပါက ဤတရားစီရင်မှုမှာ အလွန်ကြီးမားသော အယောင်ဆောင် စစ်ဆေးမှုတစ်ခု သာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်သည်လည်း တရားရုံး၌ စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ခံထိုက်သည်ဟူ သော ပြောဆိုမှုများမှာလည်း ထပ်တလဲလဲ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသို့ ဘက်ပြောင်းခဲ့သည့် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တိုင်အောင် ခမာနီအဖွဲ့၏ အစိတ်အပိုင်းဟစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အဖြစ် မှန်တစ်ခုမှာ သူသည် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သူတစ်ဦး မဟုတ်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သူသည် အပြစ်မဲ့ပြည်သူများကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ် ရန် ညွှန်ကြားခံရသောအခါ ခမာနီအဖွဲ့မှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့သော စစ် ဘက်တပ်မှူးတစ်ဦးသာဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဟွန်ဆန်အား တရားစီရင်ခြင်း ပြုမည်ဆိုလျှင် ဘုရင်သီဟာနုကိုလည်း တရားစီရင်ရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ့်

ကြောင့်ဆိုသော် သီဟာနုသည် ပိုပေါ့၏အုပ်စိုးမှုကာလအတွင်း နိုင်ငံအကြီးအကဲအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စုံစမ်းစစ်ဆေးသူများက ၎င်းတို့နှစ်ဦးစလုံးမှာ ခမာနီတို့၏ လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက်သတ်ဖြတ်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုရှိကြောင်း အထောက်အထား မတွေ့ရှိရဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

စစ်တုရင်ကစားသမားတစ်ဦး၏ ဉာဏ်ရှိသောဟွန်ဆန်

ဟွန်ဆန်သည် သေနတ်နှင့်အတူ ရှင်သန်ကြီးပြင်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ သေနတ်ဖြင့် အသက်ဆုံးရှုံးရမည့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့်လည်း မကြာခဏ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျည်ဆံများကို ရှောင်တိမ်းခဲ့သည့် ပြောက်ကျားလူငယ်ဘဝမှာ ယခုဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ရာထူးအာဏာ ရရှိခဲ့ပြီဖြစ်သည့် လူကြီးဘဝနှင့် ဘာမျှမခြားနားပေ။ ယနေ့အထိ သူ့ကိုချိန်ရွယ်ပစ်ခတ်နေသည့် ခုံးကျည်များ၊ လက်ပစ်ဗုံးများကို ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ သူ၏ ရန်သူများက သူ့ကိုလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ကြိုးစားနေကြသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့သည် သူ့ကို မည်သည့်အန္တရာယ်မှ မပေးနိုင်ကြသေး။ လူငယ်ဘဝကတည်းက ပြင်းထန်သော စစ်ပွဲများအတွင်း ပါဝင်ခဲ့ရ သွေးစွန်းခဲ့ရသည်မှာ သူ၏သက်တမ်း တစ်ဝက်ကျိုးသည့် အချိန်ထိပင်ဖြစ်သည်။ ငြိမ်ချမ်းရေးဆိုသည်ကို သူမသိ။ ကြုံတွေ့ရသည့် အခြေအနေတိုင်းကို ပြောက်ကျားတစ်ဦး တုံ့ပြန်သကဲ့သို့ တုံ့ပြန်မည်သာဖြစ်သည်။ သူ တည်ဆောက်ထားသော ရှုပ်ထွေးလှသည့် ကွန်ရက်က သူ့ကိုဖျက်ဆီးပစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုကွန်ရက်ကလည်း သူ့ကိုဆက်လက်အသက်ရှင်နေနိုင်အောင် ထောက်ပံ့ပြုပေးလျက်ရှိသည်။

“သူတို့တွေက ကျွန်တော့်ကို စစ်အင်အားသုံးပြီး မဖြုတ်ချနိုင်ပါဘူး” ဟု ဟွန်ဆန်က မှတ်ချက်ပြုပြောဆိုသည်။ “သူတို့ ကျွန်တော့်ကိုရှင်းပစ်ချင်တယ်ဆိုရင် သူတို့အနေနဲ့ ကျွန်တော့်ထက်ပိုကောင်းတဲ့ နိုင်ငံရေးကစားနည်းနဲ့ပဲ ယှဉ်ပြိုင်အနိုင်ယူနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူက ထပ်လောင်းပြောကြားသည်။ သူ၏ မလုံခြုံမှုများမှာ သူ့အားအပြတ်ရှင်းလိုသည့် ခမာနီ၊ ဘုရင့်ဘက်တော်သားများနှင့် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင်များကဲ့သို့သော ရန်သူများ၏

ဝိုင်းရံခံနေရခြင်းမှ မြစ်ဖျားခံထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဤမလုံခြုံမှုကြောင့် သူသည် သူ့လုံခြုံမှုအတွက် လက်ရွေးစင်ရွေးချယ်ထားသော သက်တော်စောင့် များကို သူ့ပတ်ဝန်းကျင်၌ အထပ်ထပ်ချထားခြင်းနှင့် လိုအပ်ပါက အစိုးရကို ကူညီရန် လက်နက်ကိုင်တပ်မတော် တစ်ခုလုံးကို အဆင်သင့်ခေါ်ယူနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ထားရှိခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်အား ဝေဖန်တိုက်ခိုက်နေသူများက သူ့ကို ပိုပေါ့၊ စတာလင် တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်လိုဟန်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဤနှိုင်းယှဉ်မှုမှာ ဟုတ်မှန်သယောင် ယောင်ရှိသော်လည်း မှားယွင်းသော ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုတစ်ခုသာဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ သူသည် လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းကို စက်ဆုပ် ရွံရှာသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်ဝေးရာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဟွန်ဆန် သည် မူဆလင်လူနည်းစုအဖွဲ့အစည်းကို တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ရန် ပိုပေါ့၏ အမိန့်ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော ကာလ၌ အသက်ရှင်သန်ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် အခြေအနေအရပ်ရပ်၏ တွန်းပို့မှုကြောင့် သူသည် အာဏာ ရှင်တစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့သည်။ သူသည် ထိုသို့ဖြစ်ချင်သူဖြစ်ပြီး ထို့ထက်ပင် မလျော့လိုသူဖြစ်သည်။ အာဏာရှင်သည်သာ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် ကြမ်း တမ်းခက်ထန်ပြီး နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း စိတ်ဝမ်းသဘောထားကွဲပြားနေသော လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ထားလေသည်။

အနောက်နိုင်ငံများက သူ့အပေါ် သနားကြင်နာမှု မရှိခဲ့ကြချေ။ ၎င်းတို့က သူ့ကိုသဘောထားပျော့ပျောင်းသော ဒီမိုကရက်တစ်တစ်ဦးအဖြစ် တွေ့မြင်လိုကြသည်။ ဟွန်ဆန်၌ မိချောင်းမင်းရေခင်းပြလိုသည့် အနောက် နိုင်ငံများအပေါ် သည်းခံနိုင်မှုမှာ အလွန်နိမ့်ကျနေပြီဖြစ်သည်။ မင်းမဲ့ ဝရုန်း သုန်းကား အခြေအနေသို့ရောက်ရှိရန် နှုတ်ခမ်းဝ၌ ရောက်ရှိနေသော တည်ငြိမ်မှုလုံးဝနီးပါးမရှိသည့် အာရှနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၌ အမေရိကန်ပုံစံ နိုင်ငံရေး စနစ်ကို ပုံတူကူးယူကျင့်သုံးရန်မှာ မှားယွင်းသော လုပ်ရပ်တစ်ရပ်ဖြစ်မည်ဆို သည်ကို ဟွန်ဆန်က နားလည်သိရှိထားသည်။ ထိုအာရှနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း စစ်မီးမှာ လုံးလုံးလျားလျား ငြိမ်းသွားခြင်းမရှိသေးဘဲ အချိန်မရွေး ထတောက် နိုင်သည့် မီးကြွင်းမီးကျန်များ ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ဤစနစ်ကို တရုတ်နိုင်ငံ၌

ကျင့်သုံးနိုင်မည်မဟုတ်သလို ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌လည်း အလုပ်ဖြစ်ဦးမည် မဟုတ်ပေ။ ဟွန်ဆန်သည် စိန်ခေါ်မှုကို ကြိုဆိုလျက် အနောက်နိုင်ငံနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်က ဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားသူဖြစ်ချင်ပါတယ်။ ဒါမှ ကျွန်တော့်နိုင်ငံ ကောင်းကျိုးအတွက် တစ်စုံတစ်ခုကို လုပ်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ဟွန်ဆန်ကပြောဆိုသည်။

အဆိုပါစကားများမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်း အသိုင်းအဝန်း၏ လေးစားကြည်ညိုခံရသော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်လိုသည့်ဟန် ပေါ်လျက်ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် သမားရိုးကျ ဩဇာတိက္ကမ ကြီးမားသူတစ်ဦး မဟုတ်ချေ။ သူသည် လူသတ်ခြင်းနှင့် မျိုးဖြုတ်သတ်ဖြတ်ခြင်းဖြင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းနိုင်မည်ဟု မယုံကြည်ပေ။ သူ့နိုင်ငံကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်နိုင်မည်ဟုလည်း မယုံကြည်ပေ။ ယင်းတို့အစား သူက *အာဏာရှင်ဆန်သော ဒီမိုကရေစီစနစ်အတွက် မူဘောင်တစ်ရပ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ သူသည် သူ့ပြည်သူလူထုထံမှ ကြည်ညိုလေးစားမှုကို ရရှိလိုခဲ့သည်။ စီးပွားရေး အံ့ဘာနန်း တိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းတို့ကို ဒီမိုကရေစီမူဘောင်အတွင်း၌သာ ဖော်ဆောင်လုပ်ကိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သူသည် အာဏာကို အလိုရှိခဲ့သည်။ အခြားနိုင်ငံရေးသမားများကဲ့သို့ အာဏာနောက်သို့ပင် ငမ်းငမ်းတက်လိုက်ခဲ့သည်။ သူသည် ကျေးလက်ပြည်နယ်များ၌ သူ၏အသံဝင်သည့်အထိ ကျယ်လောင်စွာ ဟစ်အော်၍လူထုပရိသတ်ကို မိန့်ခွန်းခြွေသည်။ ဒီမိုကရက်တစ်တစ်ဦးကဲ့သို့ လူထုကို မဲဆွယ်ဟောပြောစည်းရုံးသည်။ ကတိကဝတ်များပြုလျက် မဲဆန္ဒရှင်များကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းသည်။ ကတိအချို့ကို အမှန်တကယ် ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့သည်။ စာသင်ကျောင်းများ၊ လမ်းများ၊ ဆည်မြောင်းတာဝန်များကို နိုင်ငံတစ်ဝန်း ဆောက်လုပ်ပေးခဲ့သည်။ သူ့ကို ထောက်ခံမဲမထည့်ခဲ့ကြသူများကို အငြိုးထားလက်တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုဘဲ ထိုသူများထံ တစ်ဖန်သွားရောက်၍ သူတို့ အလိုရှိသောအရာများဖြစ်သည့် စာသင်ကျောင်းများ၊ ဆည်မြောင်းများကို ပင်တည်

* Authoritarian democracy

ဆောက်ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့သည်။ ထိုသူတို့နှင့် စကားစမြည်ပြောဆိုသည်။ ဆေးလိပ်အတူသောက်ကြသည်။ သို့နှင့် ထိုသူများသည် ဟွန်ဆန် အပေါ် ကောင်းစွာတုံ့ပြန် ဆက်ဆံခဲ့တော့သည်။

ယောက်ျားကြီးတစ်ဦးသည် ကလေးငယ်တစ်ဦးကိုချီထားသည်။ ဟွန်ဆန်သည် ထိုကလေးငယ် ပြောဆိုမှုကို နားထောင်သည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ထိုကလေးငယ်ပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်လာသည်။ သူ၏ ငယ်စဉ်ဘဝအကြောင်း သိရှိသူ များများစားစားမရှိပေ။ သူ့ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော အခက်အခဲများအကြောင်း ကိုလည်း သိရှိကြသူနည်းပါးသည်။ ကလေးငယ်ဘဝက နာကျင်စွာခံစားခဲ့ရမှုများ၊ အမြဲငတ်ပြတ်နေရမှုများ၊ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ကွဲကွာနေခဲ့ခြင်းများကို မေ့ဖျောက်၍ရနိုင်တော့မည်မဟုတ်ပေ။ လူငယ်ဘဝကိုယ်တိုင် မျက်မြင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော သတ်ဖြတ်မှုများက သူ့ကိုနှိပ်စက်ကလူ ပြုနေကြသည်။ ထိုပုရိပ်များက သူ၏ဦးနှောက်အတွင်း မီးလောင်နေသည်။ ည ည အိပ်သည့်အခါ အိပ်မက်ဆိုးများကြောင့် လန့်နိုးကာ ကြောက်မက်ထိတ်လန့်ဖွယ် စစ်ပွဲပြန်ရဲဘော်တစ်ဦးကဲ့သို့ ချွေးများရွဲနှစ်နေတတ်သည်။

ဟွန်ဆန်သည် အိပ်မက်များကို အစောပိုင်းကတည်းကပင် မြင်မက်ခဲ့သည်။ သူငယ်ငယ်က ကမ်ပုမ်ချွန်ရှိ သူ၏မိဘ၏ အရိပ်အာဝါသနှင့် နွေးထွေးမှုတို့ကို စွန့်ခွာခဲ့ရပြီး မိဘများဆင်းရဲကျပ်တည်းမှုကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ သနားကြင်နာမှုကြောင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် နေခွင့်ရရှိခဲ့သည်။ ထိုဘုန်းကြီးကျောင်း၌ နုနယ်ပျိုမြစ်သည့်အရွယ်၌ပင် သူသည် ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သည့် ဘဝအကြောင်း သင်ခန်းစာများ ရရှိခဲ့သည်။ ဘုန်းကြီးများ ဘုဉ်းပေးရန်နှင့် သူ့ကိုယ်တိုင်စားသောက်ရန် ဆွမ်းခံထွက်ရသည်။ အလွန်ဝေးလံသော နေရာမှ သောက်သုံးရေများကို ပင်ပန်းကြီးစွာ သယ်ယူခဲ့ရသည်။ မာကြောသောကြမ်းပြင်၌ အိပ်စက်ခဲ့ရသည်။ ဖျားနာသည်အထိ ခြင်္သေ့ဝါတို့၏ ကိုက်ခဲခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။

သူ၏ ဒုတိယနေအိမ်သဖွယ် ဖြစ်လာသော လမ်းမများပေါ်တွင် နေ့စဉ်ဘုန်းကြီးကျောင်း ဝေယျာဝစ္စအလုပ်များကို လုပ်ဆောင်ရင်း ထိုလမ်းမများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်လာခဲ့သည်။ ဤခြေသလုံးအိမ်တိုင်၊ အိမ်ခြေယာမဲ့ ကလေးငယ်သည် သူ၌ စစ်တုရင်ကစားရန် ထက်မြက်သည့်ထိုးထွင်းဉာဏ်

ရှိသည်ကို နားလည်သိရှိခဲ့သည်။ သူသည် စစ်တုရင်ကစားနည်းကို ဆံပင်ညှပ်ဆိုင်၌ သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ဝါရင့်စစ်တုရင်ကစားသမားများက ဤသူငယ်သည် စစ်တုရင်ကစားခြင်း၌ ထူးချွန်နိုင်သည်ကို သဘောပေါက်ခဲ့ကြသည်။

ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုက သူ၏အတွင်းကလီစာများကို ခုတ်ထစ်ပိုင်းဖြတ်နေကြသော်လည်း ဟွန်ဆန်သည် တစ်ခါမျှစာကြည့် မပျက်ခဲ့ပေ။ ညသန်းခေါင်ယံ မှုန်တိမှုန်ဝါး မီးအလင်းရောင်အောက်တွင် စာဖတ်သည်။ အတန်းထဲတွင် အတန်အသင့် စာလိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ဆရာများက သူ၏တိုးတက်မှုကို စောင့်ကြည့်ရသည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်မှာ တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် နေထိုင်တတ်သည့် လူစားမျိုးအဖြစ် မှတ်ယူခဲ့ကြသည်။

ကျယ်ပြန့်လာသော ပြည်တွင်းစစ်က သူ၏ဘဝကို ထက်အောက်မှောက်လှန်ပစ်ခဲ့သည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ထွက်ခွာခဲ့ရပြီး ကြမ်းတမ်းသော တောတောင်ထဲသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။ စစ်အာဏာသိမ်းပွဲဖြင့် သီဟာနုရာထူးမှ ဖြုတ်ချခံခဲ့ရသောအခါ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုအား ပြန်လည်အာဏာရရှိရန် လှုပ်ရှားသည့် ခုခံရေးအင်အားစုများနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ လူငယ်စုအပေါ် သီဟာနု၏ ဆွဲဆောင်နိုင်မှုမှာ မည်မျှအားကျစရာ ကောင်းသနည်းဟူမူ ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနု၏ ညှို့ငင်မှုအောက်၌ ပြားပြားဝပ်ဖြစ်သွားကာ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက ရုပ်ရှင်ထဲ၌ မြင်တွေ့ခဲ့ဖူးသည့် လူငယ်မင်းသားအတွက် အသက်ပေးတိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်ထားခဲ့လေသည်။ ဟွန်ဆန်အဖို့ သီဟာနုမှာ နိုင်ငံရေးသူရဲကောင်းတစ်ဦးမျှမဟုတ်ဘဲ အမျိုးသမီးကြိုက်မင်းသားကဲ့သို့လည်းဖြစ်လေသည်။ လူ့ဘဝ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သွားသော အရာများစွာအနက် တစ်ခုအဖြစ် နောင်တွင် ဟွန်ဆန်သည် သီဟာနုအား အံ့တုဖက်ပြိုင်ပြုလာရန် အကြောင်းဖန်လာခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက သူ၏သူရဲကောင်းကြီးမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲကာလအတွင်း ရန်သူအဖြစ် ပြောင်းလဲရောက်ရှိသွားခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန်သည် ၁၅ မိနစ်ကြာကာလမျှပင် ကျော်ကြားမှုမရှိဘဲ အသက်ရှင်ပြီး ကွယ်လွန်ခဲ့ရသော လူမသိသူမသိ စစ်သားတစ်ဦးအဖြစ် ဘဝနိဂုံးချုပ်ခဲ့ရဖွယ် ရှိခဲ့သည်။ သူသည် ပြောက်ကျားစစ်ဆင်ရေး အထိတ်

ကို လေ့လာခဲ့သည်။ မရေမတွက်နိုင်တော့သော အကြိမ်များစွာ၌ သူ့ထံရောက် ရှိလာတတ်သော သေခြင်းကို မည်သို့အောင်မြင်စွာ လှည့်ဖျားရမည်ကို နားလည်ခဲ့သည်။

ဟွန်ဆန် ခုခံတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အတွင်း ဝင်ရောက်စဉ်က ဤအဖွဲ့ကို ခမာနီများက ချုပ်ကိုင်ထားသည်ကို သူမသိရှိခဲ့ပေ။ သူ့အဖို့မူ လှုပ်ရှားမှုကို မည်သူဦးဆောင်ချုပ်ကိုင်ထားသည်ဖြစ်စေ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် လုံနိုးအစိုးရအား ဖြုတ်ချနိုင်မည်ဆိုလျှင် လက်ခံနိုင်ပေသည်။ ခမာနီတို့ အာဏာမရရှိမီကပင် ဟွန်ဆန်သည် မာရေကြောရေရှိသည့် ပြောက်ကျားတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သူ ကိုယ်တိုင်သက်သေပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

သူသည် ခမာနီတို့၏တစ်ပါးသူအပေါ် ယုံမှားသံသယလွန်ကဲမှုတို့ကို လည်း သတိပြုမိခဲ့သည်။ ခမာနီတို့သည် သူ့အားဘန်ရာနီနှင့် လက်မထပ်နိုင် အောင် အမျိုးမျိုးဟန်တားခဲ့ကြသည်။ အဆုံးတွင် ၎င်းတို့၏ ပြင်းပြသောဆန္ဒ ကို ခမာနီအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ အန်ကာတို့က မလွန်ဆန်နိုင်ခဲ့ပေ။ သို့ရာတွင် ခမာနီတို့နှင့် လမ်းခွဲရမည့်လမ်းစဉ်မှာ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ လူငယ် ဇနီးမောင်နှံသည် ယခု ၎င်းတို့ပါဝင်လှုပ်ရှားနေသော အင်အားစုမှာ တကယ့် စစ်မှန်သော ခုခံရေးအင်အားစု မဟုတ်ကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ သည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းသည် သိမ်ဖျင်းယုတ်ညံ့သောအဖွဲ့၊ လူတို့၏အတွေး အခေါ်ကို ချုပ်ကိုင်လိုသောအဖွဲ့၊ အရိုင်းအစိုင်းများ ကြီးစိုးသောအဖွဲ့အဖြစ်သို့ လျော့ကျခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ဟွန်ဆန်နှင့်သူ၏ မိတ်ဆွေများသည် ခမာနီတို့ဖွင့်ဖောက်ချခဲ့သော သွေးလွှမ်းသည့်မြစ်ချောင်းများကြောင့် တုန်လှုပ်ခြောက်ချားခဲ့ကြရသည်။ သေးငယ်သော မူဆလင်လူနည်းစုအသိုက်အမြှိုကို တိုက်ခိုက်ရန် ဟွန်ဆန်အား ညွှန်ကြားသောအခါ အလှည့်အပြောင်းမှာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သူသည် ခမာနီတို့ကို ပုန်ကန်ပြီးဗီယက်နမ်သို့ တိမ်းရှောင်သွားခဲ့သည်။

သူ၏လက်များသည် သွေးစွန်းခဲ့ဖူးပြီလား။ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုဖြင့် ယေးလ်တက္ကသိုလ်မှ သူတေသီတစ်စု တို့ကြီးမှူးပြုလုပ်ခဲ့သော လူ့အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုအပေါ် စုံစမ်း လေ့လာမှုတစ်ရပ်အရ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတွင် ဟွန်ဆန်ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့

သည် အထောက်အထား မတွေ့ရှိခဲ့ရပေ။ ဟွန်ဆန်သည် စုံစမ်းလေ့လာမှုများကို ကြိုဆိုခဲ့ပြီး မည်သည့်စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုမျိုးကိုမဆို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရန် အသင့်ဟုပင် ပြောကြားခဲ့သည်။ အဘက်ဘက်က ခြုံကြည့်လိုက်လျှင် ဟွန်ဆန်၏လက်မှာ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရှိခဲ့ကြောင်း ပေါ်လွင်နေပေသည်။ သတ်ဖြတ်ညှင်းပန်းမှုများကြောင့် စိတ်ပျက်ဖွယ် ခံစားရကာ ဟွန်ဆန်သည် ခမာနီအဖွဲ့အတွင်း ဆက်လက်နေထိုင်လှုပ်ရှားရန် အခက်အခဲတွေ့လာခဲ့ရသည်။ ယင်းနောက် ပိုပေါ့က ဟွန်ဆန်အားကွပ်မျက်ရန် လျှို့ဝှက်လုပ်ကြံရေး အဖွဲ့ကို စေလွှတ်လိုက်သည့်အခါ သူသည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့လေသည်။

မတရားမှုတစ်ခုအား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရန် ခုခံရေးအင်အားစုတစ်ခု၌ ဆက်သွယ်ပါဝင်ခဲ့သော လူငယ်မှာ ယခုအခါ လူကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်နေပြီး ထိုလူကြီးတစ်ဦးသည် ဗိယက်နမ်သို့ ကူးပြောင်းကာ အခြားမတရားမှုတစ်ခုကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရန် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားသူ ဖြစ်နေပြန်လေပြီ။ ဗိယက်နမ်သို့ ထွက်ခွာခဲ့ခြင်းမှာ သူ၏ဆုံးဖြတ် ရွေးချယ်မှုတစ်ခုမျှသာဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်အချိန်က ခမာနီအဖွဲ့ကို စိန်ခေါ်သည့် အဖွဲ့အစည်းဟူ၍ ကမ္ဘောဒီးယား၌ လုံးဝမရှိသေးပေ။ သွေးထွက်သံယိုမှုကို ရပ်တန့်ပေးမည့်အရာ မရှိသေးချေ။ ဟွန်ဆန်မှာ ရင်းနှီးသည့် နိုင်ငံခြားအင်အားစုတစ်ခုသို့ ဦးလှည့်ခဲ့ရပေသည်။

ဤအဆင့်မှာ အလွန်စိုးရိမ်ဖွယ်ကောင်းသော အဆင့်ဖြစ်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရရော အမျိုးသားရေးအတွက်ပါ အန္တရာယ်များလှပေသည်။ ပထမဦးဆုံး သူကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် အန္တရာယ်မှာ ဗိယက်နမ်တို့၏ ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်းခံရနိုင်မှုပင်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအန္တရာယ်မှာ သူ့နိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားတစ်ရပ်လုံးကို အင်အားကြီး အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတစ်ခု၏ လက်တွင်းသို့ ထိုးအပ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်ဖြစ်သည်။ ယင်းအန္တရာယ်တို့မှ ဟွန်ဆန် လွတ်မြောက်ခဲ့သည်မှာ အံ့ဩစရာဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် သူ့နိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုလူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်မှုမှ အငတ်ခံ၊ အနှိပ်စက်ညှင်းပန်းခံလျက် ရှင်သန်ကျန်ရစ်ခဲ့သော သားကောင်များကို နောက်ဆုံးတွင် ဗိယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားပုန်ကန်သူများ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော တပ်ဖွဲ့များက ကယ်တင်ခဲ့လေသည်။

ပြောက်ကျားစစ်သားတစ်ဦးအဖြစ် လေ့ကျင့်ခဲ့မှုနှင့် ခမာနီအထူး တိုက်ခိုက်ရေး ကွန်မန်ဒိုသင်တန်းကျောင်း၌ ညှိနှိုင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့မှုများက သူ့ကိုယ်တိုင်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူသန်းပေါင်းများ စွာ၏အသက်ကို ကယ်တင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်သည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံသို့ ဘဝကယ်တင်ရေး ရည်မှန်းချက်ဖြင့် ပြန်သွားနိုင်မည်ဟု အမြဲထင်မြင်နေခဲ့ ပိသည်။ တကယ်လည်း ထိုရည်မှန်းချက်ကို ပြီးမြောက်အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ သူ၏ ရည်မှန်းချက်များမှာ ထင်သလိုမဖြစ်ဘဲ တစ်လွဲ တစ်ချော် ဖြစ်သွားနိုင်ပေသည်။ သူ့ကို ဖမ်းဆီးထားသော ဝီယက်နမ်များက သူ၏ပြောစကားကို မယုံကြည်ဘဲ သူ့ကိုချက်ချင်း ပစ်သတ်နိုင်ပေသည်။

ယင်းသို့ ဟွန်ဆန်သာ ပစ်သတ်ခြင်းခံခဲ့ရပါက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ၏ သမိုင်းမှာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဖြစ်သွားနိုင်ပေသည်။ လူ့အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းမှာ ပို၍ကြီးမားသော အတိုင်းအတာအထိ ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှုတွင် ပြည်သူလူထု ၁.၇ သန်း သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရခြင်းမှာ အစာရေစာ ငတ်ပြတ်မှုနှင့် ရောဂါဘယများ တစ်ခုတည်းကြောင့်ပင် လူဦးရေ ၄ သန်းအထိ တိုးမြင့်သေကြေပျက်စီးသွားနိုင်ပေသည်။ ထို့အပြင် အကယ်၍သာ ပိုပေါ့က သတ်ဖြတ်မှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်ခဲ့လျှင် ကမ္ဘော ဒီးယားပြည်သူ တစ်ဝက်ခန့်မှာ ကွယ်ပျောက်သွားနိုင်လေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံသည် ပို၍ကြီးမားသော လူသားဘေးဒုက္ခကပ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သွားနိုင် သည်။ ပိုပေါ့၏ အစိုးရအဖွဲ့တွင် ယုတ္တိရှိသော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အလားအလာကောင်းများအတွက် အရိပ်လက္ခဏာဟူ၍ စိုးစဉ်းမျှမတွေ့ရသော ကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများမှာ သေချာပေါက် လူသားဘေးဒုက္ခကပ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရန်ရှိပေသည်။ ပိုပေါ့၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အစီအစဉ်မှာလည်း အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ပေ။

ဟွန်ဆန်သည် ဝီယက်နမ် အကျဉ်းထောင်အမျိုးမျိုး၌ နေထိုင်ခဲ့ရ သည်။ သန်းချီသော သူ့နိုင်ငံသားများအတွက် မျှော်လင့်ချက်များမှာလည်း သူနှင့်အတူ ရှင်သန်လျက်ပင်ရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအတွင်းမှ ထောင် ချီသောပြည်သူများသည် လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှု အင်အားစုများနှင့် ပူး ပေါင်းရန် ကူးပြောင်းလာခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ငတ်မွတ်

ခေါင်းပါးမှုကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီးနောက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရရော နိုင်ငံရေးအရပါ အသီးအပွင့်များ ရရှိနိုင်ကြတော့မည့် ပိုပေါ့အား ဖြုတ်ချသည့်နေ့ကို ဆုတောင်း မျှော်လင့်နေခဲ့ကြသည်။

ဗီယက်နမ် စစ်ခေါင်းဆောင်များအား ယုံကြည်လက်ခံလာအောင် ပြောဆိုစည်းရုံးနိုင်သည့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးသူတစ်ဦးအဖြစ် လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ဟွန်ဆန်၏ ကျွမ်းကျင်မှုကို ချီးကျူးရမည်ဖြစ်သည်။ သူ့နိုင်ငံအား လွတ်မြောက် အောင်ကူညီမှုတွင် ဗီယက်နမ်တို့အတွက်လည်း အကျိုးစီးပွား များစွာရှိပုံကို ပြောဆိုစည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ ဗီယက်နမ်တို့အဖို့ တပ်မပေါင်းများစွာ ပါဝင်စစ် ဆင်မှု ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်၍ ငွေကြေးကုန်ကျ များနိုင်သည်။ ဗီယက်နမ်တပ်သား များစွာ၏ အသက်ဆုံးရှုံးမှုရှိနိုင်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံအရေး၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မှုအပေါ် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ ပြင်းထန်သော တုံ့ပြန်မှုကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်က နောက်ဆုံးတွင် လူမဆန်သော အစိုးရလက်အောက်မှ ပြည်သူများကို ကယ်တင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ဤလွတ် မြောက်ရေးကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုမှာ မလုပ်မဖြစ်လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာ အဖြစ် အောင်မြင်စွာ ချေပစည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ အစဦး၌ကူညီရန် ဝန်လေးနေသော ဗီယက်နမ်တို့သည် နောက်ဆုံးတွင် ပိုပေါ့က ဗီယက်နမ်နယ်စပ်ကျေးရွာများ အား အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်လာသည့်အခါ လက်တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်ရန် ဖြစ် လာခဲ့သည်။

ဤလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုကို စတင်ခဲ့သူမှာ ဟွန်ဆန်ဖြစ်သော် ငြားလည်း သူ၏ရဲဘော်များဖြစ်သော ဟင်ဆမ်ရင်၊ ချီဆင်၊ ပင်ဆိုဗန်နှင့် အခြားခေါင်းဆောင်များ၏ အကူအညီသာ မရရှိခဲ့လျှင် သူ၏ကြီးမားသော လုပ်ငန်းကြီးကို အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ဤခေါင်း ဆောင်များနှင့်အတူ ညီညွတ်သောတပ်ဦးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အထူး သဖြင့် ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့သည် အရှေ့ပိုင်းပြည်နယ်များရှိ ထောင် ပေါင်းများစွာသော လူထု၏ထောက်ခံမှုရရှိအောင် လှုံ့ဆော်စုစည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ဤလူထုများမှာ ၎င်းတို့၏ ခမာနီတို့အပေါ် မကျေမနပ်ဖြစ်နေသည့်ဒေါသကို ဖောက်ခွဲရန် စောင့်ဆိုင်းနေကြသူများဖြစ်လေသည်။

လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲမှာ အလွယ်တကူ ဆင်နွှဲအောင်မြင်ခဲ့သည်။

ပိုပေါ့၏ တပ်ဖွဲ့များသည် အရှုံးပေးခဲ့သည်။ သူ့ကိုယ်သူပင် ကာကွယ်နိုင် စွမ်းမရှိသည့် အခွံသာရှိသော အစိုးရက ဗီယက်နမ်ကဲ့သို့ စစ်အင်အားကြီး မားသော နိုင်ငံကို တိုက်ခိုက်ခြင်းမှာ ရူးသွပ်မှုနှင့် တာဝန်ကင်းမဲ့မှုတို့သာ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေပေသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ပိုပေါ့၏အစိုးရကို ရယ်စရာ အဖြစ် ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။

အောင်နိုင်သူ ဟွန်ဆန်နှင့် သူ၏ရဲဘော်များ ဟိုချီမင်းစီးတီးမှ ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ဗီယက်နမ်လေယာဉ်ပျံဖြင့် သွားရောက်ပြီးနောက် ၎င်းတို့၏စိတ် ထဲတွင် ဗီယက်နမ်တို့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ မည်မျှကြာအောင် နေကြမည်နည်း ဟူသော မေးခွန်းအပေါ် စိုးရိမ်နေခဲ့မိကြသည်။ ခမာနီတို့ကို ဖြုတ်ချခဲ့ပြီး နောက် ဗီယက်နမ်တို့သည် ကမ္ဘောဒီးယားမှ ပြန်လည်ဆုတ်ခွာသွားကြမည် လော သို့တည်းမဟုတ် ကမ္ဘောဒီးယားတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ကြဦးမည်လော။

ဟွန်ဆန်က သူသည် ဗီယက်နမ်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များအား ခမာနီတို့ကို ထိုင်းနယ်စပ်ဒေသသို့ တိုက်ခိုက်မောင်းထုတ်ပြီးစီးသည့် အချိန် အထိ ကမ္ဘောဒီးယား၌ ဆက်လက်တပ်စွဲထားရန် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ တောင်း ဆိုခဲ့သည်ဟုပြောဆိုသည်။ သို့မှသာ ကမ္ဘောဒီးယားလက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့ သစ်များကို လေ့ကျင့်ဖွဲ့စည်းပြီး လက်နက်များ တပ်ဆင်ပေးရန် လုံလောက်သော အချိန်ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်တပ်ဖွဲ့များ ကမ္ဘောဒီးယားမှ စောစီး စွာပြန်လည်ထွက်ခွာသွားခြင်းမှာ ပိုပေါ့အား ပြန်လာရန် နောက်ဖေးတံခါး ဖွင့်ပေးသည်နှင့် တူပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှ အင်အားချိနဲ့နေသော အစိုးရသစ် အဖို့ ခမာနီများကသာ မြို့တော်ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရန် တိုက်ခိုက်လာခဲ့ လျှင် လအနည်းငယ်မျှထက်ပို၍ တောင့်ခံနိုင်မည်မဟုတ်ဟု သံတမန်များက ပြောဆိုနေခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

သူ၏ ပါတီကော်ပီအာပီက ငယ်ရွယ်နုပျိုပြီး အတွေ့အကြုံမရှိသေး သော လူတစ်ယောက်ကို နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးသော အခါ သူ၏အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရေး ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့မှုကို အသိအမှတ်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ တစ်ဖန် တုနိုင်းမယှဉ်သာသော အောင်မြင်မှုအဖြစ် ဟွန်ဆန်အား ဝန်ကြီးချုပ်ရာထူး ဖြင့် ချီးမြှင့်ဂုဏ်ပြုခဲ့ပြန်သည်။

သို့ရာတွင် သူ့နိုင်ငံအပေါ် ကွန်မြူနစ်မဟုတ်သော နိုင်ငံများက အသိအမှတ် မပြုကြသေးသည့်အတွက် သူ့နိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်မည့် လူငယ်ဝန်ကြီးချုပ်၏ အကြံအစည်ဟူသမျှမှာ ထင်တိုင်းမပေါက် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဟွန်ဆန်အဖို့ အကြီးမားဆုံး ဝမ်းနည်းစရာ အချက်တစ်ခုမှာ လမ်းများ၊ တံတားများ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများ၊ လေဆိပ်နှင့်သင်္ဘော ဆိပ်များကဲ့သို့သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက် ရန် ချေးငွေထုတ်ချေးရန် ငြင်းဆန်ခံရမှုပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ့ပြည်သူ လူထုကို သေခြင်းအန္တရာယ်မှ ကယ်တင်နေရစဉ် ထိုပြည်သူလူထု၏ လူနေမှု ဘဝတိုးတက်မြင့်မားအောင် အနည်းငယ်မျှပင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပေ။

ဤလက်တွေ့အခက်အခဲများက စေ့စပ်လိုက်လျောမှု မပြုလုပ်လိုသော ပြောက်ကျားစစ်သားဟောင်းကြီးကို သူ၏ရန်သူများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုပြု လာအောင် အပျော့ဆွဲဖြင့် စည်းရုံးနိုင်ခဲ့လေသည်။ နောက်တစ်ဆင့်မှာ သီဟာနု နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဆွေးနွေးပွဲများ၌ ဟွန်ဆန်သည် အင်အားချိနဲ့ နေသော မင်းသားကြီးအား အပေါ်စီးမှ ဆက်ဆံ ပြောဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ သီဟာနုသည် နောင်တွင် ပြဿနာ၏အဖြေကို ရှာဖွေ တွေ့ရှိအောင် ဟွန်ဆန်၏ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုအပေါ် ချီးကျူးခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ် ရေးထိုးနိုင်ခဲ့သည်။ ဤအချိန်တွင် ဟွန်ဆန်၊ ဟင်ဆမ်ရင်နှင့် ချီဆင်တို့သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒကို စွန့်ပယ်ရန်လိုအပ်ပြီဆိုသည်ကို သိမြင်ခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့၏ ပါတီကို ရွေးကောက်ပွဲနည်းလမ်းဖြင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ဆောင်မှုဆီသို့ လမ်းပြခေါ် ဆောင်သွားခဲ့ကြသည်။

သူ၏တစ်သက်တာတွင် ရွေးကောက်ပွဲကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ ကြုံတွေ့ဖူးခြင်းမရှိသေးသော ဟွန်ဆန်သည် ရုတ်တရက်ချက်ချင်းပင် မဲဆွယ် ဟောပြောပွဲများ၊ မြို့နယ်အစည်းအဝေးပွဲများ၌ တက်ရောက်မိန့်ခွန်းပြော ကြားခြင်းများကို မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်လာရပြီး အခြားပါတီများထက် သာလွန်အောင် အလှအယက် ကြိုးပမ်းရပေတော့သည်။ သူသည် ဒီမိုကရက် တစ်တစ်ယောက်ဖြစ်လာအောင် မည်သို့ပြုမူလှုပ်ရှားရမည်ကို လေ့လာသင်ယူ

ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲ၌ ပြည်သူ့လူထု၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ရင်ဆိုင်ရန်အတွက်မူ ပြင်ဆင်မထားခဲ့မိပေ။

ထိုရွေးကောက်ပွဲ၌ ဟွန်ဆန်အရေးနိမ့်ခဲ့သည်။

ရာနာရစ်အနိုင်ရခဲ့ပြီး ပထမပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်သွားသည်။ ဟွန်ဆန်မှာ ဒုတိယပူးတွဲဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ သူတို့၏ တစ်မူဆန်းပြားသော ညွှန်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့မှာ ရာနာရစ်နှင့် ခမာနီတို့ ပြန်လည်မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး လက်နက်များ လျှို့ဝှက်တင်သွင်းချိန်အထိသာ သက်တမ်းရှည်ကြာခဲ့သည်။ ဟွန်ဆန်က ရာနာရစ်သည် နိုင်ငံတည်ငြိမ်မှုကို အနှောင့်အယှက်ပေးနိုင်သည့် အန္တရာယ်တစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။ ယင်းနောက် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် သွေးထွက်သံယိုဖြစ်ခဲ့သော ရက်အနည်းငယ်ကြာ လမ်းပေါ်တိုက်ပွဲများဖြင့် ရာနာရစ်ကိုဖြုတ်ချခဲ့သည်။

ရှတ်တရက်ပင် ရာနာရစ်၏ လောင်းရိပ်အောက်တွင် နေခဲ့ရသည့် ဟွန်ဆန်မှာ သြဇာတိက္ကမကြီးမားသူအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ သူသည် အာဏာကိုချုပ်ကိုင်ထားသည်။ အလျှော့မပေးဘဲ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ဆုပ်ကိုင်ထားသည်။ သေနတ်ဖြင့် ရှင်သန်ကြီးပြင်းလာခဲ့သည့် လူငယ်သည် သေနတ်ကိုအသုံးပြုခဲ့သည်။ သေနတ်ပြောင်းကို သန့်စင်ဆေးကြောသည်။ ယင်းနောက် သူ၏သေနတ်အိတ်အတွင်း ပြန်ထည့်ထားသည်။

သို့ရာတွင် ဟွန်ဆန်၏ပုံရိပ်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၏ အချမ်းသာဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ထင်းဘွန်မာနှင့် အဆက်အသွယ်များ ရှိသည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကြောင့် ညစ်နွမ်းခဲ့ရသည်။ ထိုင်းအစိုးရသည် ဘွန်မာအပေါ် နာမည်အတုဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံကူးလက်မှတ်ကို လိမ်လည်ရယူခဲ့သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ဖြင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဝရမ်းထုတ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သူသည် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်အတုဖြင့် သူ၏ကုမ္ပဏီ ထိုင်းဘွန်ရွန်းကို မှတ်ပုံတင်ခဲ့သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ဖြင့် ဟောင်ကောင်၌ စစ်ဆေးမေးမြန်းခံနေရသည်။ သို့ရာတွင် ဖခွမ်းပင်၌မူ ဘွန်မာသည် သြဇာရှိသူတစ်ဦးအဖြစ် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ သူသည် အဓိက ဟိုတယ်တစ်ခုကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားကုန်သည်ကြီးများအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက မူးယစ်ဆေးဝါး သယ်ယူရောင်းချမှုတွင် ဘွန်မာပါဝင်ပတ်

သက်ကြောင်း အထောက်အထား ရရှိထားသဖြင့် ၎င်းအား အမေရိကန်ပြည် ဝင်ခွင့်ပိတ်ပင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် ဘွန်မာက ထိုစွပ်စွဲချက်ကို ငြင်းဆိုခဲ့ သည်။ ဘွန်မာက သူသည် ဟွန်ဆန်၏နိုင်ငံရေးမဲဆွယ် စည်းရုံးမှုအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်းများစွာ ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ဖူးကြောင်း ဝန်ခံ ပြောကြားခဲ့ဖူးသည်။

ဘွန်မာကိစ္စကြောင့် ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်မှု မရှိသော ဟွန်ဆန်တွင် ၁၉၉၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲအတွက် လိုအပ်သမျှ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရရှိခဲ့ပြီးဖြစ် သည်။ သူ၏ပါတီသည် ဘဝင်ကျဖွယ် အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ ပါတီတစ်ခုတည်း အစိုးရဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်နိုင်သည့် အမတ်နေရာ ၃ ပုံ ၂ ပုံ အများစုကိုမူ မရရှိခဲ့ပေ။

ဤတွင် တစ်ကြိမ်ထပ်မံ၍ ဟွန်ဆန်၏ရည်မှန်းချက်များမှာ ရပ်တန့် သွားခဲ့ရပြန်သည်။ သူသည် ဒီမိုကရေစီနည်းဖြင့် နိုင်ငံရေးကို မျှမျှတတလုပ် ဆောင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ စောင့်ကြည့်လေ့လာသူများက ရွေးကောက်ပွဲ ကို တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု ရှုမြင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် နိုင်ငံတစ်ခု လုံး၏အရေးကို သူတစ်ယောက်တည်းဖြင့် မသယ်ပိုးနိုင်ခဲ့ပေ။

ဖြစ်သည့်အတိုင်း လက်ခံရုံသာရှိလေသည်။ ဟွန်ဆန်အတွက် ရွေး ချယ်စရာ အခြားနည်းလမ်းရှိပုံ မပေါ်ပေ။ ပြည်တွင်းစစ်၊ ခမာနီပြောက်ကျား အကြွင်းအကျန်များ၊ ဓားပြများနှင့် ပြန်ပေးဆွဲသူများကြောင့် နိုင်ငံတစ်စိတ် ပျက်စီးကြေမှုခဲ့ရပြီဖြစ်သော နိုင်ငံကိုအုပ်ချုပ်ရန် အာဏာအပ်နှင်းခံရပြီဖြစ် သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်ကို ခမာနီလက် အောက်မှ ၎င်းတို့ကိုလွတ်မြောက်စေခဲ့သည့် လူတစ်ဦး၏ လက်တွင်း၌ လောင်းကြေးထပ်ပုံအပ်ခဲ့ကြပြန်လေပြီ။ ၁၉၉၈ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ် များက ပြည်သူလူထုသည် ဟွန်ဆန်အား ၎င်းတို့၏အနာဂတ်ခေါင်းဆောင် အဖြစ် ယုံစားမျှော်ကိုးကြည့်ရန် ပြင်ဆင်ထားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေပေသည်။ ဤသည်မှာ ဟွန်ဆန်စောင့်မျှော်နေသော အခွင့်အလမ်းတစ်ရပ် ဝေဝေပင် ဖြစ်တော့သည်။

ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများက စူးစမ်းသောမေးခွန်းများကို မေးနေကြသည်။ ဟွန်ဆန်လက်အောက် ကမ္ဘောဒီးယား၏ အနာဂတ်မှာ မည်သို့ဖြစ်လာနိုင်သနည်း။ သူသည် အတိတ်ကအမှားများကို ပြတ်ပြတ်သားသား ရပ်တန့်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါမည်လား။ သူ၏ အစိုးရအဖွဲ့ကို လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများနှင့် ထကြွနေသော အကြမ်းဖက်မှုများကို ရပ်တန့်သွားအောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်နိုင်ပါမည်လားဟူသော မေးခွန်းများဖြစ်သည်။

ဖခွမ်းပင်ရှိ နိုင်ငံရေးသုခမိန့်တို့မှာ ဤဦးနှောက်ခြောက်စရာကောင်းသည့် မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုရန်မီးကုန်ယမ်းကုန် အားထည့်လုပ်ဆောင်နေကြသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်အစောပိုင်းက လူအများ တစ်ညတစ်ညတွတ်တည်း သဘောတူယူဆခဲ့ကြသည်မှာ ဟွန်ဆန်သည် သူ၏အကောင်းဆုံး အကျိုးစီးပွားအတွက် သူသည် အတိတ်နှင့်အဆက်ဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်း နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝန်းကို အသိပေးရန်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော နိုင်ငံရေးစနစ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ရန် သန္နိဋ္ဌာန် ချမှတ်ထားကြောင်း အချက်ပြရန်အတွက် သူ ယုံကြည်အားထားရသည့် အတွင်းစည်းနှင့် စီပီပီပါတီအတွင်းမှ ပြည်သူလူထုက လက်ခံနိုင်ဖွယ်မရှိသော ဩဇာအာဏာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များစွာကို သန့်စင်ဖယ်ရှားခဲ့သည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ သူ့အပေါ် အခိုင်အမာ သစ္စာစောင့်သိလျက် ရှိနေကြသည့် လူများနှင့် ဆက်ဆံမှုဖြတ်တောက်ပစ်ရန်မှာ ဟွန်ဆန်အဖို့ လွယ်ကူလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု အများက ယုံကြည်ထားကြသည်။

သို့ရာတွင် လာမည့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲအပေါ် အာရုံပြုလျက် သူ၏အတွင်းစည်းကို သန့်စင်အောင်ပြုလုပ်ရေးအတွက် စတင်စဉ်းစားမှုများ ပြုလုပ်ရန် ဟွန်ဆန်အဖို့ လိုအပ်လာနေပြီဖြစ်သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားမဲဆန္ဒရှင်များက သူ၏ဝန်ကြီးချုပ်သက်တမ်းကာလကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်သော မျက်လုံးများဖြင့် သုံးသပ်အကဲခတ်နေကြမည်ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် သူတို့၏လူနေမှုဘဝ တိုးတက်မြင့်မားအောင် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတစ်ခုတည်းအပေါ်သာ စောင့်ကြည့်နေကြမည်မဟုတ်ဘဲ သူ့အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းမှ လူများ၏အရည်အသွေးပေါ်၌ပါ ကြည့်ရှုအမှတ်ပေးကြမည်ဖြစ်သည်။ သူသည် သူ့ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ကောင်းစွာသိရှိပေသည်။ ထို့အတူ သူ၏ပြုမူလုပ်ဆောင်မှု မှန်သမျှကိုလည်း ထိုလူထုက ဝေဖန်ပိုင်း

ခြားသောအမြင်ဖြင့် အကဲဖြတ်နေကြမည်ဖြစ်သည်။ သူသည် ကျေးလက်နေ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူလူထု၏ ထောက်ခံမှု၊ ချစ်ခင်လေးစားမှု မြောက်မြားစွာ ဖြင့် သူ၏ဝန်ကြီးချုပ်သက်တမ်းကို အစပြုခဲ့ပြီဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ အဓိကဝန်ကြီးများ၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်များကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်ခြင်း မရှိသည်မှာလည်း ထိုပြည်သူလူထုများပင် ဖြစ်သည်ဆိုသည်ကိုလည်း သူက သိရှိထားလေသည်။

ကာလကြာရှည်စွာ သူ့အပေါ်သစ္စာရှိခဲ့ကြသူများကို ဖယ်ရှားရှင်းလင်းခြင်းမှာ အမှန်တကယ်လုပ်ဆောင်ရန်ထက် အပြောသာပို၍လွယ်ကူမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဟွန်ဆန်သည် ၎င်းတို့ကို ဖယ်ရှားမည့်အစား ပြန်လည်ပြုပြင်ပေးခြင်းက ပို၍လွယ်ကူလိမ့်မည်ဟု နားလည်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် နှစ်လယ်ပိုင်းတွင် ဟွန်ဆန်က သူ့ပါတီဝင်များအား အကတိလိုက်စားမှုနှင့် ရာဇဝတ်မှုများ ကင်းရှင်းကြရန် သတိပေးခဲ့သည်။ ပါတီကိုယ်စားလှယ် ၂၀၀ တက်ရောက်သော တံခါးပိတ်ကျင်းပပြုလုပ်သည့် ပါတီကွန်ဂရက်တွင် ဟွန်ဆန်က “ဥပဒေမဲ့ဖြစ်မှု ကျူးလွန်သည့် အရာရှိများရှိလျှင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ်ပါက ပါတီမှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရမည်”ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။

သူ၏ မဟာဗျူဟာတစ်ခုလုံးသည် နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု၊ ကူညီလှူဒါန်းသူများ၏ အကူအညီနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟူသော အချက် ၃ ချက်တို့ ပေါင်းစပ်နေသော ကွန်ရက်ပေါ်တွင် တည်မှီနေပေသည်။ ပြည်ပနှင့် ပြည်တွင်းစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များ အလိုရှိသော နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုရရှိရန် အတွက် ဟွန်ဆန်သည် လိုအပ်သော အာဏာအသုံးပြုမှုများ ရှိခဲ့သည်မှာ ထင်ရှားလေသည်။ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုကို ထိခိုက်စေသည့် မည်သို့သော နိုင်ငံရေးသဘောထားကွဲလွဲမှုမျိုးကိုမဆို သည်းခံနိုင်မည်မဟုတ်ဆိုသည်မှာလည်း ရှင်းပေသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၏ အဓိကအလှူရှင်နိုင်ငံများဖြစ်သော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဂျပန်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများက ၎င်း၏အစိုးရအပေါ် ထောက်ခံခဲ့ကြသဖြင့် သူ့နိုင်ငံသည် လမ်းများ၊ တံတားများနှင့် လေဆိပ်များ ဆောက်လုပ်ရန်လိုအပ်သော အမေရိကန်ဒေါ်လာငွေ ဘီလီယံပေါင်းများစွာကို ကူညီထောက်ပံ့မှုအဖြစ် ရရှိခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှုနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ

အခြေခံအဆောက်အဦများ နိုင်ငံအတွင်း ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိလာသည်နှင့်အမျှ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးရန်နှင့် ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူများအား ၎င်းတို့၏ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးမျှော်မှန်းချက် အိပ်မက်ဆီသို့ ခေါ်ဆောင် သွားနိုင်ရန်မှာ ပုဂ္ဂလိကရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ စီးဝင်လာမည့် အချိန်တစ်ခုသာ လိုပေတော့သည်။

“ကျွန်တော်ဟာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးလာအောင် အခြား အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံက ဩဇာတိက္ကမကြီးမားတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေ လုပ်သလို ပြုလုပ်လိုပါတယ်”ဟု ဟွန်ဆန်က ကျွန်တော်တို့ကို တစ်ခါက ပြောပြခဲ့ဖူးသည်။

သူသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကို နောက်ထပ် အာရှကျားတစ်ကောင် အဖြစ် ပြောင်းလဲရန် ဆန္ဒရှိခဲ့သည်။ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်သူတို့ကား ဟွန်ဆန် အား သူ၏ကတိစကားများအတိုင်း လုပ်ဆောင်ပြရန် နောက်ထပ်အခွင့်အရေး တစ်ရပ် ပေးအပ်ခဲ့ပြန်လေပြီတည်း။

ဆ.လှိုင်းအောင်မင်းလှိုင်